

მმართველობითი
ანგარიში და
ფინანსური
ანგარიშგებაები
2021

უფრო
ძლიერი და –
**განვითარებაზე
ორიენტირებული**

თიბისი ბანკი

20
21

თბილისი ბანკი

თიბისი ბანკი¹
უმსხვილესი
საბანკო ჯგუფია
საქართველოში.

სარჩევი

4 - 102

მმართველობითი ანგარიში

ვინ ვართ ჩვენ

თიბისი ერთი შეხედვით	8
2021 წლის ძირითადი მაჩვენებლები	10
გენერალური დირექტორის წერილი	10

ჩვენი სტრატეგიული მიდგომა

საოპერაციო გარემო საქართველოში	12
ჩვენი ბიზნეს მოდელი	16
ჩვენი ბიზნეს სტრატეგია და შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები	18
ჩვენი ESG სტრატეგია	24

ჩვენი საოპერაციო მაჩვენებლები და დაინტერესებულ მხარეებთან ჩართულობა

საქმიანობის მიმოხილვა	
საცალო საბანკო მომსახურება	40
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების საბანკო საქმიანობა	46
კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესის (CIB) საბანკო მომსახურება	52
მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიები	58
ჩვენი დაინტერესებული პირები	
ჩვენი კოლეგები	60
ჩვენი მომხმარებლები	67
ჩვენი საზოგადოება	70
ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა (EMS)	73

ჩვენი ფინანსური მაჩვენებლები და რისკების მართვა

ფინანსური მიმოხილვა	79
ძირითადი არსებული და მოსალოდნელი რისკები	87
რისკების მართვა	100

122 - 133

მართვა

კორპორაციული მართვა	124
სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების ბიოგრაფიები	126
მმართველი გუნდის წევრების ბიოგრაფიები	130

137 - 313

ფინანსური ანგარიშგება

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა	136
ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	143
მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის	144
კონსოლიდირებული ანგარიშგება	144
საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება	145
ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგება	146
ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება	147
მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგება	148
საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგება	149
ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება	150

314 - 319

ღაბათაბითი ინფორმაცია

ტერმინების განმარტებები	316
კოეფიციენტების განმარტებები	317
აბრევიატურები	319

1 თიბისი ბანკი გულისხმობს სს „თიბისი ბანკს“ (შემდგომში „ბანკი“) და მის შვილობილ კომპანიებს (ერთად „ჯგუფი“)

**მმართველობითი
ანგარიში**

306 ვართ ჩვენ

ჩვენ ვართ წამყვანი უნივერსალური ფინანსური ჯგუფი საქართველოში, რომელსაც გააჩნია მრავალფეროვანი მიმართულებები ყველა ძირითად საბაზრო სეგმენტში.

წამყვანი უნივერსალური საბანკო ფრანჩიზა საქართველოში¹

- საცალო - 38.6% სასესხო ბაზრის წილი, 40.5% სადეპოზიტო ბაზრის წილი;
- CIB - 38.6% სასესხო ბაზრის წილი, 40.5% სადეპოზიტო ბაზრის წილი;
- MSME - ახლად რეგისტრირებული იურიდიული პირების 63%² თიბისი ბანკს ირჩევს.

საუკეთესო ციფრული არხები და მომხმარებელთა მომსახურების გამორჩეული გამოცდილება

- მონინავე ინტერნეტ და მობილური ბანკინგის აპლიკაციები;
- Space - ჩვენი მასშტაბირებადი ფინტექ-პლატფორმა;
- მომხმარებელთა კმაყოფილების ერთ-ერთი უმაღლესი მაჩვენებელი ქართულ მომსახურე კომპანიებს შორის.

გადახდების წამყვანი პროვაიდერი საქართველოში

- 45.1%-იანი ბაზრის წილი ჩვენს ტერმინალებზე, POS ოპერაციების მოცულობის მიხედვით;
- გადახდის ტრადიციული არხები, როგორც არის ელ-კომერცია, POS და თვითმომსახურების ტერმინალები;
- გადახდის ინოვაციური მეთოდები, მათ შორის Apple Pay, QR გადახდები და ელ-საფულე.

ჩვენი ვისია

„გავუმარტივოთ ადამიანებს ცხოვრება“

ღრმად არის ჩაქსოვილი „თიბისის“ კულტურაში და ის განსაზღვრავს ყველაფერს, რასაც ვაკეთებთ და როგორც ვაკეთებთ. სიმარტივისა და სრულყოფილების კომბინაციით, ჩვენი მიზანია მომხმარებლებისთვის შევქმნათ ყუშმარითად უნიკალური გამოცდილება.

ჩვენი სტრატე- გიული პრიორი- ტეტები

სტაბილური ზრდა

ჩვენი შემოსავლის წყაროების
დივერსიფიკაცია

ჩვენი მოწინავე ციფრული
შესაძლებლობების გამოყენება

მომხმარებელთა მომსახურების
საუკეთესო ხარისხი

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავებში ჩვენი
სტრატეგიის და ბიზნეს მოდელის შესახებ.

- 1 საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გამოქვეყნებული მონაცემების საფუძველზე.
- 2 მონაცემები 2021 ფინანსურ წელს უკავშირდება, წყარო: www.napr.gov.ge, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო.

ძირითადი

მაჩვენებლები

2021¹

სოლიდურ კაპიტალზე
დაფუძნებული ძლიერი
ფინანსური შედეგები

მრავალფეროვანი
შემოსავლის წყაროები

სტაბილური ზრდა

საუკეთესო ციფრული არხები

თანამშრომელთა და
მომხმარებელთა მომსახურების
გამორჩეული გამოცდილება

26.3%

+ 13.4pp წ/წ

უკუგება კაკიტალზე

3.7%

+ 2.0pp წ/წ

უკუგება აქტივებზე

13.7%

+ 3.3pp წ/წ

ძირითადი პირველადი კაკიტალი

5.0%

+ 0.3pp წ/წ

წინდა საპროცენტო მარჟა

+ 33.2% წ/წ

წინდა საკომისიო შემოსავლების ზრდა

₾ 16,955 მლნ

+ 11.5% წ/წ

სულ სესხები

₾ 14,884 მლნ

+ 17.8% წ/წ

სულ დავოზიტები

38.8%²

- 0.2 pp წ/წ

მთლიანი სესხების საბაზრო წილი

40.4%²

+ 3.2 pp წ/წ

მთლიანი დავოზიტების საბაზრო წილი

97%³

+ 2 pp წ/წ

საბაზრო ტრანზაქციების განვითარების კოეფიციენტი

44%³

+ 3 pp წ/წ

DAU/MAU

66%⁴

- 2 pp წ/წ

ENPS

56%⁵

N/A

NPS

1 კოეფიციენტების განმარტებები მოცემულია 317-318 გვერდებზე.

2 საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გამოქვეყნებული მონაცემების საფუძველზე.

3 ტერმინების განმარტებები მოცემულია 316 გვერდზე.

4 Employee Net Promoter Score (ENPS) შეაფასა ბანკის თანამშრომლებისთვის 2021 წლის ოქტომბერში დამოუკიდებელმა კონსულტანტმა.

5 Net Promoter Score (NPS) შეაფასა დამოუკიდებელი კვლევითი კომპანიის „IPM“ მიერ 2021 წლის დეკემბერში ჩატარებული კვლევის საფუძველზე.

ძვირფასო ბატონებო და ქალბატონებო,

2021 წელს „თიბისიმ“ ძლიერი შედეგები აჩვენა. პოსტ-კოვიდურ რეალობასთან წარმატებით ადაპტაციის შემდეგ, მთელი ძალისხმევა ჩვენი შემოსავლის წყაროების ზრდისკენ და დივერსიფიკაციისკენ მივმართეთ. წლის განმავლობაში მაკროეკონომიკურმა გარემომაც ხელი შეგვიწყო. შედეგად, ჩვენმა წმინდა შემოსავალმა 843 მილიონი ლარი შეადგინა. 2021 წელს კაპიტალზე ამონაგები რეკორდულად მაღალი, 26.3% იყო.

უკანასკნელი რამდენიმე კვირა მოიცვა რუსეთ-უკრაინის ომმა და სამხედრო ქმედებების ნეგატიურმა შედეგმა უკრაინელი ხალხის მიმართ. ვიმედოვნებთ, რომ ომი მალე დასრულდება და მხარეები მივლენ მშვიდობიან შეთანხმებამდე. ჩვენ აქტიურად ვაღივებთ თვალს უკრაინაში განვითარებულ მოვლენებს და სხვადასხვა სცენარების საშუალებით ვცდილობთ შევაფასოთ მოსალოდნელი შედეგები, რამაც შეიძლება იმოქმედოს საქართველოს ეკონომიკასა და ჩვენს ბიზნეს ოპერაციებზე. საქართველოს ეკონომიკის მოქნილობა და ჩვენი დივერსიფიცირებული ბიზნეს მოდელი მარწმუნებს იმაში, რომ ამ რთულ პერიოდში ჩვენ შეგვიძლია წარმატებულად ვმართოთ კომპანია.

მდგრადი მაკროეკონომიკური აღდგენა არსებული გამოწვევების პირისპირ

2021 წელს საქართველოს ეკონომიკა ძლიერად განვითარდა. მთელი წლის განმავლობაში, რეალური მშპ-ის ზრდამ 10.4%-ს მიაღწია, რაც განსაკუთრებულად კარგი მაჩვენებელია.

ყველაზე მნიშვნელოვანია ის, რომ აღნიშნული ზრდა ფართომასშტაბიანი იყო და შემოსავლის ყველა წყაროსა და ადგილობრივ მოთხოვნაზე აისახა. ჩამორჩებოდა მხოლოდ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები, რადგან ინვესტირების მოთხოვნას აღდგენისთვის მეტი დრო სჭირდება. ადგილობრივ მოთხოვნას ხელი შეუწყო დანაზოგების დონის ნორმალიზებამ პანდემიასთან დაკავშირებული მაღალი მაჩვენებლების შემდეგ და აშშ დოლარში დეპოზიტების დაბალმა მაჩვენებლებმა, ხოლო ლარის კურსის გამყარებამ წლის მეორე ნახევარში სამომხმარებლო და ბიზნეს-განწყობის გაუმჯობესება გამოიწვია. გარდა ამისა, საბანკო საკრედიტო სფეროს 18%-იანმა ზრდამ შეუწყო ხელი ეკონომიკის აღდგენას. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ეკონომიკა 2022 წელს ძლიერი მაჩვენებლებით მუხვდა, სავარაუდოა, რომ უკრაინაში მიმდინარე მოვლენები და მათი გავლენა გლობალურ ეკონომიკაზე ამ წელს გამოწვევებით სავსეს გახდის. თუმცა, მჭერა ქართული ეკონომიკის მოქნილობისა და მისი რთულ დროში ადაპტირების უნარის.

სოლიდურ კაპიტალზე დაფუძნებული ქლიერი ფინანსური შედეგები

2021 წელს ჩვენმა საოპერაციო შემოსავალმა 1,398 მილიონი ლარი შეადგინა, რაც წინა წლის მაჩვენებელს 25%-ით აღემატება. ამ ზრდაზე იმოქმედა წმინდა საპროცენტო და არასაპროცენტო შემოსავლების ზრდამ. პირველის ზრდა გამოწვეული იყო უფრო მაღალი წმინდა საპროცენტო მარჟით 5.0%-ის ოდენობით, 2020 წლის 4.7%-თან შედარებით და ასევე ჩვენი საკრედიტო პორტფელის წლიურ 12%-იან ზრდით იმავე პერიოდის განმავლობაში, ხოლო წმინდა საკომისიო შემოსავალი შთამბეჭდავი 33%-ით გაიზარდა.

ეს იყო ფართომასშტაბიანი ზრდა, რაც ჩვენი ბიზნეს-მოდელის სიძლიერეზე მეტყველებს. ამასთან, სხვა საოპერაციო შემოსავალი² 49%-ით გაიზარდა, რაზეც მეტწილად სავალუტო ოპერაციებსა და საინვესტიციო ქონების რეალიზაციას ჰქონდა გავლენა და ამან მნიშვნელოვნად იმოქმედა ჩვენს მომგებიანობაზე. ჩვენი შემოსავლის ნაკადები დამატებით გაძლიერებული იყო აქტივების ხარისხის კარგი მაჩვენებლებით ყველა სეგმენტში, კერძოდ რისკის ხარჯმა (CoR) შეადგინა მინუს 0.3% (წმინდა აღდგენა) 2021 წელს. ჩვენი ხარჯების შემოსავლებთან ფარდობის (Cost to income) კოეფიციენტი 32.5%-ზე შევინარჩუნეთ 2021 წელს, რაც 2020 წლის დონეზე დაბალია (34.6%). შედეგად, 26.3%-მდე აღვადგინეთ უკუგება კაპიტალზე და 3.7%-მდე უკუგება აქტივებზე 2021 წლისთვის.

ძლიერი შემოსავლის გენერირებამ, ჩვენი კაპიტალის გონივრულ მართვასთან ერთად, ძლიერი კაპიტალის პოზიციების შენარჩუნების საშუალება მოგვცა. ჩვენი CET1, Tier 1 და Total Capital კოეფიციენტები 13.7%, 16.7% და 20.3% (შესაბამისად) დონეზე და მნიშვნელოვნად აღემატება მინიმალურ მარეგულირებელ მოთხოვნებს 2.0%, 2.7% და 1.9%, შესაბამისად. ამავდროულად, ჩვენ განვგრძობთ ოპერირებას მაღალ-ლიკვიდურ დონეზე წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტით (NSFR) და ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტით (LCR) 127.3% და 115.8%-ით (შესაბამისად), 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

სტაბილური პროგრესი ჩვენს ძირითად საბანკო ბიზნესში

ჩვენ ვინარჩუნებთ ბაზრის ლიდერის პოზიციას სესხების და დეპოზიტების მთლიანი მოცულობით. ჩვენი საკრედიტო პორტფელი წინა წელთან შედარებით 17%-ით გაიზარდა უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში, და საბანკო სექტორის ზრდის ტენდენციას გაყვა, რაც აისახა 39% საბაზრო წილში. მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ ჩვენი საკრედიტო პორტფელის ხარისხი გაუმჯობესდა უმოქმედო სესხების მაჩვენებლის 2.4%-მდე შემცირებით 2021 წლის ბოლოსთვის, 2020 წლის ბოლოს არსებულ 4.7%-თან შედარებით. იმავე პერიოდში, ჩვენი დეპოზიტები მნიშვნელოვნად გაიზარდა 23%-ით უცვლელი სავალუტო კურსით და გაუსწრო საბაზრო ზრდას. შედეგად ჩვენმა საბაზრო წილმა მთლიან დეპოზიტებში შეადგინა 40% 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, რაც წინა წელთან შედარებით გაზარდილია 3.2 pp-ით.

ასევე მსურს ავღნიშნო, რომ ჩვენი დიჯიტალიზაციის დონე განაგრძობს ზრდას. 2021 წლის მე-4 კვარტალში, აქტიური საცალო ციფრული მომხმარებლების რაოდენობა წინა წელთან შედარებით 14%-ით გაიზარდა და მათმა რიცხვმა 744,000 შეადგინა. ამასთან, მნიშვნელოვან პროგრესს მივაღწიეთ ყოველთვიური და ყოველდღიური აქტიური ციფრული მომხმარებლების რაოდენობის ზრდაში, რამაც შესაბამისად 644,000 (წინა წელთან შედარებით 16%-მდე ზრდა) და 285,000 (წინა წელთან შედარებით 24%-მდე ზრდა) შეადგინა 2021 წლის დეკემბერში. ჩვენი სამომხმარებლო სესხების ციფრული გაყიდვების წილი 45%, ხოლო დეპოზიტების ციფრული გაყიდვის წილი 73% იყო.

გარდა ამისა, ჩვენი მომხმარებლების და თანამშრომლების უსაფრთხოების მაქსიმალური დონის უზრუნველსაყოფად, წამოვიწყეთ ვაქცინირებაზე წახალისების ფართომასშტაბიანი კამპანია. შედეგად, ჩვენი თანამშრომლების 85%-მდე აიცრა, ან დაიგეგმა ვაქცინაცია 2021 წლის ბოლოსთვის.

პერსპექტივა

ჩვენი 2021 წლის შედეგები მარწმუნებს იმაში, რომ სწორ გზაზე ვდგავართ და რომ ჩვენი სტრატეგია მართებულად მუშაობს.

ჩვენ ვაცნობიერებთ, რომ უკრაინაში მიმდინარე მოვლენებს უარყოფითი გავლენა ექნება საქართველოს ეკონომიკაზე და ასევე გამოწვევების წინაშე დააყენებს ჩვენს ბიზნეს ოპერაციებს. დამატებითი ინფორმაცია არსებული და მოსალოდნელ რისკების შესახებ იხილეთ 87-99 გვერდებზე.

ჩვენ ყურადღებით ვაკვირდებით მოვლენებს და ყველა საჭირო ზომას მივიღებთ იმისთვის, რომ „თიბისი ბანკი“ წარმატებით გაუმკლავდეს ამ გამოწვევებს.

გადაღობა

ჩემი წერილის ბოლოს მინდა მაღლობა გადავუხადო ჩემს კოლეგებს, მათ მიერ განეული დიდი სამუშაოსა და თავდადებისთვის და ხაზი გავუსვა მათ ინდივიდუალურ წვლილს ჩვენი წარმატების საქმეში. წინ საინტერესო მოგზაურობა გველის, რასაც მოუთმენლად ველი.

1 საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებზე დაყრდნობით
 2 სულ წმინდა არასაპროცენტო შემოსავალი წმინდა საკომისიო შემოსავლის გამოკლებით.

შენიშვნა: პრეზენტაციის მიზნებისთვის, რიგი ფინანსური რიცხვები დამრგვალებულია უახლოეს მთელ რიცხვამდე.

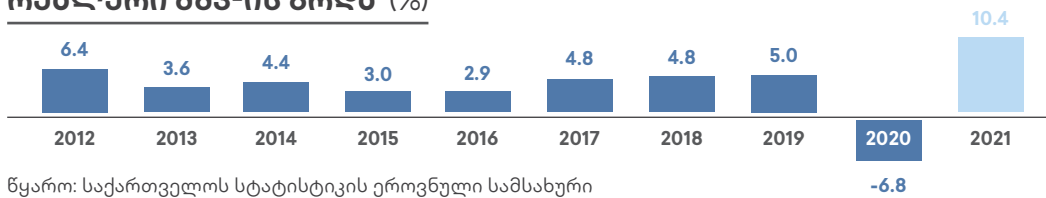
ვახტანგ ბუცხრიკიძე
 გენერალური დირექტორი
 2022 წლის 28 აპრილი

ეკონომიკური ბიზონილა

ეკონომიკური ზრდა

2021 წლის მეორე კვარტლიდან საქართველოს ეკონომიკამ პანდემიის უარყოფითი გავლენიდან სწრაფი ტემპით გამოსვლა დაიწყო. 2021 წლისთვის, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემების მიხედვით, საქართველოს ეკონომიკა წლიურად 10.4%-ით გაიზარდა, რითაც 2019 წლის დონეს 2.9%-ით გაუსწრო.

რეალური მშპ-ის ზრდა (%)

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

საგარეო სექტორი

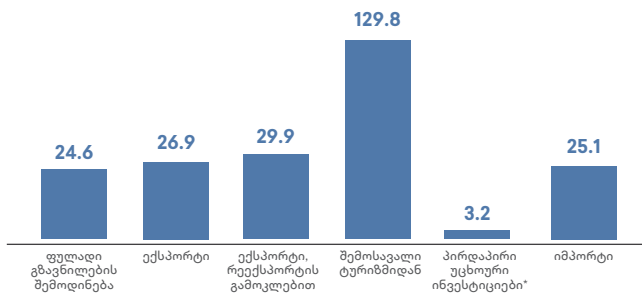
მიუხედავად იმისა, რომ ტურისტული სექტორი კვლავ პანდემიასთან დაკავშირებულ კრიზისს განიცდის, 2021 წელს საგარეო ნაკადებმა ძლიერი დინამიკა გამოავლინა. ამ წელს საქონლის ექსპორტი წლიურად -26.9%-ით, 2019 წელთან შედარებით კი 11.7%-ით გაიზარდა. აღსანიშნავია, რომ მიუხედავად რეექსპორტის შედარებით დაბალი საბაზო ეფექტისა, ექსპორტის ზრდის მთავარი განმსაზღვრელი ადგილობრივი ექსპორტი იყო. შედეგად, მთლიან ექსპორტში ადგილობრივი დამატებული ღირებულების ექსპორტის წილი, 2019 წლის მე-4 კვარტლის 61.3%-დან 2021 წლის მე-4 კვარტალში 76.2%-მდე გაიზარდა. მიუხედავად იმისა, რომ ტურიზმთან დაკავშირებული იმპორტისა და რეექსპორტის აღდგენა ჯერ კიდევ მიმდინარე პროცესებია, საქონლის იმპორტი წლიურად -25.1%-ით, 2019 წელთან შედარებით კი 5.8%-ით გაიზარდა. აღსანიშნავია, რომ საქონლით ვაჭრობის აღდგენა სავაჭრო კატეგორიების დიდ უმრავლესობას შეეხო, რაც როგორც გარე ასევე შიდა მოთხოვნის ზრდას ასახავს.

გზავნილების შემოდინება, რამაც 2020 წელს გარკვეულწილად შეარბილა პანდემიის უარყოფითი ეკონომიკური ეფექტი, 2021 წელსაც ძლიერი იყო. ეს ნაკადი წლიურად -24.6%-ით გაიზარდა, 2019 წელთან შედარებით კი 35.6%-ით გაიზარდა. მიუხედავად იმისა, რომ 2019 წელთან შედარებით აღდგენა შესაძლოა საზღვრების ჩაკეტვასა და ფულადი გზავნილების უფრო მეტად ციფრული არხების გამოყენებით გადმორიცხვას უკავშირდებოდეს, იმის გათვალისწინებით, რომ ნაღდი ფულის ნაკადების წილი, სებ-ის შეფასების თანახმად, სავარაუდოდ 10.0%-15.0% იქნება, მთლიანი ზრდის მაჩვენებელი მაინც ძლიერი იყო.

წლის განმავლობაში ტურისტების შემოდინება ზომიერ დონემდე აღდგა. გაუმჯობესების თავდაპირველი ტემპის აგვისტო-სექტემბერში გარკვეულწილად შენელების მიუხედავად, აღდგენა თანდათანობით გაგრძელდა, და მთლიანი წლის მაჩვენებელმა 2019 წლის დონის 38.1% შეადგინა. 2021 წლის წლიურმა ზრდამ საბაზო საბაზო ეფექტის გათვალისწინებით 129.8%-ს მიაღწია. აღსანიშნავია, რომ ხსენებული ზრდა უმეტესად ვიზიტების მაღალ მხარჯველი ქვეყნებიდან აღდგენით იყო გამოწვეული.

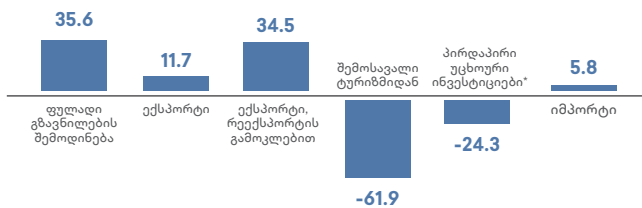
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ნაკადის აღდგენას მეტი დრო სჭირდება. მართალია, 2021 წლის განმავლობაში ეს მაჩვენებელი წლიურად 3.2%-ით გაიზარდა, თუმცა აღდგენა ძირითადად მიღებული შემოსავლების რეინვესტირებას უკავშირდებოდა, პირდაპირ უცხოური ინვესტიციების სააქციო კაპიტალისა და სავალო ვალდებულებების კომპონენტებმა კი იმავე პერიოდში მკვეთრად იკლო.

ფულადი ნაკადების და იმპორტის წლიური ზრდა (%)

* წლის პირველი სამი კვარტლის ჯამი
წყარო: საქსტატი, სებ-ი

ფულადი ნაკადების და იმპორტის ზრდა 2019 წელთან შედარებით (%)

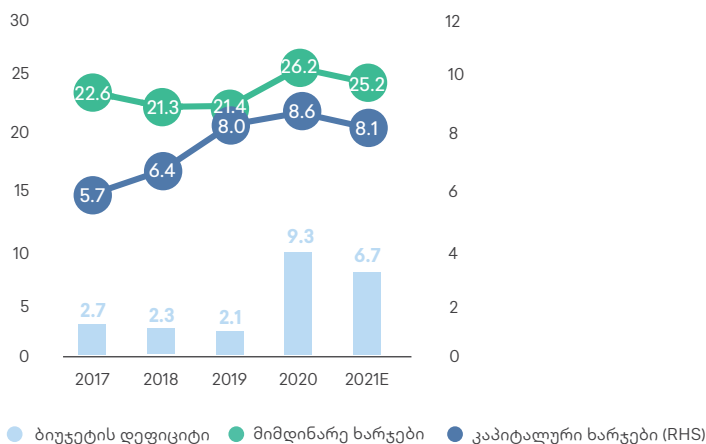

* წლის პირველი სამი კვარტლის ჯამი
წყარო: საქსტატი, სებ-ი

ფისკალური სტიმული

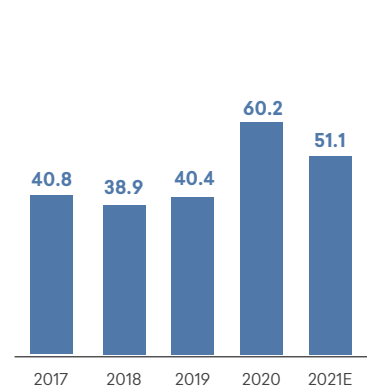
ფისკალურმა სტიმულმა, რომელიც კვლავ ძლიერი იყო, 2021 წლის ზრდაზე უარყოფითად იმოქმედა, რადგან დეფიციტი მშპ-ის დაახლოებით 6.7%-ს გაუტოლდა, 2020 წელს კი მშპ-ის 9.3%-ს შეადგენდა. რაც მთავარია, 2020-2021 წლებში დეფიციტის დაფინანსება ძირითადად საგარეო წყაროებიდან მოხდა, რაც წმინდა სავალუტო შემოღობვებში პანდემიასთან დაკავშირებულ ვარდნას მეტწილად აკომპენსირებდა. ამავდროულად, სახელმწიფო ვალი, რომელმაც 2020 წელს კანონით გათვალისწინებულ ზედა ზღვარს, მშპ-ის 60.2%-ს, მიაღწია, 2021 წლის ბოლოსთვის უკვე დარეგულირდა და მშპ-ის 51.1% შეადგინა.

ბიუჯეტის დეფიციტი და ხარჯები ტიკების მიხედვით (მშპ-ის %)

წყარო: ფინანსთა სამინისტრო

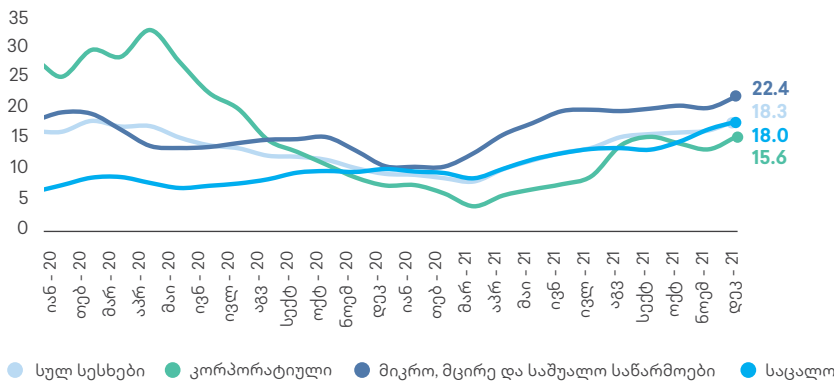
მთლიანი სახელმწიფო ვალი (მშპ-ის %)

საბანკო სესხების ზრდა (გაცვლითი კურსის ეფექტის გამორიცხვით)

2021 წლის ბოლოსთვის საბანკო სესხების წლიურმა ზრდამ 18.3%-მდე მოიმატა, 2020 წლის ბოლოსთვის დაფიქსირებული 9.1%-იანი ზრდის შემდეგ. სეგმენტების მხრივ, მნიშვნელოვნად გაიზარდა როგორც კორპორატიული (ზრდა 8.4 pp-ით 15.6%-მდე), ასევე მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (ზრდა 12.0 pp-ით 22.4%-მდე) კრედიტები. საცალო სეგმენტის (ზრდა 4.8 pp-ით 18.0%-მდე) გააქტიურებაც აშკარად შესამჩნევი იყო, რაც მეტწილად არაიპოთეკურმა სესხებმა განაპირობა.

სესხების წლიური ზრდა სეგმენტების მიხედვით, გაცვლითი კურსის ეფექტის გამორიცხვით (%)

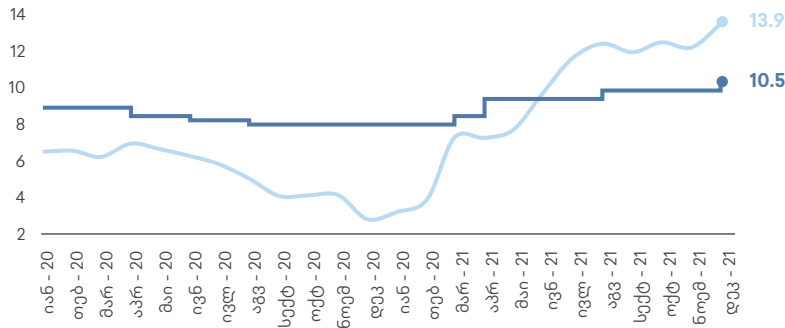

ინფლაცია, მონეტარული პოლიტიკა და გაცვლითი კურსი

მიუხედავად ისეთი გამოწვევებისა, როგორც არის თურქული ლირას უპრეცედენტო გაუფასურება, 2021 წლის განმავლობაში ლარი აშშ დოლართან მიმართებით - 5.4%-ით (3.28-დან 3.10-მდე), ხოლო რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი კი 20.4%-ით გამყარდა. მართალია 2021 წლის ბოლოსთვის, ინფლაცია წლიური 13.9%-იანი მაჩვენებლით მაღალ დონეზე შენარჩუნდა, თუმცა ეს გარკვეულწილად კომუნალურ გადასახადებზე სახელმწიფო სუბსიდირების პროგრამის გამო წინა წლის დაბალმა საბაზო ეფექტმა განაპირობა. ამავდროულად, წლის ბოლოსთვის ყოველთვიური ინფლაციის დინამიკა სამიზნე მაჩვენებელთან ახლოს იყო, თუმცა 2021 წლის დეკემბერში სებ-მა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 0.5 pp-ით 10.5%-მდე გაზარდა, რის შედეგადაც წლის განმავლობაში განაკვეთის ზრდამ მთლიანობაში 2.5 pp-ით შეადგინა.

სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (%)

● სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ინფლაცია ● მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (MPR)

მოლოდინები

უკრაინაში რუსეთის შეჭრამდე, თიბისი კაპიტალი 2022 წელს საქართველოს ეკონომიკის დაახლოებით - 6.0%-ით, 2023 წელს - 5.5%, 2024 წელს კი 5.0%-ით ზრდას ვარაუდობდა. 2022 წლის იანვრის მდგომარეობით, მსოფლიო ბანკის პროგნოზების¹ თანახმად, საქართველოს ეკონომიკა 2022 და 2023 წლებში, შესაბამისად, 5.5% და 5.0%-ით უნდა გაზრდილიყო.

მოსალოდნელია, რომ უკრაინასა და რუსეთში განვითარებულ მოვლენებს საქართველოს ზრდაზე უარყოფითი გავლენა ექნება. რუსეთის უკრაინაში შეჭრასთან დაკავშირებით ძირითადი არსებული და მოსალოდნელი რისკების შესახებ დამატებითი ინფორმაციის მისაღებად, გთხოვთ გაეცნოთ თავს ძირითადი რისკები და გაურკვევლობები“ 87-99 გვერდებზე.

საქართველოს ეკონომიკისა და ფინანსური სექტორის შესახებ მეტი ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ ვებგვერდზე: www.tbccapital.ge.

1 მსოფლიო ბანკი, გლობალური ეკონომიკური პერსპექტივები, 2022 წლის იანვარი

ჩვენი ბიზნეს მოდელი

ჩვენ გვაქვს მომხმარებლებზე ორიენტირებული ბიზნეს-მოდელი, რომელიც ფოკუსირდება ჩვენი მომხმარებლების ყოველდღიური საჭიროებების მომსახურების საუკეთესო გამოცდილების შექმნაზე. ჩვენი სტრატეგია ეყრდნობა მდგრადი განვითარების, დიჯიტალიზაციის, ინოვაციებისა და ეფექტურობის ძირითად პრინციპებს, და შექმნილია ყველა დაინტერესებული მხარისთვის ღირებულების შესაქმნელად.

ჩვენი ბაზრები

წამყვანი უნივერსალური ფინანსური ინსტიტუტი საქართველოში, რომელიც ფინანსური მომსახურებების სრულ სპექტრს სთავაზობს:

- საცალო საბანკო მომსახურება
- კორპორატიული და საინვესტიციო საბანკო საქმიანობა (CIB)
- მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) საბანკო მომსახურება
- ლიზინგი.

ჩვენი მიზნობა

- **ძირითადი აქცენტი დიჯიტალიზაცია და ინოვაციაზე**
წლების განმავლობაში შექმნილი საუკეთესო ციფრული შესაძლებლობები, რომლებიც განპირობებულია ინოვაციებში უწყვეტი ინვესტიციით, გვხმარება ეფექტური ზრდის უნარის განვითარებაში.
- **მონაცემთა სიღრმისეული ანალიზის შესაძლებლობები**
ჩვენი მონაცემთა სიღრმისეული ანალიზის შესაძლებლობა, რომელიც ჩვენი “value proposition”-ის შემუშავებაში გამოიყენება, გვხმარება მომხმარებლებისთვის მაქსიმალური ღირებულების შექმნაში პერსონიზირებული შეთავაზების გზით.
- **მომხმარებელთა მომსახურების ბრწყინვალე ხარისხი და ბრენდის მაღალი ცნობადობა**
მომხმარებელთა კმაყოფილებაზე ორიენტირება ჩვენი სამუშაოს ამოსავალი წერტილია და გვხმარება მათთან ნდობაზე დაფუძნებული გრძელვადიანი ურთიერთობების შექმნაში.
- **ბრწყინვალე კორპორატიული მართვა და ძლიერი კორპორატიული კულტურა**
ჩვენი გამორჩეული მართვის სტანდარტები მაგალითს ქმნის ყველა თანამშრომლისთვის და ხელს უწყობს პასუხისმგებლიან ქცევას ყველა წამოწყებაში.

რას გთავაზობთ

- **ბიზნესის ზრდა**
უზრუნველყოფილია ჩვენი წამყვანი ქართული საბანკო ფრანჩიზით..
- **შემოსავლის მრავალფეროვანი წყაროები**
სტაბილური წმინდა საპროცენტო მარჟა და არასაპროცენტო შემოსავლის სხვადასხვა წყაროები.
- **აქტივების მაღალი ხარისხი**
ყველა სეგმენტში რისკების გონივრული მართვის შედეგად.
- **ეფექტურობის მაღალი დონე**
უზრუნველყოფილია დიჯიტალიზაციისა და ავტომატიზაციის მაღალი დონით, როგორც ფრონტ-, ისე - ბექ-ოფისებში.
- **ძლიერი ლიკვიდურობა და სოლიდური კაპიტალის პოზიცია**
უზრუნველყოფს ჩვენი ბიზნეს-მოდელის სტაბილურობას და ეკონომიკურ სირთულეებთან გამკლავების უნარს.

როგორ ვქმნით ღირებულებას

- **მომხმარებლები**
მომხმარებლებს ვთავაზობთ ინდივიდუალურ გადაწყვეტილებებს და მომსახურების საუკეთესო ხარისხს.
- **კოლეგები**
მხარს ვუჭერთ ჩვენი კოლეგების პროფესიულ განვითარებას და ვთავაზობთ საინტერესო კარიერულ შესაძლებლობებს.
- **ინვესტორები**
მდგრადი უკუგების შექმნა ჩვენი აქციონერებისთვის და სანდო პარტნიორობის განწევა ჩვენი კრედიტორებისთვის.
- **საზოგადოება**
ბიზნესის განვითარების მხარდაჭერა და სამუშაო ადგილების შექმნის ხელშეწყობა, ასევე აქტიური მონაწილეობა კორპორატიულ სოციალურ პასუხისმგებლობაზე (CSR) მიმართულ საქმიანობებში.

ჩვენი სტრატეგიული პრიორიტეტები

ჩვენი სტრატეგიული პრიორიტეტები ჩვენი მისიის შესრულებაში გვეხმარება, რათა ადამიანების ცხოვრება უფრო მარტივი გახდეს.

თითოეული ეს პრიორიტეტი ყურადღებით შეირჩა და კარგად იქნა მოფიქრებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ისინი ურთიერთდაკავშირებული და ერთმანეთის შემავსებლები იყვნენ ისე, რომ ერთ-ერთის პროგრესი მეორეს განვითარებას უწყობდეს ხელს.

ზრდის უზრუნველსაყოფად, ჩვენ უნდა შევიშუაოთ ინოვაციური პროდუქტები და მომსახურებები და შევქმნათ კლიენტთა მომსახურების უბადლო ხარისხი. ეს კი მოითხოვს ძლიერი ციფრული და მონაცემთა ანალიზის შესაძლებლობების შექმნას. ამავდროულად, ჩვენი ზრდა სხვადასხვა სეგმენტში და პროდუქტში მხარს უჭერს ჩვენი შემოსავლის წყაროების დივერსიფიკაციას და აძლიერებს ჩვენს მოქნილობას. დიჯიტალიზაციის მაღალი დონე ასევე საშუალებას გვაძლევს გავაუმჯობესოთ ეფექტურობის დონე და შევამციროთ ხარჯები. ეს, თავის მხრივ, საშუალებას გვაძლევს ჩვენი ძალისხმევა მივმართოთ მომხმარებელთა კმაყოფილებისა და ჩვენი ღირებულებების შეთავაზების გაძლიერებისკენ.

სტაბილური ზრდა

ჩვენი მიზანია ლიდერის პოზიციის შენარჩუნება საქართველოში და ბაზართან ერთად ზრდა. ბაზარზე პენეტრაციის მაღალი დონის მიუხედავად, საქართველოს საბანკო სექტორი კვლავ გვთავაზობს ზრდის მომხიბვლელ შესაძლებლობებს, განსაკუთრებით კონკრეტულ ქვესეგმენტებში, როგორც არის იპოთეკა და მიკროსესხები.

ჩვენმა ძლიერმა საბანკო ფრანჩიზამ საქართველოში, რომელსაც საფუძვლად დაედო მომხმარებელთა მომსახურების გამორჩეული ხარისხი, ბრენდის ცნობადობის მაღალი დონე და მონივნავე ციფრული შესაძლებლობები, ჩვენი არსებული მომხმარებლების შენარჩუნების და ახალი კლიენტების მოზიდვის შესაძლებლობა მოგვცა, რამაც გამოიწვია საკრედიტო პორტფელის 11.5%-იანი ზრდა 2021 წელს, რაც უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში 17.3%-იან მატებას შეადგენს. აღნიშნულზე მეტწილად იმოქმედა ლარში გაცემული სესხების ზრდამ. სეგმენტების მხრივ, ზრდა მრავალმხრივი იყო. კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესი და MSME სეგმენტები შესაბამისად წელიწადში 12.3%-ით (უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში 19.5%-ით) და 17.6%-ით (უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში 23.3%-ით) გაიზარდა, ხოლო საცალო სეგმენტი გაიზარდა 7.2%-ით (უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში 11.5%-ით) იმავე პერიოდში. კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესის სეგმენტში ზრდა მსხვილ და საშუალო კორპორატიული მომხმარებლების შექმნას უკავშირდება, ხოლო მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების მხრივ ჩვენ ორიენტირებული ვართ მცირე და მიკრო ქვესეგმენტებში წილის ზრდაზე. ამავდროულად, ჩვენი საცალო პორტფელის ზრდა გამოწვეული იყო იპოთეკური და სამომხმარებლო სესხებით.

2021 წელს ჩვენი დეპოზიტების პორტფელი 17.8%-ით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით, რაც მეტწილად განპირობებული იყო საცალო და კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესის დეპოზიტების ზრდით, რაც ჩვენი მომხმარებლების ლოიალობას და ნდობას ასახავს. უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში ზრდამ 23.1% შეადგინა.

შედეგად, ჩვენ შევინარჩუნეთ ბაზარზე ლიდერის პოზიცია როგორც სასესხო, ისე - დეპოზიტების მხრივ, რამაც შესაბამისად 38.8% და 40.4% შეადგინა 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებულ მონაცემებზე დაყრდნობით.

ჩვენი უამოსავლის წყაროების დივერსიფიკაცია

ჩვენი ბიზნეს-მოდელი მრავალფეროვანია სხვადასხვა მიმართულებით. ჩვენ ვემსახურებით დიდი რაოდენობით ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს საქართველოში, ვთავაზობთ მათ ფინანსური გადაწყვეტილებების ფართო სპექტრს. ჩვენი შემოსავლის მთავარი წყაროა წმინდა საპროცენტო შემოსავალი, რომელიც ჩვენი საოპერაციო შემოსავლის 70%-ს შეადგენდა 2021 წელს და მასზე უპირატესად მოქმედებს ჩვენი საკრედიტო ოპერაციები. ჩვენი წმინდა საკომისიო შემოსავლის გამომუშავება ხდება გადახდებით, საანგარიშსწორებო ოპერაციებით, ასევე საგარანტიო წერილებით და აკრედიტივებით. როგორც საზოგადოება, რომელიც მეტწილად ნაღდი ფულით ახდენს ანგარიშსწორებას, საქართველო ზრდის მომხიბვლელ შესაძლებლობებს იძლევა ჩვენი გადახდების ოპერაციებისთვის, ხოლო ჩვენი ციფრული არხები საშუალებას გვაძლევს ეფექტურად გავზარდოთ ოპერაციების მასშტაბები და შემოსავლის გამომუშავების უნარი.

ჩვენი მონიავი ციფრული შესაძლებლობების გამოყენება

ჩვენი დიჯიტალიზაციის სტრატეგია მთელ კომპანიაზე ვრცელდება - ფრონტ-ოფისიდან - ბექ-ოფისამდე, და მოიცავს როგორც გაყიდვებს, ისე - ტრანზაქციის ოპერაციებს. ჩვენ მუდმივად ვახორციელებთ ინვესტიციას ტექნოლოგიებში და შევიმუშავებთ ახალ ციფრულ პროდუქტებს, გლობალური ტენდენციების კვალდაკვალ.

ჩვენი ტრანზაქციული ბიზნესი საცალო მომსახურების და მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების სეგმენტებში ძირითადად დისტანციური არხებით ხორციელდება, რაც ინვესს საცალო ტრანზაქციების განტვირთვის კოეფიციენტის 97%-მდე ზრდას. ეს იმას ნიშნავს, რომ 3%-ზე ნაკლები ტრანზაქციები ფილიალებში ხორციელდება. მობილური და ინტერნეტ ბანკი კომუნიკაციის უპირატეს არხად რჩება ჩვენი მომხმარებლებისთვის, სადაც აქტიური საცალო ციფრული მომხმარებლების რაოდენობა 2021 წელს 14.1%-ით გაიზარდა და 744,000 შეადგინა. ამავდროულად, ჩვენი ციფრული მომხმარებლების ყოველდღიური ჩართულობაც გაიზარდა და 2021 წლის დეკემბერში ყოველდღიურად აქტიურ მომხმარებელთა რიცხვმა 285,000 შეადგინა, რაც 23.9%-იან წლიურ ზრდასალწევს. პარალელურად, ჩვენ აქტიურად ვავითარებთ

ციფრული გაყიდვების არხებს სამომხმარებლო სესხებისა და განვადებებისთვის. 2021 წლის ბოლოსთვის, დისტანციური არხებით გაცემული სამომხმარებლო სესხების წილი წინა წელთან შედარებით 7 pp-ით გაიზარდა და 45% შეადგინა. ჩვენ განვაგრძეთ კრედიტის დამტკიცების ავტომატიზაციის პროცესი მცირე MSME სესხებისთვის, „time to yes“ შემცირების მიზნით. კორპორატიული მსესხებლებისთვის, კომერციული ეფექტურობის ტრანსფორმირების პროექტის ფარგლებში, ჩვენ მნიშვნელოვნად გავზარდეთ ანალიზის პროცესი სისწრაფე დახვეწილი IT ინსტრუმენტის გამოყენებით.

ჩვენი მონიავი ციფრული ინფრასტრუქტურა ორგანიზაციის ბექ-ოფისის თანამშრომელთა მნიშვნელოვან უმრავლესობასაც აძლევს საშუალებას იმუშაონ დისტანციურად შეფერხების გარეშე და ჰქონდეთ უსაფრთხო და რეალურ დროში წვდომა ჩვენს IT სისტემებზე.

ჩვენი ყველა საქმიანობა მომხმარებელზეა ორიენტირებული და ჩვენი მიზანია განსაკუთრებით აქტუალური პროდუქტების და მომსახურებების შემუშავება.

საუკეთესო სამომხმარებლო გამოცდილების უზრუნველყოფა

ეს საჭიროებს სხვადასხვა არხების გამოყენებით აქტიურ ჩართულობას ჩვენს მომხმარებლებთან, რათა მივიღოთ მათი უკუკავშირი ჩვენი მომსახურების ხარისხის და ღირებულების შესახებ და გავიგოთ მათი პრიორიტეტები.

გარდა ამისა, ჩვენი მიზანია ერთი ნაბიჯით წინ წავინიოთ რათაწინასწარ განვსაზღვროთ ჩვენი მომხმარებლების საჭიროებები და გავაკვიროთ ისინი ინდივიდუალური შეთავაზებებით, მანამდე, სანამ ისინი თავად მოითხოვენ ამას. სწორედ აქ შემოდის თამაშში ჩვენი სიღრმისეული მონაცემთა ანალიზის ფუნქცია, რითაც სწორ დროსა და ადგილას სათანადო პროდუქტების შექმნის შესაძლებლობები იქმნება. ჩვენ საცალო მომსახურების ბიზნესში ამ მიმართულებით რამდენიმე ახალი პროექტი განვახორციელებთ, მათ შორის მომხმარებელთა „life-time value“ და სესხის ფასწარმოება, ხოლო კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესის სეგმენტში ჩვენ განვაგრძობთ კომერციული ეფექტურობის ტრანსფორმაციის პროექტის განხორციელებას, რომელიც დაგვხმარა არსებული და ახალი მომხმარებლების პოტენციალის უკეთესად გააზრებასა და გათვალისწინებაში.

წლის განმავლობაში ჩვენ ასევე გავამახვილეთ ყურადღება ციფრულ შეთავაზებებზე ყველა სეგმენტში და შევექმენით ახალი დისტანციური პროდუქტები და მომსახურებები, ასევე გავზარდეთ ჩვენი შიდა პროცესების ავტომატიზაცია. ამით გავზარდეთ მომხმარებელთა კმაყოფილება და გავაუმჯობესეთ ეფექტიანობის მაჩვენებელი.

შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები¹

ჩვენ ვიყენებთ ფინანსური და არაფინანსური საზომების ფართო სპექტრს ჩვენი შესრულების მაჩვენებლების შეფასებისა და დაბალანსებული ხედვის შესაქმნელად, ყველა დაინტერესებული პირის ინტერესების გათვალისწინებით. სამეთვალყურეო საბჭო რეგულარულად მიმოიხილავს შესრულების ძირითად მაჩვენებლებს (KPIs) რათა განისაზღვროს მუშაობს თუ არა ჩვენი სტრატეგია და უზრუნველყოფს თუ არა ის გრძელვადიან სტაბილურ ზრდას. აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ანაზღაურებისთვის ყველაზე შესაფერისი KPI-ების შერჩევასაც სათანადო ყურადღება ეთმობა, რათა მათი ინტერესები უკეთ მოერგოს ჩვენს დაინტერესებულ მხარეთა ინტერესებს.

1 კოეფიციენტების განმარტებები იხილეთ 317-318 გვერდებზე
2 წინა პერიოდის ხარჯების შემოსავლებთან თანაფარდობის კოეფიციენტი არ შეესაბამება 2020 წელს გამოქვეყნებულ მონაცემებს, რადგან ისინი ასახავენ ცვლილებებს, რომლების უკავშირდება ხელმძღვანელობის მიერ არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურებას და აღმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯებს შორის განხორციელებულ რეკლასიფიკაციას.

ძლიერი ფინანსური შედეგები

უკუგება კაპიტალზე

2021	26.3%
2020	12.9%
2019	24.3%

2021 წელს ჩვენ გამოვიმუშავეთ რეკორდულად მაღალი უკუგება კაპიტალზე, რაც გამოწვეული იყო შემოსავლების ძლიერი ნაკადით. ასევე, დადებითი გავლენა მოახდინა აქტივის ხარისხის კარგმა მაჩვენებელმა.

შემოსავლის მრავალფეროვანი წყაროები

წმინდა საპროცენტო მარჟა

2021	5.0%
2020	4.7%
2019	5.5%

2021 წლის წმინდა საპროცენტო მარჟის ზრდაზე დადებითი ეფექტი მოახდინა სასესხო პორტფელის კომპოზიციის ცვლილებამ და ვალდებულების სტრუქტურის ოპტიმიზაციამ.

მყარი ბალანსი

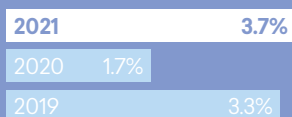
CET 1 კაპიტალის კოეფიციენტი

2021	13.7%
2020	10.4%
2019	12.0%

პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის ზრდა 2021 წელს მეტწილად გამოწვეული იყო მოგების ზრდით, რომელიც ნაწილობრივ დააკომპენსირა საკრედიტო პორტფელის ზრდამ. შედეგად, პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი აღემატებოდა მინიმალურ მარეგულირებელ მოთხოვნა -11.7%-ს.

ფინანსური შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები (KPIs)¹

უკუგება აქტივებზე

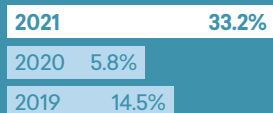
2021 წელს, ჩვენი უკუგება აქტივებზე გაუმჯობესდა შემოსავლების სტაბილური ზრდისა და აქტივების ხარისხის ძლიერ გაუმჯობესების ფონზე.

ხარჯების შემოსავლებთან ფარდობის კოეფიციენტი²

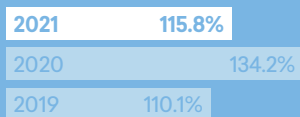
2021 წელს, შემოსავლების სტაბილური ზრდის ხარჯზე ჩვენ შევძელით ხარჯების შემოსავლებთან ფარდობის კოეფიციენტის გაუმჯობესება 2020 წლის დონესთან შედარებით.

წმინდა საკომისიო შემოსავლის ზრდა

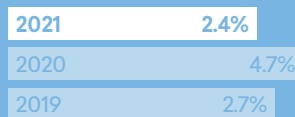
2021 წელს ჩვენი წმინდა საკომისიო შემოსავლები გაიზარდა ყველა ძირითად კატეგორიაში.

ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი

2021 წელს ჩვენ გამოვიყენეთ 2020 წელს გამოშვებული ჭარბი ლიკვიდურობა და ამავდროულად უზრუნველყავით ის, რომ ჩვენი ლიკვიდურობის კოეფიციენტი სავალდებულო მინიმალურ მოთხოვნაზე - 100% - მაღალ დონეზე შენარჩუნებულიყო.

უმოქმედო სესხების კოეფიციენტი

2021 წლის ბოლოსთვის, ჩვენი უმოქმედო სესხების მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა წინა წელთან შედარებით რაც გამოწვეული იყო ყველა სეგმენტის კარგი მუშაობით.

სტაბილური ზრდა

საკრედიტო პორტფელის ზრდა უცვლელი სავალუტო კურსით

2021	17.3%
2020	8.7%
2019	17.9%

2021 წელს ჩვენი საკრედიტო პორტფელი გაიზარდა ბაზართან ერთად და შეინარჩუნა ლიდერის პოზიცია. ჩვენი ბაზრის წილი მთლიან სესხებში 38.8% იყო წლის ბოლოსთვის (საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებული მონაცემების საფუძველზე)

დეპოზიტების ზრდა უცვლელი სავალუტო კურსით

2021	23.1%
2020	13.7%
2019	2.9%

2021 წელს ჩვენი დეპოზიტების ზრდამ გაუსწრო ბაზრის ზრდას. შედეგად, ჩვენი ბაზრის წილი დეპოზიტებში 3.2 პპ-ით გაიზარდა და წლის ბოლოსთვის 40.4% შეადგინა (საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებული მონაცემების საფუძველზე)

არაფინანსური შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები

თანამშრომელთა და მომხმარებელთა კმაყოფილების მაღალი დონე

EMPLOYEE NET PROMOTER SCORE¹

2021	66%
2020	68%
2019	41%

Employee Net Promoter Score განსაზღვრავს თანამშრომლის ლოიალობას და ასახავს იმის ალბათობას, გაუწევინოთ თუ არა ჩვენი თანამშრომლები რეკომენდაციას თავის დამსაქმებელს მეგობრებსა და ოჯახის წევრებთან. 2021 წელს ჩვენი თანამშრომლების კმაყოფილების დონე კვლავ მაღალ დონეზე იყო.

NET PROMOTER SCORE²

2021	56%
2020	n/a
2019	n/a

წელს დაგნერგეთ ახალი საზომი ინსტრუმენტი ჩვენი მომხმარებლების კმაყოფილების დონის შესაფასებლად. Net promoter score (NPS) განსაზღვრავს, რამდენად აქვთ ჩვენს მომხმარებლებს სურვილი რეკომენდაცია გაუწიონ ჩვენს პროდუქტებს და მომსახურებებს სხვებთან.

ძლიერი ციფრული ჩართულობა მომხმარებელთან³

ყოველდღიური აქტიური მომხმარებლები / ყოველთვიური აქტიური მომხმარებლები

2021	44%
2020	41%
2019	n/a

ყოველდღიური აქტიური მომხმარებლების რაოდენობის შეფარდება ყოველთვიურ აქტიური მომხმარებლების რაოდენობასთან (DAU/MAU) ზომავს ჩვენი კლიენტების ყოველდღიურ ციფრულ ჩართულობას. 2021 წლის დეკემბერში ყოველდღიური და ყოველთვიური აქტიური მომხმარებლების რაოდენობამ 285,000 (6/წ 23.9%-მდე) და 644,000 (6/წ 16.0%-მდე) შეადგინა, შესაბამისად.

საცალო ტრანზაქციების განტვირთვის კოეფიციენტი

2021	97%
2020	95%
2019	93%

საცალო ტრანზაქციების განტვირთვის კოეფიციენტით იზომება ფილიალების მიღმა, ჩვენი დისტანციური არხებით შესრულებული ტრანზაქციების წილი. ჩვენი საცალო ტრანზაქციების განტვირთვის კოეფიციენტი ზრდას განაგრძობდა 2021 წელს, რადგან ჩვენ კიდევ უფრო გავაძლიერეთ ჩვენი ციფრული ღონისძიებები და დაგნერგეთ ახალი ციფრული პროდუქტები და მომსახურებები.

1 Employee Net Promoter Score (ENPS) შეაფასა ბანკის თანამშრომლებისთვის 2021 წლის ოქტომბერში დამოუკიდებელმა კონსულტანტმა.
 2 Net Promoter Score (NPS) შეფასდა დამოუკიდებელი კვლევითი კომპანიის „IPM“ მიერ 2021 წლის დეკემბერში ჩატარებული კვლევის საფუძველზე.
 3 ეს ტერმინები განმარტებულია 316 გვერდზე

ჩვენი გარემოსდაცვითი, სოციალური და მართვითი (ESG) სტრატეგია

ჩვენი სწრაფვა, წვლილი შევიტანოთ მდგრად განვითარებაში, გამოძლინარეობს ჩვენი, როგორც წამყვანი ფინანსური ინსტიტუტის, როლიდან, რომელიც საქართველოს წინსვლაში გვაქვს. ჩვენ ვაცნობიერებთ, რომ გავლენა გვაქვს ქვეყნის ეკონომიკაზე, ბიზნესის განვითარებაზე, დასაქმებასა და, ზოგადად, საზოგადოებრივ პროგრესზე. ეს როლი უკავშირდება ჩვენს პასუხისმგებლობას, წვლილი შევიტანოთ უკეთესი მომავლის შექმნაში ინოვაციებითა და ტექნოლოგიებით, გავზარდოთ წვდომა ფინანსურ მომსახურებაზე და მომხმარებლებს საშუალება მივცეთ, იყვნენ გლობალიზებული ეკონომიკური საზოგადოების ნაწილი. ჩვენი მიზნების მისაღწევად საქმიანობას წარვმართავთ მდგრადობის საერთაშორისო სტანდარტებისა და პრინციპების შესაბამისად და მათ ვაქცევთ ჩვენი კომპანიის სტრატეგიის, კულტურისა და ყოველდღიური საქმიანობის ნაწილად.

წელს, ESG სტრატეგიის შემუშავებით, ჯგუფის გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის (ESG) სტრუქტურის გასაძლიერებლად დამატებითი ნაბიჯები გადავდგით. ESG სტრატეგია განამტკიცებს ჩვენს პასუხისმგებლობას, გრძელვადიანი, მდგრადი წვლილი შევიტანოთ ქვეყანასა და რეგიონში. ESG სტრატეგია განსაზღვრავს რამდენიმე მთავარ მიმართულებას: მძლავრი ESG მართვის სტრუქტურა სამეთვალყურეო საბჭოსა და აღმასრულებელი მენეჯმენტის დონეზე; მდგრად დაკრედიტებაზე, მომსახურებასა და პროდუქტებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა; თანამშრომელთა ღირსიფიკაცია, თანასწორობა და ჩართულობა; მწვანე და მდგრადი დაფინანსება; გავლენის შეფასებისა და ანგარიშების სისტემა და ერთიანი ჩარჩო.

ESG სტრატეგიით დადგენილი მიზნები შესასრულებლად განკუთვნილი სხვადასხვა ინიციატივა და პროგრამა

ESG თიბისის მართვასა და კულტურაში: 2021 წელი გარდამტეხი წელი იყო ESG მართვის სტრუქტურის შემუშავების თვალსაზრისით, რაც ორგანიზაციის სხვადასხვა დონეს მოიცავს. შეიქმნა ESG-სთან დაკავშირებული ორი კომიტეტი -- ერთი სამეთვალყურეო საბჭოს

დონეზე, ხოლო მეორე – აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის დონეზე. თიბისი ბანკში დაარსდა ESG კოორდინირების დეპარტამენტი, რომლის პასუხისმგებლობაა ESG სტრატეგიით განსაზღვრული ინიციატივების მხარდაჭერა და კოორდინირება. თიბისი ბანკმა წამოიწყო ESG ელჩის პროგრამა, რომლის მიზანია გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სტრუქტურების განმტკიცება და თიბისის თანამშრომლების ჩართულობის გაზრდა. ამ ინიციატივის მეშვეობით, თიბისის თანამშრომლები თავიანთ წვლილს შეიტანენ მდგრადობის გაუმჯობესებაში მომხმარებლებისთვის, კომპანიისთვის, გარემოსა და მთლიანი საზოგადოებისთვის.

თანამშრომელთა მრავალფეროვნება:

მრავალფეროვნებაზე, გენდერულ და ჩართულობის საკითხებზე მეტი ყურადღების გასამახვილებლად ჩვენ შევიმუშავეთ მრავალფეროვნების, თანასწორობისა და ჩართულობის პოლიტიკა (ხელმისაწვდომია საიტზე www.tbcbankgroup.com), რომელშიც დასახულია მიზნები და შემუშავებულია მეთოდოლოგია მრავალფეროვნების, თანასწორობისა და ჩართულობის გასაუმჯობესებლად, პოლიტიკა ყურადღებას ამახვილებს ჯგუფის საოპერაციო და მართვის პროცესებში მრავალფეროვნების საკითხების ინტეგრირებაზე, მათ შორის გენდერული თანასწორობის, სხვადასხვა კულტურის, თაობებისა შეზღუდული შესაძლებლობების ჭრილში.

გენდერული თანასწორობა და ქალებისა და გოგონების გაძლიერება კომპანიის და მისი დაინტერესებული მხარეების, მათ შორის მომხმარებლების, თანამშრომლების, მომწოდებლების, პარტნიორების და მთლიანად საზოგადოების მდგრადობის მნიშვნელოვანი ნაწილია. პოლიტიკა ითვალისწინებს გაეროს ქალთა გაძლიერების პრინციპებს (WEPs) – პრინციპების ერთობლიობას, რომლებიც კომპანიებს აკვლიანებს სამუშაო ადგილზე, ბაზარზე და საზოგადოებაში გენდერული თანასწორობის და ქალების გაძლიერების გაუმჯობესების საკითხებში. თიბისი ბანკი გაეროს ქალთა გაძლიერების პრინციპების ხელმომწერი 2021 წელს გახდა.

მდგრადი დაფინანსება: თიბისის სწრაფვაა, გაზარდოს თავისი დადებითი გავლენა საზოგადოებაზე და ეკონომიკაზე ახალი ფინანსური პროდუქტების და მომსახურების დანერგვით, რომლებიც გამიზნულია კონკრეტული სოციალური თუ გარემოსდაცვითი სარგებლის მოსატანად. ESG სტრატეგია განსაზღვრავს მიზნებს თიბისის მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდისთვის, რომელიც მოიცავს ენერგოეფექტური, განახლებადი ენერჯისა და რესურსეფექტური პროექტების, ქალების მიერ მართული და ქალების საკუთრებაში არსებული სანარმოების, სტარტაპ კომპანიებისა და სასოფლო-სამეურნეო ბიზნესის დაფინანსებას.

პასუხისმგებლიანი შესყიდვების პრაქტიკა: ჩვენს პასუხისმგებლიანი შესყიდვების პრაქტიკას და ურთიერთობას მომწოდებლებთან შეიძლება მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდეს მომწოდებლების და, მთლიანად ეკონომიკის, კეთილდღეობაზე, ფინანსურ სტაბილურობასა და განვითარებაზე. ჩვენ განსაკუთრებულ ყურადღებას ვუთმობთ ადგილობრივ მომწოდებლებს და ხელს ვუწყობთ მათ ჩართვას ჩვენს მიწოდების ჯაჭვში. ESG სტრატეგია მოიცავს მიზნებს, რომლებიც უკავშირდება მწვანე შესყიდვების ინიციატივებს, სოციალურ სანარმოებს, ქალების საკუთრებაში არსებულ კომპანიებს, სტარტაპებსა და ადგილობრივ ბიზნესს.

ჩვენი ESG მიზნები

2022

- უმაღლესი მენეჯმენტის საშუალო-ვადიანი ანაზღაურება დამოკიდებული იქნება ESG-ის რამდენიმე შედეგების ძირითად მაჩვენებლებზე, რომლებიც ასახავს ჩვენს საშუალო-ვადიან სტრატეგიას;
- განისაზღვრა ჩვენი მდგრადი სასესხო პორტფელის მიზნობრივი მოცულობა¹ – 750 მილიონი ლარი.

2023

- ჯგუფის სათბური აირების ემისიის შემცირება პარიზის შეთანხმების მიზნობრივი მაჩვენებლების შესაბამისად გაიზომება;
- განისაზღვრა ჩვენი მდგრადი სასესხო პორტფელის მიზნობრივი მოცულობა¹ – 1 მილიარდი ლარი;
- განისაზღვრა ბანკის დონეზე საშუალო მენეჯერების პოზიციებზე ქალების მიზნობრივი რაოდენობა – 40%;
- განისაზღვრა სოციალური გავლენის მქონე შესყიდვების მიზნობრივი მაჩვენებელი – 5 მილიონი ლარი.

2025

- განისაზღვრა სათბური აირების ნეტო-ნულოვანი ემისიების მიზანი (პირდაპირი).

¹ ჩვენი მდგრადი სასესხო პორტფელი მოიცავს ენერგოეფექტურობის, ახალგაზრდობის მხარდაჭერის და ბიზნესში ქალების შესახებ, რომლებიც ფინანსდება საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სპეციალური დანიშნულების ფულადი სახსრებით, ასევე სესხებს, რომლებითაც ფინანსდება განახლებადი ენერჯია, რაც მოიცავს ბანკის მიერ დაფინანსებულ ყველა ჰიდროელექტროსადგურს.

კლიმატთან დაკავშირებული ფინანსური ინფორმაციის გამჟღავნება – 2021

2020 წელს განვაცხადეთ კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფის რეკომენდაციების დანერგვის თაობაზე, რითაც კიდევ ერთხელ დავადასტურეთ ჩვენი მზადყოფნა, მივიღოთ აქტიური ზომები კლიმატის ცვლილების ეფექტების შესამსუბუქებლად, კლიმატური რისკების შესაფასებლად და შესამცირებლად და განვსაზღვროთ კლიმატთან დაკავშირებული შესაძლებლობები.

უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენ მიერ გამოყენებული მონაცემები წარმოადგენს არსებულთაგან საუკეთესო არჩევანს წინსვლისთვის, მიუხედავად იმ გამოწვევებისა, რომლებიც თან ახლავს საჭირო მონაცემებსა და მეთოდოლოგიებს, განსაკუთრებით საქართველოს გარემოსთვის, სადაც ჩვენი საქმიანობის უდიდესი ნაწილი იყრის თავს. ჩვენი მოლოდინით, საჭირო მონაცემების ხელმისაწვდომობა და სანდოობა დროთა განმავლობაში გაუმჯობესდება და მიზნად ვისახავთ გაუმჯობესებების ჩართვას ჩვენს ანგარიშგებაში, როგორც კი ისინი ხელმისაწვდომი გახდება.

ქვემოთ წარმოდგენილია ჯგუფის მიერ მომზადებული პირველი ანგარიში კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფის რეკომენდაციების გათვალისწინებით.

რეკომენდებული გამჟღავნებული ინფორმაცია	სტატუსი	მითითება
აღწერეთ ორგანიზაციის მიერ კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების მართვა	გამჟღავნებული	1.1
აღწერეთ უმაღლესი მენეჯმენტის როლი კლიმატთან დაკავშირებული რისკების და შესაძლებლობების შეფასებასა და მართვაში	გამჟღავნებული	1.2
აღწერეთ კლიმატთან დაკავშირებული რისკები და შესაძლებლობები, რომლებიც ორგანიზაციამ გამოავლინა მოკლე, საშუალო და გრძელ ვადაზე	გამჟღავნებული	2.1, 2.2
აღწერეთ კლიმატთან დაკავშირებული რისკების და, შესაძლებლობების გავლენა ორგანიზაციის ბიზნესზე, სტრატეგიასა და ფინანსურ დაგეგმვაზე	გამჟღავნებული	2.2
აღწერეთ ორგანიზაციის სტრატეგიის მედეგობა, კლიმატთან დაკავშირებული სხვადასხვა სცენარის გათვალისწინებით, მათ შორის 2°C ან უფრო დაბალი სცენარების ჩათვლით	გამჟღავნებული	2.3
აღწერეთ ორგანიზაციის კლიმატთან დაკავშირებული რისკების განსაზღვრისა და შეფასების პროცესები	გამჟღავნებული	3
აღწერეთ ორგანიზაციის კლიმატთან დაკავშირებული რისკების მართვის პროცესები	გამჟღავნებული	3
აღწერეთ როგორ არის კლიმატთან დაკავშირებული რისკების განსაზღვრის, შეფასებისა და მართვის პროცესები ინტეგრირებული ორგანიზაციის საერთო რისკის მართვაში	გამჟღავნებული	3
წარმოადგინეთ მაჩვენებლები, რომლებსაც ორგანიზაცია იყენებს კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების შესაფასებლად თავისი სტრატეგიისა და რისკის მართვის პროცესის შესაბამისად	გამჟღავნებული	4
წარმოადგინეთ Scope (მოცულობის არეალი) 1, Scope 2 და, თუ მიზანშეწონილია, Scope 3-ის ემისია და მასთან დაკავშირებული რისკები	გამჟღავნებული	4
აღწერეთ მიზნობრივი მაჩვენებლები, რომლებსაც ორგანიზაცია იყენებს კლიმატთან დაკავშირებული რისკების და შესაძლებლობების მართვისთვის და ამ მიზნობრივი მაჩვენებლების შესრულება	გამჟღავნებული	4

1. მმართველობა

1.1 სამეთვალყურეო საბჭოს მხრიდან კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების ზედამხედველობა

2021 წლის ნოემბერში სამეთვალყურეო საბჭომ დაამტკიცა ჯგუფის ESG სტრატეგია, რომელიც ეხებოდა ჯგუფის კონკრეტულად კლიმატთან დაკავშირებულ მიზნებსა და ინიციატივებს, მის პირდაპირ და არაპირდაპირ გავლენას გარემოზე და ჯგუფის მასშტაბით მდგრად განვითარებას. ESG სტრატეგია ასევე მოიცავს საკითხებს მომხმარებლების, თანამშრომლების, მომწოდებლების, ფართო საზოგადოების, ფინანსური ჩართულობის, თანამშრომლებთან ურთიერთობის და ტალანტების მართვის, სამუშაო ადგილზე მრავალფეროვნების და ჩართულობის შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭო ინარჩუნებს სტრატეგიის განხორციელების ზედამხედველობაზე პირველად პასუხისმგებლობას რაც ჯგუფის კლიმატთან დაკავშირებული საკითხების პირდაპირი ზედამხედველობის ნაწილია. სამეთვალყურეო საბჭოს ამ საქმეში დახმარებას უწევს რისკის კომიტეტი. მაგალითად, ანგარიშგების მაჩვენებლების შესრულებას (როგორცაა, მაგალითად, მდგრადი სასესხო პორტფელის მოცულობა), ზედამხედველობს რისკის კომიტეტი, რომელმაც წლის განმავლობაში სამჯერ მიიღო განახლებული ინფორმაცია რისკების მართვის დირექტორების ანგარიშის სახით. 2022 წელს რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოში დავამატებთ კლიმატური რისკების დასაშვებ დონეს.

2022 წლის იანვარში ჯგუფმა სამეთვალყურეო საბჭოსა და კომპანიის მთავარი შვილობილი კომპანიის, სს თიბისი ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს დონეზე, კომპანიის „სარკისებური მმართველობის“ სტრუქტურის შესაბამისად, დააფუძნა გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის (ESG) და ეთიკის კომიტეტი, რაც ასახავს მდგრადობის მნიშვნელობას თიბისის კორპორატიული მართვისთვის. კომიტეტი სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს საშუალებას აძლევს, მეტი დრო და ყურადღება დაეთმონ ESG საკითხებს. კომიტეტის როლი გულისხმობს სამეთვალყურეო საბჭოს მხარდაჭერას და მისთვის კონსულტაციების განწვევას კომპანიის და მისი შვილობილი საწარმოების გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (i) სტრატეგიის, (ii) პოლიტიკისა და (iii) პროგრამების განხორციელების ზედამხედველობის საკითხებში და იმის უზრუნველყოფას, რომ ESG სტრატეგია მოიცავდეს ჯგუფის ყველა შესაბამის საქმიანობას. გარდა ამისა, ESG და ეთიკის კომიტეტი სამეთვალყურეო საბჭოს ეხმარება ღირებულებების, ქცევისა და კულტურის საერთო ხედვის დანერგვაში და უმაღლესი მენეჯმენტის საქმიანობის ზედამხედველობაში, რომელიც გულისხმობს ჯგუფში (i) ღირებულებებზე დაფუძნებული კულტურის, (ii) სათანადო ქცევის და (iii) თანამშრომელთა ეთიკური ჩართულობის წახალისებას. კომიტეტი წარმართავს კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებზე სტრატეგიული მართვის პროცესს და ანგარიშვალდებულება სამეთვალყურეო საბჭოს წინაშე, რომელიც საერთო ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელია. ESG და ეთიკის კომიტეტი წელიწადში მინიმუმ ოთხჯერ იკრიბება. ESG და ეთიკის კომიტეტის ზედამხედველობის ქვეშ არის: ა) ჯგუფის ESG სტრატეგიის, კლიმატის სტრატეგიის ჩათვლით, პერიოდული გადახედვა, ასევე გეგმების განხორციელება და მისი შესრულების მონიტორინგი; ბ) ESG საკითხებზე ჯგუფის მიერ წლიურ ანგარიშსა და სხვა ანგარიშებში გამჟღავნებული ინფორმაციის, მათ შორის კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფის რეკომენდაციების შესაბამისად ანგარიშგების ზედამხედველობა.

სს „თიბისი ბანკის“ სამეთვალყურეო საბჭოს შედგენილი აქვს ტრენინგის მრავალფეროვანი და ამომწურავი განრიგი, რომელიც ყოველწლიურად გადაიხედება. ჯგუფის კომპანიის სამდივნო გუნდი ყოველი წლის დასაწყისში ქმნის ზოგად სატრენინგო კატალოგს, რომელიც მოიცავს რისკის, აუდიტის, ანაზღაურებისა და მმართველობის ყველა შესაბამის სფეროს. 2020 და 2021 წლებში დამატებითი ყურადღება დაეთმო ESG-ის, განსაკუთრებით, კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებს, რეგულაციებთან შესაბამისობას, ანგარიშგებას, აქციონერთა ხედვას და გავლენას. კატალოგი შედგება საჭაროდ ხელმისაწვდომი და მონაწილეებზე მორგებული სემინარებისა და მასალების ეფექტური ნაკრებისგან და სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლებთან დისკუსიების შესაძლებლობას იძლევა. ტრენინგებს ატარებენ დიდი ოთხეულის სააღრიცხვო ფირმების წარმომადგენლები, გარე იურისტ-კონსულტანტები, სერტიფიცირებული ინსტიტუტები (როგორცაა დირექტორთა ინსტიტუტი და მართვის ინსტიტუტი) და, საჭიროების შემთხვევაში, კონკრეტული სფეროს გამოცდილი ექსპერტები. დირექტორები სატრენინგო კატალოგს იყენებენ თავიანთი ინდივიდუალური სატრენინგო კალენდრების შესადგენად და ცოდნის გასაზიარებლად სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომებზე ან ჯგუფის სამეთვალყურეო საბჭოს სპეციალური პლატფორმის მეშვეობით. 2022 წლისთვის კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებზე დამატებითი სპეციფიკური სატრენინგო სესიებია დაგეგმილი, რაც სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს, ასევე თიბისი ბანკის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და სხვა შესაბამის თანამშრომლებს საფუძვლიან ცოდნას მისცემს კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების და კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების, ასევე ESG სტრატეგიის განხორციელებისთვის ხელმისაწვდომი საოპერაციო მექანიზმების შესახებ.

1.2 აღმასრულებელი მენეჯმენტის როლი კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების შეფასებასა და მართვაში

აღმასრულებელ დონეზე კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ რისკებზე და შესაძლებლობებზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ESG კომიტეტს, რომელიც დირექტორთა საბჭომ 2021 წლის მარტში ჩამოაყალიბა და რომლის მოვალეობაა ESG სტრატეგიის განხორციელება და მთავარი პროექტებისთვის წლიური, ასევე ინდივიდუალური დეტალური სამოქმედო გეგმების დამტკიცება. ESG კომიტეტის პირველ შეხვედრაზე, 2021 წლის მარტში, დამტკიცდა 2021 წლის სამოქმედო გეგმა, რომელიც მოიცავს გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სხვადასხვა საკითხს. მთავარი პროექტებისთვის, როგორცაა კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფის რეკომენდაციების განხორციელება, ცალკე სამოქმედო გეგმა შემუშავდა და განისაზღვრა განხორციელების მთავარი ეტაპები. სამოქმედო გეგმების შესრულების და განხორციელების სტატუსის მონიტორინგი ხდება ESG კომიტეტის შეხვედრებზე. ESG სტრატეგიის განხორციელებას ხელს უწყობს ორგანიზაციის სხვადასხვა ფუნქცია, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან ESG საკითხებზე: გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის გუნდი, ESG კოორდინატორი და ESG კომპეტენციის ცენტრი. სხვა საკითხებთან ერთად, ESG კომიტეტის პასუხისმგებლობა მოიცავს კლიმატთან დაკავშირებული რისკების და შესაძლებლობების მიმოხილვას და მონიტორინგს, ასევე კლიმატთან დაკავშირებული გამოვლენილი (არსებითი) რისკების სამართავად მათი შემცირებისა და კონტროლის ეფექტური სისტემის შექმნას. ESG კომიტეტი ყოველ კვარტალში იკრიბება.

ასევე, აღსანიშნავია, რომ გარემოსდაცვითი კომიტეტი იკრიბება კვარტალში ერთხელ და ზედამხედველობას უწევს გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის განხორციელებას და ფუნქციონირებას, რაც მოიცავს შიდა გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის განხორციელებას და აკონტროლებს თიბისი ბანკის ყოველდღიური საქმიანობის შედეგად რესურსების მოხმარებას და სხვა გავლენას გარემოზე. გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის გუნდი რეგულარულ ანგარიშებს წარუდგენს გარემოსდაცვით კომიტეტს გარემოსდაცვითი მართვის გეგმებისა და შედეგების შესახებ. გარემოსდაცვითი კომიტეტი უშუალოდ რისკების მართვის დირექტორის წინაშე ანგარიშვალდებულია.

ESG მართვის სტრუქტურა

2. სტრატეგია

ჯგუფის მიზანია, იმოქმედოს პასუხისმგებლობით და მართოს საქმიანობასთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკები, რათა მინიმუმამდე დაიყვანოს გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედება. ამის მისაღწევად ჯგუფს დანერგილი აქვს მკაფიოდ განსაზღვრული პროცესები, რათა გამოავლინოს და შეაფასოს კლიმატთან დაკავშირებული რისკები ჩვენი ბიზნესისთვის. ეს მიდგომა ჯგუფს საშუალებას აძლევს შეამციროს ჩვენი ეკოლოგიური კვალი რესურსების ეფექტიანად გამოყენებით და ეკო-მეგობრული ზომების წახალისებით, რათა შეამციროს კლიმატის ცვლილების ეფექტები. ვინაიდან საბანკო საქმიანობა გარემოს დიდად არ აბინძურებს, ჯგუფის რესურსების მოხმარების მართვის მიზნით შიდა გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის განხორციელებას შესაძლოა არ ჰქონდეს მნიშვნელოვანი გავლენა ბუნებრივ გარემოზე. ამის მიუხედავად, თიბისი ბანკმა გაანალიზა ყველა საოპერაციო საქმიანობა, შექმნილი ნივთები და ქვე-კონტრაქტორებისთვის მინდობილი მომსახურება, რომელთა კონტროლიც მას შეუძლია (არსებული და დაგეგმილი) და გამოავლინა ყველა არსებითი გარემოსდაცვითი ასპექტი, რომელიც რელევანტურია ჩვენი საქმიანობისთვის.

ჩვენი ბიზნესსაქმიანობის პირდაპირი გავლენა გარემოზე მომდინარეობს ელექტროენერჯის, წყლის, საწვავის და სხვა რესურსების მოხმარებიდან, ნარჩენებისა და ატმოსფეროში ემისიისგან. ბანკმა შექმნა კომპლექსური შიდა გარემოსდაცვითი სისტემა, რათა მართოს თავისი სათბური აირების ემისია და აილოს მათი შემცირების პასუხისმგებლობა რესურსების მოხმარების მკაცრად მონიტორინგის გზით. თითოეული კატეგორიის გავლენის შესაფასებლად ჩვენ შევიმუშავეთ კომპლექსური შეფასების მეთოდოლოგია და გავავრცელეთ მთელი ჯგუფის მასშტაბით. მოცემულ მეთოდოლოგიაზე დაყრდნობით განისაზღვრა წლიური მიზნები და მათ მისაღწევად მომზადდა კონკრეტული ინიციატივები და პროგრამები. 2020 წელს ბანკმა მიიღო ISO 14001:2015 სერტიფიკატი თავისი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემისთვის; 2021 წელს ბანკმა ხელახალი სერტიფიკაცია წარმატებით გაიარა. ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის შესახებ დანვრილებითი ინფორმაცია მოცემულია 73-78 გვერდებზე.

2021 წელს ჯგუფმა დამატებითი ნაბიჯები გადადგა ESG ჩარჩოს დასახვეწად, რითაც კიდევ ერთხელ დაადასტურა თავისი მზადყოფნა, მიიღოს აქტიური ზომები კლიმატის ცვლილების ეფექტების შესამცირებლად. ESG სტრატეგია შეიქმნა და დამტკიცდა სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ 2021 წლის ნოემბერში, როგორც ზემოთ არის აღწერილი. ქვემოთ მოცემულია თიბისის ESG სტრატეგიის ხუთი მთავარი პრინციპი.

<p>ESG მართვის სტრუქტურის შექმნა 2021 წლის ბოლომდე</p>	<p>ჯგუფის, მომხმარებლების, თანამშრომლებისა და საზოგადოების მასშტაბით მდგრადობაზე გავლენის შეფასების სისტემის შემუშავება</p>	<p>მწვანე და სხვა მდგრად დაფინანსების რესურსებზე წვდომა</p>	<p>მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდა</p>	<p>მომხმარებელთა ერთგულებისა და თანამშრომელთა მოტივაციის ზრდა</p>
---	--	--	--	--

თიბისი ჯგუფის მიზანია, იყოს საქართველოსა და მთელ რეგიონში ESG პრინციპების მთავარი მხარდამჭერი. ჩვენ ვცდილობთ 2025 წლამდე გარემოზე პირდაპირი ზემოქმედება ნეტო-ნულოვან ნიშნულამდე დავიყვანოთ და ვაგრძელებთ მუშაობას გეგმაზე, რომელიც საშუალებას მოგვცემს გარემოზე ჩვენი არაპირდაპირი გავლენაც ნეტო-ნულოვან მდგომარეობას გაუტოლდეს, როგორც კი ეს პრაქტიკულად შესაძლებელი გახდება.

გრძელვადიანი მიზნების მისაღწევად ვიღებთ სხვადასხვა ზომას, რომლებიც მოცემულია ESG სტრატეგიაში. ქვემოთ მოცემულია 2022 წლისა და 2023 წლის მთავარი ინიციატივები:

- მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდა, რაც მეტწილად შედგება განახლებადი ენერჯის და ენერგოეფექტური სესხებისგან (პორტფელის დეტალური ჩაშლა ნახეთ 77-ე გვერდზე);
- მწვანე სესხების სისტემის დანერგვა, რომელიც მცირე და საშუალო საწარმოებს მათზე მორგებულ მწვანე დაფინანსებას შესთავაზებს;
- მონაცემთა შეგროვების, გამიჯვნისა და ანალიზის მეთოდი და სისტემა;
- დაფინანსებული ემისიების გამოთვლის მეთოდოლოგიის შემუშავება;
- ჯგუფის სათბური აირების ემისიის შემცირების გაზომვა პარიზის შეთანხმების მიზნობრივი მაჩვენებლების შესაბამისად.
- ჯგუფის პოლიტიკა კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებით;
- ESG საკითხების ინტეგრირება რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოში;
- მალალ-ნახშირბადიანი საქმიანობების აკრძალვა/შეზღუდვა (ნახეთ ჩვენი აკრძალვების სია ვებგვერდზე www.tbcbankgroup.com); და
- ESG რესურსების ცენტრი თანამშრომლებისთვის, მომხმარებლებისა და ფართო საზოგადოებისთვის, რათა გაიზარდოს ცნობადობა და ცოდნა კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების შესახებ.

გრძელდება მუშაობა ჩვენს საქმიანობაში კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების კიდევ უფრო მეტად ინტეგრირების მიზნით. შეიქმნება ESG კომპეტენციის

ცენტრი, რომელიც დაეხმარება ბანკს თავისი სტრატეგიული ამოცანების მიღწევაში და თავს მოუყრის კომპანიაში მიმდინარე და დაგეგმილ კლიმატთან დაკავშირებულ სამუშაოებს.

2.1. კლიმატთან დაკავშირებული რისკები

კლიმატის რისკის ზოგადი პროფილის შეფასება განხორციელდა კლიმატის რისკის პირველი შეფასების საფუძველზე (ვთხოვთ, კლიმატის რისკის შეფასების შესახებ იხილოთ ქვემოთ წარმოდგენილი რისკის მართვის ქვეთავი). ქვემოთ, ცხრილში მოცემულია პოტენციური გარდამავლობის და ფიზიკური რისკების შეჭამება, რომლებიც ჯგუფმა გამოავლინა საქართველოს გარემოსთვის. შეფასებისთვის გათვალისწინებული დროის მონაკვეთები არის მოკლე – 3 წლამდე, საშუალო – 8 წლამდე და გრძელი – 8 წელზე მეტი, ხოლო შესაძლო გავლენის დონეები არის დაბალი, საშუალო ან მაღალი. სექტორზე კლიმატის ცვლილების რისკის გავლენის შეფასებისას, დაბალი, საშუალო ან მაღალი კატეგორიის მინიჭება განხორციელდა სხვა სექტორებთან და, ასევე, რისკის სხვა კატეგორიებთან შედარებით. ამრიგად, შეფასების შედეგები არ არის შედარებადი სხვა ქვეყნების ან რეგიონების ანალოგიური გავლენის კატეგორიებთან.

რისკის წყაროები	პოლიტიკა და სამართლებრივი გარემო	გარდამავლობის რისკები			ფიზიკური რისკები	
		ტექნოლოგია	ბაზარი	რეპუტაცია	მწვავე	ქრონიკული
რისკების ტიპები	<ul style="list-style-type: none"> სათბური აირების ემისიის ფასნარმოქმნის ზრდა განახლებადი ენერჯის წყაროებზე გადასვლის სტიმულირებისთვის გამკაცრებული მარეგულირებელი გარემო და სავალდებულო მოთხოვნები: შეიძლება ეკოლოგიური მიდევნების მინიმალური სტანდარტის ან მოლოდინების შემოღება პროდუქტის წარმოების და ბიზნესოპერაციების მიმართ; ემისიის შესახებ ანგარიშების ვალდებულების გამკაცრება სასამართლო დავის რისკი, რისი შედეგიც შეიძლება იყოს კომპენსაციასთან დაკავშირებული დანახარჯები 	<ul style="list-style-type: none"> არსებული პროდუქტების და მომსახურების ჩანაცვლება დაბალი ემისიის მქონე ვარიანტებით, მათ შორის მოთხოვნები, რომ წარმოების ტექნოლოგია შეიცვალოს ეკოლოგიურად უფრო სუფთა ალტერნატივებითწარუმატებელი ინვესტიცია ახალ ტექნოლოგიებში, დაბალნახშირბადიანი კვალის მქონე პროდუქტებზე შეგნებულად გადასვლის ჩათვლით 	<ul style="list-style-type: none"> მომხმარებლის ქცევის შეცვლა საბაზრო ტენდენციების განუსაზღვრელობა ფასის ზრდა, გაზრდილი მერყეობა და დანახარჯები, უზღუდველი მალანახშირბადიანი ნედლეულის შესყიდვაზე 	<ul style="list-style-type: none"> მომხმარებლების მიერ მწვანე პროდუქტებისთვის უპირატესობის მინიჭება სექტორის სტიგმატიზაცია, რის შედეგადაც შემცირდება შემოსავალი უარყოფითი გავლენებისგან სამუშაო ძალის მართვასა და დაგეგმვაზე (მაგ. თანამშრომლების დაქირავება და შენარჩუნება) დაინტერესებული პირების შემოჭობა და მათგან უარყოფითი უკუკავშირი 	<ul style="list-style-type: none"> სტიქიური უბედურებების (მაგ. წყალდიდობა) გახშირება 	<ul style="list-style-type: none"> ნალექების სიხშირის ცვლილება და ამინდის ცვალებადობა, რაც უარყოფითად აისახება საკვების წარმოებაზე და საცხოვრებელ პირობებზე საშუალო ტემპერატურის ზრდა, რაც გავლენას მოახდენს სამუშაო, საცხოვრებელ პირობებზე და ადგილობრივ ინფრასტრუქტურაზე ზღვის დონის მატება, რაც გავლენას მოახდენს ადგილობრივ ეკოსისტემებზე, გაზრდის გრუნტის ჩანოლის და წყალდიდობის რისკებს
დროის მონაკვეთი	გრძელი	გრძელი	საშუალო	გრძელი	საშუალო	გრძელი
პოტენციური გავლენის დონე მომხმარებლებზე და თიბისზე	დაბალი	საშუალო	დაბალი	დაბალი	საშუალო	საშუალო

გარდამავლობის პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებების გავლენის საერთო შეფასება

საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგია¹ და სამოქმედო გეგმაში მოცემულია სხვადასხვა პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებები, რომლებზე დაყრდნობითაც თიბისი ბანკმა განსაზღვრა პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებების პოტენციური გავლენა ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორზე, რომლებიც თიბისის მიერ ფინანსდება. გარდამავლობის (მწვანე ეკონომიკაზე გადასვლის) რისკების და ფიზიკური (კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების ფიზიკური გამოვლინებების) რისკების პოტენციური გავლენა რომ შევაჯამოთ, გარდამავლობის რისკები საქართველოში და თიბისი ბანკის საქმიანობისთვის დაბალია. შეფასება ითვალისწინებს, რომ საქართველოს ეკონომიკის დიდი ნაწილი უკავია ვაჭრობას და მომსახურებას და საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგიაში წარმოდგენილი პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებები, საერთო ჯამში, მცირე გავლენას მოახდენს ეკონომიკის სექტორებზე, განსაკუთრებით მოკლე და საშუალო-ვადიან პერსპექტივაში. საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგია ითვალისწინებს, რომ საქართველო გარდამავალი და მზარდი ეკონომიკაა და ამიტომ სახელმწიფოს სტრატეგიაა, არ დააბრკოლოს მშპ-ის ზრდა პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებებით, არამედ, პირიქით, საჭიროების შემთხვევაში, მხარი დაუჭიროს უმეტესწილად გადასვლას მწვანე ეკონომიკაზე. აღსანიშნავია, რომ მაკროეკონომიკური ფაქტორები, რომლებზეც ყველაზე მეტად მოქმედებს გარდამავლობის რისკები მთელ მსოფლიოში, როგორცაა ნედლი ნავთობის, ბუნებრივი აირის და ლითონის მადნების მოპოვება, კოქსის და გადამუშავებული ნავთობპროდუქტების² წარმოება, მინიმალურად არის საქართველოში წარმოდგენილი, რის გამოც გარდამავალი ღონისძიებების საერთო გავლენა, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, ეკონომიკურ ზრდაზე დაბალია.

ფიზიკური რისკების გავლენის საერთო შეფასება

საქართველოს გეოგრაფიული მდებარეობა და ბუნებრივი პირობები – პატარა ქვეყანა მთიანი ლანდშაფტით, შავი ზღვის სანაპირო ზოლით და ნახევარუდაბნოს ზონებით სამხრეთ-აღმოსავლეთში – ეს ყველაფერი იწვევს ქვეყნის მოწყვლადობას კლიმატის ცვლილებების ფიზიკური რისკების მიმართ. სექტორები, რომლებიც მიიჩნევა ყველაზე მოწყვლადად კლიმატის ცვლილების მიმართ, საქართველოში მოიცავს სოფლის მეურნეობას, სატყევე მეურნეობას, ტურიზმსა და ჯანდაცვას³.

ფიზიკური რისკის გავლენა ეკონომიკურ სექტორებზე, რომლებიც ფინანსდება თიბისი ბანკის მიერ, არსებითი დროთა განმავლობაში შეიძლება, გახდეს. ჯგუფისთვის რისკი შეიძლება მატერიალიზდეს აქტივის ღირებულების გაუფასურებით და იმ მომხმარებლების კრედიტუნარიანობის გაუარესებით, რომლებიც ოპერირებენ საქართველოში. გარკვეული გეოგრაფიული ტერიტორიები და ეკონომიკური სექტორები, როგორცაა ზამთრის კურორტები, სასოფლო-სამეურნეო მიწა უკვე ნაწილობრივ დაზარალდა და შეიძლება კიდევ უფრო გაუარესდეს საშუალო-ვადიან პერსპექტივაში. საქართველოზე და თიბისი ბანკის საქმიანობაზე პოტენციური უარყოფითი გავლენის საერთო შეფასება საშუალოა გრძელვადიან პერსპექტივაში. როგორც ცნობილია, კლიმატური ცვლილების რისკები მეტწილად ასოცირდება გრძელვადიან ზემოქმედებასთან, თუმცა ეს გრძელვადიანი გავლენა გაურკვეველია, განსაკუთრებით, ბანკის სასესხო პორტფელის შედარებით მოკლევადიანი სტრუქტურის გათვალისწინებით.

2.2. კლიმატთან დაკავშირებული რისკები და შესაძლებლობები ბიზნესისა და ფინანსური დაგეგმვისთვის

ჩვენ ვმუშაობთ იმაზე, რომ კლიმატის და უფრო ფართო გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის საკითხები გავითვალისწინოთ ჩვენი ფინანსური დაგეგმვის პროცესში. 2022 წელს, ჩვენ ვაგრძელებთ ჯგუფის შესაძლებლობების შეფასების დახვეწას და სცენარული ანალიზის ჩარჩოს გაუმჯობესებას. გარკვეული ხარისხობრივი მოსაზრებები, რომლებიც უკავშირდება კლიმატის და გარემოსდაცვით, სოციალურ და მმართველობის საკითხებს, ჩავრთეთ 2022-2023 წლების ფინანსური დაგეგმვის ციკლში. 2022 წელს ჯგუფი ცდილობს გაითვალისწინოს მოსაზრებები, რომლებიც უკავშირდება ბიზნესის სცენარული ანალიზის მეშვეობით გამოვლენილ ქმედებებს, ასევე კლიმატთან დაკავშირებული შესაძლებლობების გამოყენებას, მათ შორის ახალი პროდუქტებისა და ინიციატივების დანერგვას.

1 საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგია
 2 2021 წლის ორწლიანი კვლევითი სცენარის მთავარი ელემენტები: კლიმატის ცვლილებიდან გამომდინარე ფინანსური რისკები | ინგლისის ბანკი
 3 გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციასთან საქართველოს მესამე ეროვნული ანგარიში

ჩვენი ESG სტრატეგია გაგრძელება

იმისთვის, რომ მომხმარებლებს შეუქმნას მწვანე პროდუქტებსა და მომსახურებაში ინვესტირების მოტივაცია, ჯგუფი მათ სთავაზობს მომსახურებას და დაფინანსების გადაწყვეტებს, რომლებიც წარმოდგენილია ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში:

კლიმატთან დაკავშირებული შესაძლებლობები	მომხმარებელი	ჩვენი პროგრესი	გაგურება
განახლებადი ენერჯის დაფინანსება	კორპორატიული	თიბისი ბანკი არის წამყვანი ბანკი განახლებადი ენერჯის პროექტების 554 მილიონი ლარით ადგილობრივი დაფინანსებით	დაბალნახშირბადიანი ეკონომიკაზე საქონლურ გადასვლის ხელშეწყობა
მწვანე სესხების ჩარჩო – სტანდარტიზებული მიდგომა მდგრადი დაფინანსებისადმი, მათ შორის ენერჯო-ფექტურობა, განახლებადი ენერჯია და რესურსეფექტური პროექტების დაფინანსება	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	2021 წელს ბანკმა შეიმუშავა „მწვანე სესხების ჩარჩო“ „ფონდი მწვანე ზრდისთვის“ ტექნიკური მხარდაჭერის ინსტრუმენტთან ერთად, რომელიც წარმოდგენილია Finance in Motion GmbH-ის მიერ და დაფინანსებულია ევროკავშირის მიერ EU4Energy ინიციატივის ფარგლებში.	მომხმარებლების ნახალისება, რომ გადავიდნენ დაბალნახშირბადიან საქმიანობაზე
გრძელვადიანი ბიზნესისთვის მზის პანელებისთვის	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	2022 წელს ბანკმა დაიწყო სპეციალური გრძელვადიანი სესხების გაცემა მზის ენერჯის სადგურების დასაფინანსებლად. ეს პროდუქტი ითვალისწინებს სხვადასხვა ფინანსურ და არა-ფინანსურ სარგებელს.	მომხმარებლების ნახალისება, რომ მოახდინონ თავიანთი ხარჯების ოპტიმიზაცია და გადავიდნენ დაბალნახშირბადიან საქმიანობაზე
კლიმატის გლობალური ფონდის აკრედიტაცია, რაც ბანკს საშუალებას მისცემს აკრედიტოს პირდაპირი წვდომა კლიმატის გლობალური ფონდის დაფინანსებაზე	ყველა	2021 წელს თიბისი ბანკი გახდა პირველი კომერციული ბანკი კავკასიის რეგიონში, რომელმაც მიიღო მწვანე კლიმატის ფონდის აკრედიტაცია.	აკრედიტაცია ბანკს საშუალებას მისცემს, დაფინანსოს პროექტები რომლებიც გულისხმობს კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციას და მის შემცირებას და წვლილის შეტანას საქართველოში კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლაში
ენერჯოეფექტური სესხები	საცალო	ჰიბრიდული/ელექტრომანქანების დაფინანსება, იპოთეკა და ენერჯოეფექტური პროცესები. პორტფელის მოცულობა 15.5 მილიონი ლარია.	მომხმარებლების ნახალისება, რომ გადავიდნენ დაბალნახშირბადიან საქმიანობაზე

2.3. კლიმატთან დაკავშირებული სცენარები

თიბისი ჯგუფი მნიშვნელოვან ნაბიჯებს დგამს სცენარული ანალიზის შესაძლებლობების გასაუმჯობესებლად, რათა უკეთ გაერკვეს კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების სავარაუდო შედეგებზე ჩვენი ბიზნესისა და მომხმარებლებისთვის და რეაგირება მოახდინოს მათზე. კლიმატთან დაკავშირებული სცენარული ანალიზის შემუშავება კომპლექსურია, ვინაიდან კლიმატის შესახებ მონაცემებისა და ქვე-სექტორების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა და ფინანსური რისკის ანალიზისთვის მართებულობა, ასევე კლიმატთან დაკავშირებული რისკის მოდელირების შესაძლებლობა საქართველოში ძალიან შეზღუდულია და ჯერ კიდევ ვითარდება. ამ თავში შეჯამებულია ჩვენი პირველი მცდელობა, ჩაგვეტარებინა კლიმატის სცენარული ანალიზი საქართველოს კონტექსტისთვის და მასთან დაკავშირებული ხარისხობრივი შედეგები.

პირველი სავარჯიშო ამოსავალი წერტილი, რომელიც ჩატარდა 2022 წელს, არის ორი კლიმატური სცენარი – კანონზომიერი 1.5°C-იანი (ნულოვანი 2050) და 2°C-ზე ნაკლები სცენარები, რომლებიც შემუშავებულია ფინანსური სისტემის გამწვანების მიზნით დაარსებული ცენტრალური ბანკებისა და ზედამხედველთა ქსელის (NGFS) მიერ. კანონზომიერი სცენარების მიხედვით, კლიმატის პოლიტიკის შემოღება ხდება ადრე და თანდათანობით სულ უფრო მკაცრდება. როგორც ფიზიკური, ისე გარდამავლობის რისკები შედარებით დაბალია¹. თითოეული სცენარი მოიცავს ნახშირბადის ფასებისა და ემისიის დინამიკას დროთა განმავლობაში. ისინი მიღებულია NGFS-ის მიერ გამოქვეყნებული მთელი რიგი სცენარებისგან. ჩვენ გამოვიყენეთ NGFS 1.5°C (ნულოვანი 2050) და 2°C-ზე ნაკლები სცენარების შესაბამისად ქვეყნის დონეზე მორგებული, მოდიფიცირებული მონაცემები საქართველოსთვის. ამ მონაცემების გაანალიზებისას დავადგინეთ, რომ სცენარები და საბაზისო მოდიფიცირებული მონაცემები გარკვეულ შეუსაბამობებს შეიცავდა ადგილობრივ ეკონომიკურ გარემოსთან მიმართებით, ზოგიერთი სექტორის დონეზე მოდიფიცირებული შედეგები არ იყო დამატებითი, მაგ. ჰიდროელექტრო ენერჯის წარმოება მკვეთრად იყო მოდიფიცირებული. ამის მიუხედავად, მაინც გამოვიყენეთ NGFS სცენარი, მას შემდეგ, რაც მხოლოდ რამდენიმე პარამეტრი დავაკორექტირეთ, სადაც ეს მიზანშეწონილი იყო, და კონსულტაცია გავიარეთ გარე კომპეტენტურ კონსულტანტთან. კერძოდ, ჩვენ სცენარული ანალიზისთვის მონაცემების ძირითად წყაროდ გამოვიყენეთ გლობალური ცვლილების შეფასების მოდელი (GCAM). მოდელის მონაცემები გამოვიყენეთ, რათა მოგვეხდინა იმის მოდელირება, თუ როგორ იმოქმედებს კლიმატის ცვლილება სექტორის წმინდა შემოსავლებზე 2020-2050 წლების პერიოდში. მოდელის მონაცემებში შევიდა გარკვეული მოდიფიკაციები, რათა აგვესახა ქვეყნის სპეციფიკა. ასევე, გამოვიყენეთ მესამე მხარის მონაცემებიც, რომ უკეთ გაგვეგო, როგორ არის განაწილებული ნახშირბადის ემისია სხვადასხვა სექტორსა და ქვე-სექტორზე. მთავარი ცვლადები მოდელიდან, რომლებიც გამოვიყენეთ, იყო ნახშირბადის ემისიები, ნახშირბადის ფასი, მეორადი და საბოლოო ენერჯორესურსების ფასები და მოთხოვნა მეორად და საბოლოო ენერჯორესურსებზე. NGFS მოდელიდან მხოლოდ ეს ცვლადები იყო ხელმისაწვდომი სექტორის დონეზე საქართველოსთვის.

ჩვენ შევამოწმეთ ორი სცენარის გავლენა მაღალი ნახშირბადის სექტორებში მოქმედი (ენერჯეტიკა და კომუნალური მომსახურება, ნავთობი და გაზი) ჩვენი კორპორატიული კლიენტების შერჩეულ ჯგუფზე. უახლესი ხელმისაწვდომი ფინანსური ანგარიშგების და პროგნოზირების შედეგებს (სადაც შესაძლებელი იყო) ჩავუტარეთ სტრესული ტესტირება დროის მონაკვეთისთვის, რომელიც მოიცავს შესაბამისი კრედიტის მოცულობის დარჩენილ ვადას.

კორპორატიული კლიენტების შერჩეულ ჯგუფში შევიდა რამდენიმე ჰიდროელექტროსადგური (ჰესი), ელექტროენერჯის და გაზის გამანაწილებელი კომპანიები, თბოელექტროსადგური (ერთადერთი თესი ჯგუფის პორტფელში) და ლითონის წარმოების დარგის ერთი კომპანია. შერჩევისთვის ავიღეთ სხვადასხვა ზომის კომპანიები - მცირე, საშუალო და დიდი ჰესები და შესაბამისი სექტორების წამყვანი რამდენიმე კომპანია. ჯამში, პირველი სტრესული სცენარის სავარჯიშოს შედეგებმა აჩვენა, რომ ამ სექტორებს სხვადასხვა დონის მგრძობელობა ჰქონდა გარდამავლობის რისკების მიმართ. მაშინ, როცა რამდენიმე შემთხვევაში გარდამავლობის რისკებმა შეიძლება უარყოფითი შედეგი აჩვენოს ორი NGFS სცენარის შესაბამისად - ძირითადად, გათვალისწინებული, უკიდურესად მაღალი ნახშირბადის გადასახადების უარყოფითი გავლენის გამო, ამჟამად, რომ სცენარის კომპონენტებსა და ანალიზში მნიშვნელოვანი ცვლილებები უნდა შევიდეს, ვიდრე შედეგების გათვალისწინება მოხდება რისკის მართვის ჩარჩოში. მნიშვნელოვანია გავითვალისწინოთ, რომ საქართველოში გარდამავლობის რისკები დაბალია და კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებები, განსაკუთრებით ნახშირბადზე გადასახადები, არ შედის საქართველოს მთავრობის მიერ პროგნოზირებულ ზომებში. ამავდროულად, ჩვენ გავანალიზეთ რისკის შემცირების არსებული ზომები ამ რამდენიმე შემთხვევისთვის და გამოვავლინეთ ფინანსური მედეგობის დამაკმაყოფილებელი დონე; შეფასების დროს, ასევე, გავითვალისწინეთ საჭაროდ ხელმისაწვდომი საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგიისა და კლიმატის სამოქმედო გეგმა.

ამ შეზღუდვების მიუხედავად, სცენარული ანალიზი საშუალებას გვაძლევს გავტესტოთ მთელი რიგი შესაძლო სამომავლო კლიმატური ცვლილებები და ჩავწვდეთ იმ რისკების ხასიათსა და მასშტაბს, რომლებსაც ისინი გვიქმნიან. სცენარული ანალიზის მიზანი არის არა მომავლის პროგნოზირება, არამედ შესაძლო რისკებში გარკვევა და მათი სამართავად მომზადება. 2022 წელს ჩვენ ვაგრძელებთ მუშაობას კლიმატის სცენარის ჩარჩოზე, რათა მოვიცვათ სხვა სექტორები და, ასევე, ფიზიკური რისკების გავლენა. გარდა ამისა, 2022 წელს, თუ საჭიროდ ჩავთვლით, შევადგენთ სექტორულ სახელმძღვანელო მითითებებს კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების შესახებ. 2022 წლისთვის დაგეგმილი სხვა ინიციატივები მე-3 თავშია წარმოდგენილი: „რისკის მართვა“ (გვ.36)

სასესხო პორტფელის მგრძობელობის ანალიზის გარდა, ჯგუფმა უკვე დაიწყო მუშაობა აგრეგირებულ დონეზე მგრძობელობის ანალიზზე. ამ მიზნით ჩვენ გავანალიზეთ ორი NGFS კლიმატური სცენარის (ნულოვანი 2050 და 2°C-ზე ნაკლები) მოდიფიცირებული შეფასებები საქართველოსთვის. მთავარი პირველადი დაკვირვება ისაა, რომ საქართველო დაჯგუფებულია მაღალ-ნახშირბადიანი ემისიის მქონე ქვეყნებთან GCAM, MES- SAGEix-GLOBIOM², ასევე REMIND-MAGPIE³ მოდელების ფარგლებში. ეს იმას ნიშნავს, რომ საქართველოსთვის მოდიფიცირებული მონაცემები სიფრთხილით უნდა გამოვიყენოთ. თუ შევხედავთ მოდიფიცირებულ შეფასებებს მთელი რიგი სხვა ქვეყნისთვის, რომელთა ეკონომიკას მეტწილად მსგავსი სტრუქტურა აქვს კლიმატის ცვლილების მხრივ, გავლენა მნიშვნელოვნად განსხვავებული აღმოჩნდება. კერძოდ, მაგალითად, GCAM-ის მოდელში საქართველო დაჯგუფებულია

1 ნეტო-ნულოვანი 2050 არის ამბიციური სცენარი, რომელიც გლობალურ დათბობას ზღუდავს 1.5°C-მდე უმკაცრესი კლიმატური პოლიტიკითა და ინოვაციით და 2050 წლისთვის უნდა მიაღწიოს ნახშირორჟანგის ნეტო-ნულოვან ემისიას. ზოგიერთმა იურისდიქციამ, როგორცაა აშშ, ევროკავშირი და იაპონია, ნეტო-ნულოვან მაჩვენებელს უკვე მიაღწია ყველა სათბური აირისთვის. ეს სცენარი უშვებს, რომ ამბიციური კლიმატური პოლიტიკა დაუყოვნებლივ უნდა იქნეს მიღებული. ნახშირორჟანგის მოცილება (CDR) გამოიყენება დეკარბონიზაციის დასაქმრებად, მაგრამ შესაძლებელია მინიმუმამდე დაყვანილი და მეტწილად შესაბამება ბიოენერჯის წარმოების მდგრად დონეს. ნახშირორჟანგის წმინდა ემისიები 2050 წლისთვის აღწევს ნულს, რაც იძლევა მინიმუმ 50%-იან შანსს, რომ გლობალური დათბობა შენარჩუნდეს 1.5°C-ზე დაბლა საუკუნის ბოლოსთვის, ისე, რომ წინა წლებში გადაჭარბება მცირედით - (< 0.1°C) 1.5°C-დან, ან თითქმის არ მოხდეს. ფიზიკური რისკები შედარებით დაბალია, მაგრამ გარდამავლობის რისკები მაღალია. 2°C-ზე ნაკლები თანდათანობით ამკაცრებს კლიმატურ პოლიტიკას და იძლევა გლობალური დათბობის 2°C-ზე ნაკლებ დონემდე შეზღუდვის 67%-იან შანსს. ეს სცენარი უშვებს, რომ კლიმატური პოლიტიკის მიღება მოხდება დაუყოვნებლივ და თანდათან გამკაცრდება, თუმცა ნეტო-ნულოვანი 2050-ის მაჩვენებელს ვერ მიაღწევს. CDR შედარებით დაბალია. ნეტო-ნულოვანი ნახშირორჟანგის ემისია მიიღწევა 2070 წლის მერე, როგორც ფიზიკური, ისე გარდამავლობის რისკები შედარებით დაბალია.

2 ინტეგრირებული შეფასების მოდელი MESSAGEix-GLOBIOM ეყრდნობა MESSAGEix ჩარჩოს - ღია წვდომის ენერჯეტიკული სისტემების ოპტიმიზაციის მოდელირების გარემოს, რომელიც მოიცავს მაკროეკონომიკურ უკუკავშირის სტილიზებული გამოთვლადი ზოგადი წონასწორობის მოდელის გამოყენებით.

3 REMIND (ინვესტიციისა და განვითარების რეგიონული მოდელი) არის რიცხობრივი მოდელი, რომელიც წარმოადგენს მსოფლიო ეკონომიკების სამომავლო ევოლუციას და ყურადღებას ამახვილებს ენერჯეტიკის განვითარებაზე და ჩვენი მსოფლიოს კლიმატზე მის შედეგებზე. REMIND სხვა მოდელებთან ერთად გამოიყენება დეტალური პასუხის მისაღებად. ერთ-ერთი ასეთი მოდელია MAGPIE (სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მოდელი და მისი ზემოქმედება გარემოზე).

ჩვენი ESG სტრატეგია გაგრძელება

სომხეთთან, აზერბაიჯანთან, ყაზახეთთან, ყირგიზეთთან, მონღოლეთთან, ტაჯიკეთთან, თურქმენეთთან, უზბეკეთთან ერთად, ხოლო გადახრა სტრესულ სცენარში საბაზისო სცენარიდან ჯგუფში შემავალი ყველა ქვეყნისთვის მსგავსია.

ამასთან, მოდიფიცირებული შეფასებები ხორვატიისთვის, რომელსაც საქართველოს ეკონომიკის მსგავსი მახასიათებლები აქვს, სრულიად განსხვავებულად გამოიყურება იმ ჯგუფთან შედარებით, სადაც სასაქონლო ეკონომიკა ძირითადად წარმოდგენილი. თიბისი ჯგუფმა დაიწყო კვლევის წარმოება, რათა შეაფასოს უფრო რელევანტური მოდიფიცირებული სცენარი საქართველოსთვის. ასევე, აღსანიშნავია, რომ საქართველოს ეროვნული ბანკი აპირებს მუშაობის დაწყებას კლიმატურ სცენარებზე NGFS ჩარჩოზე დარყდნობით, რომ შეაფასოს პოტენციური აგრეგირებული გავლენა საქართველოს ფინანსურ სექტორზე.

3. რისკის მართვა

კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ რისკებს აქვს ფიზიკური გავლენა, რომელსაც განაპირობებს ამინდის ხშირი და მკვეთრი ცვალებადობა და გარდამავალი გავლენა, რომელიც შეიძლება გულისხმობდეს ფართო პოლიტიკურ, სამართლებრივ და ტექნოლოგიურ ცვლილებებს მოსახლეობისა და ბიზნესის ეკოლოგიური კვალის შესამცირებლად. ჯგუფისთვის ეს ორივე რისკი შეიძლება მატერიალიზდეს აქტივების ღირებულების გაუფასურებით და მომხმარებელთა კრედიტუნარიანობის გაუარესებით, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს ჯგუფის მომგებიანობის შემცირება. ჯგუფს, ასევე, შეიძლება დაემუქროს რეპუტაციული რისკი ისეთი მომხმარებლების დაკრედიტებით ან მათთან ბიზნესოპერაციების განხორციელებით, რომლებიც მიიჩნევა, რომ კლიმატის ცვლილებაზე ზემოქმედებენ.

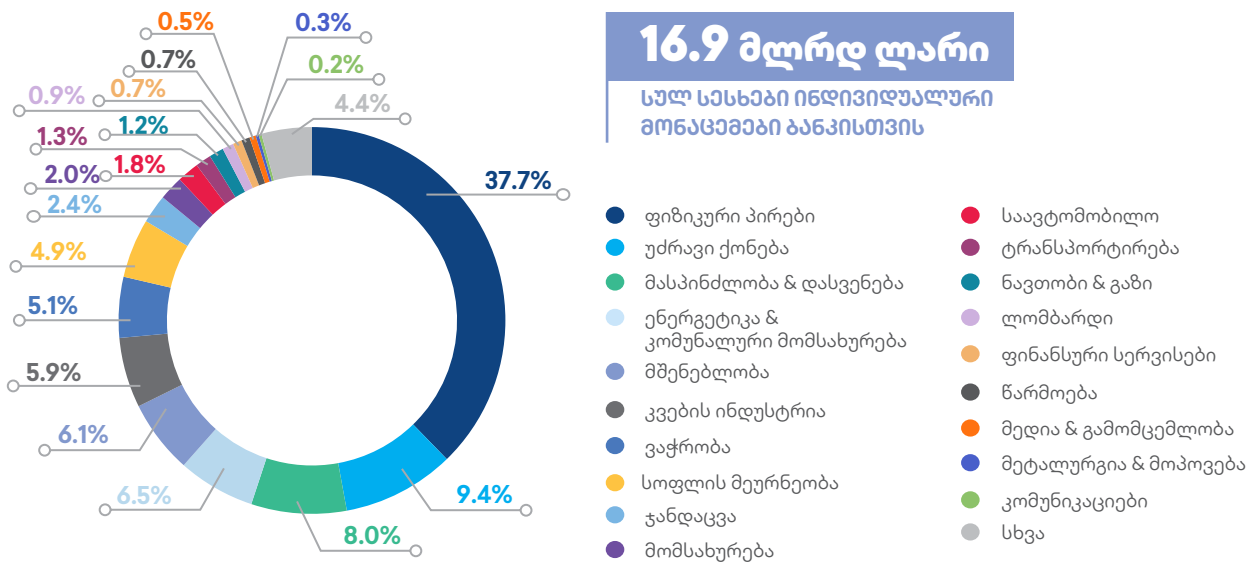
კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული რისკების გამოვლენის, შეფასებისა და მართვისთვის, კლიმატის რისკის შეფასებამდე ჯგუფმა ჩაატარა ზოგადი ანალიზი ESG ჩარჩოს სრულფასოვნების ხარისხის დასადგენად. ზოგადი ანალიზის პროცესმა მოიცვა არსებული პოლიტიკებისა და პროცედურების შეფასება, შემდგომი განვითარებისთვის საჭირო ასპექტების განსაზღვრა და გეპ-ანალიზის ჩატარება. გარდა ამისა, გეპ-ანალიზის განხორციელების დროს გათვალისწინებული იქნა სხვადასხვა საერთაშორისო სტანდარტი და კონცეპტუალური დოკუმენტი (ევროპის ცენტრალური ბანკი, ევროპის საბანკო უწყება, TCFD, გლობალური ანგარიშგების ინიციატივა და ოთხი სააღრიცხვო ფორმა), ანგარიშები საქართველოში კლიმატის ცვლილების შესახებ, ESG სარეიტინგო სააგენტოების კრიტერიუმები და შესაბამისი ექსპერტების შეფასებები. ანალიზზე დაყრდნობით გამოვლინდა ძირითადი ასპექტები და აისახა ESG სტრატეგიაში, ჯგუფის ბიზნესის სტრატეგიის გათვალისწინებით.

ჩვენ პირველ რიგში შევავსეთ საჭარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ჯგუფის“ არსებითი შვილობილი კომპანიების აქტივები. არსებითობის დონედ მივიჩნიეთ 1%-იანი წილი აქტივებში. ჯგუფში არის ერთადერთი შვილობილი კომპანია, რომელსაც უკავია 1%-ზე მეტი აქტივებში – სს „თიბისი ბანკი“, რომელიც უმსხვილესი ფინანსური დაწესებულებაა საქართველოში. სასესხო პორტფელის კლიმატთან დაკავშირებული რისკების უკეთ გასააზრებლად ბანკმა ჩაატარა ზოგადი სექტორული რისკების შეფასება, ვინაიდან სხვადასხვა სექტორი შეიძლება მოწყვლადი იყოს კლიმატთან დაკავშირებული სხვადასხვა რისკის მიმართ დროის სხვადასხვა მონაკვეთში. რისკის შეფასების პროცესი და შინაარსი ეფუძნება TCFD-ის რეკომენდაციებს, ინგლისის ბანკის მიერ გამოქვეყნებულ კლიმატთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს, საქართველოს კლიმატის ცვლილების შეფასებას, რომელიც ტარდება კლიმატის ცვლილების მთავრობათაშორისი პანელის (IPCC) ანგარიშების ფარგლებში და 2030 წლის მიზნებსა და სტრატეგიას, რომელიც საქართველოს მთავრობამ განსაზღვრა საქართველოს ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული კონტრიბუციის მისაღწევად¹. რისკის შეფასება ეხება ეკონომიკურ სექტორებს, როგორცაა ენერჯეტიკა, ნავთობი და გაზი, ლითონები და სამთო მრეწველობა, ტურიზმი, სოფლის მეურნეობა, კვების ინდუსტრია, ჯანდაცვა, მშენებლობა და უძრავი ქონება. ეს შეფასება პირველია, რომელიც მოიცავს კლიმატური ცვლილების საერთო რისკებს. აქედან გამომდინარე, დონეების და გავლენების შეფასება შეიძლება მომავალში შეიცვალოს, მას შემდეგ, რაც გადაიხედება მეთოდოლოგია, მოხდება საფუძვლიანი ანალიზი და გაიზრდება ექსპერტული ცოდნა კლიმატის ცვლილების რისკების გავლენის შესახებ.

სექტორული ანალიზისთვის კლიმატთან დაკავშირებული ეკონომიკური სექტორების დასადგენად შეთანხმდა ძირითადი არსებითობის ზღვარი სასესხო პორტფელის 1%-ზე მეტის ოდენობით. სექტორული შეფასება ჩატარდა ბიზნესის და საკრედიტო რისკის სპეციალისტების მონაწილეობით, რომლებიც პასუხს აგებენ ბანკში შესაბამის ეკონომიკურ სექტორებზე.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ცალკე-მდგომი ბანკის სასესხო პორტფელის სექტორების მიხედვით განაწილება 2021 წლის ბოლოს მდგომარეობით.

მთლიანი სახსები საქორების მიხედვით

აქტივების ვადიანობა გადამწყვეტია ანალიზის სხვადასხვა დროის მონაკვეთის განსაზღვრისთვის და სხვადასხვა სექტორისთვის კლიმატთან დაკავშირებული რისკის არსებობის შეფასებისთვის. სასესხო პორტფელის ვადიანობის სტრუქტურა გვიჩვენებს, რომ აქტივების უდიდესი ნაწილი განაწილებულია ბევრად უფრო მოკლე დროის მონაკვეთებზე, ვიდრე ის დროის მონაკვეთი, რომლის განმავლობაშიც შეიძლება წარმოიშვას კლიმატური ცვლილების გავლენები საქართველოში. ეს განსაკუთრებით ეხება ფიზიკურ რისკებს.

2012 წლიდან თიბისი ბანკს დაწესებული აქვს პროცესი, რომლითაც მართავს გარემოსდაცვით და სოციალურ რისკებს. ეს პროცესი შეიქმნა საუკეთესო პრაქტიკისა და სახელმძღვანელოების მიხედვით, რომელთა მიზანი არის კლიმატის ცვლილების გავლენის შემცირება. თიბისი ბანკმა შეიმუშავა გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის პროცედურები გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების გამოვლენის, შეფასების, მართვისა და მონიტორინგის მიზნით, რომლებიც სრულ შესაბამისობაშია საქართველოს მთავრობის კანონმდებლობასთან, ითვალისწინებს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკას და საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის შედეგების სტანდარტებს, ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკის შედეგების მოთხოვნებს და აზიის განვითარების ბანკის უსაფრთხოების მოთხოვნებს. ეს პროცედურები სრულად არის ინტეგრირებული საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში და რეგულარულად გამოიყენება მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებისა და კორპორატიული კლიენტებისთვის. პარტნიორ საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან თანამშრომლობით შემუშავდა მკაფიო გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიზაციის მატრიცა. დასაფინანსებელი პროექტების კლასიფიკაცია ხდება გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიების მიხედვით (დაბალი, საშუალო, მაღალი და A კატეგორია) ანალიზზე დაყრდნობით. საჭიროების შემთხვევაში ტარდება საფუძვლიანი ანალიზი და კომპლექსური შეფასება (due diligence). გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიის მიხედვით გარიგების კლასიფიკაციისას პრიორიტეტი ენიჭება უფრო მაღალ რისკს. გარდა ამისა, A კატეგორიის პროექტების, როგორცაა ჰიდროელექტროსადგურები, გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების დეტალურ შეფასებაში ჩართულები არიან გარე სპეციალიზებული კომპანიები. გარემოსდაცვითი მართვის პოლიტიკა და პროცედურები თიბისი ბანკს მკაფიო სურათს აძლევს კლიენტებთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი რისკების შეფასების თვალსაზრისით. ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის

1 **ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული კონტრიბუცია (NDC)** არის ეროვნული გეგმა, რომელიც ეხება კლიმატის ცვლილების შემცირებას, მათ შორის კლიმატთან დაკავშირებულ მიზნებს სათბურის აირების ემისიის შემცირების შესახებ, პოლიტიკას და ზომებს, რომელთა დანერგვასაც მთავრობები ისახავენ მიზნად კლიმატის ცვლილების საპასუხოდ და პარიზის შეთანხმებაში მოცემული გრძელვადიანი მიზნების მისაღწევად.

ჩვენი ESG სტრატეგია გაგრძელება

შესახებ დანვრები ინიციატივა მოცემულია 73-78 გვერდებზე. უნდა აღინიშნოს, რომ კლიმატის რისკებთან დაკავშირებული პროცესები კიდევ უფრო დაიხვეწება, რადგან თიბისი განაგრძობს მათ ინტეგრირებას საერთო ჩარჩოში. ამ პროცესს დაეხმარება კლიმატთან დაკავშირებული ექსპერტული ცოდნის გაუმჯობესება (ტრენინგი), რომელიც განამტკიცებს ბანკის უნარს, ცოდნას და შესაძლებლობებს, მართოს კლიმატთან დაკავშირებული რისკები მთელი საქმიანობის მასშტაბით.

ჯგუფის საერთო რისკების მართვის ჩარჩოში ამ რისკების გამოვლენის პროცესის ინტეგრირების კიდევ უფრო დასაჩქარებლად, 2022 წელს ჯგუფი ჩაატარებს საფუძვლიან ანალიზს, რათა გაიგოს, რამდენად უნდა მოხდეს კლიმატთან დაკავშირებული რისკების კლასიფიკაცია ძირითად რისკებად. ჯგუფი შეიმუშავებს კლიმატის ცვლილების პოლიტიკას, პოლიტიკას რისკის დასაშვები დონის შესახებ და რისკის დასაშვები დონის ზომებს. 2021 წლის განმავლობაში განხორციელებულმა ზოგადმა სექტორულმა შეფასებამ აშკარა გახადა პოტენციური ზემოქმედება გარკვეულ სექტორებზე. 2022 წელს, თუ საჭიროდ ჩავთვლით, შევადგენთ სექტორულ სახელმძღვანელო მითითებებს კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების შესახებ. მთავარ ინიციატივებს შორის იქნება კლიმატის რისკის მართვის სისტემის კიდევ უფრო დახვეწა და ESG პროფილების შექმნა კორპორატიული კლიენტებისთვის, ESG ფაქტორების გათვალისწინებით, კლიმატთან დაკავშირებული შესაბამისი რისკებისა და შესაძლებლობების ჩათვლით.

კლიმატის რისკმა შეიძლება, გავლენა მოახდინოს საბანკო საქმიანობის სხვა, უფრო ტრადიციულ, რისკის კატეგორიებზე, როგორცაა საბაზრო რისკი, საოპერაციო რისკი, ლიკვიდურობის რისკი და რეპუტაციის რისკი. შეფასება შეტანებულია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში. გარკვეული რისკის ფაქტორები, რომლებიც გამოვლინდა საოპერაციო და რეპუტაციის რისკებისთვის, უკვე ასახულია რისკის მართვის არსებულ სისტემაში.

საბანკო საქმიანობის რისკების ტიპები	ფიზიკური რისკის გავლენა	გარდამავლობის რისკის გავლენა
საბაზრო რისკი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი
ლიკვიდურობის რისკი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი
საოპერაციო რისკი	ექსტრემალური პირობები, რომლებმაც შეიძლება დააზიანოს ჯგუფის ობიექტები და ამით უარყოფითად იმოქმედოს ჯგუფის უნარზე, მომსახურება გაუწიოს თავის კლიენტებს (მაგ. ელექტროენერჯის მიწოდების შეწყვეტა, თანამშრომლების სამუშაო ადგილიდან მუშაობის შეუძლებლობა)	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი
რეპუტაციის რისკი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი	მაღალი ემისიის მქონე მსესხებლების დაფინანსებამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს ბრენდის იმიჯზე დაინტერესებული მხარეების თვალში

4. მაკონკრეტული და მიზნები

ჯგუფის საკუთარ ოპერაციებთან დაკავშირებული მაჩვენებლები მოცემულია ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის თავში 74-ე გვერდზე და მოიცავს Scope 1, Scope 2 და Scope 3 სათბური აირების ემისიას.

2022 წელს მთავარ ინიციატივებს შორის იყო TCFD-ის რეკომენდაციების შემდგომი გათვალისწინება, კლიმატთან დაკავშირებული სცენარული ანალიზის ჩარჩოს შექმნა, ESG პროფილების განვითარება კორპორატიული კლიენტებისთვის, რომლებიც მოიცავს კლიმატთან დაკავშირებულ რისკებსა და შესაძლებლობებს და ჩვენი კომპეტენციის გაზრდა კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებში. ეს ინიციატივები, ასევე, ითვალისწინებს კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობებისთვის სექტორულ სახელმძღვანელო მითითებების შედგენას, სადაც ეს საჭირო და შესაძლებელია.

კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის ინიციატივები საერთო ESG სტრატეგიის ნაწილია, რომელიც სამეთვალყურეო საბჭომ 2021 წლის ნოემბერში დაამტკიცა. ESG სტრატეგია ამბიციურ მიზნებს სახავს, როგორცაა ნეტო-ნულოვანი სათბური აირების ემისია¹, რომელიც 2025 წლისთვის გარემოზე პირდაპირ გავლენას უკავშირდება, მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდა, რაც შედგება განახლებადი ენერჯის სესხებისგან, ენერჯო-ეფექტური სესხებისგან, სოციალური კომპონენტების დაფინანსებისგან და ა. შ. 2020 წლის მეოთხე კვარტლისთვის მთლიანი მდგრადი პორტფელი 676.3 მილიონ ლარს შეადგენს. მდგრადი პორტფელის შესახებ დანვრები ინიციატივით ინფორმაცია წარმოდგენილია 77-ე გვერდზე. სტრატეგია და მიზნები ყოველწლიურად გადაიხედება. 2022 წლიდან ESG-სთან დაკავშირებული შედეგების ძირითადი მაჩვენებლები აისახება აღმასრულებელი მენეჯმენტის ანაზღაურების გრძელვადიან წამახალისებელ გეგმებში.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ჩვენი ESG სტრატეგიის მთავარი მაჩვენებლები და მიზნები. სათბური აირების ემისიის მიზნები 2023 წლისთვის და მომდევნო წლებისთვის სამიზნე მდგრადი პორტფელი განისაზღვრება ESG სტრატეგიის ს ყოველწლიური გადახედვის დროს

მაჩვენებლები/მიზნები	2022	2023	2025
სულ ემისია	3%-ზე ნაკლები წლიური ზრდა		სათბური აირების ნეტო-ნულოვანი ემისია (პირდაპირი)
წყლის მოხმარება ერთ თანამშრომელზე	1.5%-ზე ნაკლები წლიური ზრდა		
მდგრადი პორტფელი	750 მილიონი ლარი - მდგრადი სასესხო პორტფელის მიზნობრივი მოცულობა	1 მილიარდი ლარი - მდგრადი სასესხო პორტფელის მიზნობრივი მოცულობა	
მენეჯმენტის შედეგების ძირითადი მაჩვენებლები (KPI)	გრძელვადიანი წამახალისებელი გეგმა აღმასრულებელი მენეჯმენტისთვის, რომელიც მიბმულია მდგრადი აქტივების მთლიან პორტფელთან	გრძელვადიანი წამახალისებელი გეგმა აღმასრულებელი მენეჯმენტისთვის, რომელიც მიბმულია მდგრადი აქტივების მთლიან პორტფელთან	

ჯგუფის ESG სტრატეგია ვითარდება, შესაბამისად ჯგუფი განაგრძობს დამატებითი მიზნების და მაჩვენებლების განვითარებას, ჯგუფის ყველა იდენტიფიცირებული რისკისა და შესაძლებლობის გაზომვის მიზნით. მიმდინარე მიზნები და მაჩვენებლები მოცემულია ზემოთ.

¹ ნეტო-ნულოვანი ემისიების მიზანი გულისხმობს პირდაპირ გავლენას Scope 1, Scope 2-სა და Scope 3-ზე. მათი განმარტებები მოცემულია 74-ე გვერდზე.

Network Georgia

გლობალური შეთანხმების საქართველოს ქსელის ჯილდო 2021

გლობალური შეთანხმების საქართველოს ქსელის მიერ გამართულ 2021 წლის კორპორატიული პასუხისმგებლობის დაჯილდოების ცერემონიაზე თიბისი ბანკი დაჯილდოვდა სპეციალური პრიზით მდგრადი განვითარების მიზნების შესრულებისთვის განეული განსაკუთრებული ძალისხმევითვის

საჯალლო საბანკო მომსახურება

მიმოხილვა

გასული ათწლეულის განმავლობაში „თიბისი ბანკმა“ თავი დაიმკვიდრა წამყვან საჯალლო მომსახურების ბანკად საქართველოში, რომელიც დაახლოებით 1.5 მილიონ აქტიურ მომხმარებელს ემსახურება. გვიჭირავს დომინანტური პოზიცია სხვადასხვა სამომხმარებლო სეგმენტში, მათ შორის მასობრივ საჯალლო და მაღალშემოსავლიანი მომხმარებლების სეგმენტში, რასაც განაპირობებს ჩვენი მომხმარებლებზე ორიენტირებული მიდგომა და საუკეთესო მრავალარხიანი სადისტრიბუციო პლატფორმა. ეს უკანასკნელი შედგება წამყვანი ციფრული არხებისგან, თანამედროვე ფილიალებისგან, საუკეთესო ქოლ-ცენტრისგან, ასევე ATM-ებისა და თვითმომსახურების ტერმინალების ფართო ქსელისგან, რომელიც ბანკის ფილიალების მაგივრობას წევს.

მრავალარხიანი სადისტრიბუციო ქსელი

147

ფილიალების რაოდენობა

4,205

თვითმომსახურების ტერმინალების რაოდენობა

1,570

ATM-ების რაოდენობა

25,990

აპტიური სავაჭრო ტერმინალების რაოდენობა²

ჩვენი ციფრული პლატფორმა

744,000

აპტიური ციფრული მომხმარებლები

44%

DAU/MAU

4.9

მობილური ბანკის აპლიკაციის რეიტინგი
GOOGLE PLAY STORE-ში და APPLE APP STORE-ში

ჩვენი მიზანია ვიყოთ უპირატესი ბანკი საქართველოში მცხოვრები ფიზიკური პირებისთვის და მის ფარგლებს გარეთ მომუშავე საქართველოს მოქალაქეებისთვის, მათთვის მარტივი, მოსახერხებელი და შესაბამისი ფინანსური მომსახურებების შეთავაზების გზით, ჩვენი მოწინავე ციფრული შესაძლებლობების გამოყენებით.

თორნიკე გოგიჩაიშვილი

2021 წელს ჩვენი ძალისხმევა მივმართეთ მომხმარებლების მიერ ციფრული არხებით სარგებლობის გამარტივებისკენ, ახალი პროდუქტების და მომსახურებების დანერგვის, ჩვენი გადახდის ოფციებზე წვდომის ზრდის და ჩვენი ფილიალების განახლების გზით, რათა შეგვექმნა ჩვენი მომხმარებლებისთვის მეტად მეგობრული გარემო. ამასთან, ჩვენ განვაგრძობთ მონაცემთა ანალიზის შესაძლებლობების გამოყენებას მეტად ინდივიდუალური შეთავაზებების შესაქმნელად და ჩვენი მომგებიანობის გასაზრდელად. ასევე გავაფართოვეთ შეთავაზებები ახალგაზრდა თაობის წარმომადგენლებისთვის და დავინყეტ ქართულ დიასპორაზე ორიენტირება.

2021 წელს ჩვენმა მთლიანმა საჯალლო საკრედიტო პორტფელმა 6,266 მილიონი ლარი შეადგინა, რაც წინა წელთან შედარებით 11.5%-ით მეტია უცვლელი სავალუტო კურსის საფუძველზე, რაც განპირობებულია იპოთეკური და სამომხმარებლო სესხების ზრდით და შესაბამისად 13.3% და 13.1%-ით გაიზარდა უცხოური ვალუტის ეფექტის გარეშე. იმავე პერიოდში ჩვენი დეპოზიტების პორტფელიც 19.0%-ით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში და 5,630 მილიონი ლარი შეადგინა. საჯალლო სეგმენტის წმინდა მოგება 283.2 მილიონი ლარი იყო. დამატებითი ინფორმაცია საჯალლო სეგმენტის ფინანსური მაჩვენებლების შესახებ მოცემულია ფინანსური მიმოხილვის ნაწილში გვერდებზე 79-86.

2021 წლის მნიშვნელოვანი საკითხები

38.6%

საცალო სესხების საბაზრო წილი³

40.3%

საცალო დაკრძობების საბაზრო წილი³

37.0%

საცალო წილი მთლიან საკრედიტო პორტფელში

37.8%

საცალო წილი დაკრძობების მთლიან პორტფელში

97%

საცალო ტრანზაქციების განხორციელების კოეფიციენტი

1.5 mln

აქტიური მომხმარებლების რაოდენობა

56%

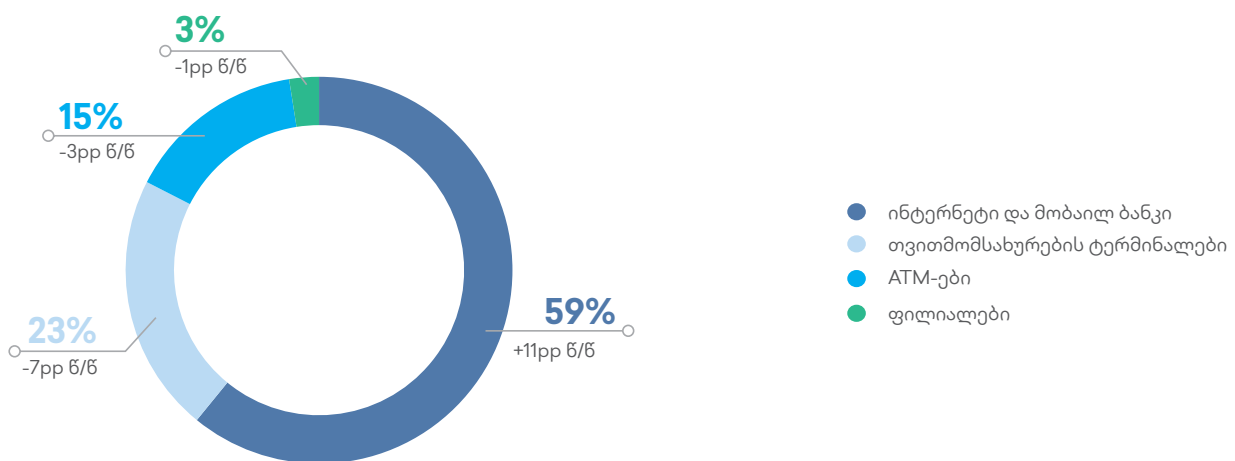
NET PROMOTER SCORE (NPS)⁴

ჩვენი მთავარი სტრატეგიული პრიორიტეტები

განვადგინოთ ჩვენი მონიშნული მრავალარხიანი პლატფორმების განვითარებას

2021 წლის განმავლობაში, დისტანციურ არხებში მომხმარებლების ჩართულობის მაჩვენებელი კვლავ მაღალი რჩებოდა, საცალო მომხმარებლების მიერ დისტანციური არხებით განხორციელებული ტრანზაქციების 97%-ით, მათ შორის 59% ჩვენი ინტერნეტ და მობილური საბანკო აპლიკაციებით შესრულდა.

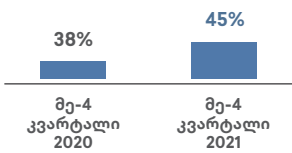
საცალო ტრანზაქციების განხორციელების კოეფიციენტი 2021 წელს

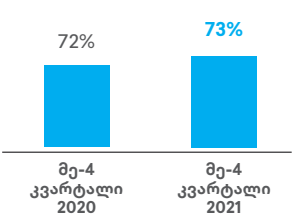
1 საპარტნიორო ბანკების ჩათვლით.
 2 აქტიური სავაჭრო ტერმინალები მოიცავს POS ტერმინალებს და ონლაინ მაღაზიებს, რომლებზეც ხორციელდება სულ მცირე ერთი ოპერაცია თვის განმავლობაში.
 3 საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გამოქვეყნებული მონაცემების საფუძველზე; ამ კონტექსტში, საცალო მომსახურება გულისხმობს ფიზიკურ პირ მომხმარებლებს.
 4 დამოუკიდებელი კვლევითი კომპანიის „IPM“ მიერ 2021 წლის დეკემბერში ჩატარებული კვლევის საფუძველზე.

ციფრული პლატფორმებიდან სამომხმარებლო სესხის გაყიდვების ზრდის მიზნით, 2021 წლის აგვისტოში წამოვიწყეთ მობილური საბანკო აპლიკაციით სესხის გაცემის end-to-end პროცესი. ასევე განვაგრძობთ ჩვენი ონლაინ საკრედიტო პლატფორმის TBC Credit-ის (www.tbccredit.ge) და „თიბისის“ განვადების პლატფორმის (www.tbccganvadeba.ge) დახვეწას. შედეგად დისტანციური არხებით გაყიდული სამომხმარებლო სესხების წილი 2020 წლის მე-4 კვარტლის 38%-დან 2021 წლის მე-4 კვარტალში 45%-მდე გაიზარდა. იმავე პერიოდში, დისტანციურად გახსნილი ვადიანი და შემნახველი დეპოზიტების წილი საკმაოდ მაღალი - 73% იყო.

სამომხმარებლო სესხების გაყიდვა ციფრულ არხებში

დეპოზიტების გაყიდვა ციფრულ არხებში

ამასთან, ჩვენ დავნერგეთ ღია ბანკინგი, რომელიც მომხმარებლებს ჩვენს მობილურ საბანკო აპლიკაციაში სხვა ქართული ბანკის ანგარიშების დამატების და მათი საბანკო ოპერაციების ცენტრალიზებულად მართვის საშუალებას მისცემს. გარდა ამისა, ჩვენი ციფრული საბანკო მომსახურება მეტად მოსახერხებელი ფუნქციებით, მათ შორის IBAN სკანერით გავამდიდრეთ, რომელიც ამარტივებს ფულად გზავნილებს, ასევე ტრანზაქციების ფილტრით, რომელიც მომხმარებლებს ეხმარება ტრანზაქციების სხვადასხვა პარამეტრების მიხედვით დალაგებაში. ჩვენმა საშუალომ აღიარება ჰპოვა „Global Finance Magazine“-სგან ჯილდოს „საუკეთესო ინტეგრირებული სამომხმარებლო ბანკის საიტი ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში 2021“ მიღებით.

ჩვენი ტრანზაქციების და გაყიდვების ციფრულ არხებში განხორციელებით, ფილიალები მნიშვნელოვან როლს

ასრულებენ მომხმარებლებთან ურთიერთობის გაძლიერებაში და ჩვენი ხედვის გადმოცემაში: „გავუმარტივოთ ადამიანებს ცხოვრება“. შესაბამისად, წელს დავინყეთ ფილიალების გადაპროექტება მომხმარებელთა მომსახურების პროცესის გამარტივების მიზნით.

ახალი კონცეფციის თანახმად, ფილიალი რამდენიმე მნიშვნელოვან ზონად იყოფა და ის მორგებულია მომხმარებელთა სხვადასხვა სეგმენტების საჭიროებებს. წლის ბოლოსთვის ჩვენ გადავაპროექტეთ 13 ფილიალი დედაქალაქში და 5 - რეგიონებში.

გადახდები უფრო მარტივად, ვიდრე ოდესმე

2020 წელს თბილისის მუნიციპალურ ტრანსპორტში გადახდების ქსელის დანერგვის შემდეგ, 2021 წელს ჩვენ გავაფართოვეთ ჩვენი ჩართულობა საქართველოს სხვა მსხვილ ქალაქებშიც, კერძოდ კი ქუთაისში, გორსა და ფოთში. ამ ქალაქებში მომხმარებლებს უკვე შეუძლიათ მგზავრობის საფასურის გადახდა ნებისმიერი ჩვენი სადებეტო ან საკრედიტო ბარათის გამოყენებით, ან თიბისის მიერ გაცემული სამგზავრო ბარათებიდან დაქვითვის გზით. სამგზავრო ბარათები მარტივად მისაღები და გამოსაყენებელია. ეს არის უსახელო ბარათები, რომლებიც არ არის მიბმული ბანკის ანგარიშზე და მათ არ აქვთ მოქმედების ვადა. მგზავრობის ბარათის შექმნა შესაძლებელია ჩვენ ფილიალებში, ასევე მალაზიათა რამდენიმე ქსელში. 2021 წლის ბოლოს, ჩვენი აქტიური სამგზავრო ბარათების რაოდენობამ 47,100 შეადგინა.

კიდევ ერთი ინიციატივა გადახდების მიმართულებით იყო დავის გამარტივებული პროცესის შემოღება ბარათით განხორციელებულ არაავტორიზებულ ოპერაციებზე, რაც დავის განხილვის 35-დან 3 დღემდე შემცირების საშუალებას გვაძლევს. გარდა ამისა, ჩვენ გავზარდეთ იმ შემთხვევების რაოდენობა, რომლისთვისაც კლიენტებს შეუძლიათ მიიღონ ანაზღაურება ბარათის არაავტორიზებული გამოყენების შემთხვევაში. ეს მომსახურებები ხელმისაწვდომია ყველა დაზღვეული.

ბარათისთვის, თიბისი კონცეპტისა და დაგროვილი კაპიტალის მართვის მომხმარებლებისთვის, ისინი ასევე შესულია კონკრეტული გამოწერის ოფიციაში ჩვენი მასობრივი საცალო მომხმარებლებისთვის.

ჩვენს მომხმარებლებთან დაახლოება

ჩვენი კლიენტების საჭიროებების უკეთესად დასაკმაყოფილებლად და მეტი მოქნილობის უზრუნველსაყოფად, 2020 წლის ბოლოსთვის დავნერგეთ ჩვენი მასობრივი საცალო მომსახურების გამოწერის მოდელი. ჩვენი

მონინავე ანალიტიკური შესაძლებლობების დახმარებით, ჩვენი მომხმარებლებისთვის შევიმუშავეთ ყურადღებით შერჩეული პაკეტი და მუდმივად ვაახლებთ მათ მომხმარებლებისგან მიღებული უკუკავშირის საფუძველზე. ასევე აქტიურად ვიყენებთ კომუნიკაციის სხვადასხვა არხს, გამონერის მოდელის ბენეფიტების ჩვენი მომხმარებლებისთვის გასაცნობად და მათი გამონერაზე წასახალისებლად. შედეგად, ჩვენი გამონერის მოდელმა 192,000 მომხმარებელი მოიზიდა წლის ბოლოსთვის, რაც მთლიანი აქტიური საცალო მომხმარებლების დაახლოებით 13%-ს შეადგენს. მომავალში ჩვენი მიზანია მომხმარებლების კლასიკური საბანკო მომსახურების მოდელიდან გამონერის მოდელზე გადაყვანა, რაც დაგვეხმარება მათთვის მეტად ინდივიდუალური შეთავაზებების გაკეთებაში, მათი ლოიალობის გაზრდაში, დენადობის მაჩვენებლების შემცირებაში და ბანკისთვის მეტად სტაბილური და გრძელვადიანი საკომისიო შემოსავლის გამომუშავებაში.

წლის განმავლობაში განხორციელებული კიდევ ერთი ინიციატივა იყო 2021 წლის ოქტომბერში „თიბისის“ ახალი ქვებრენდის - „TBC Z“-ის გაშვება, რომელიც ახალგაზრდა თაობაზე ორიენტირებული. „TBC Z“-ის ფარგლებში მომხმარებლებს ვთავაზობთ ინდივიდუალურად მორგებულ საბანკო პროდუქტებს და მომსახურებებს 6-17 წლის მოსწავლეებისთვის და 18-23 წლის სტუდენტებისთვის ჩვენი ონლაინ პლატფორმით www.tbcz.ge. მშობლებს შეუძლიათ მათი შვილების ანგარიშების მიკვლევადობა ონლაინ და მობილური საბანკო აპლიკაციების გამოყენებით, მაქსიმალური დღიური ლიმიტის განსაზღვრა მათი დანახარჯებისა და გასანაღდებელი თანხებისთვის, ასევე მოკლე ტექსტური შეტყობინებების (SMS) მიღება მათი შვილის მიერ განხორციელებული გარიგებების შესახებ. პლატფორმა ბარათის მფლობელებს ასევე სთავაზობს განათლების, გართობის, გატაცებების, ტრანსპორტირებისა და სხვ. შესახებ მათ ინტერესებთან დაკავშირებულ სხვადასხვა ფასდაკლებას და აქტივობას. 2021 წლის ბოლო სამი თვის განმავლობაში ჩვენი ახალგაზრდა სეგმენტის რაოდენობამ 165,000 აქტიური მომხმარებელი შეადგინა.

ამასთან, წელს ახალი გამოწვევა მივიღეთ - გავმხდარიყავით ნომერი პირველი არჩევანი საზღვარგარეთ მომუშავე საქართველოს მოქალაქეებისთვის - მათთვის მარტივი, მოსახერხებელი და შესაბამისი ფინანსური მომსახურებების შეთავაზების გზით. ამ მიზნით, ჩვენ შევქმენით ერთგული გუნდი და დავინწყეთ დიასპორის საჭიროებების კვლევა ინდივიდუალური პროდუქტების და მომსახურებების შესაქმნელად, ასევე არსებული

ციფრული პლატფორმების გასაძლიერებლად, მათზე მორგებული მომსახურებების გასაწევად. დღეს დაახლოებით 1.3 მილიონი ემიგრანტი ცხოვრობს საზღვარგარეთ, რომლებიც 350 ათას პოტენციურ კლიენტად გარდაიქმნება და, ჩვენი შეფასების თანახმად, ზრდაში შეგვიწყობენ ხელს.

ჩვენ ასევე განვაგრძობთ ფართომასშტაბიანი ლოიალობის პროგრამის - ერთგული - განხორციელებას, რომელიც ჩვენი საცალო მომხმარებელზე ორიენტირებული მიდგომაა და მომხმარებლებს ლოიალობის ქულების დაგროვების საშუალებას აძლევს „თიბისის“ ბარათებით ანგარიშსწორებისას 300-ზე მეტ პარტნიორ კომპანიაში, სპეციალურ შეთავაზებებსა და ფასდაკლებებზე წვდომასთან ერთად. მომხმარებლები სადებეტო ბარათებზე მეტ ქულებს აგროვებენ საკრედიტო ბარათებით ანგარიშსწორებისას. ეს პროგრამა გვეხმარება მომხმარებელთა ლოიალობის შექმნაში და ხელს უწყობს გადახდების ოპერაციებს და ბარათით სარგებლობას.

მონაცემთა სიღრმისეული ანალიზის შესაძლებლობების გამოყენების გაგრძელება

ჩვენი სამწლიანი მონაცემების ანალიზის განვითარების გეგმის ფარგლებში, რომელიც 2018 წელს შევიმუშავეთ წამყვანი გლობალური საკონსულტაციო ფირმის მხარდაჭერით, წამოვიწყეთ და დავგეგმეთ შემდეგი პროექტები საცალო მომსახურების სეგმენტში, რომლისთაც 2021 წელს დამატებით 20 მილიონი ლარის გამომუშავება შეეძელით.

მიმდინარე პროექტები

- **სამომხმარებლო და იპოთეკური სესხის ფასის ოპტიმიზაცია და პროცესის ავტომატიზაცია** - ეს არის მიმდინარე პროექტი, რომელიც მუდმივად დახვეწილია. მომხმარებლების ხარჯვის ქცევის დეტალური ანალიზის, რისკების პროფილის და სხვა მახასიათებლების საფუძველზე, ჩვენ განვსაზღვრეთ ფასის მგრძობელობა და შევიმუშავეთ ინდივიდუალური შეთავაზებები თითოეული მომხმარებლისთვის. მომხმარებლის ღონებზე ფასის დაანგარიშების პროცესი სრულად ავტომატიზებულია და სესხის ორგანიზების სისტემაშია ინტეგრირებული.
- **მომხმარებლის სასიცოცხლო ციკლი** - ეს პროექტი მომხმარებლებზე ორიენტირებული კიდევ ერთი ძალიან მნიშვნელოვანი ნაბიჯია, რადგან მისი გამოყენებით იზომება ისეთი საკითხები, როგორც არის: მომხმარებელთა ჩართულობა, მომხმარებელთა გადინება და მომხმარებელთა სასიცოცხლო ციკლის შეფასება.

დაწყებული და დაგეგმილი პროექტები:

- **გამოწერის მოდელი მასობრივი საცალო მომხმარებლებისთვის** - აღწერილია ქვეთავში „ჩვენს მომხმარებლებთან დაახლოვება“ ზემოთ.
- **თიბისი კონცეპტის მომსახურების მოდელი მაღალშემოსავლიანი მომხმარებლებისთვის** - აღწერილია ქვეთავში თიბისი კონცეპტის შესახებ ქვემოთ.
- **მომდევნო საუკეთესო პროდუქტი საცალო მომსახურების სექტორში** - ეს პროექტი მიმართულია კონვერტაციების გაზრდისკენ ინდივიდუალური შეთავაზებების შემუშავების გზით, თანამედროვე სისტემური ალგორითმის გამოყენებით, რომელიც ჩვენი გაყიდვების არხებშია ხელმისაწვდომი. პროექტი ძალიან წარმატებულია მომხმარებელთა კმაყოფილების დონის და კონვერტაციების მაჩვენებლის ზრდის მხრივ.
- **დეპოზიტების ფასწარმოება და მომგებიანობის დონის ზრდა** – ეს პროექტი ითვალისწინებს ჩვენი საცალო დეპოზიტების ეფექტურ მართვას მომხმარებლებისთვის ინდივიდუალური შეთავაზებების გზით. ვადიანი დეპოზიტის გახსნისას ყველა მომხმარებელი იღებს ალტერნატიულ შეთავაზებას, რომელიც მოცემულ ვითარებაში მისთვის საუკეთესო შესაძლო შეთავაზებაა. 2021 წელს ყველა ახლად გახსნილი და განახლებული ვადიანი დეპოზიტის 32% ალტერნატიული პირობებით განთავსდა.

ჩვენი მაღალშემოსავლიანი ქვესეგმენტის „თიბისი კონცეპტის“ შემდგომი განვითარება

2020 წელს „თიბისის“ მაღალშემოსავლიანი მომხმარებლებზე ორიენტირებული საბანკო მომსახურება, სტანდარტული მოდელიდან ინოვაციურ, გამოწერის ბიზნეს-მოდელზე გადავიდა, რომელიც ჩვენს მომხმარებლებს მათ კონკრეტულ საჭიროებებზე მორგებულ სხვადასხვა პაკეტს სთავაზობს. ჩვენი „სრულად ციფრული პაკეტი“ განსაკუთრებით ეფექტური აღმოჩნდა პანდემიის დროს, რადგან ის ჩვენს მომხმარებლებს სთავაზობს მათი ყოველდღიური საბანკო ოპერაციების მართვის და ფინანსური კონსულტაციის ონლაინ რეჟიმში მიღების შესაძლებლობას, ყველა სახის საბანკო სამომხმარებლო ბენეფიტებზე წვდომასთან ერთად. 2021 წელს ჩვენ ასევე შევქმენით ახალი პაკეტი, რომელიც იმ ფიზიკურ პირებზეა ორიენტირებული, ვისაც აქვთ ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენების ფართო სპექტრის საჭიროება და დაინტერესებული არიან საბროკერო მომსახურებით რათა საკუთარი სახსრები უკეთესად მართონ. ამასთან, ამ პაკეტის ფარგლებში ჩვენს მომხმარებლებს ვთავაზობთ ორ ახალ პრემიუმ ბარათს: Visa Signature და Mastercard World Elite, რომლებიც მათ მფლობელებს მომსახურებების, პრივილეგიების, ფასდაკლებების და VIP სერვისების ფართო სპექტრს სთავაზობს მსოფლიოს მასშტაბით.

ჩვენ ასევე განვაგრძობთ ჩვენი თიბისი კონცეპტის Flagship სივრცის წარმატებულ ფუნქციონირებას, რომელიც 2020 წელს გაიხსნა და საბანკო მომსახურების ცხოვრების სტილზე მორგების შესაძლებლობას იძლევა. ეს კონცეპტუალური სივრცე სტრატეგიულად შემუშავდა, რომლის 80% lifestyle-ს, ხოლო - 20% - საბანკო სივრცეს მოიცავს. Flagship სივრცეებში შედის თვითმომსახურების და პერსონალური საბანკო ზონები, გამოფენები, ბიბლიოთეკა და საერთო სამუშაო სივრცეები, ასევე კაფე. შედეგად, Flagship სივრცე საბანკო, რეკრეაციული საქმიანობის და ერთად მუშაობისთვის საყვარელ ადგილად იქცა კონცეპტ-მომხმარებლების უმრავლესობისთვის.

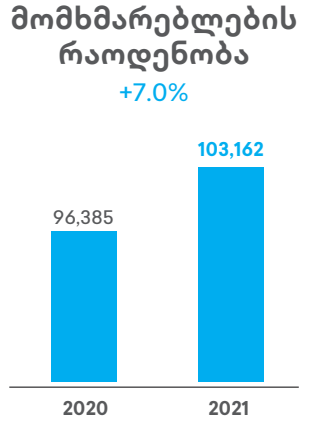
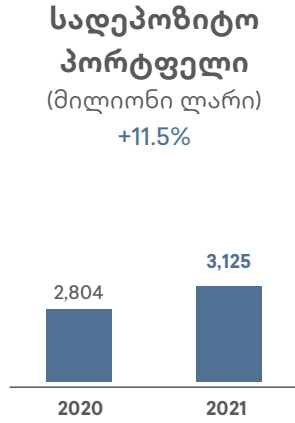
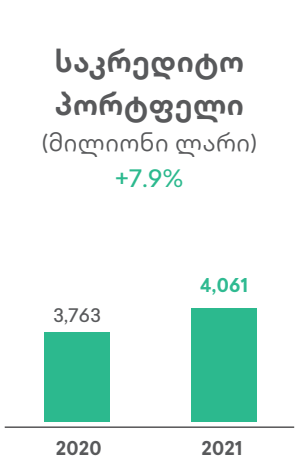
2021 წლის განმავლობაში, თიბისი კონცეპტმა შეინარჩუნა ძლიერი პოზიცია თავისი მომხმარებლებისთვის ცხოვრების სტილზე მორგებული შეთავაზებების მიმართულებაში. მონაცემებზე ორიენტირებული მზარდი მიდგომით, თიბისი კონცეპტმა თავის მომხმარებლებს 300-ზე მეტი სპეციალური შეთავაზებები და და აქციები გაუკეთა წლის განმავლობაში, რაც მოიცავდა მოგზაურობას (აღმოაჩინე საქართველო პანდემიის დროს), შოფინგს (მეტწილად ონლაინ), რეკრეაციულ აქტივობებს, ონლაინ პლატფორმებს და მრავალ სხვას. გარდა ამისა, ჩვენ განვაგრძობთ ჩვენი კონცეპტ-მომხმარებლებისთვის საკონსიერუო მომსახურებების შეთავაზებას, რაც მოიცავს მოგზაურობის დაგეგმვას, საზღვარგარეთ სწავლას, რესტორნების დაჯავშნას, ყვავილების მიწოდების სერვისს, მშრალი წმენდის, სამრეცხაოს მომსახურებებს, ავტო-სერვისებს და მრავალ სხვას.

ვამაყობთ, რომ ჩვენს მაღალშემოსავლიან მომხმარებლებზე ორიენტირებულმა მომსახურებებმა, კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესის სეგმენტის მიერ შეთავაზებულ დაგროვილი კაპიტალის მართვის მომსახურებასთან ერთად, რამდენიმე პრესტიჟული ჯილდო მოიპოვა:

საუკეთესო კერძონალური ბანკი საქართველოში 2021 „PWM“ და „Banker magazine“-სგან

საუკეთესო კერძონალური ბანკი საქართველოში 2020 „Global Finance magazine“-სგან

თიბისი კონცეფტი

პერსპექტივა

მომავალში, ჩვენი მისწრაფების შესაბამისად ე. გავუმარტივოთ ადამიანებს ცხოვრება, განვავრდოთ ციფრული არხებით გაყიდვების ზრდის ტემპის აჩქარებას. გარდა ამისა, ჩვენი მიზანია მეტად გავიმყაროთ პოზიცია საქართველოს რეგიონებში, გავზარდოთ აქტიური მომხმარებლების რიცხვი და ჩვენი მთლიანი საკრედიტო პორტფელის არაიპოთეკური წილი.

MSME საბანკო საქმიანობა

მიმოხილვა

წლების განმავლობაში თიბისი ბანკმა ადგილი დაიმკვიდრა, როგორც წამყვანმა პარტნიორმა მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებისთვის (MSME) მათი ზრდის და განვითარების მხარდაჭერის გზით. ჩვენი უწყვეტი ძალისხმევის შედეგად, ყველა ახლად რეგისტრირებული საწარმოს 63% არჩევანს „თიბისი ბანკზე“ აჩერებს.

ჩვენ განვაგრძობთ ყოვლისმომცველი მხარდაჭერის განევას ბიზნესებისთვის, მათთვის საჭირო ინსტრუმენტების და მომსახურებების შეთავაზების გზით გარემოში, რომელიც ჯერ კიდევ განიცდის კოვიდ-19-ის პანდემიის გავლენას. ჩვენი სტრატეგიული უპირატესობები მოიცავს ციფრულ და გადახდების გადაწყვეტილებების შექმნას, ჩვენი წილის გაზრდას მიკრო ქვესეგმენტში და ჩვენი ცნობილი ბიზნეს-მხარდაჭერის პროგრამის გაუჯობესებას.

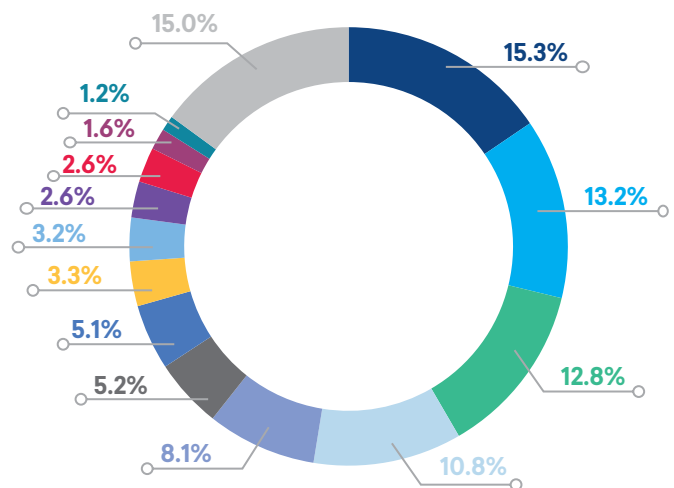
ბიზნეს-საქმიანობების განვითარების მიმართულებით ჩვენმა ძალისხმევამ გამოიწვია მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების საკრედიტო პორტფელის 23.3%-იანი ზრდა 4,141 მილიონი ლარამდე 2021 წლის განმავლობაში, უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში. იმავე პერიოდში ჩვენი დეპოზიტების პორტფელიც 19.1%-ით გაიზარდა და 1,564 მილიონი ლარი შეადგინა უცხოური გაცვლითი კურსის ეფექტის გარეშე. 2021 წელს ჩვენმა წმინდა მოგებამ MSME სეგმენტში 164.5 მილიონი ლარი შეადგინა. დამატებითი ინფორმაცია MSME სეგმენტის ფინანსური მაჩვენებლების შესახებ მოცემულია ფინანსური მიმოხილვის ნაწილში გვერდებზე 79-86.

- სოფლის მეურნეობა
- ტრანსპორტირება
- ვაჭრობა
- ჯანდაცვა
- სასტუმრო & დასვენება
- ლომბარდი
- მშენებლობა
- საავტომობილო
- კვების მრეწველობა
- წარმოება
- უძრავი ქონება
- ნავთობი & გაზი
- მომსახურებები
- სხვა

ჩვენი მიზანია ვიყოთ სანდო პარტნიორი და ქართული ბიზნესების მხარდამჭერი - სტარტაპებიდან კარგად დაფუძნებულ საწარმოებამდე, სანდო პროდუქტების და გადანაცვლებების ფართო სპექტრის შეთავაზებით მათი განვითარების ყველა ეტაპზე. ჩვენ ასევე ორიენტირებულნი ვართ ხელი შევუწყობთ ძლიერი ადგილობრივი ბიზნეს-საზოგადოების ჩამოყალიბებას სხვადასხვა სახის ინიციატივების და პროგრამების დახმარებით.

თორნიკე გოვიჩაიშვილი

მრავალფეროვანი MSME პორტფელი ღომინანტური კომიციით სოფლის მეურნეობის, ვაჭრობის, სასტუმრო და დასვენების საქტორებში

2021 წლის მნიშვნელოვანი საკითხები

81,000

აქტიური მომხმარებლების რაოდენობა¹

63%

ჩვენი ახლად რეგისტრირებული იურიდიული პირებისა „თიბისი ბანკს“ ირჩევს²

24.4%

მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების წილი მთლიან საკრედიტო პორტფელში

10.5%

MSME-ის წილი დაკოფიტირების მთლიან პორტფელში

98%

ჩვენი აქტიური მომხმარებლებისა იყენებს ბიზნეს ინტერნეტ ან მობილურ ბანკს

ჩვენი მთავარი სტრატეგიული პრიორიტეტები

ჩვენი პოზიციების გამტკიცება მიკრო ქვესეგმენტში, მცირე და საშუალო საწარმოების ქვესეგმენტში ლიდერობის შენარჩუნების პარალელურად

მაშინ როდესაც ჩვენი მიზანია ყველა ზომის მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების საქმიანობის მხარდაჭერა, წელს ჩვენი განსაკუთრებული ფოკუსი მიმართული იყო MSME ყველაზე მცირე - მიკრო ქვესეგმენტში პოზიციების გამყარებაზე³. ამ ქვესეგმენტში პოზიციების გამყარების მიზნით, ჩვენ რამდენიმე ინიციატივა განვახორციელეთ:

- ჩვენ განვაგრძეთ სესხის დამტკიცების ავტომატიზაციის პროცესი მიკრო ქვესეგმენტში, რომლის განხორციელება პანდემიის გამო შეფერხდა გასულ წელს. 2021 წელს წარმატებით ავამუშავეთ სესხის დამტკიცების სრულად ავტომატიზებული სისტემა, რომელიც საშუალებას გვაძლევს 100,000 ლარამდე სესხები ავტომატურად დამტკიცდეს წინასწარ განსაზღვრული წესებით და ქულების მოდელით, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს გადაწყვეტილების მიღების დროს.
- ჩვენ ასევე შევცვალეთ პერსონალის მოტივირების სისტემა ჩვენი ფრონტ-ოფისის თანამშრომლებისთვის, რომელიც ფოკუსირებულია მცირე ზომის სესხის გაცემაზე.

შედეგად, ჩვენი მიკრო ქვესეგმენტის საკრედიტო პორტფელი 26.9%-ით გაიზარდა 2021 წელს.

მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის, ჩვენი პროცესების შემდგომი გამარტივების მიზნით, ფინანსური ანგარიშგების ავტომატიზაციის ინსტრუმენტი დავწერეთ, რომელიც ავტომატურად ახდენს ბიზნეს-საწარმოების ფინანსური ანგარიშგების გენერირებას შემავალი მონაცემების საფუძველზე. ეს ინსტრუმენტი მნიშვნელოვნად აჩქარებს სესხის დამტკიცების პროცესს, ასევე ამცირებს ადამიანური ფაქტორით შეცდომის დაშვების შესაძლებლობას. შედეგად, გადაწყვეტილების მიღების დრო მსგავსი ტიპის სესხებისთვის დაახლოებით ორი დღით შემცირდა.

1 საიდანაც 40,00 იურიდიული პირია, ხოლო 41,000 ფიზიკური პირი ბიზნეს-სესხებით.
 2 მონაცემები 2021 წლის იანვარ-სექტემბერს უკავშირდება, წყარო: www.napr.gov.ge, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო.
 3 მოიცავს 1 მილიონ ლარამდე ბიზნეს-სესხებს.

გვახარებს ის ფაქტი, რომ ჩვენი განუწყვეტლივი ძალისხმევა ინოვაციებისა და დიჯიტალიზაციის მიმართულებით საერთაშორისო მასშტაბით არის აღიარებული, რამაც „Global Finance“-ის მრავალი ჟილდო დაიმსახურა:

საუკეთესო კორპორატიული/ინსტიტუციონალური ონლაინ პორტალი მსოფლიოში 2021;

საუკეთესო კორპორატიული/ინსტიტუციონალური ონლაინ პორტალი ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში 2021;

საუკეთესო ინტეგრირებული კორპორატიული/ინსტიტუციონალური საბანკო საიტი ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში 2021;

საუკეთესო კორპორატიული/ინსტიტუციონალური მობილური საბანკო აპლიკაცია ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში 2021;

ყველაზე ინოვაციური კორპორატიული/ინსტიტუციონალური ციფრული ბანკი ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში 2021.

მზარდი დიჯიტალიზაცია

2021 წელს ჩვენი ციფრული მომსახურება კვლავ მაღალი მოთხოვნით სარგებლობდა, რადგან პანდემიით შექმნილი ტენდენციები შენარჩუნდა. ჩვენი აქტიური იურიდიული მომხმარებლების დაახლოებით 98% იყენებს ბიზნეს ინტერნეტ ან მობილურ ბანკს, რომლის DAU/MAU კოეფიციენტი 2021 წლის ბოლოსთვის 26%-ზე იყო.

ამ წელს ყველაზე შესამჩნევი ინოვაცია ჩვენ ციფრულ შეთავაზებებს შორის იყო ღია ბანკინგის დაწესება მობილურ საბანკო აპლიკაციაში. ღია ბანკინგი აერთიანებს საქართველოს სხვადასხვა ბანკში კლიენტის ყველა ანგარიშს და მათ ერთ სივრცეში საკუთარი ანგარიშების შემოწმების საშუალებას აძლევს. ეს ფუნქცია განსაკუთრებით სასარგებლო იყო ჩვენი ბიზნეს-

მომხმარებლებისთვის, რადგან ნახევარზე მეტს ერთ ბანკზე მეტში აქვს ანგარიშები გახსნილი. ადრე ნაშთების და ტრანზაქციების შესამოწმებლად მომხმარებლებს სხვადასხვა საბანკო აპლიკაციაში შესვლა და ერთიდან მეორეზე გადართვა უწევდათ.

ასევე აქტიურად ვაახლებთ ჩვენს ბიზნეს-აპლიკაციას, რომელიც 2020 წელს ავამოქმედეთ, მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების მუშაობის მეტად მოხერხებულობისთვის. აპლიკაციას რამდენიმე ახალი ფუნქცია დაემატა ჩვენი მომხმარებლების საჭიროებების უკეთ გასათვალისწინებლად, მაგალითად ახალი მოდულის დაწესება კომუნალური გადასახადებისთვის და ავტომატური გადახდები, ასევე ნებისმიერ ვალუტაში ფულის გადარიცხვის ფუნქცია.

ჩვენი გადახდების გადწყვეტილებების დახვეწა

2021 წელს ჩვენ განვაგრძეთ გადახდების ინოვაციური და მოსახერხებელი გადაწყვეტილებების დაწესება ჩვენი მომხმარებლებისთვის:

- ელ-კომერციაში წამოვიწყეთ ალტერნატიული გადახდების მეთოდი მცირე ბიზნესებისთვის, რომელიც მიმწოდებლებს ონლაინ გადახდების დამუშავების შესაძლებლობას აძლევს უფრო მარტივი და იაფი ფორმით, ვიდრე ტრადიციული გადახდის სისტემა. კლიენტისგან შეკვეთის მიღების შემდეგ, მიმწოდებლებს შეუძლიათ გადახდის ბმულის გენერირება შესაბამისი პლატფორმიდან და ბმულის მომხმარებლისთვის გაგზავნა. ბმულზე ხელის ერთი დაჭერით, კლიენტი ირჩევს გადახდის შესაბამის ვერსიას: ნებისმიერ ბანკის მობილურ ან ინტერნეტ ბანკს, QR გადახდას „თიბისის“ მობილური ბანკით, Apple Pay ან ანგარიშსწორებას ჩვენი ლოიალობის პროგრამა „ერთგულის“ ქულებით.
- გარდა ამისა, ონლაინ გადახდების გამარტივების მიზნით, ჩვენ ახალი პლატფორმა „Payments Space“ ავამოქმედეთ (ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcpayments.ge) ჩვენი მიმწოდებლებისთვის, რაც მათ ყოველდღიური ტრანზაქციების მარტივად გაკონტროლების, ანალიტიკური ანგარიშების მიღების და გადახდის პროდუქტების მართვის შესაძლებლობა აძლევს. პლატფორმა უფასოა.
- POS-ტერმინალებთან დაკავშირებით ჩვენ დავენერგეთ Android POS გადაწყვეტილება, რომელიც მცირე და საშუალო ბიზნესებზეა ორიენტირებული და ტრადიციული POS ტერმინალებთან შედარებით უფრო სმარტია. მისი ოპერაციული სისტემის (Android) წყალობით, ის მეტად მოქნილია, იძლევა POS ტერმინალებზე არა-საგადამხდელი

ფუნქციების დამატების საშუალებას და მომსახურების უკეთეს ხარისხს ქმნის მიმწოდებლებისა და მომხმარებლებისთვის. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჩვენ უკვე 100 აქტიური Android POS ტერმინალი გვქონდა.

ჩვენი ბიზნესის მხარდაჭერი პროგრამის გაფართოება

ჩვენი მიზანია ბიზნეს-მომხმარებლების წარმატების მიღწევის ხელშეწყობა მათთვის სრულმასშტაბიანი ბიზნეს-მხარდაჭერის საგანმანათლებლო რესურსებით და ტექნოლოგიური ინსტრუმენტით მდიდარი პროგრამის შეთავაზებით, რომელიც ერთ პლატფორმაზეა www.tbcbusiness.ge ხელმისაწვდომი.

ჩვენ გვაქვს უმსხვილესი ბიზნეს საგანმანათლებლო პროგრამა საქართველოში, რომელსაც 30,000-ზე მეტი მსურველი დაესწრო 1,000-მდე ლექციას, განვლილი რვა წლის განმავლობაში. პროგრამა შემუშავებულია აზიის განვითარების ბანკთან თანამშრომლობით და ის უფასო წვდომას სთავაზობს ლაივ-რეჟიმში მიმდინარე ლექციებზე სხვადასხვა თემაზე, როგორც არის ტექნოლოგია, ციფრული მარკეტინგი, ადამიანური რესურსები და სხვ.

ბიზნესების დასახმარებლად შესაფერისი ინსტრუმენტის და პროგრამული უზრუნველყოფის მოძიებისა და გამოყენებისთვის, ჩვენ შევქმენით ონლაინ პლატფორმა www.busstools.ge. ეს პლატფორმა ერთმანეთთან აკავშირებს დეველოპერებს მომხმარებლებთან და სთავაზობს მათ ბუღალტრული აღრიცხვის, IT მენეჯმენტის, პროექტების მართვისა და სხვა სფეროების სხვადასხვა პროგრამების მოძიების, შედარებისა და გადახედვისთვის ხელსაყრელ საშუალებებს.

ჩვენ განვაგრძობთ ჩვენი ბიზნეს-მომხმარებლებისთვის ბიზნეს-კლუბის შეთავაზებას. ეს არის გამოწერის უნიკალური მოდელი, რომელიც აერთიანებს ფინანსური და არაფინანსური პროდუქტების და მომსახურებების ფართო სპექტრს, როგორც არის: პირისპირ და ჯგუფური შეხვედრები, სემინარები და სესიები ბაზარზე წამყვან სპეციალისტებთან სხვადასხვა სფეროში, ასევე სპეციალური შეთავაზებები ჩვენი პარტნიორებისგან. ჩვენი MSME იურიდიული კლიენტების დაახლოებით 30% ბიზნეს-კლუბის წევრები არიან.

ინოვაციურობის და კრეატიულობის, ასევე მენარმეების წასახალისებლად ჩვენ რამდენიმე ცნობილი ყოველწლიური ღონისძიებას დაგვგმეთ:

- ყოველწლიური ბიზნეს დაჯილდოების ცერემონია, რომელიც 2015 წლიდან ტარდება და მისი მიზანია გამორჩეული საწარმოების გამოვლენა, მათი დახმარება განვითარებაში, ცნობადობის ამაღლებაში და აღიარებაში

და სხვა მენარმეების შთაგონებაში. ამ წელს ღონისძიება ჩატარდა „სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის ევროპულ ფონდთან (EFSE)“ და „Forbes Georgia“-სთან პარტნიორობით და 41.3 მილიონი ნახვა დააგროვა მედია საშუალებებში, ხოლო ცნობადობამ 70%-ს მიაღწია¹. წლების განმავლობაში ცერემონიამ 3,000-ზე მეტი საწარმო მოიზიდა სხვადასხვა სფეროდან.

- „Annual Apps Challenge“, რომელიც პირველად 2020 წელს ჩატარდა. ამ წელს 40 გუნდი ჩაერთო კონკურსში აპლიკაციების უნიკალური და ინოვაციური იდეებით. ისინი პირველი სამი ადგილის მოსაპოვებლად იბრძოდნენ, რათა მიეღოთ დაფინანსება მათი იდეების ხორცშესასხმელად.

დამატებითი მხარდაჭერა სტარტაპებისა და სასოფლო საწარმოებისთვის

2017 წლიდან ავამოქმედეთ პროგრამა „სტარტაპერი“, სტარტაპებზე ორიენტირებული პროექტი, რომელიც განვითარების საწყის ეტაპზე მყოფ კომპანიებს ფართომასშტაბიან მხარდაჭერას სთავაზობს. პროგრამის მიზანია მენარმეობის ხელშეწყობა მარტივად ხელმისაწვდომი დაფინანსებით, მედია და PR მხარდაჭერით, უფასო საგანმანათლებლო პროგრამებით და კონფერენციებით, ასევე საქართველოში მსხვილ კომპანიებთან პარტნიორობით. პროგრამის პორტფელი 493 აქტიურ სესხს მოიცავს, რომელთა მთლიანი რაოდენობა 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 196.9 მილიონ ლარს შეადგენდა.

სასოფლო რეგიონებში ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობის და ახალი სამუშაო ადგილების შექმნაში დახმარების მიზნით, ჩვენ აქტიურად ვუჭერთ მხარს ადგილობრივ ბიზნესებს ხელმისაწვდომი ფინანსების შეთავაზების გზით. ჩვენ ვითანამშრომლებთ სამ სახელმწიფო პროგრამასთან - „აწარმოე საქართველოში“, „უმასპინძლე საქართველოში“ და „შეღვათიანი აგროკრედიტი“, სასოფლო-სამეურნეო და სასტუმრო ბიზნესების მხარდაჭერის მიზნით. პროგრამები ბენეფიციარებს დაბალპროცენტულ სესხებს სთავაზობს სახელმწიფო სუბსიდირების გზით. 2021 წელს ამ პროგრამების ფარგლებში ჩვენ გავეცით 2,096 სესხი 530.0 მილიონი ლარის ჯამური ოდენობით.

პერსპექტივები

მომავალში კვლავ ვიქნებით ორიენტირებული ჩვენი მომხმარებლებისთვის მომსახურების გამორჩეული ხარისხის შეთავაზებაზე, ჩვენი პროდუქტების გამარტივებასა და დიჯიტალიზაციაზე, რეგიონებში მცირე და მიკრო ქვესეგმენტში ჩვენი პოზიციების გამყარებაზე, გამომწერის მოდელის მეტად განვითარებაზე, და ამავედროულად დავრჩებით ბიზნესის საუკეთესო მხარდამჭერად ქვეყანაში.

1. დამოუკიდებელი კვლევითი კომპანიის „ACT“ მიერ ჩატარებული კვლევის საფუძველზე.

მსოფლიოში

საუკეთესო

კორპორატიული

ინტერნეტბანკის კორტალი

თიბისი

GLOBAL
FINANCE

CIB საბანკო საქმიანობა

მიმოხილვა

განვლილი ათწლეულების მანძილზე, თიბისი ბანკის კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესი (CIB) კორპორატიული და საინვესტიციო საბანკო გადანაცვლებების წამყვანი პროვაიდერი იყო საქართველოში, რომელიც ეხმარებოდა საწარმოებს მათი დაფინანსების სტრუქტურის ოპტიმიზაციაში და რისკების ეფექტურ მართვაში. ჩვენ ვინარჩუნებთ ნომერ პირველ ადგილს ბაზარზე ყველა მნიშვნელოვან პროდუქტში, მათ შორის სესხებში, დეპოზიტებსა და ვაჭრობის დაფინანსების მიმართულებებში. ჩვენ ვთავაზობთ საკრედიტო და ტრანზაქციული პროდუქტების ფართო სპექტრს, ასევე საკონსულტაციო მომსახურებებს კომპლექსური ტრანზაქციების მართვასა და სტრუქტურირებაში, წამყვანი სავაჭრო ფინანსურ შესაძლებლობებს, სექტორის ღრმა ცოდნას ეკონომიკის ყველა ძირითად სფეროში, ასევე დამატებით ფინანსური რესურსებს საერთაშორისო ფინანსურ დაწესებულებებთან და სახელმწიფო პროგრამებთან პარტნიორობის გზით.

2021 წლის იანვრის შემდეგ კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესის (CIB) ფარგლებში შევიყვანეთ დაგროვილი კაპიტალის მართვის (WMI) მიმართულება, რათა უკეთ მოვემსახუროთ ჩვენს მომხმარებლებს კომბინირებული შეთავაზებებით, რადგან ჩვენი მაღალშემოსავლიანი კლიენტების (HNWI) უმეტესობა არიან ჩვენი CIB კლიენტების აქციონერები და C-დონის აღმასრულებელი პირები.

2021 წლის განმავლობაში განვაგრძეთ ჩვენი ბიზნესის გაფართოება და სხვადასხვა მრეწველობაში მომუშავე ახალი მსხვილი და საშუალო კორპორატიული მსესხებლები მოვიზიდეთ. შედეგად, ჩვენმა მთლიანმა საკრედიტო პორტფელმა 6,548 მილიონი ლარი შეადგინა, რაც უცვლელი სავალუტო კურსის მიხედვით 19.5%-მდეა გაზრდილი ერთი წლის მანძილზე, ხოლო დეპოზიტების პორტფელი 7,379 მილიონი ლარი იყო, რაც უცხოური გაცვლითი კურსის ეფექტის გარეშე ერთ წელიწადში 33.1%-იან ზრდას შეადგენდა. იმავე

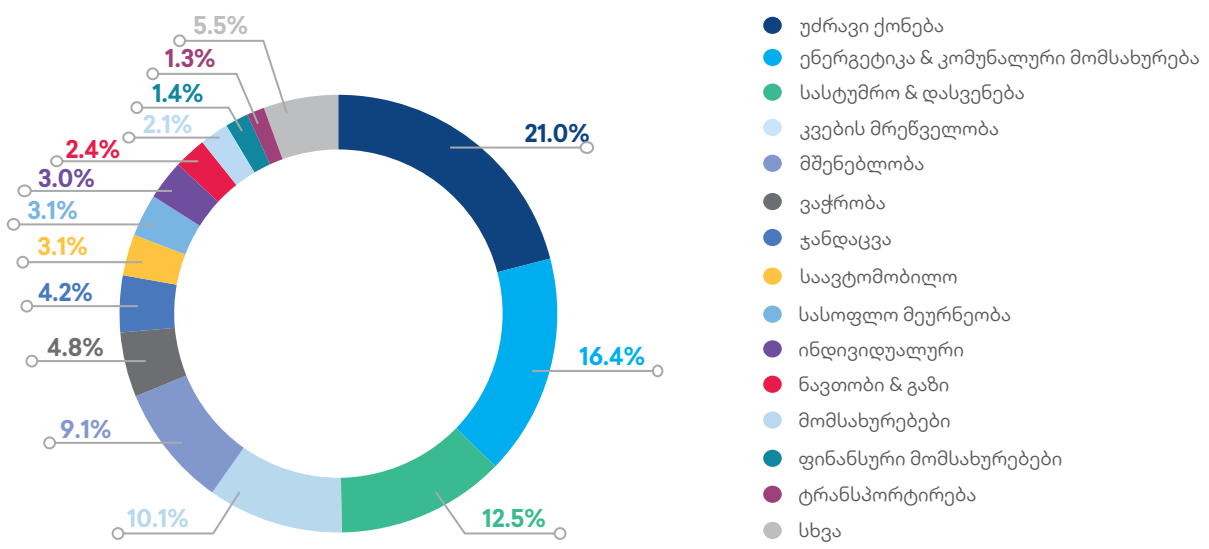
ჩვენი მიზანია ვიყოთ ნომერი პირველი სანდო სტრატეგიული პარტნიორი მსხვილი საწარმოებისთვის და მაღალშემოსავლიანი კლიენტებისთვის, რათა დავეხმაროთ მათ ზრდასა და წარმატებაში. ჩვენ გამოგვარჩევს სექტორზე მორგებული, ინდივიდუალური გადანაცვლებები, ასევე ინდუსტრიის და პროდუქტის საფუძვლიანი ცოდნა, რაც გადამწყვეტი ფაქტორებია ჩვენი კლიენტებისთვის.

ვიორჯი თხელიძე

პერიოდში, კორპორატიული გარანტიების და აკრედიტივების პორტფელმა 1,939 მილიონი ლარი შეადგინა, რაც სტაბილურია უცვლელი სავალუტო კურსის საფუძველზე. მომგებიანობის მხრივ, ჩვენმა წმინდა მოგება კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესის სეგმენტში 380.3 მილიონი ლარი შეადგინა.

დამატებითი ინფორმაცია CIB სეგმენტის ფინანსური მაჩვენებლების შესახებ მოცემულია ფინანსური მიმოხილვის ნაწილში გვერდებზე 79-86.

კარგად დივერსიფიცირებული საკრედიტო პორტფელი მონეტარული პოლიტიკის საქართველოს ეკონომიკის ყველა ნაგავან სექტორში

2021 წლის მნიშვნელოვანი საკითხები

39.1% CIB საკრედიტო ბაზრის წილი¹   **40.5%** CIB დაკოფინანსების საბაზრო წილი¹

38.6% კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნეს-სახეობის წილი მთლიან კორტფელში   **49.6%** CIB დაკოფინანსების წილი მთლიან კორტფელში

48.0% CIB გარანტიების და აკრედიტივების საბაზრო წილი¹   **7,000** მომხმარებლების რაოდენობა²

1 საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გამოქვეყნებული მონაცემების საფუძველზე; ამ კონტექსტში, „კორპორატიული“ გულისხმობს იურიდიულ პირებს.
 2 საიდანაც 4,340 კორპორატიული მომხმარებელია, ხოლო 2,660 - დაგროვილი კაპიტალის მართვის მომხმარებელი.

**ჩვენი მთავარი სტრატეგიული
პრიორიტეტები 2021 წელს**

კორპორატიული საბანკო საქმიანობა

*მომხმარებელთა ჩართულობის
გაუმჯობესებელი მოდელი*

2021 წელს შევცვალეთ ჩვენი ბიზნეს-მოდელი, რათა გავვეუმჯობესებინა ჩვენი კორპორატიული მომხმარებლების ჩართულობა. ამისათვის ჩვენ შევქმენით სამი ცალკე განყოფილება: სტრატეგიული კლიენტი (დაკავშირებული კომპანიების ტოპ 50 ჯგუფი), მსხვილი და საშუალო ზომის საწარმოები (ინდუსტრიული გუნდები) და მოწყვლადი კლიენტები. ახალმა სტრუქტურამ საშუალება მოგვცა, რომ უკეთესად მოგვევრო ჩვენი შეთავაზებები მომხმარებელთა სხვადასხვა ჯგუფების საჭიროებებზე და ჩვენი საკრედიტო რისკი უფრო აქტიურად გვემართა. შედეგად, მსხვილი და საშუალო მომხმარებლების წილი ჩვენს CIB პორტფელში 5.7 pp-ით 38.1%-მდე გაიზარდა, ხოლო ჩვენი უმოქმედო სესხების მაჩვენებელი კორპორატიულ და საინვესტიციო ბიზნესში 0.1 pp-ით გაუმჯობესდა და 2021 წლის ბოლოსთვის 1.4% შეადგინა.

*გამრძელი ფოკუსი სატრანზაქციო საბანკო
ოპერაციებზე*

ჩვენ შევქმენით ახალი გუნდი არასასესხო ბიზნესის სამართავად, რომელიც აღჭურვილია კონკრეტული პროდუქტების ცონდით და შესაბამისი გაყიდვების უნარიანობით. ეს გუნდი ფარავს უცხოურ ვალუტაში შესრულებულ ოპერაციებს, დეპოზიტებს, ფულადი სახსრების მართვის გადაწყვეტილებებს და სხვა არასასესხო პროდუქტებს ჩვენი კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნეს კლიენტების უკეთესად მომსახურების და ჩვენი არასაპროცენტო შემოსავლის წყაროების დივერსიფიცირების მიზნით. ამ გუნდის მიერ წამოყენებული ერთ-ერთი ინიციატივაა ჩვენს ფილიალებში ახალი სადებოზიტო აპარატის დანერგვა საბითუმო გადახდებისთვის, რაც საბანკო ანგარიშებზე დიდი რაოდენობით თანხების სწრაფად და უსაფრთხოდ განთავსების საშუალებას იძლევა. 2021 წლის ბოლოსთვის უკვე 38 ახალი აპარატი დავამონტაჟეთ ფილიალებსა და მომხმარებელთა მომსახურების ობიექტებში. მომავალში ვგეგმავთ კიდევ 12 აპარატის დამატებას და წლის განმავლობაში მოველით სულ მცირე 500 მილიონი ლარის შემოსავალს დამატებითი ფულადი სახსრების სახით კორპორატიული კლიენტებისგან.

2021 წელს კორპორატიული კლიენტებისგან უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ტრანზაქციების მოცულობამ 14,266 მილიონი ლარი შეადგინა, რაც ერთ წელიწადში 52%-ით გაიზარდა, ხოლო კორპორატიული კლიენტებისგან ფულადი სახსრების მართვის მოცულობა 934 მილიონი ლარით, იგივე 23.5%-ით გაიზარდა წელიწადში და 4,906 მილიონი ლარი შეადგინა.

*კომერციული წარმატების ტრანსფორმირების
პროგრამა*

გასულ წელს დაწყებული ჩვენი კომერციული წარმატების ტრანსფორმირების პროგრამა ძალიან წარმატებული იყო. 2021 წელს პროექტმა დამატებით 10 მილიონი ლარის ოდენობით წმინდა საბანკო შემოსავალი შექმნა და ბექ-ოფისის დასახული ამოცანების შესრულების დრო 15%-ით შეამცირა.

ამ პროექტის ფარგლებში შევიმუშავეთ გაუმჯობესებული IT ინსტრუმენტი, რომელიც თითოეული კლიენტის 360-გრადუსიანი ხედვის საშუალებას იძლევა, ინდუსტრიის ბენჩმარკის, საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი და შიდა მონაცემების საფუძველზე. ის ასევე განსაზღვრავს მომხმარებლების მომგებიანობას და ატარებს სიმულაციურ ანალიზს. შედეგად, ჩვენს ბანკირებს ეძლევათ არსებული და სამიზნე კლიენტების პოტენციალის გაზრების და ამ ინფორმაციის საფუძველზე დაგეგმარების, მომხმარებელთა მომგებიანობის მართვის, გადაწყვეტილების მიღების და მომხმარებლებთან მოლაპარაკებების წარმოების შესაძლებლობა.

**საინვესტიციო საბანკო მომსახურება - თიბისი
კაპიტალი**

„თიბისი კაპიტალი“ „თიბისი ბანკის“ 100%-იან საკუთრებაში არსებული საინვესტიციო საბანკო მომსახურების შვილობილი კომპანია და ლიცენზირებული საბროკერო ფირმაა. „თიბისი კაპიტალი“ 1999 წელს დაფუძნდა და ქვეყანაში საინვესტიციო, საბროკერო და კორპორატიული ფინანსების კუთხით წამყვანი კომპანიაა. როგორც „თიბისი ჯგუფის“ წევრს, კომპანიას აქვს უნიკალური შესაძლებლობები დაეხმაროს მომხმარებლებს ფინანსური მიზნების მიღწევაში - გარიგებების სტრუქტურირებიდან - განხორციელებამდე, ასევე კონსულტაციებს უწევს მათ კომპლექსურ კორპორატიულ ტრანზაქციებში. „თიბისი კაპიტალი“ საქართველოს საფონდო ბირჟის აქციონერია, წვლილი შეაქვს ქვეყნის ინფრასტრუქტურის განვითარებაში და ადგილობრივი კაპიტალის ბაზრის საერთაშორისო ბაზრებზე ინტეგრაციაში.

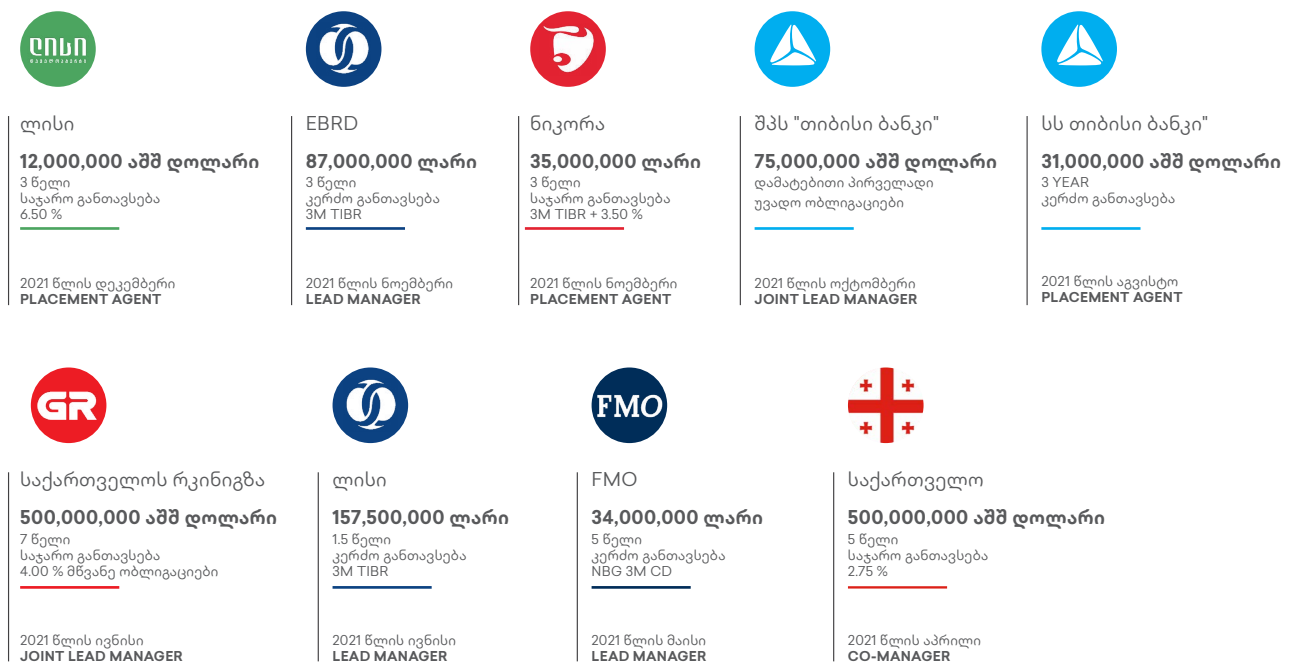

აქტიურობის შენარჩუნება ობლიგაციების ბაზრებზე

2021 წელს „თიბისი კაპიტალმა“ შეინარჩუნა ლიდერის პოზიცია საქართველოს ბაზარზე გამოშვებული ობლიგაციების თვალსაზრისით. პოს პანდემიის პერიოდში, რამდენიმე მნიშვნელოვანი ოპერაცია განვახორციელეთ. მათ შორის - ვიმოქმედეთ როგორც Joint Lead Manager რამდენიმე წამყვან საერთაშორისო საინვესტიციო ბანკთან ერთად ორი ევრობონდის განთავსებაზე: 500 მილიონი აშშ დოლარის საქართველოს რკინიგზის და 75 მილიონი აშშ დოლარის დამატებითი პირველადი კაპიტალის ობლიგაცია „თიბისი ბანკის“ მიერ, ასევე ვიყავით Co-Manager საქართველოს მთავრობის მიერ გამოშვებულ 500 მილიონი აშშ დოლარის ევროობლიგაციაზე.

ადგილობრივ ბაზარზე „თიბისი კაპიტალმა“ შეასრულა Sole Arranger ფუნქცია „ნიკორა თრეიდის“ მიერ განთავსებულ 35 მილიონი ლარის ობლიგაციებზე და Joint Lead Manager ფუნქცია „ლისი ლეიქ დიველოპმენტის“ 12 მილიონი აშშ დოლარის განთავსებაზე. „თიბისი კაპიტალი“ ასევე აქტიურად მონაწილეობდა კერძო ობლიგაციების განთავსებაში და მოქმედებდა, როგორც Sole Arranger შებენიერი პასუხისმგებლობის საჯარო კომპანია „თიბისის“ 31 მილიონი აშშ დოლარის კერძო ობლიგაციების განთავსებაში, ასევე სამი კერძო ობლიგაციის განთავსებაში ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD) და FMO-სთვის. შედეგად, „თიბისი კაპიტალის“ მიერ წლის განმავლობაში გამოშვებულმა საჯარო და კერძო კორპორატიულმა და სახელმწიფო ობლიგაციებმა მთლიანად გამოშვებული ობლიგაციების 52% შეადგინა.

ამასთან, ამ წელს „თიბისი კაპიტალმა“ უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული ახალი საკონსულტაციო სერვისის წამოიწყო და უკვე დახურა ორი გარიგება, რომელთაჯამური ღირებულება 26.4 მილიონი აშშ დოლარი იყო.

ჩვენი კვლევითი მომსახურებების გაუმჯობესება

„თიბისი კაპიტალის“ კვლევითი განყოფილება ყოველწლიურ ინფორმაციაზე და ანალიტიკურ შეხედულებებზე წვდომის შესაძლებლობას აძლევს მსხვილ კორპორატიულ მსესხებლებს და ინვესტორებს. მისი მიზანია განახლებული ინფორმაცია მიაწოდოს როგორც მაკრო, დარგობრივი, კაპიტალის ბაზრის და ფიქსირებული შემოსავლის შესახებ, ასევე სიღრმისეული ანალიტიკური ანგარიშები მნიშვნელოვანი განვითარებების და მოვლენების შესახებ. ამ წელს კვლევითმა განყოფილებამ განაგრძო კორპორატიული მსესხებლებისა და ინვესტორებისთვის რეგულარულად

საქმიანობის მიმოხილვა
კორპორატიული და საინვესტიციო
ბიზნესის (CIB) საბანკო მომსახურება
გამრძელება

განახლებადი ინფორმაციის მიწოდება საქართველოს ეკონომიკის აღდგენის შესახებ მისი რეგულარული, ყოველკვირეული, ყოველთვიური და კვარტალური პუბლიკაციების და ონლაინ ღონისძიებების გამოყენებით. ამასთან, მან წარმატებით წამოიწყო კაპიტალის ბაზრების გაშუქება და აუდიტორიას ყოველკვირეულად აწვდიდა ინფორმაციას გლობალური კაპიტალის ბაზრებზე მიმდინარე ვითარებების შესახებ. გარდა ამისა, ჩვენი კვლევითი განყოფილება ყურადღებით აკვირდება ტურიზმისა და უძრავი ქონების სექტორების აღდგენის პროცესს სექტორებზე დაკვირვების ყოველთვიური სერიების გამოყენებით. მთლიანობაში, 2021 წელს „თიბისი კაპიტალმა“ 200-ზე მეტი პუბლიკაცია გამოაქვეყნა. ანგარიშების სრული ჩამონათვალი ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbccapital.ge.

ჩვენი ანგარიშების დაფარვის ზონა განაგრძობს გაფართოებას როგორც ადგილობრივად, ისე საერთაშორისო ინვესტირებასა და ანალიტიკოსებშიც. ჩვენი მაკრო განახლებები ასევე რეგულარულად მაუწყებლობს ადგილობრივი ბიზნეს მედია ონლაინ არხებით. გარდა ამისა, 2021 წელს „თიბისი კაპიტალმა“ დაიწყო რეგულარული ვიდეო განახლებების წარმოება კვლევის სამდენიმე განსაკუთრებით მნიშვნელოვან თემებზე და ეკონომიკურ განვითარებებთან დაკავშირებით, მისი კონტენტის ფორმატის დივერსიფიკაციის მიზნით. ამასთან, წლის განმავლობაში ჩვენ მოვანყეთ რამდენიმე ფართომასშტაბიანი ონლაინ კონფერენცია ჩვენი მომხმარებლებისთვის, რომლებიც მოიცავდა საქართველოს ეკონომიკის წინაშე მდგარ გამოწვევებს და ტენდენციებს მაკრო და დარგობრივი პერსპექტივიდან. 2021 წელს „თიბისი კაპიტალი“ „Bloomberg“ და „Refinitiv“-ის მიერ ჩატარებული კვლევების კონტრიბუტორი გახდა. ეს კვლევები საქართველოში დაინტერესებულ საერთაშორისო აუდიტორიაზე იყო ორიენტირებული.

პერსონალური საბანკო მომსახურება - დაგროვილი კაპიტალის მართვა

„TBC WM“ არის საქართველოს წამყვანი ფრანჩიზა დაგროვილი კაპიტალის მართვის მიმართულებით, რომელიც დაახლოებით 2,700 რეზიდენტ და არარეზიდენტ მაღალშემოსავლიან (HNWI) მომხმარებელს ემსახურება. ჩვენ გთავაზობთ პერსონიზირებული საბანკო მომსახურების, საინვესტიციო და სადაზღვევო პროდუქტების ფართო სპექტრს, რომლებიც ყურადღებით შეირჩევა ჩვენი მომხმარებლების

ინდივიდუალურ ფინანსურ მიზნებთან მორგების და მათი ქონების მაქსიმალურად გაზრდის მიზნით. ამასთან, ჩვენი მომხმარებლები სარგებლობენ ექსკლუზიური, მათ ცხოვრების სტილზე მორგებული შეთავაზებებით ქვეყანაში მიმდინარე მნიშვნელოვან ელიტურ ღონისძიებებზე. ჩვენ გვაქვს წარმომადგენლობითი ოფისი ისრაელში, „თიბისი ინვესტი“, რომელიც ასრულებს შუამავლის ფუნქციას მაღალშემოსავლიან კლიენტებთან (HNWI) ისრაელიდან და ადგილობრივად სთავაზობს სწრაფ და ეფექტურ საკონსულტაციო მომსახურებებს.

2021 წელს ჩვენ განვახორციელეთ „TBC VIP“ რებრენდინგი „TBC Wealth Management“-ად და შევქმენით WM ვებგვერდი (www.tbccwm.ge) ჩვენი არსებული და პოტენციური კლიენტებისთვის. ვებგვერდი ჩვენი ოპერაციების შესახებ ამომწურავ ინფორმაციას იძლევა. ამასთან, ჩვენ ახალი პროდუქტიც დავენერგეთ – Visa Infinite, Visa-ს ყველაზე ელიტური ბარათი, ექსკლუზიურად მაღალშემოსავლიანი კლიენტებისთვის (HNWI). აღიარების სიმბოლოთი მიჩნეული პრესტიჟული Visa Infinite კლიენტებს კომფორტულ და ინდივიდუალურ სარგებელს სთავაზობს, როგორც საქართველოში, ისე - მსოფლიოს სხვა წერტილებშიც.

- სახაზინო და ფულადი სახსრების მართვის საუკეთესო ბანკი საქართველოში 2022
- სავაჭრო დაფინანსების საუკეთესო პროვაიდერი საქართველოში 2022
- უცხოური ვალუტის კონვერტაციის საუკეთესო პროვაიდერი საქართველოში 2022
- საუკეთესო პერსონალური ბანკი საქართველოში 2022
- საუკეთესო საინვესტიციო ბანკი საქართველოში 2021

Global Finance-ისგან

- საუკეთესო პერსონალური ბანკი საქართველოში 2021

PWM and the Banker magazines-ისგან

1 შიდა შეფასებების საფუძველზე

ანტრე - საილუსტ- რაციო მაგალითი

ქართული საცხობი ქსელი „ანტრე“ ქართულ ბაზარზე 2008 წლიდან არსებობს და ბოლო წლების განმავლობაში ის ქვეყნის ერთერთ ყველაზე წარმატებულ სწრაფი ყოველდღიური კვების კონცეფციად იქცა. ჩვენ „ანტრე“-ს პარტნიორი 2011 წელს გავხდით და ამ პერიოდიდან მათ გვერდში ვდგავართ. 2021 წლის ზაფხულში, ჩვენი მხარდაჭერით, „ანტრემ“ ახალი ობიექტი გახსნა ნოთინგ ჰილში (ლონდონი) და ის მომხმარებლებს ქართული და ფრანგული კერძებით უმასპინძლდება. ეს ჩვენი მეორე თანამშრომლობაა „ანტრესთან“; პირველი 2015 წელს იყო, როდესაც „ანტრემ“ წარმატებით გახსნა პირველი კაფე საზღვარგარეთ ქალაქ ბაქოში.

თიბისი ფეი

„თიბისი ფეი“ წამყვანი გადახდის პროვაიდერია საქართველოში, რომელიც ფიზიკურ პირებს და ბიზნესებს გადახდის ხელსაყრელ გადაწყვეტილებებს სთავაზობს. „თიბისი ფეის“ „თიბისი ბანკის“ 100%-იან საკუთრებაში მყოფი შვილობილი კომპანიაა და ის 2008 წლიდან ფუნქციონირებს. „თიბისი ფეი“ მომსახურებების ფართო სპექტრის გვთავაზობს, მათ შორის კომუნალური გადასახადების გადახდას, მობილურის შევსებას, სესხის გადახდას და ფულადი გზავნილების განხორციელებას მისი ფართო და მარტივად ხელმისაწვდომი განაწილების ქსელით.

„თიბისი ფეი“ თავის კლიენტებს ძირითადად ემსახურება 4,205 თვითმომსახურების ტერმინალით, რომლებიც მოხერხებულად არის განაწილებული მთელ ქვეყანაში. ეს ტერმინალები მომხმარებლებს სხვადასხვა სახის გადახდის სწრაფად განხორციელების საშუალებას აძლევს 24 საათის განმავლობაში, როგორც ნაღდი ფულით, ისე ბარათების გამოყენებით.

ამასთან, „თიბისი ფეის“ აქვს ვებგვერდი (www.tbcpay.ge), მობილურ აპლიკაციასთან ერთად, რომელიც მომხმარებლებს მარტივ და მიმზიდველ ინტერფეისს სთავაზობს. 2021 წელს ჩვენს ციფრულ გადახდის არხებს საერთაშორისო ბარათებიც დავამატეთ. მთლიანობაში 2021 წელს ციფრული არხებით განხორციელებული გადახდების რაოდენობა 49%-ით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით, ხოლო აქტიური ციფრული მომხმარებლების რაოდენობამ დაახლოებით 51,000 შეადგინა.

მსხვილი ფულადი ოპერაციების განმახორციელებელ ბიზნესებს „თიბისი ფეი“ სთავაზობს ფულადი სახსრების მართვის მომსახურებებს, სპეციალიზებული Cash Box-ებით. ფულის ამ Box-ებში განთავსების შემდეგ, თანხა ავტომატურად გადაიგზავნება კომპანიის საბანკო ანგარიშზე. Cash Box-ები ავტორიზაციის ძლიერი პროცესით არის დაცული.

ბიზნესის გაზრდილი მასშტაბის მხარდაჭერის მიზნით, კომპანია ამარტივებს პროცესებს და ახალ ტექნოლოგიებს ნერვავს. 2021 წელს „თიბისი ფეიმ“ წარმატებით განახორციელა ეკაილ ტრანსფორმაცია IT დეპარტამენტში და დაიწყო მისი გატარება სხვა დეპარტამენტებშიც. ამასთან, კომპანიამ დაიწყო Enterprise-wide პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვა, რომლის ამოქმედებაც მომავალ წელს იგეგმება.

ჩვენი მიზანია გავხდეთ გადახდების უმსხვილესი პროვაიდერი საქართველოში ჩვენი ციფრული შესაძლებლობების გაძლიერებით, ასევე ჩვენი სერვისების დივერსიფიცირებით და დახვეწით. ამასთან, ვგეგმავთ გავხდეთ უმსხვილესი გადახდის აგრეგატორი საქართველოში ღია ბანკინგის შესაძლებლობების დანერგვის გზით.

2021 წლის ენიშვნელოვანი საკითხები

დაახლ. 4,205

თვითმომსახურების
ტერმინალების რაოდენობა

+40% 6/6

5.6 მილიარდი ლარი
გადახდის ტრანზაქციების მოცულობა

2021 წლის განმავლობაში თვითმომსახურების და ფულადი სახსრების მართვის ტერმინალებით, ასევე ციფრული არხებით განხორციელებული ტრანზაქციების მოცულობა 40%-ით გაიზარდა და 5,636 მილიონი ლარი შეადგინა. იმავე პერიოდში წმინდა საკომისიო შემოსავალმა 38 მილიონ ლარს მიაღწია, რაც გასულ წელთან შედარებით 15%-ით არის გაზრდილი, ხოლო შემოსავალმა პროცენტის, მოგების გადასახადის, ცვეთის და ამორტიზაციის დარიცხვამდე (EBITDA) 23 მილიონი ლარი შეადგინა, რაც წინა წელთან შედარებით 8%-ით გაიზარდა.

თიბისი ლიზინგი

„თიბისი ლიზინგი“, „თიბისი ბანკის“ 100%-იანი შვილობილი კომპანია, 2003 წელს დაფუძნდა და მას შემდეგ სალიზინგო მომსახურებების წამყვანი პროვაიდერი გახდა ქართულ ბაზარზე. „თიბისი ლიზინგი“ ემსახურება როგორც ფიზიკურ, ისე იურიდიულ პირებს. სთავაზობს მათ სალიზინგო გადაწყვეტილებების და საკონსულტაციო მომსახურებების ფართო სპექტრს, მათ შორის ფინანსურ იჭარას, საოპერაციო იჭარას, გაყიდვებისა და უკუიჭარების ჩათვლით, რომლებიც მომხმარებლის საჭიროებებზეა მორგებული. „თიბისი ლიზინგი“ საცალო მომხმარებლებს ემსახურება სერვის-ცენტრებში და პარტნიორი გამყიდველების გაყიდვის წერილებში. რაც შეეხება ბიზნეს-კლიენტებს, „თიბისი ლიზინგი“ აქტიურად იყენებს „თიბისი ბანკის“ ციფრულ არხებს და ფილიალებს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჩვენი სალიზინგო პორტფელი 254 მილიონი ლარი იყო და სტაბილურობას ინარჩუნებდა უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებშიც. პორტფელის 88% იურიდიულ პირებზე მოდიოდა სამშენებლო, მომსახურების და წარმოების სექტორებში ძლიერი პოზიციებით. პორტფელის დარჩენილი 12% ფიზიკურ პირებზე მოდის და ახალ და მეორად მანქანებს მოიცავს, მთლიან საცალო პორტფელში 51% და 49%-იანი შესაბამისი წილებით. 2021 წელს „თიბისი ლიზინგის“ წმინდა მოგებამ 11.6 მილიონი ლარი შეადგინა.

„თიბისი ლიზინგი“ განაგრძობს აქტიურ ჩართულობას მწვანე, განახლებადი და ენერგოეფექტური აქტივების დაფინანსებაში. გასული სამი წლის განმავლობაში, ჩვენი მწვანე სალიზინგო პორტფელი 57%-ით გაიზარდა და 5 მილიონი ლარი შეადგინა. 2021 წელს კომპანია მამოიწყო PV მზის პანელების საგრანტო პროგრამა ორგანიზაციებთან „Green for Growth Fund“ (GGF), „EU4Energy“ და „Finance in Motion“ თანამშრომლობით. პროგრამა იურიდიულ და ფიზიკურ პირებს ეხმარება მზის პანელების დაპროექტების და მონტაჟის ხარჯების მნიშვნელოვნად შემცირებაში.

2021 წლის იანვარში „ფიტჩის“ საკრედიტო სარეიტინგო სააგენტომ „თიბისი ლიზინგს“ შეუნარჩუნა არსებული გრძელვადიანი კრედიტის რეიტინგი BB-, რომელიც ყველაზე მაღალი საკრედიტო რეიტინგია საქართველოს არასაბანკო დაწესებულებებს შორის და 2021 წლის აპრილის თვეში შეცვალა საკრედიტო რეიტინგის პროგნოზი ნეგატიურიდან სტაბილურზე. ეს საკრედიტო რეიტინგი გაზრდის „თიბისი ლიზინგის“ კრედიტუნარიანობას და დაგვეხმარება ახალი კრედიტორების და დაბალფასიანი დაფინანსების მოზიდვაში. 2021 წლის განმავლობაში კომპანია

ჩვენი ვეგემავთ მომავალშიც განვაგრძობთ ბაზარზე ლიდერის პოზიციის გამყარება ინდივიდუალური გადაწყვეტილებების, ასევე სპეციალური ციფრული შეთავაზებების შემუშავების გზით. ამასთან, ჩვენი უპირატესი მიზანია გავზარდოთ მწვანე/განახლებადი და ენერგოეფექტური პროექტების წილი.

2021 წლის მნიშვნელოვანი საკითხები

77%

საბაზრო წილები¹

2,265

მომხმარებლების რაოდენობა

254 მლნ ლარი

სალიზინგო პორტფელი

წარმატებით მოიზიდა დამატებით 30 მილიონი აშშ დოლარის დაფინანსება (senior loan) განვითარების ფინანსური დაწესებულებებისგან და საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებებისგან.

და ბოლოს, ჩვენ განვაგრძობთ საქართველოს მოსახლეობაში სალიზინგო გადაწყვეტილებების ბენეფიტებთან დაკავშირებით ცნობადობის ამაღლებას, რადგან ქართული სალიზინგო ბაზარი კვლავ ნაკლებ გაჯერებულია, რაზეც მეტყველებს ლიზინგისა და მშპ-ის თანაფარდობის კოეფიციენტი, რომელიც მხოლოდ 1%-ს¹ შეადგენს.

1 შიდა შეფასებების საფუძველზე

ჩვენი კოლეგები

ბიოგრაფია

ჩვენი მიზანია ვიყოთ ყველაზე სასურველი დამსაქმებელი ქვეყანაში, რომელიც იზიდავს და ავითარებს ნიჭიერ ტალანტებს, უყალიბებს მათ კორპორატიულ ღირებულებებს და უზრუნველყოფს თანამშრომლების აქტიურობასა და მოტივირებას, რაც ჯგუფს დაეხმარება მისი ამბიციური სტრატეგიული მიზნების მიღწევაში. ჩვენ მჭიდროდ ვთანამშრომლობთ ყველა ბიზნეს სეგმენტთან, რათა მათი საჭიროებები უკეთ გავიგოთ და დავეხმაროთ ინდივიდუალურ გამოწვევებთან გამკლავებაში.

პანდემიის შემდგომ სამყაროში სულ უფრო მეტი კომპანია გადადის დისტანციურ ან ჰიბრიდულ სამუშაო რეჟიმზე. ჩვენ ერთ-ერთი პირველი ორგანიზაცია ვიყავით საქართველოში, რომელმაც ბექ-ოფისის ყველა თანამშრომელს დისტანციურ სამუშაო რეჟიმზე გადასვლის შესაძლებლობა მისცა. ჩვენი HR კამპანია „იმუშავე საიდანაც გინდა“ დასაქმებულებმა კარგად მიიღეს და დღეს ჩვენი ბექ-ოფისის თანამშრომელთა უმრავლესობა ოფისის ფარგლებს გარეთ მუშაობს. მნიშვნელოვანია, რომ ამ ინიციატივამ არა მხოლოდ გააუმჯობესა თანამშრომელთა კმაყოფილების დონე, არამედ გაზარდა ეფექტურობის მაჩვენებლები ჯგუფის შიგნით. ამ ციფრულ რეალობაში თანამშრომლებთან მჭიდრო კონტაქტის შენარჩუნების მიზნით, ჩვენი უმაღლესი რგოლის ხელმძღვანელობა რეგულარულად ატარებს ონლაინ შეხვედრებს, რათა თანამშრომლებს ჯგუფის მიღწევები და სამომავლო გეგმები გააცნოს და მათთვის საინტერესო ნებისმიერი საკითხი განიხილოს.

ამასთან, ჩვენ განვაგრძობთ ორგანიზაციის შიგნით ეჭაილ სამუშაო პრაქტიკის უფრო ფართო მასშტაბზე დანერგვას, რათა მეტად მოქნილი და ეფექტური გავხდეთ დღევანდელ სწრაფად ცვალებად გარემოში.

ჩვენი ადამიანური რესურსების პრაქტიკის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ „მდგრადობის რეპორტში“ 84-109 გვერდებზე, რომელიც ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com.

ჩართული და ბედნიერი კოლეგები ჩვენი წარმატებისა და მდგრადი განვითარების საწინდარია. ჩვენი მიზანია უზრუნველყოთ უსაფრთხო და ინკლუზიური სამუშაო გარემო, განვითარებისა და კარიერული წინსვლის თანაბარი შესაძლებლობებით

2021 წლის მნიშვნელოვანი საკითხები

66%

EMPLOYEE NET PROMOTER SCORE¹

85%

თანამშრომლის ბედნიერების ინდექსი²

19%

შიდა დანინაურება

35%

ქალები საშუალო რგოლის მენეჯერის კოეფიციენტი³

ჩვენი მთავარი სტრატეგიული პრიორიტეტები

ნიჭიერი კადრების მოზიდვა და განვითარება

ჩვენი მიზანია ბაზარზე საუკეთესო ტალანტების მოზიდვა, რასაც უზრუნველყოფთ თითოეული პოზიციისთვის კონკრეტულ საჭიროებებზე მორგებული შერჩევის ფართომასშტაბიანი პროცესით. ჩვენ აქტიურად ვაკონტროლებთ შრომით ბაზარს როგორც საქართველოში, ისე - მის ფარგლებს გარეთ, რათა შევექმნათ

კვალიფიციური კადრების პორტფელი წამყვანი პოზიციებისთვის ფინანსურ, ბიზნეს, ტექნიკურ თუ სხვა მიმართულებით.

წელს წამოვიწყეთ კადრების მართვის პროგრამა, რომელიც მიმართულია კომპანიაში საუკეთესო ნიჭის გამოვლენაზე და მისი განვითარების მხარდაჭერაზე. ამ ინიციატივის ფარგლებში დავნერგეთ ფართომასშტაბიანი პროგრამა საშუალო რგოლის მენეჯერებისთვის, წამყვან საერთაშორისო ტრენინგ კომპანიასთან პარტნიორობით. ეს პროგრამა ოთხ მოდულს მოიცავს: სტრატეგიული აზროვნება, ცვლილებების მართვა, ფუნქციონალური ნდობა და ლიდერობა. მომავალში ვგეგმავთ შერჩეული კანდიდატებისთვის ინდივიდუალური განვითარების პროგრამების დანერგვას და როტაციების შეთავაზებას საჭირო უნარების გასავითარებლად.

ჩვენი ციფრული ბიზნეს-მოდელის მხარდასაჭერად, ორგანიზაციის შიგნით გავზარდეთ ფოკუსი ტექნიკური შესაძლებლობების გასავითარებლად. დღეისათვის ბანკში დაახლოებით 600 IT სპეციალისტია. ამ ინიციატივის მხარდასაჭერად, ჩვენ დავაფუძნეთ IT აკადემია 2019 წელს, რომელიც მოიცავს front-end და back-end განვითარებას, Android და IOS მობილური აპლიკაციების განვითარებას, ასევე მომხმარებლების გამოცდილების კვლევას და სტრატეგიას. პროგრამა უფასოა შერჩეული კანდიდატებისთვის და მას მართავენ როგორც გამოცდილი თანამშრომლები ასევე, შესაბამისი სფეროების წამყვანი სპეციალისტები. დაფუძნების დღიდან ჩვენ 580-მდე ადამიანი გადავამზადეთ და 230 დავიქირავეთ. ამასთან, ჩვენი გუნდი გვაძლიერებდა საერთაშორისო გამოცდილების მქონე IT ტალანტებით და დავიქირავეთ წამყვანი სპეციალისტები. ასევე, სამომავლოდ ვგეგმავთ სპეციალური განვითარების პროგრამების დანერგვას ჩვენი IT სპეციალისტებისთვის, რომელიც დაეხმარება მათ თიბისიში კარიერის დაგეგმვაში და უზრუნველყოფს თანამშრომლების შენარჩუნების მაღალი მაჩვენებელს.

რაც შეეხება დაბალი რგოლის პოზიციებს, ჩვენ გვაქვს სტაჟირების ფართომასშტაბიანი პროგრამა, რომელიც გვხმარება საქართველოს წამყვანი უნივერსიტეტიდან საუკეთესო სტუდენტების მოზიდვაში. ერთნაირი სტაჟირების წარმატებით გავლის შემდეგ, საუკეთესო კანდიდატებს ვთავაზობთ სხვადასხვა პოზიციებს ფინანსების, რისკების, კორპორატიულ, მარკეტინგის, IT, მონაცემთა ანალიზის თუ სხვა დეპარტამენტში დასაქმებას. მთლიანობაში, 2011 წელს დაფუძნების შემდეგ, ამ პროგრამის ფარგლებში 500-მდე სტუდენტი დავასაქმეთ.

ჩვენ თანამშრომლებს ვთავაზობთ ანაზღაურების კონკურენტულ პაკეტს, რომელიც მოიცავს ფიქსირებულ ხელფასს, ბონუსს შესრულებული სამუშაოს მიხედვით და სხვა

სარგებელს. ამ უკანასკნელში შედის სამედიცინო დაზღვევა, საპენსიო შენატანები, წლიური ანაზღაურებადი შვებულება, ანაზღაურებადი ბიულეტენის პერიოდს, და სრულად ანაზღაურებადი ექვსთვიანი დეკრეტული შვებულება დედებისთვის და მამებისთვის. სხვა სარგებელი ასევე მოიცავს ფულად საჩუქრებს ქორწინებისა და შვილის ყოლის შემთხვევაში, ასევე დამატებით შვებულებას სამი და მეტი შვილის მშობლებს.

2011 წლიდან „თიბისი აკადემია“ ფართომასშტაბიან სასწავლო პროგრამებს სთავაზობს ჩვენს თანამშრომლებს. 2021 წლის განმავლობაში სხვადასხვა კურსებში მონაწილეობა მიიღო 1000-ზე მეტმა თანამშრომელმა. ეს კურსები მოიცავდა ბიზნესის განვითარებას, საბანკო საქმეს, ცვლილების მართვას, მენეჯმენტს, ფინანსურ ანალიზსა და მრავალ სხვას. ამასთან, ფინანსური მხარდაჭერა გავუწიეთ ჩვენს თანამშრომლებს სხვადასხვა გარე პროგრამების შესასწავლად და ისეთი საერთაშორისო სერტიფიკატების მისაღებად, როგორც არის - MBA, CFA, FRM, ACCA და სხვ. გარდა ამისა, ბანკის ყველა თანამშრომელს ვუტარებთ სავალდებულო ტრენინგებს შემდეგ სფეროებში: ქცევის და ეთიკის კოდების, ინფორმაციის უსაფრთხოება, გარემოსდაცვითი საკითხები და საოპერაციო რისკები.

სამუშაოს შესრულების მართვა

შესრულებული სამუშაოს ჩვენი მართვის სისტემა მიმართულია თანამშრომელთა განვითარებისა და ეფექტურობის ზრდისკენ, ასევე უკუკავშირის კულტურის გაძლიერებისკენ.

შესრულებული სამუშაოს ჩვენი მართვის სისტემა სამ ძირითად პრინციპს ეფუძნება: სიცხადე, სამართლიანობა და კეთილსინდისიერება. ჩვენ ვზრუნავთ, რომ თანამშრომლები კარგად აცნობიერებდნენ თავიანთ როლს კომპანიაში და აქტიურად ისახავდნენ პირად მიზნებს. გუნდის ხელმძღვანელები უწევენ თანამშრომლებს მენტორობას, რათა მათ შეძლონ დასახული მიზნების მიღწევა. თანამშრომლების რეგულარული უკუკავშირი და კონსტრუქციული დიალოგი სამუშაოს შესრულების შეფასების სისტემის მნიშვნელოვანი ნაწილია და ის უკვე გათვალისწინებულია საშუალო რგოლის მენეჯერების შეფასების ძირითად მაჩვენებლებში (KPI) 2021 წლიდან.

- 1 2021 წლის ოქტომბერში დამოუკიდებელმა კონსულტანტმა ბანკის თანამშრომლები შეაფასა Employee Net Promoter Score შეფასების სისტემით.
- 2 შეფასება დამოუკიდებელმა კონსულტანტმა 2021 წლის ივლისში ჩატარა ბანკის თანამშრომლებისთვის.
- 3 ფილიალის მენეჯერები, განყოფილებების და დეპარტამენტების ხელმძღვანელები, ასევე ჯგუფის შვილობილი კომპანიების დირექტორები.

ჩვენი დაინტერესებული პირები ჩვენი კოლეგები **გაგრძელება**

ჩვენ ვიყენებთ შეფასების სხვადასხვა სისტემას ფრონტ- და ბექ-ოფისის პერსონალისთვის, დაკავებული პოზიციების მიხედვით. ბექ-ოფისის თანამშრომლებს ვაფასებთ „ამოცანებისმართვის“ (MBO) სისტემით, რომელიც არის პერსონალის მართვის ტექნოლოგია, სადაც მენეჯერები და თანამშრომლები ერთობლივად მუშაობენ იმისათვის, რომ დასახონ და აღრიცხონ მიზნები და შემდეგ აკონტროლონ წლის განმავლობაში. მიზნების აღრიცხვა ყოველწლიურად ხდება და მათი მიღწეული პროგრესის მონიტორინგი მუდმივად ხორციელდება მენეჯერების მიერ, მათ შორის ხელმძღვანელისგან ექვს თვეში ერთხელ პირდაპირი უკუკავშირით. ბონუსის მიცემა ხდება სწორედ მიზნების მიღწევის საფუძველზე. „ამოცანებისმართვის“ (MBO) სისტემის ფარგლებში ჩვენ გვაქვს შეფასების ერთიანი სისტემა ყველა თანამშრომლისთვის, რაც უზრუნველყოფს სამართლიანობას მთელს ორგანიზაციაში.

საშუალო რგოლის მენეჯერებისთვის, ასევე იმ თანამშრომლებისთვის, რომლებიც წარმოადგენენ ეჭაილ სტრუქტურის ნაწილს, დანერგილი გვაქვს 360-გრადუსიანი უკუკავშირის სისტემა, რომელიც შესაძლებლობას აძლევს თითოეულ თანამშრომელს მიიღოს უკუკავშირი მის მიერ შესრულებულ სამუშაოზე მისი ხელმძღვანელისგან, კოლეგებისგან და დაქვემდებარებული პირებისგან. 360-გრადუსიანი უკუკავშირი საშუალებას აძლევს ჩვენს თანამშრომლებს გაიგონ, თუ როგორ აღიქმება მათ მიერ შესრულებული სამუშაო სხვების მიერ, რაც მათ ეხმარება უკეთ გამოავლინონ ძლიერი და სუსტი მხარეები და შეიძინონ ახალი უნარები. 2021-ში, 360-გრადუსიანი უკუკავშირი გაფართოვდა და სხვა ფუნქციებიც მოიცვა.

ფრონტ-ოფისის თანამშრომლებისთვის ვიყენებთ მიზანზე დაფუძნებულ შეფასების სისტემას, რა შემთხვევაშიც თანამშრომლის მიერ შესრულებული სამუშაო დაკავშირებულია კონკრეტულ სამუშაოს შესრულების ძირითად მაჩვენებლებთან (KPI), რომელიც მოიცავს რაოდენობრივ და ხარისხობრივ კომპონენტებს. მიზანზე დაფუძნებული სისტემის ფარგლებში თანამშრომლები ფასდებიან ყოველთვიურად, ყოველკვარტლურად ან ყოველწლიურად, მათი პოზიციების მიხედვით.

თანამშრომელთა ჩართულობა და მოტივაცია

ჩვენი მიზანია ღირებულებებზე დაფუძნებული ორგანიზაციის შექმნა, სადაც თანამშრომლები საერთო ღირებულებებს იზიარებენ და ერთ საერთო მისიას - „გავუმარტივოთ

ადამიანებს ცხოვრებას“ ემსახურებიან ჩვენი მომხმარებლებისთვის. ჩვენი მიზანია ასევე ოჯახური გარემოს შექმნა, რომელშიც თანამშრომლებს შეუძლიათ ოჯახისა და სამუშაოს უკეთ დაბალანსება.

ამ მიმართულებით ჩვენი მნიშვნელოვანი ინიციატივებია:

- ჩვენი გენერალური დირექტორი, აქტიური და რეგულარული კომუნიკაციით თიბისის ღირებულებების შესახებ, მნიშვნელოვან როლს ასრულებს კორპორატიული კულტურის ხელშეწყობაში იქნება ეს პირისპირ თუ ონლაინ.
- ტოპ მენეჯმენტი რეგულარულად ატარებს ონლაინ შეხვედრებს თანამშრომლებთან, რათა მიანოდონ მათ განახლებული ინფორმაცია ჯგუფის სტრატეგიის, შესრულებული სამუშაოს მაჩვენებლების და მიმდინარე მიღწევების შესახებ. ამავდროულად, თანამშრომლებს აქვთ შეკითხვების დასმისა და უკუკავშირის გაზიარების შესაძლებლობა. ამასთან, ჩვენ ღია ვსაუბრობთ ჩვენს კოლეგებთან Facebook ჯგუფებში, სადაც რეგულარულად ვუზიარებთ მათ ინფორმაციას ჯგუფის მიღწევებისა და ინდივიდუალური თანამშრომლების წარმატების შესახებ.
- ჩვენი მიზანია ასევე პოზიტიური და კოლაბორაციული სამუშაო გარემოს შექმნა ბექ-ოფისის თანამშრომლებისთვის მაქსიმალური მოქნილობის შეთავაზებით, სამუშაო საათების და დისტანციური მუშაობის პირობების მხრივ. ამასთან, ჩვენი ეჭაილ სტრუქტურა ხელს უწყობს სხვადასხვა გუნდებს შორის ღია კომუნიკაციას და თანამშრომელთა გაძლიერებას.
- ჩვენ ვზრუნავთ თანამშრომელთა განვითარებაზე და მხარს ვუჭერთ მათ, რომ აქტიურად მიიღონ მონაწილეობა უფრო მაღალი დონის პოზიციების შიდა შერჩევის პროცესში. 2021 წელს დანინაურების მაჩვენებელი ბანკში დაახლოებით 19% იყო.
- ჩვენი თანამშრომლების კმაყოფილების და ჩართულობის დონის ზუსტად შესაფასებლად, ვატარებთ უკუკავშირის ყოველწლიურ კვლევას წამყვან საერთაშორისო უნივერსიტეტებთან და კვლევით კომპანიებთან პარტნიორობით. კვლევის შედეგები გულდასმით ფასდება და წარედგინება დირექტორთა საბჭოს მომავალი ქმედებების დასაგეგმად.

თანასწორობა და მრავალფეროვნება

ჩვენ შევქმენით მდგრადი და წარმატებული ბიზნესი, სადაც ყველა თანამშრომელს ექცევიან თანაბრად, სამართლიანად და ეხმარებიან წარმატების მიღწევაში. ჩვენ უზრუნველყოფთ დაცულ სამუშაო გარემოს ნებისმიერი დისკრიმინაციისაგან, სადაც

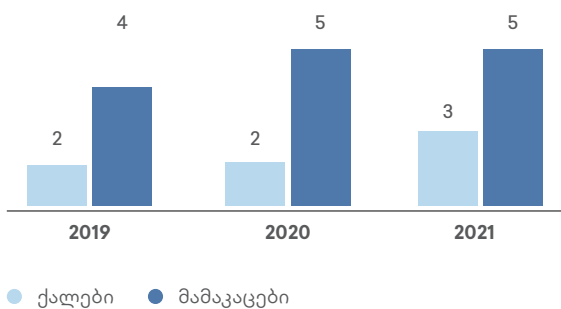
თითოეულ თანამშრომელს აფასებენ, პატივს სცემენ და ეპყრობიან თანასწორად მიუხედავად სქესისა, ასაკისა, ოჯახური მდგომარეობისა, სექსუალური ორიენტაციისა, რასისა, ეთნიკური წარმომავლობისა, რელიგიისა, პოლიტიკური შეხედულებებისა თუ შეზღუდული უნარებისა. გასაკუთრებით ვზრუნავთ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე კოლეგებზე და ვისწრაფვით მათთვის სამუშაო გარემოს გაუმჯობესებაზე და მეტად მოქნილობაზე. გარდა ამისა, ვზრუნავთ რომ სწავლა, განვითარება და დასაქმების შესაძლებლობები ანალოგიურად იყოს ხელმისაწვდომი მათთვის.

განსაკუთრებულ ყურადღებას ვაქცევთ ქალების კარიერულ ზრდაში მხარდაჭერას.

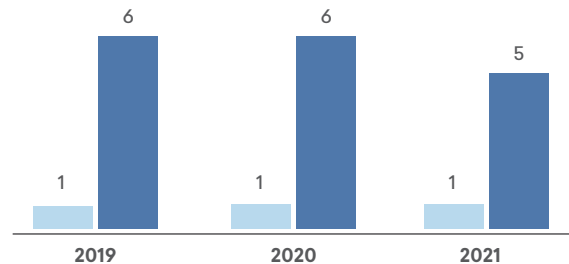
2021 წელს შევიმუშავეთ გენდერული პოლიტიკა, რომელიც ერთგვარი სახელმძღვანელოა და განსაზღვრავს მკაფიო მითითებებს გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფისთვის ჯგუფის მუშაობის ყველა ასპექტში, ჯგუფს შიგნით, ბაზარზე თუ ფართო საზოგადოებაში. ჩვენი მიზანია გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფა და ჩვენი საკუთარი მიდგომების ჩამოყალიბება კომპანიის სამუშაო გარემოში, რათა გენდერული თანასწორობის პრინციპებით ვითანამშრომლოთ დაინტერესებულ პირებთან და პარტნიორებთან. სრული პოლიტიკა ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com. ბანკის დონეზე ასევე შევიმუშავეთ შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები (KPI) და სამოქმედო გეგმა საშუალო რგოლის მენეჯერულ პოზიციებზე ქალთა რაოდენობის გასაზრდელად მიმდინარე დონიდან (36%) 40%-მდე 2023 წლისთვის. 2022 წელს ამ მიდგომას ჯგუფის სხვა შვილობილ კომპანიებშიც დავნერგავთ და ვიმუშავებთ ინდივიდუალური სამოქმედო გეგმების შემუშავებაზეც.

ამ კურსისადმი ჩვენი ერთგულების გამოსახატად, 2021 წლის აგვისტოდან „თიბისი ბანკი“ გახდა „UN Women Empowerment Principles“-ის (WEPS)¹ (გაეროს ქალთა გაძლიერების პრინციპები) ხელმომწერი.

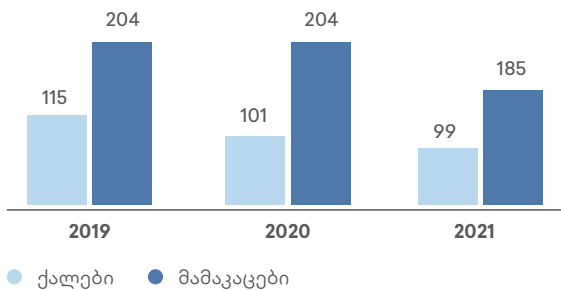
სამეთვალყურეო საბჭო

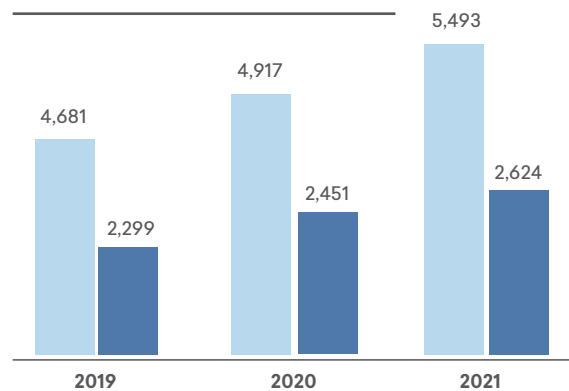
ზედა რგოლის მენეჯმენტი

საშუალო რგოლის მენეჯმენტი²

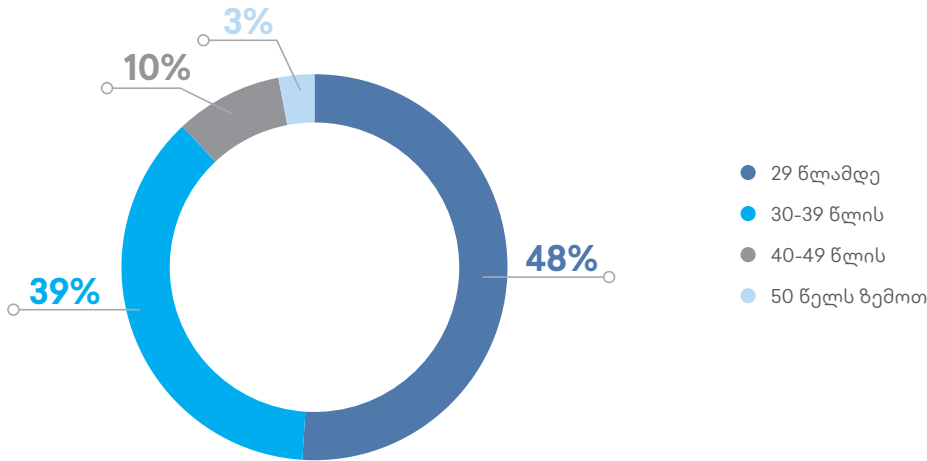
ყველა თანამშრომელი

ჩვენი კომპანია დაკომპლექტებულია მრავალფეროვანი თანამშრომლებით, რომელიც მოიცავს ხანგრძლივი სამუშაო გამოცდილების მქონე კოლეგებს, ასევე ნიჭიერ ახალგაზრდებს ინოვაციური იდეებით, რომლებმაც დაამთავრეს საქართველოსა და მსოფლიოს ცნობილი უნივერსიტეტები. ჩვენ ვთვლით, რომ ასაკობრივი მრავალფეროვნება ქმნის უფრო დინამიურ და კარგად მომუშავე გუნდს, რომელიც დებს უკეთეს შედეგებს.

1 დამატებითი ინფორმაცია ამ პრინციპების შესახებ იხილეთ ბმულზე www.weps.org
 2 ფილიალის მენეჯერები, განყოფილებების და დეპარტამენტების ხელმძღვანელები, ასევე ჯგუფის შვილობილი კომპანიების დირექტორები.

AGE DIVERSITY STATISTICS OF 2021

ეთიკის სტანდარტები, კასუხისმგებლიანი ქმედებები და უსაფრთხო საფუძაო გარემო

მომხმარებლებისა და პარტნიორების ნდობის მოპოვებისა და ბიზნეს საქმიანობის წარმატებით წარმართვისთვის, უმთავრეს წინაპირობას წარმოადგენს ჩვენი თანამშრომლების ქცევისა და მათ მიერ მიღებული ბიზნეს გადაწყვეტილებების შესაბამისობა ეთიკის მაღალ სტანდარტებთან.

რადგან ჩვენ ვართ საზოგადოების ნაწილი და ურთიერთობა გვაქვს სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარესთან, ჩვენ მიერ მიღებული თითოეული გადაწყვეტილება გავლენას ახდენს როგორც ჩვენს თანამშრომლებზე, მომხმარებლებსა და ბიზნეს პარტნიორებზე, ასევე სხვა დაინტერესებულ მხარეებსა და მთელ საზოგადოებაზე. ჯგუფის ეთიკის კოდექსი წარმოადგენს ერთგვარ „მორალის კომპასს“, რომელიც გადაწყვეტილების მიღებაში გვხმარდება. ის გახლავთ სახელმძღვანელო, რომელიც განსაზღვრავს ჩვენი გუნდის ეთიკური ქცევის პრინციპებს და გვხმარდება სპეციფიკური გარემოების დროს სწორი გადაწყვეტილების მიღებაში.

მრავალი წელია თიბისი თავის ყოველგვარ საქმიანობასა და მოქმედებაში ეთიკური ქცევის პრინციპებით ხელმძღვანელობს. ჩვენ საკმარისი დრო და ენერჯია მოვახმარეთ არაეთიკური და არაკეთილსინდისიერი ქცევის რისკების იდენტიფიცირებასა და მათი პრევენციის მექანიზმების შემუშავებას.

ჩვენ გვაქვს შიდა პოლიტიკები და პროცედურები, რომელთა შესრულებასაც ყურადღებით ვაკონტროლებთ. ეს პოლიტიკები და პროცედურები ხელს უწყობენ ჩვენს თანამშრომლებში ცნობიერების ამაღლებას მიუღებელი ქცევების შესახებ და ხელს უწყობს ღია და საუბრის კულტურის გაღრმავებას, სადაც კოლეგები გრძნობენ, რომ მათ ყურადღებით უსმენენ და დაცულები არიან ნებისმიერი საეჭვო გადაცდომის შესახებ საუბრისას. ეს პოლიტიკები და პროცედურები მოიცავს შემდეგს:

- ეთიკის კოდექსი;
- ქცევის კოდექსი;
- მექრთამეობის, კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლისა და გადასახადებისგან თავის არიდების პრევენციის პოლიტიკა;
- ინციდენტის მართვის პოლიტიკა;
- ადამიანის უფლებების დაცვის პოლიტიკა.

აღნიშნული პოლიტიკები ეხება ჯგუფის ყველა თანამშრომელს და შეგიძლიათ იხილოთ ჩვენს IR ვებ-გვერდზე: www.tbcbankgroup.com.

შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტი რეგულარულად ატარებს ტრენინგებს და სესიებს ჩვენი კოლეგების ცნობიერების ამაღლებისათვის, ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებზე როგორც არის: მექრთამეობისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა, ასევე ეთიკისა და ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული საკითხები. შიდა აუდიტის დეპარტამენტი ასევე ატარებს პერიოდულ აუდიტს ნებისმიერი დარღვევის ან შეუსაბამო ქცევის გამოსავლენად. 2021 წელს ამ მხრივ არსებითი დარღვევები არ გამოვლენილა.

ჩვენი მომხმარებლები

ჩვენი მომხმარებლების საჭიროებაების დაკმაყოფილება

ჩვენ ვმუშაობთ მრავალარხიანი სადისტრიბუციო მოდელით, რომელიც ჩვენს მომხმარებლებს საბანკო ოპერაციების უხარვეზოდ განხორციელების საშუალებას აძლევს და ის მოიცავს თანამედროვე, მომხმარებლებზე ორიენტირებული ფილიალების ფართო ქსელს, მონიწივე ინტერნეტ და მობილური ბანკის პლატფორმას, თანამედროვე გადახდის ინფრასტრუქტურებს და ქოლ-ცენტრს.

ჩვენი მომსახურებები ხელმისაწვდომია ქვეყნის ფარგლებს გარეთაც ონლაინ საბანკო მომსახურების გამოყენებით, რომელიც ასევე სრულად ციფრულ შესაძლებლობებს სთავაზობს საცალო და მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) მომხმარებლებს. იქედან გამომდინარე, რომ საქართველოს საზოგადოების დიდი ნაწილი ნაღდ ფულს იყენებს, განსაკუთრებით რეგიონებში, თვითმომსახურების ტერმინალების და ATM-ების ხელმისაწვდომობასაც არსებითი მნიშვნელობა აქვს ფინანსური ჩართულობის ხელშესაწყობად.

პოსტ-კოვიდურ სამყაროში მოთხოვნა ციფრულ გადაწყვეტილებებზე კვლავ მაღალი რჩება. შესაბამისად, ჩვენ განვაგრძეთ ჩვენი ციფრული შეთავაზებების გაძლიერება მეტად ინოვაციური პროდუქტებითა და მომსახურებებით. 2021 წელს წამოვიწყეთ სწრაფი სამომხმარებლო სესხების გაცემის end-to-end პროცესი ჩვენს მობილურ ბანკში, რომელის მომხმარებლებს სესხების ონლაინ რეჟიმში მიღების შესაძლებლობას აძლევს. ამასთან, ჩვენ განვაახლეთ ჩვენი ონლაინ საკრედიტო პლატფორმა www.tbccredit.ge, რომელიც მომხმარებლებს მეტ მოქნილობას სთავაზობს. გარდა ამისა, დავნერგეთ “ღია ბანკინგი” (Open Banking) როგორც საცალო, ისე - ბიზნეს-მომხმარებლებისთვის, რომელიც მათ სხვა ქართულ ბანკებში გახსნილ ანგარიშებზე ნაშთების შემოწმების და მათი შემოსავლის და ხარჯების ანალიზის მიღების საშუალებას აძლევს ონლაინ ბანკის გამოყენებით. დამატებითი ინფორმაცია ჩვენი ახალი ციფრული მომსახურებების შესახებ, იხილეთ საქართველოს საქმიანობის მიმოხილვის გვერდებზე 40-59.

როგორც მომხმარებლებზე ორიენტირებული კომპანია, ჩვენი მიზანია, მომხმარებლისთვის შევქმნათ გამორჩეული გამოცდილება, რაც გამოიხატება მათთვის შესაბამისი, ინოვაციური და ხელმისაწვდომი პროდუქტებისა და მომსახურებების შეთავაზებაში, ჩვენი მოსახერხებელი და მოქნილი სადისტრიბუციო არხების საშუალებით

დიჯიტალიზაცია ჩვენი ერთ-ერთი პრიორიტეტია, ამასთან, ჩვენ ასევე ვზრუნავთ, რომ ჩვენი ფილიალები იყოს მაქსიმალურად მოქნილი და კომფორტული. სწორედ ამიტომ, 2021 წელს დავიწყეთ ჩვენი ფილიალების მოდერნიზაცია, შევქმენით მეტად ღია და მიმზიდველი გარემო, რათა ნაკლებად ოფიციალური კომუნიკაციისთვის შეგვეწყო ხელო. დამატებითი ინფორმაცია ჩვენი ახალი ფილიალების კონცეფციის შესახებ იხილეთ საქმიანობის მიმოხილვის გვერდებზე 40-59.

მნიშვნელოვანია ჩვენს მომხმარებლებს ჰქონდეთ წვდომა ხელმისაწვდომ დაფინანსებაზე. ამ მიზნით, 2017 წლიდან წამოვიწყეთ სტარტაპების მხარდაჭერის ფართომასშტაბიანი პროგრამა. დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) საბანკო მომსახურების შესახებ 46-49 გვერდებზე. ამასთან, 2021 წლის სექტემბრიდან დავიწყეთ იპოთეკური სესხების სუბსიდირების სახელმწიფო პროგრამა. ეს პროგრამა გადასახდელი პროცენტის სუბსიდირებას სთავაზობს 200,000 ლარამდე იპოთეკურ სესხებზე, რომელიც გაიცემა სამ ან მეტ შვილიან, ან ისეთ ოჯახებზე, რომელთა შვილი დაიბადება 2021 წლის 1 სექტემბრიდან 2022 წლის 1 სექტემბრამდე პერიოდში. 2021 წლის

ჩვენი დაინტერესებული პირები ჩვენი მომხმარებლები **გაგრძელება**

31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამ პროგრამის ფარგლებში ჩვენ გავეცით 425 იპოთეკური სესხი, რომელთა მოცულობამ 49.1 მილიონი ლარი შეადგინა.

ჩვენი მომხმარებლების და თანამშრომლების უსაფრთხოების და კეთილდღეობის უზრუნველყოფის მიზნით, ჩვენი ფილიალები და ოფისები ალტურვილია უსაფრთხოების ყველა საჭირო საშუალებით, ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის და საქართველოს დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მიერ გაცემული რეკომენდაციების დაცვით.. ამასთან, ჩვენ ვატარებთ ცნობადობის ამაღლების ფართომასშტაბიან კამპანიებს და ვწერგავთ სხვადასხვა ინიციატივებს ჩვენი თანამშრომლების ვაქცინაციის წახალისების მიზნით. წლის ბოლოსთვის ჩვენი თანამშრომლების დაახლოებით 85% ვაქცინირებული იყვნენ ან დაგეგმილი ჰქონდათ ვაქცინაცია.

მომხმარებელთა კმაყოფილება პირველ რიგში

საუკეთესო მომსახურების შეთავაზება და ჩვენი მომხმარებლის კმაყოფილების უზრუნველყოფა ჩვენი ერთ-ერთი ძირითადი ღირებულებაა. პირველი და უპირატესი ის არის, რომ ჩვენს მომხმარებლებს სამართლიანად ვეცევი, მათ ვაწვდით სრულ ინფორმაციას როგორც ჩვენი პროდუქტებისა და მომსახურებების, ასევე მნიშვნელოვანი რისკების შესახებ, აღნიშნული ინფორმაციის მიხედვით გავცემთ რჩევებს და მაქსიმალურად ვცდილობთ მათი ინტერესების გათვალისწინებას. ჩვენი ეთიკის კოდექსი, რომელიც ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com, განმარტავს „თიბისის“ მოლოდინებს ჩვენს მომხმარებლებთან ურთიერთობის გამჭვირვალობის და სამართლიანობის მიმართულებით.

იმ შემთხვევაში, თუ ჩვენი მომხმარებლები არ იქნებიან კმაყოფილი ჩვენი მომსახურებით, მათ შეუძლიათ დააფიქსირონ საჩივარისხვადასხვა არხის, მათ შორის ქოლ-ცენტრის, ფილიალების, ინტერნეტ ბანკის ან ვებგვერდის www.tbcbank.ge საშუალებით. საჩივრებს განიხილავენ და მართავენ მომხმარებელთა მხარდაჭერის და საჩივრების მართვის ჯგუფები, რომლებიც აფასებენ თითოეულ საჩივარს, ამზადებენ რეკომენდაციებს და ამისამართებენ მას შესაბამის პასუხისმგებელ პირთან. მომხმარებლები დროულად იღებენ შეტყობინებას საჩივართან დაკავშირებული გადაწყვეტილების შესახებ.

იმისთვის, რომ შევაფასოთ ჩვენი მომსახურების ხარისხი, რეგულარულად ვატარებთ სხვადასხვა გარე კვლევას და ვითხოვთ უკუკავშირს

ჩვენი მომხმარებლებისგან. ამ მონაცემების შეგროვება შესაძლებლობას გვაძლევს შევაფასოთ ჩვენს მიერ გაწეული სამუშაო და დავსახოთ მიზნები მუდმივი გაუმჯობესებისთვის. ამასთან, ჩვენ ვატარებთ ბანკის სხვადასხვა განყოფილების სამუშაო ფუნქციების შიდა კვლევებს. ამგვარი კვლევები გვეხმარება საკითხების მეტად დეტალურ დონეზე დაზუსტებაში და მათ გულდასმით დამუშავებაში.

2021 წელს ბანკში წამოვიწყეთ ინოვაციური პროექტი „მომხმარებელთა მომსახურების ხარისხთან დაკავშირებული მოლოდინების და პრობლემების მართვა“. ეს პროექტი სამკვირიან სემინარებს მოიცავს, რომლის ფარგლებშიც თითოეული გუნდი არჩევს საზომს მომხმარებელთა მომსახურების საუკეთესოდ შესაფასებლად და მისი გამოყენებით სამუშაოს შესრულების მაჩვენებლებს აფასებს რათა შეფასდეს მიმდინარე პროგრესები და გამოვლინდეს გაუმჯობესების არეალი. გარდა ამისა, პროექტი გვეხმარება ჩვენი მომხმარებლებისთვის პრობლემატური ან „მტკიცეული“ სფეროების გამოვლენაში. ამ პრობლემების იდენტიფიცირების შემდეგ, ისინი შესაბამის პასუხისმგებელ პირებზე გადამისამართდება, რომლებსაც ევალება მათი მოგვარება. გვჯერა, რომ ეს პროექტი ჩვენს მომხმარებელთა მომსახურების ხარისხს ახალ დონეზე გადაიყვანს.

ჩვენ სერიოზულად ვაკვიდებით მომხმარებელთა ინფორმაციის უსაფრთხოებას და მონაცემთა კონფიდენციალურობას

დიჯიტალიზაციის განვითარებასთან ერთად, სულ უფრო და უფრო მნიშვნელოვანი ხდება ჩვენი მომხმარებლების პერსონალური ინფორმაციის უსაფრთხოება. ამ მიზეზით, მუდმივად ვავითარებთ ჩვენი კიბერუსაფრთხოების ღონისძიებებსა და პროცედურებს, რათა ავირილოთ მონაცემთა უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული საფრთხეები და რისკები. ჩვენი კიბერუსაფრთხოების პროცედურები ინფორმაციის უსაფრთხოების პოლიტიკით იმართება.

ჩვენ გვაქვს ინფორმაციის უსაფრთხოების შესაბამისი დეპარტამენტი, რომელიც ანგარიშვალდებულია რისკების მართვის დირექტორის და ინფორმაციის უსაფრთხოების მართვის კომიტეტის წინაშე. ეს უკანაკნელი, შეიქმნა ინფორმაციის უსაფრთხოების, ბიზნესის უწყვეტობის მართვის პროცესების გაუმჯობესებისთვისა და ინფორმაციის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების შემცირებისთვის.

იმისთვის, რომ აღვეკვეთა და შეგვემსუბუქებინა სხვადასხვა კიბერ-უსაფრთხოების რისკები, დავნერგეთ რამდენიმე ინსტრუმენტი და მართვის მექანიზმი:

- უსაფრთხოების ოპერაციების ცენტრი მუდმივად აკონტროლებს უჩვეულო შემთხვევებს ორგანიზაციის შიდა ქსელში, იგი, პოტენციურად ნეგატიურ ინციდენტებს აფიქსირებს და მათზე ეფექტურად რეაგირებს.
- მონაცემთა გაჟონვის პრევენციის სისტემა ავტომატურად ავლენს მონაცემების გაჟონვის ფაქტს, ბლოკავს პროცესს და შეტყობინებას უგზავნის შესაბამის პასუხისმგებელ პირს.
- ჩვენ ყოველწლიურად ფართომასშტაბურად ვაფასებთ ინფორმაციის და კიბერ-უსაფრთხოების საფრთხეებს რეგიონალურ და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის საფუძველზე და რეგულარულად ვატარებთ კიბერ-შეტევების მზაობის სავარჯიშოებს ჩვენს თანამშრომლებთან.
- ჩვენს თანამშრომლებში კიბერ-უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების შესახებ ცნობადობის ამაღლების მიზნით, ბანკის ყველა თანამშრომელს ყოველწლიურად ვუტარებთ სავალდებულო ტრენინგებს და ტესტირებას. ამასთან, რეგულარულად ვანყოფნით სხვადასხვა სიმულაციას, რომელიც დაფუძნებულია ჩვენი თანამშრომლების რეალურ ცხოვრებაში წარმოშობილ ვითარებებსა და საფრთხეებზე.
- ჩვენ გვაქვს 24/7 სამომხმარებლო ცხელი ხაზი, რომელიც ჩვენი მომხმარებლებისთვის საინტერესო საკითხების დროულად მოგვარების შესაძლებლობას იძლევა. ამასთან, სოციალური მედიის და ციფრული არხების გამოყენებით ფიშინგის და სხვა თაღლითური ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის რეგულარულად მიწოდებით, ჩვენს მომხმარებლებს ვებმარებით განვივითარებთ უსაფრთხო საბანკო ჩვევები.
- მრავალშრიან დაცვის სისტემასთან ერთად, ჩვენ გვაქვს კიბერ-დაზღვევის პოლიტიკა, რომელიც „თიბისის“ ყველა შესაბამის კიბერ, კონფიდენციალურ და მულტიმედია ვალდებულებას და ხარჯს ფარავს რათა, ვმართოთ გაუთვალისწინებელი შემთხვევები და გამოვასწოროთ შესაძლო სერიოზული შეფერხებები.

გასული სამი წლის განმავლობაში „თიბისი ბანკში“ ადგილი არ ჰქონია ინფორმაციის უსაფრთხოების დარღვევის არსებით შემთხვევას.

ჩვენ სრულად ვაკმაყოფილებთ საქართველოს ეროვნული ბანკის კიბერ-უსაფრთხოების

მოთხოვნებს, როგორც არის კიბერ-უსაფრთხოების ჩარჩო დოკუმენტის მოთხოვნები, რომლებიც ეფუძნება სტანდარტებისა და ტექნოლოგიების ნაციონალური ინსტიტუტის (NIST) კიბერ უსაფრთხოების საფუძვლებს. 2021 წელს ასევე მივიღეთ საგადახდო მომსახურების (PSD2) დირექტივა (ევროკავშირი) 2012/2366, რომელმაც კიდევ უფრო კარგად მოარგო ჩვენი ოპერაციები საერთაშორისო და ადგილობრივ საუკეთესო პრაქტიკებს და საშუალება მოგვცა ჩვენი მომხმარებლებისთვის შეგვეთავაზებინა ღია ბანკინგის შესაძლებლობა.

2021 წლის ნოემბერში ბანკის ინფორმაციის უსაფრთხოების მართვის სისტემამ მიიღო ISO 27001 სერტიფიკატი. გარდა ამისა, 2021 წლის დეკემბრის თვეში Ernst & Youn-ის თბილისის ოფისმა ბანკისთვის ორი აუდიტი ჩაატარა - კიბერ უსაფრთხოების მართვის სტრუქტურის შეფასება და SWIFT CSCF შეფასება. შედეგად, ამ აუდიტის პროცესში კრიტიკული დასკვნები და მნიშვნელოვანი შეუსაბამობები არ გამოვლენილა. კიბერ-უსაფრთხოების მართვის საფუძვლები საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა განსაზღვრა.

თანაბრად მნიშვნელოვანია ჩვენი მომხმარებლების კონფიდენციალობის და მონაცემთა მთლიანობის დაცვა. ჩვენ ვამუშავებთ პერსონალურ მონაცემებს კონკრეტული ბიზნეს-საჭიროებებისთვის და ამას კანონის ფარგლებში, სამართლიანი და გამჭვირვალე ფორმით ვაკეთებთ. ჩვენი მომხმარებლები იღებენ ინფორმაციას მათი მონაცემების დამუშავების და იმ უფლებების შესახებ, რომლითაც შეუძლიათ ისარგებლონ განსაზღვრული საკომუნიკაციო არხებით. ჩვენი გლობალური მონაცემების დაცვის პოლიტიკა შეესაბამება საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებულ და მოქმედ კანონმდებლობას და ასევე აკმაყოფილებს მონაცემთა დაცვის ევროპული რეგლამენტის (GDPR) კონკრეტულ მოთხოვნებს. სრული პოლიტიკა ხელმისაწვდომია ჩვენს IR ვებგვერდზე: www.tbcbankgroup.com.

ჩვენი საზოგადოება

MSME ბიზნესის განვითარების და მხარდაჭერის წახალისება

„თიბისი“ გამორჩეულია სტარტაპების და MSME ბიზნესების ადვოკატირებასა და მხარდაჭერაში. ქვეყანაში არსებულ სოციალურ და ეკონომიკურ გამოწვევებთან გასამკლავებლად, სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია მცირე და საშუალო ბიზნესების განვითარება. ის ხელს უწყობს უმუშევრობის დონის შემცირებას და ეკონომიკურ ზრდას. ჩვენ ვცხადებით ბიზნესებს როგორც ფინანსური, ისე - არაფინანსური გზით, მათ შორის კაპიტალზე წვდომის გამარტივებით, ცოდნის და გამოცდილების გაზიარებითა და პროდუქტების და მომსახურებების განვითარებით, რომლებიც ბიზნეს-საჭიროებებს ერგება. სწორედ ამიტომ, 2021 წელს „თიბისიმ“ ითანამშრომლა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან შემდეგი ინიციატივებით:

- „თიბისი ბანკი“ მნიშვნელოვანი კონტრიბუტორი იყო შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ახალ ინიციატივაში - გრენის ჰოპერის ჯილდო, რომლის მიზანია მეტი ქართველი ქალის აღიარება და შთაგონება ინფორმაციისა და კომუნიკაციის ტექნოლოგიების (ICT) ინდუსტრიაში. წელს სტარტაპების რამდენიმე ქალი წარმომადგენელი აღიარეს ინფორმაციისა და კომუნიკაციის ტექნოლოგიების (ICT) სფეროში გამორჩეული მაჩვენებლების გამო. „თიბისი ბანკი“ დაეხმარა პროექტის განვითარებას ფართომასშტაბიანი საკომუნიკაციო კამპანიის გატარებაში, გამარჯვებულები ორ კატეგორიაში დააჯილდოვა (დამწყები ლიდერი და ტექ სტარტაპი) და შექმნა უნარების და ბიზნესის განვითარების შესაძლებლობები, რომლებიც კონკრეტულად გამარჯვებულების საჭიროებებზე იყო მორგებული.
- „თიბისი ბანკმა“ შემორანდუმი გააფორმა UNDP-საქართველოსთან ადრეულ ეტაპზე მყოფი სოციალური საწარმოების მხარდაჭერის, ახალგაზრდების შესაძლებლობების გაძლიერებისა და რეგიონებში ფინანსებზე წვდომის გაუმჯობესების მიმართულებით. ეს პროგრამა მიმართულია სტუდენტებზე სოციალური მენარმენტების სფეროში და სთავაზობს მათ ათთვიან ტრენინგს მათი საკუთარი ბიზნეს-იდეების განსავითარებლად. „თიბისი ბანკი“ გასცემს ფულად ჯილდოებს და გასწევს მედია და მარკეტინგულ მხარდაჭერას.

ჩვენი მიზანია ფართომასშტაბიანი და მალაღებეფეტური პროექტებით შევექმნათ უკეთესი მომავალი ჩვენი საზოგადოებისთვის შემდეგ სფეროებში: ბიზნესის განვითარება, ახალგაზრდების მხარდაჭერა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა.

დამატებითი ინფორმაცია ჩვენი ბიზნესის მხარდაჭერი პროგრამების შესახებ იხილეთ თავში მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) საბანკო მომსახურების შესახებ 46-49 გვერდებზე.

ჩვენს მომხმარებლებს შორის ადგილობრივი ბიზნესების პრიორიტეტულობა

ჩვენ ერთგულნი ვართ პასუხისმგებლიანი შესყიდვების პრაქტიკის და იმ კომპანიებთან მუშაობის მიმართ, რომლებიც ითვალისწინებენ ჩვენს ღირებულებებს და აკმაყოფილებენ ჩვენი ნასყიდობის სტანდარტებს და ეთიკის კოდექსს. გარდა ამისა, საქართველოში მრეწველობის განვითარების მხარდაჭერის მიზნით, ჩვენ უპირატესობას ადგილობრივ მომწოდებლებს¹ ვანიჭებთ. 2021 წელს ბანკის მომწოდებელთა დაახლოებით 90%-ს ქართული კომპანია იყო, რაც წლის მთლიანი დანახარჯების დაახლოებით 85%-ს შეადგენდა. ამ წელს, გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) სტრატეგიის ფარგლებში, დავისახეთ კონკრეტული სამიზნეები შესყიდვების სოციალურ გავლენაზე, რომლებმაც 2023 წლის ბოლოსთვის სულ მცირე 5 მილიონი ლარი უნდა შეადგინონ. დანვრის მიზნით ინფორმაციისთვის იხილეთ ჩვენი გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) სტრატეგია გვერდებზე 24-37.

დამატებითი ინფორმაცია ჩვენი მიწოდების ჯაჭვის მართვის შესახებ იხილეთ „მდგრადობის შესახებ ანგარიშის“ 148-151 გვერდებზე, რომელიც ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com.

ახალგაზრდა თაობის მხარდაჭერა

ჩვენი მიზანია, სხვადასხვა ინიციატივების და პროექტების დახმარებით, ახალგაზრდა თაობას მხარი დაუჭიროთ პროფესიულ განვითარებაში:

- „თიბისი სტიპენდიანტები“ „თიბისის“ ერთ-ერთი ყველაზე მასშტაბური სოციალური პასუხისმგებლობის პროექტია, რომელიც 2018 წელს დაიწყო და მისი მიზანია ნიჭიერი ახალგაზრდების აღმოჩენა და მხარდაჭერა. პროექტის დაწყების დღიდან „თიბისი“ 350 ნიჭიერ ახალგაზრდას დაეხმარა სათანადო განათლების მიღებასა და პროფესიულ განვითარებაში. წელს კიდევ 45 ადამიანი შეუერთდა პროგრამას. პროექტის მონაწილეები არიან მხატვრები, სპორტსმენები, მეცნიერები და გამომგონებლები.
- 2019 წლის შემდეგ „თიბისი ბანკის“ სპონსორობით გაიმართა თბილისის საერთაშორისო წიგნის ფესტივალი - უდიდესი ღონისძიება ქვეყნის საგამომცემლო სექტორში, რომელიც მწერლებს, გამომცემლებს და მკითხველებს აერთიანებს. წელს თბილისის საერთაშორისო წიგნის 23-ე ფესტივალი გაიმართა.
- განვლილი შვიდი წლის განმავლობაში „თიბისი ბანკი“ საშუალო სკოლის მოსწავლეებისთვის „ლეონარდო და ვინჩის“ ახალგაზრდა მკვლევარების და გამომგონებლების ყოველწლიური კონკურსის მთავარი პარტნიორია. კონკურსის მიზანია საბუნებისმეტყველო, ტექნიკური მეცნიერებების, ინჟინერიისა და მათემატიკის (STEM) პოპულარიზაცია მოსწავლეებში და მათი დახმარება კრეატიული აზროვნებისა და პრაქტიკული უნარების განვითარებაში. „თიბისი ბანკი“ კონკურსს მარკეტინგულ მხარდაჭერას უწევს. ამისთვის გამოჰყოფს ობიექტებს (allocates facilities) და აჯილდოვებს გამარჯვებულებს. პარტნიორობის დაწყების დღიდან „თიბისი ბანკმა“ 24 მოსწავლე დააჯილდოვა.
- გარდა ამისა, ჩვენ რამდენიმე აკადემიას ვმართავთ სტუდენტებისთვის სხვადასხვა სფეროდან, როგორცაა ინფორმაციული ტექნოლოგიები და რისკები, რათა დავეხმაროთ მათ მაღალმოთხოვნადი პროფესიების დაუფლებაში. ყველა კურსი უფასოა და მათ ჩვენი გამოცდილი თანამშრომლები ატარებენ. ჩვენ ასევე განვაგრძობთ „თიბისი კემპის“ პროგრამას, რომელიც 2019 წელს წამოვიწყეთ და ის მეოთხე კურსზე მყოფი ფინანსების სტუდენტებისთვის „საბირჟო პრეზენტაციების კონკურსს“ მოიცავს. ეს კონკურსი უნივერსიტეტის სასწავლო კურსშია ინტეგრირებული და ითვალისწინებს

ინტენსიურ ონლაინ ლექციებს, ტრენინგებს და რეალური საინვესტიციო შემთხვევების მომზადებას შერჩეულ კომპანიებში. მიღებული მასალები ჟიურის წარედგინება. შერჩეული გუნდები სპეციალურ პრიზებს იღებენ.

წელს „თიბისიმ“ წამოიწყო ახალი გამოწერის მოდელი „თიბისი Z“, რომელიც ახალგაზრდა თაობის სპეციალურ საჭიროებებზეა მორგებული და მოიცავს სტუდენტურ ბარათებს სპეციალური ბენეფიტებით, ქეშბექ ფუნქციითა და სხვადასხვა ფასდაკლებებით. დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ საქართველოს საცალო საბანკო მომსახურების თავში გვერდებზე 40-45.

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა

„თიბისი“ ყოველთვის აქტიურად მონაწილეობდა ქართული მემკვიდრეობის დაცვაში. ამ მიმართულებით ჩვენი მთავარი მიმდინარე პროექტებია:

- 2003 წლის შემდეგ „თიბისი“ ლიტერატურული კონკურსის „საბა“ გენერალური სპონსორია. ეს კონკურსი ქვეყნის მნიშვნელოვანი ლიტერატურული ღონისძიებაა. წელს 300-მდე წიგნი იქნა განხილული და გამარჯვებულები ათ კატეგორიაში გამოვლინდა. ჩვენ ასევე გვაქვს ელექტრონული და აუდიო წიგნების ყველაზე დიდ ონლაინ პლატფორმას საქართველოში www.saba.com.ge, რომელიც 2012 წლიდან არსებობს და დაახლოებით 380,000 მომხმარებელს სთავაზობს წვდომას 6,700-ზე მეტ აუდიო და ელექტრონულ წიგნზე.
- 2019 წლიდან დაიწყო ჩვენი თანამშრომლობა საქართველოს ეროვნულ და კავკასიაში პირველ, ვანის არქეოლოგიურ მუზეუმთან. ჩვენ ვუხმარებთ მუზეუმებს ნაციონალური საგანძურის გამოფენაში, გათანამედროვებასა და გაციფრულებაში. წელს ვანის არქეოლოგიურმა მუზეუმმა „თიბისი ბანკთან“ ერთად უმასპინძლა უნიკალურ არქეოლოგიურ გამოფენას პომპეის არქეოლოგიური პარკიდან.
- 2020 წლიდან, საქართველოს ხელოვნების სასახლესთან ერთად, პოპულარიზაციას ვწვევთ ქართული ტექსტილის განვითარებას.. პროექტის მიზანია საუკუნეების წინ არსებული ქართული ტრადიციული და ისტორიული ტექსტილისთვის ახალი სიცოცხლის შთაბერვა. წელს ახალმა სტარტაპებმა და დიზაინერებმა 1,000-ზე მეტი ერთეული შექმნეს.

1 ადგილობრივი მომწოდებლები არიან ქართული რეზიდენტი კომპანიები, რომლებიც ყიდიან ადგილობრივად წარმოებულ და იმპორტირებულ საქონელს ან მომსახურებებს.

ჩვენი დაინტერესებული პირები ჩვენი საზოგადოება **გაგრძელება**

- ამ წელს მხარი დავუჭირეთ ახალ პროექტს, რომლის მიზანი იყო როგორც ქართული ტექსტილის პოპულარიზაცია, ასევე სოფლის მაცხოვრებელი ქალების მხარდაჭერა. აჭარული ნაქარგები მზითვის ტრადიციის ნაწილია საქართველოს აჭარის რეგიონის შორეულ მთიან სოფლებში. ამ ხელსაქმეს ადგილობრივი ქალები ქმნიდნენ, ხვენდნენ და თაობიდან თაობას გადასცემდნენ საუკუნეების მანძილზე. პროექტის ფარგლებში შეიქმნა დოკუმენტური ფილმი, ასევე მოენყო გამოფენა და პანელური დისკუსია ამ ნაკლებად ცნობილი ტრადიციის პოპულარიზაციისთვის.
- ქართული შრიფტების კონკურსი „ქართული ა“ 2017 წლიდან ტარდება და ის მიზნად ისახავს ქართული დამწერლობის თანამედროვე სამყაროსთან კიდევ უფრო მეტად ადაპტირებას და მის გავრცელებას ქვეყნის შიგნით და მის ფარგლებს გარეთ. კონკურსის ფარგლებში მონაწილეები ახალ ქართულ შრიფტებზე მუშაობენ, რომელთა შორისაც გამარჯვებული შრიფტი გაციფრულდება „თიბისის“ მხარდაჭერით. პროექტის დაწყებიდან შემუშავდა დაახლოებით 350 შრიფტი, რომელთაგან 30 უკვე გაციფრულებულია.

უკრაინელი ხალხის მხარდაჭერა

გვინდა გამოვხატოთ ჩვენი მხარდაჭერა უკრაინელი ხალხის მიმართ, ბოლო დროს მათ ქვეყანაში მიმდინარე მოვლენების გამო. „თიბისი“ ამ მიმართულებით რამდენიმე ინიციატივაში არის ჩართული. ჩვენ გავაუქმეთ „თიბისი ბანკიდან“ უკრაინაში განხორციელებული საერთაშორისო საბანკო გადარიცხვების საკომისიო. ასევე, შევქმენით ადგილობრივი საბანკო ანგარიში, რომელიც მომხმარებლებს უკრაინულ საქველმოქმედო ფონდში შემოწირულობის გაკეთების შესაძლებლობას აძლევს. თავის მხრივ „თიბისიმ“ ამ მიზნით 200,000 ლარი გამოჰყო. ამასთან, ჩვენ ხელს ვუწყობთ უკრაინისთვის ჰუმანიტარული დახმარების მიწოდების პროცესს.

ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა (EMS)

„თიბისი ბანკს“ აქვს ყოვლისმომცველი გარემოსდაცვითი პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც იმართება ჯგუფის დონეზე იმართება გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა (EMS) და უზრუნველყოფს ჩვენს შესაბამისობას გარემოს, ჯანმრთელობის, უსაფრთხოებისა და შრომის რეგულაციებთან. ასევე უზრუნველყოფს გარემოს დაცვის, ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების, ასევე შრომის პრაქტიკის სწორ გამოყენებას და გონივრული ნაბიჯების გადადგმას იმისთვის, რომ ჩვენი მომხმარებლებიც ისევე ასრულებდნენ გარემოსდაცვით და სოციალურ პასუხისმგებლობებს, როგორც ჩვენ. ბანკის გარემოსდაცვითი პოლიტიკა სრულად შეესაბამება საქართველოს გარემოსდაცვით კანონმდებლობას და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს (სრული პოლიტიკა ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com).

გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის (ESRM) გუნდი შედგება სრულ განაკვეთზე მომუშავე სამი თანამშრომლისგან და ის მცირე და საშუალო (SME) და კორპორატიული ბიზნესის საკრედიტო რისკის დეპარტამენტის ნაწილია, რომელიც უშუალოდ რისკების მართვის დირექტორის წინაშე ანგარიშვალდებული. ჩვენი გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის (ESRM) გუნდი პასუხისმგებელია ჯგუფის დონეზე გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის (EMS) განხორციელებასა და ზედამხედველობაზე. ასევე, დახმარებას უწევს ჩვენს შვილობილ კომპანიებს გარემოსდაცვით და სოციალურ საკითხებზე და რეგულარულად ატარებს ტრენინგებს. კვარტლურად, გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის (ESRM) გუნდი გარემოსდაცვით კომიტეტზე წარადგენს გარემოსდაცვითი მართვის გეგმებსა და შედეგებს.

ჩვენი EMS ოთხ მიმართულებას ეფუძნება:

- შიდა გარემოსდაცვითი საქმიანობები;
- გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვა დაკრედიტების დროს;
- მდგრადი ფინანსირება; და
- გარე კომუნიკაციები.

როგორც ქვეყნის უმსხვილესი საფინანსო ინსტიტუტი, გვჯერა, რომ დადებით წვლილს შევიტანთ კლიმატის ცვლილებებთან ბრძოლის და დაბალი ემისიის ეკონომიკაზე გადასვლის პროცესის დაჩქარების საქმეში.

2020 წლიდან ბანკმა გაიარა ISO 14001:2015 სერტიფიცირება, რომელიც ადასტურებს, რომ ჩვენი EMS სრულ შესაბამისობაშია საერთაშორისო სტანდარტებთან.

2021 წელს „თიბისი ბანკმა“ გამოსცა მდგრადი განვითარების სრულმასშტაბიანი ანგარიში, რომელიც გლობალური ანგარიშების ინიციატივის (GRI) სტანდარტებზე დაყრდნობით მომზადდა და კომპანიას ეხმარება მისი როლის და გავლენის გააზრებაში მდგრადი განვითარების ისეთ საკითხებზე, როგორც არის კლიმატის ცვლილება, ადამიანის უფლებები და სოციალური კეთილდღეობა.

სათბური აირების (GHG) ემისიის დათვლა

იქედან გამომდინარე, რომ საბანკო საქმე არ არის მაღალდამაბინძურებელი საქმიანობა, მოსალოდნელი არ არის, რომ ჯგუფის მიერ რესურსების მოხმარების შემცირებისკენ მიმართულ შიდა გარემოსდაცვითი ღონისძიებებს მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება გარემოზე. თუმცა, „თიბისი ბანკმა“ გადახედა ყველა საოპერაციო საქმიანობას, შესყიდვებსა და დაკონტრაქტებულ გარე კომპანიების მომსახურებებს, რომელთა კონტროლიც შეუძლია (მიმდინარე და დაგეგმილი) და გამოავლინა მათ საქმიანობებთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი ასპექტები, რომლებიც ყოფა არაპირდაპირ და პირდაპირ გარემოსდაცვით ასპექტებად, ხდება მათი სრულფასოვანი შეფასება და იმართება სტანდარტების შესაბამისად.

ჩვენი დაინტერესებული პირები

ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა (EMS) **გაგრძელება**

„თიბისი ბანკმა“ ჯგუფის მასშტაბით სათბური აირების (GHG) ემისიების მართვისა და ანგარიშგებისთვის დაწესდა ყოველისმომცველი შიდა გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა, რომელიც მიმართულია ენერჯის, წყლის და ქაღალდის მოხმარების მონიტორინგით სათბური აირების (GHG) ემისიების შემცირებისკენ. შემუშავდა გარემოსდაცვითი მონაცემების დოკუმენტირების სახელმძღვანელო პრინციპები და შვილობილ კომპანიებში შეირჩენ თანამშრომლები, რომლებიც პასუხისმგებლები არიან მოთხოვნილი მონაცემების შეგროვებასა და მოწოდებაზე. „თიბისი ბანკმა“ ასევე დაიქირავა დამოუკიდებელი ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების და გარემოს დაცვის (HSE) საკონსულტაციო კომპანია შპს „G&L Management“.

GHG-ის ჯამური ემისია (CO2) (ტონა) და KPI-ები	2019*	2020	2021	2022 KPI (ზრდა)
Scope1**				
საწვავის მოხმარება (გათბობა, ტრანსპორტი, გენერატორები)	1,897	2,970	3,102	4%-ზე ნაკლები
Scope2 (ელექტროენერჯის მოხმარება)	1,088	1,524	1,499	2%-ზე ნაკლები
Scope3 (საერთაშორისო ფრენები)	564	106	18	-
ჯამური ემისია (tCO2)	3,549	4,600	4,619	3%-ზე ნაკლები
ჯამური ემისია ერთი სრულ განაკვეთზე მომუშავე თანამშრომელზე (tCO2/pp)	0.57	0.65	0.60	3%-ზე ნაკლები
წყლის მოხმარება ერთ თანამშრომელზე (მ ³ /pp)	14.40	10.72	9.54	1.5%-ზე ნაკლები
საბეჭდი ქაღალდი ერთ პირზე (დასტებად)	19.62	13.46	13.50	0.4%-ზე ნაკლები

* მონაცემები მოცემულია მხოლოდ ბანკისთვის

**Scope 1:

- a1,505 CO2e ემისიები ტონებში (საწვავის წვიდან (NG) თიბისი ბანკის უშუალო ოპერირებიდან და ობიექტებიდან) 2021 წელს, 2020 წელს - 1,609 CO2e და 2019 წელს - 1,318 CO2e.
- b1,500 CO2e ემისიები ტონებში (თიბისი ბანკის კუთვნილი სატრანსპორტო საშუალებებიდან) 2021 წელს, 2020 წელს - 1,285 tCO2e და 2019 წელს - 491 tCO2e.
- c97 CO2e ემისიები ტონებში (თიბისი ბანკის კუთვნილი გენერატორებიდან) 2021 წელს, 2020 წელს - 76 CO2e და 2019 წელს - 88 CO2e

Scope 1 - ჯგუფის დონეზე, 2021 წელს 2020 წელს შედარებით ეს მაჩვენებელი ჯგუფის დონეზე 4%-მდე გაიზარდა (2021 წლის მიზანი იყო 6%-იანი შემცირება). ცალკე აღებული, ბანკმა მოახერხა ამ მაჩვენებლის 6%-ით შემცირება (93,000 CO2kge). თუმცა, ეს დადებითი გავლენა გაიქვითა ჩვენი შვილობილი კომპანიების საკუთრებაში არსებული სატრანსპორტო საშუალებების მიერ მოხმარებული საწვავის რაოდენობით.

Scope 2 - 2021 წელს ჯგუფის მიერ მოხმარებული ელექტროენერჯის მთლიანი რაოდენობა იგივე დონეზე დარჩა (2021 წლის მიზანი - 5%-ით შემცირება), თუმცა ცალკე ბანკმა შეძლო 7%-ით (დაახლოებით 95,800 CO2kge) შემცირება იმავე პერიოდში.

Scope 3 - კოვიდ-19-ის პანდემიის გამო სამიჯლინებო ფრენების რაოდენობა 2020 წელს შედარებით დაახლოებით, 83%-ით შემცირდა.

მთლიანობაში, ემისიების რაოდენობა 2021 წელს 2020 წელს შედარებით, სტაბილურ დონეზე შენარჩუნდა, ხოლო სრულ განაკვეთზე მომუშავე ერთ თანამშრომელზე ემისია იმავე პერიოდში 8%-ით შემცირდა, 2021 წლის სამიზნე დონესთან (5%-იანი კლება) შედარებით.

2021 წელს ერთ თანამშრომელზე წყლის მოხმარება 11%-ით შემცირდა 2021 წლის სამიზნე დონესთან (5%-იანი კლება) შედარებით, ხოლო საბეჭდი ქაღალდის რაოდენობა იმავე დონეზე შენარჩუნდა.

გამოთვლის მეთოდოლოგია

სათბური აირების ინვენტარიზაციისთვის გადავდგით შემდგომი ნაბიჯები: დავანესეთ ორგანიზაციის საზღვრები, განვსაზღვრეთ საოპერაციო მასშტაბი და, ჩამოვყალიბეთ მონაცემთა შეგროვების სტრუქტურული მიდგომა და ნახშირორჟანგის (CO2) ექვივალენტში გამოთვლა. ეს ანგარიში აღწერს გაფრქვევების ყველა წყაროს, რომელიც გათვალისწინებულია 2006 წლის „კომპანიების აქტი“ (სტრატეგიული ანგარიში და დირექტორების ანგარიშები), 2013 წლის რეგულაციებით (Scope 1 და 2) და ასევე Scope 3-ის ფარგლებში არსებული გაფრქვევებით, რომელიც ვრცელდება ბიზნეს-

საქმიანობაზე. გაფრქვევების მონაცემების მომზადებისას გამოყენებულ იქნა გაერთიანებული სამეფოს მთავრობის „2017 წლის კომპანიის ანგარიშგებისთვის სათბური აირების კონვერსიის ფაქტორები“, ხოლო ელექტროენერჯის შემთხვევაში „ეროვნული IPCC“-ის ემისიის ფაქტორები ელექტროენერჯისთვის(tCO₂*/MWh). ბანკის ძირითადი საქმიანობებისთვის საჭირო მონაცემები შემდეგნაირად შემუშავდა:

Scope 1 (საწვავის წვა და მოწყობილობების ოპერირება) მოიცავს თიბისი ბანკის საკუთრებაში, ან კონტროლირებად ადგილებზე არსებულ მოწყობილობა-დანადგარების მიერ ბუნებრივი აირის, ღებელის ან/და ბენზინის წვის შედეგად მიღებულ გაფრქვევებს. ასევე, სატრანსპორტო საშუალებების მიერ ბენზინის, ღებელის, ბუნებრივი აირის და ა.შ. წვის შედეგად გამოყოფილ აირებს.

Scope 2 (ოპერირებისთვის შეძენილი ელექტროენერჯია (განათება, საოფისე ხელსაწყოები, გაგრილების სისტემა და ა.შ.) მოიცავს თიბისი ბანკის საკუთრებაში არსებულ ან კონტროლირებად ადგილებზე მოხმარებული ელექტროენერჯის შედეგად მიღებულ გაფრქვევებს; გამოთვლისთვის გამოიყენება ეროვნული IPCC ემისიის მიხედვით ელექტროენერჯის გაფრქვევების ფაქტორი (tCO₂*/MWh);

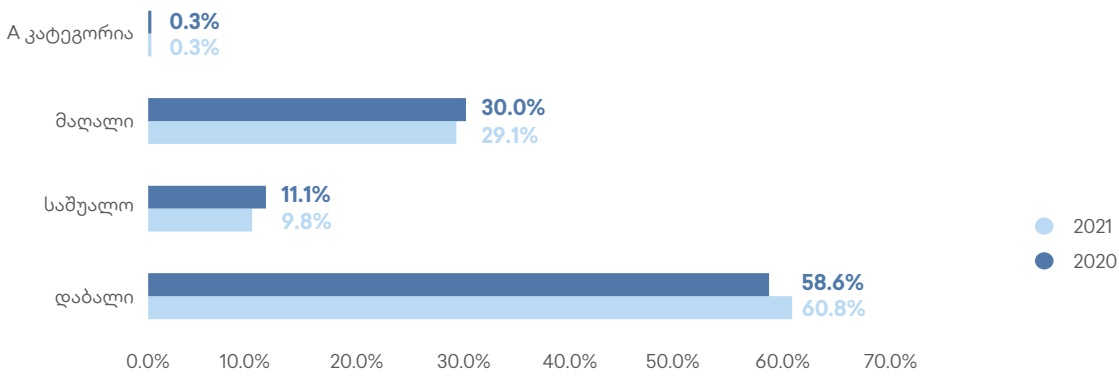
Scope 3 მოიცავს მივლინებების დროს საჭირო ტრანსპორტით მგზავრობის შედეგად გამოყოფილ გაფრქვევებს (მოკლე მანძილებზე, საშუალო მანძილებზე, შორ მანძილებზე და საერთაშორისო ფრენებს); უნდა აღინიშნოს, რომ გათვალისწინებულ იქნა ინფორმაცია ფრენის კლასთან დაკავშირებით და ემისიების გამოსაანგარიშებლად შეირჩა „ეკონომ-კლასის“ კონვერსიის ფაქტორი შემდეგი ბმულიდან: www.atmosfair.de.

გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვა დაკრედიტების დროს

ჩვენი მიზანია, უზრუნველყოთ, რომ ჩვენმა მომხმარებლებმა შეასრულონ თავიანთი გარემოსდაცვითი და სოციალური პასუხისმგებლობები. აღნიშნული მიზნის მისაღწევად, თიბისი ბანკმა შეიმუშავა გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის (ESRM) პროცედურები, რომელიც სრულად არის ინტეგრირებული თიბისი ბანკის საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში. აღნიშნული პროცედურები დაკრედიტების დროს უზრუნველყოფენ ჩვენი ყველა სასესხო აქტივობის შესაბამის, რისკებზე დამყარებულ, სექტორების სპეციფიკების მიხედვით გარემოსდაცვით და სოციალური რისკების შეფასებას. ჩვენი პროცედურები მოიცავს საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის (IFC) სამოქმედო სტანდარტებს და ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD) სამოქმედო მოთხოვნებს. ეს მიდგომა საშუალებას გვაძლევს ეფექტურად ვმართოთ საკრედიტო და რეპუტაციული რისკები, რომლებიც შესაძლოა წარმოიშვას ჩვენი მომხმარებლების გარემოსდაცვით და სოციალურ სტანდარტებთან შეუსაბამობებით.

ჩვენ ყურადღებით ვამონიტორინგებთ და ვაფასებთ ჩვენი ბიზნეს-პორტფელის გადანაწილებას გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების კატეგორიების კუთხით და ვცდილობთ, შევამციროთ იმ ინდუსტრიების წილი, რომლებიც ნეგატიურ გავლენას ახდენენ გარემოსა და საზოგადოებაზე. ზოგ შემთხვევაში, გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიები განსხვავდება. კომერციული ტრანზაქციის გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიის დადგენისას, უპირატესობა უფრო მაღალი რისკის კატეგორიას ენიჭება.

ბიზნეს სესხების პორტფელის გადანაწილება გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიების მიხედვით

ჩვენი დაინტერესებული პირები

ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა (EMS) **გაგრძელება**

დაბალი რისკი - ტრანზაქციები, რომლებსაც აქვთ მინიმალური ან საერთოდ არ აქვთ ნეგატიური გარემოსდაცვითი, ან სოციალური ზემოქმედება. ზოგადად, ასეთი შემთხვევების შემდგომი ანალიზი აღარ ხორციელდება (იდენტიფიცირების შემდეგ), გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მომხმარებელი ითხოვს ინფორმაციას (თანხმობა/ცნობა/დასკვნა) გარემოს, ჭანმრთელობის და შრომის შესახებ ადგილობრივ და ეროვნულ კანონმდებლობასთან და ნორმატიულ აქტებთან მისი შესაბამისობის/ შეუსაბამობის მიზნით.

საშუალო რისკი – ოპერაციები სოციალურ, ან გარემოსდაცვით საკითხებზე საზიანო ეფექტის შეზღუდული პოტენციალით. ასეთი შემთხვევები მცირე რაოდენობისაა, განისაზღვრება ადგილმდებარეობის მიხედვით, შექცევადია, შესაძლებელია მისი გამოვლენა შეფასების ეტაპზე და თავისუფლად გვარდება რისკის შემცირების ზომების გამოყენებით. აღნიშნულ ოპერაციებს სჭირდებათ შეზღუდული, ან ფოკუსირებული გარემოსდაცვითი და/ან სოციალური შეფასება ან გარემოსდაცვითი ზომების, დაბინძურების ნორმების, საპროექტო კრიტერიუმების, ან სამშენებლო სტანდარტების პირდაპირი გამოყენება.

მაღალი რისკი – ოპერაციები, რომლებსაც ახასიათებთ პოტენციურად ძალიან მნიშვნელოვანი, ნეგატიური და/ან გრძელვადიანი გარემოსდაცვითი და/ან სოციალური ეფექტი, რომლის მასშტაბების განსაზღვრაც შეუძლებელია რთული იყოს სესხზე განაცხადის წარმოდგენის ეტაპზე. აღნიშნული საჭიროებს გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების და ეფექტების ანალიზს ბანკის კლიენტის ფუნქციონირების გავლენის მთლიანი არეალის კონტექსტში. რისკის შეფასების პროცესში კლიენტი გამოავლენს ცალკეულ პირებს და ჯგუფებს, რომლებზეც მისი წარმოება შეიძლება გავლენას ახდენდეს განსხვავებულად ან არაპროპორციულად.

კატეგორია A – ოპერაციები პოტენციურად მნიშვნელოვანი საზიანო სოციალური ან გარემოსდაცვითი ეფექტით, რომელიც შეიძლება იყოს მრავალმხრივი, შეუქცევადი ან უპრეცედენტო, რომლის შეფასებაც ჩვეულებრივ, მოითხოვს დამოუკიდებელი გარე ექსპერტების ჩართვას და შესაძლოა საჭიროებდეს საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების სპეციალისტების ჩართულობას სიღრმისეული შესწავლისა და შეფასების პროცესში.

ამასთან, ჩვენი მიზანია დადებითი წვლილი შევიტანოთ კერძო კომპანიების განვითარებაში და დავეხმაროთ მათ, სათანადოდ მართონ თავიანთსაქმიანობებთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკები. ადგილობრივი კანონმდებლობის მოთხოვნებთან და/ან „თიბისი“ სტანდარტებთან რაიმე სახის შეუსაბამობის გამოვლენის შემთხვევაში, ჩვენი კლიენტებისთვის შევიმუშავებთ გარემოსდაცვით და სოციალურ სამოქმედო გეგმებს (ESAP), რათა მათი გარემოსდაცვითი საქმიანობა გაუმჯობესდეს და გაკონტროვდეს გეგმების განხორციელების პროცესში.

მწვანე დაკრედიტების განვითარება

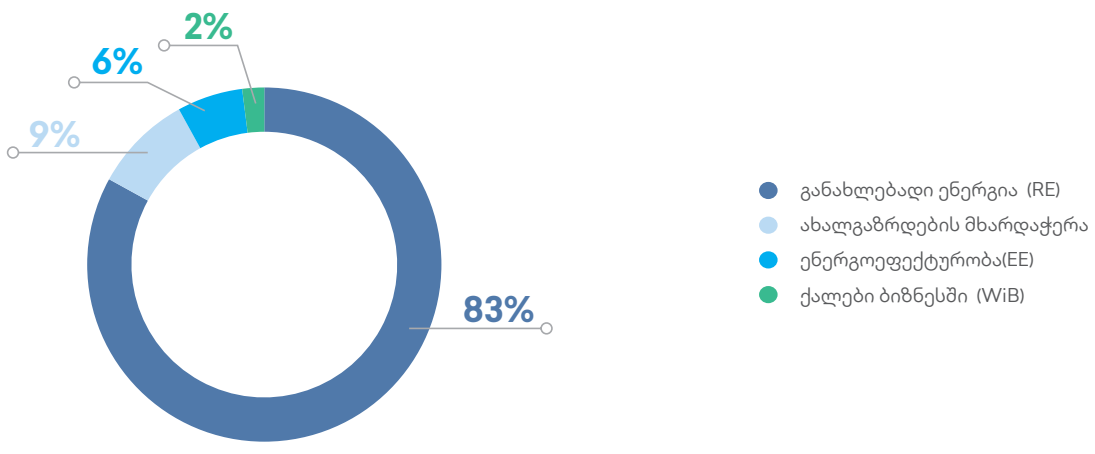
ჩვენ ვალიარებთ მდგრადი დაკრედიტების მნიშვნელობას და აქტიურად ვართ ჩართულები მდგრადი დაფინანსების სტანდარტიზებული მიდგომის შემუშავებაში, მათ შორის ენერგოეფექტური, განახლებადი ენერჯისა და რესურსეფექტური დაფინანსების ჩათვლით ჩვენი საცალო და ბიზნეს-მომხმარებლებისთვის. „თიბისი“ წამყვანი პარტნიორია საქართველოში ადგილობრივი განახლებადი ენერჯის პროექტების, მათ შორის ჰიდროელექტრო სადგურების დაფინანსებაში.

2021 წელს „თიბისი ბანკი“ პირველი კომერციული ბანკი გახდა კავკასიის რეგიონში, რომელმაც „მწვანე კლიმატური ფონდისგან“ (GCF) აკრედიტაცია მიიღო. აღნიშნული ბანკს საშუალებას აძლევს პირდაპირი წვდომა ჰქონდეს მწვანე კლიმატური ფონდის (GCF) დაფინანსებაზე, საქართველოში კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტირების, შერბილებისა დადა მასთან ბრძოლაში წვლილის შეტანისთვის.

ამ წელს ჩვენ ასევე ჩავატარეთ ადგილობრივი ბაზრის კვლევა, რათა განგვესაზღვრა ქართულ რეალობაზე მორგებული „თიბისის“ მწვანე კრიტერიუმები და შევიმუშავეთ „მწვანე დაკრედიტების პროცედურა“. ეს კვლევა ჩატარდა „Green for Growth Fund“-ის (GGF) Technical Assistance Facility-ის ფარგლებში, რომელსაც წარმოადგენს „Finance in Motion GmbH“ და აფინანსებდა ევროკავშირი „EU4Energy“ ინიციატივის ფარგლებში. ეს პროცედურაბანკს დაეხმარება მწვანე და გარემოსადმი მეგობრული ინიციატივების იდენტიფიცირებაში და კერძო კომპანიების წახალისებაში - გამოიყენონ მდგრადი ინვესტიციები და ამგვარად თავიანთი წვლილი შეიტანონ კლიმატის შერბილებაში.

მწვანე რესურსის პროვაიდერების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მიხედვით, 2021 წლის განმავლობაში ჩვენმა მდგრადმა პორტფელმა 761,446 CO₂kg/a-ს მიაღწია CO₂-ის დაზოგვაში. იმავე პერიოდში ჩვენი განახლებადი ენერჯის პორტფელის გავლენამ (სასათბურე აირის (GHG) ემისიების არიდება) 9,455 kg/a შეადგინა, გარე კონსულტანტის შეფასების მიხედვით „Green for Growth Fund“-ის (GGF) Technical Assistance Facility-ის ფარგლებში, რომელსაც წარმოადგენს „Finance in Motion GmbH“ და აფინანსებს ევროკავშირი „EU4Energy“ ინიციატივის ფარგლებში.

ჩვენი მდგრადი პორტფელის სტრუქტურა

შენიშვნა: ჩვენი მდგრადი სასესო პორტფელი მოიცავს ენერჯოეფექტურობას, ახალგაზრდების მხარდაჭერას და „ქალები ბიზნესში“ სესხებს, რომლებიც ფინანსდება საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისგან (IFI) მიღებული სპეციალური დანიშნულების თანხებით, ასევე განახლებადი ენერჯიის დაფინანსებისთვის გამოყოფილი სესხებით, რაც მოიცავს ბანკის მიერ დაფინანსებულ ყველა ჰიდროელექტრო სადგურს

ბიზნესის ჯაჭვის მონიტორინგი

როგორც ქვეყანაში ერთ-ერთი უმსხვილესი შემსყიდველი, გვესმის როგორც ნასყიდობასთან დაკავშირებით მიღებული ჩვენი გადამწყვეტილებების და ოპერაციების სოციალური, ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი მნიშვნელობა, ასევე მომწოდებლების მიმართ ჩვენი მოთხოვნების გავლენა. 2019 წელს, ჩვენი მომწოდებლების შემოწმების მიზნით შევიმუშავეთ გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის კითხვარი. ასევე, რეგულარულად ვაფასებთ ჩვენი გრძელვადიანი კონტრაქტორი კომპანიების გარემოსდაცვით და სოციალურ რისკებს. ჩვენს გარემოსდაცვით და სოციალურ სტანდარტებთან შეუსაბამობის ფაქტის გამოვლენის შემთხვევაში, ჩვენი გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის (ESRM) გუნდი შეიმუშავებს გარემოსდაცვით და სოციალურ სამოქმედო გეგმებს (ESAP-ებს) თითოეული კომპანიისთვის და მონიტორინგს გაუწევს მათ განხორციელებას.

გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება „თიბისის“ თანამშრომლებში

გვჯერა, რომ ჩვენს თანამშრომლებში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებას სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს EMS-ის ეფექტურად განხორციელებისთვის და ორგანიზაციის შიგნით ახალი ეკო-მეგობრული იდეების და ინიციატივების წახალისებისთვის.

ამ მიზნით ჩვენ აქტიურად ვახორციელებთ სხვადასხვა გარემოსდაცვით და სოციალურ სასწავლო პროგრამებს, რაც მოიცავს:

- „გამარჯობა“ ტრენინგი;
- ტრენინგს ახალი თანამშრომლებისთვის;
- გარემოსდაცვით და სოციალურ ტრენინგს საკრედიტო პერსონალისთვის;
- ყოველწლიური სავალდებულო ონლაინ EMS ელ-სწავლების კურსი ყველა თანამშრომლისთვის, რასაც მოჰყვება თვითშეფასების ტესტი; და
- სავალდებულო on-boardinგ ტრენინგი.

2021 წელს ჩვენი თანამშრომლების 95%-მა, მათ შორის ტოპ მენეჯმენტის წევრებმა, წარმატებით გაიარა „თიბისის“ EMS-ის შესახებ ონლაინ კურსი და თვითშეფასების ტესტი.

ეფექტური კომუნიკაციის უზრუნველსაყოფად, შეიქმნა ვიდეო მასალები, რომლებიც მოკლედ აღწერს „თიბისის“ გარემოსდაცვითი მართვის სისტემას.

ჩვენი დაინტერესებული პირები

ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა (EMS) **გაგრძელება**

გარე კომუნიკაცია

„თიბისი“ დიდ ყურადღებას აქცევს გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების გარე კომუნიკაციას როგორც არსებულ, ასევე პოტენციურ მომხმარებლებთან და სხვა დაინტერესებულ პირებთან. ჩვენი დაინტერესებული მხარეებისგან მიღებული უკუკავშირი და რეკომენდაციები ჩვენი გარემოსდაცვითი და სოციალური საქმიანობის მუდმივად გაუმჯობესების საშუალებას გვაძლევს.

ჩვენი საჩივრების მიღების მექანიზმი შესაძლებლობას აძლევს ნებისმიერ დაინტერესებულ მხარეს წარმოადგინონ თავიანთი საჩივრები გარემოსდაცვით და სოციალურ საკითხებზე ჩვენი ვებგვერდის www.tbcbank.com.ge საშუალებით. ყველა საჩივარი გულდასმით ანალიზდება და დროულად გადაეცემა შესაბამის პირებს. 2021 წლის განმავლობაში არცერთი გარემოსდაცვითი და სოციალური საჩივარი დაფიქსირებულა.

„თიბისი ბანკი“ ასევე აქტიურად მონაწილეობს საქართველოში განახლებადი ენერჯის, კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტირების და მწვანე დაფინანსების შესაძლებლობების შესახებ ცნობადობის ამაღლებაში. ამ მიზნით, ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD) მწვანე ეკონომიკის დაფინანსების პროგრამასთან (GEFF) თანამშრომლობით, ჩვენ მოვანწყვეთ მწვანე ეკონომიკის ფორუმი და ასევე მონაწილეობა მივიღეთ „GreenPact“-ის მიერ ორგანიზებულ მდგრადი დაფინანსების ყოველწლიურ ფორუმში, რომელზეც განიხილებოდა მწვანე დაფინანსების პრაქტიკები რეგიონალურ და ადგილობრივ ბანკებთან.

ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები

მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგების ძირითადი მაჩვენებლები

ათას ლარში	ფინანსური წელი'21	ფინანსური წელი'20 (გადაანგარიშებული)	ცვლილება ნ/წ
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	995,792	827,699	20.3%
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	224,887	168,779	33.2%
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	177,229	118,585	49.5%
სულ საკრედიტო ზარალის აღდგენა/(რეზერვი)*	21,034	(356,381)	NMF
საოპერაციო შემოსავალი საკრედიტო ზარალის რეზერვის და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების შემდეგ	1,418,942	758,682	87.0%
ზარალი ფინანსური ინსტრუმენტის მოდიფიკაციებიდან	(1,726)	(41,015)	-95.8%
საოპერაციო ხარჯები	(454,993)	(385,469)	18.0%
მოგება დაბეგრამდე	962,223	332,198	NMF
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/კრედიტი	(119,278)	5,062	NMF
წმინდა მოგება	842,945	337,260	NMF

*გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 წლის მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას, რადგან ისინი ასახავს ცვლილებებს, რომლებიც უკავშირდება ხელმძღვანელობის მიერ არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურებასა და ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯებს შორის განხორციელებულ რეკლასიფიკაციას. მეტი ინფორმაციისთვის, გთხოვთ იხილოთ ფინანსური ანგარიშგებების მეორე შენიშვნა.
NMF – უმნიშვნელო ციფრები

საბალანსო უწყისის და კაპიტალის ძირითადი მაჩვენებლები

ათას ლარში	დეკ - 21	დეკ - 20	ცვლილება ნ/წ
სულ აქტივები	24,039,512	22,398,962	7.3%
სულ სესხები	16,954,553	15,200,515	11.5%
მომხმარებელთა დეპოზიტები	14,884,145	12,634,295	17.8%
სულ კაპიტალი	3,590,055	2,830,180	26.8%
ძირითადი პირველადი კაპიტალი (Basel III)	2,759,894	1,911,233	44.4%
პირველადი კაპიტალი (Basel III)	3,379,414	2,385,181	41.7%
საზედამხედველო კაპიტალი (Basel III)	4,102,927	3,137,912	30.8%
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები (Basel III)	20,217,629	18,301,477	10.5%

ძირითადი კოეფიციენტები

	ფინანსური წელი'21	ფინანსური წელი'20	ცვლილება ნ/წ
უკუგება კაპიტალზე (ROE)	26.3%	12.9%	13.4 pp
უკუგება აქტივებზე (ROA)	3.7%	1.7%	2.0 pp
წმინდა საპროცენტო მარჟა (NIM)	5.0%	4.7%	0.3 pp
ხარჯების შემოსავლებთან თანაფარდობა	32.5%	34.6%	-2.1 pp
რისკის ხარჯი	-0.3%	2.4%	-2.7 pp
უმოქმედო სესხები (NPL) მთლიან სესხებთან	2.4%	4.7%	-2.3 pp
უმოქმედო სესხების (NPL) რეზერვების დაფარვის კოეფიციენტი	99.2%	85.6%	13.6 pp
სულ უმოქმედო სესხების დაფარვის (NPL) კოეფიციენტი	174.6%	159.4%	15.2 pp
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი (Basel III)	13.7%	10.4%	3.3 pp
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი (Basel III)	16.7%	13.0%	3.7 pp
საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი (Basel III)	20.3%	17.1%	3.2 pp
ლევერიჯი (times)	6.7x	7.9x	-1.2x

ფინანსური მიმოხილვა გაგრძელება

წმინდა საპროცენტო შემოსავალი

2021 წელს ჩვენ გამოვიმუშავეთ 995.8 მილიონი ლარის წმინდა საპროცენტო შემოსავალი, რომელიც წინა წელთან შედარებით 20.3%-ით არის გაზრდილი. საპროცენტო შემოსავალი და საპროცენტო ხარჯი 12.2%-ით და 4.8%-ით გაიზარდა, შესაბამისად.

წინა წელთან შედარებით საპროცენტო შემოსავლის ზრდა ძირითადად დაკავშირებული იყო სესხებიდან მიღებული საპროცენტო შემოსავლის ზრდასთან, რაც უკავშირდებოდა მთლიანი სასესხო პორტფელის 1,754.0 მილიონი ლარით, ან 11.5%-ით ზრდას და სესხის საპროცენტო განაკვეთის 0.1 pp-ით ზრდას. სესხის განაკვეთის ზრდა გამოწვეული იყო ლარის სესხების წილის ზრდით მთლიან პორტფელში.

საპროცენტო ხარჯის ზრდა უმეტესწილად უკავშირდებოდა დეპოზიტების საპროცენტო ხარჯს რაც გამოწვეული იყო შესაბამისი პორტფელის ზრდით 2,249.9 მილიონი ლარის, ან 17.8%-ის ოდენობით. იმავე პერიოდში დეპოზიტების განაკვეთმა 0.2 pp-ით იკლო. ამასთან, ვალდებულებების სტრუქტურის ცვლილებას დეპოზიტებთან მიმართებაში (65%-დან 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 73%-მდე 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ) დადებითი ეფექტი ჰქონდა დაფინანსების ხარჯზე. შედეგად, დაფინანსების ხარჯი 0.4 pp-ით შემცირდა წინა წელთან შედარებით და 2021 წელს 4.4% შეადგინა.

2021 წელს ჩვენი წმინდა საპროცენტო მარჟა 5.0%-ზე იყო, რაც წინა წელთან შედარებით 0.3 pp-ით მეტია.

ათას ლარში	ფინანსური წელი'21	ფინანსური წელი'20	ცვლილება წ/წ
საპროცენტო შემოსავალი	1,863,077	1,660,838	12.2%
საპროცენტო ხარჯი	(895,428)	(854,089)	4.8%
წმინდა შემოსულობა სავალუტო სვოპებიდან	28,143	20,950	34.3%
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	995,792	827,699	20.3%
წმინდა საპროცენტო მარჟა	5.0%	4.7%	0.3 pp

არასაპროცენტო შემოსავალი

2021 წელს მთლიანი სხვა არასაპროცენტო შემოსავალი 39.9%-ით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით და 402.1 მილიონი ლარი შეადგინა. აღნიშნულ ზრდა განპირობებული იყო ყველა კატეგორიით, მათ შორის არის 2021 წლის მე-2 კვარტალში, ჩვენი ერთ-ერთი საინვესტიციო ქონების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლით 26.3 მილიონი ლარის ოდენობით (ამ გარიგებიდან მიღებული შემოსავალი გათვალისწინებულია სხვა საოპერაციო შემოსავალში).

ათას ლარში	ფინანსური წელი'21	ფინანსური წელი'20	ცვლილება წ/წ
არასაპროცენტო შემოსავალი			
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	224,887	168,779	33.2%
წმინდა შემოსულობა ვალუტის დერივატივებიდან, ოპერაციებიდან უცხოურ ვალუტაში და კონვერტაციიდან	124,194	105,855	17.3%
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	53,035	12,730	NMF
სულ სხვა არასაპროცენტო შემოსავალი	402,116	287,364	39.9%

საკრედიტო ზარალის რეზერვი

მთლიანმა საკრედიტო ზარალის რეზერვმა 2021 წელს 21.0 მილიონი ლარი შეადგინა. წინა წელთან შედარებით ამ მნიშვნელოვან კლებაზე იმოქმედა გაუმჯობესებულმა მაჩვენებლებმა ყველა სეგმენტში 2021 წელს და ასევე 2020 წლის მაღალმა საბაზისო ეფექტმა, საკრედიტო ზარალის რეზერვზე კოვიდ-19-ის გავლენის გათვალისწინებით.

ათას ლარში	ფინანსური წელი '21	ფინანსური წელი '20 (გადაანგარიშებული)	ცვლილება ნ/ნ
სამომხმარებლო სესხებზე საკრედიტო ზარალის აღდგენა/(რეზერვი)	43,176	(330,811)	NMF
საკრედიტო ზარალის აღდგენა/(რეზერვი) სხვა ოპერაციებისთვის*	(22,142)	(25,570)	-13.4%
სულ საკრედიტო ზარალის აღდგენა/(რეზერვი)*	21,034	(356,381)	NMF
საოპერაციო შემოსავალი საკრედიტო ზარალის რეზერვის და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების შემდეგ*	1,418,942	758,682	87.0%
რისკის ხარჯი	-0.3%	2.4%	-2.7 pp

*გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 წლის საოპერაციო შემოსავალს მოსალოდნელი საკრედიტო და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალის შემდეგ, რადგან ისინი ასახავენ ცვლილებებს, რომლებიც უკავშირდება ხელმძღვანელობის მიერ არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურებასა და ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯებს შორის განხორციელებულ რეკლასიფიკაციას. მეტი ინფორმაციისთვის, გთხოვთ იხილოთ ფინანსური ანგარიშგებების მეორე შენიშვნა.
NMF – უმნიშვნელო ციფრები

საოპერაციო ხარჯები

2021 წელს ჩვენი მთლიანი საოპერაციო ხარჯები 18.0%-ით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით.

2021 წელს ჩვენი საოპერაციო ხარჯების ზრდაზე მეტწილად იმოქმედა თანამშრომლებზე განუღებო დანახარჯებმა, შესრულებასთან დაკავშირებული მაღალი ხარჯების გამო, რაც მოიცავდა ხელმძღვანელობის ცვლილებად ანაზღაურებას. ამავდროულად, ზრდა ადმინისტრაციულ და სხვა ხარჯებში გამოწვეული იყო 2020 წლის დაბალი საბაზისო ეფექტით და გაზრდილი ბიზნეს საქმიანობებით.

ხარჯების შემოსავლებთან თანაფარდობა 32.5%-ზე იდგა, რაც წინა წელთან შედარებით 2.1 pp-ით ნაკლებია.

ათას ლარში	ფინანსური წელი '21	ფინანსური წელი '20 (გადაანგარიშებული)	ცვლილება ნ/ნ
საოპერაციო ხარჯები			
პერსონალის ხარჯები	(255,747)	(206,887)	23.6%
ვალდებულებების და ხარჯების რეზერვი	-	(2,600)	-100.0%
ცვეთა და ამორტიზაცია	(70,622)	(64,068)	10.2%
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები*	(128,624)	(111,914)	14.9%
სულ საოპერაციო ხარჯები*	(454,993)	(385,469)	18.0%
ხარჯის შემოსავლებთან თანაფარდობა	32.5%	34.6%	-2.1 pp

*გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 წლის საოპერაციო ხარჯების მაჩვენებლებს, რადგან ისინი ასახავენ ცვლილებებს, რომლებიც უკავშირდება ხელმძღვანელობის მიერ არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურებასა და ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯებს შორის განხორციელებულ რეკლასიფიკაციას. მეტი ინფორმაციისთვის, გთხოვთ იხილოთ ფინანსური ანგარიშგებების მეორე შენიშვნა.

წმინდა მოგება

2021 წელს ჩვენი რეკორდულად მაღალ მომგებიანობაზე იმოქმედა ძლიერმა შემოსავლებმა ყველა კატეგორიაში და აქტივების ხარისხის მაღალმა დონემ.

შედგად, ჩვენი უკუგება კაპიტალზე (ROE) 26.3% იყო, ხოლო უკუგება აქტივებზე (ROA) 3.7%.

ათას ლარში	ფინანსური წელი 21	ფინანსური წელი 20	ცვლილება ნ/ნ
ზარალი ფინანსური ინსტრუმენტის მოდიფიკაციებიდან	(1,726)	(41,015)	-95.8%
მოგება დაბეგრამდე	962,223	332,198	NMF
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/კრედიტი	(119,278)	5,062	NMF
წლის წმინდა მოგება	842,945	337,260	NMF
უკუგება კაპიტალზე (ROE)	26.3%	12.9%	13.4 pp
უკუგება აქტივებზე (ROA)	3.7%	1.70%	2.0 pp

ფინანსური მიმოხილვა გაგრძელება

დაფინანსება და ლიკვიდურობა

2021 წელს ჩვენ გამოვიყენეთ 2020 წელს დაგროვილი ჭარბი ლიკვიდურობა და ჩვენი ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (LCR), 115.8% შეადგინა, რაც სებ-ის მიერ განსაზღვრულ 100%-იან ზღვარზე მაღალია, ხოლო ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (LCR) ლარში და უცხოურ ვალუტაში შესაბამისად 107.7% და 120.8% იყო, რაც საკმაოდ აღემატებოდა შესაბამის 75% და 100%-იან ზღვრებს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი (NSFR) 127.3% იყო, რაც აღემატება 100%-იან საზედამხებველო ლიმიტს.

	დეკ - 21	დეკ - 20	ცვლილება ნ/ნ
მინიმალური წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	100.0%	100.0%	0.0 pp
წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, განსაზღვრული სებ-ის მიერ (NSFR)	127.3%	126.0%	1.3 pp
წმინდა სესხები დეპოზიტებთან + IFI დაფინანსება	101.3%	100.7%	0.6 pp
ლევერიჯი (ჯერადი)	6.7x	7.9x	-1.2x
მინიმალური მთლიანი ლიკვიდობის კოეფიციენტი, განსაზღვრული სებ-ის მიერ (LCR)	100.0%	100.0%	0.0 pp
მინიმალური LCR ლარში, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	75%*	n/a	NMF
მინიმალური LCR უცხოურ ვალუტაში, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	100.00%	100.0%	0.0 pp
სულ ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	115.8%	134.2%	-18.4 pp
LCR ლარში, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	107.7%	132.2%	-24.5 pp
LCR უცხოურ ვალუტაში, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	120.8%	134.9%	-14.1 pp

*2021 წლის მაისში სებ-მა ადადგინა სებ-ის ლარის ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტის ლიმიტი, რომელიც ამოღებულია ერთი წლის ვადით

საზედამხებველო კაპიტალი

წინა წელთან შედარებით ბანკის ძირითადი პირველადი კაპიტალის (CET1), პირველადი კაპიტალის (Tier 1) და მთლიანი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები გაიზარდა 3.3pp-ით, 3.7 pp-ით და 3.2 pp-ით, შესაბამისად. ამ ზრდაზე ძირითადად იმოქმედა წმინდა შემოსავლის ძლიერმა გენერირებამ, 2021 წლის ნორმებში 75 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების AT1 ობლიგაციების გამოშვებამ და ადგილობრივი ვალუტის აფასებამ, რომელიც ნაწილობრივ დაკომპენსირდა საკრედიტო პორტფელის ზრდით.

ათას ლარში	დეკ - 21	დეკ - 20	ცვლილება ნ/ნ
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	2,759,894	1,911,233	44.4%
პირველადი კაპიტალი	3,379,414	2,385,181	41.7%
საზედამხებველო კაპიტალი	4,102,927	3,137,912	30.8%
სულ რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების პოზიცია	20,217,629	18,301,477	10.5%
მინიმალური ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	11.7%	7.4%	4.3 pp
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	13.7%	10.4%	3.3 pp
მინიმალური პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	14.0%	9.2%	4.8 pp
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	16.7%	13.0%	3.7 pp
მინიმალური საზედამხებველო კაპიტალის კოეფიციენტი	18.4%	13.7%	4.7 pp
საზედამხებველო კაპიტალის კოეფიციენტი	20.3%	17.1%	3.2 pp

საკრედიტო პორტფელი

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მთლიანმა საკრედიტო პორტფელმა მიაღწია 16,954.6 მილიონ ლარს, რაც 11.5%-იანი ზრდაა წინა წელთან შედარებით ან 17.3%-უცვლელი სავალუტო კურსის პირობებში. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული მთლიანი სესხების პროპორცია გაიზარდა 5.7 pp-ით წინა წელთან შედარებით და შეადგინა მთლიანი სესხების 53.7%, ხოლო უცვლელი კურსის საფუძველზე უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული მთლიანი სესხების პროპორცია შემცირდა 3.4 pp-ით და შეადგინა 56.0%.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჩვენი საბაზრო წილი მთლიან სესხებში შეადგენდა 38.8%, რომელიც შემცირდა 0.2 pp-ით წინა წელთან შედარებით, ხოლო ჩვენი სესხის საბაზრო წილი იურიდიულ პირებში შეადგენდა 39.1%, რომელიც გაიზარდა 0.5 pp-ით იმავე პერიოდში. ჩვენი სესხის საბაზრო წილი ფიზიკურ პირებში შეადგენდა 38.6%, რომელიც შემცირდა 0.8 pp-ით წინა წელთან შედარებით.

ათას ლარში	დეკ - 21	დეკ - 20	ცვლილება ნ/წ
კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები			
საცალო	6,265,507	5,846,274	7.2%
- საცალო სესხები ლარში	3,580,468	3,007,482	19.1%
- საცალო სესხები უცხოურ ვალუტაში	2,685,039	2,838,792	-5.4%
კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესი	6,547,741	5,831,871	12.3%
- კორპორატიული სესხები ლარში	2,188,776	1,599,857	36.8%
- კორპორატიული სესხები უცხოურ ვალუტაში	4,358,965	4,232,014	3.0%
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები (MSME)	4,141,305	3,522,370	17.6%
- MSME სესხები ლარში	2,082,204	1,559,127	33.5%
- MSME სესხები უცხოურ ვალუტაში	2,059,101	1,963,243	4.9%
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები	16,954,553	15,200,515	11.5%

2020 წლის შესადარისი მონაცემები არ შეესაბამება 2020 წლის გამოქვეყნებულ რიცხვებს, რადგან ისინი ასახავენ რე-სეგმენტაციის ეფექტს, რომელიც აღწერილია ფინანსური ანგარიშგების 28-ე შენიშვნაში, მაგრამ არ ითვალისწინებენ სტანდარტულ წლიურ რე-სეგმენტაციას.

	ფინანსური წელი '21	ფინანსური წელი '20	ცვლილება ნ/წ
სესხების ეფექტური განაკვეთი	10.2%	10.1%	0.1 pp
სესხების ეფექტური განაკვეთი ლარში	15.1%	15.2%	-0.1 pp
სესხების ეფექტური განაკვეთი უცხოურ ვალუტაში	6.5%	6.7%	-0.2 pp
საცალო სესხების ეფექტური განაკვეთი	11.5%	11.5%	0.0 pp
- საცალო სესხების ეფექტური განაკვეთი ლარში	16.1%	16.5%	-0.4 pp
- საცალო სესხების ეფექტური განაკვეთი უცხოურ ვალუტაში	6.1%	6.6%	-0.5 pp
კორპორატიული სესხების ეფექტური განაკვეთი	9.0%	8.6%	0.4 pp
- კორპორატიული სესხების ეფექტური განაკვეთი ლარში	13.7%	13.2%	0.5 pp
- კორპორატიული სესხების ეფექტური განაკვეთი უცხოურ ვალუტაში	7.0%	7.0%	0.0 pp
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) სესხების ეფექტური განაკვეთი	10.2%	10.2%	0.0 pp
- მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) სესხების ეფექტური განაკვეთი ლარში	14.9%	14.9%	0.0 pp
- მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) სესხების ეფექტური განაკვეთი უცხოურ ვალუტაში	6.0%	6.3%	-0.3 pp

2020 წლის შესადარისი მონაცემები არ შეესაბამება 2020 წლის გამოქვეყნებულ რიცხვებს, რადგან ისინი ასახავენ რე-სეგმენტაციის ეფექტს, რომელიც აღწერილია ფინანსური ანგარიშგების 28-ე შენიშვნაში, მაგრამ არ ითვალისწინებენ სტანდარტულ წლიურ რე-სეგმენტაციას.

საკრედიტო პორტფელის ხარისხი

par 30 მაჩვენებელი წინა წელთან შედარებით 0.6 pp-ით გაუმჯობესდა. მაჩვენებლის კლება მეტწილად საცალო სეგმენტით იყო განპირობებული, კერძოდ უზრუნველყოფის გარეშე არსებული სესხების ჩამოწერითა და იპოთეკური სესხების ძლიერი მაჩვენებლებით.

ჩვენი უმოქმედო სესხების კოეფიციენტი 2.3 pp-ით გაუმჯობესდა წინა წელთან შედარებით და 2.4% შეადგინა. აღდგენა ყველა სეგმენტში შეინიშნებოდა, რაზეც უმეტესად იმოქმედა კოვიდ-19-თან დაკავშირებული რესტრუქტურირებული სესხების განახლებულმა დაფარვებმა.

ფინანსური მიმოხილვა გავრცელება

	31-Dec-21	31-Dec-20	Change YoY
Par 30	დეკ - 21	დეკ - 20	ცვლილება წ/წ
საბაზო	2.2%	3.5%	-1.3 pp
კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესი	0.6%	1.0%	-0.4 pp
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები (MSME)	4.0%	3.7%	0.3 pp
სულ სესხები	2.0%	2.6%	-0.6 pp

2020 წლის შესადარისი მონაცემები არ შეესაბამება 2020 წლის გამოქვეყნებულ რიცხვებს, რადგან ისინი ასახავენ რე-სეგმენტაციის ეფექტს, რომელიც აღწერილია ფინანსური ანგარიშების 28-ე შენიშვნაში, მაგრამ არ ითვალისწინებენ სტანდარტულ წლიურ რე-სეგმენტაციას.

უმოქმედო სესხები (NPLs)	დეკ - 21	დეკ - 20	ცვლილება წ/წ
საბაზო	2.5%	5.8%	-3.3 pp
კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესი	1.4%	2.4%	-1.0 pp
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები (MSME)	4.0%	6.5%	-2.5 pp
სულ სესხები	2.4%	4.7%	-2.3 pp

2020 წლის შესადარისი მონაცემები არ შეესაბამება 2020 წლის გამოქვეყნებულ კოეფიციენტებს, რადგან ისინი ასახავენ რე-სეგმენტაციის ეფექტს, რომელიც აღწერილია ფინანსური ანგარიშების 28-ე შენიშვნაში, მაგრამ არ ითვალისწინებენ სტანდარტულ წლიურ რე-სეგმენტაციას.

უმოქმედო სესხების დაფარვის კოეფიციენტი (NPL coverage)	დეკ - 21		დეკ - 20	
	რეზერვების დაფარვის კოეფიციენტი	მთლიანი დაფარვის კოეფიციენტი	რეზერვების დაფარვის კოეფიციენტი	მთლიანი დაფარვის კოეფიციენტი
საბაზო	157.0%	222.7%	102.4%	170.3%
კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესი	56.8%	126.4%	77.1%	148.0%
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები (MSME)	68.0%	155.5%	66.4%	150.5%
სულ	99.2%	174.6%	85.6%	159.4%

2020 წლის შესადარისი მონაცემები არ შეესაბამება 2020 წლის გამოქვეყნებულ კოეფიციენტებს, რადგან ისინი ასახავენ რე-სეგმენტაციის ეფექტს, რომელიც აღწერილია ფინანსური ანგარიშების 28-ე შენიშვნაში, მაგრამ არ ითვალისწინებენ სტანდარტულ წლიურ რე-სეგმენტაციას. ამასთან, 2021 წელს მენეჯმენტმა შეცვალა სესხის უზრუნველყოფის დაფარვის მეთოდოლოგია უფრო კონსერვატიული მიდგომით. უმოქმედო სესხების მთლიანი დაფარვის კოეფიციენტი 2020 წლისთვის გადათვლილია განახლებული მეთოდოლოგიით.

რისკის ხარჯი

რისკის მთლიანი ხარჯი 2021 წელს -0.3%-ზე იყო, რაც გამოიწვია 2021 წლის გაუმჯობესებულმა მაჩვენებლებმა ყველა სეგმენტში და 2020 წლის მაღალმა საბაზისო ეფექტმა, საკრედიტო ზარალის რეზერვზე კოვიდ-19-ის გავლენის გათვალისწინებით.

რისკის ხარჯი (CoR)	ფინანსური წელი'21	ფინანსური წელი'20	ცვლილება წ/წ
საბაზო	0.4%	3.8%	-3.4 pp
კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესი	-1.0%	0.6%	-1.6 pp
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები (MSME)	-0.2%	3.0%	-3.2 pp
სულ	-0.3%	2.4%	-2.7 pp

2020 წლის შესადარისი მონაცემები არ შეესაბამება 2020 წლის გამოქვეყნებულ კოეფიციენტებს, რადგან ისინი ასახავენ რე-სეგმენტაციის ეფექტს, რომელიც აღწერილია ფინანსური ანგარიშების 28-ე შენიშვნაში, მაგრამ არ ითვალისწინებენ სტანდარტულ წლიურ რე-სეგმენტაციას.

სადეპოზიტო პორტფელი

მთლიანი სადეპოზიტო პორტფელი 17.8%-ით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით ყველა სეგმენტში და 14,884.1 მილიონი ლარი შეადგინა, ხოლო უცვლელი სავალუტო კურსის მიხედვით, იმავე პერიოდში, მთლიანი სადეპოზიტო პორტფელი 23.1%-ით გაიზარდა. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული დეპოზიტების პროპორცია გაიზარდა 3.2 pp-ით წინა წელთან შედარებით და შეადგინა მთლიანი დეპოზიტების 63.8%, ხოლო უცვლელი კურსის საფუძველზე უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული მთლიანი დეპოზიტების პროპორცია შემცირდა 1.6 pp-ით და შეადგინა 64.4%.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჩვენი საბაზრო წილი დეპოზიტებში შეადგენდა 40.4%, რომელიც შემცირდა 3.2 pp-ით წინა წელთან შედარებით, ხოლო ჩვენი საბაზრო წილი იურიდიული პირების დეპოზიტებში შეადგენდა 40.5%, რომელიც გაიზარდა 6.0 pp-ით იმავე პერიოდში. ხოლო საბაზრო წილი ფიზიკური პირების დეპოზიტებში 40.3% იყო, რაც წინა წელთან შედარებით 0.8 pp-ით არის გაზრდილი.

ათას ლარში	დეკ - 21	დეკ - 20	ცვლილება ნ/წ
კლიენტის ანგარიშები			
საცალო	5,629,823	4,975,661	13.1%
- საცალო დეპოზიტები ლარში	1,492,325	1,236,594	20.7%
- საცალო დეპოზიტები უცხოურ ვალუტაში	4,137,498	3,739,067	10.7%
კორპორატიული და საინვესტიციო ბიზნესი	7,378,552	5,778,914	27.7%
- კორპორატიული დეპოზიტები ლარში	2,970,310	1,890,889	57.1%
- კორპორატიული დეპოზიტები უცხოურ ვალუტაში	4,408,242	3,888,025	13.4%
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები (MSME)	1,564,150	1,368,490	14.3%
- MSME დეპოზიტები ლარში	761,493	661,941	15.0%
- MSME დეპოზიტები უცხოურ ვალუტაში	802,657	706,549	13.6%
საერთო კლიენტის ანგარიშები	14,884,145	12,634,295	17.8%

* სულ დეპოზიტების წილი მოიცავს ფინანსთა სამინისტროს დეპოზიტებს 511 მილიონი ლარის და 312 მილიონი ლარის ოდენობით 2020 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შესაბამისად.
2020 წლის შესადარისი მონაცემები არ შეესაბამება 2020 წლის გამოქვეყნებულ რიცხვებს, რადგან ისინი ასახავენ რე-სეგმენტაციის ეფექტს, რომელიც აღწერილია ფინანსური ანგარიშების 28-ე შენიშვნაში, მაგრამ არ ითვალისწინებენ სტანდარტულ წლიურ რე-სეგმენტაციას.

	ფინანსური წელი 21	ფინანსური წელი 20	ცვლილება ნ/წ
დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი	3.4%	3.6%	-0.2 pp
- დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი ლარში	6.7%	6.5%	0.2 pp
- დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი უცხოურ ვალუტაში	1.5%	2.0%	-0.5 pp
საცალო დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი	2.2%	2.6%	-0.4 pp
- საცალო დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი ლარში	4.9%	5.3%	-0.4 pp
- საცალო დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი უცხოურ ვალუტაში	1.3%	1.7%	-0.4 pp
კორპორატიული დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი	4.3%	4.4%	-0.1 pp
- კორპორატიული დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი ლარში	8.5%	8.1%	0.4 pp
- კორპორატიული დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი უცხოურ ვალუტაში	2.0%	2.5%	-0.5 pp
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი	0.8%	0.9%	-0.1 pp
- მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი ლარში	1.4%	1.6%	-0.2 pp
- მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების (MSME) დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი უცხოურ ვალუტაში	0.2%	0.3%	-0.1 pp

2020 წლის შესადარისი მონაცემები არ შეესაბამება 2020 წლის გამოქვეყნებულ კოეფიციენტებს, რადგან ისინი ასახავენ რე-სეგმენტაციის ეფექტს, რომელიც აღწერილია ფინანსური ანგარიშების 28-ე შენიშვნაში, მაგრამ არ ითვალისწინებენ სტანდარტულ წლიურ რე-სეგმენტაციას.

ფინანსური მიმოხილვა გაგრძელება

კოეფიციენტები

კოეფიციენტები (ყოველთვიური საშუალოს საფუძველზე)	ფინანსური წელი'21	ფინანსური წელი'20
მომგებიანობის კოეფიციენტი:		
უკუგება კაპიტალზე (ROE)	26.3%	12.9%
უკუგება აქტივებზე (ROA)	3.7%	1.7%
ხარჯების შემოსავლებთან თანაფარდობა	32.5%	34.6%
წმინდა საპროცენტო მარჟა (NIM)	5.0%	4.7%
სესხების ეფექტური განაკვეთი	10.2%	10.1%
დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი	3.4%	3.6%
დაფინანსების ხარჯი (cost of funding)	4.4%	4.8%*
აქტივის ხარისხი და პორტფელის კონცენტრაცია:		
რისკის ხარჯი (CoR)	-0.3%	2.4%
PAR 90 მთლიან სესხებზე	1.2%	1.5%
უმომქმედო სესხები (NPL) მთლიან სესხებთან	2.4%	4.7%
უმომქმედო სესხების (NPL) რეზერვების დაფარვის კოეფიციენტი	99.2%	85.6%
უმომქმედო სესხების მთლიანი დაფარვის კოეფიციენტი**	174.6%	159.4%
საკრედიტო ზარალის დონე მთლიან სესხებზე	2.4%	4.0%
დაკავშირებული მხარის სესხები მთლიან სესხებში	0.1%	0.0%
მთლიანი პორტფელის ტოპ-10 მსესხებელი	6.9%	7.9%
მთლიანი პორტფელის ტოპ-20 მსესხებელი	10.6%	12.1%
კაპიტალის და ლიკვიდობის პოზიციები:		
წმინდა სესხები დეპოზიტებზე + IFF*** დაფინანსება	101.3%	100.7%
წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი	127.3%	126.0%
ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი	115.8%	134.2%
ლევერიჯი	6.7x	7.9x
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი (Basel III)	13.7%	10.4%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი (Basel III)	16.7%	13.0%
საზედამხედველოკაპიტალის კოეფიციენტი (Basel III)	20.3%	17.1%

*ჯგუფმა გააფორმა უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული სვოპ ხელშეკრულებები მისი დაფინანსების ხარჯის შემცირების მიზნით. შესაბამისი საპროცენტო ეფექტი ნაჩვენებია წმინდა საპროცენტო შემოსავალში, მაგრამ აღარ არ შედიოდა დაფინანსების ხარჯის კოეფიციენტის დაანგარიშებაში. ვინაიდან ხელშეკრულებებმა მნიშვნელოვან მოცულობას მიაღწია, ჯგუფმა გადახედა ეფექტების ნარდვენას დაფინანსების ხარჯის კოეფიციენტში და მიიღო სვოპ ხელშეკრულებებიდან საპროცენტო ეფექტის დაფინანსების ხარჯის დაანგარიშებაში გათვალისწინების გადაწყვეტილება. ცვლილება რეტროსპექტულად განხორციელდა და ასევე გადაანგარიშდა წინა პერიოდების კოეფიციენტები.

** 2021 წელს ბენეფიციენტმა შეცვალა სესხის უზრუნველყოფის დაფარვის მეთოდოლოგია უფრო კონსერვატიული მიდგომით. უმომქმედო სესხების მთლიანი დაფარვის კოეფიციენტი 2020 წლისთვის გადათვლილია განახლებული მეთოდოლოგიით.

*** საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტები

კოეფიციენტების განმარტებები მოცემულია 317-318 გვერდებზე.

ძირითადი არსებული და მოსალოდნელი რისკები

კოვიდ-19-ის პანდემიამ გააძლიერა რისკის მართვის კრიტიკული მნიშვნელობა ჯგუფის სტრატეგიისთვის. კოვიდ-19 ეპოქაში განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მოსალოდნელი რისკების და განუსაზღვრელობების დადგენას, რომლებმაც შესაძლოა უარყოფითი გავლენა იქონიონ ჯგუფის მუშაობის მაჩვენებლებზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და სამომავლო პერსპექტივებზე. ამ ნაწილში გაანალიზებულია ის ძირითადი არსებული და მოსალოდნელი რისკები და განუსაზღვრელობები, რომელთა წინაშეც დგას ჯგუფი. არ არის გამორიცხული, რომ ჯგუფის მუშაობის შედეგებზე შესაძლოა გავლენა იქონიონ ჯერ კიდევ უცნობმა რისკებმა და განუსაზღვრელობებმა, რომლებიც არ არის ჩამოთვლილი ქვემოთ. რისკების მართვის პრაქტიკის შესახებ უფრო დეტალური ინფორმაცია მოცემულია გვერდებზე 100-120. წინამდებარე ანგარიშის შედგენისთვის, უკრაინის ომთან დაკავშირებულ განუსაზღვრელობებს აქვს ადგილი. მისი პოტენციური გავლენა შეჯამებულია მოსალოდნელი რისკების თავში.

სამეთვალყურეო საბჭოს შექმნილი აქვს ძირითადი და მოსალოდნელი რისკების შეფასების მოქნილი მექანიზმი, რომელიც „თიბისი ბანკის“ გრძელვადიანი საქმიანობის შეფასების საფუძველზე განსაზღვრავს ბანკის შესაძლებლობას, განაგრძოს ფუნქციონირება და შეასრულოს დასახული მიზნები. განხილვისა და ანალიზის საფუძველზე, სამეთვალყურეო საბჭომ დაადასტურა, რომ მათ აქვთ ჯგუფის სიცოცხლისუნარიანობის გონივრული მოლოდინი მომდევნო სამი წლის განმავლობაში, 2025 წლის 1 იანვრამდე, და რომ ჯგუფი შეძლებს ოპერირების გაგრძელებას და თავისი ვალდებულებების შესრულებას სამი წლის განმავლობაში, 2022 წლის 1 იანვრიდან 2025 წლის 1 იანვრამდე.

ძირითადი რისკები და გაურკვევლობები

1. საკრედიტო რისკი არის ჯგუფის ბიზნეს-საქმიანობის განუყოფელი ნაწილი

რისკის აღწერა

საკრედიტო რისკი წარმოადგენს ჯგუფისთვის ყველაზე მატერიალურ რისკს, ვინაიდან ჯგუფი ჩართულია ტრადიციულ საკრედიტო

საქმიანობაში. ჯგუფის მომხმარებლები არიან როგორც იურიდიული, ისე - ფიზიკური პირები.

საქართველოს ფინანსური სექტორის დოლარიზაციის მაღალი დონიდან გამომდინარე, საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან კომპონენტს წარმოადგენს სავალუტო რისკი, რომელიც დაკავშირებულია არაჰეჯირებულ მსესხებლებზე უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული სესხების გაცემასთან ჯგუფის პორტფელში. საკრედიტო რისკი ასევე მოიცავს კონცენტრაციის რისკს, რომელიც წარმოადგენს საკრედიტო პორტფელის ხარისხის გაუარესებასთან დაკავშირებულ რისკს, რაც შეიძლება წარმოიშვას ერთ მსესხებელზე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ მსესხებლების ჯგუფებზე დიდი მოცულობის პორტფელის შექმნით ან პორტფელის კონცენტრაციით გარკვეულ ეკონომიკურ დარგებში. ზარალი შესაძლოა კიდევ უფრო გაიზარდოს არახელსაყრელი მაკროეკონომიკური პირობების გამო. ეს რისკები უფრო დეტალურად არის აღწერილი ცალკეული ძირითადი რისკების სახით.

კოვიდ-19-მა გაზარდა განუსაზღვრელობების დონე და მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ვარდნა გამოიწვია ბევრ სექტორში, კერძოდ სასტუმრო და დასვენების, უძრავი ქონების მართვის და განვითარების სექტორებში. ასეთი ეკონომიკური ვარდნა მოიცავს მსესხებლების ფინანსური მდგომარეობის გაუარესების და საკრედიტო რისკების ზრდას ჯგუფისთვის.

რისკის მითითება

ბანკი იყენებს საკრედიტო რისკების შეფასების სრულყოფილ ჩარჩოს, რომელშიც მკაფიოდ არის ერთმანეთისგან გამიჯნული საკრედიტო ანალიზისა და კრედიტის დამტკიცების პროცესში მონაწილე მხარეთა მოვალეობები. საკრედიტო შეფასების პროცესი განსხვავდება სეგმენტების მიხედვით. ამასთანავე, დიფერენციაცია ხდება პროდუქტის სახეობების მიხედვითაც, აქტივების კლასების განსხვავებული მახასიათებლების გათვალისწინების მიზნით. კორპორაციული, მცირე და საშუალო ბიზნესის, მსხვილი საცალო და მიკრო სესხების შეფასება ხორციელდება ინდივიდუალურად, მაშინ როცა გადაწყვეტილების მიღების პროცესი მცირე საცალო და მიკრო სესხების შემთხვევაში მეტწილად ავტომატიზებულია. ინდივიდუალური

და ავტომატიზებული დაკრედიტების წესებს განსაზღვრავენ რისკების განყოფილებები, რომლებიც დამოუკიდებელი არიან სესხის გამცემი და ბიზნეს-განვითარების ერთეულებისგან. საკრედიტო შეფასება და დაკრედიტების მოდელი შემუშავებულია საკრედიტო მოდელირების დამოუკიდებელი გუნდის მიერ, რისკების განყოფილების ფარგლებში. ამის შემდეგ მოდელს ამოწმებს მოდელთან დაკავშირებული რისკების მართვის კიდევ ერთი დამოუკიდებელი გუნდი, ასევე რისკების განყოფილებიდან. კორპორატიული და საშუალო ბიზნეს-მსესხებლების შემთხვევაში, სესხის განხილვის პროცესი ხორციელდება კონკრეტული სექტორული ჯგუფების მიერ. ამ პროცესში გამოიყენება საფუძვლიანი ცოდნა შესაბამისი სექტორული განვითარების შესახებ.

ჯგუფი იყენებს მონიტორინგის გამართულ სისტემას, რათა სწრაფად მოახდინოს რეაგირება მაკრო და მიკრო მოვლენებზე, საკრედიტო პორტფელში სისუსტეების გამოვლენასა და ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებაზე რისკის მართვის კუთხით.

მონიტორინგის პროცესი ცალკეულ სეგმენტებზეა მორგებული და მოიცავს ინდივიდუალური სესხების მონიტორინგს, პორტფელის საერთო მონიტორინგს და გარე ტენდენციების ანალიზს, რამაც შეიძლება გავლენა იქონიოს პორტფელის ხარისხზე. ამასთან, ჯგუფი იყენებს პორტფელის მონიტორინგის კომპლექსურ სისტემას შესუსტებული მახასიათებლების მქონე კრედიტების გამოსავლენად და, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი ზომების მისაღებად.

ჯგუფის საკრედიტო პორტფელი სტრუქტურულად დივერსიფიცირებულია მომხმარებელთა ტიპების, პროდუქტის ტიპებისა და ინდუსტრიული სეგმენტების მიხედვით, რასაც მინიმუმამდე დაჰყავს საკრედიტო რისკი ჯგუფის დონეზე. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საცალო სეგმენტი შეადგენდა მთლიანი პორტფელის 37.0%-ს, რომელიც დაყოფილია იპოთეკურ და არაიპოთეკურ სესხებად, შესაბამისად 65.6% და 34.4%-ით. 2021 წლის ბოლოს ბიზნეს პორტფელში არცერთი სექტორი არ აღემატება მთლიანი პორტფელის 9.4%-ს.

სესხის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ჯგუფისთვის საკრედიტო რისკის მიტიგაციის ყველაზე მნიშვნელოვან საშუალებას, ამიტომ უზრუნველყოფაში არსებული ქონების ეფექტური მართვა საკრედიტო რისკების მართვის ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტია. ჯგუფის მიერ გაცემული სესხების

უზრუნველყოფა შეიძლება მოიცავდეს, მაგრამ არ შემოიფარგლებოდეს შემდეგით: უძრავი ქონება, ფულადი დეპოზიტები, სატრანსპორტო საშუალებები, მოწყობილობა-დანადგარები, სასაქონლო-მატერიალური მარაგები, ძვირფასი ლითონები, ფასიანი ქაღალდები და მესამე პირის გარანტიები.

ჯგუფის პორტფელის ყველა სეგმენტი უმეტესწილად უზრუნველყოფილია, ხოლო უზრუნველყოფის საშუალებებში მნიშვნელოვან წილს წარმოადგენს უძრავი ქონება. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის პორტფელის 77.3% უზრუნველყოფილი იყო ნაღდი ფულით, უძრავი ქონებით, ან ოქროთი. უზრუნველყოფის მართვის გამართული სისტემა იძლევა იმის გარანტიას, რომ ობიექტი წარმოადგენდეს საკრედიტო რისკის მიტიგაციის ადეკვატურ საშუალებას.

დამატებით, ბანკი აქტიურად ატარებს სტრეს-ტესტებს და სცენარულ ანალიზს მსესხებლების მდგომარეობის შესამოწმებლად სხვადასხვა სტრესულ პირობებში. სტრეს ტესტები მოიცავს დაშვებებს ადგილობრივი ვალუტის გაუფასურების, მშპ-ის ზრდის, სექტორული ზრდის, უმუშევრობის, ინფლაციის, უძრავი ქონების და საქონლის ფასების ცვლილებების, საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებების და საკრედიტო და სადეპოზიტო პორტფელის ზრდის შესახებ. ბანკი ახორციელებს ინტენსიურ ფინანსურ მონიტორინგს მსესხებლის შესუსტებული ფინანსური და ბიზნეს-პერსპექტივების დასადგენად, მათთვის რესტრუქტურისაციის გეგმის შეთავაზების მიზნით, რომელიც მათ ინდივიდუალურ საჭიროებებზეა მორგებული.

2. ჯგუფის წინაშე დგას სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკი, რადგან ჯგუფის პორტფელში სესხების დიდი ნაწილი უცხოურ ვალუტაშია გამოხატული

რისკის აღწერა

ლარის გაუფასურება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რისკია, რამაც შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს პორტფელის ხარისხზე, ჯგუფის ბალანსზე არსებული უცხოური ვალუტის მაღალი წილის გამო. 2021 წლის 31 დეკემბერს ჯგუფის მთლიანი სესხების და კლიენტებზე გაცემული ავანსების (სესხის შესაძლო დანაკარგების რეზერვების დაკლებამდე) 53.7% უცხოურ ვალუტაში იყო დენომინირებული.

მომხმარებელთა დიდი ნაწილის შემოსავალი წარმოდგენილია უცხოურ ვალუტაში, საზღვარგარეთიდან ფულადი გზავნილების, ტურიზმის ან ექსპორტის გამო. მიუხედავად ამისა, მომხმარებლები შეიძლება არ

იყვნენ დაკუთვნილი ლარის გაცვლითი კურსის მნიშვნელოვანი მერყეობისგან სესხის ვალუტის მიმართ. 2021 წლის განმავლობაში აშშ დოლარის/ლარის გაცვლითი კურსი არასტაბილური იყო და წინა წელთან შედარებით ვალუტის საშუალო კურსი 3.6%-ით გაუფასურდა. საქართველოში მოქმედებს მცურავი გაცვლითი კურსის რეჟიმი და ის მრავალ შიდა და გარე ფაქტორზე დამოკიდებული, რომლებმაც რიგ შემთხვევაში შესაძლოა მისი გაუფასურება გამოიწვიოს.

რისკის მითიგაცია

განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა გაცვლითი კურსით გამოწვეულ საკრედიტო რისკს იმის გამო, რომ პორტფელის სესხების უმეტესი ნაწილი დენომინირებულია უცხოურ ვალუტაში. ხორციელდება სავალუტო კურსის გაუფასურების მონიტორინგი, რათა საჭიროების შემთხვევაში მოხერხდეს სამოქმედო გეგმის სწრაფი განხორციელება. სავალუტო კურსის გარკვეული გაუფასურების მიმართ მდგრადობა გათვალისწინებულია დაკრედიტების სტანდარტებშიც, რაც გულისხმობს ვალუტის გაუფასურების რისკის ბუფერების გათვალისწინებას არაჰეჯირებული მომხმარებლებისათვის. ამასთან, ჯგუფი მნიშვნელოვან კაპიტალს ფლობს სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკისგან დასაცავად.

ვალუტის ბოლოდროინდელი მერყეობის შედეგად მიღებული გამოცდილებისა და ცოდნის გათვალისწინებით, ჯგუფს შესწევს უნარი დროულად განახორციელოს წარმოქმნილი სავალუტო კურსის გაუფასურების რისკის მითიგაცია. 2019 წლის იანვარში სახელმწიფო უწყებებმა განაგრძეს აქტიური მუშაობა უცხოურ ვალუტაზე ეკონომიკის დამოკიდებულების შესამცირებლად და ზედა ზღვარი 200,000 ლარამდე გაზარდეს, რომლის ფარგლებშიც სესხები უნდა გაიცეს მხოლოდ ეროვნულ ვალუტაში. გარდა ამისა, ეროვნულმა ბანკმა პასუხისმგებლიანი დაკრედიტების ინიციატივის ფარგლებში დაანესა უფრო კონსერვატიული PTI და LTV ზღვრები არაჰეჯირებული საცალო მსესხებლებისთვის.

ბანკმა განსაზღვრა მთლიან პორტფელში უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების წილის შემცირების სტრატეგია. განისაზღვრა ყოველწლიური მიზნები საშუალოვადიან სტრატეგიაში, უცხოურ ვალუტაში წილის თანდათანობით შემცირების გზით. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCO) ყურადღებით აკონტროლებს ამ მიზნების მიღწევას.

3. ჯგუფის საქმიანობის შედეგებს შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეკონომიკურ გარემოში განვითარებულმა უარყოფითმა მოვლენებმა რისკის აღწერა

საქართველოს ეკონომიკის ზრდის ტემპის პოტენციურ შენელებას სავარაუდოდ უარყოფითი გავლენა ექნება მსესხებლების მიერ სესხის დაფარვის უნარზე, რაც ზღუდავს მომავალ ინვესტირებასა და საქმიანობის გაფართოებასთან დაკავშირებულ გეგმებს. ეს მოვლენები აისახება ჯგუფის პორტფელის ხარისხსა და მომგებიანობაზე, რაც ასევე აფერხებს პორტფელის ზრდის ტემპს. უარყოფითმა მაკროეკონომიკურმა მოვლენებმა შეიძლება საფრთხის ქვეშ დააყენოს ჯგუფის მუშაობის მაჩვენებლები, რაც განპირობებული იქნება სხვადასხვა გადაცემის არხით, როგორც არის ვალუტის გაუფასურება, საპროცენტო განაკვეთების მკვეთრი ზრდა, უმუშევრობის დონის ზრდა, შინამეურნეობების განკარგვადი შემოსავლის შემცირება, ქონების ღირებულებების შემცირება, სესხების უზრუნველყოფის დონის, ან კომპანიების გადახდისუნარიანობის გაუარესება გაყიდვების შემცირების გამო. მეზობელ და ძირითად სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში პოტენციურმა პოლიტიკურმა და ეკონომიკურმა არასტაბილურობამ შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს საქართველოს ეკონომიკურ მდგომარეობაზე მიმდინარე და ფინანსური ანგარიშების გაუარესებით (მაგ.: შემცირებული ექსპორტი, ტურისტული ნაკადები, ფულადი გზავნილები და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები).

კოვიდ-19-ით გამოწვეული შოკის ეგზოგენური ხასიათი გულისხმობს ჩვეულებრივ ბიზნეს-ციკლებთან შედარებით სწრაფი აღდგენის შესაძლებლობას. მაშინ როდესაც ეკონომიკის გადატვირთვა ნამდვილად იყო მოსალოდნელი, საქართველოს ეკონომიკის აღდგენის სწრაფმა ტემპმა თავდაპირველ მოლოდინებს მნიშვნელოვნად გადააჭარბა. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემების მიხედვით, 2021 წელს რეალური მშპ 10.4%-ით გაიზარდა, რაც წლის დასაწყისში ნავარაუდებ 4.7%-ს სავრძნობლად აღემატებოდა. აღსანიშნავია, რომ რეალური მშპ 2019 წელთან შედარებით 2.9%-ით გაიზარდა.

მნიშვნელოვანია, რომ ზრდა სხვადასხვა სექტორს მოიცავდა და საგარეო შემოდინებისა თუ ადგილობრივი მოთხოვნის თითქმის ყველა ინდიკატორზე აისახა. ადგილობრივ მოთხოვნაზე დამატებით იმოქმედა შოკის გამაძლიერებლის შემობრუნებამ (2020 წელს უცხოურ ვალუტაში გაცემული კრედიტების

დაბალი და დეპოზიტების მაღალი დონე), გადაღებული მოთხოვნის პარალელურად აშშ დოლარის დეპოზიტების დაბალმა შემოსავლიანობამ, ლარის გამყარებამ და კოვიდ-19-თან დაკავშირებული შეზღუდვების გაუქმებამ. ძლიერი ადგილობრივი მოთხოვნა ასევე აისახა საქონლის იმპორტის ზრდაზე.

2021 წლის ბოლოსთვის, 13.9%-იანი მაჩვენებლით წლიური ინფლაცია მაღალ დონეზე შენარჩუნდა. წლიური ინფლაციის მაღალი დონე წინა წლის დაბალმა საბაზისო ეფექტმაც განსაზღვრა, რაც კომუნალურ მომსახურებებზე სახელმწიფო სუბსიდირებით იყო განპირობებული.

2021 წელს, მეტწილად წლის პირველ ნახევარში, სებ-მა სავალუტო ბაზარზე კვლავ მნიშვნელოვანი ინტერვენციები განახორციელა. ამასთან, წლის განმავლობაში სებ-მა რეფინანსირების განაკვეთი 8.0%-დან 10.5%-მდე გაზარდა.

საქართველოს ეკონომიკის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ ეკონომიკური მიმოხილვის თავში გვერდებზე 12-15.

რისკის მიტიგაცია

ეკონომიკური ციკლების მიმართ მგრძობელობის შესამცირებლად, ჯგუფი უზრუნველყოფს ციკლური ინდუსტრიების იდენტიფიცირებას და განსაზღვრავს სექტორული კონცენტრაციის ლიმიტებს დასაშვები რისკის დონის ფარგლებში. ჯგუფში შექმნილია მაკროეკონომიკური მონიტორინგის პროცესი, რომელიც ეფუძნება საქართველოში და ასევე მის მეზობელ ქვეყნებში განვითარებულ ეკონომიკურ მოვლენებზე გულდასმით და მრავალჯერად დაკვირვებებს, რათა დროულად მოხდეს ეკონომიკური რისკების ადრეული გამაფრთხილებელი ნიშნების იდენტიფიცირება. ეს სისტემა ჯგუფს საშუალებას აძლევს სწრაფად შეაფასოს მნიშვნელოვანი ეკონომიკური და პოლიტიკური მოვლენები და გააანალიზოს მათი გავლენა ჯგუფის მუშაობის შედეგებზე. იდენტიფიცირებული რისკები შესაბამისად აისახება კონკრეტულ სამოქმედო გეგმებში. ეს გულისხმობს სესხის გაცემის სტანდარტების და დასაშვები რისკის დონის მაჩვენებლების ან შეზღუდვების გადახედვას, რაც ასევე მოიცავს ყველაზე მოწყვლად ინდუსტრიებში არსებულ შეზღუდვებს. ამასთან, დაკრედიტების განხილვისა და პორტფელის მონიტორინგის პროცესებში გამოყენებული სტრეს-ტესტები და სცენარული ანალიზი ჯგუფს საშუალებას აძლევს წინასწარ შეაფასოს მაკროეკონომიკური შოკების გავლენა მის ბიზნესზე. მდგრადობა ცვალებადი მაკროეკონომიკური გარემოს მიმართ გათვალისწინებულია ჯგუფის

დაკრედიტების სტანდარტებში. ამგვარად მოსალოდნელია, რომ მსესხებლები გაუძლებენ გარკვეულ უარყოფით ეკონომიკურ გავლენას გონივრული ფინანსური მდგომარეობის, სესხის მომსახურების შესაძლებლობებისა და სათანადო უზრუნველყოფით.

საქართველოს ეკონომიკაზე კოვიდ-19-ის კრიზისის გავლენის გათვალისწინებით, ჯგუფმა გადახედა მისი რისკების მართვის ჩარჩოს, უკვე არსებული სტრეს-ტესტირების პრაქტიკის გამოყენებით. ეს მოიცავდა როგორც პორტფელის უფრო სრულ და ხშირ მონიტორინგს, ასევე სტრეს-ტესტებს, კაპიტალში ცვლილების, ლიკვიდურობისა, და პორტფელის ხარისხი მკაცრ კონტროლს გაზრდილი გაურკვევლობის პირობებში.

4. ჯგუფი დგას კაპიტალის რისკის წინაშე, რაც გულისხმობს საზედამხედველო მინიმალური მოთხოვნების ვერ დაკმაყოფილებას კაპიტალის მზარდი მოთხოვნების პირობებში, რამაც შეიძლება საფრთხის ქვეშ დააყენოს ზრდა და სტრატეგიული მიზნების მიღწევა. დამატებით, გაცვლით კურსის უარყოფითმა ცვლილებამ შესაძლოა გავლენა მოახდინოს კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტებზე.

რისკის აღწერა

2017 წლის დეკემბერში ეროვნულმა ბანკმა შემოიღო საზედამხედველო კაპიტალის ახალი ჩარჩო. განახლებული რეგულაციის თანახმად კაპიტალის მოთხოვნა მოიცავს პილარ 1-ის მინიმალურ მოთხოვნას, კომბინირებულ ბუფერებს (სისტემური, კონტრციკლური და კონსერვაციის ბუფერები) და პილარ-2-ის ბუფერებს.

თავდაპირველი რეგულაცია მოიცავდა ეტაპობრივ გრაფიკს, რომელიც ახდენს ბუფერების თანდათანობით შემოღებას ოთხწლიან პერიოდში. კოვიდ-19-ის პანდემიის შედეგად, სებ-მა გარკვეული კონტრციკლური ღონისძიებები გაატარა კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან დაკავშირებით, რომლითაც დროებით შეამცირა კონსერვაცია და არაჰეჭირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის ორი-მესამედი და გადაავადა ეტაპობრივი გრაფიკი პილარ-2-ის ბუფერებისთვის. ბანკმა აღადგინა ყველა გამონთავისუფლებული მოთხოვნა 2021 წლის ივლისიდან, კაპიტალის განაწილებაზე ნებისმიერი შეზღუდვის გაუქმებით.

სებ-მა განსაზღვრა ახალი გრაფიკი პილარ-2-ის ბუფერების თანდათანობით შემოსაღებად, კონცენტრაციის რისკის და წმინდა „GRAPE“ ბუფერის თანდათანობით შემოღებით, 2021 წლის

მარტიდან 2023 წლის მარტისთვის სრულად დანერგვის მიზნით.

2021 წლის დეკემბერში სისტემური ბუფერი 2.0%-დან 2.5%-მდე გაიზარდა, ეროვნული ბანკის მიერ დამტკიცებული გეგმის შესაბამისად. ბანკის კაპიტალიზაცია 2021 წლის დეკემბრის მდგომარეობით იყო:

- 13.7% ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი მინიმალური მოთხოვნით 11.7%;
- 16.7% პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი მინიმალური მოთხოვნით 14.0%; და
- 20.3% მთლიანი საზედამხებდველო კაპიტალის კოეფიციენტი განახლებული მინიმალური მოთხოვნით 18.4%.

ეს მაჩვენებლები შესაბამის საზედამხებდველო მინიმუმებს აღემატებოდა.

2021 წელს სებ-მა არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის (CICR) დაანგარიშების მეთოდის ცვლილების შეთავაზება გააკეთა. ახალი მეთოდის თანახმად, რომელიც 2023 წლის მარტიდან შევა ძალაში, მიმდინარე ფიქსირებული არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი (75%) ცვალებადი იქნება 40%-დან 100%-მდე დიაპაზონში, მთლიან პორტფელში უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხის წილის მიხედვით: რაც უფრო დაბალია წილი, მით დაბალი იქნება არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის მოთხოვნა.

ლარის ცვალებადობა ერთ-ერთ მნიშვნელოვან რისკად რჩება, რომელიც გავლენას ახდენს ბანკის საზედამხებდველო კაპიტალზე. 10% ლარის გაუფასურება განაპირობებს 0.8 pp, 0.7 pp და 0.6 pp კლებას ბანკის ძირითადი პირველადი, პირველადი და მთლიანი საზედამხებდველო კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტებში, შესაბამისად.

რისკის მითიგაცია

ბანკი ატარებს სტრეს-ტესტებს და სენსიტიურობის ანალიზს, რათა მოახდინოს დამატებითი კაპიტალის მოხმარების რაოდენობის განსაზღვრა სხვადასხვა სცენარების შემთხვევაში. ასეთი ანალიზი მიუთითებს, რომ ბანკს აქვს საკმარისი კაპიტალი მინიმალური საზედამხებდველო მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. ბანკის დირექტორთა საბჭოსა და რისკების კომიტეტის ჩართულობით აქტიურად ხორციელდება კაპიტალის პროგნოზების, ასევე სტრეს-ტესტების და სხვადასხვა შესაძლო სცენარების შედეგების მონიტორინგი, რათა უზრუნველყოფილ იქნას გონივრული მართვა და, საჭიროების შემთხვევაში, დროული ღონისძიებების გატარება.

5. ჯგუფს აქვს მარეგულირებელი და სააღსრულებო მოქმედების რისკი

რისკის აღწერა

ბანკი ეწევა რეგულირებად საქმიანობას და, შესაბამისად, ექვემდებარება საკანონმდებლო მოთხოვნებთან შესაბამისობის რისკებს. საქართველოს ეროვნულ ბანკს შეუძლია პრუდენციული მოთხოვნები გაუზარდოს როგორც მთელ სექტორს, ასევე კონკრეტულ ინსტიტუტებს ამ სექტორში. აქედან გამომდინარე, ჯგუფის მომგებიანობას და მუშაობის შედეგებს შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას გაზრდილმა მარეგულირებელმა ტვირთმა.

ეროვნული ბანკი სავალდებულო საზედამხებდველო კაპიტალის კოეფიციენტებთან ერთად ადგენს დაკრედიტების ლიმიტებს და სხვა ეკონომიკურ კოეფიციენტებს (მათ შორის, დაკრედიტების, ლიკვიდურობისა და საინვესტიციო კოეფიციენტების).

საქართველოს საბანკო რეგულაციების თანახმად, სხვა საკითხებთან ერთად, ბანკი ვალდებულია აკმაყოფილებდეს მინიმალურ სარეზერვო მოთხოვნებს და სავალდებულო ფინანსურ კოეფიციენტებს, ამასთან რეგულარულად წარადგინოს პერიოდული ანგარიშები. ბანკი ასევე იმართება საგადასახადო კოდექსით და საქართველოში მოქმედი სხვა შესაბამისი კანონებით. მშობელი კომპანიის ლონდონის ბირჟის პრემიუმ სეგმენტში რეგისტრაციის შემდეგ, ჯგუფი დიდი ბრიტანეთის ფინანსური ქცევის უწყების მიერ მიღებულ რეგულაციებს დაექვემდებარა. მის საბანკო ოპერაციებთან ერთად, ჯგუფი ასევე ახდენს სხვა მარეგულირებელი ფინანსური მომსახურების პროდუქტების, მათ შორის სალიზინგო და საბროკერო მომსახურებების შეთავაზებას.

ჯგუფი ყველა საჭირო ზომას იღებს ყველა შესაბამის კანონმდებლობასთან და რეგულაციასთან სრული შესაბამისობის უზრუნველყოფისთვის. ჯგუფი ასევე ვალდებულია დააკმაყოფილოს ფინანსური კოეფიციენტები აღებული ვალდებულებების ხელშეკრულებების მიხედვით. დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ „ჯგუფის აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგების“ გვერდებზე 291-297.

რისკის მითიგაცია

საკანონმდებლო მოთხოვნებთან სრული შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად ბანკს დანერგილი აქვს შესაბამისი მართვის სისტემები

და პროცესები, რომლებიც გათვალისწინებულია ჯგუფის ოპერაციების ყველა დონეზე. შესაბამისობის რისკის მართვის განყოფილება პასუხისმგებელია საკანონმდებლო მოთხოვნებთან შესაბამისობის რისკის მართვაზე და ანგარიშვალდებულია უშუალოდ აღმასრულებელ დირექტორთან. ჯგუფის რისკების კომიტეტი პასუხისმგებელია რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე სამეთვალყურეო საბჭოს დონეზე. საბანკო რეგულაციებისა და საქართველოს საგადასახადო სისტემის თვალსაზრისით, ჯგუფი მჭიდროდ თანამშრომლობს მარეგულირებელ ორგანოსთან, რათა უზრუნველყოს ახალი პროცედურების და მოთხოვნების დეტალურად განხილვა მათ განხორციელებამდე.

მიუხედავად იმისა, რომ მარეგულირებლების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები ჯგუფის კონტროლის ფარგლებს სცდება, მნიშვნელოვან მარეგულირებელ ცვლილებებს ხშირად წინ უსწრებს საკონსულტაციო პერიოდი, რაც საშუალებას აძლევს ყველა ფინანსურ ინსტიტუტს, გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება და, შესაბამისად, თავისი ბიზნეს-პრაქტიკა მოარგოს ცვლილებებს.

6. ჯგუფს აქვს კონცენტრაციის რისკი

რისკის აღწერა

ცალკეულ ინდივიდუალურ მსესხებლებს აქვთ მაღალი დავალიანება ჯგუფის მიმართ, რომელთა პოტენციური დეფოლტი გულისხმობს გაზრდილ საკრედიტო დანაკარგებს და რეზერვის მაღალ ხარჯს. ჯგუფის პორტფელი კარგად დივერსიფიცირებულია სექტორების მიხედვით, რაც განაპირობებს სექტორული კონცენტრაციის რისკის ზომიერ ნიშნულს. თუმცა, მთავარ რისკის მატარებლებზე ჭამური დავალიანების ზრდის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ შესაბამისად გაიზრდება რისკებიც.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფის მაქსიმალურმა დავალიანებამ ერთ უმსხვილეს დარგზე (უძრავი ქონება) საკრედიტო პორტფელის 9,4%-ს შეადგენდა. 2021 წლის ბოლოს 20 უმსხვილეს მსესხებელზე დავალიანება საკრედიტო პორტფელის 10.6% იყო.

რისკის მიტიგაცია

ჯგუფი განუწყვეტლივ ამოწმებს კონცენტრაციის რისკს როგორც ცალკეული მსესხებლების, ასევე სექტორებისა და ძირითადი რისკის მატარებლების მიმართ და აწესებს ლიმიტებს რისკის შერბილების მიზნით. რისკის აპეტიტის ჩარჩოს ფარგლებში, ჯგუფი აწესებს

ლიმიტებს როგორც ინდივიდუალური ისე სექტორული კონცენტრაციებისთვის. საქართველოში ან მეზობელ ქვეყნებში ეკონომიკურ-პოლიტიკური გარემოს ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ცვლილებისას ჯგუფის მიერ გადაისინჯება რისკის აპეტიტის კრიტერიუმები წარმოქმნილი კონცენტრაციის რისკის შესამცირებლად. ლიმიტებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად გამოიყენება ეფექტური მონიტორინგის საშუალებები. კოვიდ-19 პანდემიით გამოწვეული გაურკვევლობების გამო განხორციელდა მკაცრი მონიტორინგი, მაკრო მოლოდინების საფუძველზე ტოპ 20 კორპორატიული მსესხებლის საქმიანობის შეფასების მიზნით გარდა ამისა, ბანკში შექმნილია რესტრუქტურის განყოფილებები გადახდის უზრუნველსაყოფად. საჭიროების მიხედვით, კლიენტები გადამისამართდებიან ამ განყოფილებებში უფრო ეფექტური მართვისა და, საბოლოოდ, შედეგად მიღებული ნებისმიერი საკრედიტო ზარალის შემცირების მიზნით. საქართველოს ეროვნული ბანკის კაპიტალის ახალი ჩარჩოს მიხედვით, „პილარ-2“-ის ფარგლებში წარმოდგენილია კონცენტრაციის ბუფერი, რაც ჯგუფს ეხმარება იმის უზრუნველყოფაში, რომ შეინარჩუნოს ადეკვატური კაპიტალის დონე კონცენტრაციის რისკის შესარბილებლად.

7. ჯგუფის ოპერაციებისთვის დამახასიათებელია ლიკვიდურობის რისკი

რისკის აღწერა

მიუხედავად იმისა, რომ ჯგუფი ფლობს საკმარის ფინანსურ რესურსებს მისი ვადადამდგარი ვალდებულებების დასაფარად, საბანკო ოპერაციებისთვის ლიკვიდურობის რისკი დამახასიათებელია და მის გაზრდაზე შესაძლოა მრავალმა ფაქტორმა იმოქმედოს. აღნიშნული ფაქტორები მოიცავს დაფინანსების კონკრეტულ წყაროზე ზედმეტად დაყრდნობას ან მის ხელმიუწვდომლობას, ასევე ცვლილებებს საკრედიტო რეიტინგებში ან ბაზრის მასშტაბით ისეთ მოვლენას, როგორც არის 2007 წელს დაწყებული გლობალური ფინანსური კრიზისი. განვითარებად ბაზრებზე კომპანიებისათვის კრედიტის ხელმისაწვდომობაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინვესტორის ნდობის დონე, ამიტომ ფაქტორებს, რომლებიც მასზე ზემოქმედებენ (მაგ., საკრედიტო რეიტინგის შემცირება, ცენტრალური ბანკის ან სახელმწიფოს ჩარევები, ან ვალის რესტრუქტურისა შესაბამის დარგში), შეუძლიათ შეცვალონ აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედი კომპანიების დაფინანსების ხარჯი ან ხელმისაწვდომობა.

ჯგუფი შესაბამისობაში იყო სებ-ის მიერ დადგენილი მინიმალური ლიკვიდურობის მოთხოვნებთან, რომელიც მოიცავს ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტს (LCR) და წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტს (NSFR). 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის, წმინდა სესხების ფარდობამ დეპოზიტებისა და საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების დაფინანსების ჯამთან შეადგინა 101.3%, ლიკვიდურობის დაფარვის კოეფიციენტმა - 115.8%, ხოლო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტმა - 127.3%. ყველა მათგანი სებ-ის მიერ დადგენილ მინიმალურ მოთხოვნებს ან შესაბამის სახელმძღვანელო მითითებებს საკმაოდ აღემატება.

2021 წლის მაისში საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა აღადგინა სებ-ის ლარის ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი (GEL LCR >=75%), რომელიც გაუქმდა ერთი წლით, კოვიდ-19-ის შედეგად ლიკვიდურობის მოთხოვნებთან დაკავშირებული ერთ-ერთი კონტრციკლური ღონისძიების სახით.

რისკის მიტიგაცია

მოცემული რისკის შესუსტების მიზნით, ჯგუფს უჭირავს მყარი ლიკვიდურობის პოზიცია და თანხის გატანის სცენარებს ანალიზებს, როგორც ჩვეულებრივი, ისე სტრესული გარემოებებისათვის იმაში დასარწმუნებლად, რომ მას აქვს საკმარისი ლიკვიდური აქტივები და ფულადი ნაკადების შემოდინება. ჯგუფი ინარჩუნებს დაფინანსების დივერსიფიცირებულ სტრუქტურას შესაბამისი ლიკვიდურობის რისკების სამართავად. ლიკვიდურობა საკმარისია იმისათვის, რომ გაუძლოს მომხმარებლების მიერ დეპოზიტების გატანას, თუმცა დეპოზიტების არსებითი თანხების მოულოდნელმა და სწრაფად გატანამ შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს ჯგუფის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებსა და/ან პერსპექტივებზე.

ჯგუფს ლიკვიდურობის მართვის ჩარჩოს ფარგლებში აქვს ლიკვიდურობის მართვის ალტერნატიული გეგმა, რომელშიც განსაზღვრულია რისკის მაჩვენებლები სხვადასხვა სტრესული სცენარისათვის და შესაბამისი სამოქმედო გეგმები. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCO) ახორციელებს ლიკვიდურობის რისკის პოზიციისა და შიდა ლიმიტებთან შესაბამისობის მჭიდრო მონიტორინგს.

უცხოურ ვალუტაში მაღალი ლიკვიდური პოზიციის გამო, ბანკმა განახორციელა საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულების

რამდენიმე რესურსის წინასწარ გადახდა 237.4 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობით 2020 წლის ბოლოს და 2021 წლის განმავლობაში. ამასთან, იმავე პერიოდში ბანკმა განახორციელა ფასების ოპტიმიზების პროცესი და ფინანსური დაწესებულებებისგან უფრო იაფი რესურსები მოიზიდა.

8. ჯგუფის მომგებიანობა მჭიდროდ არის დაკავშირებული წმინდა საპროცენტო შემოსავალთან

რისკის აღწერა

წმინდა საპროცენტო შემოსავალი შეადგენს ჯგუფის საერთო შემოსავლების მნიშვნელოვან ნაწილს. შესაბამისად, წმინდა საპროცენტო მარჟის მერყეობა გავლენას ახდენს საოპერაციო შედეგებსა და მომგებიანობაზე. როგორც ახალმა რეგულაციებმა, ასევე მაღალმა კონკურენციამ, შესაძლოა გამოიწვიოს საპროცენტო განაკვეთების შემცირება, რაც რისკის ქვეშ აყენებს ჯგუფის მომგებიანობას. ამავდროულად, ფულადი რესურსის ხარჯი დამოუკიდებლად განისაზღვრება, ლოკალურ და საერთაშორისო ბაზრების შესაბამისად.

2021 წელს წმინდა საპროცენტო მარჟა წინა წელთან შედარებით გაიზარდა 0.4 pp-ით და შეადგინა 5.1%, რაც ძირითადად განპირობებულია სესხების ეფექტური განაკვეთის ზრდით, უცხოურ ვალუტაში ფულადი რესურსების ხარჯის შემცირებით, დაფინანსების სტრუქტურის ოპტიმიზაციითა და გაზრდილი ლარიზაციით ჯამური სესხის პორტფელში.

ბანკი საპროცენტო განაკვეთის რისკს მართავს სებ-ის მიერ 2020 წლის სექტემბრიდან შემოღებული რეგულაციის შესაბამისად. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლარში ცვლადგანაკვეთიანი აქტივებისა და ვალდებულებების მოცულობა შეადგენდა 4,148 მილიონი ლარს(18%) და 2,180 მილიონი ლარს (11%), შესაბამისად. ხოლო 8,054 მილიონი ლარის აქტივები (34%) და 761 მილიონი ლარის ვალდებულებები (4%) იყო ცვალებადი LIBOR/Euribor/FED/ECB განაკვეთებთან მიმართებით. 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის ბანკი შესაბამისობაში იყო EVE (კაპიტალის ბანკი ეკონომიკური ღირებულება) მგრძობელობის ზღვართან, რომელიც დაადგინა სებ-მა პირველადი კაპიტალის 15%-ით, ხოლო კოეფიციენტი შეადგენდა 2.9%-ს.

რისკის მიტიგაცია

2021 წელს ბანკმა გამოიყენა ჭარბი ლიკვიდურობა ძვირადღირებული ფულადი რესურსის დასაფარად და აქტიური კომუნიკაცია აწარმოა სხვა გრძელვადიანი დაფინანსების

მარჯების შესამცირებლად, რითაც ხელი შეუწყო წმინდა საპროცენტო მარჯის ზრდას. ბანკი განაგრძობს საკომისიო შემოსავლის ზრდაზე ორიენტირებას, მომავალში დაკრედიტებისა და სადეპოზიტო პროდუქტებზე მარჯის შესაძლო შემცირებისგან თავდაცვის მიზნით.

ბანკი აქტივებისა და ვალდებულებების, ასევე საპროცენტო განაკვეთის რისკის ეფექტურად სამართავად, იყენებს მაღალი ხარისხის საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების პორტფელს, დაფინანსების გრძელვადიან ინსტრუმენტებსა და ღერივატივებს.

9. ბოლო წლებში კიბერ-შეტევებით გამონვეული საფრთხეების რისკები გაიზარდა და კიდევ უფრო იმატებს. პოტენციური კიბერ-შეტევების რისკმა, რომელიც უფრო დახვეწილი გახდა, შეიძლება უსაფრთხოების მნიშვნელოვანი რისკი წარმოქმნას. მსგავსი რისკები სწრაფად იცვლება და მოითხოვს მუდმივ ყურადღებასა და ინვესტიციას

რისკის აღწერა

ბოლო წლებში ქართულ ბანკზე რაიმე სერიოზული კიბერ-შეტევა არ განხორციელებულა. მიუხედავად ამისა, ჯგუფის მზარდი დამოკიდებულება საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემებზე ზრდის მის მიმართ პოტენციური კიბერ-შეტევების რისკს.

რისკის მიტიგაცია

კიბერ-შეტევებთან დაკავშირებული რისკების შემცირების და კლიენტების უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით, ჯგუფი მუდმივად აახლებს და აუმჯობესებს უსაფრთხოების მრავალმხრივ სტრატეგიას, რომელიც მოიცავს სხვადასხვა პრევენციულ და დეტექციურ კონტროლის ღონისძიებებს - მონაცემებიდან და კომპიუტერული მოწყობილობიდან პერიმეტრის ფაიერვოლამდე.

შეიქმნა უსაფრთხოების საოპერაციო ცენტრი, რომელიც აკონტროლებს ორგანიზაციის ქსელში დაფიქსირებულ ყველა შესაძლო გადახრას, პოტენციური ინციდენტების გამოვლენის და მათზე ეფექტური რეაგირების მიზნით.

მინიმუმ წელიწადში ერთხელ ტარდება სრული ინფორმაციული უსაფრთხოებასა და კიბერ-უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული საფრთხეების ანალიზი, შესაბამისი რეგიონული და სექტორული პერსპექტივების გათვალისწინებით. ამასთან, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ რისკების, ეთიკისა და შესაბამისობის უზრუნველყოფის კომიტეტს წარედგინება სამეთვალყურეო საბჭოს პრეზენტაცია, ინფორმაციის უსაფრთხოების საკითხების სიღრმისეული შეფასებით. მინიმუმ ორ

წელიწადში ერთხელ ამ ანალიზის ფარგლებში ფორმდება ხელშეკრულება დამოუკიდებელ კონსულტანტთან ჩვენი შესაძლებლობების ეფექტურობის შესაფასებლად საუკეთესო პრაქტიკების და რეალური მსოფლიო კიბერ-შეტევების სცენარების გათვალისწინებით. ეს ანალიზი ჯგუფს აძლევს ფართო და დეტალურ ინფორმაციას, რომელიც ეხმარება საინფორმაციო და კიბერ უსაფრთხოების სისტემების შემდგომ გაუმჯობესებაში. გარდა ამისა რეგულარულად ტარდება კიბერ-შეტევებისთვის მზადყოფნის სავარჯიშოები. ეს სავარჯიშოები აფასებენ ჯგუფის ფაქტობრივ მდგომარეობას მოცემულ სფეროში და ქმნიან ორიენტირებს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებთან შესადარებლად.

ჩვენი თანამშრომლები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ინფორმაციული უსაფრთხოების უზრუნველყოფაში. შედეგად ყველა თანამშრომლისთვის ტარდება რეგულარული სავალდებულო ტრენინგ-კურსები, რომლებიც მოიცავს დისტანციურ სასწავლო კურსებს უსაფრთხოების საკითხებზე, თაღლითობის და ფიშინგის სიმულაციებს, ასევე საინფორმაციო ელ-ფოსტებს, ჩვენი თანამშრომლების ინფორმაციული უსაფრთხოების საკითხებში ცოდნის გაღრმავების მიზნით. ადაპტაციის პროცესის ფარგლებში ტრენინგი ასევე ახალ თანამშრომლებსაც უტარდებათ. აღნიშნული ღონისძიებები უზრუნველყოფს თანამშრომლების სრულ ინფორმირებას მათი პასუხისმგებლობების შესახებ და მათ მომზადებას კიბერ-საფრთხეებთან ეფექტურად გამკლავების კუთხით.

ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის კომიტეტი არეგულირებს საინფორმაციო და კიბერ-უსაფრთხოების პროცესს რისკების მისაღებ ღონემდე დაყვანის და მართვის პროცესების უწყვეტი გაუმჯობესების მიღწევის მიზნით.

საგანგებო გარემოებების დადგომის შემთხვევებში ბიზნესის უწყვეტობის უზრუნველყოფის მიზნით შედგენილია ალდგენის გეგმები.

კოვიდ-19-ის პანდემიის დაწყების შემდეგ, ჯგუფმა გააქტიურა უსაფრთხო დისტანციური სამუშაო პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს სახლში მუშაობის გარემოს დაცულობას კიბერ-შეტევებისგან, ხოლო უსაფრთხოების ჯგუფი დისტანციური სამუშაო საშუალებების ეფექტურ ზედამხედველობას ახორციელებს. ფიშინგის მცდელობების მნიშვნელოვანი ზრდის მიუხედავად თანამშრომლების მიმართ, არსებით ინციდენტებს ადგილი არ ჰქონია. უსაფრთხოების საოპერაციო

ცენტრმა და საფრთხეების გამოვლენის ჯგუფებმა წარმატებით დანერგეს ეფექტური და უსაფრთხო დისტანციური თანამშრომლობის და კომუნიკაციების ტექნოლოგიური საშუალებები და პრაქტიკები.

2021 წელს ბანკის ინფორმაციის უსაფრთხოების მართვის სისტემამ მიიღო ISO 27001 სერტიფიკატი. ეს იმის დემონსტრაციაა, რომ ბანკი ეფექტურად იცავს ინფორმაციის უსაფრთხოების პრაქტიკებს მისი ინფორმაციის და საინფორმაციო სისტემების სხვადასხვა ტიპის საფრთხისგან დასაცავად. გასული სამი წლის განმავლობაში „თიბისი ბანკში“ ადგილი არ ჰქონია ინფორმაციის უსაფრთხოების დარღვევის არსებით შემთხვევას.

2021 წლის დეკემბრის თვეში „ერნსტ ენდ იანგის“ თბილისის ოფისმა ორი აუდიტი ჩაატარა - კიბერ უსაფრთხოების მართვის სტრუქტურის შეფასება და SWIFT CSCF შეფასება ბანკისთვის. შედეგად, ამ აუდიტის პროცესში კრიტიკული დასკვნები და მნიშვნელოვანი შეუსაბამობები არ გამოვლენილა. კიბერ-უსაფრთხოების მართვის საფუძვლები საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა განსაზღვრა და ის ეფუძნება NIST-ის კიბერ უსაფრთხოების მართვის საფუძვლებს.

10. ჯგუფის საქმიანობის თანდაყოლილი საოპერაციო რისკის ნაწილია გარე და შიდა თაღლითობის რისკები. ოპერაციების მზარდი სირთულისა და მრავალფეროვნების გათვალისწინებით, საბანკო სექტორის დიგიტალიზაციასთან ერთად იზრდება თაღლითობის რისკები. პროაქტიული მართვის გარეშე თაღლითობის შემთხვევებმა შეიძლება არსებითი ზეგავლენა მოახდინონ ჯგუფის მომგებიანობასა და რეპუტაციაზე

რისკის აღწერა

გარე თაღლითობა ჯგუფის საწინააღმდეგოდ შეიძლება მომდინარეობდეს მესამე მხარის ქმედებებიდან. ყველაზე ხშირად აღნიშნული შემთხვევები დაკავშირებულია საბანკო ბარათებთან, სესხებთან და კლიენტის ფიზინგთან. შიდა თაღლითობა მომდინარეობს ჯგუფის თანამშრომლების მიერ განხორციელებული ქმედებებიდან და მსგავსი შემთხვევები შედარებით ნაკლებად, მაგრამ მაინც ხდება. საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში ჯგუფში დაფიქსირდა თაღლითობის რამდენიმე შემთხვევა, რომელთაგან არცერთს ჰქონია არსებითი გავლენა ჯგუფის მოგება-ზარალის ანგარიშგებაზე. კოვიდ-19-ის პანდემიის შედეგად, თაღლითობის და ციფრული დანაშაულის სწრაფი ზრდის საფრთხე გაძლიერდა, ხოლო თაღლითები იყენებენ ახალ ტექნიკებს და მიდგომებს, ფულის უკანონოდ მითვისებისთვის

სხვადასხვა შესაძლებლობების მოსაძიებლად. აქედან გამომდინარე, თუ არ მოხდა ამ საკითხის სათანადოდ გაკონტროლება და მართვა, პოტენციურ გავლენას შესაძლოა არსებითი ხასიათი ჰქონდეს.

რისკის მიტიგაცია

ჯგუფი აქტიურ ახორციელებს თაღლითობასთან დაკავშირებული რისკების მონიტორინგს, დაფიქსირებას და აღმოფხვრას და მუდმივი მონიტორინგის პროცესებს საეჭვო ქმედებების დროულად აღმოსაჩენად. რისკისა და კონტროლის თვითშეფასების სავარჯიშოს მიზანია მნიშვნელოვან პროცესებში ნარჩენი რისკების გამოვლენა, შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების გათვალისწინებით. თაღლითობის რისკების მონიტორინგსა და მიტიგაციაზე ჩვენი მუდმივი ძალისხმევის გათვალისწინებით, შიდა პროცესების სირთულის მიუხედავად, ჯგუფი უზრუნველყოფს თაღლითური ქმედებების დროულად აღმოჩენას და კონტროლს.

11. ჯგუფს აქვს რეპუტაციის რისკი

რისკის აღწერა

არსებობს რეპუტაციასთან დაკავშირებული რისკები, რომელთა წინაშეც დგას ჯგუფი. ამგვარი რისკებია ანტი-საბანკო კამპანია, ფიზინგის შემთხვევებისა და სხვა კიბერ-დანაშაულების ზრდა. ასევე, გაციფრულების პროცესთან ასოცირებული რისკები, როგორცაა ციფრული სერვისების შეფერხება, რაც უარყოფითად აისახება ციფრული ბანკის, ATM-ებისა და გადახდის ტერმინალების მუშაობაზე. თუმცა არცერთი ზემოხსენებული ჩამონათვალიდან არც ერთი არ არის რისკი, რომელიც მხოლოდ თიბისი ჯგუფზე ახდენას გავლენას.

რისკის მიტიგაცია

რეპუტაციის რისკების აღბათობის მიტიგაციის მიზნით, ბანკი მუდმივად მუშაობს, რათა შექმნას და შეინარჩუნოს ძლიერი ბრენდის აღქმა დაინტერესებულ პირებსა და ჯგუფებს შორის. ჯგუფი იცავს ყველა შესაბამის შიდა პოლიტიკას და პროცედურას, რეპუტაციის პირდაპირი თუ ირიბი რისკების გავლენის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით. ჯგუფი მუდმივად ახორციელებს ბრენდის ღირებულების მონიტორინგს საზოგადოებრივი აზრის შესწავლის/კვლევისა და დაინტერესებული პირებისაგან უკუკავშირის მიღების გზით.

სპეციალური შიდა და გარე მარკეტინგის და კომუნიკაციების გუნდები ყოველდღიურად ახორციელებენ მედია გაშუქების მონიტორინგს.

ეს გუნდები აკონტროლებენ რისკებს, შეიმუშავებენ სცენარებს და ქმნიან შესაბამის სამოქმედო გეგმებს. ჭგუფი ცდილობს რეპუტაციის და ბრენდის პოტენციური დამაზიანებელი ნიშნების იდენტიფიცირებას მათი მიტიგაციის და აღმოფხვრის მიზნით და მათ გართულებამდე ინფორმაციას სამეთვალყურეო საბჭოს აწვდის.

კომუნიკაციისა და კიბერ-უსაფრთხოების გუნდები ატარებენ ცნობიერების ამაღლების ფართომასშტაბიან კამპანიებს კიბერ-უსაფრთხოების და ფინანსური განათლების შესახებ, რაც მოიცავს მედიას, საქართველოს ბანკების ასოციაციას და „Edufin“-ს („თიბისის“ ფინანსური განათლების შიდა პლატფორმას), რომლებიც კიბერ-უსაფრთხოების და ფიშინგის შემთხვევების მიტიგაციისა და დაპრევენციისაკენაა მიმართული.

12. ჭგუფი გასწევს რისკს, რომ სტრატეგიული ინიციატივები არ შექმნის გრძელვადიან ღირებულებას მისი დაინტერესებული მხარეებისთვის

რისკის აღწერა

ჭგუფს შესაძლოა ჰქონდეს ბიზნეს სტრატეგიის განვითარების რისკი, რომელიც ვერ უზრუნველყოფს გრძელვადიანი ღირებულებების შექმნას ცვალებად სამომხმარებლო საჭიროებებისა და კონკურენტულ გარემოში, ასევე მარეგულირებლის შეზღუდვების პირობებში.

ამასთან, გაზრდილმა გაურკვევლობამ კოვიდ-19-ით გამოწვეულ მნიშვნელოვან ეკონომიკურ და სოციალურ რღვევებთან ერთად, შესაძლოა ხელი შეუშალოს ჭგუფის უნარს ეფექტურად შეიმუშაოს და დროულად განახორციელოს სტრატეგიული ინიციატივები, ასევე საფრთხის ქვეშ დააყენოს ბანკის გრძელვადიანი ღირებულების შექმნის უნარი.

გთხოვთ, იხილოთ ჭგუფის ძირითადი სტრატეგიული უპირატესობები შემდეგ თავში: ჩვენი ბიზნეს სტრატეგიის და შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების შესახებ, გვერდებზე 18-23.

რისკის მიტიგაცია

ჭგუფი ატარებს სტრატეგიული მიმოხილვის ყოველწლიურ შეხვედრებს, სადაც მონაწილეობენ ბანკის უმაღლესი და შუა რგოლის ხელმძღვანელები. შეხვედრების ფარგლებში ხდება ბაზრის ძირითადი ტენდეციებისა და სხვადასხვა პრაქტიკების ანალიზი რეგიონულ და საერთაშორისო ბაზრებზე - რათა სწორი მიმართულებით

მოხდეს კომპანიის განვითარება და სხვადასხვა პერსპექტივით შეფასდეს ჭგუფის საქმიანობის ეფექტურობა. ასევე, ბანკი მუდმივად მუშაობს მსოფლიოს წამყვან კონსულტანტებთან მისი სტრატეგიის გასაუმჯობესებლად.

დამატებით, ჭგუფი ატარებს კვარტალურ ანალიზს და აკონტროლებს სტრატეგიის განხორციელების შეფასებისთვის გამოყენებულ საზომებს. საზომებში მნიშვნელოვანი გადახრის შემთხვევაში, ჭგუფი ზრუნავს გამოსწორებისა და მიტიგაციის ზომების შემუშავებაზე.

13. ჭგუფს აქვს რისკები, რომლებიც დაკავშირებულია მის უნართან მოიზიდოს და დაიქირაოს მაღალკვალიფიციური თანამშრომლები.

ჭგუფს აქვს კვალიფიციური პერსონალის დაკარგვის ან კვალიფიციური თანამშრომლების მოზიდვის, განვითარების და შენარჩუნების რისკი. განსაკუთრებით, სტრატეგიული გადანაცვტილება ციფრულ კომპანიად გარდაქმნის შესახებ ითვალისწინებს გაზრდილ მოთხოვნას მაღალი კალიბრის IT პროფესიონალებზე ჭგუფის მასშტაბით. გარდა ამისა სწრაფად ცვალებად ბიზნეს გარემოსთან ადაპტირების მიზნით, ჭგუფმა უნდა განავითაროს ეჭაილ კულტურა და თანამშრომლებს შესძინოს საჭირო უნარები. ასევე, კოვიდ-19-ის პანდემიამ ადამიანურ რესურსებთან დაკავშირებული დამატებითი გამოწვევები შექმნა თანამშრომლების ჭანმრთელობის და კეთილდღეობის დაცვასთან, მაღალეფექტური დონეების შენარჩუნებასთან, ძლიერ შიდა კომუნიკაციასთან და კორპორატიულ კულტურასთან დაკავშირებით.

რისკის მიტიგაცია

ჭგუფი განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ადამიანური კაპიტალის მართვის სტრატეგიებს და პოლიტიკას, რომელიც მოიცავს ნიჭიერი პერსონალის მოზიდვის, შენარჩუნებისა და განვითარების მიდგომებს და თავის თანამშრომლებს სთავაზობს კონკურენტული ანაზღაურების პაკეტს. ჭგუფმა ასევე შეიმუშავა და განახორციელა ეჭაილ ტრანსფორმაცია, რომლის მიზანია თანამშრომელთა ჩართულობის და კმაყოფილების გაზრდა. გარდა ამისა, ბანკმა შექმნა IT და რისკების აკადემია ახალგაზრდა პროფესიონალების მოზიდვისა და გადამზადებისთვის. საუკეთესო სტუდენტებს ბანკი დასაქმებას სთავაზობს. გარდა ამისა, ბანკს აქვს შიდა აკადემია, რომელიც სხვადასხვა მიმართულებით კურსებს სთავაზობს თანამშრომლებს.

ეფექტური შიდა საკომუნიკაციო სისტემის უზრუნველსაყოფად გავაუმჯობესეთ სხვადასხვა ციფრული საშუალებები ჩვენს თანამშრომლებთან ჩართულობისთვის. მენეჯმენტი რეგულარულად ატარებს შეხვედრებს პერსონალთან, ჯგუფის სტრატეგიული ინიციატივების და ფინანსური მდგომარეობის შესახებ მათი ინფორმირების, ასევე გაურკვეველობის პერიოდში მათი პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩვენი კორპორაციული კულტურის დამატებით ხელშეწყობისა და გაუმჯობესების მიზნით, ბანკის შიდა Facebook ჯგუფი უფრო გააქტიურდა, მაგ. თანამშრომლის პროფილების განთავსების და წარმატებული ისტორიების გაზიარების გზით. გარდა ამისა, ბანკის მიერ მიღებული ახალი დისტანციური სამუშაო პოლიტიკა იძლევა უცხოეთიდან ახალი ნიჭიერი კადრების მოზიდვის შესაძლებლობას.

მოსალოდნელი რისკები

მოსალოდნელია რისკები, რომლებიც შეიცავენ უცნობ კომპონენტებს და შესაძლოა გავლენა მოახდინონ ჯგუფის საქმიანობის ეფექტურობაზე გრძელვადიან პერსპექტივაში. ჩვენ ვთვლით, რომ აღნიშნულ რისკებს მნიშვნელოვანი ზრდის პოტენციალი აქვთ და, როგორც ძირითადად რისკებმა შესაძლოა ისეთივე გავლენა მოახდინონ ჯგუფზე.

1. ჯგუფის საქმიანობის შედეგებს შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას რეგიონში განვითარებულმა უარყოფითმა მოვლენებმა, კერძოდ უკრაინის ომმა

რისკის აღწერა

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ეკონომიკაში შემომავალი ფულადი ნაკადები საკმაოდ დივერსიფიცირებულია, ქვეყანა კვლავ მონყვალდია მის რეგიონში გეოპოლიტიკური და ეკონომიკური მოვლენების განვითარებების მიმართ. კერძოდ, უკრაინაში რუსეთის შეჭრას და შედეგად რუსეთისთვის დაწესებულ სანქციებს უარყოფითი გავლენა აქვს საქართველოს ეკონომიკაზე.

2021 წლის მდგომარეობით უკრაინისა და რუსეთის წილი ქართულ ექსპორტში, ფულად გზავნილებში, ტურისტულ შემოსავლებსა და პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებში დაახლოებით 21%-ს შეადგენდა. კონკრეტულად, უკრაინასა და რუსეთზე შესაბამისად მოდიოდა ექსპორტის 7% და 14%, ფულადი გზავნილების 1% და 18%, ტურისტების მთლიანი ნაკადის 15% და 12%. უკრაინის და რუსეთის წილი პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებში დაბალია (1% უკრაინისთვის, 6% რუსეთისთვის) და

მეტწილად პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების წინა ნაკადებიდან რეინვესტირებულ ამონაგებს წარმოადგენს. მნიშვნელოვანია, რომ რუსეთსა და უკრაინაში ქართული ექსპორტის ნახევარზე მეტი რეექსპორტს წარმოადგენს, ხოლო ამ ქვეყნებიდან მიღებული ტურისტული შემოსავლებისა და ფულადი გზავნილების დაახლოებით 50% იმპორტზე იხარჯება. ეს ფაქტორები ამცირებენ გამოუმუშავებელი შემოსავლიდან მთლიან წმინდა უარყოფით გავლენას. ამავდროულად უნდა გავითვალისწინოთ არასასურველი ე.წ. „სპილოვერ“ ეფექტი საქართველოს სხვა ეკონომიკური პარტნიორებისგან.

უკრაინაში რუსეთის შეჭრამდე, თიბისი კაპიტალის პროგნოზით, 2022 წელს საქართველოს ეკონომიკა დაახლოებით 6.0%-ით, 2023 წელს - 5.5% და 2024 წელს - 5.0%-ით გაიზრდებოდა. 2022 წლის იანვრის მდგომარეობით მსოფლიო ბანკის პროგნოზების¹ თანახმად, 2022 და 2023 წლებში საქართველოს ეკონომიკა 5.5% და 5.0%-ით უნდა გაზრდილიყო (შესაბამისად). მართლაც, საქსტატის მიერ გამოქვეყნებული იანვრის ზრდის შესახებ ინფორმაცია უჩვენებს, რომ ზრდის ტემპი ძალიან ძლიერი იყო. მიუხედავად იმისა, რომ წინა წელთან შედარებით 18.0%-იანი რეალური ზრდა მეტწილად დაბალი საბაზო ეფექტით იყო გამოწვეული, ზრდა ასევე ძლიერი იყო (4.4%) პანდემიამდე, 2020 წლის იანვართან შედარებით, რაც ბევრად მაღალია ვიდრე წინა თვეების შესადარისი მაჩვენებლები. თუმცა, უკრაინასა და რუსეთში მიმდინარე მოვლენების მიმართ საქართველოს მონყვალადობის გათვალისწინებით, ზრდის პერსპექტივების მხრივ უარყოფითი მოლოდინები არსებობს, ისევე, როგორც სხვა მაკრო ცვლადებთან მიმართებით, რომლებსაც შესაძლოა ასევე ნეგატიური გავლენა ჰქონდეთ ბანკის საზედამხედველო კაპიტალის, ლიკვიდურობის და საკრედიტო რისკებზე.

რისკის მითიგაცია

ჯგუფი აქტიურად იყენებს სტრეს-ტესტირების და რისკის შეფასებისა და მონიტორინგის სხვა ინსტრუმენტებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მოხდეს ტრიგერების ადრეული იდენტიფიცირება და მათი კონკრეტულ სამოქმედო გეგმებად გარდაქმნა, ბანკის საზედამხედველო კაპიტალზე, ლიკვიდურობასა და პორტფელის ხარისხზე ნეგატიური გავლენის მინიმიზებისთვის, განუსაზღვრელობის მაღალი დონის არსებობის შემთხვევაში.

¹ მსოფლიო ბანკი, გლობალური ეკონომიკური პერსპექტივები, 2022 წლის იანვარი.

2. ჯგუფს აქვს კლიმატის ცვლილებით გამომწვეული რისკი

კლიმატურ ცვლილებებთან დაკავშირებული რისკები ხასიათდება როგორც ფიზიკური ზემოქმედებით, რომელიც წარმოიშობა უფრო ხშირი და რთული მეტეოროლოგიური ცვლილებებით, ასევე გარდამავალი ზემოქმედებით, რომელიც შესაძლოა მოიცავდეს პოლიტიკურ, იურიდიულ და ტექნოლოგიურ ცვლილებებს საყოფაცხოვრებო და ბიზნეს-სექტორების გარემოზე ზემოქმედების შესამცირებლად. ჯგუფისთვის აღნიშნული რისკები შესაძლოა მატერიალიზდეს აქტივის ღირებულების გაუფასურებით და ჩვენი მომხმარებლების კრედიტუნარიანობის გაუარესებით, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს ჯგუფის მომგებიანობის შემცირება. ჯგუფს, ასევე, შეიძლება ჰქონდეს რეპუტაციის რისკი ისეთი მომხმარებლების დაკრედიტების ან მათთან სხვადასხვა ბიზნეს ოპერაციების შედეგად, რომლებიც მიიჩნევიან კლიმატური ცვლილებების ხელშემწყობებად.

რისკის მიტიგაცია

ჯგუფის მიზანია, იმოქმედოს პასუხისმგებლობით და მართოს მის ოპერაციებთან დაკავშირებული ეკოლოგიური და სოციალური რისკები, გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების მინიმუმამდე შესამცირებლად. ეს მიდგომა შესაძლებლობას გვაძლევს, შევამციროთ ჩვენი გარემოზე ზემოქმედება რესურსების ეფექტურად გამოყენებით და ეკოლოგიური თვალსაზრისით უსაფრთხო ღონისძიებების ხელშეწყობით კლიმატის ცვლილების შერბილების მიზნით.

ჯგუფს აქვს გარემოსდაცვითი პოლიტიკა, რომელიც არეგულირებს მის გარემოსდაცვითი მართვის სისტემას („გმს“) და უზრუნველყოფს ჯგუფის ოპერაციების შესაბამისობას მოქმედ გარემოსდაცვით, ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების და შრომის დაცვის რეგულაციებთან და პრაქტიკებთან. ჩვენ ვიღებთ ზომებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ჩვენმა მომხმარებლებმა ასევე შეასრულონ ეკოლოგიური და სოციალური პასუხისმგებლობები. ეკოლოგიური და სოციალური რისკების მართვა გათვალისწინებულია ჯგუფის დაკრედიტების პროცესში გმს-ის გამოყენების გზით. ჯგუფმა შეიმუშავა რისკის მართვის პროცედურა ეკოლოგიური და სოციალური რისკების დადგენის, მართვის და მონიტორინგის მიზნით. აღნიშნული პროცედურები სრულად ინტეგრირებულია ჯგუფის საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში. ჩვენი გარემოსდაცვითი პოლიტიკა სრულად შეესაბამება საქართველოს გარემოსდაცვით კანონმდებლობას და

საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს (პოლიტიკა სრულად ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com). დეტალური ინფორმაცია გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის შესახებ, იხილეთ გვერდებზე 73-78.

გარემოზე ჯგუფის დადებითი გავლენის გაზრდის და კლიმატის ცვლილებით გამომწვეული შედეგების შემსუბუქების მიზნით, 2021 წლის ბოლოსთვის ბანკმა დაწერა მწვანე დაკრედიტების ჩარჩო, რომელიც კერძო კომპანიებს და ფიზიკურ პირებს წაახალისებს, დაწერონ საქმიანობის ენერჯო-და რესურსეფექტური და ეკო-მეგობრული მექანიზმები.

ბანკის საკრედიტო პორტფელზე კლიმატთან დაკავშირებული რისკების უკეთ შესასწავლად, ბანკმა განახორციელა სექტორულ დონეზე რისკების ზოგადი შეფასება, რადგან კლიმატთან დაკავშირებული სხვადასხვა რისკის მიმართ სხვადასხვა დარგის მონყვლაა შესაძლოა, განსხვავდებოდეს მონყვლადი დროის სხვადასხვა პერიოდებში. რისკების შეფასება ორიენტირებულია ისეთ ეკონომიკურ დარგებზე, როგორც არის ენერჯეტიკა, ნავთობის და გაზის სექტორი, მეტალურგია და სამთო-მოპოვებითი საშუალებები, ტურიზმი, სოფლის მეურნეობა, კვების ინდუსტრია, ჯანდაცვა, მშენებლობა და უძრავი ქონების სექტორი..

სასესხო პორტფელის ვადიანობის სტრუქტურის მიხედვით, აქტივების უდიდესი ნაწილი განაწილებულია დროის პერიოდებში, რომლებიც ბევრად უფრო მოკლეა, ვიდრე კლიმატის ცვლილები, განსაკუთრებით ფიზიკური რისკები შეიძლება მატერიალიზდეს საქართველოში. მეორეს მხრივ, კლიმატთან დაკავშირებული რისკების გრძელვადიანი ზემოქმედების შესახებ ექსპერტული ცოდნა მომავალში გაიზრდება. შედეგად, თუ ბანკს ექნება მყარი და სანდო დასკვნები, ის შეძლებს შესაბამისი კლიმატური რისკების შერბილების მიდგომის განვითარებას. გარდა ამისა, ჯგუფის პორტფელი უზრუნველყოფილია ნაღდი ფულით, უძრავი ქონებით ან ოქროთი, რაც მთლიანობაში სასესხო პორტფელის დაახლოებით 77%-ს შეადგენს. გირაოს შეფასების პროცედურა მოიცავს გირაოს მონიტორინგის პროცესს, შესაბამისად გირაოს ღირებულების ცვლილების აუცილებლობა იდენტიფიცირებულია გირაოს რეგულარული მონიტორინგის პროცესის საფუძველზე. დაწვრილებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ ჩვენი გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სტრატეგია გვერდებზე 24-37.

2021 წლის ივნისში ჯგუფმა გამოსცა მდგრადი განვითარების სრულმასშტაბიანი ანგარიში

2020 წლის შესახებ, გლობალური ანგარიშგების ინიციატივის (GRI) სტანდარტების შესაბამისად. გლობალური ანგარიშგების ინიციატივა (GRI) კერძო სექტორს ეხმარება, წარმოაჩინოს და გაიზაროს მისი როლი და გავლენა მდგრად განვითარების ისეთი მიმართულებების ქრილში, როგორც არის კლიმატური ცვლილებები, ადამიანის უფლებები და მმართველობა. ანგარიში განკუთვნილია ყველა დაინტერესებული მხარისა და ჯგუფისთვის როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. ანგარიში ორიენტირებულია მათთვის ცალსახა, ფაქტებზე დაფუძნებული ინფორმაციის გაზიარებაზე 2020 წლის განმავლობაში ჩვენი საქმიანობის სოციალური, ეკონომიკური და ეკოლოგიური გავლენის შესახებ. ანგარიშის მიზანია, წარმოაჩინოს ჩვენი განზრახვა, შევქმნათ ღირებულება ჩვენი თანამშრომლებისთვის, მომხმარებლებისთვის, მომწოდებლებისთვის, პარტნიორებისა და მთლიანად საზოგადოებისთვის. მდგრადი განვითარების 2020 წლის ანგარიში ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com.

2. ჯგუფის საქმიანობაზე შესაძლოა იმოქმედოს LIBOR-ის შეწყვეტის და გარდამავალმა პროცესმა

რისკის აღწერა

არსებობს სხვადასხვა ტიპის ფინანსური ინსტრუმენტები ჯგუფის საბალანსო უწყისზე, რომელთაგან თითოეულს აქვს ლონდონის ბანკთაშორის შეთავაზებულ განაკვეთთან („LIBOR“) შედარებული საპროცენტო განაკვეთი. ჯგუფი „LIBOR“-ს ასევე იყენებს რისკის გაზომვაში, აღრიცხვაში და შეფასების პროცესებში. 2017 წელს გაერთიანებული სამეფოს ფინანსური ქცევის უწყებამ (FCA) გამოაცხადა, რომ შეუთანხმდა LIBOR ჯგუფის ბანკებს LIBOR-ის 2021 წლამდე შენარჩუნებაზე და ფინანსური სექტორის მონაწილეებს მოუწოდა დაეწყით მუშაობა სხვა საცნობარო განაკვეთებზე გადასვლის მიმართულებით. 2021 წლის 5 მარტს FCA-იმ გამოაცხადა საპანელო ბანკის მიერ LIBOR-ის პარამეტრების წარდგენის შეწყვეტის თარიღები, რომლის შემდეგ წარმომადგენლობითი LIBOR-ის განაკვეთები ხელმისაწვდომი აღარ იქნებოდა:

- 2021 წლის 31 დეკემბრის შემდეგ, ფუნტ სტერლინგის, ევროს, შვედური ფრანკის და იაპონური იენის პარამეტრების შემთხვევაში და 1 კვირა და 2 თვე აშშ დოლარის პარამეტრებისთვის; და
- 2023 წლის 30 ივნისის შემდეგ, აშშ დოლარის დარჩენილი პარამეტრების შემთხვევაში.

ბანკის აშშ დოლარში გამოხატული მცურავი პორტფელი უკავშირდება აშშ დოლარის 6-თვიან LIBOR-ს, ხოლო ევროს მცურავი პორტფელი - ევროს ბანკთაშორის შეთავაზებულ განაკვეთს (Euribor), რომლის შეწყვეტაც არ არის გამოცხადებული.

LIBOR-ის შეწყვეტა და გარდამავალი პროცესი მიუთითებს ჯგუფის განხორციელების, წარმოების ფინანსურ და საოპერაციო რისკებს და შესაძლოა გამოიწვიოს შემოსავლების არასტაბილურობა, მომხმარებლის პრეტენზიები და სამართლებრივი პროცესები, ან სხვა უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ჯგუფის საქმიანობაზე და ოპერაციებზე.

რისკის მითიგაცია

ჯგუფი აქტიურად აკონტროლებს გადასვლასთან დაკავშირებულ საერთაშორისო და ადგილობრივ განვითარებებს, ჯგუფის გარდამავალი პროცესის ბაზრის პრაქტიკასთან მოსარგებად. 2021 წლის 29 ივლისს ალტერნატიული საცნობარო განაკვეთების კომიტეტმა (ARRC) გამოსცა რეკომენდაცია ორგანიზაციის „CME Group, Inc.“ მიერ გამოქვეყნებული „Term SOFR“ განაკვეთების გამოყენების შესახებ.

ARRC-ის რეკომენდაცია სასესხო ხელშეკრულებებს „LIBOR“-ის ნაცვლად, მის ადგილზე (იქნება ეს სარეზერვო დებულების მოქმედების შესაბამისად, თუ სხვაგვარად) ან ახალ გარიგებებში ტერმინის „Term SOFR“ გამოყენების შესაძლებლობას აძლევს. ადრე რეკომენდებული აშშ დოლარის „LIBOR“-ის საპროცენტო განაკვეთის ალტერნატივები წარსულზე იყო ორიენტირებული და ის გულლიად არ მიიღეს.

ჯგუფმა შექმნა ხელმძღვანელი კომიტეტი „LIBOR“-დან უხარვეზო გადასვლის უზრუნველსაყოფად, მათ შორის „Term SOFR“-ზე მიბმული პროგრესული განაკვეთების დასაწერად. ხელმძღვანელი კომიტეტი უზრუნველყოფს გარდამავალი პროცედურების შესახებ ცნობადობის ამაღლებას როგორც ორგანიზაციის შიგნით, ასევე მის გარეთ, რათა თანამშრომლებს ჰქონდეთ საჭირო ცოდნა და ინსტრუმენტები გარდამავალი პროცედურების გასამართლებლად და ამასთან ჯგუფის მომხმარებლებთან სამართლიანი ურთიერთობისთვის.

რისკების მართვა

ბიზნისილა

ჯგუფში მოქმედებს რისკის მართვის ბიზნესზე ორიენტირებული, მძლავრი და დამოუკიდებელი სისტემა. მისი ძირითადი მიზანია, ხელი შეუწყოს რისკის გათვალისწინებით შეფასებული უკუგების მდგრადობას რისკის მართვის ეფექტიანი სისტემის მეშვეობით. მიზნების უკეთ მისაღწევად ჯგუფი იყენებს რისკის მართვის ოთხ ძირითად პრინციპს:

- რისკების გამჭვირვალედ მართვა ურთიერთგაგებისა და ნდობის მოსაპოვებლად. რისკთან დაკავშირებული პროცესებისა და პოლიტიკის თანამიმდევრულობა და გამჭვირვალობა სხვადასხვა დაინტერესებული მხარის ნდობის მოპოვების წინაპირობაა. რისკის მიზნებისა და სტრატეგიული პრიორიტეტების კომუნიკაცია მმართველ ორგანოებთან და ანგარიშვალდებულების ფარგლებში სრულყოფილი რეაგირება რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი თანამშრომლების ძირითადი პრიორიტეტებია;
- რისკების გონივრული მართვა ზრდისა და მდგრადობის ხელშესაწყობად. რისკების მართვის სისტემა უზრუნველყოფს ჯგუფის დაცვას გადაჭარბებული რისკებისგან; საზედამხედველო კაპიტალის მართვა და მძლავრი, მომავალზე ორიენტირებული მართვის ინსტრუმენტები და გადაწყვეტილებები უზრუნველყოფს ჯგუფის მდგრადობას;
- რისკის მართვის მეშვეობით სტრატეგიის გაძლიერების უზრუნველყოფა. რისკების იდენტიფიცირებით და მართვით მიზნების მიღწევის შესაძლებლობების შექმნა რისკის მართვაში ჩართული თანამშრომლების მიერ. რისკების იდენტიფიცირება და ადეკვატური ფასდადება, ასევე რისკის მიტიგაციისკენ მიმართული ქმედებების განხორციელება, უზრუნველყოფს ჯგუფის დასახული მიზნების განხორციელებას და მიზნობრივ უკუგებას.
- რისკის მართვისა და რისკებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილების მიღების მეთოდების გამოყენება კონკურენტული უპირატესობის მოსაპოვებლად. სრულყოფილი, გამჭვირვალე და გონივრული რისკის მართვა ხელს უწყობს სხვადასხვა ჩართული მხარის მაღალ სანდოობას, ჯგუფის გრძელვადიან, მდგრად განვითარებას, რისკის მართვის სისტემის კონკურენტულ უპირატესობად და სტრატეგიულ ინსტრუმენტად ქცევას.

რისკების მართვის სტრუქტურა

ჯგუფის რისკის მართვის სისტემა მოიცავს რისკის მართვისათვის საჭირო ყველა აუცილებელ კომპონენტს და შედგება ორგანიზაციული, საკრედიტო, ფინანსური და არაფინანსური რისკების მართვის, რისკ-რეპორტირების და სხვა დამხმარე, გამაერთიანებელი რისკების ინსტრუმენტებისაგან, როგორც არის IT-ინფრასტრუქტურა, საზედამხედველო კაპიტალის მართვა, სტრეს-ტესტები და სხვა ანალიტიკური საშუალებები. ქვემოთ მოცემულ დიაგრამაში ნაჩვენებია რისკის მართვის სტრუქტურა:

მრგანიზაციის რისკის მართვა

> რისკის აკვიტი > რისკის სტრატეგია > ბიზნესის დავგვგვა

	საკრავლითო რისკი			ფინანსური რისკი		არაფინანსური რისკი	
	კორპორატიული	MSME	საცალო	ბაზარი	ლიკვიდობა	საოპერაციო	სსგა
რისკის ფორმირება და მართვა	მართვის სტრუქტურა	დაცვის საში დონე	კომიტიტები	პოლიტიკა	საქმიანობის შედეგების მართვა	რისკის კულტურა	
რისკის რავორტიფიკა	რისკის აგვარიშგება და ანალიზი						
სისტემაები და მონაცემაები	ინფრასტრუქტურა, საინფორმაციო ტექნოლოგიაები და სისტემაები						
რისკის მოდელირება, მეთოდოლოგია და პროცესები	დაკრავლითების პროცესი	საკრავლითო რისკის მოდელირება	აქტივების და ვალდებულებების მართვა (ALM) და ლიკვიდურობა რისკის მოდელირება და პროცესები	საოპერაციო რისკის მოდელირება და პროცესები			
რისკის ჭვარავლინი ანალიზი	საზღაფმხდველო კაკიტილის მართვა და სტრეს-ტესტები						

მმართველობა

ჭგუფი რისკების მართვას ახორციელებს რისკების მართვის ერთიანი სისტემის ფარგლებში. რისკების მართვის პროცესში ყველა მმართველი რგოლის ჩართულობა, უფლებამოსილების ნათლად გამიჭვნა და სხვადასხვა დანაყოფს შორის ეფექტური კომუნიკაცია ხელს უწყობს ჭგუფის სტრატეგისა და რისკის მიზნების ნათლად წარმოჩენას, ასევე მათ შესაბამისობას რისკის დასაშვებ დონესთან. ჭგუფის მართვის სტრუქტურა უზრუნველყოფს ადეკვატურ ზედამხედველობას, ანგარიშვალდებულებისა და მოვალეობების მკაფიო გამიჭვნას. რისკების მართვის უმაღლესი ორგანოა სამეთვალყურეო საბჭო, რომელიც გასაზღვრავს ჭგუფის სტრატეგისა და ზედამხედველობას უწევს სტრატეგიული მიზნების შესრულებას, ხოლო დირექტორთა საბჭო ხელმძღვანელობს და წარმართავს ჭგუფის ყოველდღიურ საქმიანობას.

რისკების მართვა გავრცელება

რისკის მართვის სტრუქტურა შედგება ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოსგან. სამეთვალყურეო საბჭოს ექვემდებარება რისკების, ეთიკისა და შესაბამისობის უზრუნველყოფის კომიტეტი, რომელიც ზედამხედველობას უწევს ჯგუფის რისკის პროფილსა და რისკის მართვის პრაქტიკას, აგრეთვე აუდიტის კომიტეტი, რომელიც პასუხისმგებელია ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკის განხორციელებაზე და დანერგვაზე, შიდა და გარე აუდიტორების საქმიანობის ხელშეწყობაზე. სამეთვალყურეო საბჭოში ასევე შედის გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის და ეთიკის კომიტეტი, რომელიც სამეთვალყურეო საბჭოს გარემოს დაცვასთან, სოციალურ და მმართველობით საკითხებთან დაკავშირებული სტრატეგიის, პოლიტიკების, ინიციატივებისა და პროგრამების ზედამხედველობაში ეხმარება, ასევე ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა კომიტეტი, რომელიც სამეთვალყურეო საბჭოს მნიშვნელოვანი სტრატეგიული ინსტრუმენტების, მონაცემებისა და კიბერ-უსაფრთხოების საკითხების, ასევე კომპანიის IT რესურსების ზედამხედველობაში ეხმარება.

დირექტორთა საბჭოს რისკის კომიტეტი შეიქმნა ჯგუფის მასშტაბით რისკის მართვის ღონისძიებების წარმართვისა და ძირითადი რისკის ტენდენციების მონიტორინგისათვის, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს რისკის პროფილის შესაბამისობა დასაშვებ რისკის დონესთან. დირექტორთა საბჭოს საოპერაციო რისკის კომიტეტი გადანაცვლებებს იღებს საოპერაციო რისკის მართვასთან დაკავშირებით, ხოლო აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCO) პასუხისმგებელია აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის პოლიტიკის განხორციელებაზე. დირექტორთა საბჭოს საინფორმაციო უსაფრთხოების მართვის კომიტეტი არეგულირებს საინფორმაციო და კიბერ-უსაფრთხოების პროცესს რისკების მისაღებ დონემდე დაყვანის და მართვის პროცესების უწყვეტი გაუმჯობესების მიღწევის მიზნით. ამასთან, დირექტორთა საბჭოს დონეზე იქმნება გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის კომიტეტი, რომელიც პასუხს აგებს ჯგუფის გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სტრატეგიის განხორციელებაზე და მისი სამოქმედო გეგმების დამტკიცებაზე, ხოლო გარემოსდაცვითი კომიტეტი ზედამხედველობას ჯგუფში გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის სათანადო დანერგვას და ფუნქციონირებას.

სამეთვალყურეო და დირექტორთა საბჭოები რისკების მართვას ახორციელებენ რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკის მეშვეობით, რომელიც დადგენილია რისკის სასურველი პროფილი და რისკის ლიმიტები. ეს პოლიტიკა ასევე მოიცავს მონიტორინგისა და რეპორტირების პასუხისმგებლობებს და, სხვადასხვა გამომწვევი მოვლენისათვის ესკალაციის გზებს და რისკების მიტიგაციის ქმედებების განხორციელებას იმ შემთხვევაში, თუ ისინი სცილდება ჯგუფის მიერ დადგენილ საზღვრებს. ჯგუფის დასაშვები რისკის დონის ყოველდღიურ ოპერაციებში უფრო ეფექტურად ასახვისთვის, რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკის ინდიკატორები ჩაშლილია დეტალურ ლიმიტებად ბიზნეს ერთეულის დონეზე, რომელიც აყალიბებს რისკის განაწილებას სხვადასხვა სეგმენტსა და საქმიანობას შორის.

რისკის აპეტიტის დადგენა და კასკადირება ხორციელდება ბიზნესის დაგეგმვის პარალელურად. ბიზნესისა და რისკის გეგმების ინტერაქტიული შემუშავება უზრუნველყოფს გეგმების შეჯერებას ამ პროცესში რისკისა და უკუგების ურთიერთკავშირის განსაზღვრით, რაც ხელს უწყობს მიზნების მიღწევას. სამეთვალყურეო საბჭოს დონეზე ზედამხედველობა ჯგუფის რისკის მართვაში უფროსი ხელმძღვანელობის ჩართულობასთან ერთად, და რისკების ე.წ. „top-down“ განაწილება ორგანიზაციული რისკების მართვის განყოფილების მიერ უზრუნველყოფს რისკების მიზნების სიცხადეს, რისკის პროფილის ინტენსიურ მონიტორინგს დასაშვებ რისკის დონესთან მიმართებით, დროულ რეაგირებას რისკთან დაკავშირებულ საკითხებზე და გამოსასწორებელი სამუშაოების ოპერატიულად განხორციელებას.

ცალკეული რისკების ყოველდღიური მართვა ემყარება დაცვის სამი დონის პრინციპს. იქედან გამომდინარე, რომ რისკებს ძირითადად ბიზნეს სეგმენტები გასწევენ, რისკების მართვის გუნდი ასრულებს დაცვის მეორე დონის ფუნქციას ტრანზაქციების სანქციონირებით, რისკის იდენტიფიცირების, ანალიზის, გაზომვის, მონიტორინგისა და რეპორტირების ინსტრუმენტების და ტექნიკების გამოყენებით. კომიტეტები, რომლებიც ფუნქციონირებენ ოპერატიულ დონეზე, უფლებამოსილებების დელეგირების ფარგლებში იღებენ ტრანზაქციული დონის გადაწყვეტილებებს, რომლებიც „ოთხი თვალის“ პრინციპს ემყარება. ყველა ახალი პროდუქტი და პროექტი გადის რისკის ჯგუფების ხელში, რისკების სრულყოფილად გაანალიზების უზრუნველსაყოფად.

კონტროლის ეს მექანიზმები გარანტიას იძლევა, რომ ჯგუფი იღებს ინფორმირებულ გადაწყვეტილებებს, რაც სათანადოდ არის შეფასებული და არ ხდება რისკების აღება ჯგუფის დადგენილ ზღვრებს ზევით. საკრედიტო, ლიკვიდურობის, ბაზრის, საოპერაციო და სხვა არაფინანსურ რისკებს შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულები მართავენ. ჯგუფის რისკის მართვის მძლავრი და დამოუკიდებელი სტრუქტურა ყველა საჭირო ფუნქციის შესრულების საშუალებას იძლევა დაცვის მეორე დონის ფარგლებში მაღალკვალიფიციური პროფესიონალების წყალობით, რომლებიც ფლობენ დაბალანსებულ ცოდნას საბანკო მომსახურების სფეროში ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე. რისკების მართვის დირექტორზე დაქვემდებარებული რისკის გუნდების გარდა, შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტი

ანგარიშვალდებულია უშუალოდ გენერალური დირექტორის წინაშე და პასუხისმგებელია ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლასა და შესაბამისობის რისკის მართვაზე. მესამე დონის დაცვას წარმოადგენს შიდა აუდიტის დეპარტამენტი, რომელიც ბანკს აძლევს დამოუკიდებელ და ობიექტურ რწმუნებას, ამასთანავე, უწევს რეკომენდაციას დამატებით ოპერაციებისა და რისკების მართვის გასაუმჯობესებლად.

ორგანიზაციის რისკების მართვა

ორგანიზაციის რისკების მართვის (ERM) ცენტრალიზებული განყოფილება უზრუნველყოფს რისკის სტრატეგიისა და რისკის აპეტიტის ეფექტურად შემუშავებას, კომუნიკაციას და დანერგვას ჯგუფის მასშტაბით. ორგანიზაციის რისკების მართვის განყოფილება ხელს უწყობს რისკის ჯვარედინ ღონისძიებებს, როგორებიც არის აგრეგირება, ანალიზი და რეპორტირება და ეხება ისეთ პრობლემებს, რომლებიც არაა სპეციფიკური რომელიმე ერთი ტიპის რისკისთვის შესაბამისად, ორგანიზაციის რისკების მართვის ფუნქცია ავსებს რისკის სხვა ფუნქციებს, რათა მოიცავს ძირითადი რისკის ღონისძიებები და პასუხისმგებლობები და წარმოქმნას ცენტრალიზებული გუნდის შესაძლებლობები. ორგანიზაციის რისკების მართვის ძირითადი ფუნქციები შეიძლება შემდეგნაირად შეჯამდეს:

- რისკის აპეტიტის განსაზღვრა, კასკადირება და მონიტორინგი ჯგუფის სტრატეგიის მნიშვნელოვანი ელემენტებია. რისკის ბიუჯეტი გადანაწილება ცალკეულ ბიზნეს-მიმართულებებზე, რათა მიღწეულ იქნეს მაჩვენებლები აგრეგირებულ დონეზე;
- სტრეს-ტესტები რისკის იდენტიფიკაციის, შეფასებისა და მიტიგაციის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია. ამ მხრივ ჯგუფი მუდმივად ავითარებს სტრეს-ტესტირების შესაძლებლობებს და მეთოდოლოგიას. ბანკი ახორციელებს სხვადასხვა სცენარულ ანალიზს და სტრეს-ტესტირების მეთოდებს, იმისათვის, რომ მან შეინარჩუნოს ადეკვატური კაპიტალი მოცემულ სტრეს სცენართან გასამკლავებლად და სტაბილური ფინანსური მდგომარეობის შესანარჩუნებლად;
- გრძელვადიანი კაპიტალის დაგეგმვა და უწყვეტი მუშაობა კაპიტალის ოპტიმიზაციაზე და ანალიტიკაზე ასევე ბანკის რისკის მართვის პროცედურის არსებითი ასპექტებია;

1 აღნიშნული პირობები განსაზღვრულია ტერმინების განმარტებებში 316 გვერდზე.

რისკების მართვა გაგრძელება

- კაპიტალის ადეკვატურობის შიდა შეფასების პროცესის (ICAAP) შემუშავება და განახლება
- რისკების მართვის პრაქტიკების თანამიმდევრულობა ბანკი შიგნით ორგანიზაციის რისკების მართვის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ამოცანაა. რისკების მართვის ფუნქცია, რომელიც მიმართულია თანამიმდევრულობის უზრუნველყოფისკენ, გულისხმობს რისკების იდენტიფიცირებას, გაზომვას და მართვას ოპტიმალური გზით ჯგუფის ფარგლებში, და მათ ანგარიშგებას და გააზრებას კონსოლიდირებულ საფუძველზე;
- მოსალოდნელი ზარალის შეფასება, მონიტორინგი და ანალიზი სხვადასხვა სეგმენტში და პროდუქტებში, ჩვენი სტრატეგიის მორიგი მთავარი კომპონენტებია;
- რისკის ყველა მატრიცა ერთიანდება და ანალიზდება კონსოლიდირებულ საფუძველზე ჯგუფის რისკ-პროფილის შესაფასებლად. ბანკის რისკის პროფილის შესახებ რეგულარული ანგარიშები წარედგინება დირექტორთა საბჭოს და სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების, ეთიკისა და შესაბამისობის უზრუნველყოფის კომიტეტს.

საკრედიტო რისკის მართვა

ჯგუფის, როგორც საბანკო მომსახურების მიმწოდებლის წინაშე დგას საკრედიტო რისკი, რომელიც დაკავშირებულია მსესხებლის ან მესამე პირის მიერ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შეუსრულებლობასთან, კერძოდ გადაუხდეელი თანხის გადახდასთან შეთანხმებულ ვადებში. საკრედიტო რისკი ჯგუფის ყველაზე არსებითი მნიშვნელობის რისკია, რადგან იგი ძირითადად ტრადიციულ დაკრედიტებას ეწევა. შესაბამისად, ჯგუფი მნიშვნელოვან რესურსს გამოყოფს მის სამართავად.

საკრედიტო რისკების მართვის მთავარი მიზანია ჯგუფში არსებობდეს სესხის დამტკიცების გამართული პროცესები, რომლებიც უზრუნველყოფს ინფორმირებული რისკის მიღებას და პროცედურებს რისკის ეფექტური იდენტიფიცირების, მონიტორინგისა და შეფასებისთვის. საკრედიტო რისკის გონივრულად და ეფექტურად სამართავად ჯგუფი სეგმენტზე და პროდუქტზე მორგებულ მიდგომებს იყენებს. შესაბამისად კორპორაციული, მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების და საცალო პორტფელის მართვა ხორციელდება კონკრეტული სეგმენტების თავისებურებების გათვალისწინებით. კორპორაციული და მიკრო, მცირე და საშუალო სეგმენტის (მიკროს გარდა) მსესხებლების მართვა ხორციელდება

ინდივიდუალურად, მოცემული კლიენტების შედარებით დიდი დავალიანებიდან გამომდინარე, ხოლო მიკრო და საცალო მსესხებლების მართვა პორტფელის დონეზე ხორციელდება. საკრედიტო რისკის ძირითადი ფუნქციების შექმნა მოცემულია ქვემოთ:

კრედიტის დამტკიცება

ჯგუფის მიზანია უზრუნველყოს სესხების გაცემის ჭანსალი პროცესის არსებობა, სესხის გაცემის კრიტერიუმების მკაფიოდ ჩამოყალიბებისა და მსესხებლის რისკის პროფილის შეფასების ეფექტიანი პროცესის მეშვეობით. ბანკში არსებობს საკრედიტო რისკის შეფასების სრულყოფილი ჩარჩო, სადაც ცალსახად არის გამოჭნული კრედიტის ანალიზის და დამტკიცების პროცესში მონაწილე მხარეების მოვალეობები. კრედიტის შეფასების პროცესი განსხვავდება სეგმენტებისა და ინდივიდუალური პროდუქტების მიხედვით, იმისთვის რომ სათანადოდ მოხდეს აქტივების სხვადასხვა ჯგუფების შესაბამისი თავისებურებების გათვალისწინება. კორპორატიული, მცირე და საშუალო და მსხვილი საცალო და მიკრო სესხების შეფასება ხორციელდება ინდივიდუალურ დონეზე, ხოლო მცირე ზომის საცალო და მიკრო სესხებზე გადაწყვეტილების პროცესი ძირითადად ავტომატიზებულია. მსესხებლების მოთხოვნების საფუძვლიანად შეფასების შემდეგ საკრედიტო ანალიტიკოსები (კორპორატიული სესხის შემთხვევაში) და ბიზნეს დაკრედიტების ექსპერტები (მცირე და საშუალო საწარმოების სესხის შემთხვევაში) ამზადებენ პროექტს, რომელშიც ასახულია პოტენციურ მსესხებელთან დაკავშირებული ძირითადი ინფორმაცია და განსახილველად წარედგინენ დაკრედიტების რისკების მართვის განყოფილებაში. რისკების მართვის მენეჯერი აფასებს პროექტს და უზრუნველყოფს, რომ ანალიზი იყოს სრულყოფილი, ყველა სახის რისკი და შესაბამისი მიტიგაციის გზები იდენტიფიცირებული და სათანადოდ გათვალისწინებული, ხოლო სესხი - სწორად სტრუქტურირებული. ბიზნესის რისკის მენეჯერები სპეციალიზირდებიან კონკრეტული დარგების მიხედვით იმისთვის, რომ ფლობდნენ სათანადო ცოდნას კონკრეტულ დარგში მიმდინარე ტენდენციებსა და მოვლენებზე.

საკრედიტო კომიტეტის სესხის დამტკიცების სტრუქტურა მრავალდონიანია მსესხებლების ჭამური დავალიანებისა და რისკის პროფილის გასათვალისწინებლად. აღნიშნული საკრედიტო კომიტეტები პასუხს აგებენ საკრედიტო განცხადებების განხილვასა და დამტკიცებაზე სხვადასხვა კომიტეტებთან ერთად, სესხის მოცულობის და რისკის საფუძველზე. ყველაზე

მაღალი დონის კომიტეტში მონაწილეობენ: გენერალური დირექტორი, კორპორატიული ბიზნესის მართვის დირექტორი და რისკების მართვის დირექტორი. ამასთან, 20 უმსხვილესი მსესხებლის საკრედიტო განაცხადისთვის, ან სესხებისთვის, რომელთა ოდენობა აღემატება ბანკის საზედამხებდველო კაპიტალის 5%-ს, მოითხოვება სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების, ეთიკისა და შესაბამისობის უზრუნველყოფის კომიტეტის მიერ განხილვა და დამტკიცება. საცალო და მიკრო სეგმენტის საკრედიტო ექსპერტები საკრედიტო განაცხადებს წარუდგენენ შესაბამისი საკრედიტო რისკების მართვის განყოფილებას. სესხის ოდენობიდან გამომდინარე, სესხის დამტკიცების კომიტეტი განიხილავს სესხის მოთხოვნას, მომხმარებლის რისკის დონესთან დაკავშირებული კონკრეტული ლიმიტების საფუძველზე. არაუზრუნველყოფილი საცალო სესხების, განვადებისა და საკრედიტო ბარათების ანალიზისა და გაცემისთვის ხორციელდება შემოსავლის შეფასების პროცესი პასუხისმგებლიანი საკრედიტოების შესახებ რეგულაციების შესაბამისად. გადაწყვეტილების მიღებისთვის გამოიყენება შიდა სქორინგის მოდელები და საკრედიტო ბიუროს მიერ წარმოდგენილი რეიტინგები. სქორინგის მოდელები განსხვავებულია პროდუქტის ტიპებისა და მსესხებლების სეგმენტის მიხედვით, და ითვალისწინებს სხვადასხვა ტიპის შიდა და გარე მონაცემებს. სქორინგის მოდელების მონიტორინგი ყურადღებით ხორციელდება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას მიღებული გადაწყვეტილებების წინასწარ განსაზღვრული რისკის ლიმიტებთან შესაბამისობა. საკრედიტო შეფასება და საკრედიტო მოდელების შემუშავებულია საკრედიტო მოდელირების დამოუკიდებელი გუნდის მიერ, რისკების განყოფილების ფარგლებში. ამის შემდეგ მოდელებს ამოწმებს მოდელთან დაკავშირებული რისკების მართვის კიდევ ერთი დამოუკიდებელი გუნდი, ასევე რისკების განყოფილებიდან.

სავალუტო კურსით გამოწვეული საკრედიტო რისკი

ბანკი დგას სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკის წინაშე, რადგან მისი სესხების მატერიალური ნაწილი უცხოურ ვალუტაშია დენომინირებული. ჭკუფი მუშაობს აღნიშნული რისკის შემცირებაზე და შესაბამისი ლიმიტები განსაზღვრულია ბანკის რისკის აპეტიტის ჩარჩოში. სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკის შესამცირებლად, საკრედიტო რისკის მართვის ყველა ეტაპზე გამოიყენება მართვის სხვადასხვა ინსტრუმენტები და მეთოდები. 2019 წლის

ინვარში მთავრობამ განაგრძო ღონისძიებები უცხოური ვალუტით დაფინანსებაზე ეკონომიკის დამოკიდებულების შესამცირებლად, გაზარდა რა ზედა ლიმიტი 200,000 ლარამდე, რომლის ფარგლებშიც სესხების გაცემა უნდა მოხდეს მხოლოდ ეროვნულ ვალუტაში. გარდა ამისა, სებ-მა თავისი პასუხისმგებლიანი საკრედიტოების ინიციატივით, რომელიც ძალაში შევიდა 2019 წლის 1 იანვარს, შემოიღო უფრო კონსერვატიული PTI და LTV ზღვრები არაჰეტერეული საცალო მსესხებლებისთვის, რამაც კიდევ უფრო შეამცირა კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკები. მიუხედავად იმისა, რომ PTI და LTV ზღვრები არაჰეტერეული საცალო მსესხებლებისთვის კვლავ რჩება კონსერვატიული, 2020 წლის აპრილში, სებ-მა გაამარტივა რეგულაციები ჰეტერეული მსესხებლებისთვის ჭკუფი იყენებს კონსერვატიული საკრედიტოების სტანდარტებს არაჰეტერეული მსესხებლების მიმართ, რომელთა სესხები უცხოურ ვალუტაშია დენომინირებული, რათა დარწმუნდეს, რომ ისინი გაუძლებენ გაცვლითი კურსის გაუფასურების გარკვეულ დონეს საკრედიტო ხარისხის გაუარესების გარეშე. გარდა საკრედიტოების პროცესში მოქმედი ზომებისა, ჭკუფი აქტიურად აკვირდება და აფასებს უცხოურ ვალუტაში გამოხატულ სესხებს სტრუქტურების საშუალებით და ინარჩუნებს კაპიტალის საკმარის რეზერვებს მოულოდნელი დანაკარგების შემთხვევებისთვის. ვალუტის არსებითი გაუფასურების შემთხვევაში, ჭკუფი ფლობს ინსტრუმენტებს მონიტორინგის პროცესის დასაჩქარებლად, პოტენციური სისუსტეების მქონე მომხმარებლების იდენტიფიცირებისა და მიტიგაციისკენ მიმართული ღონისძიებების დაუყოვნებლივ გასატარებლად.

ბანკმა განსაზღვრა პორტფელში უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების წილის შემცირების სტრატეგია. განისაზღვრა ყოველწლიური მიზნები საშუალოვადიან სტრატეგიაში, უცხოურ ვალუტაში წილის თანდათანობით შემცირების გზით. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCO) ყურადღებით აკონტროლებს ამ მიზნების მიღწევას.

საკრედიტო კონცენტრაციის რისკი

ჭკუფს გააჩნია კონცენტრაციის რისკი, რომელიც განისაზღვრება, როგორც პორტფელის ხარისხის პოტენციური გაუარესება პიროვნებებზე ან დარგებზე დიდი ოდენობით სესხის გაცემის გამო. ის ფლობს ინსტრუმენტებს კონცენტრაციის რისკის, კერძოდ კი, პორტფელში ცალკეული პირებისა და სექტორების კონცენტრაციის

ეფექტური მართვისათვის. ჭგუფი კონცენტრაციის ლიმიტებს ექვემდებარება ცალკეული მსესხებლებისა და 20 ყველაზე მსხვილ მსესხებელზე და ოს ორიენტირებულია ამ პორტფელის სტრუქტურისა და ხარისხის ოპტიმიზაციაზე. ამასთან, ჭგუფი აწესებს ლიმიტებს ცალკეულ სექტორებზე, მაღალი რისკის მქონე სექტორებში უფრო კონსერვატიული ზედა ლიმიტის გამოყენებით, რომლებიც განისაზღვრება დარგის ციკლებისა და პროგნოზის სრულყოფილ ანალიზზე დაყრდნობით. საკრედიტო კონცენტრაციების მონიტორინგი ყოველთვის უნდა ხორციელდება. კეთდება რისკის პოზიციათა ტენდენციების დეტალური ანალიზი და რისკის ახალი წყაროების წარმოქმნის ან პოზიტიური მოვლენების შემთხვევაში გაიცემა პრევენციულ ღონისძიებათა რეკომენდაციები. პორტფელში კონცენტრაციების დონის მართვის პარალელურად, ჭგუფი აფასებს მოულოდნელ ზარალს და შესაბამის ეკონომიკურ კაპიტალს როგორც ცალკეული მსესხებლებისთვის, ისე სექტორებისთვის, „Herfindahl-Hirschman“-ის ინდექსის გამოყენებით და ამგვარად უზრუნველყოფს კონცენტრაციის რისკისთვის საკმარისი კაპიტალის არსებობას.

უზრუნველყოფის მართვის პოლიტიკა

სესხის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ჭგუფისთვის საკრედიტო რისკის ყველაზე მნიშვნელოვან მიტიგაციის საშუალებას, ამიტომ უზრუნველყოფაში არსებული ქონების ეფექტური მართვა საკრედიტო რისკების მართვის ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტია. ჭგუფის მიერ გაცემული სესხების უზრუნველყოფა შეიძლება მოიცავდეს, მაგრამ არ შემოიფარგლებოდეს შემდეგით: უძრავი ქონება, ფულადი დეპოზიტები, სატრანსპორტო საშუალებები, მონყობილობა-დანადგარები, სასაქონლო-მატერიალური მარაგები, ძვირფასი ლითონები, ფასიანი ქაღალდები და მესამე პირის გარანტიები. სესხისთვის მიღებული უზრუნველყოფა დამოკიდებულია საკრედიტო პროდუქტის ტიპზე და მსესხებლის საკრედიტო რისკის პროფილზე. ჭგუფის პორტფელის ყველა სეგმენტი უმეტესწილად უზრუნველყოფილია, ხოლო უზრუნველყოფის საშუალებებში მნიშვნელოვან წილს წარმოადგენს უძრავი ქონება. უზრუნველყოფის მართვასთან დაკავშირებით ჭგუფის მიდგომებსა და სტრატეგიას მართავს უზრუნველყოფის მართვისა და შეფასების ცენტრალიზებული განყოფილება. აღნიშნული განყოფილება უზრუნველყოფს, რომ უზრუნველყოფის ობიექტი წარმოადგენდეს საკრედიტო რისკის მიტიგაციის ადეკვატურ საშუალებას. უზრუნველყოფის მართვის ჩარჩო მოიცავს გადანყვეტილების

მიღების პროცესს, დამოუკიდებელი შეფასების პროცესის არსებობას, შეკვეცის სისტემას დაფარვის პროცესის ფარგლებში, უზრუნველყოფის მონიტორინგს (მათ შორის გადაფასებას და სტატისტიკურ ანალიზს) და უზრუნველყოფის პორტფელის ანალიზს.

„უზრუნველყოფის მართვისა და შეფასების განყოფილება“ („CMAD“) განსაზღვრავს უზრუნველყოფის მართვის პოლიტიკას და უზრუნველყოფის მართვის პროცედურებს (დამტკიცებული სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ), იქნეს შეფასების მომსახურებას „შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების“ (IVS), სებ-ის მოქმედი რეგულაციების და შიდა პოლიტიკის/პროცედურების შესაბამისად, ამონებს შეფასების ანგარიშებს, მართავს უზრუნველყოფის მონიტორინგის პროცესს (აქტივები მაღალი სამართლიანი ღირებულებით გადაფასდება ყოველწლიურად, ხოლო სტატისტიკური მონიტორინგი გამოიყენება დაბალი ღირებულების მქონე უზრუნველყოფისთვის). CMAD შეფასებისთვის იყენებს შერეული ხარისხის შემომწების სქემას: შეფასების ანგარიშები გადაიხედება ორგანიზაციის შიგნით, მისი პერსონალის მიერ და განცალკევებით - გარე კომპანიის მიერ. უზრუნველყოფის მართვის ფარგლებში თითქმის ყველა საქმიანობა ავტომატიზებულია შიდა ვებ-აპლიკაციების გამოყენებით. უზრუნველყოფის მართვის ფუნქცია იყენებს უძრავი ქონების საბაზრო ლაბორატორიის (REM ლაბორატორია) პროექტის ფარგლებში ჩატარებულ საბაზრო კვლევებს.

კრედიტის მონიტორინგი

ჭგუფის რისკის მართვის პოლიტიკა და პროცესები ისეა შემუშავებული, რომ დროულად გამოვლინდეს და გაანალიზდეს სხვადასხვა ტიპის რისკები და საიმედო და დროულ მონაცემებზე დაყრდნობით განხორციელდეს წინასწარ დადგენილ ლიმიტებთან შესაბამისობის მონიტორინგი. ჭგუფი მნიშვნელოვან რესურსებს გამოყოფს სხვადასხვა ბიზნეს სეგმენტებში არსებული საკრედიტო რისკების ზუსტად შესაფასებლად. ჭგუფი იყენებს მონიტორინგის გამართულ სისტემას, რათა სწრაფად მოახდინოს რეაგირება მაკრო და მიკრო მოვლენებზე, საკრედიტო პორტფელში სისუსტეების იდენტიფიკაცია და ინფორმირებული გადანყვეტილების მიღება რისკის მართვის კუთხით.

მონიტორინგის პროცესი მორგებულია ცალკეულ სეგმენტებზე და მოიცავს ინდივიდუალური სესხების მონიტორინგს, პორტფელის საერთო მონიტორინგსა და გარე ტენდენციების ანალიზს, რამაც შეიძლება გავლენა იქონიოს პორტფელის

ხარისხზე. რისკის კომიტეტი კვარტალურად განიხილავს ანგარიშებს საკრედიტო პორტფელის ხარისხის შესახებ. მენეჯმენტს სჭერა, რომ არსებული მონაცემების განვლილ დინამიკასა და სამომავლო პროგნოზებთან შედარებით შესაძლებელია რისკების დროულად გამოვლენა და მათზე რეაგირება პოლიტიკის დროულად შესწორების გზით.

რესტრუქტურისა და თანხების ამოღება

ჯგუფი იყენებს პორტფელის მონიტორინგის კომპლექსურ სისტემას შესუსტებული მახასიათებლების მქონე კრედიტების გამოსავლენად და საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი ზომების მისაღებად. ამოღებისა და აღდგენის პროცესების ინიცირება ხდება მაშინ, როდესაც მსესხებელი ვერ აკმაყოფილებს გადახდის შეთანხმებულ პირობებს ან მსესხებლის ფინანსური მდგომარეობა გაუარესებულია, რაც პოტენციურად საფრთხეს უქმნის კრედიტის გადახდას. შესაბამისი განყოფილებები ახორციელებენ გადახდისუუნარო მსესხებლების მართვას, ყველა ბიზნეს სეგმენტებზე და ინდივიდუალური დავალიანების კატეგორიებზე მორგებული ამოღებისა და აღდგენის სტრატეგიებით.

სტანდარტული, რუტინული რესტრუქტურისა და თანხების ამოღების გარდა, რომელიც ბანკის ყველა ფილიალში ხორციელდება, რესტრუქტურისა და თანხების ამოღების რეაბილიტაცია და სესხის გადაყვანა ისევე სტანდარტულ კატეგორიაში რეაბილიტაციის პროცესის სირთულე და კომპლექსურობა სესხის ტიპზე და სიდიდეზე დამოკიდებულია. ბიზნეს-სესხები პრობლემური აქტივების ქვედანაყოფს გადაეცემა მაშინ, როდესაც მალაღია ალბათობა, რომ სესხის ძირითადი თანხის მატერიალური ნაწილის გადახდა ვერ მოხდება და მსესხებლის ფულადი ნაკადები აღარ წარმოადგენს სესხის დაფარვის ძირითად წყაროს.

სესხის ამოღების გეგმები შეიძლება მოიცავდეს სესხის ამოღების ყველა ხელმისაწვდომ რესურსს, მაგალითად მსესხებლის აქტივების გაყიდვა, უზრუნველყოფის რეალიზება ან გარანტიების/თავდებობების გამოყენება.

სესხის ამოღების პროცესში ჯგუფის მიზანია სესხის აღდგენის სტრატეგიის შეთანხმება მსესხებელთან და რაც შეიძლება მეტი ოდენობით თანხის ამოღება ან სესხის გადახდაზე მოლაპარაკება უზრუნველყოფის საგნის გაყიდვით ან დასაკუთრებით. საცალო და მიკროსესხების ამოღების ქვედანაყოფები ისეთი მომხმარებლების მხარდაჭერას ახდენენ, რომელთაც წარმოექმნათ ვალდებულებების დაფარვის სირთულე. ამგვარი მომხმარებლები

ვერ ახორციელებენ გრაფიკით განსაზღვრული გადახდებს, ან თავად აცნობებენ ბანკს სესხის დაფარვასთან დაკავშირებული სირთულის შესახებ. ცენტრალიზებული გუნდი ფილიალებთან ერთად ახორციელებს საცალო ვადაგადაცილებული მსესხებლების მონიტორინგს, რომელიც ამოღების მაქსიმალურად გაზრდაზე მიმართულია. ადრეულ ეტაპზე ამოღების მართვის პროცესში გამოიყენება სპეციალური პროგრამული უზრუნველყოფა - FICO.

ამოღების სტრატეგიები განისაზღვრება სესხის ოდენობისა და ტიპის მიხედვით. მომხმარებლების სხვადასხვა ქვეჯგუფზე მორგებული ინდივიდუალური სტრატეგიები ასახავს შესაბამისი რისკის დონეებს, რაც უზრუნველყოფს მეტ ჩართულობას უფრო მაღალი რისკის პროფილის მქონე მომხმარებლებთან მიმართებით.

უზრუნველყოფილი და არაუზრუნველყოფილი სესხებიც გადაეცემა შიდა პრობლემური აქტივების ქვედანაყოფს, ხოლო არაუზრუნველყოფილი სესხების ამოღებაზე ჯგუფი თანამშრომლობს გარე კოლექტორულ კომპანიებთან. თანამშრომლობა ჩვეულებრივ მოიცავს სააგენტოების კოლექტორული მომსახურებების აუთსორსინგს, როდესაც ისინი ბანკის სახელით მოქმედებენ მსესხებლებთან თანამშრომლობისას, ან არაუზრუნველყოფილი პორტფელის კონკრეტული ნაწილის გარე კომპანიებისთვის მიყიდვისას, ფულის სასწრაფოდ ამოღების უზრუნველსაყოფად.

უზრუნველყოფილი სესხების ამოსაღებად განისაზღვრება ამოღების შესაბამისი გეგმა, რომელიც ინდივიდუალური მსესხებლის მახასიათებლებს ითვალისწინებს და შესაძლოა მოიცავდეს სესხის შეცვლილი გრაფიკით დაფარვას ან უზრუნველყოფის რეალიზაციას. სესხის პრობლემური აქტივების მართვის ქვედანაყოფზე გადაცემის შემდეგ, როდესაც ჯგუფს არ შეუძლია მისაღები პირობებით მსესხებელთან მოლაპარაკება, ჯგუფს შეუძლია დაიწყოს უზრუნველყოფის დასაკუთრება, რაც ჩვეულებრივ სტანდარტული პროცესია მცირე იურიდიული გართულებებით, რამაც შეიძლება მოიცვას სასამართლო, საარბიტრაჟო ან ნოტარიული პროცედურებიც. რესტრუქტურისა და თანხების ამოღების პროცესის მართვის ქვედანაყოფებში მუშაობენ კვალიფიციური იურისტები სასამართლო დავების და უზრუნველყოფის დასაკუთრების პროცესების ეფექტურად წარმართვისა და აღსრულებისათვის.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

2018 წლის იანვრიდან ჯგუფი გადავიდა დარეზერვების ახალი მეთოდოლოგიის გამოყენებაზე ფასს (IFRS) 9-ის მოთხოვნების შესაბამისად. განახლებული მეთოდოლოგიით შესაძლებელია სესხის გაუფასურების რეზერვის შეფასება მომავალზე ორიენტირებული ინფორმაციის გამოყენებით. მეთოდოლოგიის განვითარებასთან ერთად დაინერგა ახალი ინფორმაციულ ტექნოლოგიური ინსტრუმენტი დარეზერვებისთვის „Deloitte“-ის და ჯგუფის რისკების მართვის, ფინანსური და IT დეპარტამენტების მხარდაჭერით.

ფასს (IFRS) 9-ის მოდელები უფრო კომპლექსურია და იძლევა მასში მოსალოდნელი მაკრო მოვლენების ჩართვის შესაძლებლობას წინასწარ განსაზღვრული სცენარების გათვალისწინებით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის (ECL) შეფასებისთვის ჯგუფი ოთხ კომპონენტს იყენებს: (i) დეფოლტის ალბათობა (PD), (ii) დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD), (iii) ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში (LGD) და (iv) დისკონტირების განაკვეთი. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების დროს ჯგუფი იყენებს სამ-სტადიან მოდელს და მის მსესხებლებს ამ სტადიების მიხედვით აფასებს:

- სტადია 1 - ჯგუფი ახდენს პორტფელის კლასიფიკაციას 1-ელ სტადიაში თუ აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ გაზარდოდა და ფინანსური ინსტრუმენტი არ იყო გაუფასურებული თავდაპირველი აღიარებისას;
- სტადია 2 - დავალიანება მე-2 სტადიად კლასიფიცირდება, თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, მაგრამ ფინანსური ინსტრუმენტი არ ითვლება გაუფასურებულად; და
- სტადია 3 - რისკები, რომლებზეც დადგინდა კრედიტის გაუფასურების მაჩვენებლები, კლასიფიცირებულია როგორც მე-3 სტადიის ინსტრუმენტები.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობა განსხვავდება მოცემული სამი სტადიის მიხედვით:

- 1-ლი სტადიის ინსტრუმენტები - მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის იმ ნაწილს, რომელიც შესაძლოა უკავშირდებოდეს ანგარიშგების თარიღიდან მომდევნო 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი დეფოლტის შემთხვევებს.

- მე-2 სტადიის ინსტრუმენტები - მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალს, ე.ი. საკრედიტო ზარალს, რომელიც შეიძლება უკავშირდებოდეს დეფოლტის შესაძლო შემთხვევებს ფინანსური ინსტრუმენტის არსებობის მთლიანი პერიოდის განმავლობაში. ზოგადად, „არსებობის პერიოდში“ იგულისხმება ფინანსური ინსტრუმენტის დარჩენილი სახელშეკრულებო დაფარვის ვადა. ისეთი ფაქტორები, როგორც არის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული დაფარვის გრაფიკების არსებობა, დაფარვის ვადის გახანგრძლივების შესაძლებლობები და ჯგუფის მიერ განხორციელებული მონიტორინგის პროცესები გავლენას ახდენს „არსებობის პერიოდზე“ განსაზღვრაზე;
- მე-3 სტადიის ინსტრუმენტები - დეფოლტის შემთხვევა უკვე წარმოიშვა და არსებობის პერიოდზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი გამოთვლა ხდება მოსალოდნელი ამოღების საფუძველზე.

ჯგუფი აქტიურად განიხილავს და აკონტროლებს ფასს (IFRS) 9 მოდელებიდან წარმოებულ შედეგებს, იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შესაბამისი შედეგები ადეკვატურად მოიცავდნენ მოსალოდნელი ზარალს.

ფინანსური რისკის მართვა

ლიკვიდურობის რისკის მართვა

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფი შეიძლება არ ფლობდეს საკმარის ხელმისაწვდომ ფინანსურ რესურსებს თავისი მოვალეობების და ვალდებულებების დროულად დასაფარად ან აღნიშნული რესურსები შეიძლება ხელმისაწვდომი იყოს მხოლოდ მაღალ ფასად. როგორც დაფინანსების, ისე საბაზრო ლიკვიდურობის რისკი შეიძლება წარმოიქმნას მრავალი ფაქტორის შედეგად, რომლებსაც ჯგუფი ვერ აკონტროლებს. ფინანსური ბაზრის არასტაბილურობის გამო ისეთმა ფაქტორებმა, როგორც არის საკრედიტო რეიტინგის გაუარესება ან სხვა უარყოფითი მოვლენა, შეიძლება გავლენა იქონიოს ფასზე ან საჭირო დაფინანსების ხელმისაწვდომობაზე ჯგუფის სამომავლო დავალიანებებისთვის გადახდების განსახორციელებლად.

ლიკვიდურობის რისკის მართვა ახორციელებენ ფინანსური რისკის მართვისა და ხაზინის დეპარტამენტები, მონიტორინგს კი - დირექტორთა საბჭო და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCO) წინასწარ განსაზღვრული ფუნქციების ფარგლებში.

ჯგუფის ლიკვიდურობის რისკის მართვის პოლიტიკის ძირითადი მიზნებია:

- დაფინანსების უზრუნველყოფა, მთლიანი ვალდებულებების და ბალანსგარეშე ფაქტორული და პირობითი ვალდებულებების დასაკმაყოფილებლად ეკონომიკურ ფასად.
- ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ნებისმიერი სტრუქტურული შეუსაბამობის აღმოჩენა და მონიტორინგის კოეფიციენტების განსაზღვრა დაფინანსების მართვის უზრუნველსაყოფად ჯგუფის დაბალანსებული ზრდის შესაბამისად; და
- ლიკვიდურობისა და დაფინანსების მუდმივი მონიტორინგი, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს ბიზნესის დამტკიცებული მიზნების მიღწევა ჯგუფის რისკის პროფილისთვის ზიანის მიყენების გარეშე.

ღირექტორთა საბჭო განიხილავს ლიკვიდურობის რისკის მართვის პოლიტიკას, რომელიც წარედგინება რისკების კომიტეტს, შემდეგ კი მას სამეთვალყურეო საბჭო ამტკიცებს.

ლიკვიდურობის რისკი ორ ჯგუფად იყოფა: დაფინანსების ლიკვიდურობის და საბაზრო ლიკვიდურობის რისკები.

დაფინანსების ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფი ვერ შეძლებს მოსალოდნელი და მოულოდნელი მიმდინარე და სამომავლო ფულადი ნაკადების ეფექტურად დაკმაყოფილებას ოპერაციებზე ან ფინანსურ მდგომარეობაზე გავლენის გარეშე, როგორც ჩვეულებრივ, ისე - კრიზისულ პირობებში. ბანკი ლიკვიდურობის რისკს სებ-ის მოთხოვნების შესაბამისად აფასებს. დამატებით, საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად ჯგუფი იყენებს სტრუქტურულ და „what-if“ სცენარების ანალიზს, ასევე აკონტროლებს ადგილობრივად შემუშავებულ ლიკვიდურობის რისკის სხვადასხვა პარამეტრებს.

დაფინანსების ლიკვიდურობის რისკის მართვის მიზნით, სებ-ის მოთხოვნების შესაბამისად, ბანკი ამჟამად აკონტროლებს Basel III-ზე დაფუძნებულ პარამეტრებს:

- მოკლევადიანი ლიკვიდურობის რისკის მართვისთვის, ბანკი ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტს (LCR) იყენებს;
- გრძელვადიანი ლიკვიდურობის რისკის მართვისთვის, ბანკი იყენებს წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტს (NSFR).

2017 წელს, რისკის მართვის მიზნებისათვის, სებ-მა შემოიღო ლიკვიდურობის გადაფარვის საკუთარი კოეფიციენტი (LCR). Basel III-ის სახელმძღვანელო მითითებების გარდა, ეს კოეფიციენტი იყენებს კონსერვატიულ

მიდგომებს დეპოზიტების გადინების კოეფიციენტების მიმართ, რაც დამოკიდებულია კლიენტთა ჯგუფის კონცენტრაციაზე. 2017 წლის სექტემბრიდან ჯგუფი ახორციელებს სებ-ის ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის ლიმიტების დაცვის მონიტორინგსაც. ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის მთლიანი ლიმიტის გარდა, სებ-მა ასევე განსაზღვრა ლიმიტები ვალუტების მიხედვით - ლარსა და უცხოურ ვალუტაში. ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი გამოითვლება მაღალლიკვიდური აქტივების გაყოფით 30-დღიანი წმინდა ფულადი სახსრების გადინებაზე. ის გამოიყენება მოკლევადიანი ლიკვიდურობის რისკების მართვისთვის. საქართველოში ლარიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, სებ-ი განსაზღვრავს დაბალ ლიმიტს ლარში ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტისთვის (LCR) უცხოური ვალუტის ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტთან შედარებით. 2019 წლის ოქტომბრიდან უცხოური ვალუტის სავალდებულო რეზერვი განისაზღვრა 100%-ით მაღალი ხარისხის ლიკვიდური აქტივების ფარგლებში სებ-ის ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის მიზნებისთვის. იმავე პერიოდში სებ-მა 30%-დან 25%-მდე შემცირა უცხოურ ვალუტაში სავალდებულო რეზერვის მოთხოვნები. 2021 წლის ივნისის შემდეგ სებ-ის რეგულაცია უცხოურ ვალუტაში სავალდებულო რეზერვის მოთხოვნის თაობაზე კიდევ შეიცვალა და მასში აისახა უცხოურ ვალუტაში დეპოზიტების შემცირებული წილი მთლიან დეპოზიტებში. უცხოურ ვალუტაში სავალდებულო რეზერვის მოთხოვნა 1%-ით შემცირდება მთლიან დეპოზიტებში უცხოური ვალუტის წილში ყოველ 2%-იან კლებაზე. ინიციატივას დადებითი ეფექტი ექნება ბანკის საზედამხედველო კაპიტალის პოზიციაზე.

2019 წლის სექტემბრის თვეში საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა შემოიღო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი („სებ-ის NSFR“) ლიკვიდურობის რისკის მართვის დაფინანსების მიზნებისთვის. NSFR გამოითვლება ხელმისაწვდომი სტაბილური დაფინანსების სტაბილური დაფინანსების საჭიროებაზე გაყოფით. ის გამოიყენება გრძელვადიანი ლიკვიდურობის რისკის მართვისათვის უფრო ხანგრძლივ პერიოდში მდგრადობის ხელშეწყობისთვის დამატებითი მოტივაციის შესაქმნელად, რათა ბანკი უფრო მეტად დაეყრდნოს დაფინანსების სტაბილურ წყაროს ყოველთვის უფრო აკონტროლებს დადგენილ ზღვართან შესაბამისობას სებ-ის NSFR-თან დაკავშირებით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კოეფიციენტები მნიშვნელოვნად აღემატებოდა სებ-ის მიერ დადგენილ გონივრულ ზღვარს, შემდეგი სახით:

რისკების მართვა გავრცელება

	31-დეკ-21	31-დეკ-20	31-დეკ-19
მინიმალური წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	100%	100%	100%
წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	127.3%	126.0%	126.7%
მინიმალური მთლიანი ლიკვიდურობის კოეფიციენტი, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	100.0%	100.0%	100.0%
მინიმალური ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (LCR) ლარში, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	75%	n/a	75.0%
მინიმალური ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (LCR) უცხოურ ვალუტაში, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	100.0%	100.0%	100.0%
სულ ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	115.8%	134.2%	110.1%
ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (LCR) ლარში, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	107.7%	132.2%	83.7%
ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი (LCR) უცხოურ ვალუტაში, განსაზღვრული სებ-ის მიერ	120.8%	134.9%	128.4%

ბაზრის ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ სუსტი საბაზრო ლიკვიდურობის მდგომარეობის ან ბაზარზე შექმნილი პრობლემების გამო ჯგუფი ვერ უზრუნველყოფს გარკვეული პოზიციების დაბალანსებას საბაზრო ფასებით.

საბაზრო ლიკვიდურობის რისკის სამართავად, ჯგუფი Basel III-ის სახელმძღვანელო მითითებებს ემყარება მაღალი ხარისხის ლიკვიდური აქტივის კრიტერიუმებთან დაკავშირებით, რათა უზრუნველყოს მისი რეალიზაცია ღირებულების მინიმალური დანაკარგებით, ფასის მნიშვნელოვანი ცვლილების გარეშე. ამასთან, ჯგუფს აქვს ლიკვიდურობის ალტერნატიული გეგმა, რომელიც ლიკვიდურობის მართვის მთლიანი გონივრული პოლიტიკის ნაწილია. გეგმა მიზნად ისახავს ჯგუფის მიერ დაფინანსებისა და ლიკვიდურობის მოთხოვნის დაკმაყოფილების უზრუნველყოფას და მისი ძირითადი ბიზნეს ოპერაციების შეუფერხებლად შესრულებას ლიკვიდურობის გაუარესების პირობებში, რომელიც წარმოიქმნება ჯგუფის ბიზნეს საქმიანობის ფარგლებს გარეთ.

დაფინანსება და დაფარვის ვადის ანალიზი

ჯგუფის ლიკვიდურობის ძირითად წყაროს წარმოადგენს დეპოზიტები და ანგარიშები, ადგილობრივი და საერთაშორისო ბანკებიდან და საფინანსო ინსტიტუტებიდან ნასესხები თანხები, სუბორდინირებული სესხები ინვესტორი საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებიდან, ადგილობრივ ბანკთაშორისი მოკლევადიანი დეპოზიტები და სესხები, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გაყიდვისგან მიღებული ამონაგები, სესხების ძირითადი თანხის გადახდები, საპროცენტო შემოსავალი და საკომისიო შემოსავალი.

სამეთვალყურეო საბჭოს ხედვით, ერთ-ერთი, რაც ჯგუფს გამოარჩევს, არის მძლავრი და დივერსიფიცირებული დაფინანსების სტრუქტურა. ჯგუფი ძირითადად იზიდავს შედარებით სტაბილურ დეპოზიტებს საქართველოდან, როგორც დაფინანსების უმთავრეს წყაროს. ჯგუფი ასევე მონიტორინგს უწევს მსხვილი დეპოზიტების კონცენტრაციას და განსაზღვრავს ლიმიტებს არარეზიდენტი დეპოზიტების წილზე მთლიან სადეპოზიტო პორტფელში.

თავისი ვალდებულების სტრუქტურის შენარჩუნებისა და შემდგომი გაძლიერებისთვის, ჯგუფი ადგენს მიზნობრივ ნიშნულებს საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტის ინვესტორებისგან მიღებული სახსრებისა და დეპოზიტებისთვის დასაშვები რისკის დონის შესაბამისი კოეფიციენტების გამოყენებით. გრძელვადიანი ლიკვიდურობის და IFI დაფინანსების კოეფიციენტი (განსაზღვრულია, როგორც წმინდა სესხების საერთო ღირებულება, გაყოფილი საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისგან მიღებული სახსრების და დეპოზიტების საერთო ღირებულების ჯამზე) შეადგენდა 101.3%, 100.7% და 104.3% შესაბამისად 2021, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შესაბამისად.

ხელმძღვანელობის აზრით, მომხმარებლების ანგარიშების მნიშვნელოვანი მოთხოვნა ნაწილის მიუხედავად, ამ დეპოზიტების დივერსიფიკაცია დეპოზიტარების რაოდენობის და ტიპის მიხედვით, ჯგუფის განვლილ გამოცდილებასთან ერთად იმაზე მეტყველებს, რომ კლიენტთა ეს ანგარიშები ჯგუფისთვის გრძელვადიან და სტაბილურ დაფინანსების წყაროს წარმოადგენს. გარდა ამისა, ჯგუფის ლიკვიდურობის რისკის მართვა მოიცავს მისი მიმდინარე დეპოზიტების ვალიანობის შეფასებას.

შეფასება ეფუძნება კლიენტთა ანგარიშზე ნაშთების ცვალებადობასთან დაკავშირებული განვლილი ინფორმაციის სტატისტიკურ მეთოდებს.

საბაზრო რისკი

ჯგუფის ბალანსური და გარებალანსური პოზიციის მიხედვით, საბაზრო რისკი არის საბაზრო ფასის ცვლილებით გამოწვეული ზარალის რისკი, რაც შეესაბამება Basel-ის კომიტეტის განსაზღვრებას. აღნიშნული რისკები მეტწილად წარმოადგენს (ა) რისკებს, რომელიც წარმოიქმნება საპროცენტო განაკვეთთან დაკავშირებულ ინსტრუმენტების ან კაპიტალის „სავაჭრო პორტფელში“ (სავაჭროდ ფლობილი ფინანსური ინსტრუმენტები ან საქონელი) ასახვის შედეგად, და (ბ) სავალუტო კურსის რისკს და სასაქონლო რისკს ჯგუფის მასშტაბით.

ჯგუფის სტრატეგიაა, არ მიიღოს მონაწილეობა ფინანსური ინსტრუმენტებით ვაჭრობაში ან სასაქონლო ინვესტიციებში. შესაბამისად, ჯგუფის ერთადერთი საბაზრო რისკი არის სავალუტო რისკი თავის „სტრუქტურულ წიგნში“, რომელიც უკავშირდება რეგულარულ საბანკო საქმიანობას და არ ითვალისწინებს სავაჭრო, საარბიტრაჟო ან სპეკულაციურ განზრახვას.

სავალუტო რისკი

საქართველოს ეროვნული ბანკი მოითხოვს ბანკის მიერ საბალანსო მუხლებისა და მთლიანი ბალანსის (ბალანსგარეშე პოზიციების ჩათვლით) ღია სავალუტო პოზიციების მონიტორინგს და ასევე ღია სავალუტო პოზიციების შენარჩუნებას ბანკის საწესდებო კაპიტალის 20%-ის ფარგლებში. 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის, ბანკი ინარჩუნებდა ღია სავალუტო პოზიციების აგრეგირებულ ნაშთს 0.5%-ის ოდენობით.

ამასთან, სამეთვალყურეო საბჭო დამატებით შეზღუდვებს აწესებს ღია სავალუტო პოზიციებზე. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტმა (ALCO) დაანესა რისკის ლიმიტები ვალუტების მიხედვით და აგრეგირებული პოზიციისათვის, რომლებიც უფრო კონსერვატიულია, ვიდრე სებ-ის და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დაწესებული შეზღუდვები. ხაზინისა და ფინანსური რისკის მართვის დეპარტამენტების ხელმძღვანელები ცალ-ცალკე ყოველდღიურად ახორციელებენ ბანკის ზემოაღნიშნულ შეზღუდვებთან შესაბამისობის მონიტორინგს.

აღნიშნულ ზღვრებთან შესაბამისობის შესახებ ყოველდღიური ანგარიში წარედგინება აგრეთვე ღირებულებების საბჭოს, ხოლო პერიოდულად – სამეთვალყურეო საბჭოს და რისკების კომიტეტს. ჯგუფის დონეზე სავალუტო რისკის მონიტორინგი და მასთან დაკავშირებული ანგარიშგება ყოველთვიურად ხდება. სავალუტო რისკის შესაფასებლად ბანკი ახორციელებს რისკის ეკონომიკური ღირებულების ანალიზი (VAR) მგრძობელობის ანალიზს კვარტალურ საფუძველზე. ეს ანალიზი ანგარიშობს ჯგუფის შემოსავალზე ქართული ლარის კურსის მიმართ სავალუტო კურსების შესაძლო ყველაზე ცუდ ცვლილებას, ყველა სხვა ცვლადი მაჩვენებლის მუდმივობის პირობებში. 2021, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში, მგრძობელობის ანალიზს არ გამოუვლენია რამე მნიშვნელოვანი პოტენციური გავლენა ჯგუფის საკუთარ კაპიტალზე:

ათას ლარში	2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
მაქსიმალური ზარალი (რისკის ეკონომიკური ღირებულების ანალიზი (VAR), 99%-იანი სანდოობის დონე)	(1,496)	(1,806)	(1,234)
მაქსიმალური ზარალი (რისკის ეკონომიკური ღირებულების ანალიზი (VAR), 95%-იანი სანდოობის დონე)	(1,030)	(1,315)	(852)

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა

საპროცენტო განაკვეთის რისკი წარმოიქმნება საბაზრო საპროცენტო განაკვეთის პოტენციური ცვლილებებისგან, რამაც შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს ჯგუფის ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულებაზე. ეს რისკი შეიძლება წარმოიქმნას აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობას შორის განსხვავებით, ასევე მათი გადაფასების შედეგად. ჯგუფში განთავსებული დეპოზიტების უმეტესი ნაწილი და ჯგუფის მიერ შეთავაზებული სესხების ნაწილი გაცემულია

ფიქსირებული პროცენტით, ხოლო ჯგუფის მიერ მოზიდული ნასესხები სახსრების უმეტესობა მიმბულია ცვალებად საპროცენტო განაკვეთზე. ჯგუფის მიერ მოზიდული ცვლად პროცენტის სესხების ნაწილი ჰეჯირებულია, რადგან სებ-ი იხდის ცვალებად საპროცენტო განაკვეთს ბანკის განთავსებულ მინიმალურ რეზერვებზე. ამასთანავე, თიბისი ბანკის მიერ მომხმარებლებზე გაცემული მრავალი სესხი შეიცავს ჩანანერს, რომელიც ბანკს აძლევს საპროცენტო განაკვეთის გადახედვის უფლებას, საპროცენტო განაკვეთების უარყოფითი ცვლილებების შემთხვევაში, რაც ქმნის საპროცენტო რისკის შემცირების შესაძლებლობას.

ბანკის ხელმძღვანელობის ხედვით, ბანკის საპროცენტო განაკვეთის მარჟები უზრუნველყოფენ ასევე გონივრულ რეზერვს საპროცენტო განაკვეთის შესაძლო უარყოფითი ცვლილების გავლენის შესამცირებლად. ბანკი ასევე იყენებს საპროცენტო განაკვეთის რისკის ჰეჯირების ინსტრუმენტებს საპროცენტო განაკვეთის რისკის მითიგაციის მიზნით.

ჯგუფი საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვისათვის იყენებს თანამედროვე ჩარჩოს, შესაბამისი დასაშვები რისკის დონის ლიმიტების დადგენით, მათთან შესაბამისობის მონიტორინგით და პროგნოზების მომზადებით.

რისკის წარმოშობის წყაროების გათვალისწინებით, ჯგუფი ოთხი სახის საპროცენტო განაკვეთის რისკს აფასებს: (i) გადაფასების რისკი; (ii) მომგებიანობის მრუდის რისკი; (iii) საბაზისო რისკი და (iv) არჩევითობის (თანამდევნი ოფციონის) რისკი.

ერთი წლის მომგებიანობასა და კომპანიის ღირებულებაზე გავლენის გასაანგარიშებლად, ჯგუფი განიხილავს უამრავ სტრეს-სცენარს, მათ შორის – მომგებიანობის მრუდის სხვადასხვა ცვლილებას და ფულადი ნაკადების ქცევით კორექტირებებს (როგორც არის დეპოზიტის ვალაზე ადრე გატანა ან სესხის წინასწარი დაფარვა). შესაბამისი ზღვრები განისაზღვრება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული დასაშვები რისკის დონის ჩარჩოს მიხედვით.

კონტრაჰენტის რისკი

ისეთი საბანკო მომსახურების განწევსას, როგორც არის ბანკთაშორის ბაზარზე სესხის გაცემა, ბანკთაშორის სავალუტო ბაზარზე ტრანზაქციის განხორციელება, ბანკთაშორის ტრანზაქციის შესრულება ვაჭრობის ფინანსირების მიზნით ან ფასიან ქაღალდებში ინვესტირება, კონტრაჰენტი ბანკის მიერ მისი ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, ბანკი დგება შესაძლო დანაკარგის რისკის წინაშე.

კონტრაჰენტის რისკის მართვის მიზნით, ბანკი განსაზღვრავს ლიმიტებს როგორც ინდივიდუალური კონტრაჰენტისთვის, ასევე პორტფელის დონეზე, რაც ზღუდავს ზარალის რისკს როგორც სახაზინო, ისე - ვაჭრობის დაფინანსების თვალსაზრისით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ბანკთაშორის პორტფელი კონცენტრირებული იყო სარეიტინგო კომპანიების „Fitch“, „Moody’s“ და „Standard & Poor’s“-ის მიერ მინიჭებული მაღალი - „A“ საკრედიტო რეიტინგის მქონე ბანკებზე.

კაპიტალის რისკის მართვა

კაპიტალის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფს შესაძლოა არ ჰქონდეს კაპიტალის საკმარისი დონე საქმიანობების წარმოებისთვის და კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების დაკმაყოფილებისთვის ჩვეულებრივ ან სტრესულ სამუშაო გარემოში. ხელმძღვანელობის მიზანია, კაპიტალის მართვის თვალსაზრისით, შეინარჩუნოს კაპიტალის შესაბამისი დონე ბიზნეს სტრატეგიის მხარდასაჭერად, საზედამხედველო და სტრეს-ტესტებთან დაკავშირებული მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, ასევე ჯგუფის ფუნქციონირებად საწარმოდ მუშაობის გაგრძელების უნარის დასაცავად. ჯგუფი ატარებს სტრეს-ტესტებს და სენსიტიურობის ანალიზს, რათა მოახდინოს დამატებითი კაპიტალის მოხმარების რაოდენობის განსაზღვრა სხვადასხვა სცენარების შემთხვევაში. ბანკის ხელმძღვანელობის ჩართულობით, აქტიურად ხორციელდება კაპიტალის პროგნოზების, ასევე სტრეს-ტესტების და სხვადასხვა შესაძლო სცენარების შედეგების მონიტორინგი, რათა უზრუნველყოფილ იქნას კაპიტალის გონივრული მართვა და, საჭიროების შემთხვევაში, დროული ღონისძიებების გატარება. 2021 წელს ჯგუფმა და ბანკმა დააკმაყოფილეს კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნები.

2017 წელს სებ-მა განახორციელა ცვლილებები რეგულაციაში კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან დაკავშირებით. ცვლილებები მოიცავდა კომერციული ბანკებისთვის კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან დაკავშირებით შესწორებებს რეგულაციაში და ახალი მოთხოვნების შემოღებას (i) კომერციული ბანკებისთვის პილარ 2-ის ფარგლებში დამატებითი კაპიტალის ბუფერის მოთხოვნების განსაზღვრის, (ii) კონტრაციული ბუფერის განაკვეთის განსაზღვრის და (iii) სისტემური მნიშვნელობის კომერციული ბანკების იდენტიფიცირების და განსაზღვრის შესახებ. აღნიშნული ცვლილებების მიზანია ბანკის საზედამხედველო კაპიტალის ხარისხის გაუმჯობესება და უკეთესი შესაბამისობის მიღწევა Basel III-ის ჩარჩოსთან.

პილარ 1-ის მინიმალური მოთხოვნები, კომბინირებულ ბუფერულ მოთხოვნებთან ერთად. საქართველოში კომერციული ბანკების კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების შესახებ დებულებების ცვლილებამ პილარ 1-ის მინიმალური მოთხოვნები შესაძარისი გახადა საბანკო საქმიანობის ზედამხედველობის Basel-ის კომიტეტის მიერ განსაზღვრულ სისტემასთან. ეს ცვლილებები მოიცავს:

- 2.5% კონსერვაციის ბუფერის გამოყოფა, რომელიც ადრე მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნებთან გაერთიანდა. განახლებული მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნებია 4.5%, 6.0% და 8.0% ძირითადი პირველადი კაპიტალისთვის, პირველადი კაპიტალისთვის და მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალისთვის (შესაბამისად); და
- მოთხოვნების დანერგვა, რომ ბანკი ფლობდეს დამატებით კომბინირებულ ბუფერს ძირითად პირველად კაპიტალში, რომელიც შედგება კონსერვაციის, კონტრციკლური და სისტემური ბუფერებისგან.

კონსერვაციის ბუფერის განაკვეთად განისაზღვრა რისკის მიხედვით შეწონილი მთლიანი რისკის პოზიციების 2.5%, ხოლო კონტრციკლური ბუფერის განაკვეთად - 0%. კონტრციკლური ბუფერი შეიძლება დაწესდეს რისკის მიხედვით შეწონილი პოზიციების 0%-დან 2.5%-ის შუალედის ფარგლებში, უპირატესი ფინანსური და მაკროეკონომიკური გარემოს საფუძველზე. გარდა ამისა, სებ-მა განსაზღვრა საქართველოში სამი კომერციული ბანკი, როგორც ადგილობრივი სისტემურად მნიშვნელოვანი ბანკები („DSIB“), სისტემურად მნიშვნელოვანი კომერციული ბანკებისათვის მოხდა სისტემურობის ბუფერის შემოღება, რაც ნიშნავს, იმას, რომ ამ ბანკებს („DSIB“) მოუწევთ უფრო მეტი ძირითადი პირველადი კაპიტალის გადაღება, რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივებისთვის. ამ მოთხოვნების განხორციელებისთვის განისაზღვრა პერიოდი 2018 წლის ბოლოდან 2021 წლის ბოლომდე. კერძოდ სებ-ის მიერ განისაზღვრა ქვემოთ წარმოდგენილი სისტემური ბუფერები და შესაბამისობაში მოყვანის ვადები: 1.0% - 2018 წლის 31 დეკემბრიდან 2019 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდისთვის, 1.5% - 2019 წლის 31 დეკემბრიდან 2020 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდისთვის, 2.0% - 2020 წლის 31 დეკემბრიდან 2021 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდისთვის და 2.5% - 2021 წლის 31 დეკემბრის შემდგომი პერიოდისთვის.

პილარ 2-ის მოთხოვნები. Basel III-ის შესაბამისად, სებ-მა დანერგა კაპიტალის ბუფერის დამატებით მოთხოვნები კომერციული

ბანკებისთვის პილარ 2-ის ფარგლებში, რომლებიც ეფუძნება საზედამხედველო შემონიშნებას და შეფასებას და ეხება ბანკისთვის დამახასიათებელ რისკებს, რომლებიც არ არის საკმარისად გათვალისწინებული პილარ 1-ში, მათ შორის არაჰეჯირებული ვალუტის შედეგად საკრედიტო რისკის ბუფერი და წმინდა საერთო რისკის შეფასების პროგრამის (GRAPE) წმინდა ბუფერი.

სებ-მა ასევე შემოიღო საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი და წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერი. საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი ძალაში 2018 წლის 1 აპრილიდან შევიდა და წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერის საჭიროება შეფასდება ჯგუფის მიერ წარმოდგენილი სტრეს-ტესტების შედეგების საფუძველზე. წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერი მოქმედებდა 2020 წლის 1 ოქტომბრიდან. დღეს ის 0%-ით არის განსაზღვრული. სებ-ის რეგულაციის შესაბამისად, პილარ 2-ის ფარგლებში მოთხოვნილი კაპიტალის 56% დაცული უნდა იყოს ძირითად პირველად კაპიტალში, ხოლო კაპიტალის 75% - პირველად კაპიტალში და კაპიტალის 100% საერთო საზედამხედველო კაპიტალში.

დროებითი ზომები

კოვიდ-19 პანდემიით გამოწვეული უარყოფითი გავლენის შერბილების მიზნით, 2020 წლის მარტში სებ-მა შეიმუშავა კონკრეტული კონტრციკლური ღონისძიებები, კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან, მათ შორის პილარ-2-ის ბუფერების ეტაპობრივი გრაფიკის გადავადების ჩათვლით. სებ-ის მიერ 2020 წლის ოქტომბერში შედგენილი ახალი გრაფიკის შესაბამისად, კონცენტრაციის რისკის და წმინდა „GRAPE“ ბუფერის ეტაპები გაგრძელდება 2021 წლის მარტიდან და სრულად დაინერგება 2023 წლის მარტის ბოლომდე.

2021 წლის ივნისის თვეში სებ-მა გამოაქვეყნა მისი გადაწყვეტილება არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის (CICR) და კონსერვაციის ბუფერის აღდგენის თაობაზე. ბანკებს მოეთხოვებათ CICR ბუფერის სრულად აღდგენა 2022 წლის ბოლომდე, ხოლო კონსერვაციის ბუფერის აღდგენა - 2023 წლის ბოლომდე. 2021 წლის 30 ივნისის მდგომარეობით, თიბისი ბანკი სრულად აკმაყოფილებდა მთლიანად აღდგენილ მინიმალურ მოთხოვნებს და მან სებ-ს დაუდასტურა, რომ ის სრულად აღადგენდა დროებით გაუქმებულ კაპიტალის ბუფერებს 2021 წლის ივლისისთვის, რომელიც აუქმებდა კაპიტალის განაწილებასთან დაკავშირებულ მარეგულირებელ შეზღუდვებს.

რისკების მართვა გავრცელება

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტები და სებ-ის მიერ დადგენილი მინიმალური მოთხოვნები:

ათას ლარში	2021	2020	2019
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	2,759,894	1,911,233	1,871,892
პირველადი კაპიტალი	3,379,414	2,385,181	2,281,706
მეორადი კაპიტალი	723,513	752,731	692,323
მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალი	4,102,927	3,137,912	2,974,029
რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები			
საკრედიტო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	18,091,753	16,322,524	13,825,677
საბაზრო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	21,981	106,379	15,429
საოპერაციო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	2,103,895	1,872,574	1,749,821
სულ რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	20,217,629	18,301,477	15,590,927
მინიმალური ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტის მოთხოვნა	11.73%	7.40%	10.40%
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	13.65%	10.40%	12.00%
მინიმალური პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტის მოთხოვნა	13.99%	9.20%	12.50%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	16.72%	13.00%	14.60%
მინიმალური მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტის მოთხოვნა	18.38%	13.70%	17.50%
მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	20.29%	17.10%	19.10%

არაფინანსური რისკის მართვა

საოპერაციო რისკის მართვა

ჯგუფის წინაშე არსებული რისკებიდან ერთ-ერთი მთავარია საოპერაციო რისკი, რომელიც არის შიდა და გარე თაღლითობის შემთხვევების, გაუმართავი პროცესების ან პროდუქტების, ბიზნესის შეფერხებისა და სისტემის გაუმართაობის, ადამიანური შეცდომების ან აქტივების ზიანის შედეგად ზარალის მიღების რისკი. საოპერაციო რისკი ასევე გულისხმობს იურიდიული, რეპუტაციული, შესაბამისობის ან კიბერუსაფრთხოების რისკებით გამოწვეულ ზარალს.

ჯგუფს ახასიათებს სხვადასხვა სახის სახის საოპერაციო რისკები, მათ შორის: თაღლითობა და სხვა შიდა თუ გარე კრიმინალური ქმედებები; პროცესების, კონტროლის ან პროცედურების დარღვევა; სისტემების შეფერხებები ან გარე მხარისაგან კიბერ შეტევები ჯგუფის კლიენტებისათვის მომსახურების ან დამხმარე ინფრასტრუქტურის ხელმიუწვდომლობის მიზნით, რაც, თავის მხრივ, საფრთხის ქვეშ აყენებს ჯგუფის, მისი კლიენტების, პარტნიორების ან მომხმარებლების დაცულ ინფორმაციას და ფინანსურ ოპერაციებს.

გარდა ამისა, ჯგუფს ახასიათებს ისეთი რისკები, რომლებიც იწვევენ კრიტიკული ფუნქციების მქონე სისტემების ან ბიზნესის შეფერხებას ისეთი მოვლენების შედეგად, რომლებიც მის კონტროლს საერთოდ ან ნაწილობრივ არ ექვემდებარება. ამგვარი მოვლენებია: ბუნებრივი კატასტროფები, სატრანსპორტო ან კომუნალური მომსახურების შეფერხება და სხვა, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს ზარალი ან მომხმარებელთა მომსახურების შეწყვეტა ან წყვეტა და/ან ეკონომიკური ზარალი ჯგუფისთვის.

ზემოთ განხილული საოპერაციო რისკები ვრცელდება ისეთ შემთხვევებზეც, როდესაც ჯგუფი მომსახურებას შესაძლოა პირებისგან იღებს. სწრაფად ცვალებადი გარემოს, ასევე საბანკო მომსახურების და პოტენციურ თაღლითობათა სირთულის გათვალისწინებით, იზრდება პროცესების, კონტროლის, პროცედურებისა და სისტემების მუდმივად გაუმჯობესების მნიშვნელობა, რათა თავიდან იქნეს აცილებული რისკი ან შემცირდეს ჯგუფის მიერ ზარალის მიღების რისკი.

საოპერაციო რისკის გადახედვისა და შერბილების მიზნით, ჯგუფში შექმნილია საოპერაციო რისკის მართვის ჩარჩო, რომელშიც მოცემულია ეფექტური საოპერაციო რისკის მართვის ზოგადი პრინციპები, განმარტებულია პროცესში მონაწილე მხარეების ფუნქციები და პასუხისმგებლობები. ამ ჩარჩოს შემადგენელი ნაწილია პოლიტიკები და პროცედურები, რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელია

საოპერაციო რისკების ეფექტური მართვა. დირექტორთა საბჭო უზრუნველყოფს მძლავრი შიდა კონტროლის კულტურის ჩამოყალიბებას ჯგუფში, სადაც კონტროლის ღონისძიებები ოპერაციების შემადგენელი ნაწილია. სამეთვალყურეო საბჭო განსაზღვრავს საოპერაციო რისკის დასაშვებ დონეს, ხოლო საოპერაციო რისკების კომიტეტი ახორციელებს ამ ზღვრებთან შესაბამისობის ზედამხედველობას. საოპერაციო რისკების კომიტეტი რეგულარულად განიხილავს ჯგუფის საოპერაციო რისკის პროფილს და რისკის მინიმუმამდე შემცირების რეკომენდაციებს.

საოპერაციო რისკის მართვის დეპარტამენტი ასრულებს მეორე დონის დაცვის ფუნქციას. იგი პასუხისმგებელია ზემოთ აღნიშნული ჩარჩოს, სათანადო პოლიტიკებისა და პროცედურების განხორციელებაზე, ჯგუფის მიერ საოპერაციო რისკების მართვის უზრუნველსაყოფად. დეპარტამენტი ასევე პასუხისმგებელია საოპერაციო რისკის მქონე მოვლენების, რისკის დასაშვები დონისა და კონტროლის გარემოში არსებითი სისუსტეების მონიტორინგზე. აღნიშნული დეპარტამენტი აგრეთვე პასუხისმგებელია საოპერაციო რისკების ყოველდღიურ მართვაზე სხვადასხვა მექანიზმების გამოყენებით. აღნიშნული მოიცავს შემდეგს და არა მხოლოდ:

- რისკისა და კონტროლის თვითშეფასების მექანიზმის (RCSA) მართვა, რომლის მიზანია ოპერაციებისა და პროცესებში შესაძლო ნაკლოვანებების აღმოჩენა სათანადო პრევენციული ღონისძიებების შესათავაზებლად;
- რეალიზებული რისკების შემთხვევების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება და სიღრმისეული ანალიზის ჩატარება, მომავალში მათი მიტიგაციისთვის;
- საოპერაციო რისკების ერთიანი მონაცემთა ბაზის შექმნა შემდგომი რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ანალიზისათვის;
- შიდა თაღლითობის შემთხვევების ანალიზი და ძირითადი რისკის მაჩვენებლების მონიტორინგი;
- ახალი რისკების შეფასება და ახალი პროდუქტების, პროცედურებისა და მომსახურების დაწყების ვალიდაცია;
- ბიზნესის საკონსულტაციო მომსახურების უზრუნველყოფა არასტანდარტულ შემთხვევებში;
- ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) ინციდენტების წარმოშობის მონიტორინგი და იდენტიფიცირებული პრობლემების გადაჭრის ზედამხედველობა; და
- სადაზღვევო პოლისების შექმნა საოპერაციო რისკის შემცველი მოვლენებიდან ზარალის რისკის გადასაცემად.

საოპერაციო რისკის მართვის დეპარტამენტმა გააძლიერა შიდა კონტროლის რისკის შეფასების მეთოდოლოგია, არსებული კონტროლის გარემოს გასაუმჯობესებლად. საოპერაციო რისკების მართვის იგივე იგივე მექანიზმები და მეთოდოლოგია ვრცელდება ჯგუფის ნევრ კომპანიებში, რათა მოხდეს საოპერაციო რისკის მართვის პროცესების გაერთვაროვნება საოპერაციო რისკის მართვის დეპარტამენტი ანგარიშვალდებულია რისკების მართვის დირექტორის წინაშე. საოპერაციო რისკების კონტროლისა და შემსუბუქების მიზნით დანერგულია სხვადასხვა პოლიტიკები, პროცესები და პროცედურები, მათ შორის:

- რისკების შეფასების ახალი პოლიტიკა, რომელიც რისკების დეტალური შეფასების საშუალებას იძლევა ახალი პროდუქტების, მომსახურებების ან პროცედურების დანერგვამდე;
- აუთოსრინგული მომსახურებების (მესამე მხარის) რისკის შეფასების პოლიტიკა, რომელიც ხელს უწყობს შეფასდეს ისეთი რისკები, რაც შესაძლო წარმოიშვას: ომწოდებლის არასათანადო შერჩევის შედეგად, მომწოდებლის და/ან მის მიერ მოწოდებული მომსახურების არასაკმარისი კონტროლისა და ზედამხედველობის, ასევე მომწოდებლის სხვა გავლენების გამო;
- რისკებისა და კონტროლის თვითშეფასების მექანიზმის (RCSA) პოლიტიკა, რომელიც საშუალებას იძლევა განუწყვეტლივ შეფასდეს არსებული და პოტენციური რისკები, ჩამოყალიბდეს რისკის მიტიგაციის სტრატეგია და სისტემატურად მოხდეს რისკის შემცირების გეგმის პროგრესის მონიტორინგი. ამ გეგმების შესრულება ასევე შესაბამისი მენეჯერების შესრულების მნიშვნელოვან ინდიკატორების შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენს;
- საოპერაციო რისკების შემთხვევების იდენტიფიცირების პოლიტიკა, რომელიც ჯგუფს საოპერაციო რისკის მოვლენებზე სწრაფი ანგარიშების, ამგვარი მოვლენების სისტემური დეტალური ანალიზის ჩატარების და პრევენციული ღონისძიებების გატარების შესაძლებლობას აძლევს; და
- საოპერაციო რისკის ცნობადის პროგრამის შემუშავება ბანკის თანამშრომლებისათვის და ტრენინგების რეგულარულად ჩატარება ბანკის შიდა რისკების კულტურის კიდევ უფრო გასაძლიერებლად.

საანგარიშო პერიოდში საოპერაციო რისკების მართვის ძირითადი ყურადღება გამახვილებული იყო რისკებისა და კონტროლის თვითშეფასების მექანიზმზე (RCSA), რომლის ფარგლებშიც მოხდა ბანკის ყველაზე პრიორიტეტული პროცესების გადახედვა და გაუმჯობესების სფეროების განსაზღვრა.

რისკების მართვა გაგრძელება

საოპერაციო რისკის მართვის ჩარჩო და მისი დამატებითი პოლიტიკა განახლდა საოპერაციო რისკის მართვის პროგრამის ეფექტური განხორციელების უზრუნველყოფის მიზნით. გარდა ამისა, ბანკი შეიმუშავა შიდა საბანკო საოპერაციო რისკების რეესტრი.

შესაბამისობა

დაცვის პირველი ხაზი პასუხს აგებს შესაბამისობის რისკზე, რომელსაც აქვს შესაბამისობის დეპარტამენტის, როგორც დაცვის მეორე ხაზის ძლიერი მხარდაჭერა. შესაბამისობის რისკების მართვის განყოფილების უფროსი კვარტალურად აბარებს ანგარიშს რისკის კომიტეტს და დისციპლინარული ხასიათის ანგარიშს წარუდგენს გენერალურ დირექტორს. ბანკის შესაბამისობის პროგრამა მოიცავს შესაბამისობასთან დაკავშირებულ პოლიტიკებს, ტრენინგებს, რისკების მიმოხილვას და ის მარეგულირებელ მოთხოვნებთან შესაბამისობას უზრუნველყოფს.

შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტი საკანონმდებლო მოთხოვნებთან შესაბამისობის რისკს მართავს:

- კანონებსა და რეგულაციებში მოქმედი ცვლილებების პროცესებზე პასუხისმგებელი პირების მიერ დროულად განხორციელების უზრუნველყოფით;
- მონაწილეობის მიღებით ახალი პროდუქტის/ პროცესის დამტკიცების პროცესში;
- მომხმარებელთა პრეტენზიების გამომწვევი მიზეზების, საოპერაციო რისკის მოვლენების მონაცემთა ბაზის, შიდა აუდიტის მიერ აღმოჩენილი ფაქტებისა და სასამართლო საქმეების ანალიზი პროცესის სუსტი მხარეების პროაქტიურად გამოვლენის გზით; და
- შიდა პროცესების წლიური RCSA-ის ჩატარებით.

გემოლნიშნული ანალიზის და პროცესების შედეგების საფუძველზე, შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტი ახორციელებს ცვლილებებს შიდა ინსტრუქციებში ან გასცემს რეკომენდაციებს ბანკის სტრუქტურულ ერთეულებს შესაბამისი პროცესების ცვლილებების შესახებ.

ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლა (AML)

ჯგუფის მიზანია მისი მომხმარებლების, აქციონერების და საზოგადოების დაცვა ფინანსური დანაშაულისგან და შედეგად მიღებული საფრთხეებისგან. ჯგუფი მონოდებულია ფინანსურ დანაშაულთან

დაკავშირებით ევროკავშირში, გაერთიანებულ სამეფოში და საქართველოში მოქმედ კანონებთან და რეგულაციებთან შესაბამისობაზე. ის ასევე აკმაყოფილებს შესაბამისი ინდუსტრიის საუკეთესო სტანდარტებს. ჯგუფმა დანერგა შიდა პოლიტიკები, პროცედურები და დეტალური ინსტრუქციები, რომლებიც მიმართულია იქითკენ, რომ თავიდან იქნას აცილებული მისი გამოყენება ან ჩარევა ფულის გათეთრებაში, ტერორიზმის დაფინანსებაში ან სხვა უკანონო საქმიანობაში, როგორც არის მექრთამეობა, კორუფცია ან გადასახადებისგან თავის არიდება. ჯგუფის მიერ განხორციელებული AML/CTF შესაბამისობის პროგრამა მოიცავს წერილობით პოლიტიკას, პროცედურებს, შიდა კონტროლს და სისტემებს, მათ შორის, შეუზღუდავად: პოლიტიკას და პროცედურებს AML კანონებთან და რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფისთვის; „იცნობდე შენს კლიენტს“ (KYC) და მომხმარებლის კომპლექსური შემოწმების პროცედურებს; მომხმარებლის შემოწმებას ტერორისტების და განსაკუთრებული კატეგორიის და აკრძალულ პირთა ჩამონათვალის მიხედვით; ფინანსური და სხვა სანქციების ჩამონათვალს, პერსონალის რეგულარულ ტრენინგს და ცნობადობის ამაღლებას; და ბანკის მომხმარებლების საეჭვო საქმიანობების მონიტორინგის და ანგარიშგების პროცედურებს.

დაცვის მეორე ხაზის ფარგლებში, AML განყოფილება უზრუნველყოფს რისკების მართვას ჯგუფის მიერ განსაზღვრული დასაშვები რისკის დონის შესაბამისად და ხელს უწყობს რისკის ძლიერი კულტურის განვითარებას ორგანიზაციის მასშტაბით.

ჯგუფს აქვს კომპლექსური AML უზრუნველყოფა, რაც შესაძლებლობას აძლევს AML განყოფილებას დაიცვას სანქციების პოლიტიკა კლიენტების ტრანზაქციების მონიტორინგის და საეჭვო ქცევის დადგენის მიზნით. AML განყოფილება მუშაობს პროგრამული უზრუნველყოფის მუდმივ გაუმჯობესებაზე საოპერაციო ეფექტურობის გაზრდის და ცრუ დამთხვევების რაოდენობის შემცირების მიზნით.

ბანკი AML რისკების შეფასებას ყოველწლიურად ატარებს ორგანიზაციის შიგნით, დამტკიცებული მეთოდოლოგიის შესაბამისად.

მთლიანობაში, ჯგუფს შიდა ნარჩენი რისკები 2021 წლისთვის საშუალო დონით შეფასდა. შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტი საქმიანობას დროული და სათანადო ფორმით ასრულებს.

2021 წელს მიმდინარე ზედამხედველობის შემადგენელი ნაწილის სახით საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა ბანკის კომპლექსური შემოწმება ჩაატარა, რაც 2018 წლის იანვრიდან 2019 წლის ივნისამდე პერიოდს მოიცავდა. სებ-მა ბანკის შეაფასა ბანკის AML/CTF ღონისძიებები კლიენტის რისკების ღონის კლასიფიკაციასთან და რისკებთან დაკავშირებული ღონისძიებებთან მიმართებით; რთული მფლობელობის სტრუქტურის მქონე საწარმოების UBO-ის (საბოლოო ბენეფიციარული მფლობელი) გამოვლენის პროცესი; ბანკის მიერ საერთაშორისო გარიგებების ცნობადობა; საექვო გარიგებების და სხვა პროცესების დაფიქსირება. სებ-ის მიერ ამ პროცესების შეფასება ადეკვატური ან მეტწილად ადეკვატური და ეფექტური იყო. ამ დასკვნების ნაწილის სახით, სებ-მა ორი კლიენტი განსაზღვრა არასათანადოდ იდენტიფიცირებულად და გამოიყენა შესაბამისი საზედამხედველო ჯარიმა ამ ორ კლიენტთან დაკავშირებით.

ინფორმაციის უსაფრთხოება

კიბერ-შეტევებთან დაკავშირებული რისკების შემცირებისა და კლიენტების უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით, ჯგუფი მუდმივად აახლებს და აუმჯობესებს უსაფრთხოების მრავალშრიან სტრატეგიას, რომელიც ფარავს სხვადასხვა პრევენციულ და დეტექციურ კონტროლის ზომებს, მონაცემებიდან და კომპიუტერული მოწყობილობიდან პერიმეტრის ფაიერვოლამდე.

ახლად შექმნილი უსაფრთხოების საოპერაციო ცენტრი, აკონტროლებს ყველა შესაძლო გადახრას, რომელიც დაფიქსირდება ორგანიზაციის ქსელში პოტენციური ინციდენტების გამოვლენის და მათზე ეფექტური რეაგირების მიზნით.

მინიმუმ წელიწადში ერთხელ ტარდება სრული ინფორმაციული უსაფრთხოების და კიბერ-უსაფრთხოების საფრთხეების ანალიზი, შესაბამისი რევიზიული და სექტორული პერსპექტივების გათვალისწინებით. ამასთან, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ რისკების, ეთიკისა და შესაბამისობის უზრუნველყოფის კომიტეტს წარედგინება სამეთვალყურეო საბჭოს პრეზენტაცია, ინფორმაციის უსაფრთხოების საკითხების სიღრმისეული შეფასებით. მინიმუმ ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ ამ ანალიზის ფარგლებში ფორმდება ხელშეკრულება დამოუკიდებელ კონსულტანტთან ჩვენი შესაძლებლობების ეფექტურობის შესაფასებლად საუკეთესო პრაქტიკების და რეალური მსოფლიო კიბერ-შეტევების სცენარების გათვალისწინებით. ეს ანალიზი

ჯგუფს აძლევს დეტალურ ინფორმაციას, რომელიც ეხმარება საინფორმაციო და კიბერ უსაფრთხოების სისტემების შემდგომ გაუმჯობესებაში. გარდა ამისა რეგულარულად ტარდება კიბერ-შეტევებისთვის მზადყოფნის სავარჯიშოები. ეს სავარჯიშოები აფასებენ ჯგუფის ფაქტობრივ მდგომარეობას მოცემულ სფეროში და წარმოადგენს ორიენტირებს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებთან შესაბამისებად.

შეიქმნა ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის კომიტეტი, რომელიც პასუხისმგებელია მუდმივად გაუმჯობესოს ინფორმაციის უსაფრთხოება და ბიზნესის უწყვეტობის მართვის პროცესები და მინიმუმადე შეამციროს ინფორმაციის უსაფრთხოების რისკები. აღნიშნული კომიტეტი შეიქმნა ინფორმაციის უსაფრთხოების ფუნქციის ცენტრალიზაციისთვის, ფიზიკური უსაფრთხოების, კადრების შესახებ ინფორმაციის უსაფრთხოების, მონაცემთა უსაფრთხოების, საინფორმაციო ტექნოლოგიების უსაფრთხოებისა და ბიზნესის უწყვეტობის მიზნით.

ჯგუფი ინვესტიციას ახორციელებს ინფორმაციის უსაფრთხოების რისკის ეფექტურ მართვაში, ინციდენტის მართვისა და ცნობიერების ამაღლების ავტომატიზებული ინსტრუმენტებით აღჭურვილ პროგრამებში, რომლებიც უზრუნველყოფს ორგანიზაციის მასშტაბით ინფორმაციის უსაფრთხოების რისკის მისაღებ დონეს. მაშინ, როცა პრევენციული კონტროლი არ ხდება, ბიზნესის უწყვეტობისა და ინციდენტზე რეაგირების გეგმები ბიზნესის შეფერხების შემთხვევაში უზრუნველყოფს ჯგუფის მიერ ოპერირების უწყვეტად გავრძელების და ზარალის წარმოქმნის შეზღუდვის შესაძლებლობას. ვინაიდან თანამშრომლები გადამწყვეტ როლს ასრულებენ ინფორმაციის უსაფრთხოებაში, ყველა თანამშრომლისთვის ტარდება რეგულარული სავალდებულო ტრენინგ-კურსები, რომლებიც მოიცავს დისტანციურ სასწავლო კურსებს უსაფრთხოების საკითხებზე, თაღლითობის და ფიშინგის სიმულაციურ სესიებს, ასევე საინფორმაციო ელ-ფოსტებს, ინფორმაციული უსაფრთხოების საკითხებში ჩვენი თანამშრომლებისთვის დახმარების განვების მიზნით. ადაპტაციის პროცესის ფარგლებში ტრენინგი ასევე უტარდებათ ახალ თანამშრომლებს. აღნიშნული ღონისძიებები უზრუნველყოფს თანამშრომლების სრულ ინფორმირებას მათი პასუხისმგებლობების შესახებ და მათ მომზადებას კიბერ-უსაფრთხოებაზე ეფექტურად გამკლავების კუთხით.

2021 წელს ბანკის ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სისტემამ მიიღო ISO 27001 სერტიფიკატი. ეს იმის დემონსტრაციაა, რომ ბანკი ეფექტურად იცავს ინფორმაციული უსაფრთხოების პრაქტიკებს მისი ინფორმაციის და საინფორმაციო სისტემების სხვადასხვა ტიპის საფრთხისგან დასაცავად. გასული სამი წლის განმავლობაში „თიბისი ბანკში“ ადგილი არ ჰქონია ინფორმაციული უსაფრთხოების დარღვევის არსებით შემთხვევას.

2021 წლის დეკემბრის თვეში „ერნსტ ენდ იანგის“ თბილისის ოფისმა ორი აუდიტი ჩაატარა - კიბერ უსაფრთხოების მართვის სტრუქტურის შეფასება და SWIFT CSCF შეფასება. შედეგად, ამ აუდიტის პროცესში კრიტიკული დასკვნები და მნიშვნელოვანი შეუსაბამობები არ გამოვლენილა. კიბერ-უსაფრთხოების მართვის საფუძვლები საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა განსაზღვრა და ის ეფუძნება NIST-ის კიბერ უსაფრთხოების მართვის საფუძვლებს.

მოდელის რისკის მართვა

სებ-ის მოთხოვნების, საერთაშორისო მარეგულირებელი სახელმძღვანელო მითითებებისა და საუკეთესო პრაქტიკების მიხედვით, „თიბისი ბანკი“ განსაზღვრავს მოდელს, როგორც რაოდენობრივ მეთოდს, სისტემას ან მიდგომას, რომელიც იყენებს სტატისტიკურ, ეკონომიკურ, ფინანსურ ან მათემატიკურ თეორიებს, ტექნიკებს და დაშვებებს შემავალი მონაცემების რაოდენობრივ მარჯვენალებად გარდაქმნისთვის. მოდელი სამ კომპონენტს მოიცავს: შემავალი ინფორმაციის კომპონენტი, ინფორმაციის დამუშავების კომპონენტი და ანგარიშების კომპონენტი. მოდელის რისკი განისაზღვრება, როგორც ნეგატიური შედეგების რისკი (მაგ. ფინანსური ზარალი, რეპუტაციის ზიანი და ა.შ.), რომელიც წარმოიქმნება არასწორი ან არასწორად გამოყენებული მოდელის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილებებიდან.

„თიბისი ბანკის“ მოდელის რისკის მართვის (MRM) ფუნქცია ანგარიშვალდებულება უმოკლეს რისკების მართვის დირექტორთან. დირექტორთა საბჭოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული MRM პოლიტიკა განსაზღვრავს მოდელის რისკის მართვის ჩარჩოს, რომლის მიხედვითაც ხორციელდება მოდელის რისკების მართვა. მოდელის რისკის მართვის ფუნქციის ორი მთავარი კომპონენტია მმართველობა და ვალიდაცია. MRM მოქმედებს, როგორც დაცვის მეორე ხაზი და ის მუდმივად ახდენს მოდელთან დაკავშირებული რისკების გამოვლენას, რაოდენობრივ შეფასებას, მინიმიზებას და მიტიგაციას თიბისი ჯგუფის ფარგლებში.

MRM-ის მმართველობითი კომპონენტი განსაზღვრავს ფუნქციებს და პასუხისმგებლობებს მოდელის მთლიანი სასიცოცხლო ციკლისთვის. ის ადგენს იმ სტანდარტებს და პროცედურებს, რომლებიც მოიცავს სასიცოცხლო ციკლის ყველა ეტაპს - დაგეგმვიდან განვითარებამდე თავდაპირველი ვალიდაციის, მოდელის გამოყენების, მონიტორინგის, მიმდინარე ვალიდაციისა და მოდელის მიმოქცევიდან ამოღების ჩათვლით. ის ასევე პასუხს აგებს მოდელის ინვენტარის მართვაზე, და მოდელის რისკის დასაშვები რისკის დონის ფარგლებში შენარჩუნებაზე.

MRM-ის ვალიდაციის კომპონენტი პასუხს აგებს შესაბამისი მოდელის ტექნიკურ და კონცეპტუალურ ვალიდაციაზე, მმართველობითი კომპონენტის ფარგლებში დადგენილი სტანდარტების და პროცედურების შესაბამისად. მოდელის თავდაპირველი და მიმდინარე ვალიდაციის პროცესში MRM იყენებს რისკებზე-დაფუძნებულ მიდგომას.

იურიდიული რისკი

ბანკის იურიდიული დეპარტამენტი მართავს ბანკის საქმიანობიდან გამომდინარე ყველა იურიდიულ და დაკავშირებულ საკითხს. თავისი მისიის შესრულების პროცესში, რომლითაც ის უზრუნველყოფს ამ საქმიანობების სრულ შესაბამისობას მოქმედ კანონმდებლობებსა და რეგულაციებთან, იურიდიული გუნდი პროფესიონალური იურიდიული მომსახურებების ფართო სპექტრს გასწევს: ის (i) ურთიერთობს შიდა და გარე კლიენტებთან, გარე იურისტებთან, სახელმწიფო და მარეგულირებელ უწყებებთან;

(ii) გამოსცემს კომენტარებს და მოსაზრებებს; (iii) ქმნის სტანდარტული და ინდივიდუალური ხელშეკრულებების სამუშაო ვერსიებს; (iv) ამზადებს კორპორაციულ დადგენილებებს; (v) გამოსცემს მარეგულირებელ განახლებებს და (vi) წარმოადგენს ბანკს სასამართლოებში, დავების განხილვის სხვა ორგანოებში და მესამე პირების წინაშე. სხვადასხვა ცოდნის და გამოცდილების მქონე იურისტებისგან შემდგარი იურიდიული გუნდი შემდეგი განყოფილებებისგან შედგება: მარეგულირებელი და იურიდიული შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტი, დავების განხილვის, იურიდიული მხარდაჭერის და კორპორაციული მართვის გუნდები. თითოეული განყოფილება მისი წევრების ცოდნაზე, უნარებსა და შესაძლებლობებზე მორგებული სამუშაოს მკაფიო და ინდივიდუალური აღწერის შესაბამისად მოქმედებს. ბანკის ეჭაილ ტრანსფორმაციის ფარგლებში, რამდენიმე იურისტი მუშაობს და/ან თანამშრომლობს კონკრეტული

კომერციული პროექტების გუნდებთან. დეპარტამენტი უზრუნველყოფს მისი ვალდებულებების ეფექტურ განხორციელებას სხვადასხვა პროცესების და პროცედურების განხორციელების გზით.

იურიდიულ დეპარტამენტს მართავს ბანკის მთავარი იურისტი. ის განსაზღვრავს ყველა იურიდიული გუნდის მნიშვნელოვან საქმიან ვალდებულებებს, ატარებს პოლიტიკებს და უზრუნველყოფს თანამშრომელთა ვალდებულებების სათანადოდ შესრულებას. მთავარი იურისტი არსებული იურიდიული რისკების, მათი მითიაცეის სტრატეგიების და მომავალში რისკების ეფექტურად მართვის თაობაზე ანგარიშს წარუდგენს დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოს და მათ შესაბამის კომიტეტებს.

მდგრადობის მართვა

მდგრადობი მართვას ხდება რისკების მართვის დადგენილი პროცესების ფარგლებში. ჩვენი ხედვის თანახმად, მდგრადი ბანკი მომგებიანი დაწესებულებაა, რომელიც ადეკვატურ, ხელმისაწვდომ და საჭიროებებზე მორგებულ მომსახურებებს სთავაზობს თავის კლიენტებს, მის თანამშრომლებს, მომწოდებლებს და სხვა დაინტერესებულ პირებს პასუხისმგებლობის მაღალი გრძნობით ეპყრობა და ხელს უწყობს საზოგადოების განვითარებას. ეს არის საზოგადოებისთვის სანდო, ტექნოლოგიურად განვითარებული და ეკოლოგიურად მცოდნე ბანკი. მდგრადობასთან დაკავშირებული რისკები უკავშირდება ჯგუფის სხვადასხვა ფუნქციას, იქნება ეს კრედიტორი, აქტივების მმართველი, მომსახურების გამწვევი, შემსყიდველი, თუ დამსაქმებელი. მდგრადობის მიმართულებით კონკრეტული ინტერესის სფეროს წარმოადგენს შესაბამისობის უზრუნველყოფასთან, ქცევასა და დიგიტალიზაციასთან დაკავშირებული რისკები, ასევე ადამიანის უფლებების დაცვის, სამუშაო პირობების უზრუნველყოფის, გარემოს დაცვის, კლიმატის ცვლილების, ფინანსური დანაშაულის და ინფორმაციისა და ინფორმაციული ტექნოლოგიების უსაფრთხოების მიმართულებით. მდგრადი განვითარების პოლიტიკები და მართვის სტრუქტურები სხვადასხვა პოლიტიკის დოკუმენტში და მართვის დოკუმენტებზე წარმოდგენილი.

ჯგუფმა შეიმუშავა რამდენიმე თემატური პოლიტიკა და კოდექსი, რომლებიც არეგულირებენ კომპანიის საქმიანობასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა სოციალურ და გარემოსდაცვით საკითხს. ისინი მოიცავს ეთიკის კოდექსს, ინციდენტების მართვის პოლიტიკას, ანტიკორუფციულ პოლიტიკას, პერსონალური მონაცემების დაცვის პოლიტიკას,

ინტერესთა კონფლიქტის მართვის პოლიტიკას, მწვანე შესყიდვების რეკომენდაციებს და სხვ. 2021 წელს შეიქმნა გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის საკითხები კოორდინაციის დეპარტამენტი, რომელიც ხელს შეუწყობს გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი ჩარჩოს ინტეგრირებას კომპანიის საქმიანობაში. დეპარტამენტი ანგარიშვალდებულია რისკების მართვის დირექტორის წინაშე. დაწვრილებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ ჩვენი გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სტრატეგია გვერდებზე 24-37.

ქვევის რისკი

ქვევის რისკი განმარტებულია, როგორც ობიექტური შედეგების მიწოდების რისკი მომხმარებლებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისათვის.

ჯგუფის ქვევის კოდექსი წარმოადგენს მორალურ ორიენტირს ყველა პერსონალისთვის და ადგენს მაღალ ეთიკურ სტანდარტებს, რომელიც უნდა დაიცვას თითოეულმა თანამშრომელმა.

ჯგუფის თანამშრომლები პატიოსნად და სამართლიანად ასრულებენ მათზე დაკისრებულ პასუხისმგებლობას. თანამშრომლებს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვთ ბანკის ოპერაციებისადმი ნდობისა და დამაჯერებლობის შენარჩუნებაში, ასევე ისეთი ღირებულებების დაცვაში, როგორიც არის ნდობა, ერთგულება, წინდახედულება და ზრუნვა.

გარდა ამისა, ჯგუფის ხელმძღვანელობა აცნობიერებს, რომ იგი პასუხისმგებელია ადგილობრივი და საერთაშორისო ინვესტორების დივერსიფიცირებული ჯგუფის წინაშე და სჭირდება წესებისა და მექანიზმების უზრუნველყოფა მომხმარებლების დასაცავად, და ინვესტორებისა და ფინანსური ბაზრების ნდობის შესანარჩუნებლად. ჯგუფის დირექტორები ნერგავენ მიდგომას „tone from the top“, რაც მოიაზრებს კარგი ქვევის პრინციპებს და ამასთან დაკავშირებით აქვთ კომუნიკაცია ბანკის თანამშრომლებთან.

ქვევის რისკის მართვისას ჯგუფი სხვადასხვა დეპარტამენტს და განყოფილებას ავალებს ქვევის რისკის მართვას, შერბილებასა და კლიენტებთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ურთიერთობაში ქვევის რისკის პრევენციას ჯგუფის მასშტაბით განხორციელებულ ოპერაციებში. შესაბამისობის უზრუნველყოფის, ადამიანური კაპიტალის და საოპერაციო რისკის დეპარტამენტები ერთმანეთთან თანამშრომლობენ, რათა შექმნან ქვევის რისკის მართვის გაერთიანებული ჩარჩო

და დახმარება გაუწიონ ბიზნეს განყოფილებებს და დეპარტამენტებს შემდეგი მიმართულებით:

1. პოლიტიკებისა და პროცედურების დანერგვა და მართვა, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს შესაბამისი დეპარტამენტებისა და ინდივიდუალური თანამშრომლების მიერ მარეგულირებელი დებულებების, საუკეთესო პრაქტიკის, ქცევის კოდექსისა და ეთიკის კოდექსის დაცვა;
2. შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტთან მუდმივი თანამშრომლობა პოლიტიკების და პროცედურების ადმინისტრირებასთან და დეპარტამენტის ქცევის, მისი მენეჯერების და/ან თანამშრომლების შესახებ საჩივრების გამოძიებასთან დაკავშირებით;
3. იმის უზრუნველყოფა, რომ მომხმარებლებისათვის წინა ხაზის თანამშრომლების მიერ პროდუქტის შესახებ მიწოდებული ინფორმაცია იყოს ზუსტი და სრული, ეს ინფორმაცია გადაიცეს (როგორც წერილობითი, ისე ზეპირი ფორმით) მარტივად და გასაგებად, მომხმარებლის კატეგორიის მიუხედავად;
4. კლიენტებთან ისეთი საუბრებისა და ელ. გზავნილების ჩანაწერების შენახვა, რომლებიც შეიცავენ სენსიტიურ და გაყიდვებთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, მათ შორის ინფორმაციას ახალი კლიენტების მოზიდვის და რთული პროდუქტების შეთავაზების თაობაზე არსებული და სავარაუდო კლიენტებისათვის;
5. გაცნობითი ტრენინგის დროულად ჩატარება ახალი თანამშრომლებისთვის სათანადო ქცევის შესახებ და იმის უზრუნველყოფა, რომ ჯგუფში პერიოდულად ტრენინგების ჩატარებით ყველა თანამშრომელი იცნობდეს შესაბამისობასთან დაკავშირებულ შემუშავებულ სტანდარტებს და სიახლეებს;
6. ღია კულტურის ჩამოყალიბება, რაც წაახალისებს თანამშრომლებს, ისაუბრონ დასჯის შიშის გარეშე. კონკრეტულად ეს ნიშნავს პროცესების დანერგვას ინტერესთა კონფლიქტის პრევენციისა და აღმოჩენისათვის, ეთიკური წახალისებისა და ბონუსების ფორმულების შექმნას, მოტივაციებისა და დისციპლინური პრაქტიკების ჯგუფში დამკვიდრებულ რისკის მისაღებ დონესთან შესაბამისობაში მოყვანას; და
7. კვალიფიციური თანამშრომლებისა და საკმარისი შრომითი და ტექნოლოგიური რესურსების დაქირავებაში გაყიდვებისა და გაყიდვის შემდგომი ქმედებების გამოძიების, ანალიზის, განხორციელებისა და მონიტორინგისათვის. ზემოაღნიშნული მიდგომა უზრუნველყოფს, რომ ქცევის რისკის მართვა მხოლოდ რისკის მართვის ქვედანაყოფებით, მათ შორის შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტით კი არ შემოიფარგლებოდეს, არამედ სრულად მოიცავდეს გაყიდვების დეპარტამენტებს, ამასთან სრულად მოხდეს სათანადო ქცევის ინტეგრირება მუშაობისათვის საჭირო უნარ-ჩვევებში.

მმართველობა

კორპორაციული მართვა

სააქციო საზოგადოება თიბისი ბანკი (შემდგომში „ბანკი“) წარმოადგენს ლონდონის საფონდო ბირჟის პრემიუმ სეგმენტზე განთავსებული კომპანიის, TBC Bank Group PLC-ის, ძირითად შვილობილ კომპანიას. ბანკის კორპორაციული მართვა შესაბამისა საქართველოს ეროვნული ბანკის 2018 წლის 26 სექტემბრის კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსის (შემდგომში - „კოდექსი“) მოთხოვნებს. ამავდროულად, ბანკი აკმაყოფილებს დიდი ბრიტანეთის კორპორაციული მართვის კოდექსით დადგენილ კორპორაციული მართვის უმაღლეს სტანდარტებს.

გარდა ამისა, ბანკს გააჩნია ეფექტური შიდა კონტროლის სისტემა ზუსტი და სარწმუნო ფინანსური ანგარიშგების უზრუნველყოფის მიზნით. ბანკს აქვს ანგარიშვალდებულების და უფლებამოსილების დელეგირების მკაფიო სტრუქტურა, მათ შორის, პოლიტიკები და შესაბამისი პროცედურები, რომლების მოიცავენ, როგორც ფინანსურ დაგეგმვასა და ანგარიშგებას, ასევე, ყოველთვიური მართვის ანგარიშების მომზადებას, პროექტის მართვას, ინფორმაციის დაცვას და ინფორმაციის სამართლიანი და ობიექტური გამჟღავნების მოთხოვნების დაცვის უზრუნველსაყოფად და წლის განმავლობაში ყველა არსებული შესაბამისი სიახლის სწორი გამჟღავნების მიზნით, წლიურ ანგარიშსა და შესაბამისი ხელმძღვანელების სხვა ანგარიშებში გამჟღავნებული ინფორმაციის მიმოხილვას.

ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო (შემდგომში - „სამეთვალყურეო საბჭო“) უზრუნველყოფს, რომ ბანკის მმართველობის სტრუქტურა იძლეოდეს ადეკვატური ზედამხედველობის და ანგარიშვალდებულების, ასევე მოვალეობების გამიჯვნის შესაძლებლობას. მმართველობის ყველა დონის ჩართვა რისკის მართვაში, უფლებამოსილების მკაფიო გამიჯვნა და ეფექტური კომუნიკაცია სხვადასხვა მმართველობის ორგანოებს შორის, ხელს შეუწყობს გამჭვირვალობას სტრატეგიული და რისკის მიზნების მიმართებით, დადგენილი რისკის აპეტიტის, რისკის ბიუჯეტისა და რისკის მართვის დაცვას. ცენტრალიზებული ორგანიზაციის რისკების მართვის (ERM) განყოფილება უზრუნველყოფს რისკის

სტრატეგიისა და რისკის აპეტიტის ეფექტურად შემუშავებას, კომუნიკაციასა და დანერგვას ჯგუფის მასშტაბით.

ბანკის მთავარი აქციონერი არის TBC Bank Group PLC, რომელიც ფლობს ბანკის აქციების 99.9%-ს. ბანკის აქციონერთა უფლებები განმარტებულია ბანკის წესდებაში (იხ. www.tbcbank.ge) და რეგულირდება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონითა და „კომერციული ბანკების საქმიანობების შესახებ“ საქართველოს კანონით.

კომპანიის დირექტორთა საბჭო (შემდგომში - „PLC საბჭო“) არის ბანკში გადაწყვეტილების მიმღები მთავარი ორგანო და ერთობლივად პასუხისმგებელია ჯგუფის მიზნების, კულტურის, ღირებულების და გრძელვადიანი წარმატების სტრატეგიის ხელშეწყობაზე და დაინტერესებული პირებისთვის მდგრადი ღირებულების შედეგების მიწოდებაზე. PLC საბჭო პასუხისმგებელია ჯგუფის სტრატეგიული მიმართულების დადგენასა და კონტროლზე.

ამასთან, ბანკის საქმიანობას ასევე ზედამხედველობს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო („სამეთვალყურეო საბჭო“). გარდა ამისა, ასევე არსებობს PLC-ის საბჭოს კომიტეტების ექვივალენტური სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტების სტრუქტურა. შესაბამისად, პრაქტიკულად ჯგუფის ფარგლებში ფუნქციონირებს ორი ექვივალენტური სამეთვალყურეო ორგანო, PLC-ის საბჭოს და სამეთვალყურეო საბჭოს სახით, რომლებიც ერთმანეთისგან განცალკევებულია, თუმცა ურთიერთდაკავშირებულია კომიტეტებით. შესაბამისად, სამეთვალყურეო საბჭოს, PLC-ის საბჭოს და მათი შესაბამისი კომიტეტების საქმიანობა სათანადოდ არის დაბალანსებული და გამიჯნული იმის მიხედვით, შესაბამისი გადაწყვეტილება შეეხება ჯგუფს თუ მხოლოდ ბანკს. შედეგად ჯგუფის მმართველობის სტრუქტურა უზრუნველყოფს ადეკვატურ ზედამხედველობას და ანგარიშვალდებულებას, ასევე მოვალეობების მკაფიო გამიჯვნას. PLC საბჭოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს, მათ შორის შესაბამისი კომიტეტების შემადგენლობა, არა-აღმასრულებელი წევრების თვალსაზრისით, იდენტურია ორივე დონეზე.

წინამდებარე ანგარიშის თარიღისთვის, კოდექსით გათვალისწინებული „დამოუკიდებლობის“ განმარტების კრიტერიუმების შესაბამისად, სამეთვალყურეო საბჭო შედგება რვა არა-აღმასრულებელი დამოუკიდებელი წევრისგან არნე ბერგრენი (თავმჯდომარე), ცირა კემულარია (უფროსი დამოუკიდებელი წევრი), მარია ლუიზა ჩიკონიანი,ერან კლაინი, პერ ანდერს ფასტი, ტიმოს კირიაკოპულოსი, ნინო სუქნიძე და რაჯივ სოუნი. .

PLC საბჭოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ოთხი ძირითადი კომიტეტი:

- რისკის კომიტეტი კონცენტრირდება კომპანიის მოსალოდნელ რისკებსა და კაპიტალის საკითხებზე.
- აუდიტის კომიტეტს ეხება გარე აუდიტორთან დაკავშირებული საკითხები, შიდა კონტროლი და ფინანსური ანგარიშგებები, ასევე ბაზარსა და რეგულატორთან კომუნიკაცია.
- ანაზღაურების კომიტეტი ხელმძღვანელობს ანაზღაურებასთან დაკავშირებულ საკითხებს, როგორცაა, კადრების მოსაზიდად და შესანარჩუნებლად ანაზღაურების საჭირო შესაბამის დონეს და მის ბალანსს კომპანიისა და ბანკის დაინტერესებული მხარეებისთვის მისაღებ ანაზღაურების დონესთან.
- კორპორატიული მართვისა და ნომინაციის კომიტეტი პასუხისმგებელია კადრების უნარების მენეჯმენტსა და PLC საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოსა და ბანკის მმართველი საბჭოს წევრების არჩევასა და განვითარებაზე.

2021 წელს შექმნილი ორი ახალი კომიტეტი უზრუნველყოფს საბჭოსა და სამეთვალყურეო საბჭოს მხარდაჭერას სამი სტრატეგიული მიმართულებით - ტექნოლოგიები, ESG სტრატეგია და კლიმატური ცვლილებები. ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა კომიტეტი ხელს უწყობს საბჭოს სტრატეგიის enablers-ზე, მონაცემებისა და კიბერ საკითხებზე და კომპანიის IT რესურსებზე ზედამხედველობის განხორციელებაში. ESG და ეთიკის კომიტეტი უზრუნველყოფს, რომ კომპანია კონცტრირებულია დაინტერესებული მხარეებისთვის მნიშვნელოვან ESG საკითხებზე. ორივე კომიტეტმა ფუნქციონირება დაიწყო 2022 წელს.

ბანკი აღიარებს მრავალფეროვნების უზრუნველყოფის მნიშვნელობას და თავისი საქმიანობისთვის მნიშვნელოვან სარგებელად მიიჩნევს სამეთვალყურეო საბჭოსა და ბანკის მმართველი საბჭოს სხვადასხვა ბიოგრაფიისა და გამოცდილების მქონე პირებით დაკომპლექტებას, რადგან ეს საჭირო გამოცდილებას, კულტურულ მრავალფეროვნებასა და სხვადასხვა განსხვავებულ პერსპექტივას ჰმატებს საბჭოს განხილვებს და ხელს უწყობს მიღებული გადაწყვეტილებების ხარისხის გაუმჯობესებას.

სამეთვალყურეო საბჭოში წარმოდგენილია სამი ქალი წევრი. გარდა ამისა, ბანკის არაერთ მნიშვნელოვან პოზიციაზე დასაქმებულია მრავალი ნიჭიერი ქალი, რომლებიც უშუალოდ ექვემდებარებიან ბანკის გენერალურ დირექტორს და ბანკის მმართველი საბჭოს სხვა წევრებს. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ტოპ მენეჯმენტის 17%-ის და ჯგუფის საშუალო ხელმძღვანელი რგოლის 35% -ს ფუნქციებს ასრულებდნენ ქალები. გარდა ამისა, ჯგუფის მასშტაბით თანამშრომელთა 68% ქალია.

პასუხისმგებლობის განცხადება

მმართველობითი ანგარიში და ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია შესაბამისი კანონებისა და რეგულაციების დაცვით.

ჩვენ ხელთ არსებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, ვადასტურებთ, რომ:

- ჯგუფისა (ბანკი მის შვილობილ კომპანიებთან ერთად) და ბანკის ფინანსური ანგარიშგებები, რომლებიც მომზადებულია IFRS სტანდარტების შესაბამისად, ასახავს აქტივების, ვალდებულებების, ფინანსური მდგომარეობის, მოგებისა დაზარალის და სხვა ვალდებულებების ნამდვილ და სამართლიან ხედვას;
- მმართველობითი ანგარიში მოიცავს ბანკისა და ჯგუფის ბიზნესის განვითარებისა და შედეგების და მისი მდგომარეობის სამართლიან მიმოხილვას, ძირითადი რისკებისა და არაპროგნოზირებადი გარემოებების გათვალისწინებით; და
- მმართველობითი ანგარიში და ფინანსური ანგარიშგებები ერთად არის სამართლიანი, დაბალანსებული და გასაგები და აქციონერებს აწვდის საჭირო ინფორმაციას რათა შეაფასონ ბანკისა და ჯგუფის მდგომარეობა, შედეგები, ბიზნესი და სტრატეგია.

პასუხისმგებლობის განცხადება დადასტურებულია სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოს მიერ

ვახტანგ ბუცხრიკიძე
გენერალური დირექტორი
2022 წლის 28 აპრილი

არნე ბერგრენი
თავმჯდომარე
2022 წლის 28 აპრილი

არნე ბერგრინი
თავმჯდომარე

ბანკს შემოუერთდა 2019 წლის აგვისტოში თავმჯდომარედ დაინიშნა 2021 წლის 1 მარტს

გამოცდილება

- საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან თანამშრომლობა და მთავრობების კონსულტირება
- დიდი ბრიტანეთის სხვა ბანკების საბჭოს წევრობა და კომიტეტის თავმჯდომარეობა
- საინვესტიციო საბანკო საქმიანობა და წამყვანი ბანკების რესტრუქტურირება
- სტრატეგიული დაგეგმვა და განხორციელება

არნე 25 წელზე მეტია, რაც ფინანსური მომსახურების სფეროში მუშაობს. ეკავა მმართველობითი და საკონსულტაციო პოზიციები ისეთ ფინანსურ ინსტიტუტებში*, როგორცაა საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF), მსოფლიო ბანკი, შვედეთის ბანკი, კარნეგის საინვესტიციო ბანკი, შვედეთის ფინანსთა სამინისტრო და ბანკების მხარდაჭერის ორგანო. წამყვანი როლი ეკავა შვედეთის საბანკო კრიზისის მოგვარებაში 1991-1993 წლებში. აზიის კრიზისის დროს, პრობლემური აქტივების მართვაში დაეხმარა ფინანსური რესტრუქტურირების ორგანოს (FRA) ტაილანდში, ფინანსური მომსახურების კომისიასა და კორეის აქტივების მართვის კორპორაციას (FSC/KAMCO) სამხრეთ კორეაში. კარიერის მანძილზე, მუშაობდა ასევე აღმასრულებელ დირექტორად ფინანსური სფეროს მიღმა და დამოუკიდებელ არააღმასრულებელ დირექტორად აქტივების მართვის თურქულ კომპანიაში - LBT Varlik Yonetim და სლოვენურ საბანკო აქტივების მართვის კომპანიაში - DUBT Ltd.

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- კვიპროსის ბანკის საბჭოს წევრი
- პირეოსის ბანკის საბჭოს წევრი

კომიტეტის წევრობა

- კორპორაციული მართვისა და ნომინაციის კომიტეტი (თავმჯდომარე)
- ანაზღაურების კომიტეტი

ტირა კეპულარია, CDir

საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრი

ბანკს შემოუერთდა 2018 წლის სექტემბერში უფროს დამოუკიდებელ წევრად დაინიშნა 2021 წლის 15 სექტემბერს

გამოცდილება

- 23 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება ენერჯეტიკისა და ნავთობქიმიკატების ინდუსტრიაში, მათ შორის - რეგულირებად სასაქონლო ვაჭრობასა და ფინანსურ მომსახურებაში
- Chartered დირექტორი, დირექტორთა ინსტიტუტი, ლონდონი, დიდი ბრიტანეთი
- ბრიტანულ-ქართული საზოგადოების ყოფილი წევრი და ბრიტანეთში ქართული სათვისტომოს ყოფილი თავმჯდომარე
- ექსპერტიზა ინფორმაციული უსაფრთხოების რისკების მართვაში

ცირა სხვადასხვა როლს ასრულებდა სასაქონლო სავაჭრო კომპანიების საბაზრო რისკის მართვაში, როგორც Dynegy Inc.-ში აშშ-ში, ასევე Shell International Trading & Shipping Ltd-ში (STASCO) დიდ ბრიტანეთში. 2005-2016 წლებში, იკავებდა მმართველ პოზიციებს შერწყმა-შესყიდვისა და კომერციული ფინანსების, ხაზინის, ვაჭრობისა და მომარაგების განხრით დიდი ბრიტანეთში, მოსკოვსა და ბარბადოსში. 2016-2019 წლებში, იყო ლონდონში დაფუძნებული Shell International Ltd-ში, პენსიების სტრატეგიისა და სტანდარტების ჯგუფის ხელმძღვანელი. 2019 წლიდან, მართავს შიდა აუდიტსა და გამოძიებას Shell-ის გლობალური ვაჭრობისა და მომარაგების ორგანიზაციაში, რომელიც მსოფლიოში უმსხვილეს სასაქონლო ვაჭრობისა და მომარაგების ბიზნესს წარმოადგენს.

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- დახურული საპენსიო ფონდის, British Gas Trustee Solutions Ltd-ის სამეურვეო დირექტორი (Shell-ის მიერ British Gas-ის შესყიდვის შემდგომ)
- სამეურვეო დირექტორი, Shell Trustee Solution Ltd
- FaRiG-ის (საქართველოში აკადემიური კვლევის მეგობრები) საბჭოს წევრი

კომიტეტის წევრობა და ფუნქციები საბჭოში

- აუდიტის კომიტეტი
- გარემოსდაცვითი/სოციალური/მმართველობითი (ESG) და ეთიკის კომიტეტი
- უფროსი დამოუკიდებელი დირექტორი
- არააღმასრულებელი დირექტორი სამუშაო ძალის ჩართულობისთვის

მარია ლუიზა

ჩიკონიანი

**საბჭოს
დამოუკიდებელი წევრი**

ბანკს შემოუერთდა 2018 წლის სექტემბერში

გამოცდილება

- ფართო გამოცდილება საერთაშორისო საბანკო, ფინანსურ ინსტიტუტებსა და კორპორატიულ მმართველობაში
- გაერთიანებული სამეფოს კორპორატიული მმართველობისა და დირექტორების ანაზღაურების პრინციპების სიღრმისეული ცოდნა
- საბჭოში წევრობისა და თავმჯდომარეობის გამოცდილებით მიღებული ლიდერობის ძლიერი უნარები
- ფართო საერთაშორისო სტრატეგიული საკონსულტაციო გამოცდილება განვითარებად და მზარდ ეკონომიკებში

მარია ლუიზას ფართო გამოცდილება აქვს საბანკო, ფინანსური ინსტიტუტებისა და კორპორატიული მართვის სფეროში. 1993-2005 წლებში, მუშაობდა ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკში (ლონდონი, დიდი ბრიტანეთი). შემდგომში იყო Merrill Lynch-ისა და Renaissance Capital-ის ფინანსური ინსტიტუტების ხელმძღვანელი ლონდონსა და მოსკოვში, ასევე Mediobanca-ს (ლონდონის ფილიალი) მმართველი დირექტორი. 2014-2016 წლებში, იყო Azimut Global Counseling Srl (იტალია) და Azimut International Holding SA (ლუქსემბურგი) საბჭოს არააღმასრულებელი წევრი. იყო Moneta Money Bank-ის თავმჯდომარე (პრალის საფონდო ბირჟაზე არსებული), ხოლო 2020-2021 წლებში - UBI Banca-ს (იტალია) დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი.

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- ლონდონის საფონდო ბირჟაზე მყოფი Mobius Investment Trust-ის თავმჯდომარე
- კაიროს საფონდო ბირჟაზე მყოფი Arafa Holding-ის თავმჯდომარე

კომიტეტის წევრობა

- ანაზღაურების კომიტეტი (თავმჯდომარე)
- რისკის კომიტეტი
- კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტი

ირაკნ

კლიანი

**საბჭოს
დამოუკიდებელი წევრი**

ბანკს შემოუერთდა 2021 წლის ივნისში

გამოცდილება

- ფართო გამოცდილება საბანკო, საკრედიტო, კაპიტალის ბაზარზე და იურიდიულ საკითხებში
- მნიშვნელოვანი გამოცდილება რისკების, კორპორატიული მმართველობის, სტრატეგიისა და სტრუქტურირების მიმართულებით
- გამოცდილება განვითარებადი ბაზრების საბანკო საქმეების წარმოებასა და დაინტერესებული მხარეების მართვაში
- შესაბამისი გამოცდილება ინფორმაციული უსაფრთხოების რისკების მართვაში

ერანი გამოცდილი საერთაშორისო ბანკირი და იურისტი, რომელიც ორი ათწლეულის განმავლობაში ისეთ წამყვან ფინანსურ ინსტიტუტებში მუშაობდა, როგორცაა Commerzbank, Citibank, ING Financial Markets და Deutsche Bank, როგორც განვითარებულ, ისე განვითარებად ბაზრებზე. მან სიღრმისეული ცოდნა დააგროვა კაპიტალის ბაზრების, მცირე და საშუალო საწარმოების, საცალო დაკრედიტების, კორპორატიული მმართველობის, ლიკვიდურობის და საბალანსო ანგარიშების მართვის, ასევე რისკების მართვის, აუდიტისა და სტრატეგიული პროექტების მიმართულებით. ამჟამად, ბატონი კლიანი უკრაინაში ყველაზე დიდი ბანკის - პრივატ ბანკის დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი და რისკების მართვის კომიტეტის თავმჯდომარეა.

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- პრივატბანკის არააღმასრულებელი დირექტორი და რისკების მართვის კომიტეტის თავმჯდომარე, უკრაინა

კომიტეტის წევრობა

- გარემოსდაცვითი/სოციალური/მმართველობითი (ESG) და ეთიკის კომიტეტი (თავმჯდომარე)
- ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა კომიტეტი
- რისკების კომიტეტი

კირ ანდერს

ფასტი

**საბჭოს
დამოუკიდებელი წევრი**

ბანკს შემოუერთდა 2021 წლის ივლისში

გამოცდილება

- წამყვან ფინანსურ ინსტიტუტებში გენერალური დირექტორისა და აღმასრულებელ პოზიციებზე მუშაობის 20 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება
- დამოუკიდებელ არააღმასრულებელ დირექტორად მუშაობის 30 წელზე მეტი გამოცდილება
- საბირჟო კომპანიების მართვის, ლიდერობისა და სტრატეგიული საკონსულტაციო უნარები
- შესაბამისი გამოცდილება ევროპის მასშტაბით, ფინანსური საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა (Fintech) და საკრედიტო მენეჯმენტის ინდუსტრიაში
- შესაბამისი გამოცდილება ინფორმაციული უსაფრთხოების რისკების მართვაში

პერ ანდერსი 20 წელია, რაც ჩრდილოეთ ევროპის წამყვანი ბანკის SEB-ის უფროსი აღმასრულებელი დირექტორია და SBAB ბანკის, Hoist Finance-სა და European Resolution Capital-ის გენერალური დირექტორია. პერ ანდერსს აქვს ღრმა სტრატეგიული საკონსულტაციო გამოცდილება, როგორც უმაღლესი დონის კონსულტანტს McKinsey & Company-სა და QVARTZ-ში (ახლა Bain & Company) 10 წლის განმავლობაში. ის რამდენიმე ფინანსური ინსტიტუტის არააღმასრულებელი დირექტორი იყო სკანდინავიასა და საბერძნეთში. იყო Piraeus Bank S.A.-ის (საბერძნეთის წამყვანი ბანკის) საბჭოს წევრი. გარდა ამისა, მას ფართო პროფესიული გამოცდილება აქვს სკანდინავიისა და ბალტიისპირეთის ქვეყნებში, გერმანიაში, ლუქსემბურგში, სლოვენიაში, დიდ ბრიტანეთსა და უკრაინაში, სადაც იყო მსოფლიო ბანკისა და ფინანსთა სამინისტროს მრჩეველი.

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- დაგროვილი კაპიტალის მართვის კომპანიის Lyra Financial Wealth-ის თავმჯდომარე
- Pepins Group-ის თავმჯდომარე, Nordic GM-ში შესული მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის
- საბჭოს წევრი, Atle Investment Management/Services

კომიტეტის წევრობა

- აუდიტის კომიტეტი (თავმჯდომარე)
- რისკების კომიტეტი
- ანაზღაურების კომიტეტი

რაული

სოუნენი

**საბჭოს
დამოუკიდებელი წევრი**

ბანკს შემოუერთდა 2021 წლის ნოემბერში

გამოცდილება

- გლობალური კორპორატიული ლიდერობის ფართო გამოცდილება 40 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში
- მნიშვნელოვანი საკონსულტაციო და აღმასრულებელი გამოცდილება ტექნოლოგიებისა და კიბერუსაფრთხოების კომპანიებისთვის
- ფართო გამოცდილება პერსონალის მენეჯმენტში
- ექსპერტიზა ინფორმაციული უსაფრთხოების რისკების მართვაში

რაჯივ სოუნენის კორპორატიული განვითარების მიმართულებით, კერძოდ - ციფრულ ტექნოლოგიებში, აღმასრულებელ პოზიციებზე მუშაობის 40 წლიანი გამოცდილება აქვს. მუშაობდა მრეწველობის სხვადასხვა დარგში ევროპაში, ჩრდილოეთ ამერიკასა და აზიაში. ამჟამად, ოქსფორდის უნივერსიტეტთან არსებული სამედიცინო მოწყობილობის შემქმნელი კომპანიის შპს Oxsight-ის აღმასრულებელი თავმჯდომარე და არა-აღმასრულებელი დირექტორია. ასევე, მუშაობდა როგორც შპს Zensar-ის გენერალური დირექტორის მთავარი მრჩეველი ბრიტანეთში და კიბერუსაფრთხოების კომპანიის - Garble Cloud Inc. - მრჩეველთა საბჭოს წევრი სილიკონ ველიში (აშშ). მანამდე, მდიდარი საოპერაციო გამოცდილება შეიძინა Hewlett Packard-ის HCL Technologies და Mphasis-ში პრეზიდენტად მუშაობისას..

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- შპს Oxsight-ის აღმასრულებელი თავმჯდომარე და საბჭოს წევრი

კომიტეტის წევრობა

- ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა კომიტეტი (თავმჯდომარე)
- გარემოსდაცვითი/სოციალური/მმართველობითი (ESG) და ეთიკის კომიტეტი
- კორპორატიული მართვისა და ნომინაციის კომიტეტი

**ნინო
სუქნიძე**

**საბჭოს
დამოუკიდებელი წევრი**

ბანკს შემოუერთდა 2021 წლის ნოემბერში

გამოცდილება

- ფინანსური მომსახურების სიღრმისეული ცოდნა, როგორც წამყვანი იურიდიული მრჩეველის ფართო გამოცდილება ფინანსური სექტორის ტრანზაქციებში
- მმართველობითი, მარეგულირებელი და რისკების მართვის გამოცდილება, მათ შორის ლონდონის საფონდო ბირჟაზე არსებულ კომპანიაში
- კომპანიების კონსულტირება სხვადასხვა სექტორში - ტელეკომუნიკაციების, ფარმაცევტული პროდუქტების, ენერჯეტიკისა და კომერციის ჩათვლით.

ნინო არის ბიზნეს იურისტი, 19-წლიანი გამოცდილებით სხვადასხვა სფეროში, მათ შორის საბანკო, საფინანსო, კორპორატიული, მარეგულირებელი, კონკურენციისა და კაპიტალის ბაზრების ჩათვლით. ამჟამად, იურიდიული ფირმა შპს "სუქნიძე და პარტნიორების" მმართველი პარტნიორია. 2017-2020 წლებში მუშაობდა სს საქართველოს ბანკში მთავარი მრჩეველის თანამდებობაზე. ბანკში მუშაობამდე, 11 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში იკავებდა სხვადასხვა პოზიციებს საერთაშორისო იურიდიული ფირმების Dentons და DLA Piper-ის საქართველოს წარმომადგენლობებში.

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის ვიცე პრეზიდენტი
- საქველმოქმედო ორგანიზაცია Care Caucasus-ის საბჭოს წევრი საქართველოში

კომიტეტის წევრობა

- აუდიტის კომიტეტი
- ანაზღაურების კომიტეტი
- კორპორაციული მართვისა და ნომინაციის კომიტეტი

**ტიგრან
კირიაკოპულოსი**

**საბჭოს
დამოუკიდებელი წევრი**

ბანკს შემოუერთდა 2021 წლის ივლისში

გამოცდილება

- ინვესტორი, პორტფელის მენეჯერი, რისკის გამწვევი და ბალანსის დამგეგმავი
- ბალანსის რისკების შემცირება, საოპერაციო და მმართველობის რესტრუქტურირების ფართო გამოცდილება
- ტრანსფორმაციის ლიდერობა და კრიზისის მართვა სისტემურ ბანკებსა და ფინტექში
- ფინანსური, რისკების და აქტივების მართვის საკონსულტაციო უნარები კომპანიებისა და სამთავრობო უწყებებისთვის

ტიმოსი საერთაშორისო გამოცდილების მქონე საბანკო მენეჯერია, რომელიც სპეციალიზირებულია ოპერაციული ტრანსფორმაციის, ბალანსის და რისკების მართვის, ფინანსური ინჟინერიისა და პორტფელის მართვის სფეროებში. ის აქტივების მართვის ბერძნული კორპორაციის, საბერძნეთის აქტივების სუვერენული ფონდის საბჭოს წევრი და საინვესტიციო და რისკების კომიტეტის თავმჯდომარეა. მანამდე იყო Piraeus Bank S.A-ის (ბირჟაზე არსებული საბერძნეთის წამყვანი ბანკი) აღმასრულებელი გენერალური მენეჯერი და რისკების მართვის დირექტორი, ასევე იყო კორპორაცია Goldman Sachs-ის მმართველი დირექტორი ფიქსირებული შემოსავლის ვალუტისა და საქონლით ვაჭრობის მიმართულებით, და მუშაობდა Insurtech-ის, Fintech-ის, ფინანსური მომსახურებისა და მართვის საკონსულტაციო კომპანიების საბჭოებში და იკავებდა აღმასრულებელ პოზიციებს.

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- საბერძნეთის აქტივების და მონაწილეობის კორპორაციის საბჭოს წევრი

კომიტეტის წევრობა

- რისკების კომიტეტი (თავმჯდომარე)
- აუდიტის კომიტეტი
- ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა კომიტეტი

ვახტანგ
ვახაძე

გენერალური
დირექტორი

გამოცდილება

- წამყვანი ბანკური კავკასიისა და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონებში
- სტრატეგიული და ფინანსური ლიდერობის ფართო გამოცდილება 25 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში
- სტრატეგიული დაგეგმვისა და განვითარების, სტარტაპებისა და ფინტექ მენეჯმენტის, შერწყმისა და შესყიდვების, კაპიტალისა და სასესხო კაპიტალის მოზიდვის, ინვესტორებთან ურთიერთობის სიღრმისეული ცოდნა და გამოცდილება

ვახტანგ 30 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება აქვს საბანკო და ფინანსურ სფეროში. ჯგუფს ხელმძღვანელობს საქართველოში დაარსებიდან (1992), დაწყებული სტარტაპიდან დღემდე, როგორც ფინანსური ტექნოლოგიების წამყვან ინსტიტუტს. 1993 წელს, თიბისი ბანკს შემოუერთდა უფროსი მენეჯერის თანამდებობაზე და 1996 წელს გახდა დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარე. 1998 წლიდან იკავებს სს თიბისი ბანკის გენერალური დირექტორის თანამდებობას.

ვახტანგი მოწინავე ბანკირია კავკასიისა და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში. ფლობს პრესტიჟულ ჯილდოებს, მათ შორისაა: 2011 წლის საუკეთესო ბანკირის ჯილდო სუამ-ის დემოკრატიისა და ეკონომიკური განვითარების ორგანიზაციისგან, 2014 წლის ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპისა და დსთ-ს საუკეთესო გენერალური დირექტორის ჯილდო ჟურნალ EMEA Finance-გან. 2019 წლის მარტში, მიენიჭა სპეციალური ჯილდო Responsible Capitalism in Adversity (პასუხისმგებელი კაპიტალიზმი გამოწვევების დროს) პრესტიჟული ორგანიზაციისგან FIRST (მულტიდისციპლინარული საერთაშორისო ურთიერთობების ორგანიზაცია, რომელიც მიზნად ისახავს გააძლიეროს დიალოგი მრეწველობის, ფინანსებისა და მთავრობის ლიდერებს შორის).

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი (ჯგუფგარეშე) თანამდებობები

- საქართველოს ბანკების ასოციაციის საბჭოს წევრი
- საქართველოს ბიზნეს ასოციაციის საბჭოს წევრი
- Visa-ს ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის, ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის (CEMEA) ბიზნეს საბჭოს წევრი

გიორგი
ვახაძე

გენერალური
დირექტორის მოადგილე,
ფინანსური დირექტორი

გიორგი სს თიბისი ბანკის გენერალური დირექტორის მოადგილედ და ფინანსურ დირექტორად 2020 წლის ოქტომბერში დაინიშნა. ბანკს შემოუერთდა 2020 წლის მარტში, ფინანსური დირექტორის მოადგილედ.

აქვს ფინანსური სერვისების გლობალური ლიდერობის 25 წლიანი გამოცდილება. თიბისიში მოსვლამდე, ამსტერდამის Natwest Markets N.V.-ის კაპიტალის რისკისა და სტრესის ტესტირების სამსახურს ხელმძღვანელობდა. 2008-2019 წლებში, რამდენიმე ხელმძღვანელ თანამდებობას იკავებდა ლონდონის Barclays Bank-ში, მათ შორის იყო Barclays Treasury-ის დირექტორი, Barclays Internal Large Exposure-ის ხელმძღვანელი და Barclays Central Planning-ის ხელმძღვანელი. ასევე მუშაობდა Barclays Bank PLC Solo Capital and Leverage Management-ის მმართველად და Barclaycard UK-ში სტრატეგიული დაგეგმვის ხელმძღვანელად. ადრეულ კარიერაში, გიორგი სხვადასხვა ხელმძღვანელ თანამდებობებს იკავებდა რამდენიმე ქართულ ორგანიზაციაში.

ფლობს კემბრიჯის უნივერსიტეტის ბიზნეს სკოლის (Judge Business School) ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს.

თორნიკე

გოგირეაიშვილი

გენერალური დირექტორის
მოადგილე, საცალო
და მცირე და საშუალო
საწარმოების საბანკო
მომსახურება

თორნიკე სს თიბისი ბანკის გენერალური დირექტორის მოადგილედ და საცალო საბანკო მომსახურების ხელმძღვანელად 2020 წლის იანვარში დაინიშნა. გარდა ამისა, 2021 წლის იანვრიდან ხელმძღვანელობს მცირე და საშუალო საწარმოების საბანკო ოპერაციებს. თიბისის შემოუერთდა 2018 წელს, როგორც ოპერაციების მართვის დირექტორი.

თორნიკეს აქვს ფინანსური მომსახურებისა და ოპერაციების მართვის 20 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება საქართველოსა და ცენტრალური ევროპის ქვეყნებში. თიბისიში მოსვლამდე, მუშაობდა საქართველოს ბანკის ჯგუფში გენერალური დირექტორის მოადგილედ და ოპერაციების მართვის დირექტორად. მანამდე, ამავე ჯგუფში, სხვადასხვა მნიშვნელოვან პოზიციაზე საქმიანობდა. 2008-2010 წლებში, ეკავა ფინანსური დირექტორის თანამდებობა BG Bank Ukraine-ში (საქართველოს ბანკის შვილობილი კომპანია). კარიერის დასაწყისში, იყო საქართველოს სადაზღვევო კომპანია „ალდაგის“ გენერალური დირექტორი, მუშაობდა UEDC PA საკონსულტაციო კომპანიაში ფინანსური დირექტორის თანამდებობაზე და ეკავა სხვადასხვა მენეჯერული პოზიციები BCI Insurance-ში.

თორნიკე ფლობს კავკასიის ბიზნესის სკოლის ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს და ოქსფორდის საიდ ბიზნეს სკოლის აღმასრულებელ დიპლომს.

ნინო

მასურაშვილი

გენერალური დირექტორის
მოადგილე, რისკების
მართვის დირექტორი

ნინო სს თიბისი ბანკის რისკების მართვის დირექტორად 2020 წელს დაინიშნა. ბანკს შემოუერთდა 2000 წელს. ეკავა ეტაპობრივად მზარდი თანამდებობები, 2006 წელს, დაინიშნა ბანკის გენერალური დირექტორის მოადგილედ. სხვადასხვა დროს, ხელმძღვანელობდა თიბისის საცალო და მცირე და საშუალო საწარმოების საბანკო მომსახურებას. პარალელურად, წარმოადგენილია TBC Leasing-ის სამეთვალყურეო საბჭოში.

აქვს 25 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება ფინანსური მომსახურებისა და საბანკო საქმიანობის სფეროში, საქართველოში. კარიერის დასაწყისში, იკავებდა სხვადასხვა ხელმძღვანელ და მენეჯერულ პოზიციებს სს თბილკომ ბანკსა და ბარენც ჯგუფში.

ნინო ფლობს ბიზნეს სკოლის (ESM) ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს.

**გიორგი
თხელიძე**

**გენერალური
დირექტორის მოადგილე,
კორპორატიული და
საინვესტიციო ბანკინგი,
დაგროვილი კაპიტალის
მართვა**

გიორგი 2016 წლის ნოემბერში დაინიშნა მიმდინარე პოზიციაზე და ხელმძღვანელობს კორპორატიულ და საინვესტიციო საბანკო საქმეებს. 2021 წლის იანვრიდან, პასუხისმგებელია ბანკის დაგროვილი კაპიტალის მართვის და სალიზინგო ბიზნესებზე. თიბისის შემოუერთდა 2014 წელს, როგორც აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილე და რისკების მართვის დირექტორი.

გიორგის 20 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება აქვს გლობალურ ფინანსურ სერვისებში. თიბისიში მოსვლამდე, მუშაობდა Barclays Investment Bank-ში, სადაც ვიცე-პრეზიდენტის თანამდებობა ეკავა ფინანსური ინსტიტუტების ჯგუფში (FIG), EMEA. მანამდე კი, ასოცირებული დირექტორი იყო Barclays Bank Debt Finance and Restructuring გუნდებში. ლონდონის Barclays-ში, მუშაობდა და ახორციელებდა მრავალრიცხოვან გარიგებას შერწყმა-შესყიდვის (M&A), ვალისა და კაპიტალის ბაზრებზე ევროპულ ფინანსურ ინსტიტუტებთან. კარიერის დასაწყისში, საქართველოს წამყვანი სადაზღვევო კომპანია ალდაგის გენერალური დირექტორის იყო; ხოლო მანამდე, ეკავა მზარდი თანამდებობები ამავე კომპანიაში.

გიორგი არის სტენფორდის აღმასრულებელი პროგრამის (SEP) კურსდამთავრებული, ფლობს ლონდონის ბიზნეს სკოლის ბიზნესის ადმინისტრირების ხარისხს და ნოტინჰემის უნივერსიტეტის სამართლის მაგისტრის ხარისხს (LLM) საერთაშორისო კომერციულ სამართალში.

**ნიკოლოზ
ქურდიანი**

**გენერალური
დირექტორის მოადგილე,
ბრენდის გამოცდილება,
მარკეტინგი და
გადახდები**

ნიკას თიბისი ბანკის აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილედ, 2021 წლის იანვარში დაინიშნა და ხელმძღვანელობს ბრენდის გამოცდილებას, მარკეტინგსა და გადახდებს. ბანკს შემოუერთდა 2014 წელს, როგორც აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილე მარკეტინგისა და მცირე და საშუალო ბიზნესის საბანკო მომსახურების განხრით. 2018 წლიდან, ნიკოლოზი ასევე ხელმძღვანელობს თიბისის საბანკო დიჯიტალ პლატფორმას, სფეისს.

საბანკო სფეროში მუშაობის 15 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება აქვს, როგორც CEE-სა (ცენტრ. და აღმ. ევროპის ქვეყნები) და ევროპაში, ისე ცენტრალურ აზიაში. სანამ თიბისი ბანკს შემოუერთდებოდა, იყო ყაზახეთის წამყვანი საცალო ბანკის - კასპი ბანკის მმართველი დირექტორი. UniCredit Group-ის ავსტრიის ბანკში, მუშაობდა გაყიდვების მხარდაჭერის უფროს ექსპერტად CEE-ის საცალო მომსახურების განყოფილებაში, სადაც პასუხისმგებელი იყო თურქეთზე, ყაზახეთზე, უკრაინასა და სერბეთზე. UniCredit Group-ის ATF Bank-ში, ყაზახეთში, ხელმძღვანელობდა საცალო საბანკო მომსახურების განყოფილებას. კარიერის დასაწყისში, Société Générale Group-ის ბანკ რესპუბლიკა საქართველოს საცალო საბანკო მომსახურების განყოფილებას ხელმძღვანელობდა; ასევე, ეკავა რამდენიმე ლიდერული და მენეჯერული პოზიცია საქართველოს ბანკში.

ფლობს IE ბიზნეს სკოლის ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხსა (2007 წ.) და საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის საერთაშორისო ეკონომიკის მაგისტრის ხარისხს.

ფინანსური

ანგარიშგება

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „თიბისი ბანკის“ აქციონერებსა და ღირებურობა საბჭოს

ჩვენი მოსაზრება

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს სს „თიბისი ბანკის“ (შემდგომში „ბანკი“) და მისი შვილობილი კომპანიების (შემდგომში, ერთობლივად, „ჯგუფი“) კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე ჯგუფისა და ბანკის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური საქმიანობის ფინანსურ შედეგებსა და კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებისა („ფასს“), საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2018 წლის 26 დეკემბრის N284/04 ბრძანების და ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად.

ჩვენი აუდიტის საგანი

ჯგუფისა და ბანკის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს შემდეგს:

- ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ანგარიშგება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით;
- მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ანგარიშგება ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის;
- საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ანგარიშგება ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის;
- ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ანგარიშგება ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის; და
- კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე დართული შენიშვნები, მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკისა და სხვა განმარტებით ინფორმაციის ჩათვლით.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების („ასს“) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დანვრილებითაა აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“.

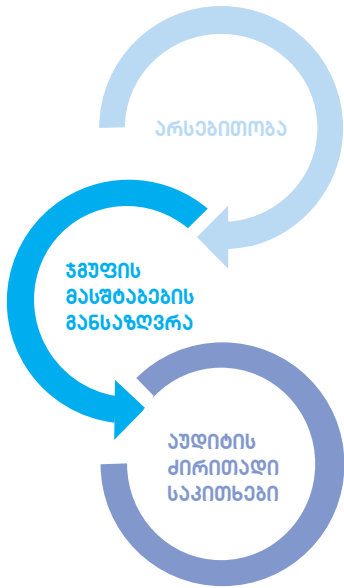
გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

მიუკერძოებლობა

ჩვენ ვართ ჯგუფისგან და ბანკისგან დამოუკიდებელი ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოშვებული „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის“ (დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების ჩათვლით) (IESBA კოდექსი) შესაბამისად. ჩვენ შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც.

აუდიტისადმი ჩვენი მიდგომა

მიმოხილვა

- ჯგუფის საერთო არსებითობა: 48.1 მილიონი ლარი, რაც წარმოადგენს ჯგუფის ფაქტობრივი დასაბეგრი მოგების 5%-ს.
- ბანკის საერთო არსებითობა: 48.7 მილიონი ლარი, რაც წარმოადგენს ბანკის ფაქტობრივი დასაბეგრი მოგების 5%-ს.
- ჩვენი მომსახურების საგანი განსაზღვრა იურიდიული პირის მონაწილეობამ დასაბეგრ მოგებაში და სხვა მთავარმა ფინანსურმა მაჩვენებლებმა. ჩვენი მომსახურების საგნის შეფასებისას ასევე მხედველობაში მივიღეთ აუდიტის ჩატარების საერთო ფარგლები (მოცვა).
- აუდიტთან დაკავშირებული საკითხები, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისას, არის შემდეგი:
  - მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და ავანსების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი;

ჩვენი აუდიტის დაგეგმვისას განვსაზღვრეთ არსებითობა და შევაფასეთ არსებითი უზუსტობების რისკი კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში. კერძოდ, ჩვენ გავითვალისწინეთ, სად გამოიყენა ხელმძღვანელობამ სუბიექტური განსჯა, მაგალითად, მნიშვნელოვან სააღრიცხვო შეფასებებთან მიმართებით, რაც გულისხმობდა დაშვებების გაკეთებას და თავისთავად განუსაზღვრელი სამომავლო მოვლენების განხილვას. ჩვენს ყველა აუდიტში ასევე გავითვალისწინეთ ხელმძღვანელობის მხრიდან შიდა კონტროლების უგულებელყოფის რისკი, მათ შორის, არსებობდა თუ არა მიკერძოების მტკიცებულება, რაც წარმოადგენდა თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკს.

არსებითობა

ჩვენი აუდიტის საგანზე გავლენა მოახდინა ჩვენ მიერ არსებითობის პრინციპის გამოყენებამ. აუდიტის მიზანია დასაბუთებული რწმუნების მოპოვება იმის თაობაზე, შეიცავს თუ არა კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება არსებით უზუსტობას. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით. ისინი არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ჩვენს პროფესიულ განსჯაზე დაყრდნობით, ჩვენ განვსაზღვრეთ არსებითობის გარკვეული რაოდენობრივი ზღვარი, მათ შორის ჯგუფის და ბანკის საერთო არსებითობა კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისთვის მთლიანობაში, რაც ქვემოთ ცხრილშია მოცემული. ეს ყველაფერი, ხარისხობრივ ფაქტორებთან ერთად, დაგვეხმარა ჩვენი აუდიტის საგნის და ჩვენი აუდიტის პროცედურების ხასიათის, ვადებისა და მასშტაბის განსაზღვრაში, ასევე უზუსტობების გავლენის შეფასებაში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, როგორც ინდივიდუალურად, ისე აგრეგირებულად კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისთვის მთლიანობაში.

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა გაგრძელება

ჯგუფის და ბანკის საერთო არსებობა	ჯგუფი: 48.1 მილიონი ლარი (2020 წ.: 23.8 მილიონი ლარი) ბანკი: 48.7 მილიონი ლარი (2020 წ.: 22,7 მილიონი ლარი)
როგორ განვსაზღვრეთ იგი	წლიური დასაბეგრი მოგების 5% (2020: ბოლო 3 წლის წლიური დასაბეგრი მოგების 5%)
არსებითობის საორიენტაციო მაჩვენებლის გამოყენების დასაბუთება	დასაბეგრი მოგება არის მთავარი საზომი, რომელსაც აქციონერი იყენებს ჯგუფის საქმიანობის შედეგების შესაფასებლად და არის საყოველთაოდ მიღებული საორიენტაციო მაჩვენებელი ჯგუფის აუდიტის არსებითობის დასაბუთებად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც, ჩვენი პროფესიული განსჯის საფუძველზე, ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნით მიმდინარე პერიოდის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში. ეს საკითხები მთლიანობაში განვიხილეთ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და აუდიტზე დაყრდნობით ჩვენი მოსაზრების ჩამოყალიბებისას, შესაბამისად ამ საკითხებზე ცალკე მოსაზრებას არ გამოვხატავთ.

აუდიტთან დაკავშირებული საკითხები

როგორ შევუდექით აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხს ჩვენი აუდიტის განმავლობაში

მომხმარებელზე გაცემული სესხების და ავანსების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი

ნახეთ გვერდები 154-დან 177-მდე (მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა), გვერდები 177-დან 184-მდე (კრიტიკული სააღრიცხვო შეფასებები) და გვერდები 194-დან 217-მდე (მე-9 პენიშენა: მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები).

ჩვენ ყურადღება გავამახვილეთ ამ მიმართულებით, რადგან მენეჯმენტის შეფასებები, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალით ("ECL") დაკავშირებით, კომპლექსურია და განსჯის მნიშვნელოვან ხარისხს მოითხოვს.

ფასს 9-ის მიხედვით, ხელმძღვანელობას მოეთხოვება საკრედიტო ზარალის რეზერვის განსაზღვრა, რომლის დადგომა მოსალოდნელია 12-თვიანი პერიოდის განმავლობაში ან აქტივის დარჩენილი ვადის მანძილზე, ცალკეული აქტივის სტადიიდან გამომდინარე. ეს სტადიები განისაზღვრება იმის შეფასებით, საკრედიტო რისკი გაიზარდა თუ არა (საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა) ან აღმოჩნდა თუ არა მსესხებელი დეფოლტის სიტუაციაში სესხის გაცემის შემდეგ. ხელმძღვანელობის მიერ ასეთი შეფასებების გამოყენებული ზოგიერთი კრიტერიუმი ძალზე სუბიექტური ხასიათისაა და მოიცავს მსესხებლების კრედიტუნარიანობის ხარისხობრივ შეფასებას.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისას ასევე საჭიროა სხვადასხვა სამომავლო მაკროეკონომიკური პირობების გავლენის გათვალისწინება. ეკონომიკაზე კოვიდ-19-ის გავლენის გამო მაკროეკონომიკური პროგნოზების განუსაზღვრელობის დონე კიდევ უფრო მაღალია.

ხელმძღვანელობამ შეიმუშავა და განახორციელა რამდენიმე მოდელი, რათა მიაღწიოს ფასს 9-ის მოთხოვნებთან შესაბამისობას. ამასთან, ხელმძღვანელობამ გამოიყენა განსჯა მოდელზე მიმართებით ისეთ სიტუაციებში, როდესაც ჩაითვალი,

ჩვენ შევისწავლეთ და შევაფასეთ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის განსაზღვრის კონტროლის მთავარი მექანიზმები და შევამოწმეთ მათი საოპერაციო ეფექტურობა. კონტროლის ეს მექანიზმები, სხვებთან ერთად, შემდეგსაც მოიცავს:

- მოდელის ეფექტურობის მონიტორინგის კონტროლი, პოლიტიკის და მოდელის პერიოდული გადახედვის ჩათვლით, მოდელის საპროგნოზო შეფასებების შედარება რეალურად დამდგარ (ფაქტობრივ) შედეგებთან და მოდელის მეთოდოლოგიაში ცვლილებების დამტკიცება;
- ძირითადი განსჯის და დაშვებების გადახედვა და დამტკიცება, რომლებიც გამოიყენება დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის, დეფოლტის ალბათობის და საპროგნოზო ინფორმაციის განსაზღვრისთვის.
- გამოთვლითი ინსტრუმენტების მეშვეობით ძირითადი პარამეტრების გაანგარიშების კონტროლი;
- მსესხებლების ფინანსური მდგომარეობის რეგულარული მონიტორინგის კონტროლი;
- მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშების და შედეგების ანალიზის კონტროლი; და
- რისკის მართვის კომიტეტის მიერ განსჯაზე დაფუძნებული დაშვებების და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელირებული შედეგების შეფასების გადახედვა და დამტკიცება.

ჩვენ არ აღმოგვიჩენია რამე გამონაკლისი ზემოაღნიშნული კონტროლის მექანიზმების მონაცემების ან საოპერაციო ეფექტურობის მხრივ.

აუდიტთან დაკავშირებული საკითხები

როგორ შევუდექით აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხს ჩვენი აუდიტის განმავლობაში

რომ წარსული გამოცდილება არ ასახავდა სამომავლო შედეგებს შეზღუდული ან არასრული მონაცემების გამო.

მენეჯმენტმა ასევე განიხილა მოდელირების შემდგომი კორექტირების საჭიროება, რომელიც დაფარავს იმ ასფექტებს, რომლებიც სრულად არ არის დაფარული არსებული მოდელის მიერ.

ჩვენ მიგვაჩნია, რომ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის განსაზღვრისას გამოყენებული შემდეგი განსჯა მნიშვნელოვანია:

- მოდელის მეთოდოლოგიები მართებულობა (მათ შორის მათი უნარი, ასახონ კოვიდ-19-ის მიმდინარე გავლენა არსებულ მიდგომებზე) და კრიტიკული განსჯები, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დასადგენად.
- საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის დასადგენად გამოყენებული, განსჯაზე დიდწილად დამოკიდებული კრიტერიუმები, რაც მოიცავს მსესხებლების კრედიტუნარიანობის ხარისხობრივ შეფასებას კორპორაციული და მცირე და საშუალო ბიზნესისათვის;
- დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის და დეფოლტის ალბათობის განსაზღვრისთვის გამოყენებული კრიტიკული დაშვებები;
- მოდელის შეზღუდული ხასიათის შეფასება და მოდელირების შემდგომი კორექტირების გამოყენება, თუ საჭიროა ასეთი რისკების შესაფასებლად; და
- საპროგნოზო ინფორმაციასთან დაკავშირებული ძირითადი დაშვებების, მათ შორის სცენარებისთვის მინიჭებული წონების და მაკროეკონომიკური ცვლადების მართებულობის შეფასება.

გარდა ამისა, ჩვენ ჩავატარეთ ქვემოთ აღწერილი პროცედურები.

ჩვენ შევაფასეთ, ხელმძღვანელობის მიერ ფასს 9-ის მიხედვით შემუშავებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის მეთოდოლოგიები რამდენად მართებული იყო, რამაც ჩავრთეთ ჩვენი საკრედიტო რისკის მოდელირების სპეციალისტები და ჩვენი დარგის ცოდნა. ამასთანავე შევაფასეთ ხელმძღვანელობის მიერ დაწესებული ძალზე სუბიექტური კრიტერიუმები იმის დასადგენად, მოხდა თუ არა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და კრიტიკული განსჯა და დაშვებები, რომლებიც გამოყენებულია დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის, დეფოლტის ალბათობის და საპროგნოზო ინფორმაციის განსაზღვრისთვის. ჩვენ დავასკვნით, რომ ხელმძღვანელობის განსჯა, რომლის საფუძველზეც ფასდება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა, ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში, დეფოლტის ალბათობა და საპროგნოზო ინფორმაცია, გონივრულია.

ჩვენ შევაფასეთ მენეჯმენტის მიერ შემუშავებული ფასს 9-ის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მეთოდოლოგიების შესაბამისობა, ჩვენი საკრედიტო რისკის მოდელირების სპეციალისტების ჩართულობით და სფეროს ცოდნით

ჩვენ დამოუკიდებლად შევამოწმეთ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლა და შევაფასეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლა შესაბამისობაში იყო თუ არა დამტკიცებულ მოდელის მეთოდოლოგიასთან.

ჩვენ კრიტიკულად შევაფასეთ ხელმძღვანელობის მიერ მოდელის ფუნქციონირების და სტაბილურობის შესაფასებლად ჩატარებული მოდელის მონიტორინგის და შემოწმების (პროგნოზირებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის „რეტროსპექტიული ტესტირება“) ძირითადი ასპექტები და კრიტიკულად შევაფასეთ მონიტორინგის შედეგები. შედეგების ინტერპრეტაცია მოხდა კოვიდ-19-ის კონტექსტში. გარემოებები და განმარტებები მოძიებული იქნა მოლოდინისგან გადახრების შემთხვევაში. სადაც საჭირო იყო, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების პროცესში გაკეთებული გარკვეული დაშვებები განახლდა, რომ გადაჭრილიყო გამოვლენილი არადამაკმაყოფილებელი შედეგები.

საფუძვლიანად შევამოწმეთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული მაკროეკონომიკური მოდელის მართებულობა და ასევე თითოეული მაკროეკონომიკური სცენარისთვის მინიჭებული წონა. კმაყოფილებით აღვნიშნავთ, რომ ბანკის მიერ გამოყენებული მაკროეკონომიკური დაშვებები და სცენარებისთვის მინიჭებული წონები გონივრულია.

გულდასმით შევამოწმეთ ხელმძღვანელობის მიერ აღიარებული მოდელირების შემდგომი კორექტირებების სისრულე და მართებულობა. შევაფასეთ გამოყენებული მოდელირების შემდგომი კორექტირებები, ასევე გამოყენებული განსჯა და დაშვებები და გამოთვლები. ყოველივე ამის შედეგად, მიგვაჩნია, რომ მოდელირების შემდგომი კორექტირებები სათანადოდ იყო აღიარებული, როდესაც არსებული მოდელის ვერ ასახავდა წარმოქმნილ რისკებს, და ხელმძღვანელობის განსჯა გონივრულია.

როგორ მოვიყვანეთ შესაბამისობაში ჩვენი ჯგუფის და ბანკის აუდიტის მასშტაბი

ჩვენი აუდიტის მასშტაბი შესაბამისობაში მოვიყვანეთ იმგვარად, რომ ჩაგვეტარებინა იმ მოცულობის სამუშაო, რაც საშუალებას მოგვცემდა, მოსაზრება გამოგვეთქვა მთლიან კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე და ამასთანავე გაგვეთვალისწინებინა ჯგუფის და ბანკის სტრუქტურა, სააღრიცხვო პროცესები და კონტროლები, და დარგი, რომელშიც ჯგუფი და ბანკი საქმიანობენ.

ჯგუფის საბანკო საქმიანობა ძირითადად საქართველოში ხორციელდება, თუმცა მისი შვილობილი კომპანიები ორ სხვა ქვეყანაშიც არიან შედარებით მცირე მასშტაბით წარმოდგენილები. ჯგუფის ბიზნესსაქმიანობა მოიცავს ოთხ სეგმენტს, რომლებსთვისაც ის მართავს და აცხადებს თავის საოპერაციო შედეგებსა და ფინანსურ მდგომარეობას. ეს სეგმენტებია: საცალო საბანკო მომსახურება, კორპორატიული და საინვესტიციო საბანკო საქმიანობა, მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები და კორპორატიული ცენტრი.

ბანკი არის ჯგუფის უმსხვილესი კომპონენტი. მისი ძირითადი საქმიანობაა საცალო და კომერციული საბანკო მომსახურება, რომლის ყველა მნიშვნელოვანი ოპერაცია საქართველოს ტერიტორიაზე ხორციელდება. ბანკის სააღრიცხვო ფუნქციები და მართვა ძირითადად საქართველოში ხდება და წარმოადგენს ჯგუფის აქტივების 99%-ს და დასაბეგრი მოგების 99%-ს. ჩვენ ასევე ჩაატარეთ აუდიტის სხვა პროცედურები, მათ შორის საინფორმაციო ტექნოლოგიების ზოგადი კონტროლების და ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული სხვა შესაბამისი კონტროლების შემოწმება, რომ შეგვემცირებინა არსებითი უზუსტობის რისკი.

ჩვენი აუდიტის მიდგომისა და გუნდის შერჩევისას გავითვალისწინეთ ჯგუფის სტრუქტურა. ჩვენ არ გამოგვიყენებია კომპონენტის აუდიტორები იმ საკითხების აუდიტისთვის, რომლებიც შედიოდა აუდიტის მასშტაბში. ანგარიშვალდებული ერთეულებისთვის ჩატარებული პროცედურების საფუძველზე, ჩვენი აუდიტის მასშტაბი/მოცვა შეადგენდა ჯგუფის შემოსავლის 98%-ს და მთლიანი აქტივების 99%-ს.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა. სხვა ინფორმაცია მოიცავს მმართველობით ანგარიშგებას (მაგრამ არ მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასა და მასზე გაცემულ აუდიტორის დასკვნას).

ჩვენი მოსაზრება კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს მმართველობით ანგარიშგებას.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა, გავეცნოთ მმართველობით ანგარიშგებას და განვიხილოთ, არის თუ არა მმართველობითი ანგარიშგება არსებითად შეუსაბამო კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას. თუ ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოების საფუძველზე დავასკვნით, რომ მმართველობითი ანგარიშგება არსებით უზუსტობას შეიცავს, ჩვენ ვალდებული ვართ, გავაცხადოთ ეს ფაქტი. აღნიშნულთან დაკავშირებით გასაცხადებელი არაფერი გვაქვს.

ამასთან, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით მოგვეთხოვება, მოსაზრება გამოვთქვათ იმის თაობაზე, მმართველობითი ანგარიშგების გარკვეული ნაწილები შეესაბამება თუ არა სათანადო ნორმატიულ აქტებს და განვიხილოთ, შეიცავს თუ არა მმართველობითი ანგარიშგება ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით სავალდებულო ინფორმაციას.

ჩვენი აზრით, რომელიც ეყრდნობა აუდიტის ფარგლებში ჩატარებულ სამუშაოებს:

- მმართველობით ანგარიშგებაში ასახული იმავე ფინანსური წლის ინფორმაცია, რომლისთვისაც მომზადდა კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები, შესაბამისობაშია კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებთან; და
- მმართველობით ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია აკმაყოფილებს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-6 პუნქტის და მე-7 პუნქტის (ბ), (ზ) ქვეპუნქტების მოთხოვნებს;
- მმართველობით ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია მოიცავს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-7 პუნქტის (ა), (ბ), (დ)-(ვ) ქვეპუნქტებით და მე-8 პუნქტით მოთხოვნილ ინფორმაციას.

ხელმძღვანელობის და მართვის უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირების პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2018 წლის 26 დეკემბრის N284/04 ბრძანებისა და ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, აქვთ თუ არა ჯგუფს და ბანკს უნარი, საქმიანობა გააგრძელონ, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ჯგუფის ან ბანკის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს სხვაგვარად მოქცევის რეალური ალტერნატივა.

მართვის უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირები პასუხისმგებელი არიან ჯგუფისა და ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის მეთვალყურეობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ასევე:

- გამოვავლენთ და ვაფასებთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. არსებითი უზუსტობის რისკი, რომელიც გამოწვეულია თაღლითობით, უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული რისკი, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.
- შევისწავლით აუდიტისთვის მნიშვნელოვან შიდა კონტროლს, რათა დავგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ჯგუფისა და ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.
- ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- გამოვავლენთ დასკვნა იმის შესახებ, თუ რამდენად მიზანშეწონილია ხელმძღვანელობის მიერ „ფუნქციონირებადი საწარმოს“ დაშვების საფუძველზე აღრიცხვის გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებაზე დაყრდნობით ვასკვნით, არსებობს თუ არა ისეთი მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი გაურკვევლობა, რაც შეიძლება სერიოზული ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან დაკავშირებით, შეძლებს თუ არა ბანკი ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენას. თუ დავასკვნით, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებულები ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის განმარტებით შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა **გაგრძელება**

აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. ამის მიუხედავად, სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს ჯგუფის ან ბანკის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.

- მთლიანობაში ვაფასებთ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურასა და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება შესაბამის გარიგებებს და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფდეს სამართლიან წარდგენას.
- მოვიპოვებთ საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის ფარგლებში არსებული საწარმოებისა თუ ბიზნესოპერაციების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, რომ გამოვთქვათ მოსაზრება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. პასუხს ვაგებთ ჯგუფის აუდიტის წარმართვაზე, ზედამხედველობასა და შედეგებზე. ჩვენ უშუალოდ ვართ პასუხისმგებელი აუდიტორულ მოსაზრებაზე.

ჩვენ მართვის უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირებს, სხვ საკითხებთან ერთად, ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს, რომლებსაც აუდიტის პროცესში გამოვავლინებთ.

ამასთანავე, მართვის უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირებს წარუდგენთ წერილობით განცხადებას, რომ ვაკმაყოფილებთ სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით და ვატყობინებთ ყოველგვარი ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც შეიძლება გონივრულ ეჭვს იწვევდეს ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ და, თუ შესაძლებელია, წარმოვადგენთ საფრთხეების აღმოსაფხვრელად მიღებულ ზომებს და შესაბამის გარანტიებს.

მართვის უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირებისთვის წარდგენილ საკითხებს შორის განვსაზღვრავთ იმ საკითხებს, რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნით მიმდინარე პერიოდის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში და, შესაბამისად, სწორედ ისინი წარმოადგენს აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხებს. აღნიშნულ საკითხებს აღვწერთ აუდიტორის დასკვნაში, თუ კანონით ან ნორმატიული აქტით არ არის აკრძალული საკითხის საჭაროობა, ან თუ, უკიდურესად იშვიათ შემთხვევებში, გადავწყვეტთ, რომ საკითხი არ უნდა აისახოს ჩვენს დასკვნაში, რადგან გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელია, რომ ამით გამოწვეულმა უარყოფითმა შედეგებმა გადანონოს ამ ინფორმაციის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის სარგებელი.

წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნის შესაბამის აუდიტზე პასუხისმგებელი გარიგების პარტნიორი არის ლევან კანკავა.

შპს “პრაისუოთერჰაუსკუპერსი საქართველო” (რეგისტრაციის ნომერი: SARAS-F-775813)

ლევან კანკავა (რეგისტრაციის ნომერი: SARAS-A-592839)

თბილისი, საქართველო
28 აპრილი, 2022 წელი

შპს ფრაისუოთერჰაუსკუპერსი, საქართველო
ს/კ 405220611
King David ბიზნეს ცენტრი, მ. ალექსიძის ქ. #12,,
მე-7 სართული, თბილისი 0171, საქართველო
ტელ: +995 (32) 250 80 50, www.pwc.com/ge

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება

ათას ლარში	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	1,595,460	1,601,599	994,479
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	7	42,237	19,690	15,597
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	8	2,086,113	2,098,506	1,591,829
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	9	16,547,185	14,594,269	12,349,399
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	10	1,938,196	1,527,268	985,293
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	11	-	1,059,946	1,021,568
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	13	252,340	270,978	256,660
საინვესტიციო ქონება	17	22,892	68,689	72,667
მიმდინარე მოგების გადასახადის წინასწარ გადახდა	35	84	69,762	25,695
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივი	35	2,056	2,134	2,173
სხვა ფინანსური აქტივები	12	442,207	161,002	115,211
სხვა აქტივები	14	373,892	256,646	247,201
შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობები	15	378,657	362,863	329,529
აქტივის გამოყენების უფლება	16	58,001	49,746	57,086
არამატერიალური აქტივები	15	267,406	223,577	159,109
გდვილი	18	28,197	28,197	29,459
ინვესტიციები მეკავშირე სანარმოებში		4,589	4,090	2,655
სულ აქტივები		24,039,512	22,398,962	18,255,610
ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	19	2,984,075	4,485,873	3,593,901
მომხმარებელთა ანგარიშები	20	14,884,145	12,634,295	10,112,002
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	23	120,620	211,242	95,643
მოგების გადასახადის მიმდინარე ვალდებულებები	35	86,302	27	818
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	35	10,979	13,084	18,806
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	21	1,583,699	1,419,513	1,213,598
ვალდებულებების და დანახარჯების რეზერვები	22	15,845	17,451	16,979
სხვა ვალდებულებები	24	83,623	59,969	70,366
საიჯარო ვალდებულებები	36	56,522	54,588	59,316
სუბორდინირებული ვალი	25	623,647	672,740	591,035
სულ ვალდებულებები		20,449,457	19,568,782	15,772,464
საკუთარი კაპიტალი				
სააქციო კაპიტალი	26	21,014	21,014	21,014
სააქციო პრემიუმი		521,190	521,190	521,190
გაუნაწილებელი მოგება		3,117,079	2,355,105	2,016,119
აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვი	27	(52,521)	(73,130)	(62,669)
სამართლიანი ღირებულების რეზერვი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდებისა, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით		(10,862)	11,157	(6,399)
კუმულატიური საკურსო სხვაობის რეზერვი		(5,938)	(5,261)	(6,691)
მფლობელებისთვის მიკუთვნებადი წმინდა აქტივები		3,589,962	2,830,075	2,482,564
არამაკონტროლებელი წილი	39	93	105	582
სულ საკუთარი კაპიტალი		3,590,055	2,830,180	2,483,146
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		24,039,512	22,398,962	18,255,610

143-313 გვერდებზე წარმოდგენილი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები დამტკიცებულია სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ 2022 წლის 28 აპრილს და ხელმოწერილია შემდეგი პირების მიერ:

ვახტანგ ბუცხრიკიძე
გენერალური დირექტორი

გიორგი მეგრელიშვილი
ფინანსური დირექტორი

151-313 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

მოგება-გარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება

ათას ლარში	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ. (გადაანგარიშებული)	31 დეკემბერი, 2019 წ. (გადაანგარიშებული)
საპროცენტო შემოსავალი	29	1,863,077	1,660,838	1,435,106
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო შემოსავალი	29	1,805,196	1,608,751	1,387,172
სხვა საპროცენტო შემოსავალი	29	57,881	52,087	47,934
საპროცენტო ხარჯი	29	(895,428)	(854,089)	(670,422)
წმინდა საპროცენტო შემოსულობა სავალუტო სვოპებზე	29	28,143	20,950	28,556
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		995,792	827,699	793,240
საკომისიო შემოსავალი	30	378,160	290,496*	280,618*
საკომისიო ხარჯი	30	(153,273)	(121,717)*	(101,492)*
წმინდა საკომისიო შემოსავალი		224,887	168,779	179,126
წმინდა შემოსავალი სავალუტო წარმოებული ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან	32	124,194	105,855	102,435
წმინდა შემოსავალი/ (ზარალი) საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვისებიდან, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით		11,156	(624)	169
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	31	41,042	13,354	17,576
მეკავშირე საწარმოების მოგების წილი		837	-	632
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი		177,229	118,585	120,812
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	9	43,176	(330,811)	(82,030)
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	13	236	(7,760)	582
ვალდებულების შესრულების გარანტიასა და საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	22	1,204	3,238	(2,156)
საკრედიტო ზარალის რეზერვი სხვა ფინანსური აქტივებისთვის	12	(14,461)	(13,408)	(7,717)
საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი) ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით		2,594	(1,810)	(291)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება		(11,715)	(5,830)*	(2,743)*
საოპერაციო შემოსავალი მოსალოდნელი საკრედიტო და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალის შემდეგ		1,418,942	758,682*	998,823*
თანამშრომლებზე გაწეული დანახარჯები	33	(255,747)	(206,887)	(226,008)
ცვეთა და ამორტიზაცია	15,16,17	(70,622)	(64,068)	(57,319)
ვალდებულებების და დანახარჯების რეზერვები	22	-	(2,600)	(2,105)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	34	(128,624)	(111,914)*	(124,184)*
საოპერაციო დანახარჯები		(454,993)	(385,469)*	(409,616)*
ზარალი ფინანსური ინსტრუმენტების მოდიფიკაციის შედეგად		(1,726)	(41,015)	-
დასაბეგრი მოგება		962,223	332,198	589,207
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/შელავათი	35	(119,278)	5,062	(43,522)
წლის წმინდა მოგება		842,945	337,260	545,685
წლის სხვა სრული (ხარჯი)/შემოსავალი				
მუხლები, რომლებიც შეიძლება შემდგომში რეკლასიფიცირდეს მოგებაში ან ზარალში:				
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულების რეზერვის მოძრაობა	10	(22,020)	17,633	(15,175)
საკურსო სხვაობა წარსადაგენ ვალუტაში კონვერტაციისას		(677)	1,588	241
წლის სხვა სრული (ხარჯი)/შემოსავალი		(22,697)	19,221	(14,934)
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		820,248	356,481	530,751
შემდეგი პირებისთვის მიკუთვნებადი მოგება:				
- ჯგუფის აქციონერები		842,929	337,238	545,612
- არამაკონტროლებელი წილის მფლობელები		16	22	73
წლის წმინდა მოგება		842,945	337,260	545,685
მთლიანი სრული შემოსავალი მიკუთვნებადია შემდეგი პირებისთვის:				
- ჯგუფის აქციონერები		820,232	356,459	530,678
- არამაკონტროლებელი წილის მფლობელები		16	22	73
წლის სრული შემოსავალი		820,248	356,481	530,751

* გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 და 2019 წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებს, რადგან ისინი ასახავს მე-2 შენიშვნაში აღწერილ გარკვეულ გადაანგარიშებებს.

151-313 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება

ათას ლარში	შენიშვნა	სააქციო კაპიტალი	სააქციო პრემიუმი	აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვი	სამართლიანი ღირებულების რეზერვი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდებისთვის, რომლებიც არის სამართლიანი ღირებულებით აღქმული	კუმულაციური სხვაობის რეზერვი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ კაპიტალი არამაკონტროლებელი ნილების გამოკლებით	არამაკონტროლებელი ნილი	სულ საკუთარი კაპიტალი
ნაშთი 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით		21,014	521,190	(33,591)	8,775	(6,933)	1,551,176	2,061,631	568	2,062,199
წლის წმინდა მოგება		-	-	-	-	-	545,612	545,612	73	545,685
სხვა სრული (ზარალი)/ შემოსავალი		-	-	-	(15,175)	241	-	(14,934)	-	(14,934)
2019 წლის მთლიანი სრული (ზარალი)/ შემოსავალი		-	-	-	(15,175)	241	545,612	530,678	73	530,751
წილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის ხარჯი	27	-	-	33,762	-	-	-	33,762	-	33,762
აქციებზე დაფუძნებული გადახდის გადანაწილება მშობელი კომპანიის მიერ		-	-	(62,840)	-	-	-	(62,840)	-	(62,840)
დამატებითი წილის შესყიდვა არასაკონტროლო წილის მფლობელისგან		-	-	-	-	-	-	-	(19)	(19)
გამოცხადებული დივიდენდები		-	-	-	-	-	(80,911)	(80,911)	-	(80,911)
სხვა მოძრაობა		-	-	-	1	1	242	244	(40)	204
ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით		21,014	521,190	(62,669)	(6,399)	(6,691)	2,016,119	2,482,564	582	2,483,146
წლის წმინდა მოგება		-	-	-	-	-	337,238	337,238	22	337,260
სხვა სრული შემოსავალი		-	-	-	17,633	1,588	-	19,221	-	19,221
2020 წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	-	17,633	1,588	337,238	356,459	22	356,481
წილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის ხარჯი	27	-	-	17,472	-	-	-	17,472	-	17,472
აქციებზე დაფუძნებული გადახდის გადანაწილება მშობელი კომპანიის მიერ		-	-	(27,932)	-	-	-	(27,932)	-	(27,932)
სხვა მოძრაობა		-	-	(1)	(77)	(158)	1,748	1,512	(499)	1,013
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით		21,014	521,190	(73,130)	11,157	(5,261)	2,355,105	2,830,075	105	2,830,180
წლის წმინდა მოგება		-	-	-	-	-	842,929	842,929	16	842,945
2021 წლის სხვა სრული ზარალი:		-	-	-	(22,020)	(677)	-	(22,697)	-	(22,697)
ბიზნეს მოდელის ცვლილების უფექტი	2	-	-	-	26,062	-	-	26,062	-	26,062
სხვა უფექტები პერიოდის განმავლობაში		-	-	-	(48,082)	(677)	-	(48,759)	-	(48,759)
2021 წლის მთლიანი სრული (ზარალი)/ შემოსავალი		-	-	-	(22,020)	(677)	842,929	820,232	16	820,248
წილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის ხარჯი	27	-	-	20,609	-	-	-	20,609	-	20,609
გამოცხადებული დივიდენდები		-	-	-	-	-	(81,872)	(81,872)	(48)	(81,920)
სხვა მოძრაობა		-	-	-	1	-	917	918	20	938
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით		21,014	521,190	(52,521)	(10,862)	(5,938)	3,117,079	3,589,962	93	3,590,055

151-313 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგება

ათას ლარში	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული/(საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული) ფულადი ნაკადები				
მიღებული პროცენტი		1,953,538	1,455,624	1,359,528
სავალუტო სვოპებიდან მიღებული პროცენტი	29	28,143	20,950	28,556
გადახდილი პროცენტი		(841,066)	(841,146)	(657,671)
მიღებული საკომისიო		361,844	297,030	282,715
გადახდილი საკომისიო		(152,984)	(129,445)	(105,207)
მოგება/(ხარჯი) უცხოური ვალუტის გაცვლის ოპერაციებიდან	32	113,043	(92,191)	79,287
მიღებული სხვა საოპერაციო შემოსავალი		25,904	10,216	18,356
თანამშრომლებზე განეული დანახარჯები		(258,274)	(203,247)	(198,345)
გადახდილი ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები		(130,891)	(103,274)	(132,181)
მოგების გადახდილი გადასახადი		(7,100)	(44,285)	(68,166)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		1,092,157	370,232	606,872
წმინდა ცვლილება საოპერაციო აქტივებში				
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ და სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში		390,174	(341,901)	(14,811)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები		(2,993,309)	(1,059,684)	(2,013,577)
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები		9,493	(2,010)	(44,268)
სხვა ფინანსური აქტივები		(229,236)	(58,914)	26,582
სხვა აქტივები		14,975	33,750	2,702
წმინდა ცვლილება საოპერაციო ვალდებულებებში				
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ		139,893	(32,294)	(1,938)
მომხმარებელთა ანგარიშები		2,606,998	1,457,569	274,769
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		(112,238)	132,679	10,205
სხვა ვალდებულებები და ვალდებულებების და დანახარჯების რეზერვები		40,277	(5,128)	8,432
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული/(საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი ნაკადები		959,184	494,299	(1,145,032)
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული/(საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული) ფულადი ნაკადები				
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების შეძენა, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	10	(797,285)	(763,531)	(1,781,816)
შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვისებიდან, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	10	1,025,775	287,917	240,603
შემოსულობა სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან ვალის მოსვლისას	10	412,204	165,632	1,598,536
მიღებული დივიდენდები		-	694	-
შვილობილი კომპანიების შესყიდვა, მიღებული ფულადი სახსრების გამოკლებით		-	-	410
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციების შეძენა	11	-	(639,824)	(613,383)
შემოსულობა ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციების გამოსყიდვიდან	11	-	413,038	216,871
შენიშვნების, აღჭურვილობისა და არამატერიალური აქტივების შეძენა	15	(107,544)	(153,791)	(120,677)
შემოსულობა შენობების, აღჭურვილობის და არამატერიალური აქტივების გასხვისებიდან		20,826	3,450	13,225
შემოსულობა საინვესტიციო ქონების გასხვისებიდან		23,639	13,513	13,681
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული/(საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი ნაკადები	67	577,615	(672,902)	(432,550)
(ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული)/ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები				
შემოსულობა სხვა ნასესხები სახსრებიდან	36	1,750,443	4,031,812	1,819,899
სხვა ნასესხები სახსრების დაფარვა	36	(3,337,495)	(3,319,427)	(1,392,897)
საიჯარო ვალდებულების ძირითადი თანხის გადახდა	36	(12,825)	(13,251)	(6,453)
სუბორდინირებული ვალის დაფარვა	36	(12,562)	-	(104,079)
შემოსულობა სავალო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებიდან	36	242,287	31,601	1,176,049
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვა	36	-	-	(14,296)
გადაწაღებული ხარჯების გადახდა		-	(27,932)	(62,840)
გადახდილი დივიდენდები		(81,920)	-	(80,911)
ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული/ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები		(1,452,072)	702,803	1,334,472
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		(90,866)	82,920	73,186
ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების წმინდა (შემცირება)/ზრდა		(6,139)	607,120	(169,924)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	6	1,601,599	994,479	1,164,403
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის ბოლოს	6	1,595,460	1,601,599	994,479

151-313 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალური ანგარიშგება

ათას ლარში	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	1,565,400	1,536,717	978,870
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	7	16,722	13,717	12,709
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	8	2,086,113	2,098,506	1,591,829
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	9	16,549,460	14,611,204	12,416,985
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	10	1,958,198	1,547,330	983,131
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	11	-	1,059,946	1,021,568
საინვესტიციო ქონება	17	22,022	67,812	71,801
მიმდინარე მოგების გადასახადის წინასწარ გადახდა	-	69,166	59,166	25,126
სხვა ფინანსური აქტივები	12	442,305	173,075	119,593
სხვა აქტივები	14	321,009	226,892	197,904
შენობა-ნაგებობები და მონყოილობები	15	352,743	335,124	302,190
არამატერიალური აქტივები	15	249,356	210,602	152,393
აქტივის გამოყენების უფლება	16	56,244	46,699	55,571
გუდვილი	18	27,502	27,502	27,502
ინვესტიციები შვილობილ და მეკავშირე საწარმოებში		32,451	33,142	33,080
სულ აქტივები		23,679,525	22,057,434	17,990,252
ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	19	2,757,243	4,230,013	3,418,798
მომხმარებელთა ანგარიშები	20	14,932,402	12,746,959	10,177,027
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	21	1,539,518	1,381,009	1,213,598
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	23	92,613	186,487	58,809
მოგების გადასახადის მიმდინარე ვალდებულებები		86,681	-	-
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	35	10,979	13,083	18,347
ვალდებულებების და ხარჯების რეზერვი	22	15,845	17,451	16,978
სხვა ვალდებულებები	24	75,263	52,083	60,371
საიჯარო ვალდებულებები	36	54,328	51,215	58,476
სუბორდინირებული ვალი	25	592,333	639,641	562,060
სულ ვალდებულებები		20,157,205	19,317,941	15,584,464
საკუთარი კაპიტალი				
სააქციო კაპიტალი	26	21,014	21,014	21,014
სააქციო პრემიუმი		521,190	521,190	521,190
გაუნაწილებელი მოგება		3,043,459	2,259,159	1,933,412
აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვი	27	(52,521)	(73,129)	(62,669)
სამართლიანი ღირებულების რეზერვი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდებისა, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით		(10,822)	11,259	(7,159)
სულ საკუთარი კაპიტალი		3,522,320	2,739,493	2,405,788
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		23,679,525	22,057,434	17,990,252

143-313 გვერდებზე წარმოდგენილი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები დამტკიცებულია სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ 2022 წლის 28 აპრილს და ხელმოწერილია შემდეგი პირების მიერ:

ვახტანგ ბუცხრიკიძე
გენერალური დირექტორი

გიორგი მეგრელიშვილი
ფინანსური დირექტორი

151-313 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგება

ათას ლარში	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ. (გადაანგარიშებული)	31 დეკემბერი, 2019 წ. (გადაანგარიშებული)
საპროცენტო შემოსავალი	29	1,803,709	1,609,791	1,387,720
საპროცენტო ხარჯი	29	(878,444)	(839,830)	(657,579)
წმინდა საპროცენტო შემოსულობა სავალუტო სვოპებზე	29	28,143	20,950	28,556
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		953,408	790,911	758,697
საკომისიო შემოსავალი	30	349,598	263,981*	250,954*
საკომისიო ხარჯი	30	(176,028)	(139,583)*	(115,159)*
წმინდა საკომისიო შემოსავალი		173,570	124,398	135,795
წმინდა შემოსავალი სავალუტო წარმოებული ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან	32	124,879	108,101	103,210
წმინდა შემოსავალი/(ზარალი) საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვისებიდან, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით		11,156	(624)	169
სხვა საოპერაციო შემოსავალი		86,170	6,120	15,452
მეკავშირე საწარმოების მოგების წილი		810	-	633
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი		223,015	113,597	119,464
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	9	37,633	(323,651)	(84,562)
ვალდებულებების შესრულების გარანტიასა და საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	38	1,204	3,238	(2,156)
საკრედიტო ზარალის რეზერვი სხვა ფინანსური აქტივებისთვის	12	(5,979)	(9,844)	(2,173)
საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი) ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	10	2,670	(1,915)	(291)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება		(10,205)	(4,490)*	(1,886)*
საოპერაციო შემოსავალი მოსალოდნელი საკრედიტო და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალის შემდეგ		1,375,316	692,244*	922,888*
თანამშრომლებზე გაწეული დანახარჯები	33	(232,291)	(186,395)	(205,026)
ცვეთა და ამორტიზაცია		(62,653)	(55,761)	(50,726)
ვალდებულებებისა და დანახარჯების რეზერვები	22	-	(2,600)	(2,105)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	34	(103,668)	(90,153)*	(101,053)*
საოპერაციო დანახარჯები		(398,612)	(334,909)*	(358,910)*
ზარალი ფინანსური ინსტრუმენტების მოდიფიკაციის შედეგად		(1,726)	(37,131)	-
დასაბეგრი მოგება		974,978	320,204	563,978
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/შეღავათი	35	(109,813)	5,264	(43,101)
წლის წმინდა მოგება		865,165	325,468	520,877
წლის სხვა სრული (ხარჯი)/შემოსავალი: მუხლები, რომლებიც შეიძლება შემდგომში რეკლასიფიცირდეს მოგებაში ან ზარალში:				
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულების რეზერვის მოძრაობა		(22,081)	17,632	(15,933)
წლის სხვა სრული (ხარჯი)/შემოსავალი		(22,081)	17,632	(15,933)
წლის სრული შემოსავალი		843,084	343,100	504,944

* გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 და 2019 წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებს, რადგან ისინი ასახავს მე-2 შენიშვნაში აღწერილ გარკვეულ გადაანგარიშებებს.

151-313 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგება

ათას ლარში	შენიშვნა	სააქციო კაპიტალი	სააქციო პრემიუმი	აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვი	სამართლიანი ღირებულების რეზერვი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდებისთვის, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	გაუნაწილებელი მოგება	სულ
ნაშთი 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით							
წლის წმინდა მოგება	-	21,014	521,190	(33,591)	8,775	1,493,408	2,010,796
სხვა სრული ზარალი	-	-	-	-	(15,933)	-	(15,933)
2019 წლის მთლიანი სრული (ზარალი)/ შემოსავალი	-	-	-	-	(15,933)	520,877	504,944
ნილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის ხარჯი	27	-	-	33,762	-	-	33,762
აქციებზე დაფუძნებული გადახდის ხარჯების გადანაწილება მშობელი კომპანიის მიერ	-	-	-	(62,840)	-	-	(62,840)
გამოცხადებული დივიდენდები	-	-	-	-	-	(80,911)	(80,911)
სხვა მოძრაობა	-	-	-	-	(1)	38	37
ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით							
წლის წმინდა მოგება	-	21,014	521,190	(62,669)	(7,159)	1,933,412	2,405,788
სხვა სრული შემოსავალი	-	-	-	-	17,632	-	17,632
2020 წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	-	-	-	-	17,632	325,468	343,100
ნილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის ხარჯი	27	-	-	17,472	-	-	17,472
აქციებზე დაფუძნებული გადახდა ხარჯების გადანაწილება მშობელი კომპანიის მიერ	-	-	-	(27,932)	-	-	(27,932)
სხვა მოძრაობა	-	-	-	-	786	279	1,065
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით							
წლის წმინდა მოგება	-	21,014	521,190	(73,129)	11,259	2,259,159	2,739,493
2021 წლის სხვა სრული ზარალი:	-	-	-	-	(22,081)	-	(22,081)
ბიზნეს მოდელის ცვლილების ეფექტი	2	-	-	-	26,062	-	26,062
სხვა ეფექტები პერიოდის განმავლობაში	-	-	-	-	(48,143)	-	(48,143)
2021 წლის მთლიანი სრული (ზარალი)/ შემოსავალი	-	-	-	-	(22,081)	865,165	843,084
ნილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის ხარჯი	27	-	-	20,609	-	-	20,609
გამოცხადებული დივიდენდები	-	-	-	-	-	(81,872)	(81,872)
სხვა მოძრაობა	-	-	-	(1)	-	1,007	1,006
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით							
		21,014	521,190	(52,521)	(10,822)	3,043,459	3,522,320

151-313 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება

ათას ლარში	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული/(საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული) ფულადი ნაკადები				
მიღებული პროცენტი		1,896,294	1,402,828	1,310,626
სავალუტო სვოპებიდან მიღებული პროცენტი	29	28,143	20,950	28,556
გადახდილი პროცენტი		(827,586)	(826,633)	(663,802)
მიღებული საკომისიო		347,743	270,516	253,250
გადახდილი საკომისიო		(175,738)	(147,379)	(118,969)
მოგება/(ხარჯი) უცხოური ვალუტის გაცვლის ოპერაციებიდან	32	108,379	(91,996)	79,618
მიღებული სხვა საოპერაციო შემოსავალი		18,839	4,803	9,543
თანამშრომლებზე გაწეული დანახარჯები		(235,399)	(182,627)	(178,518)
გადახდილი ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები		(103,865)	(80,965)	(110,569)
მოგების გადახდილი გადასახადი		(60)	(44,040)	(68,508)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		1,056,750	325,457	541,227
წმინდა ცვლილება საოპერაციო აქტივებში				
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ და სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში		414,144	(338,835)	(20,393)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები		(2,981,673)	(993,187)	(2,042,091)
სხვა ფინანსური აქტივები		(236,092)	(45,601)	477
სხვა აქტივები		32,810	6,882	19,332
წმინდა ცვლილება საოპერაციო ვალდებულებებში				
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ		139,332	(32,294)	(1,938)
მომხმარებელთა ანგარიშები		2,532,369	1,499,686	300,888
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		(96,287)	125,129	3,456
სხვა ვალდებულებები და ვალდებულებების და ხარჯების ანარიცხები		39,348	(459)	5,019
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული/(საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი ნაკადები		900,701	546,778	(1,194,023)
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული/(საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული) ფულადი ნაკადები				
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების შეძენა, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	10	(797,285)	(783,530)	(1,781,432)
შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვისებიდან, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	10	1,025,775	287,917	240,603
შემოსულობა სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან ვალის მოსვლისას	10	412,204	165,632	1,598,536
მიღებული დივიდენდები		52,593	694	5,211
შვილობილ სანარმოებში კაპიტალის შემცირებიდან მიღებული ფულადი სახსრები და შვილობილ სანარმოებში გადახდილი შენატანები		1,101	(667)	-
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციების შეძენა	11	-	(639,824)	(613,383)
შემოსულობა ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციების გამოსყიდვიდან	11	-	413,038	216,871
შენიშვნის, აღჭურვილობისა და არამატერიალური აქტივების შეძენა	15	(93,626)	(142,367)	(112,345)
შემოსულობა შენობების, აღჭურვილობის და არამატერიალური აქტივების გასხვისებიდან		20,609	4,510	10,140
შემოდინება საინვესტიციო ქონების გაყიდვიდან		24,423	12,849	12,446
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული/(საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი ნაკადები	67	645,794	(681,748)	(423,353)
(ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული)/ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები				
შემოსულობა სხვა ნასესხები სახსრებიდან		1,692,815	3,860,292	1,703,411
სხვა ნასესხები სახსრების დაფარვა		(3,267,884)	(3,209,347)	(1,270,653)
საიჯარო ვალდებულების ძირითადი თანხის გადახდა		(10,797)	(15,784)	(6,960)
სუბორდინირებული ვალის დაფარვა		(12,562)	-	(104,079)
შემოსულობა სავალო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებიდან		236,820	-	1,196,422
გადახდილი დივიდენდები		(81,872)	-	(80,911)
გადახდილი ხარჯების გადახდა		-	(27,932)	(62,840)
(ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული)/ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები		(1,443,480)	607,229	1,374,390
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		(74,332)	85,588	66,468
ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა/(შემცირება)		28,683	557,847	(176,518)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	6	1,536,717	978,870	1,155,388
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის ბოლოს	6	1,565,400	1,536,717	978,870

151-313 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები

1. შესავალი

ძირითადი საქმიანობა. სს „თიბისი ბანკი“ (შემდგომში „ბანკი“) დაფუძნდა 1992 წლის 17 დეკემბერს და მდებარეობს საქართველოში. ბანკი არის აქციებით შეზღუდული სააქციო საზოგადოება და დაფუძნებულია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. ბანკის ძირითადი საქმიანობა არის უნივერსალური საბანკო ოპერაციები, რაც მოიცავს კორპორატიულ, მცირე და საშუალო საწარმოების, საცალო და მიკრო ოპერაციებს საქართველოში. ბანკი არის საქართველოსა და აზერბაიჯანში დაფუძნებული კომპანიების ჯგუფის (შემდგომში „ჯგუფი“) მშობელი კომპანია. მათი ძირითადი ბიზნესსაქმიანობაა საბანკო, სალიზინგო, საბროკერო და ბარათის დამუშავების მომსახურების განწევა კორპორატიული კლიენტებისა და ფიზიკური პირებისთვის. ბანკი საქმიანობს 1993 წლის 20 იანვრიდან საქართველოს ეროვნული ბანკის („სებ“) მიერ გაცემული საბანკო საქმიანობის გენერალური ლიცენზიის შესაბამისად. ბანკის იურიდიული მისამართია და საქმიანობის ადგილია: მარჯანიშვილის ქუჩა #7, 0102 თბილისი, საქართველო. ბანკი დაარეგისტრირა ვაკის რაიონულმა სასამართლომ და მისი რეგისტრაციის ნომერია 204854595.

ბანკს აქვს 147 ფილიალი (2020 წ.: 149; 2019 წ.: 148) ფილიალი საქართველოში.

საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფი“ არის ინგლისსა და უელსში დაფუძნებული საჯარო შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სს „თიბისი ბანკის“ საწესდებო კაპიტალის 99.88%-ს (2020 წ.: 99.88%, 2019 წ.: 99.88%), ამრიგად წარმოადგენდა ბანკის საბოლოო მშობელ კომპანიას. საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფის“ რეგისტრირებული იურიდიული მისამართია: ჰაიდაუნ ჰაუსი, იეომან ვეი, ვორთინგი, ვესტ სასექსი, გაერთიანებული სამეფო, BN99 3HH. საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ჯგუფის“ სარეგისტრაციო ნომერია 10029943.

ჯგუფის მთლიანი გამოშვებული აქციების 3%-ზე მეტს პირდაპირ ფლობდნენ შემდეგი აქციონერები: დანარჩენი აქციონერებიდან თითოეული აქციათა 3%-ზე ნაკლებს ფლობდა. 2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს არ ჰყავდა საბოლოო მაკონტროლებელი მხარე.

მფლობელები	წილობრივი მონაწილეობა (%) 31 დეკემბრის მდგომარეობით		
	2021	2020	2019
საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფი“	99.88%	99.88%	99.88%
სხვა	0.12%	0.12%	0.12%
სულ	100.00%	100.00%	100.00%

2021 წლის 31 დეკემბრის, 2020 წლის 31 დეკემბრისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ინფორმაცია კომპანიის მესაკუთრების შესახებ ბენეფიციარული მფლობელების წილების მიხედვით, ასე გამოიყურება:

მფლობელები	წილობრივი მონაწილეობა (%) 31 დეკემბრის მდგომარეობით		
	2021	2020	2019
ინსტიტუციური და საცალო ინვესტორები	74.31%	74.79%	68.70%
საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებები	7.84%	7.84%	8.04%
დამფუძნებლები*	14.61%	14.64%	16.26%
სხვა აქციონერები**	3.24%	2.73%	7.00%
სულ	100.00%	100.00%	100.00%

* დამფუძნებლები მოიცავს მამუკა ხაზარაძის, ბადრი ჯაფარიძის პირდაპირ და არაპირდაპირ მფლობელობას.

** სხვა მოიცავს მფლობელებს – ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

1. შესავალი გაგრძელება

შვილობილი და მეკავშირე საწარმოები. წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება შემდეგ ძირითად შვილობილ საწარმოებს მოიცავს:

ხმის უფლების მქონე და ჩვეულებრივი აქციების წილი საწესდებო კაპიტალში 31 დეკემბრის მდგომარეობით

შვილობილი საწარმოს სახელი	2021	2020	2019	საქმიანობის ან დაფუძნების ძირითადი ადგილი	დაფუძნების წელი	ძირითადი საქმიანობა
სს „თიბისი ბანკი“	99.88%	99.88%	99.88%	თბილისი, საქართველო	1992	საბანკო საქმიანობა
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	99.53%	99.53%	99.53%	თბილისი, საქართველო	1997	ბარათების დამუშავება
შპს „თიბისი კაპიტალი“	100.00%	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	1999	საბროკერო საქმიანობა
სს „თიბისი ლიზინგი“	100.00%	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2003	იჯარა
შპს „თიბისი კრედიტი“	100.00%	100.00%	100.00%	ბაქო, აზერბაიჯანი	1999	არასაბანკო საკრედიტო დაწესებულება
შპს „თიბისი ფი“	100.00%	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2009	დამუშავება
შპს „თიბისი ინვესტი“	100.00%	100.00%	100.00%	რამათ-განი, ისრაელი	2011	საზოგადოებასთან ურთიერთობა და მარკეტინგი
შპს „ინდექსი“	100.00%	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2011	უძრავი ქონების მართვა
შპს „თიბისი კაპიტალ ესეთ მენეჯმენტ“	100.00%	მითითებული არ არის	მითითებული არ არის	თბილისი, საქართველო	2021	აქტივების მართვა

ჯგუფს აქვს ინვესტიციები შემდეგ მეკავშირე საწარმოებში:

ხმის უფლების მქონე და ჩვეულებრივი აქციების წილი საწესდებო კაპიტალში 31 დეკემბრის მდგომარეობით

მეკავშირე საწარმოს სახელი	2021	2020	2019	საქმიანობის ან დაფუძნების ძირითადი ადგილი	დაფუძნების წელი	ძირითადი საქმიანობა
სს „კრედიტიზმო საქართველო“	21.08%	21.08%	21.08%	თბილისი, საქართველო	2005	ფინანსური შუამავლობა
სს „თბილისის საფონდო ბირჟა“	28.87%	28.87%	28.87%	თბილისი, საქართველო	2019	ფინანსები, მომსახურება
სს „საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური დეპოზიტარი“	22.87%	22.87%	27.70%	თბილისი, საქართველო	2019	ფინანსები, მომსახურება
სს „საქართველოს საფონდო ბირჟა“ ¹	17.33%	17.33%	17.33%	თბილისი, საქართველო	2019	ფინანსები, მომსახურება
სს „კავკასიურესტრი“ ¹	10.03%	10.03%	10.03%	თბილისი, საქართველო	2019	ფინანსები, მომსახურება

რეგისტრაციის ან დაფუძნების ქვეყანა ასევე წარმოადგენს თითოეული ზემოაღნიშნული შვილობილი საწარმოს საქმიანობის ძირითად ადგილს.

ჯგუფის ორგანიზაციული სტრუქტურა შედგება მთელი რიგი ურთიერთდაკავშირებული სამეურნეო სუბიექტებისგან, რომლებიც შედგება შვილობილი და მეკავშირე საწარმოებისგან. ეს საწარმოები არ არის კონსოლიდირებული ან აღრიცხული წილობრივი მეთოდით მათი არაარსებითობის გამო. ქვემოთ წარმოდგენილია ამ სამეურნეო სუბიექტების სრული სია, დაფუძნების ქვეყანა და აქციების თითოეული კლასის მფლობელობა.

1. შესავალი გზამკვლევი

ხმის უფლების მქონე და ჩვეულებრივი აქტივის წილი საწესდებო კაპიტალში 31 დეკემბრის მდგომარეობით

კომპანიის დასახელება	2021	2020	2019	საქმიანობის ან დაფუძნების ძირითადი ადგილი	დაფუძნების წელი	ძირითადი საქმიანობა
შპს „თიბისი ინვესტ ინტერნეიშენალი“ ²	100.00%	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2016	ინვესტირების ინსტრუმენტი
უნივერსიტეტის განვითარების ფონდი ²	33.33%	33.33%	33.33%	თბილისი, საქართველო	2007	განათლება
შპს „საქართველოს ნატურალური პროდუქტები“ ²	25.00%	25.00%	25.00%	თბილისი, საქართველო	2001	ვაჭრობა, მომსახურება
„შპს თიბისი ტრეიდი“	100.00%	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2008	ვაჭრობა, მომსახურება
სს „ჯორჯია ლარჯ ქეფ დაივერსიფაიდ კრედიტ კორთფოლიო“	100.00%	მითითებული არ არის	მითითებული არ არის	თბილისი, საქართველო	2021	აქტივების მართვა

ჯგუფის საოპერაციო გარემო. საქართველო, სადაც ჯგუფის საქმიანობის უმეტესობა იყრის თავს, განვითარებადი ბაზრის გარკვეული ნიშნებით ხასიათდება. იურიდიული, საგადასახადო და მარეგულირებელი ბაზა აგრძელებს განვითარებას და ექვემდებარება ხშირ ცვლილებას და სხვადასხვაგვარ ინტერპრეტაციას (35-ე პენიშენა). 2021 წელს საქართველოს ეკონომიკა 10.6%-ით გიზარდა. ეკონომიკის გამოცოცხლება მოსალოდნელი იყო, მაგრამ საქართველოს ეკონომიკა ისეთი სიჩქარით გაიზარდა, რომ ყველაზე ოპტიმისტურ სცენარებსაც გადააჭარბა. მნიშვნელოვანია, რომ ზრდა ფართო ხასიათისაა და აისახა შემოდინების ყველა წყაროზე, ასევე შიდა მოთხოვნაზე. ეს უკანასკნელი განაპირობა პანდემიის პერიოდში დანაზოგების სიჭარბის შემობრუნებამ შეძლებულ სეგმენტში, რასაც ხელი შეუწყო აშშ დოლარში ანაბრების დაბალმა განაკვეთებმა. კრედიტების ზრდაც მძლავრი იყო, ხოლო ფისკალური პოლიტიკის კურსი ოდნავ გამკაცრდა ჯერ კიდევ დიდი, თუმცა, წინა წელთან შედარებით ბევრად უფრო დაბალი დეფიციტის გამო. ამავდროულად, საქართველოს კვლავ აქვს ეკონომიკური ზრდის შემცირების რისკი პანდემიის გაგრძელების, შიდა და გარე პოლიტიკური დაძაბულობის, რეგიონში შესაძლო სამხედრო კონფლიქტებისა და ფედერალური სარეზერვოს სისტემის (Fed) მიერ განაკვეთების მოსალოდნელობა ადრე გაზრდის გამო.

კოვიდ-19-ის ახალი შემთხვევები უპრეცედენტო ტემპით მატულობს. თუმცა საყოველთაოდ დადასტურებულია, რომ ომიკრონი ბევრად უფრო ნაკლებად მწვავე შტამია. ამავდროულად, საქართველოში, რეგიონის ზოგიერთი ქვეყნის მსგავსად, ვაქცინაციის პროცესი შეფერხებით მიმდინარეობს და მსოფლიოს საშუალო მაჩვენებელს ჩამოუვარდება. 2022 წელს, 2021 წელთან შედარებით, ზრდა ბევრად უფრო მეტად იქნება დამოკიდებული ტურიზმის ნაკადის უწყვეტ განახლებაზე და ამიტომ პანდემიასთან დაკავშირებული და სხვა რისკების მატერიალიზებამ შეიძლება მკვეთრად შეზღუდოს ეკონომიკური საქმიანობა საქართველოში და უარყოფითად იმოქმედოს ბიზნესგარემოზე და ჯგუფის კლიენტებზე.

ხელმძღვანელობა საჭირო ზომებს იღებს, რათა უზრუნველყოს ჯგუფის ოპერაციების მდგრადობა და მხარდაჭერა აღმოუჩინოს თავის მომხმარებლებსა და თანამშრომლებს. მუდმივად მიმდინარეობს მუშაობა სტრეს-ტესტებზე ჯგუფზე სხვადასხვა არასახარბიელო სცენარის შესაძლო გავლენების გასააზრებლად. გარდა ამისა, ხელმძღვანელობამ დამატებითი ნაბიჯები გადადგა, რათა გამოველინა არაეფექტური პროცესები და კიდევ უფრო გაამყარა ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობა ოპტიმიზაციის გზით.

არსებული ეკონომიკური ვითარების და ზემოაღნიშნული ზომების სამომავლო ეფექტების პროგნოზირება რთულია და ხელმძღვანელობის ამჟამინდელი მოლოდინები და შეფასებები შეიძლება განსხვავდებოდეს ფაქტობრივი შედეგებისგან.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მიზნით ჯგუფი იყენებს დასაბუთებად საპროგნოზო ინფორმაციას, მაკროეკონომიკური ცვლადების პროგნოზირების ჩათვლით. თუმცა, როგორც ეკონომიკურ პროგნოზებს ახასიათებს, მათი დადგომის პროგნოზი და ალბათობა ექვემდებარება თანმდევი განუსაზღვრელობის მაღალ ხარისხს და ამიტომ ფაქტობრივი შედეგები შეიძლება

1 ჯგუფს მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს სს „საქართველოს საფონდო ბირჟაზე“ და სს „კავკასიურსტრე“, რომლებსაც ფლობს, როგორც ინვესტიციებს მეკავშირე საწარმოებში.
2 დროებით უმოქმედო

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

1. შესავალი გავრცელება

პროგნოზირებულებისგან მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდა. 37-ე შენიშვნაში წარმოდგენილია დამატებითი ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ ჩართო ჯგუფმა საპროგნოზო ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდულებში.

2022 წლის თებერვლიდან რეგიონში მიმდინარე პოლიტიკური დაძაბულობა გამწვავდა უკრაინაში რუსეთის შეჭრის შემდეგ. ეს უარყოფითად აისახა სასაქონლო და ფინანსურ ბაზრებზე და გაზარდა მერყეობა, განსაკუთრებით უცხოური ვალუტის კურსებთან მიმართებით. რამდენიმე ქვეყნის მიერ დაწესებული სანქციების შედეგად, რუსეთის ბაზარი ბევრმა კომპანიამ დატოვა და შეწყვიტა მომსახურებისა და პროდუქტების მიწოდება რუსული ბაზრისთვის. მოსალოდნელია შემდგომი სანქციები და შეზღუდვები რუსეთში მოქმედი კომპანიების ბიზნესსაქმიანობაზე. საქართველოს ეკონომიკაზე უარყოფითი გავლენის თავიდან ასარიდებლად საქართველოს მთავრობა არ შეუერთდა ყველა სანქციას, თუმცა რუსეთის წინააღმდეგ დაწესებული შეზღუდვების, ასევე უკრაინის ეკონომიკის დაღმავლობის სრული ხასიათი და შესაძლო ეფექტები ჯერ კიდევ უცნობია. ამის მიუხედავად, უკრაინასა და რუსეთში განვითარებული მოვლენების მიმართ საქართველოს მონყვლადობისა და ამ ქვეყნებთან ეკონომიკური კავშირების გამო, ეს ყველაფერი არასახარბიელოდ აისახება ზრდის პერსპექტივაზე და ასევე სხვა მაკრო ცვლადებზე, რამაც შეიძლება ასევე უარყოფითად იმოქმედოს ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობაზე, ლიკვიდურობასა და საკრედიტო რისკებზე.

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა

მომზადების საფუძველი. წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება (შემდგომში „ფინანსური ანგარიშგება“) მომზადებულია „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ („ფასს“) ისტორიული ღირებულების კონვენციის შესაბამისად, შეცვლილი ფინანსური ინსტრუმენტების საწყისი აღიარებით სამართლიანი ღირებულების საფუძველზე და ფინანსური ინსტრუმენტების გადაფასებით, სამართლიანი ღირებულების მოგება ან ზარალში ასახვით და სამართლიანი ღირებულების სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით და „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად. ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკა, რომელიც გამოიყენება კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისთვის აღწერილია ქვემოთ. ეს პოლიტიკა ერთნაირად ვრცელდება ყველა წარმოდგენილ პერიოდზე, თუ ქვემოთ საგანგებოდ სხვა რამე არ არის მითითებული.

კლიმატის ცვლილება. ჯგუფი, როგორც პასუხისმგებელი კრედიტორი, აგრძელებს კლიმატის ცვლილებისა და დაბალი ემისიის ეკონომიკაზე გადასვლის პოტენციური ზემოქმედების შეფასების განვითარებას მის ფინანსურ ანგარიშგებებში აღიარებულ და წარმოდგენილ აქტივებსა და ვალდებულებებზე. წლის განმავლობაში ჯგუფმა შეასრულა მაღალი დონის დარგობრივი შეფასება, რადგან სხვადასხვა სექტორი შეიძლება იყოს დაუცველი კლიმატთან დაკავშირებულ სხვადასხვა რისკების მიმართ. მეორე მხრივ, მომდევნო წლებში უნდა გაიზარდოს კლიმატთან დაკავშირებული რისკების ცოდნა, რომელსაც აქვს გრძელვადიანი ზემოქმედება. 2021 წლის 31 დეკემბერს, მაღალი დონის დარგობრივი შეფასებისას მენეჯმენტმა კონკრეტულად განიხილა კლიმატის ცვლილებისა და დაბალი ემისიის ეკონომიკაზე გადასვლის პოტენციური გავლენა. დაწვრილებითი ინფორმაცია წარმოდგენილია 37-ე შენიშვნაში.

წარსადგენი ვალუტა. წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ათას ქართულ ლარში („ათასი ლარი“), თუ სხვა რამე არ არის მითითებული.

ცვლილებები არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურების წარმოდგენაში. 2021 წლის განმავლობაში ჯგუფმა მოახდინა არაფინანსური აქტივების გაუფასურების/ამოღების რეკლასიფიკაცია „ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯებიდან“ „არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურებაში“. აღრიცხული გაუფასურების/ამოღების მნიშვნელოვანი ნაწილი უკავშირდება დასაკუთრებულ აქტივებს და საინვესტიციო ქონებას. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ აქტივების ეს ტიპი აქტიურად არ გამოიყენება ყოველდღიურ ოპერაციებში, არამედ ძირითადად გამიზნულია მომავალში გასაყიდად. ამ ხარჯების/ამოღებული თანხების ხასიათიდან გამომდინარე, ასეთი წარდგენა უფრო მართებულია და ჯგუფის აუდიტორებულ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ წლიურ ფინანსურ ანგარიშგებას სძენს მეტ სიცხადეს და აქცევს უფრო იოლად აღსაქმელად. შედარებადი ფინანსური მონაცემების წარდგენა დაკორექტირდა მიმდინარე პერიოდის თანხების წარდგენის დასადასტურებლად:

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გარემოება

ეფექტი მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაზე

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ (თავდაპირველად წარმოდგენილი)	რეკლასიფიკაცია	31 დეკემბერი, 2020 წ. (გადაანგარიშებული)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	-	(5,830)	(5,830)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(117,744)	5,830	(111,914)

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2019 წ (თავდაპირველად წარმოდგენილი)	რეკლასიფიკაცია	31 დეკემბერი, 2019 წ. (გადაანგარიშებული)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	-	(2,743)	(2,743)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(126,927)	2,743	(124,184)

ეფექტი მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაზე

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ (თავდაპირველად წარმოდგენილი)	რეკლასიფიკაცია	31 დეკემბერი, 2020 წ. (გადაანგარიშებული)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	-	(4,490)	(4,490)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(94,643)	4,490	(90,153)

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2019 წ (თავდაპირველად წარმოდგენილი)	რეკლასიფიკაცია	31 დეკემბერი, 2019 წ. (გადაანგარიშებული)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	-	(1,886)	(1,886)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(102,939)	1,886	(101,053)

საბარათო ოპერაციებისთვის მიღებული ქეშბეკების და წამახალისებელი გადახდების

გადაანგარიშება. სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში მეტი სიცხადის შესატანად ჯგუფმა გადახედა Visa-სგან და Mastercard-ისგან საბარათო ოპერაციებისთვის მიღებული ქეშბეკების და წამახალისებელი გადახდების წარმოდგენას. ქეშბეკების და წამახალისებელი გადახდების მისაღები თანხის ოდენობა დამოკიდებულია ჯგუფის ოპერაციების მასშტაბზე Visa-ს და Mastercard-ის ბარათებით და მათთვის გადახდილ დაკავშირებულ საკომისიო ხარჯებზე. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ Visa-სთვის და Mastercard-ისთვის გადახდილი საკომისიო ხარჯების წარმოდგენა მათგან მიღებული ქეშბეკების და წამახალისებელი გადახდების გამოკლებით, უფრო გასაგებად და ცხადად წარმოაჩენს ფინანსურ ანგარიშგებას და მასთან დაკავშირებულ საბუღალტრო აღრიცხვის წესებს. რეკლასიფიკაციის შედეგად, ხელმძღვანელობამ Visa-სგან და Mastercard-ისგან მიღებული ქეშბეკები და წამახალისებელი გადახდები „საკომისიო შემოსავლიდან“ გადაიტანა „საკომისიო ხარჯში“. შედარებადი ფინანსური მონაცემების წარდგენა დაკორექტირდა მიმდინარე პერიოდის თანხების წარდგენის დასადასტურებლად:

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები *გაგრძელება*

2. მნიშვნელოვანი საარისხვო პოლიტიკა *გაგრძელება*

ეფექტი მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაზე

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ. (თავდაპირველად წარმოდგენილი)	რეკლასიფიკაცია	31 დეკემბერი, 2020 წ. (გადაანგარიშებული)
საკომისიო შემოსავალი	298,496	(8,000)	290,496
საკომისიო ხარჯი	(129,717)	8,000	(121,717)

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2019 წ. (თავდაპირველად წარმოდგენილი)	რეკლასიფიკაცია	31 დეკემბერი, 2019 წ. (გადაანგარიშებული)
საკომისიო შემოსავალი	284,428	(3,810)	280,618
საკომისიო ხარჯი	(105,302)	3,810	(101,492)

ეფექტი მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაზე

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ. (თავდაპირველად წარმოდგენილი)	რეკლასიფიკაცია	31 დეკემბერი, 2020 წ. (გადაანგარიშებული)
საკომისიო შემოსავალი	271,981	(8,000)	263,981
საკომისიო ხარჯი	(147,583)	8,000	(139,583)

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2019 წ. (თავდაპირველად წარმოდგენილი)	რეკლასიფიკაცია	31 დეკემბერი, 2019 წ. (გადაანგარიშებული)
საკომისიო შემოსავალი	254,764	(3,810)	250,954
საკომისიო ხარჯი	(118,969)	3,810	(115,159)

ბიზნესმოდელის ცვლილება. ჭგუფი ისტორიულად იყენებდა ფინანსთა სამინისტროს ფასიან ქალაქებს, რათა დაეხმარებინა ზედმეტი ფულადი რესურსები და მიეღო პროცენტი ინვესტიციის სანაცვლოდ. უმეტეს შემთხვევაში ფასიანი ქალაქები ფლობა გრძელდებოდა მათ ვადამდე და ჭგუფი არ ეწეოდა სავაჭრო საქმიანობას მოგების მიღების მიზნით. ამის შედეგად, მათი ბიზნესმოდელის მიხედვით, ასეთი ფასიანი ქალაქები კლასიფიცირდებოდა, როგორც „ფლობილი ფულადი ნაკადების მიღების მიზნით“ და აისახებოდა, როგორც „ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები“ ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში.

2020 წლის ბოლოსთვის ფინანსთა სამინისტრომ აამოქმედა ახალი პირველადი დილერების პლატფორმა, რათა გაეზარდა ფასიანი ქალაქების ლიკვიდურობა, კიდევ უფრო შეეწყო ხელი სახელმწიფო თამასუქებით ვაჭრობისთვის და საქართველოს ფასიანი ქალაქების ბაზრის განვითარებისთვის. შეიქმნა მესამე მხარე დილერები ფინანსთა სამინისტროსა და ინვესტორებს შორის ვაჭრობისთვის. პლატფორმამ უნდა გააფართოოს ინვესტორების მონაცემთა ბაზა და გააუმჯობესოს მეორადი ბაზრის ლიკვიდურობა. სს „თიბისი ბანკს“ ექნება პირველადი დილერის სტატუსი პლატფორმაზე, რაც მას საშუალებას მისცემს იმოქმედოს, როგორც შუამავალმა ინვესტორებსა და ფინანსთა სამინისტროს შორის, ინვესტორების მხრიდან დაკვეთის შესრულებით.

ვინაიდან მეორადი ბაზარი კიდევ უფრო გააქტიურდა, ჭგუფი სიფხიზლით მოეკიდა ხელსაყრელ საბაზრო შესაძლებლობებს და დაიწყო ფინანსთა სამინისტროს ფასიანი ქალაქების გაყიდვა ისეთ შემთხვევებში, როდესაც გაყიდვის ოპერაცია მნიშვნელოვნად არ აისახებოდა ჭგუფის ლიკვიდურობის პოზიციაზე და წარმოქმნიდა უფრო დიდ მოგებას, მათ ვადამდე ძირითადი თანხის და პროცენტის მიღებასთან შედარებით. ამის შედეგად, სახაზინო ფასიანი ქალაქების მართვის პრაქტიკა, რომელიც გულისხმობდა ფინანსთა სამინისტროს ფასიანი ქალაქების უმეტესობის ვადამდე ფლობას, 2020 წლის ბოლოსთვის შეიცვალა და მომავალ პერიოდებშიც ამავე მიმართულებით დარჩება.

2. მნიშვნელოვანი საარისხვო კოლიტიკა გაგრძელება

შესაბამისმა ცვლილებებმა მართვის პროცესებში განაპირობა არსებული „ფულადი ნაკადების მიღების მიზნით ფლობილი“ ბიზნესმოდელის შეცვლა „ფულადი ნაკადების მიღების და გაყიდვის მიზნით ფლობილად“. შესაბამისად, ფინანსთა სამინისტროს ფასიანი ქაღალდები რეკლასიფიცირდა „ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციებიდან“ „საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდებად, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით“ ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებებში, ხოლო შესაბამისი ეფექტები აისახა მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის აუდიტირებულ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში. ფასს 9-ის მოთხოვნის თანახმად, ცვლილება აღირიცხა პერსპექტიულად რეკლასიფიკაციის თარიღიდან. რეკლასიფიკაციის თარიღი წარმოადგენს ბიზნესმოდელის შეცვლიდან პირველი საანგარიშგებო პერიოდის პირველ დღეს, რის შედეგადაც საწარმო ახდენს ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაციას, რაც არის 2021 წლის 1 იანვარი. ხელმძღვანელობის აზრით, ასეთი წარმოდგენა უფრო მიზანშეწონილია ტრანსაქციების ხასიათიდან გამომდინარე.

ბიზნესმოდელის შეფასებაზე დაყრდნობით, ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ შესაბამისი ფასიანი ქაღალდები უნდა აღირიცხოს სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით. მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების შიდა ტესტირებამ აჩვენა, რომ ეს ფასიანი ქაღალდები ფლობილია სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და გაყიდვის მიზნით, სადაც ეს ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს და ისინი არ არის კლასიფიცირებული, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. 2021 წლის განმავლობაში აღრიცხულმა მომდევნო პერიოდის გაყიდვებმაც აჩვენა შესაბამისი ცვლილებები ჯგუფის ბიზნესოპერაციებში.

ეფექტი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაზე:

ათას ლარში	ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.	ბიზნესმოდელის ცვლილება	ნაშთი 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით
სამართლიანი ღირებულებების რეზერვი:	11,157	26,062	37,219
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	1,059,946	(1,059,946)	-
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,527,268	1,086,008	2,613,276

ეფექტი ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაზე

ათას ლარში	ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	ბიზნესმოდელის ცვლილება	ნაშთი 2021 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით
სამართლიანი ღირებულებების რეზერვი:	11,259	26,062	37,321
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	1,059,946	(1,059,946)	-
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,547,330	1,086,008	2,633,338

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება. შვილობილი კომპანიები ის ინვესტიციის ობიექტებია, სტრუქტურირებული საწარმოების ჩათვლით, რომლებსაც ჯგუფი აკონტროლებს, რადგან (i) შეუძლია წარმართოს ინვესტიციის ობიექტის ის საქმიანობები, რომლებიც მის უკუგებაზე მნიშვნელოვნად მოქმედებს, (ii) აქვს ინვესტიციის ობიექტში მონაწილეობის შედეგად ცვლად უკუგებასთან დაკავშირებული რისკი და უფლებები, და (iii) შეუძლია გამოიყენოს ინვესტიციის ობიექტზე თავისი გავლენა და იმოქმედოს ინვესტორის უკუგების ოდენობაზე. სხვა საწარმოზე ჯგუფის გავლენის შეფასებისას ხდება არსებითი უფლებების, მათ შორის არსებითი პოტენციური ხმის უფლებების, არსებობის და ეფექტის გათვალისწინება. იმისათვის, რომ უფლება არსებითად ჩათვალოს, მის მფლობელს უნდა ჰქონდეს ამ უფლების პრაქტიკული გამოყენების შესაძლებლობა ინვესტიციის

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

ობიექტის შესაბამისი საქმიანობების წარმართვის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღებისას, ჯგუფს შეიძლება გავლენა ჰქონდეს ინვესტიციის ობიექტზე მაშინაც კი, როდესაც მისი ხმის უფლებების ნახევარს ან ნაკლებს ფლობს. ასეთ შემთხვევაში ჯგუფი ადარებს თავის ხმის უფლებათა რაოდენობას სხვა მფლობელების ხმის უფლებების რაოდენობასა და გაბნევასთან, რათა განსაზღვროს აქვს თუ არა ფაქტობრივი გავლენა ინვესტიციის ობიექტზე. სხვა ინვესტორების დამცავი უფლებები, როგორცაა უფლებები, რომლებიც უკავშირდება ინვესტიციის ობიექტის საქმიანობაში ფუნდამენტურ ცვლილებებს ან გამოიყენება მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში, ჯგუფს ინვესტიციის ობიექტის გაკონტროლებაში ხელს არ უშლის. შვილობილი კომპანიები კონსოლიდირდება იმ თარიღიდან, როდესაც ჯგუფს გადაეცემა კონტროლი და მათი დეკონსოლიდაცია ხდება კონტროლის შეწყვეტის თარიღიდან.

საწარმოთა გაერთიანებისა და გუდვილის აღრიცხვა. საწარმოთა გაერთიანება აღირიცხება შეძენის მეთოდით. შეძენის ღირებულება ფასდება ანაზღაურების თანხის სამართლიანი ღირებულებით, პირობითი ანაზღაურების ჩათვლით, შეძენის თარიღისთვის. შეძენასთან დაკავშირებული დანახარჯები აღიარებულია ხარჯის სახით იმ პერიოდის მოგებაში ან ზარალში, რომლის განმავლობაშიც ისინი გაიწია. საწარმოთა გაერთიანებისას შეძენილი ამოცნობადი აქტივები და ნაკისრი ვალდებულებები და პირობითი ვალდებულებები ფასდება სამართლიანი ღირებულებით შეძენის თარიღისთვის, არამაკონტროლებელი წილის ზომის მიუხედავად.

ჯგუფი არამაკონტროლებელ წილს, რომელიც წარმოადგენს კაპიტალში ამჟამინდელ წილობრივ მონაწილეობას და, ლიკვიდაციის შემთხვევაში, მფლობელს უფლებას აძლევს წმინდა აქტივების პროპორციულ წილზე, თითოეული ოპერაციისთვის ინდივიდუალურად აფასებს ან (ა) სამართლიანი ღირებულებით, ან (ბ) შეძენილი საწარმოს წმინდა აქტივებში არამაკონტროლებელი წილის პროპორციული ოდენობით. არამაკონტროლებელი წილი, რომელიც არ წარმოადგენს საკუთრების წილს, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით.

გუდვილის შესაფასებლად ხდება შეძენილი საწარმოს წმინდა აქტივების გამოქვითვა შეძენილ საწარმოში გადახდილი თანხის, შეძენილ საწარმოში არამაკონტროლებელი წილის ოდენობის და შეძენის თარიღამდე შეძენილ საწარმოში ფლობილი წილის სამართლიანი ღირებულების ჯამური თანხიდან. ყოველგვარი უარყოფითი თანხის („უარყოფითი გუდვილი“) აღიარება ხდება მოგება/ზარალში მას შემდეგ, რაც ხელმძღვანელობა ხელახლა შეაფასებს, გამოავლინა თუ არა ყველა შეძენილი აქტივი და ყველა ნაკისრი ვალდებულება და პირობითი ვალდებულება, და გადაამოწმებს თავისი შეფასებების მართებულობას.

შეძენილ საწარმოში გადახდილი თანხა ფასდება გადაცემული აქტივების, გამოშვებული წილობრივი ინსტრუმენტების და მიღებული ან ნაკისრი ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულებით, პირობითი ანაზღაურების ხელშეკრულებებთან დაკავშირებული აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების ჩათვლით, მაგრამ შეძენასთან დაკავშირებული ისეთი დანახარჯების გამოკლებით, როგორცაა საკონსულტაციო, იურიდიული, შეფასების და მსგავსი პროფესიული მომსახურების გასამრჯელო.

წილობრივი ინსტრუმენტების გამოშვებასთან დაკავშირებული გარიგების დანახარჯები გამოიქვითება კაპიტალიდან; სავალო ინსტრუმენტების გამოსაშვებად განეული გარიგების დანახარჯები გამოიქვითება მისი საბალანსო ღირებულებიდან, ხოლო შეძენასთან დაკავშირებული ყველა დანარჩენი გარიგების დანახარჯი ტარდება ხარჯებში.

შიდაჯგუფური ოპერაციები, ნაშთები და ჯგუფის კომპანიებს შორის შემდგარი გარიგებებიდან არარეალიზებული შემოსულობები ერთმანეთთან გაიქვითება; არარეალიზებული ზარალიც გაიქვითება, თუ დანახარჯების ამოღება შეუძლებელი არ არის. ბანკი და მისი შვილობილი კომპანიები იყენებენ ერთიან სააღრიცხვო პოლიტიკას, რომელიც შესაბამისობაშია ჯგუფის შიდა პოლიტიკასთან.

არამაკონტროლებელი წილი არის შვილობილი კომპანიის წმინდა შედეგების და საკუთარი კაპიტალის ნაწილი, მიკუთვნებადი იმ წილებისთვის, რომლებსაც ბანკი პირდაპირ ან არაპირდაპირ არ ფლობს. არამაკონტროლებელი წილი წარმოადგენს ჯგუფის საკუთარი კაპიტალის ცალკე კომპონენტს.

მეკავშირე საწარმოები. მეკავშირე საწარმოები არის ისეთი საწარმოები, რომლებზეც ჯგუფს აქვს მნიშვნელოვანი გავლენა (პირდაპირი ან არაპირდაპირი), მაგრამ არა კონტროლი და, როგორც წესი, ფლობს ხმის უფლების მქონე აქციების 20-50 პროცენტს. ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში აღირიცხება ბუღალტრული აღრიცხვის წილობრივი მეთოდით და თავდაპირველად აისახება თვითღირებულებით. მეკავშირე საწარმოების საბალანსო ღირებულება მოიცავს გუდვილს, რომელიც იდენტიფიცირდება შეძენისას, და აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალი, ასეთის არსებობის

2. მნიშვნელოვანი საარსებო პოლიტიკა გაგრძელება

შემთხვევაში. მეკავშირე საწარმოებიდან მიღებული დივიდენდები ამცირებს მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციების საბალანსო ღირებულებას. შეძენის შემდგომი სხვა ცვლილებები მეკავშირე საწარმოში ჯგუფის წმინდა აქტივების წილში შემდეგნაირად აღიარდება: (i) ჯგუფის წილი მეკავშირე საწარმოების მოგებაში ან ზარალში აისახება წლის კონსოლიდირებულ მოგებაში ან ზარალში, როგორც მეკავშირე საწარმოს საქმიანობის შედეგის წილი, (ii) ჯგუფის წილი სხვა სრულ შემოსავალში აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში და აისახება ცალკე, (iii) ყველა სხვა ცვლილება მეკავშირე საწარმოს წმინდა აქტივების საბალანსო ღირებულებაში ჯგუფის წილში აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, მეკავშირე საწარმოების საქმიანობის შედეგის წილის ფარგლებში. თუმცა, როდესაც ჯგუფის ზარალის წილი მეკავშირე საწარმოში უტოლდება ან აღემატება მის წილს მეკავშირე საწარმოში, ნებისმიერი სხვა არაუზრუნველყოფილი მოთხოვნების ჩათვლით, ჯგუფი არ აღიარებს შემდგომ დანაკარგებს, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც მან იკისრა ვალდებულება ან განახორციელა გადახდები მეკავშირე საწარმოს სახელით.

არარეალიზებული შემოსულობა ჯგუფსა და მის მეკავშირე საწარმოებს შორის გარიგებებზე იქვითება მეკავშირე საწარმოთა კაპიტალში ჯგუფის წილის მოცულობით. არარეალიზებული ზარალიც იქვითება, თუ გარიგება არ ასახავს გადაცემული აქტივის გაუფასურებას.

არამაკონტროლებელი წილების ყიდვა-გაყიდვა. არამაკონტროლებელი წილის მფლობელებთან გარიგებების ბუღალტრული აღრიცხვისთვის ჯგუფი სამეურნეო სუბიექტის მოდელს იყენებს. ნებისმიერი სხვაობა შესყიდვის ღირებულებასა და შეძენილი არამაკონტროლებელი წილის საბალანსო ღირებულებას შორის, პირდაპირ საკუთარ კაპიტალში აღიარდება, როგორც კაპიტალის ოპერაცია. ჯგუფი სხვაობას გაყიდვის ღირებულებასა და გაყიდული არამაკონტროლებელი წილის საბალანსო ღირებულებას შორის აღრიცხავს, როგორც კაპიტალის ოპერაციას საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებაში.

შვილობილი, მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოების გასხვისება. როდესაც ჯგუფი კარგავს კონტროლს ან მნიშვნელოვან გავლენას, სამეურნეო სუბიექტში დარჩენილი ყოველგვარი წილის გადაფასება ხდება მის სამართლიან ღირებულებამდე და საბალანსო ღირებულებაში შესული ცვლილება აისახება მოგებაში ან ზარალში. სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებას, შენარჩუნებული წილის შემდგომში მეკავშირე საწარმოდ, ერთობლივ საწარმოდ ან ფინანსურ აქტივად აღრიცხვის მიზნებისთვის. ამასთან, მანამდე ამ სამეურნეო სუბიექტთან დაკავშირებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახული ყველა თანხა აღიარდება, ისე, თითქოს ჯგუფმა პირდაპირ ჩამოწერა მასთან დაკავშირებული აქტივები და ვალდებულებები. ეს, შეიძლება, ნიშნავდეს მანამდე სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული თანხების გადატანას მოგებაში ან ზარალში.

თუ წილობრივი მონაწილეობა მეკავშირე საწარმოში მცირდება, მაგრამ ნარჩუნდება მნიშვნელოვანი გავლენა, მხოლოდ მანამდე სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული თანხების პროპორციული წილის რეკლასიფიკაცია ხდება მოგებაში ან ზარალში საჭიროების შემთხვევაში.

ფინანსური ინსტრუმენტები – შეფასების ძირითადი პირობები. სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის. სამართლიანი ღირებულების ყველაზე ზუსტი მაჩვენებელი აქტიურ ბაზარზე მოქმედი ფასია. აქტიური ბაზარი ისეთი ბაზარია, სადაც აქტივისა თუ ვალდებულების გარიგებები ისეთი სიხშირითა და მოცულობით დგება, რომ ფასწარმოქმნის შესახებ ინფორმაცია მუდმივად არსებობდეს. აქტიურ ბაზარზე მიმოქცევაში მყოფი ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება ფასდება, როგორც ცალკეული აქტივის ან ვალდებულების კოტირებული ფასის ნამრავლი საწარმოს კუთვნილ რაოდენობაზე. ეს იმ შემთხვევაშიც ასეა, თუ ბაზრის ნორმალური დღიური სავაჭრო მოცულობა არ არის საკმარისი, რომ შთანთქოს ფლობილი რაოდენობა და ერთიანი ოპერაციით პოზიციის გასაყიდად შეკვეთების განთავსებამ შეიძლება გავლენა მოახდინოს კოტირებულ ფასზე.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების და სხვა ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების პორტფელი, რომელიც არ ივაჭრება აქტიურ ბაზარზე, ფასდება ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულებით იმ ფასის საფუძველზე, რომელიც მიიღებოდა წმინდა გრძელი პოზიციის (ანუ აქტივის) გაყიდვით გარკვეული რისკის მოცულობით ან რომელიც გადაიხდებოდა წმინდა მოკლე პოზიციის (ანუ ვალდებულების) გადაცემით გარკვეული რისკის მოცულობით ჩვეულებრივი გარიგების ფარგლებში ბაზრის მონაწილეებს შორის შეფასების თარიღით.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

გარკვეული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების დასადგენად, რომელთა ფასების შესახებ არ მოიპოვება გარე საბაზრო ინფორმაცია, გამოიყენება შეფასების ისეთი მეთოდები, როგორცაა დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდები ან გაშლილი ხელის პრინციპით შემდგარი ბოლოდროინდელი გარიგებებისა თუ ინვესტიციის ობიექტების ფინანსური მონაცემების გათვალისწინების მეთოდები. სამართლიანი ღირებულების შეფასებების ანალიზი ხდება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეების მიხედვით: (i) 1-ლი დონე – იდენტური აქტივების ან ვალდებულების კოტირებული (არაკოტირებული) საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე, (ii) მე-2 დონე – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის პირდაპირი ან არაპირდაპირი განსაზღვრა, და (iii) მე-3 დონე – ღირებულებითი შეფასების მეთოდები, რომლებიც არ ეყრდნობა მხოლოდ დაკვირვებად საბაზრო მონაცემებს (ე.ი. შეფასება მოითხოვს მნიშვნელოვან არადაკვირვებად ამოსავალ მონაცემებს). სამართლიანი ღირებულების იერარქიაში დონეებს შორის გადატანა ჩაითვლება განხორციელებულად საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს.

თვითღირებულება არის გადახდილი ფულადი სახსრების ან მათი ეკვივალენტების ოდენობა ან სხვა ანაზღაურების თანხის სამართლიანი ღირებულება, რომელიც გაიცემა აქტივის შესაძენად მისი შეძენის მომენტში და მოიცავს გარიგების დანახარჯებს.

გარიგების დანახარჯები არის ზღვრული ხარჯები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ფინანსური ინსტრუმენტის შესყიდვას, გამოშვებას ან გასხვისებას. ზღვრული ხარჯი ისეთი ხარჯია, რომელიც არ გაინეოდა, გარიგება რომ არ შემდგარიყო. გარიგების დანახარჯებში შედის აგენტებისთვის (მათ შორის თანამშრომლებისთვის, რომლებიც გაყიდვების აგენტების ფუნქციას ასრულებენ), ბროკერებისა და დილერებისთვის გადახდილი საკომისიო, მარეგულირებელი ორგანოებისა და ფასიანი ქაღალდების ბირჟების მოსაკრებლები და აქტივების გადაცემისთვის დაწესებული გადასახადები და მოსაკრებლები. გარიგების დანახარჯები არ მოიცავს სავალ მოსაკრებლების პრემიებსა თუ დისკონტებს, ფინანსურ დანახარჯებსა თუ შიდა ადმინისტრაციულ ან ფლობის ხარჯებს.

ამორტიზებული ღირებულება არის ღირებულება, რომლითაც შეფასდა ფინანსური ინსტრუმენტი თავდაპირველი აღიარების დროს, გამოკლებული სესხის ძირითადი თანხის დასაფარად გადასახდელი თანხები, დამატებული დარიცხული პროცენტი და, ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ნებისმიერი ჩამოფასება. დარიცხული პროცენტი მოიცავს იმ გარიგების დანახარჯების ამორტიზაციას, რომლებიც თავდაპირველი აღიარების დროს მომდევნო პერიოდზეა გადატანილი და ვადამოსული თანხის ყოველგვარი პრემიასა თუ დისკონტს, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. დარიცხული საპროცენტო შემოსავალი და დარიცხული საპროცენტო ხარჯი, მათ შორის როგორც დარიცხული კუპონი, ისე ამორტიზებული დისკონტი და პრემია (წარმოქმნისას შემდგომ პერიოდზე გადატანილი საკომისიოს ჩათვლით, ასეთის არსებობის შემთხვევაში), ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში არ არის ინდივიდუალურად წარმოდგენილი და არ აისახება შესაბამისი მუხლების საბალანსო ღირებულებებში. სესხების დაფარვისას, პირველ რიგში აღირიცხება ჯარიმები, შემდეგ დარიცხული პროცენტი და ამის შემდეგ ძირითადი თანხა.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდი არის საპროცენტო შემოსავლისა და საპროცენტო ხარჯის ფინანსური ინსტრუმენტის ვადაზე გადანაწილების მეთოდი პერიოდის მუდმივი საპროცენტო განაკვეთის (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის) მისაღებად საბალანსო ღირებულებაზე. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფულადი სახსრების მომავალში მოსალოდნელი გადახდების ან შემოღებების (სამომავლო საკრედიტო ზარალების გამოკლებით) დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელ ვადაზე ან, თუ მართებულია, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, ფინანსური ინსტრუმენტის წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით ხდება ცვალებადი საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების დისკონტირება პროცენტის მომდევნო გადაფასების თარიღამდე, გარდა პრემიისა თუ დისკონტისა, რომელიც ასახავს საკრედიტო სპრედს ინსტრუმენტის ცვალებად განაკვეთზე ან სხვა ცვალებებზე, რომლებიც საბაზრო განაკვეთების მიხედვით არ კორექტირდება. ასეთი პრემიებისა და დისკონტების ამორტიზაცია ხდება ინსტრუმენტის მთლიან მოსალოდნელ ვადაზე. დისკონტირებული (დღევანდელი) ღირებულების გაანგარიშება მოიცავს ხელშეკრულების მხარეებს შორის გადახდილ თუ მიღებულ ყველა საკომისიოს, რომლებიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს (ნახეთ შემოსავლის და ხარჯის აღიარების პოლიტიკა). იმ აქტივების შემთხვევაში, რომლებიც შეძენილი ან წარმოქმნილია დეფოლტის სიტუაციაში (შეძენილი ან შექმნილი გაუფასურებული), თავდაპირველი აღიარებისას უნდა განისაზღვროს საკრედიტო რისკით

2. მნიშვნელოვანი სააღმრავლო პოლიტიკა გეგმები

კორექტირებული ექვტური საპროცენტო განაკვეთი, მაგალითისთვის, სახელშეკრულებო გადახდების ნაცვლად, ის თავდაპირველი აღიარებისას მოსალოდნელი ფულადი სახსრების საფუძვლზე გამოითვლება.

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარება. სამართლიანი ინსტრუმენტები, რომლებიც არის სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, თავდაპირველად აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით. ყველა დანარჩენი ფინანსური ინსტრუმენტი თავდაპირველად აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც კორექტირდება გარიგების დანახარჯების მიხედვით. თავდაპირველი აღიარებისას სამართლიანი ღირებულება ყველაზე კარგად ასახავს გარიგების ფასი. თავდაპირველ აღიარებაზე შემოსულობა ან ზარალი მხოლოდ მაშინ აისახება, როდესაც სამართლიანი ღირებულება და გარიგების ფასი განსხვავებულია, რომლის მტკიცებულებასაც შეიძლება წარმოადგენდეს იმავე ინსტრუმენტის სხვა მიმდინარე დაკვირვებადი საბაზრო ოპერაციები ან შეფასების ხერხი, რომელიც გულისხმობს მხოლოდ ემპირიული ამოსავალი მონაცემების გამოყენებას. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის აღიარება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის და სავალო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებისთვის, რომლებიც არის სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, რაც ინვესტ მყისიერ საბუღალტრო ზარალს.

ფინანსური აქტივების ყველა ყიდვა-გაყიდვა, რომელიც მოითხოვს მიწოდებას რეგულაციით ან ბაზარზე დამკვიდრებული პრაქტიკით (ყიდვა-გაყიდვა „სტანდარტული პროცედურით“) გათვალისწინებულ ვადაში, აღირიცხება გარიგების თარიღით, ანუ იმ თარიღით, როდესაც ჯგუფი იღებს ფინანსური აქტივის მიწოდების ვალდებულებას. ყველა დანარჩენი შესყიდვის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც სანარმო ხდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობების მხარე.

ფინანსური აქტივები – კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება – შეფასების კატეგორიები. ჯგუფი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას განსაზღვრავს შემდეგი შეფასების კატეგორიების მიხედვით: სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით და ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული. ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება დამოკიდებულია: (i) ჯგუფის ბიზნესმოდელზე, რომელიც გამოიყენება შესაბამისი აქტივების პორტფელის მართვისთვის და (ii) აქტივის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მახასიათებლებზე.

ფინანსური აქტივები – კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება – ბიზნესმოდელი. ბიზნეს მოდელის მიხედვით ხდება ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია. ბიზნესმოდელის შეფასებისას ხელმძღვანელობა განსჯას ეყრდნობა, რათა განსაზღვროს აგრეგირების დონე და ფინანსური ინსტრუმენტების პორტფელები. გაყიდვების ოპერაციების შეფასებისას ჯგუფი მხედველობაში იღებს მათ ისტორიულ სიხშირეს, დროს და ღირებულებას, გაყიდვის მიზეზებს და მოლოდინებს სამომავლო გაყიდვებთან დაკავშირებით. გაყიდვების ოპერაციები, რომელთა მიზანია კრედიტის ხარისხის გაუარესების გამო პოტენციური ზარალის მინიმუმამდე დაყვანა, მიიჩნევა „ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობის“ ბიზნესმოდელის შესაბამისად. სხვა ვადაზე გაყიდვები, რომლებიც არ უკავშირდება საკრედიტო რისკის მართვის ღონისძიებებს, ასევე შეესაბამება „ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობის“ ბიზნესმოდელს, იმ პირობით, რომ ისინი არ არის ხშირი ან უმნიშვნელო ღირებულების, როგორც ინდივიდუალურად, ისე აგრეგირებულად. ჯგუფი გაყიდვების ოპერაციების მნიშვნელობას აფასებს გაყიდვების ღირებულების შედარებით პორტფელის ღირებულებასთან, რომელიც ექვემდებარება ბიზნესმოდელის შეფასებას პორტფელის საშუალო ვადაზე. გარდა ამისა, ფინანსური აქტივის გაყიდვა, რომელიც მოსალოდნელია მხოლოდ სტრესული სცენარით, ან განცალკევებული შემთხვევის შედეგად, რომელიც ჯგუფის კონტროლის მიღმაა, არ არის განმეორებითი ხასიათის და ჯგუფი მის პროგნოზს ვერ მოახდენს, მიიჩნევა ბიზნესმოდელის მიზნის თანმდევად და არ ახდენს გავლენას შესაბამისი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციაზე.

„ფულადი ნაკადების მისაღებად და გასაყიდად ფლობის“ ბიზნესმოდელი ნიშნავს იმას, რომ აქტივები ფლობილია ფულადი ნაკადების მისაღებად, მაგრამ გაყიდვაც განუყოფელი ნაწილია ბიზნესმოდელის მიზნის მისაღწევად, როგორცაა, მაგალითად, ლიკვიდურობის საჭიროების მართვა, გარკვეული შემოსავლიანობის მიღწევა, ან ფინანსური აქტივების ვალიანობის შესაბამისობაში მოყვანა იმ ვალდებულებების ვალებთან, რომლებითაც ფინანსდება ეს აქტივები.

ნარჩენი კატეგორია მოიცავს ფინანსური აქტივების იმ პორტფელებს, რომლებიც იმართება ფულადი ნაკადების რეალიზების მიზნით, ძირითადად, გაყიდვის გზით, მაგალითად, როდესაც ვაჭრობის სქემა არსებობს. სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება ხშირად ახასიათებს ამ ბიზნესმოდელს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

2. მნიშვნელოვანი საარისხვო პოლიტიკა გაგრძელება

ფინანსური აქტივები – კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება – ფულადი ნაკადების მახასიათებლები. როდესაც ბიზნესმოდელი გულისხმობს აქტივების ფლობას სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ან სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად და გასაყიდად, მაშინ ჯგუფი აფასებს ფულადი ნაკადები წარმოადგენენ თუ არა მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდას ("SPPI"). ჩართული წარმოებულნი ინსტრუმენტების მქონე ფინანსური აქტივები მთლიანად განიხილება იმის განსაზღვრისას, შეესაბამება თუ არა მათი ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების მახასიათებელს. შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები საბაზისო სასესხო ხელშეკრულების შესაბამისია თუ არა, ანუ პროცენტში მხოლოდ საკრედიტო რისკი და ფულის დროითი ღირებულებაა გათვალისწინებული თუ სხვა საბაზისო რისკები და მოგების მარჟა.

როდესაც სახელშეკრულებო პირობები მოიცავს რისკს ან ცვალებადობას, რომელიც საბაზისო სასესხო ხელშეკრულებასთან შეესაბამა, მაშინ ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება და შეფასდება, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. SPPI-ს შეფასება ხდება აქტივის თავდაპირველი აღიარებისას და შემდეგ მისი ხელახლა შეფასება არ ხდება. ქვემოთ განხილულია ჯგუფის მიერ გამოყენებული განსჯა SPPI ტესტირების ჩატარებისას თავისი ფინანსური აქტივებისთვის:

ფულის დროითი ღირებულების ელემენტი შეიძლება მოდიფიცირდეს, მაგალითად, თუ სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთი პერიოდულად გადაიხედება, მაგრამ ამ გადახედვის სიხშირე არ ემთხვევა სავალო ინსტრუმენტის შესაბამისი საბაზისო საპროცენტო განაკვეთის ვადას, მაგალითად, სესხს ერიცხება სამთვიანი ბანკთაშორისი განაკვეთი, მაგრამ განაკვეთი ყოველთვიურად გადაიხედება. მოდიფიცირებული ფულის დროითი ღირებულების ეფექტი შეფასდა შესაბამისი ინსტრუმენტის ფულადი ნაკადების შედარებით SPPI ფულადი ნაკადების მქონე საორიენტაციო სავალო ინსტრუმენტებთან თითოეულ პერიოდში და კუმულაციურად, ინსტრუმენტის არსებობის მანძილზე. ჯგუფმა შემოიღო 10%-იანი ზღვარი, რათა დაედგინა სხვაობები საორიენტაციო ინსტრუმენტებთან შედარებით მნიშვნელოვანი იყო თუ არა. ისეთი სცენარის შემთხვევაში, რომლის მიხედვითაც ფულადი ნაკადები მნიშვნელოვნად განსხვავდება ზღვრული მაჩვენებლისგან, შეფასებული ინსტრუმენტის ფულადი ნაკადები არ არის SPPI და ინსტრუმენტი შემდეგ აღირიცხება, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

ჯგუფმა გამოავლინა და განიხილა ხელშეკრულების ის პირობები, რომლებიც ცვლის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების დროს ან თანხას. SPPI კრიტერიუმში დაკმაყოფილებულია, თუ სესხი ვადაზე ადრე დაფარვის საშუალებას იძლევა და წინსწრებით გადახდილი თანხა არსებითად წარმოადგენს ძირითად თანხას და დარიცხულ პროცენტს, რასაც ემატება გონივრული დამატებითი კომპენსაცია ხელშეკრულების ნაადრევი შეწყვეტის გამო. აქტივის ძირითადი თანხა არის სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას, რასაც აკლდება ძირითადი თანხის შემდგომი დაფარვები, ანუ შენატანები პროცენტის გარეშე, რომლებიც განისაზღვრება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით. ამ პრინციპიდან გამონაკლისის სახით, სტანდარტის მიხედვით, წინსწრებით დაფარვის კომპონენტის მქონე ინსტრუმენტები შეესაბამებოდეს SPPI-ს, თუ აკმაყოფილებს შემდეგ პირობას: (i) აქტივი წარმოიქმნება ნომინალურზე მეტი ან ნაკლები ღირებულებით (პრემიუმით ან დისკონტით), (ii) წინსწრების თანხა წარმოადგენს სახელშეკრულებო თანხას და დარიცხულ პროცენტს, ასევე გონივრულ დამატებით კომპენსაციას ხელშეკრულების ვადაზე ადრე შეწყვეტის გამო, და (iii) წინსწრებით დაფარვის კომპონენტის სამართლიანი ღირებულება არ არის არსებითი თავდაპირველი აღიარებისას.

ფინანსური აქტივები – რეკლასიფიკაცია. ფინანსური აქტივები მხოლოდ მაშინ რეკლასიფიცირდება, როდესაც პორტფელის მართვის ბიზნესმოდელი მთლიანად იცვლება. რეკლასიფიკაციას პერსპექტიული გავლენა აქვს და ტარდება ბიზნესმოდელის შეცვლის შემდეგ პირველი საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისიდან. ჯგუფმა თავისი ბიზნესმოდელი 2020 წელს შეცვალა ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხულ ფასიან ქალაქებთან მიმართებით, რაც ძალაში შევიდა 2021 წლის 1 იანვრიდან ამ ფინანსურ ანგარიშგებაში, როგორც ამას ფასს 9 მოითხოვს. დაწვრილებითი ინფორმაცია და შემდგომი შეფასება წარმოდგენილია მე-2 შენიშვნაში.

ფინანსური აქტივების გაუფასურება – მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი. ჯგუფი საპროგნოზო შეფასების საფუძველზე განსაზღვრავს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ამორტიზებული ღირებულებით და სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, შეფასებული სავალო ინსტრუმენტებისთვის, ისევე როგორც სასესხო ვალდებულებებისა და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებიდან წარმოქმნილი რისკისთვის. ჯგუფი ყოველი საანგარიშგებო

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

თარიღისთვის აფასებს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს და აღიარებს საკრედიტო ზარალის რეზერვს. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში აისახება: (i) მიუკერძოებელი და ალბათობით შეწონილი თანხა, რომელიც განისაზღვრება შესაძლო შედეგების სპექტრის შეფასებით, (ii) ფულის დროითი ღირებულება და (iii) ყველა მიზანშეწონილი და დასაბუთებადი ინფორმაცია, რომელიც ხელმისაწვდომია მეტისმეტი დანახარჯებისა და ძალისხმევის განხორციელების გარეშე თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს წარსული მოვლენების, არსებული მდგომარეობისა და სამომავლო ვითარების პროგნოზის შესახებ.

ჯგუფი იყენებს გაუფასურების სამი სტადიის მოდელს, რომელიც ეფუძნება თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო ხარისხის ცვლილებებს:

- 1-ლი სტადია: ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც თავდაპირველი აღიარებისას არ არის დეფოლტის სიტუაციაში, მიეკუთვნება 1-ელ სტადიას. 1-ელ სტადიაზე მყოფი ფინანსური აქტივების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება იმ ოდენობით, რომელიც უდრის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის იმ ნაწილს, რომელსაც განაპირობებს მომდევნო 12 თვის განმავლობაში ან ხელშეკრულების დაფარვის თარიღამდე (რომელიც უფრო ხანმოკლე ვადაა) შესაძლო დეფოლტის მოვლენა („12-თვიანი საკრედიტო ზარალი“);
- მე-2 სტადია: თუ ჯგუფი გამოავლენს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, აქტივი გადავა მე-2 სტადიაზე და მისი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი შეფასდება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე („არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი“). თუ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა აღარ ფიქსირდება, ინსტრუმენტი კვლავ გადაინაცვლებს 1-ელ სტადიაზე. ფინანსური ინსტრუმენტები მე-2 სტადიიდან 1-ელ სტადიაზე გადადის 6-თვიანი გამოსასწორებელი ვადით, თუ სესხები მანამდე გადაუხდელები (დეფოლტის) კატეგორიაში იყო, ხოლო რესტრუქტურირებული სესხები რჩება მე-2 სტადიაზე, სანამ არ მოეხსნება რესტრუქტურირებულის სტატუსი. რესტრუქტურირებულის სტატუსის მოსახსნელად მსესხებელმა მინიმუმ 12-თვიანი თანმიმდევრული გადახდა უნდა განახორციელოს, თუ არ ტარდება ფინანსური მონიტორინგი. 37-ე შენიშვნაში აღწერილია, როგორ განსაზღვრავს ჯგუფი, საპროგნოზო შეფასებაზე დაყრდნობით, რომ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა მოხდა;
- მე-3 სტადია: დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი აქტივები გადაინაცვლებს მე-3 სტადიაზე და აღიარდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი. ჯგუფის მიერ დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი აქტივების განმარტება და დეფოლტის (გადაუხდელობის) განმარტება ეყრდნობა ზარალის დადგომის მინიმუმ ერთ შემთხვევას, რაც უფრო დანერვილებით აღწერილია 38-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ცვლილება აისახება მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში, ხოლო შესაბამისი რეზერვი აისახება, როგორც ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულების შემცირება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში. ფინანსური გარანტიებისა და საკრედიტო ვალდებულებების შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ანარიცხები აისახება, როგორც ვალდებულება ვალდებულებების და ხარჯების ანარიცხებში.

მთლიანი საბალანსო ღირებულება და ჩამოწერები. ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება არის ფინანსური აქტივის ამორტიზებული ღირებულება ზარალის რეზერვის მიხედვით დაკორექტირებამდე. ჯგუფი პირდაპირ ამცირებს ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებას, როდესაც საწარმოს აღარ აქვს ფინანსური აქტივის მთლიანად ან ნაწილობრივ ამოღების გონივრული მოლოდინი. ეს უკანასკნელი მოიცავს ადგილობრივი რეგულაციებით გათვალისწინებულ ჭარბებს. სესხები ჩამოსაწერად ფასდება ან კოლექტიურად, ვადაგადაცილებული დღეების კრიტერიუმების საფუძველზე, ან ინდივიდუალურად, სესხის სეგმენტისა და პროდუქტის ტიპის მიხედვით.

ფინანსური აქტივები – აღიარების შეწყვეტა და მოდიფიკაცია. ჯგუფი ფინანსური აქტივების აღიარებას წყვეტს, როდესაც (ა) მოხდა აქტივების გამოსყიდვა ან მათთან დაკავშირებულ ფულად ნაკადებზე უფლებას ვადა სხვაგვარად გაუვიდა, ან (ბ) ჯგუფმა სხვას გადასცა ფინანსური აქტივებიდან ფულადი ნაკადების მიღების უფლება ან დადო აქტივის გადაცემის ხელშეკრულება, რომლითაც (ii) აგრეთვე გადასცა აქტივების საკუთრებასთან დაკავშირებული რისკი და სარგებელი ან (iii) საკუთრებასთან დაკავშირებული არსებითად ყველა რისკი და სარგებელი არც გადაცემულია და არც შენარჩუნებულია, მაგრამ კონტროლი არ არის შენარჩუნებული. გადაცემულ აქტივებზე კონტროლი ნარჩუნდება, თუ მიმღებ სუბიექტს არ გააჩნია გადაცემული აქტივის გაყიდვის პრაქტიკული შესაძლებლობა არადაკავშირებულ მესამე მხარეზე და აქტივის გადაცემაზე შეზღუდვების დანესების გარეშე. ჯგუფი ზოგჯერ ახდენს ფინანსური აქტივების სახელშეკრულებო პირობების რესტრუქტურირებას ან სხვაგვარ მოდიფიკაციას.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

ჯგუფი გარკვეული ფაქტორების გათვალისწინებით აფასებს, არის თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მოდიფიკაცია არსებითი. ქვემოთ წარმოდგენილი ჯგუფის შიგნით შექმნილი მეთოდოლოგიის მიხედვით, არსებობს გარკვეული ხარისხობრივი მიზეზები, რომლებიც იწვევს აქტივის აღიარების შეწყვეტას ისე, რომ შემდგომი რაოდენობრივი ტესტირება საჭირო აღარ არის. ეს ხარისხობრივი კრიტერიუმები ჩამოთვლილია ქვემოთ:

- სახელშეკრულებო ვალუტის ცვლილება;
- ორი ან მეტი სესხის გაერთიანება ერთ ახალ სესხად;
- კონტრაქტის ცვლილება;
- წინასწარ განსაზღვრული დაფარვის გრაფიკის არმქონე სესხი იცვლება გრაფიკის მქონე სესხით, ან პირიქით;
- სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთის ცვლილება საბაზრო პირობების შეცვლის გამო.

ჯგუფი აქტივის თავდაპირველ და გადასინჯულ ფულად ნაკადებს ადარებს, რათა დაადგინოს, აქტივთან დაკავშირებული რისკები და სარგებელი არსებითად განსხვავებული არის თუ არა ხელშეკრულების მოდიფიკაციის შედეგად. უნდა შეფასდეს არის თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ცვლილება მნიშვნელოვანი (მნიშვნელოვნად მიიჩნევა 10%-იანი ცვლილება). თუ ტესტის შედეგია 10%-იან ზღვარზე მეტი, უნდა მოხდეს სესხის აღიარების შეწყვეტა, ხოლო თუ ტესტის შედეგი 10% ან ნაკლებია, ფინანსური აქტივი შეიძლება შეფასდეს, როგორც მოდიფიცირებული.

თუ რისკები და სარგებელი არ იცვლება, მაშინ მოდიფიცირებული აქტივი მნიშვნელოვნად არ განსხვავდება (აღემატება 10%-ს) თავდაპირველი აქტივისგან და მოდიფიცირება აღიარების შეწყვეტას არ გამოიწვევს. ჯგუფი ხელახლა გამოითვლის საერთო საბალანსო ღირებულებას მოდიფიცირებული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების დისკონტირებით თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით ან, სადაც საჭიროა, გადასინჯული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით და მოდიფიცირებით განპირობებულ შემოსულობას ან ზარალს აღიარებს მოგებაში ან ზარალში. ნებისმიერი განუვლი დანახარჯები ან გასამრჯელოები აკორექტირებს შეცვლილი ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულებას და ამორტიზდება მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის დარჩენილი ვადის განმავლობაში.

გადახდისგან დროებითი გათავისუფლება, რაც ჯგუფმა დაუშვა კოვიდ-19-ის პანდემიის შემდეგ, აღირიცხება, როგორც შესაბამისი სესხების და ავანსების ხელშეკრულების მოდიფიკაცია, თუ ისინი არ გამოიწვევს აღიარების შეწყვეტას ზემოაღნიშნული პოლიტიკის შესაბამისად. მოდიფიკაციის გავლენა მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე (მოდიფიკაციით განპირობებული წმინდა ზარალი) წარმოდგენილია მოგებაში ან ზარალში ფინანსური ინსტრუმენტების მოდიფიცირების შედეგად მიღებული ზარალის მუხლში. კოვიდ-19-ის გავლენა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მეთოდოლოგიაზე აღწერილია 37-ე შენიშვნაში.

ფინანსური ვალდებულებები – შეფასების კატეგორიები. ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირებულია, როგორც შემდგომ ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული, გარდა (i) სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, შეფასებული ფინანსური ვალდებულებებისა: ეს კლასიფიკაცია ეხება წარმოებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს, სავაჭროდ განკუთვნილ ფინანსურ ვალდებულებებს (მაგ., ფასიანი ქაღალდების მოკლე პოზიცია), პირობით ანაზღაურებას, რომელიც შემქმნის მიერ არის აღიარებული საწარმოთა გაერთიანებისას და სხვა ფინანსურ ვალდებულებებს, რომლებსაც ეს კატეგორია აქვთ მინიჭებული თავდაპირველი აღიარებისას და (ii) ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებისა და სასესხო ვალდებულებებისა.

ფინანსური ვალდებულებები – აღიარების შეწყვეტა და მოდიფიკაცია. ფინანსური ვალდებულებების აღიარება შეწყდება, როდესაც ისინი დაიფარება (ანუ როდესაც ხელშეკრულებაში მითითებული ვალდებულება შესრულდება, გაუქმდება ან ვადა ამოწმდება).

ჯგუფსა და მის თავდაპირველ გამსესხებლებს შორის მნიშვნელოვნად განსხვავებული პირობების მქონე სავალო ინსტრუმენტების გაცვლა, ასევე არსებული ფინანსური ვალდებულებების პირობების მნიშვნელოვანი მოდიფიცირება, აღირიცხება, როგორც თავდაპირველი ფინანსური ვალდებულების დაფარვა და ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება. პირობები მნიშვნელოვნად განსხვავებულია, თუ ახალი პირობებით ფულადი ნაკადების დისკონტირებული ახლანდელი ღირებულება, გადახდილი საკომისიოს ჩათვლით და მიღებული საკომისიოს გამოკლებით, რომელიც დისკონტირებულია თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით, სულ მცირე 10%-ით განსხვავდება თავდაპირველი ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ფულადი ნაკადების დისკონტირებული დღევანდელი

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

ღირებულებისგან. გარდა ამისა, მხედველობაში მიიღება სხვა ხარისხობრივი ფაქტორები, როგორცაა ვალუტა, რომელშიც გამოხატულია ინსტრუმენტი, საპროცენტო განაკვეთის ტიპის ცვლილებები, ინსტრუმენტის კონვერტაციის ახალი პირობები. თუ სავალო ინსტრუმენტების გაცვლა ან პირობების მოდიფიცირება დაფარვის სახით აღირიცხება, ნებისმიერი განუვლი დანახარჯი ან საკომისიო აღიარდება დაფარვისას წარმოქმნილ შემოსულობის ან ზარალის ნაწილად. თუ გაცვლა ან მოდიფიცირება დაფარვის სახით არ აღირიცხება, ნებისმიერი დანახარჯით ან საკომისიოთი კორექტირდება ვალდებულების საბალანსო ღირებულება და ამორტიზდება მოდიფიცირებული ვალდებულების დარჩენილ ვადაში.

ვალდებულებების მოდიფიცირება, რომელიც არ იწვევს დაფარვას, აღირიცხება, როგორც შეფასების ცვლილება, კუმულაციური ამოქაჩვის მეთოდით, შემოსულობის ან ზარალის მოგება-ზარალში ასახვით, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც საბალანსო ღირებულებებს შორის სხვაობა ეკონომიკური შინაარსით მიეკუთვნება მფლობელებთან კაპიტალურ ოპერაციას.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები არის მუხლები, რომლებიც იოლად კონვერტირებადი ნაღდი ფულის წინასწარ ცნობილ ოდენობად და რომლებსაც აქვს ღირებულების ცვლილების უმნიშვნელო რისკი. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს ნაღდი ფულის ნაშთს სალაროში, მოთხოვნებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიმართ, გარდა სავალდებულო რეზერვებისა, და ყველა ბანკთაშორის განთავსებებს და ბანკთაშორის მოთხოვნებს სამ თვეზე ნაკლები თავდაპირველი ვადით. სამ თვეზე მეტი ხნით შეზღუდული წვდომის ფულადი სახსრები არ შედის ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებში. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით, ვინაიდან: (i) მათი ფლობის მიზანია სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება და ეს ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს, და (ii) ისინი არ არის კლასიფიცირებული, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. მხოლოდ კანონმდებლობით გათვალისწინებული მექანიზმები, როგორცაა სასესხო ვალდებულებების რესტრუქტურირების კანონი ზოგიერთ ქვეყანაში, არ მოქმედებს SPPI ტესტზე, თუ ისინი არ არის ასახული ხელშეკრულების პირობებში იმგვარად, რომ ეს მექანიზმები ძალაში დარჩეს მაშინაც, თუ კანონმდებლობა შემდგომში შეიცვლება.

ფულადი ნაკადების ანგარიშგებაში წარმოდგენილი გადახდილი ან მიღებული თანხები წარმოადგენს ჯგუფის მიერ ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების გადატანებს, მათ შორის ჯგუფის კონტრაქტების ჯგუფის შიგნით განთავსებული მიმდინარე ანგარიშების დებეტში ან კრედიტში გატარებულ თანხებს, როგორცაა სესხზე საპროცენტო შემოსავალი ან ამოღებული ძირითადი თანხა მომხმარებლის მიმდინარე ანგარიშის დადებებით, ან პროცენტის გადახდები ან სესხის გაცემები, რომლებიც კრედიტდება მომხმარებლის მიმდინარე ანგარიშზე, რაც წარმოადგენს ფულად სახსრებს ან ფულადი სახსრების ეკვივალენტების მომხმარებლის პოზიციიდან.

სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში. სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები სებ-ში აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით და წარმოადგენს სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტებს, რომლებიც არ არის ხელმისაწვდომი ჯგუფის ყოველდღიური ოპერაციების დასაფინანსებლად. აქედან გამომდინარე, ისინი არ მიიჩნევა ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების ნაწილად ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგების მიზნებისთვის.

მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ. მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ აღირიცხება, როდესაც ჯგუფი ავანსად უხდის ფულს კონტრაქტ ბანკებს. მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით, როდესაც: (i) ისინი ფლობილია სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების მიზნით და ეს ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს (SPPI), და (ii) ისინი არ არის კლასიფიცირებული, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. სხვა შემთხვევაში ისინი აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით.

ინვესტიციები სავალო ფასიან ქაღალდებში. ბიზნესმოდელსა და ფულადი ნაკადების მახასიათებლებზე დაყრდნობით, ჯგუფი სავალო ფასიან ქაღალდებში ინვესტიციებს შემდეგ კატეგორიებს მიაკუთვნებს: ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხული, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. სავალო ფასიანი ქაღალდები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება, თუ მათი ფლობის მიზანი არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება და როდესაც

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

2. მნიშვნელოვანი საარითმობო პოლიტიკა გაგრძელება

ეს ფულადი ნაკადები წარმოადგენენ მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს და თუ ისინი არ არის ნებაყოფლობით კლასიფიცირებული, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, რათა მნიშვნელოვნად შემცირდეს ბუღალტრული აცდენები.

სავალო ფასიანი ქაღალდები აღირიცხება, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, თუ მათი ფლობის მიზანი არის სახელმეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება და გაყიდვა და როდესაც ეს ფულადი ნაკადები წარმოადგენენ მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს და თუ ისინი არ არის კლასიფიცირებული, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ამ აქტივებიდან მიღებული საპროცენტო შემოსავალი გამოითვლება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით და აისახება მოგებაში ან ზარალში. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის გამოყენებით შეფასებული გაუფასურების რეზერვი აისახება წლის მოგებაში ან ზარალში. ყველა სხვა ცვლილება საბალანსო ღირებულებაში აისახება სხვა სრულ შემოსავალში. როდესაც ხდება სავალო ფასიანი ქაღალდის აღიარების შეწყვეტა, მანამდე სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული კუმულაციური შემოსულობა ან ზარალი რეკლასიფიცირდება სხვა სრული შემოსავლიდან მოგებაში ან ზარალში. ინვესტიციები სავალო ფასიან ქაღალდებში აღირიცხება, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, თუ ისინი არ აკმაყოფილებს ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხვის ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასების, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, კრიტერიუმებს. ჯგუფმა შეიძლება ასევე შეუქცევადად მოახდინოს სავალო ფასიან ქაღალდებში ინვესტიციების კლასიფიცირება სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, თავდაპირველი აღიარებისას თუ ეს გადანაცვტილება მნიშვნელოვნად ამცირებს ბუღალტრულ აცდენებს ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის, რომლებიც აღიარდება ან ფასდება ბუღალტრული აღრიცხვის სხვადასხვა საფუძველზე.

ინვესტიციები წილობრივ ფასიან ქაღალდებში. ფინანსური აქტივები, რომლებიც აკმაყოფილებს საკუთარი კაპიტალის განმარტებას ემიტენტის პოზიციიდან, ანუ ინსტრუმენტები, რომლებიც არ შეიცავს ფულის გადახდის სახელმეკრულებო ვალდებულებას და რომლებიც ადასტურებს ნარჩენ წილობრივ მონაწილეობას ემიტენტის წმინდა აქტივებში, ჯგუფის მიერ მიიჩნევა წილობრივ ფასიან ქაღალდებში ინვესტიციებად. ინვესტიციები წილობრივ ფასიან ქაღალდებში ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ჯგუფი თავდაპირველი აღიარებისას არჩევს შეუქცევადად აღიაროს კაპიტალის ინვესტიციები, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ჯგუფის პოლიტიკა გულისხმობს კაპიტალის ინვესტიციების კლასიფიცირებას სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, როდესაც ეს ინვესტიციები ფლობილია სტრატეგიული მიზნით, და არა მხოლოდ ინვესტიციაზე უკუგების მისაღებად. თუ გადანაცვლება სამართლიანი ღირებულებით შეფასება, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, სამართლიანი ღირებულების შემოსულობა და ზარალი აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში და შემდგომში არ რეკლასიფიცირდება მოგებაში ან ზარალში, მათ შორის გასხვისებისას. გაუფასურების ზარალი და მისი შემობრუნება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, არ ფასდება სამართლიანი ღირებულების სხვა ცვლილებებისგან განცალკევებით. დივიდენდების აღიარება გრძელდება მოგებაში ან ზარალში, როდესაც დადგინდება ჯგუფის უფლება, მიიღოს გადახდება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ისინი წარმოადგენს ინვესტიციის ამოღებას და არა უკუგებას ამ ინვესტიციაზე.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები აღირიცხება, როდესაც ჯგუფი ავანსად იხდის ფულს მომხმარებლისგან მისაღები სესხის შესყიდვის ან წარმოშობის მიზნით. ბიზნესმოდელისა და ფულადი ნაკადების მოძრაობის მახასიათებლებიდან გამომდინარე, ჯგუფი მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და ავანსების კლასიფიცირებას ერთ-ერთ შემდეგ კატეგორიაში ახდენს: (i) ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული: სესხები, რომლებიც სახელმეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად არის განკუთვნილი და ეს ნაკადები მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს წარმოადგენს, ასევე სესხები, რომლებსაც ნებაყოფლობით არ მიენიჭება სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, კატეგორია; და (ii) სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით: სესხები, რომლებიც არ აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების ტესტის ან ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, შეფასების სხვა კრიტერიუმებს, შეფასდება სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

გაუფასურების რეზერვი განისაზღვრება საპროგნოზო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელზე დაყრდნობით. 37-ე შენიშვნაში წარმოდგენილია ინფორმაცია ამოსავალი მონაცემების,

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

დაშვებების და შეფასების მეთოდების თაობაზე, რომლებიც გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესაფასებლად, მათ შორის ახსნილია, როგორც იყენებს ჯგუფი საპროგნოზო ინფორმაციას მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელებში.

დასაკუთრებული უზრუნველყოფა. დასაკუთრებული უზრუნველყოფა წარმოადგენს არაფინანსურ აქტივებს, რომლებიც ჯგუფმა შეიძინა ვადაგადაცილებული სესხების თანხის დასაფარად. ამ აქტივების შეძენისას ისინი თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით და აისახება შენობებსა და აღჭურვილობაში, საინვესტიციო ქონებაში ან დასაკუთრებულ უზრუნველყოფაში, სხვა აქტივების მუხლში. ეს კლასიფიკაცია დამოკიდებულია უზრუნველყოფის მახასიათებლებსა და ჯგუფის გადაწყვეტილებებზე ამ აქტივების ამოღებასთან დაკავშირებით. ეს აქტივები შემდგომში გადაფასდება და აღირიცხება აქტივების ამ კატეგორიების შესაბამისი სააღრიცხვო პოლიტიკის თანახმად. დასაკუთრებული აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესით.

სასესხო ვალდებულებები. ჯგუფი იღებს სესხის გაცემის ვალდებულებებს. ეს ვალდებულებები არის შეუქცევადი ან შექცევადი მხოლოდ არსებითი არახელსაყრელი ცვლილების შემთხვევაში. ეს ვალდებულებები თავდაპირველად აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც, როგორც წესი, დამონმებულია მიღებული საკომისიო თანხის ოდენობით. ეს თანხა ამორტიზდება დარიცხვის წრფივი მეთოდით ვალდებულების არსებობის განმავლობაში, იმ სესხების გაცემის ვალდებულებების გარდა, თუ სავარაუდოა, რომ ჯგუფი კონკრეტულ სასესხო ხელშეკრულებას გააფორმებს და არ დააპირებს ამ სესხის გაყიდვას გაცემის თარიღიდან მოკლე პერიოდში; ასეთი სესხის საკომისიო თანხები გადავადებულია და შეტანილია სესხის საბალანსო ღირებულებაში თავდაპირველი აღიარებისას. თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის ვალდებულებები ფასდება (i) თავდაპირველად აღიარებული თანხის დარჩენილი არაამორტიზებული ნაშთის ოდენობით, რასაც ემატება (ii) ზარალის რეზერვის ოდენობა, რომელიც განისაზღვრება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელზე დაყრდნობით, თუ ვალდებულება არ გულისხმობს სესხის გაცემას საბაზროზე დაბალი საპროცენტო განაკვეთით, რა შემთხვევაშიც შეფასება ხდება ამ ორი თანხიდან უმეტესით. სასესხო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება წარმოადგენს ვალდებულებას.

ფინანსური გარანტიები. ფინანსური გარანტია ჯგუფს ავალდებულებს გარკვეული შენატანების განხორციელებას, რომ აუნაზღაუროს გარანტიის მფლობელს ზარალი, რომელიც მან განიცადა კონკრეტული დებიტორის მიერ სავალო ინსტრუმენტის თავდაპირველი ან შეცვლილი პირობების თანახმად გადახდის დაგვიანების გამო. ფინანსური გარანტიები თავდაპირველად აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც, როგორც წესი, დამონმებულია მიღებული საკომისიო თანხის ოდენობით. ამ თანხის ამორტიზაცია ხდება წრფივი მეთოდით გარანტიის ვადაზე. გარანტიები თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ფასდება ამ ორიდან უფრო მაღალი ღირებულებით: (i) მოსალოდნელი ზარალის მოდელის მიხედვით განსაზღვრული გარანტირებული დავალიანების ზარალის რეზერვის ოდენობა და (ii) თანხის დარჩენილი არაამორტიზებული ნაშთი თავდაპირველი აღიარებისას. გარდა ამისა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის აღიარება ხდება მისაღები საკომისიოსთვის, რომელიც აღიარებულია აქტივის სახით ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

ვალდებულების შესრულების გარანტია. ვალდებულების შესრულების გარანტია არის ხელშეკრულება, რომელიც ითვალისწინებს კომპენსაციას, თუ მეორე მხარე ვერ შეასრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას. ასეთი ხელშეკრულებები, საკრედიტო რისკთან ერთად, არაფინანსურ, ვალდებულების შესრულების რისკსაც გადასცემს. ვალდებულების შესრულების გარანტიები თავდაპირველად აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც, როგორც წესი, დამონმებულია მიღებული საკომისიო თანხის ოდენობით. ამ თანხის ამორტიზაცია ხდება წრფივი მეთოდით ხელშეკრულების ვადაზე. ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, ვალდებულების შესრულების გარანტიის ხელშეკრულებები ფასდება შემდეგ ორ თანხას შორის უდიდესით: (ა) თავდაპირველი აღიარებისას გამოანგარიშებული თანხის არაამორტიზებული ნაშთი და (ბ) ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ხელშეკრულების დაფარვისთვის საჭირო ხარჯის ყველაზე მიახლოებული შეფასება, დისკონტირებული დღევანდელ ღირებულებამდე. როდესაც ჯგუფს აქვს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლება, მიმართოს თავის მომხმარებელს ვალდებულების შესრულების გარანტიის ხელშეკრულების დასაფარად გადახდილი თანხების ამოსაღებად, ეს თანხები აღიარდება აქტივად გარანტიით მოსარგებლისთვის ზარალის კომპენსაციის გადაცემისას. ამ საკომისიოების აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში საკომისიო შემოსავლის მუხლში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

გაყიდვის და გამოსყიდვის ხელშეკრულებები. გაყიდვის და გამოსყიდვის ხელშეკრულებები („რეპო ხელშეკრულებები“), რომლებიც ეფექტურად უზრუნველყოფს კრედიტორის უკუგების გადაცემას კონტრაქტისთვის, აღირიცხება, როგორც უზრუნველყოფილი ფინანსური ტრანსაქციები. კრედიტორი მსესხებელს გადასცემს ფულად სახსრებს და მიიღებს ფასიან ქაღალდს, როგორც უზრუნველყოფის საგანს. ასეთი გაყიდვისა და გამოსყიდვის ხელშეკრულებების ფარგლებში გაყიდული ფასიანი ქაღალდების აღიარება არ წყდება. ფასიანი ქაღალდების რეკლასიფიკაცია არ ხდება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუ მიმღებ მხარეს ხელშეკრულებით არ აქვს ფასიანი ქაღალდების გაყიდვის ან ხელახლა დაგირავების უფლება ან პრაქტიკა, რა შემთხვევაშიც მათი რეკლასიფიკაცია ხდება გამოსყიდვის მოთხოვნებზე. შესაბამისი ვალდებულება აისახება საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ არსებული ვალდებულებების ოდენობით. გამოსყიდვის ხელშეკრულებები მოკლევადიანი ხასიათისაა. სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ან ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები, რომლებიც რეკლასიფიცირებულია გამოსყიდვის მოთხოვნებზე, კვლავაც აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით ან ამორტიზებული ღირებულებით, შესაბამისი თანმიმდევრობით, ამ კატეგორიის აქტივების სააღრიცხვო პოლიტიკების შესაბამისად.

გადაყიდვის ხელშეკრულებების („უკურეპო ხელშეკრულებები“) ფარგლებში შესყიდული ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც ეფექტურად უზრუნველყოფს კრედიტორის უკუგების გადაცემას ჯგუფისთვის, აღირიცხება, როგორც მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ ან მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები, რომელიც უფრო მიზანშეწონილია. სხვაობა გაყიდვისა და გამოსყიდვის ფასებს შორის აღირიცხება, როგორც საპროცენტო შემოსავალი და დაერიცხება რეპო გარიგებების შეთანხმებების ვადას ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეოთხით.

კონტრაქტებისთვის ფიქსირებული საკომისიოთი გადაცემული ფასიანი ქაღალდები ფინანსურ ანგარიშგებაში რჩება მათ თავდაპირველ კატეგორიაში ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუ კონტრაქტს არ აქვს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლება ან პრაქტიკა, გაყიდოს ან ხელახლა დააგირავოს ფასიანი ქაღალდები, რა შემთხვევაშიც ისინი რეკლასიფიცირდება და ცალ-ცალკე აისახება. ფიქსირებული საკომისიოთი მიღებული ფასიანი ქაღალდები არ აღირიცხება ფინანსურ ანგარიშგებაში, თუ ისინი არ იყიდება მესამე მხარეებზე, რა შემთხვევაშიც ყიდვა და გაყიდვა წლის მოგებაში ან ბარალში აღირიცხება, როგორც სავაჭრო ფასიანი ქაღალდებიდან მიღებულ შემოსულობას გამოკლებული ბარალი. ფასიანი ქაღალდების დაბრუნების ვალდებულება აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით სხვა ნასესხებ სახსრებში. გაყიდვის და გამოსყიდვის ხელშეკრულებების ფარგლებში შესყიდული ფასიანი ქაღალდების კლასიფიკაციის მიხედვით, ჯგუფი გამოსყიდვის მოთხოვნებს მიაკუთვნებს შეფასების შემდეგი კატეგორიებიდან ერთ-ერთს: ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ბარალში ასახვით.

ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები. თუ ჯგუფი არის მოიჯარე ისეთ იჯარაში, რომელიც არსებითად გადასცემს საკუთრებასთან დაკავშირებულ ყველა რისკსა და სარგებელს მოიჯარეს, იჯარით გადაცემული აქტივები აისახება, როგორც ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები და აღირიცხება სამომავლო საიჯარო გადახდების დღევანდელი ღირებულებით. ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები თავდაპირველად აღიარდება სანყისი თარიღით (როდესაც იწყება იჯარის ვადა) იჯარის გაფორმების თარიღით (საიჯარო ხელშეკრულების ვადასა და მხარეების მიერ იჯარის მთავარი პირობების შესრულების ვალდებულების აღების თარიღს შორის უადრესი) დადგენილ დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.

სხვაობა მთლიან მოთხოვნებსა და მის დღევანდელ ღირებულებას შორის წარმოადგენს გამოუმუშავებელი ფინანსურ შემოსავალს. ამ შემოსავლის აღიარება ხდება იჯარის ვადის განმავლობაში წმინდა საინვესტიციო მეოთხის გამოყენებით (გადასახადით დაბეგრამდე), რაც ასახავს მუდმივ პერიოდულ უკუგების განაკვეთს. ნაზარდი დანახარტები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება იჯარაზე მოლაპარაკებას და იჯარის გაფორმებას, აისახება ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების თავდაპირველ შეფასებაში და ამცირებს საიჯარო ვადის განმავლობაში შემოსავლის ოდენობას. იჯარებიდან ფინანსური შემოსავალი აღირიცხება მოგებაში ან ბარალში საპროცენტო შემოსავლის მუხლში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი განისაზღვრება იმავე წესით, როგორც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული სესხები და ავანსები და აღიარდება რეზერვის ანგარიშის მეშვეობით, რათა მოთხოვნების წმინდა საბალანსო ღირებულება ჩამოიწეროს მოსალოდნელი ფულადი

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

ნაკადების დღევანდელ ღირებულებამდე, რომელიც დისკონტირებულია საიჯარო ინვესტიციებში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთით. არსებობს „სამი სტადიის“ მეთოდი, რომელიც ეყრდნობა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების საკრედიტო ხარისხის ცვლილებას. მყისიერი ზარალი, რომელიც უდრის 12-თვიან საკრედიტო ზარალს, აღირიცხება ფინანსური იჯარების თავდაპირველი აღიარებისას, რომლებიც არ არის დეფოლტის სიტუაციაში. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი, გაუფასურება ფასდება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის, და არა 12-თვიანი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე. სავარაუდო სამომავლო ფულადი ნაკადები ასახავს იმ ფულად ნაკადებს, რომლებიც შეიძლება წარმოიქმნას იჯარას დაქვემდებარებული აქტივების მიღებიდან და გაყიდვიდან.

ჯგუფი, როგორც წესი, ფინანსური იჯარის ხელშეკრულებებს ისე აყალიბებს, რომ მოიჭარებოდეს მინიმალურ ავანსს აღჭურვილობის შესყიდვის ფასის 20%-ის ოდენობით იჯარის ვადის დასაწყისში. ჯგუფი საკუთრების უფლებს ფლობს საიჯარო აქტივებზე იჯარის ვადის განმავლობაში. აქტივზე საკუთრების უფლება ფინანსური იჯარის ხელშეკრულების ფარგლებში მოიჭარეს გადაეცემა სახელშეკრულებო ვადის დასასრულს, საიჯარო გადახდების სრულად დაფარვის ჩათვლით. იჯარის ვადა, ზოგადად, ხუთ წლამდეა.

უზრუნველყოფის საგნის საჭირო მოცულობა და ტიპი დამოკიდებულია მსესხებლის საკრედიტო რისკის შეფასებაზე. მიღებული უზრუნველყოფის ძირითადი ტიპებია:

- საიჯარო აქტივები (მარაგები და აღჭურვილობა);
- წინასწარი შენატანი;
- უძრავი ქონება;
- მესამე მხარის გარანტიები.

უზრუნველყოფის საგნის ფინანსური ეფექტი წარმოდგენილია უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებების ცალ-ცალკე წარმოდგენით (i) იმ აქტივებისთვის, სადაც უზრუნველყოფის საგნის და საკრედიტო ხარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებები უტოლდება ან აღემატება აქტივის საბალანსო ღირებულებას („ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები“) და (ii) იმ აქტივებისთვის, სადაც უზრუნველყოფის საგანი და საკრედიტო ხარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებები ნაკლებია აქტივის საბალანსო ღირებულებაზე („არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები“).

ჯგუფი თავის პორტფელს ანაწილებს სამ სტადიაზე:

- 1-ლი სტადია – აქტივები, რომლებზეც არ დაფიქსირებულა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ;
- მე-2 სტადია – აქტივები, რომლებზეც დაფიქსირდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ;
- მე-3 სტადია – დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი კრედიტები.

1-ლი სტადიის დავალიანებისთვის ჯგუფი ქმნის 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, ხოლო მე-2 და მე-3 სტადიებისთვის – არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს.

მე-2 სტადიაზე კლასიფიცირების მიზნით ჯგუფი იყენებს როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ კრიტერიუმებს, მათ შორის, და არა მხოლოდ:

- 30-დღიანი ვადაგადაცილება;
- თავდაპირველი აღიარების შემდეგ მსესხებლის რისკის კატეგორიის გაუარესება;

დეფოლტის განმარტება მოიცავს ისეთ კრიტერიუმებს, როგორცაა: (i) 90 ვადაგადაცილებული დღე, (ii) ფინანსური სირთულეების გამო რესტრუქტურისაცია და (iii) სხვა კრიტერიუმები, რომლებიც მინიშნებს იმაზე, რომ ნაკლებად სავარაუდოა მსესხებელმა ვალდებულება დაფაროს.

ჯგუფი საპროგნოზო ინფორმაციას იყენებს როგორც ინდივიდუალურ, ისე კოლექტიურ შეფასებებში. საპროგნოზო ინფორმაციის მიზნებისთვის ჯგუფი განსაზღვრავს შემდეგ სამ სცენარს:

- საბაზო (ყველაზე უფრო სავარაუდო);
- ოპტიმისტური (ყველაზე უფრო სავარაუდოზე უკეთესი);
- პესიმისტური (ყველაზე უფრო სავარაუდოზე უარესი);

ჯგუფი ადგენს საბაზისო მაკრო სცენარს და მხედველობაში იღებს პროგნოზებს სხვადასხვა გარე წყაროდან (საქართველოს ეროვნული ბანკი, ფინანსთა სამინისტრო, საერთაშორისო სავალუტო

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა **გაგრძელება**

ფონდი, ასევე სხვა საერთაშორისო ფინანსური დანესებულებები, რათა უზრუნველყოფს შესაბამისობა შეთანხმებულ საბაზრო მოლოდინებთან. 37-ე შენიშვნაში აღწერილია, როგორ იყენებს ჯგუფი საპროგნოზო ინფორმაციას მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად. ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები განისაზღვრება ბანკის მაკროეკონომიკური განყოფილების მიერ შემუშავებული სისტემით.

ჯგუფი მოსალოდნელ გაუფასურების ზარალს ანგარიშობს თითოეული სცენარისთვის. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საბოლოო სიდიდის მისაღებად ბანკი იყენებს ალბათობით შეწონილი საშუალოს მეთოდს, სადაც თითოეული სცენარის ალბათობა გამოყენებული წონის სახით.

კოვიდ-19-თან დაკავშირებით გადასახადისგან დროებითი გათავისუფლება აღირიცხება იმავე საფუძველზე, როგორც წარმოდგენილია ზემოთ, ფინანსური აქტივების აღიარების შეწყვეტისა და მოდიფიკაციის თავში.

შენწყვეტილ იჯარებთან დაკავშირებული მოთხოვნები. ჯგუფი შეწყვეტილ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს აღიარებს საიჯარო ხელშეკრულების შეწყვეტის მომენტში. ამ მოთხოვნების აღიარებული თანხა მოიცავს სხვაობას დასაკუთრებული აქტივების სამართლიან ღირებულებასა და ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დაუფარავ ნაშთს შორის. მოთხოვნები (მისაღები თანხები) აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით, რასაც აკლდება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი.

წინასწარ გადახდა საიჯარო აქტივების შესყიდვისთვის. საიჯარო აქტივების შესყიდვისთვის წინასწარ გადახდა მოიცავს საავანსო გადახდებს აქტივების შესასყიდად, რომლებიც იჯარით უნდა გადაიცეს. ასეთი ავანსები აღირიცხება, როგორც არაფინანსური აქტივები. იჯარის დაწყებისას საიჯარო ხელშეკრულებებზე გადახდილი ავანსები გადაინაცვლებს ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებში.

ვალდებულებები საკრედიტო დანესებულებების მიმართ. ვალდებულებები საკრედიტო დანესებულებების მიმართ აღირიცხება, როდესაც კონტრაქტული ბანკები ჯგუფს ავანსად გადასცემს ფულს ან სხვა აქტივებს. არანარმოებული ვალდებულება აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით. თუ ჯგუფი შეისყიდის თავის საკუთარ დავალიანებას, იგი აღარ აისახება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, ხოლო სხვაობა ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ საზღაურს შორის აისახება ვალის დაფარვის შედეგად მიღებულ შემოსულობაში ან ზარალში.

მომხმარებელთა ანგარიშები. მომხმარებელთა ანგარიშები არის არანარმოებული ვალდებულებები ფიზიკური პირების, სახელმწიფოს ან იურიდიული პირების მიმართ და აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით.

სუბორდინირებული ვალი. სუბორდინირებული ვალის გადახდა შეიძლება მხოლოდ ლიკვიდაციის შემთხვევაში უფრო მაღალი პრიორიტეტის მქონე კრედიტორების მოთხოვნების დაკმაყოფილების შემდეგ და აისახება ბანკის მეორად კაპიტალში. სუბორდინირებული ვალი აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით.

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები. გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს ჯგუფის მიერ გამოშვებულ მარტივ თამასუქებს, ობლიგაციებს, სადეპოზიტო სერტიფიკატებს და სავალო ვალდებულებებს. სავალო ფასიანი ქაღალდები აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით. თუ ჯგუფი შეისყიდის საკუთარ სავალო ფასიან ქაღალდებს, მათ ამოიღებენ ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგებიდან, ხოლო სხვაობა ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ საზღაურს შორის აისახება ვალის დაფარვის შედეგად მიღებულ შემოსულობაში.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები, მათ შორის სავალუტო ხელშეკრულებები, საპროცენტო განაკვეთის ფიქსირსები, ფორვარდული განაკვეთის ხელშეკრულებები, სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის სვოპები, სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის ოფციონები აღიარებულია მათი სამართლიანი ღირებულებით. ჯგუფი ასევე თავის კონტრაქტულ ბანკებთან მიმართებაში ახდენს ანაბრების გაქვითვას ვალუტის გადაცვლის მიზნით. ასეთი ანაბრები იურიდიულად განცალკევებულია, მაგრამ არის აგრეგირებული და აღირიცხება ერთიანი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის სახით (სავალუტო სვოპი) ნეტოს საფუძველზე, როდესაც (i) ანაბრების განთავსება ხდება ერთსა და იმავე დროს და ერთმანეთის გათვალისწინებით, (ii) ჰყავთ ერთი და იგივე კონტრაქტული, (iii) აქვთ ერთი და იგივე რისკი, და (iv) არ არსებობს ოპერაციების განცალკევების მიზანი, რომლის მიღწევაც არ შეიძლება ერთიანი ოპერაციით. ყველა წარმოებული ინსტრუმენტი

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო კოლიტიკა გაგრძელება

აღრიცხვება აქტივად, როდესაც სამართლიანი ღირებულება დადებითია და ვალდებულებად, როცა სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია. წარმოებული ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების ცვლილებები აისახება მოგებაში ან ზარალში. ჯგუფი ამ ინსტრუმენტებზე ჰეჯირების აღრიცხვას არ აწარმოებს. გარკვეული წარმოებული ინსტრუმენტები, რომლებიც ჩართულია სხვა ფინანსურ ინსტრუმენტებში, აღრიცხვება, როგორც ცალკე მდგომი წარმოებული ინსტრუმენტები, როდესაც მათი რისკები და მახასიათებლები არ არის მჭიდროდ დაკავშირებული ძირითადი ხელშეკრულების რისკებთან და მახასიათებლებთან.

როდესაც წარმოებული ინსტრუმენტები ფორმდება დაფინანსების ხარჯის შესამცირებლად, შესაბამისი საპროცენტო ეფექტი აისახება წმინდა საპროცენტო შემოსავალში, სრული შემოსავლის ანგარიშგების ცალკე მუხლის სახით.

გუდვილი. გუდვილი აღრიცხვება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული გაუფასურების ზარალი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. ჯგუფი ამონებს გუდვილის გაუფასურებას სულ მცირე ყოველწლიურად და ყოველთვის, როცა არსებობს გუდვილი გაუფასურების შესაძლო ნიშნები. გუდვილი ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულზე ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების ჯგუფებზე, რომლებიც სავარაუდოდ საწარმოთა გაერთიანების შედეგად მიღებული სინერგიიდან სარგებელს მიიღებენ. ასეთი ერთეულები ან ერთეულების ჯგუფები წარმოადგენს უმცირეს დონეს, რომელზეც ჯგუფი ახდენს გუდვილის მონიტორინგს და ისინი უნდა აღემატებოდეს საოპერაციო სეგმენტის სიდიდეს. ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ფარგლებში ისეთი ოპერაციის შეწყვეტის შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი, რომელზეც გუდვილი იყო განაწილებული, შეიცავს შეწყვეტილ ოპერაციასთან დაკავშირებული გუდვილის საბალანსო ღირებულებას. ეს, როგორც წესი, ფასდება შეწყვეტილი ოპერაციისა და ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის დარჩენილი ნაწილის ხვედრითი წილის საფუძველზე.

შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობები. შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობა აღრიცხულია თვითღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურების რეზერვი, სადაც საჭიროა. შექმნილი შვილობილი კომპანიების შენობების და აღჭურვილობის თვითღირებულება არის შექმნის თარიღისთვის შეფასებული სამართლიანი ღირებულება.

უმნიშვნელო რემონტისა და ტექნიკური მომსახურების ხარჯების აღიარება ხდება ხარჯების ნაწილში მათი განვეისთანავე. შენობა-ნაგებობებისა და მოწყობილობების ძირითადი ნაწილების ან კომპონენტების შეცვლის ხარჯები კაპიტალიზდება და შეცვლილი ნაწილები ჩამოიწერება.

თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ხელმძღვანელობა აფასებს, არსებობს თუ არა შენობა-ნაგებობებისა და მოწყობილობების გაუფასურების რაიმე ნიშანი. ასეთი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში, ხელმძღვანელობა განსაზღვრავს აღდგენით ღირებულებას, რომელიც განისაზღვრება, როგორც აქტივის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და მისი გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. საბალანსო ღირებულება მცირდება აღდგენით ღირებულებამდე და გაუფასურების ზარალი აისახება წლის მოგებაში ან ზარალში. გაუფასურების ზარალი, რომელიც აღიარებულია აქტივისათვის წინა წლებში, შებრუნდება, თუ ადგილი ჰქონდა ცვლილებას გაანგარიშებებში, რომლებიც გამოყენებული იქნა აქტივის გამოყენების ღირებულების ან გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებული სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის მიზნით.

გასვლის შედეგად მიღებული შემოსულობა და ზარალი, რომელიც განისაზღვრება შემოსავლის შედარებით საბალანსო ღირებულებასთან, აღიარდება წლის მოგებაში ან ზარალში (სხვა საოპერაციო შემოსავალში ან ხარჯებში). გაუფასურების შემთხვევაში, შენობა და აღჭურვილობა ჩამოფასდება მათი გამოყენების ღირებულებასა და გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებას შორის უდიდეს ღირებულებამდე. თანხა, რომლითაც საბალანსო ღირებულების მცირდება, აისახება მოგებაში ან ზარალში. გაუფასურების ზარალი, რომელიც აღიარებულია აქტივისათვის წინა წლებში, შებრუნდება, თუ ადგილი ჰქონდა ცვლილებას გაანგარიშებებში, რომლებიც გამოყენებული იქნა აქტივის გამოყენების ღირებულების ან გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებული სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის მიზნით.

ცვეთა. მიწისა და მიმდინარე მშენებლობის ცვეთა არ ხდება შენობა-ნაგებობებისა და მოწყობილობების სხვა ერთეულების და აქტივის გამოყენების უფლების ცვეთა გამოიანგარიშება დარიცხვის წრფივი მეთოდით, რათა მოხდეს მათი ხარჯის განაწილება ნარჩენ ღირებულებაზე მათი სავარაუდო სასარგებლო გამოყენების ვადის განმავლობაში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

აქტივი	სასარგებლო მომსახურების ვადა
შენობა-ნაგებობები	30-110 წელი;
ავეჯი და მოწყობილობები	5-8 წელი;
კომპიუტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურვილობა	3-8 წელი;
სატრანსპორტო საშუალებები	4-5 წელი;
სხვა აღჭურვილობა	2-10 წელი;
აქტივის გამოყენების უფლება	შესაბამისი იჯარის ვადა;
საიტარო ქონების გაუმჯობესება	შესაბამისი იჯარის ვადა ან, თუ არ არის განსაზღვრული, არაუმეტეს 7 წელი.
არამატერიალური აქტივები	1-20 წელი;

აქტივის ნარჩენი ღირებულება არის სავარაუდო თანხა, რომელსაც ჯგუფი ამჟამად მიიღებდა ამ აქტივის გაყიდვით, რასაც აკლდება გაყიდვის სავარაუდო ხარჯები, იმ შემთხვევაში, თუ აქტივები უკვე იმ სიძველისა და იმ მდგომარეობაშია, როგორც ეს მოსალოდნელია მისი სასარგებლო გამოყენების ვადის ბოლოს. აქტივის ნარჩენი ღირებულება ნულია თუ ჯგუფი მოელის აქტივის გამოყენებას მისი ფიზიკური მომსახურების ვადის ბოლომდე. ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოს აქტივების ნარჩენი ღირებულება და სასარგებლო მომსახურების ვადები გადაისინჯება და, საჭიროების შემთხვევაში, დაკორექტირდება.

საინვესტიციო ქონება. საინვესტიციო ქონება არის უძრავი ქონება, რომელსაც ჯგუფი ფლობს საიტარო შემოსავლის მისაღებად ან კაპიტალის ღირებულების ზრდისთვის, ან ორივე მიზნით, და რომელსაც თვითონ არ იკავებს.

საინვესტიციო ქონება აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურების ანარჩებების გამოკლებით, სადაც საჭიროა. მისი ამორტიზაცია ხდება დარიცხვის წრფივი მეთოდით მოსალოდნელ სასარგებლო მომსახურების 30-50 წლიან ვადაზე. საინვესტიციო ქონების გაუფასურების ნიშნების აღმოჩენის შემთხვევაში, ჯგუფი ანაზღაურებად ღირებულებას აფასებს, როგორც გამოყენების ღირებულებასა და გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებას შორის უდიდესს. საინვესტიციო ქონების საბალანსო ღირებულების ჩამოფასება ხდება მის ანაზღაურებად ღირებულებამდე წლის მოგებაზე ან ზარალზე დარიცხვით. წინა წლებში აღიარებული გაუფასურების ზარალი შემობრუნდება, თუ მოხდა შემდგომი ცვლილება აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების განმსაზღვრელ პროგნოზებში.

მიწა, რომელიც საინვესტიციო ქონებას მიეკუთვნება, არ ცვდება. საინვესტიციო ქონების სხვა მუხლების ცვეთა იანგარიშება დარიცხვის წრფივი მეთოდით, რათა მოხდეს მათი თვითღირებულების განაწილება ნარჩენ ღირებულებებზე მათი სავარაუდო სასარგებლო გამოყენების 30-50-წლიანი ვადის განმავლობაში. საინვესტიციო ქონების ნარჩენი ღირებულებები შეფასებულია ნულით.

გამომუშავებული საიტარო შემოსავალი აღირიცხება წლის მოგებაში ან ზარალში საოპერაციო შემოსავლის ნაწილში.

შემდგომი დანახარჯები მხოლოდ მაშინ კაპიტალიზდება აქტივის საბალანსო ღირებულებაზე, თუ ჯგუფი მოელის დანახარჯებთან დაკავშირებული სამომავლო ეკონომიკური სარგებლის მიღებას და თუ შესაძლებელია თვითღირებულების სათანადო სიზუსტით შეფასება. ყველა დანარჩენი რემონტისა და ტექნიკური მომსახურების ხარჯები ტარდება ხარჯების ნაწილში მათი განვეისთანავე. თუ საინვესტიციო ქონებას დაიკავებს მესაკუთრე, მოხდება მისი რეკლასიფიკაცია შენობებად და აღჭურვილობად.

არამატერიალური აქტივები. ჯგუფის არამატერიალურ აქტივებს, გუდვილის გარდა, სასარგებლო მომსახურების განსაზღვრული ვადები აქვთ და მათში, ძირითადად შედის, კომპიუტერების პროგრამული უზრუნველყოფა. შეძენილი პროგრამული უზრუნველყოფის ლიცენზიების კაპიტალიზება ხდება იმ ხარჯების საფუძველზე, რომლებიც განეულია კონკრეტული პროგრამული უზრუნველყოფის შესაძენად და სამუშაო პირობებში მოსაყვანად. ჯგუფის კონტროლის ქვეშ მყოფ იდენტიფიცირებად და უნიკალურ პროგრამული უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული ხარჯები აღირიცხება, როგორც არამატერიალური აქტივები, თუ მოსალოდნელია, რომ შემოდინებული ზღვრული ეკონომიკური სარგებელი გადააჭარბებს ხარჯებს. კაპიტალიზებული დანახარჯები მოიცავს პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების გუნდში შემავალ თანამშრომლებზე განეულ დანახარჯებს და პირდაპირ ზედნადებ ხარჯს. ყველა სხვა ხარჯი, რომელიც კომპიუტერების პროგრამულ უზრუნველყოფას უკავშირდება, მაგ. მატერიალურ-

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო კოლიტიკა გაგრძელება

ტექნიკური უზრუნველყოფა, აღრიცხვა მათი განვითარების დროს. კაპიტალიზებული პროგრამული უზრუნველყოფის ამორტიზაცია ხდება 1-დან 20 წლამდე სავარაუდო სასარგებლო გამოყენების ვადაზე ამორტიზაციის დარიცხვის წრფივი მეთოდით.

იჯარის აღრიცხვა ჯგუფის, როგორც მოიჯარის მიერ. ჯგუფს იჯარით აქვს აღებული ოფისის, ფილიალების და სერვისცენტრების შენობები. იჯარა აღიარდება აქტივის გამოყენების უფლებით და როგორც შესატყვისი ვალდებულება იმ თარიღით, როდესაც იჯარით გადაცემული აქტივი ჯგუფის მიერ გამოყენებისთვის ხელმისაწვდომია. ყოველი იჯარის გადახდა განაწილდება ვალდებულებას და საფინანსო ხარჯებს შორის. ფინანსური ხარჯები იჯარის მთლიანი ვადის განმავლობაში, თითოეულ საანგარიშგებო პერიოდზე ისე უნდა განაწილდეს, რომ წარმოიქმნას მუდმივი პერიოდული საპროცენტო განაკვეთი, თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ვალდებულებების ნაშთის მიმართ. აქტივის გამოყენების უფლება აღიარდება თვითღირებულებით და ცვეთა ერიცხება წრფივი მეთოდით, აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადასა და იჯარის ვადას შორის უფრო ხანმოკლე პერიოდზე.

იჯარიდან წარმოქმნილი ვალდებულებების შეფასება თავდაპირველად ხდება მათი დისკონტირებული ღირებულების საფუძველზე. საიჯარო ვალდებულებები შედგება ქვემოთ მოყვანილი საიჯარო გადასახდელების წმინდა დისკონტირებული ღირებულებისგან:

- ფიქსირებულ გადახდებს (მათ შორის, არსებითად ფიქსირებულ გადახდებს), მიღებული წამახალისებელი საიჯარო გადახდების გამოკლებით;
- ცვლად საიჯარო გადახდებს, რომლებიც ეფუძნება ინდექსს ან განაკვეთს;
- თანხებს, რომლებსაც მოსალოდნელია, რომ მოიჯარე გადაიხდის ნარჩენი ღირებულების გარანტიების მიხედვით;
- შესყიდვის არჩევანის უფლების ფასს, თუ საკმარისად სარწმუნოა, რომ მოიჯარე გამოიყენებს ამ უფლებას, და
- იჯარის ვადამდე შეწყვეტისთვის ჯარიმების გადახდას, თუ იჯარის ვადა ასახავს მოიჯარის მიერ იჯარის ვადამდე შეწყვეტის არჩევანის უფლების გამოყენებას.

საიჯარო გადახდების დისკონტირება ხდება საიჯარო ხელშეკრულებაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთით. თუ ამ განაკვეთის განსაზღვრა შეუძლებელია, გამოიყენება მოიჯარის ზღვრული სასესიო განაკვეთი, რომელიც წარმოადგენს განაკვეთს, რომელსაც მოიჯარე გადაიხდის მსგავსი ღირებულების აქტივის მოსაპოვებლად საჭირო სესხით სარგებლობისთვის ანალოგიურ ეკონომიკურ გარემოში ანალოგიური პირობებით.

საიჯარო აქტივის გამოყენების უფლება ფასდება თვითღირებულებით და მოიცავს შემდეგს:

- საიჯარო ვალდებულების თავდაპირველი შეფასების თანხა;
- ნებისმიერი საიჯარო გადახდა, გადახდილი იჯარის დანებების თარიღით ან მანამდე, შემცირებული მიღებული ნებისმიერი საიჯარო შეღავათით;
- ყოველგვარი თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები, და
- აღდგენის დანახარჯები.

ზემოაღნიშნულიდან გამონაკლისის სახით, ჯგუფი მოკლევადიან იჯარებს და დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარებს აღრიცხავს საიჯარო გადახდების აღიარებით საოპერაციო ხარჯად დარიცხვის წრფივი მეთოდით.

იჯარის პირობის განსაზღვრისას ჯგუფის ხელმძღვანელობა ითვალისწინებს ყველა ფაქტსა და გარემოებას, რომელიც განაპირობებს ვადის გაგრძელების არჩევანის უფლების გამოყენების და არა იჯარის შეწყვეტის უფლების გამოყენების ეკონომიკურ სტიმულს. იჯარის გაგრძელების არჩევანის უფლება (ან იჯარის ვადამდე შეწყვეტის არჩევანის უფლების გამოყენების შემდგომი პერიოდი) იჯარის პირობებში ასახება მხოლოდ მაშინ, თუ საკმარისად სარწმუნოა, რომ იჯარა გაგრძელდება (ან არ შეწყდება).

ჯგუფმა გამოიყენა ფასს 16-ის შესწორება „კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის დათმობა“ მეიჯარეების მხრიდან 2020 წელს და ამ შესწორების მოქმედების გახანგრძლივება 2021 წელს, შესაბამისად. ეს დათმობები აღრიცხა, როგორც საიჯარო ვალდებულების და ცვალებადი ქირის შემცირება იმ პერიოდში, როდესაც ისინი დაუშვეს. თანხა არ იყო არსებითი ფინანსური ანგარიშგებისთვის.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა **გაგრძელება**

საოპერაციო იჯარის აღრიცხვა ჯგუფის, როგორც მეიჯარის მიერ. როდესაც აქტივები საოპერაციო იჯარით გაიცემა, მისაღები საიჯარო გადასახადის აღიარება ხდება იჯარიდან შემოსავლად წრფივი მეთოდით იჯარის მთელ პერიოდზე.

მოგების გადასახადი. მოგების გადასახადები გათვალისწინებულია ფინანსურ ანგარიშგებაში კანონმდებლობის შესაბამისად, რომელიც ამოქმედებული ან არსებითად ამოქმედებული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის შესაბამის ტერიტორიებზე, სადაც მოქმედებს ბანკი და მისი შვილობილი საწარმოები. მოგების გადასახადის ხარჯი/შელავათი მოიცავს მიმდინარე გადასახადს და გადავადებულ გადასახადს და მისი აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მისი აღიარება ხდება პირდაპირი სხვა სრულ შემოსავალში, რადგან იგი დაკავშირებულია ტრანსაქციებთან, რომლებიც აგრეთვე პირდაპირ აღიარებულია იმავე ან სხვა პერიოდის სხვა სრულ შემოსავალში.

მიმდინარე გადასახადი არის ის თანხა, რომელიც საგადასახადო ორგანოებს უნდა გადაეხადოს ან მათგან დაბრუნებული იქნას დასაბეგრ მოგებასა, თუ ზარალთან მიმართებაში მიმდინარე და წინა პერიოდებისათვის. თუ ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცება მოხდა შესაბამისი საგადასახადო დეკლარაციების შევსების წინ, დასაბეგრი მოგება თუ ზარალი ემყარება მიახლოებულ შეფასებებს. გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა, აღირიცხება ადმინისტრაციულ და სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

გადავადებული მოგების გადასახადის დარიცხვა ხორციელდება ვალდებულებების აღრიცხვის მეთოდის გამოყენებით საგადასახადო ზარალის მომდევნო პერიოდებზე გადატანის შემთხვევაში და აქტივებისა და ვალდებულებების საგადასახადო ბაზასა და ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის მათ საბალანსო ღირებულებებს შორის არსებულ დროებით სხვაობებზე. თავდაპირველი აღიარების გამონაკლის შემთხვევებში, გადავადებული გადასახადები არ აღირიცხება ისეთი აქტივის ან ვალდებულების თავდაპირველი აღიარებისას არსებული დროებითი სხვაობებისთვის, რომლებიც მონაწილეობს არა საწარმოთა გაერთიანების, არამედ სხვა ტიპის გარიგებაში, თუ ეს გარიგება თავდაპირველი აღიარებისას არ ახდენს გავლენას არც სააღრიცხვო და არც დასაბეგრ მოგებაზე. გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები არ აღირიცხება დროებითი სხვაობებისთვის გუდვილის თავდაპირველი აღიარებისას და შემდგომში გუდვილისთვის, რომელიც არ არის გამოქვითვადი საგადასახადო მიზნებისთვის. გადავადებული გადასახადის ნაშთი ფასდება საგადასახადო განაკვეთებით, რომლებიც ამოქმედებულია ან არსებითად ამოქმედებულია ანგარიშგების პერიოდის ბოლოსთვის და რომლებიც სავარაუდოდ იმოქმედებს დროის იმ მონაკვეთში, როდესაც დროებითი სხვაობები შებრუნდება ან მომდევნო პერიოდებზე გადატანილი საგადასახადო ზარალი გამოიყენება.

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება მხოლოდ ჯგუფის ცალკეულ კომპანიებში. დროებით გამოქვითვად სხვაობებზე გადავადებული საგადასახადო აქტივები და მომდევნო პერიოდებზე გადატანილი საგადასახადო ზარალი აისახება იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს ალბათობა სამომავლო დასაბეგრი მოგებისა, რომლიდანაც შესაძლებელი იქნება გამოქვითვა.

გადავადებული მოგების გადასახადი ირიცხება შვილობილი კომპანიების შეძენის შემდგომ გაუნაწილებელ მოგებაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ჯგუფი აკონტროლებს კომპანიის საღივიდნოდ პოლიტიკას და სავარაუდოა, რომ ახლო მომავალში სხვაობა არ შებრუნდება დივიდენდების მეშვეობით ან სხვაგვარად.

განუსაზღვრელი საგადასახადო სტატუსი. ჯგუფის განუსაზღვრელ საგადასახადო სტატუსს ხელმძღვანელობა ხელახლა აფასებს ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის დასასრულს. ვალდებულებები აღირიცხება მოგების გადასახადის იმ პოზიციებისთვის, რომლებზეც ხელმძღვანელობის აზრით, უფრო არის მოსალოდნელი დამატებითი გადასახადების დაკისრება, თუ ამ პოზიციებს საგადასახადო ორგანოები ეჭვქვეშ დააყენებენ. შეფასება ეფუძნება საგადასახადო კანონმდებლობების ინტერპრეტაციებს, რომლებიც ამოქმედდა ან ფაქტობრივად შევიდა ძალაში საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის, ასევე ამ საკითხებთან დაკავშირებით სასამართლოს ან სხვა უწყების ნებისმიერ გადაწყვეტილებას. ვალდებულებები ჯარიმების, პროცენტის და გადასახადების სახით, რომლებიც არ არის დაკავშირებული მიღებულ შემოსავალთან, აღიარებულია იმ ოდენობით, რა ოდენობითაც ხელმძღვანელობა აფასებს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ამ ვალდებულებების დაფარვისთვის საჭირო დანახარჯებს.

2. მნიშვნელოვანი საარისსოვო პოლიტიკა გაგრძელება

ვალდებულებების და ხარჯების რეზერვი. ვალდებულებების და ხარჯების რეზერვები არის არაფინანსური ვალდებულებები, რომელთა მთავარი მახასიათებლებია დაუმოსტრირებელი დრო და თანხის ოდენობა. მათი დარიცხვა ხდება მაშინ, როდესაც ჯგუფს წარსული მოვლენების გამო აქვს მიმდინარე იურიდიული თუ პრაქტიკული გამოძინარე ვალდებულება და მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის მქონე რესურსების გადინება ვალდებულების დასაფარად. ასევე, შესაძლებელია ვალდებულების თანხის საიმედოდ განსაზღვრა. არსებითი ანარიცხები მოიცავს ანარიცხებს ვალდებულების შესრულების გარანტიებისთვის და საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისთვის.

სააქციო კაპიტალი. ჩვეულებრივი აქციები დისკრეციული დივიდენდებით კლასიფიცირდება, როგორც კაპიტალი. ახალი აქციების ან ოფციონების გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული ზღვრული ხარჯები კაპიტალში ნაჩვენებია, როგორც გამოქვითვები კაპიტალის შემოსავლებიდან, გადასახადის გათვალისწინებით. გამოშვებული აქციების ნომინალურ ღირებულებაზე მეტი ნებისმიერი სამართლიანი ღირებულების მქონე მიღებული საფასური აღირიცხება, როგორც დამატებითი შენატანები კაპიტალში.

დივიდენდები. დივიდენდების აღიარება კაპიტალში კაპიტალში ხდება იმავე პერიოდში, რომელშიც ისინი ცხადდება. ანგარიშების პერიოდის დასრულების შემდეგ და ფინანსური ანგარიშების გამოსაშვებად დამტკიცებამდე გამოცხადებული დივიდენდების შესახებ ინფორმაცია მოცემულია „ანგარიშების პერიოდის შემდგომი მოვლენების“ თავში.

შემოსავლის და ხარჯის აღიარება. ყველა სავალო ინსტრუმენტის საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი აღირიცხება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, გარდა იმ ინსტრუმენტებისა, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. აღნიშნული მეთოდით ხელშეკრულების მხარეებს შორის გადახდილი თუ მიღებული ყველა საკომისიო, რომელიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის, გარიგების დანახარჯებისა და სხვა პრემიებისა თუ დისკონტების განუყოფელ ნაწილს, გადავადდება საპროცენტო შემოსავლის ან ხარჯის სახით. ჯგუფს არ აქვს საპროცენტო შემოსავალი სავალო ინსტრუმენტებზე, რომლებიც არის სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

საკომისიოები, რომლებიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, მოიცავს გაცემის საკომისიოს, რომლებიც მიღებულია, ან გადახდილია იმ საწარმოს მიერ, რომელიც დაკავშირებულია ფინანსური აქტივის შექმნასა თუ შესყიდვასთან, ან ფინანსური ვალდებულების გამოშვებასთან, მაგალითად, გასამრჯელოები კრედიტუნარიანობის შეფასებისათვის, გარანტიების, თუ უზრუნველყოფის დარეგისტრირება და შეფასება, ინსტრუმენტის ვადებზე მოლაპარაკება და ტრანსაქციის დოკუმენტაციის დამუშავება. ჯგუფის მიერ მიღებული თანხები სესხების საბაზრო საპროცენტო განაკვეთში გასაცემად, არის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელი ნაწილი, იმ შემთხვევაში თუ მოსალოდნელია, რომ ჯგუფი გააფორმებს კონკრეტულ სასესხო ხელშეკრულებას და არ დააპირებს ამ სესხის გაყიდვას გაცემის თარიღიდან მოკლე პერიოდში. ჯგუფი არ აღირიცხავს სასესხო ვალდებულებებს, როგორც ფინანსურ ვალდებულებებს, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

საპროცენტო შემოსავალი გამოითვლება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის ფინანსური აქტივის საერთო საბალანსო ღირებულებებიდან, გარდა (i) ფინანსური აქტივებისა, რომლებიც არის დეფოლტის სიტუაციაში (მე-3 სტადია), როდესაც საპროცენტო შემოსავალი გამოითვლება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვით დაკორექტირებული ინსტრუმენტის ამორტიზებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით, და (ii) ფინანსური აქტივებისა, რომლებიც დეფოლტის სიტუაციაში შექმნილი ან შექმნილი ფინანსური აქტივებია, რომლებისთვისაც კრედიტით კორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დარიცხვა ხდება ამორტიზებულ ღირებულებაზე.

ყველა დანარჩენი საკომისიო და სხვა შემოსავლის და ხარჯის მუხლი ჩვეულებრივ აღირიცხება მიღებისთანავე კონკრეტული ტრანსაქციის დასრულების მითითებით, რომელიც ფასდება რეალურად განეული მომსახურების საფუძველზე, გასაწევი მთლიანი მომსახურების პროპორციულად.

საკომისიო შემოსავალი. საკომისიო შემოსავლის აღიარება ხდება დროთა განმავლობაში დარიცხვის წრფივი მეთოდით, მომსახურების განევასთან ერთად, როდესაც მომხმარებელი ერთდროულად მიიღებს და მოიხმარებს ჯგუფისგან მიწოდებულ სარგებელს. ასეთი შემოსავალი მოიცავს ანგარიშების მხარდაჭერის რეგულარულ საკომისიოს, ანგარიშის მომსახურების საკომისიოს, ანგარიშის გამომწერის საკომისიოს, პლასტიკური ბარათების წლიურ საკომისიოს და სხვა. ცვლადი საკომისიოს აღიარება ხდება მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც ხელმძღვანელობა განსაზღვრავს, რომ მაღალი ალბათობით მოსალოდნელი არ არის მნიშვნელოვანი შემობრუნება.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

სხვა საკომისიო შემოსავლის აღიარება ხდება დროის იმ მომენტში, როდესაც ჯგუფი აკმაყოფილებს შესასრულებელ ვალდებულებას, როგორც წესი, შესაბამისი ტრანზაქციის განხორციელებისთანავე. მიღებული ან მისაღები საკომისიოს თანხა წარმოადგენს გარიგების ფასს იმ მომსახურებისთვის, რომლებიც იდენტიფიცირებულია, როგორც ცალკე შესასრულებელი ვალდებულება. ასეთ შემოსავალი მოიცავს მომხმარებლის სახელით უცხოური ვალუტის ყიდვა-გაყიდვის საკომისიოს, გადახდის ოპერაციების დამუშავების საკომისიოს, პლასტიკური ბარათებით ოპერაციებს, მოვაჭრე სუბიექტის საკომისიოს, ნაღდი ფულით ანგარიშსწორების, ფულადი სახსრების მიღების ან გაცემის საკომისიოს და სხვა.

უცხოური ვალუტის კონვერტაცია. ჯგუფის წარსადგენი ვალუტა არის ქართული ლარი. ჯგუფის და ბანკის სამუშაო ვალუტა ქართული ლარია. ჯგუფის თითოეული კონსოლიდირებული საწარმოს სამუშაო ვალუტა იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტა, რომელშიც ეს საწარმო საქმიანობს. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული გარიგებები თავდაპირველად აღირიცხება სამუშაო ვალუტაში, რომლის კონვერტაცია ხდება გარიგების დღეს არსებული კურსით.

ფულადი აქტივები და ვალდებულებები გადაიყვანება თითოეული საწარმოს სამუშაო ვალუტაში ანგარიშგების შესაბამისი პერიოდის ბოლოსთვის ოფიციალური გაცვლითი კურსის მიხედვით იმ ტერიტორიებზე, სადაც ბანკი და მისი შვილობილი საწარმოები ფუნქციონირებენ. საკურსო სხვაობიდან მიღებული შემოსულობა და ზარალი გარიგებების ანგარიშსწორებისა და ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების თითოეული საწარმოს სამუშაო ვალუტაში გადაყვანის შედეგად წლის ბოლოსთვის არსებული ოფიციალური გაცვლითი კურსით, აისახება მოგებაში ან ზარალში. კონვერტაცია წლის ბოლოსთვის არსებული განაკვეთებით არ ეხება არაფულად ერთეულებს, მათ შორის კაპიტალის ინვესტიციებს. სავალუტო კურსის ცვლილების ეფექტი წილობრივი ფასიანი ქაღალდების სამართლიან ღირებულებაზე აღირიცხება, როგორც სამართლიანი ღირებულების შემოსულობის ან ზარალის ნაწილი.

ჯგუფის თითოეული სამეურნეო სუბიექტის ფინანსური მდგომარეობის შედეგები (რომელთაგან არცერთის სამუშაო ვალუტა არ არის ჰიპერინფლაციის მქონე ეკონომიკის ვალუტა) შემდეგნაირად კონვერტირდება წარსადგენი ვალუტაში:

- i. წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის თითოეული ანგარიშგების შემთხვევაში, აქტივები და ვალდებულებები კონვერტირდება შესაბამისი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს დასკვნითი კურსით;
- ii. მოგება და ხარჯები კონვერტირდება საშუალო სავალუტო კურსებით (გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ეს საშუალო კურსი არ წარმოადგენს გარიგების თარიღისთვის მოქმედი განაკვეთების კუმულაციურ ეფექტთან გონივრულ მიხლოებას, რა დროსაც შემოსავალი და ხარჯები კონვერტირდება გარიგების თარიღებით);
- iii. კაპიტალის კომპონენტების კონვერტაცია ხდება ისტორიული განაკვეთით; და
- iv. ყველა შედეგად მიღებული საკურსო სხვაობა აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში.

უცხოური ქვედანაყოფზე კონტროლის დაკარგვის შემდეგ, საკურსო სხვაობები, რომლებიც მანამდე აღიარებული იყო სხვა სრულ შემოსავალში, რეკლასიფიცირდება წლის მოგებაში ან ზარალში, როგორც გასხვისებიდან (გასვლიდან) მიღებული შემოსულობის ან ზარალის ნაწილი. შვილობილი საწარმოს ნაწილობრივი გასხვისების შემთხვევაში, კონტროლის დაკარგვის გარეშე, დაგროვილი საკურსო სხვაობების შესაბამისი ნაწილი რეკლასიფიცირდება საკუთარ კაპიტალში არამაკონტროლებელი წილის სახით.

უცხოური საწარმოს შეძენიდან წარმომდგარი გუდვილი და სამართლიანი ღირებულების კორექტირებები აღირიცხება ამ უცხოური საწარმოს აქტივებად და ვალდებულებებად და მათი კონვერტაცია ხდება დასკვნითი (საბოლოო) კურსით. 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის უცხოურ ვალუტაში კომპიანის კონვერტაციისთვის გამოყენებული საბალანსო უწყისის თარიღის საბოლოო გაცვლითი კურსი იყო: 1 გირვანქა სტერლინგი = 4.1737 (2020 წ.: 1 გირვანქა სტერლინგი = 4.4529 ლარი; 2019 წ.: 1 გირვანქა სტერლინგი = 3.7593 ლარი); 1 აშშ დოლარი = 3.0976 (2020 წ.: 1 აშშ დოლარი = 3.2766 ლარი; 2019 წ.: 1 აშშ დოლარი = 2.8677 ლარი); 1 ევრო = 3.5040 (2020 წ.: 1 ევრო = 4.0233 ლარი; 2019 წ.: 1 ევრო = 3.2095 ლარი).

ურთიერთგადაფარვა. ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა მოხდება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგადაფარვის იურიდიული უფლება და სურვილი, რომ მოხდეს ან შემხვედრი მოთხოვნების ურთიერთგაქვითვა, ან ერთდროულად აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების დაფარვა.

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა გაგრძელება

თანამშრომლებზე განეული დანახარჯები და შესაბამისი შენატანები. ხელფასები, შვებულება და ბიულეტენი, პრემიები და არაფულადი სარგებელი, ასევე აქციებზე დაფუძნებული გადახდების ფულადი სახსრებით ანგარიშსწორებული ნაწილი ირიცხება იმ წელს, რომელშიც შესაბამისი მომსახურება გაიწია ჯგუფის თანამშრომლების მიერ.

ანგარიშგება სეგმენტების მიხედვით. საოპერაციო სეგმენტების ანგარიშგება ხდება იმგვარად, რომ შესაბამისობაში იყოს ჯგუფის მთავარი საოპერაციო გადაწყვეტილებების მიმღებისთვის მომზადებულ შიდა ანგარიშგებასთან. სეგმენტები, რომელთა შემოსავალი, შედეგი ან აქტივები ყველა სეგმენტის ათი პროცენტი ან მეტია, ცალკე გაცხადდება.

აქციებზე დაფუძნებული გადახდები. აქციებზე დაფუძნებული გადახდის შეთანხმება არის შეთანხმება სანარმოსა და სხვა მხარეს (დასაქმებული პირის ჩათვლით) შორის, რომელიც სხვა მხარეს უფლებას აძლევს, მიიღოს სანარმოს ფულადი სახსრები ან სხვა აქტივები ისეთი ოდენობით, რომელიც ეფუძნება სანარმოს ან ჯგუფის სხვა სანარმოს წილობრივი ინსტრუმენტების (მათ შორის აქციების) ფასს (ან ღირებულებას); ან სანარმოს ან ჯგუფის სხვა სანარმოს წილობრივი ინსტრუმენტები (მათ შორის აქციები ან აქციის ოფციონები), იმ პირობით, რომ კონკრეტული უფლების გადაცემის პირობები, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, დაკმაყოფილებულია. წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაციის გეგმის მიხედვით, ჯგუფი ხელმძღვანელობისგან იღებს მომსახურებას, როგორც საზღაურს ჯგუფის წილობრივი ინსტრუმენტებისთვის. წილობრივი ინსტრუმენტის გაცემის სანაცვლოდ თანამშრომლისგან მიღებული მომსახურების სამართლიანი ღირებულება აღიარებულია ხარჯის სახით. ხარჯად გასათარებელი მთლიანი თანხა განისაზღვრება გამოყოფილი წილობრივი ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების საფუძველზე, რაშიც არ შედის არასაბაზრო მომსახურების და უფლების გადაცემის პირობების გავლენა. არასაბაზრო უფლების გადაცემის პირობები გათვალისწინებულია დაშვებებში წილობრივი ინსტრუმენტების რაოდენობის შესახებ, რომლებზეც მოსალოდნელია უფლების გადაცემა. ხარჯად გათარებელი მთლიანი თანხის აღიარება ხდება უფლების გადაცემის პერიოდზე, რაც არის პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც ყველა კონკრეტული უფლების გადაცემის პირობები უნდა დაკმაყოფილდეს. საბალანსო ანგარიშის შედგენის თითოეული თარიღისთვის ჯგუფი გადახედავს თავის შეფასებებს იმ წილობრივი ინსტრუმენტების რაოდენობის შესახებ, რომლებზეც უფლების გადაცემა მოსალოდნელია, უფლების გადაცემის არასაბაზრო პირობების საფუძველზე. იგი აღიარებს თავდაპირველი შეფასებების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), გადასინჯვის გავლენას მოგებაზე ან ზარალზე, შესაბამისი კორექტირებით საკუთარ კაპიტალში. საკუთარი კაპიტალის ზრდა, რომელიც დარიცხულია წილობრივი ინსტრუმენტებით ანგარიშსწორების სქემის შედეგად, აღირიცხება, როგორც წილობრივი ინსტრუმენტის რეზერვი. ბანკი გადანაწილების თანხას უხდის საჭარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფს“ და აქციებზე დაფუძნებული რეზერვი შესაბამისად დებეტდება, როდესაც გამოსყიდულ აქციებს ყიდულობს თანამშრომელთა სარგებლის სატრასტო ფონდი. როდესაც ერთი გადაცემის ნაწილებზე უფლებები გადაიცემა ორი ან მეტი თარიღით, სანარმო მიმართავს უფლების ეტაპობრივ გადაცემას, რათა ბუღალტრულად აღრიცხოს აქციებზე დაფუძნებული გადახდების სქემა. გადაცემის თითოეულ ტრანშზე უფლების გადაცემის პერიოდი სრულდება მაშინ, როდესაც თანამშრომელი ფლობს აქციებს მომსახურების შემდგომი შეზღუდვების გარეშე. უფლების ეტაპობრივი გადაცემის სქემის მიხედვით, წინა წლების ხარჯი უფრო მაღალია, ვიდრე მომდევნო წლებისა. თითოეული ტრანში გათარდება ხარჯებში თავისი მომსახურების ვადის განმავლობაში, ხოლო საკუთარი კაპიტალი კრედიტდება.

3. კრიტიკული სააღრიცხვო შეფასება და განსჯა სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას

კრიტიკული განსჯა და შეფასებები

ბანკი აკეთებს შეფასებებს და განსჯას, რაც გავლენას ახდენს აქტივებისა და ვალდებულებების გაცხადებულ ოდენობებზე. შეფასებები და დაშვებები მუდმივად გადასინჯება და ეყრდნობა ხელმძღვანელობის გამოცდილებას და სხვა ფაქტორებს, მათ შორის სამომავლო მოვლენებს, რომელთა გონივრული პროგნოზირება შეუძლებელია გარემოებების გათვალისწინებით. შეფასებების გარდა, ხელმძღვანელობა ასევე გარკვეულ გადაწყვეტილებებს იღებს სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენების პროცესში. ქვემოთ მოცემულია განსჯა და შეფასებები, რომლებსაც აქვს ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე და შეფასებები, რომლებმაც შეიძლება მნიშვნელოვნად შეცვალოს აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება:

**3. კრიტიკული სააღრიცხვო შეფასებები და განსჯა სააღრიცხვო კოლიტივის გამოყენებისას
გაგრძელება**

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებასთან დაკავშირებული განსჯა და შეფასებები

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლა მნიშვნელოვანი შეფასებაა, რაც მოიცავს მეთოდოლოგიის განსაზღვრას, მოდულების შემუშავებას და ამოსავალი მონაცემების მომზადებას (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მეთოდოლოგია 37-ე შენიშვნაშია განხილული). ხელმძღვანელობის კომპეტენტური განსჯაც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლის მნიშვნელოვანი ნაწილია.

ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ხელმძღვანელობის მნიშვნელოვანი განსჯა და შეფასებები, რომლებსაც ეყრდნობა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლისას, ასეთია:

დეფოლტის განმარტებაში გამოყენებული კრიტერიუმების განსაზღვრისას გამოყენებული განსჯა.

ბანკის დეფოლტს განმარტავს როგორც რაოდენობრივი, ისე ხარისხობრივი კრიტერიუმების გამოყენებით. მსესხებელი კლასიფიცირდება დეფოლტის სიტუაციაში მყოფად, თუ:

- ხელშეკრულებით გათვალისწინებული რომელიმე გადახდა 90 დღეზე მეტი ხნით არის ვადაგადაცილებული, ან
- ფაქტორები, რომლებიც მიაჩნია იმაზე, რომ მსესხებლისგან გადახდების მიღება არ არის მოსალოდნელი.

გარდაამისა, დეფოლტიდან გასვლის კრიტერიუმები განისაზღვრება განსჯის საფუძველზე, ასევე იმის დასადგენად, დეფოლტი მსესხებელზე უნდა გამოიყენებოდეს, თუ რისკის (კრედიტის ოდენობის) დონეზე. დაწვრილებითი ინფორმაცია მეთოდოლოგიის შესახებ წარმოდგენილია 37-ე შენიშვნაში.

შეფასების კრიტერიუმების დასადგენად გამოყენებული განსჯა, თუ მოხდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა, რაც განისაზღვრება როგორც რაოდენობრივი, ისე ხარისხობრივი კრიტერიუმების გამოყენებით.

ხარისხობრივი ფაქტორები, ჩვეულებრივ, მოიცავს განსჯას ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდების 30 დღეზე მეტი ხნით ვადაგადაცილების პერიოდის თაობაზე; კრედიტის მოცულობა რესტრუქტურირებულია, მაგრამ არ არის დეფოლტის სიტუაციაში, მსესხებელი მიეკუთვნება „საყურადღებო“ კატეგორიას.

რაოდენობრივ საფუძველზე ჭკუფი აფასებს თავდაპირველი აღიარების შემდეგ თითოეული კონკრეტული კრედიტის მოცულობის დეფოლტის პარამეტრის ალბათობის ცვლილებას და მას ადარებს წინასწარ დადგენილ ზღვრულ მაჩვენებელს. როდესაც აბსოლუტური ცვლილება დეფოლტის ალბათობაში აღემატება მოქმედ ზღვარს, მიიჩნევა, რომ მოხდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და კრედიტის მოცულობა გადაინაცვლებს მე-2 სტადიაზე. საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის რაოდენობრივი მაჩვენებელი ვრცელდება საცალო და მიკრო სეგმენტებზე, სადაც ბანკს აქვს საკმარისი რაოდენობის ემპირიული მონაცემები.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში, წარმოდგენილია (i) საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ზღვრული მაჩვენებლების 20%-იანი შემცირების (რაოდენობრივი კრიტერიუმები ეხება ზემოაღნიშნულ საცალო და მიკრო კრედიტებს), (ii) მე-2 სტადიის მსესხებლების მთლიანი რაოდენობის 10%-იანი ზრდის მგრძობელობის ანალიზი.

3. კრიტიკული სააღრიცხვო შეფასებები და განსჯა სააღრიცხვო კოლიტივის გამოყენებისას გაგრძელება

ათას ლარში	2021	2020	2019
საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ზღვრული მაჩვენებლების 20%-იანი შემცირება	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა 2,470 ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 2 საბაზისო პუნქტით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა 2,543 ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 2 საბაზისო პუნქტით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა 1,954 ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 2 საბაზისო პუნქტით.
მე-2 სტადიის ხელშეკრულებების რაოდენობის ზრდა 10%-ით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა 2,511 ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 2 საბაზისო პუნქტით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა 3,311 ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 2 საბაზისო პუნქტით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა 2,380 ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 2 საბაზისო პუნქტით.

საკრედიტო რისკის პარამეტრების გასაანგარიშებლად გამოყენებული განსჯა, კერძოდ, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება, დეფოლტის ალბათობა და ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში. განსჯაში, სხვებთან ერთად, შედის შემდეგი:

- v. სეგმენტაციის განმარტება რისკის პარამეტრების შეფასების მიზნებისთვის,
- vi. გადაწყვეტილება იმის შესახებ, უფრო გამარტივებული თუ უფრო რთული მოდელები უნდა იქნეს გამოყენებული,
- vii. დრო დეფოლტის თარიღის შემდეგ, რომლის შემდეგაც არსებითი თანხების ამოღება მოსალოდნელი არ არის,
- viii. უზრუნველყოფის საგნის დისკონტი საბაზრო ღირებულებიდან, ასევე უზრუნველყოფის მართვის საშუალო ვადა უზრუნველყოფის საგნის დისკონტირებისთვის.

ცხრილში წარმოდგენილია მგრძობელობა დეფოლტის ალბათობის და დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის შეფასებების 10%-იანი ზრდისადმი:

ათას ლარში	2021	2020	2019
დეფოლტის ალბათობის შეფასების 10%-იანი ზრდა (შემცირება)	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა (შემცირება) 25,043 (GEL 18,905) ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 16 (12) საბაზისო პუნქტით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა (შემცირება) 24,901 (GEL 26,013) ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 18 (19) საბაზისო პუნქტით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა (შემცირება) 17,427 (GEL 17,547) ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 16 (16) საბაზისო პუნქტით.
დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის შეფასების 10%-იანი ზრდა (შემცირება)	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა (შემცირება) 39,900 (GEL 35,129) ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 26 (22) საბაზისო პუნქტით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა (შემცირება) 50,719 (GEL 53,813) ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 37 (39) საბაზისო პუნქტით.	სესხებსა და ავანსებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვის ზრდა (შემცირება) 24,758 (GEL 26,604) ლარით. ბანკის საკრედიტო რისკის ხარჯის კოეფიციენტის ცვლილება 22 (24) საბაზისო პუნქტით.

საპროგნოზო მაკროეკონომიკური სცენარებისთვის გამოყენებული შეფასებები და მათი ალბათობის შეწონისთვის გამოყენებული განსჯა. საპროგნოზო ინფორმაციის მიზნებისთვის, ბანკი სამ მაკრო სცენარს განსაზღვრავს. სცენარები განისაზღვრება, როგორც საქართველოს ეკონომიკის მდგომარეობის საბაზო (ყველაზე უფრო სავარაუდო), ოპტიმისტური (ყველაზე უფრო სავარაუდოზე უკეთესი) და პესიმისტური (ყველაზე უფრო სავარაუდოზე უარესი) სცენარები.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

3. კრიტიკული სააღრიცხვო შეფასებები და განსჯა სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისა გაგრძელება

ამ სამი სცენარის ერთმანეთისგან გასამიჯნად გამოყენებული შეფასებები შეეხო შემდეგს: მშპ, აშშ/ლარის კურსი, უძრავი ქონების ფასი, უმუშევრობის დონეები და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი და სხვა მაკრო ცვლადები. ჩვეულებრივ პირობებში საბაზო სცენარს ენიჭება 50% და ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებს – 25-25% (2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 60%, 10% და 30%. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 50% და 25-25%). ბანკი მაკროგარემოში ცვლილებების მიხედვით ცვლის წონებს ექსპერტის გადაწყვეტილების შესაბამისად.

ცხრილში წარმოდგენილია არაშეწონილი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

ათას ლარში	საბაზო	ოპტიმისტური	პესიმისტური	შეწონილი
კორპორატიული	48,220	46,752	59,640	50,731
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	112,592	104,856	122,768	113,101
სამომხმარებლო	180,003	176,638	183,600	180,050
იპოთეკური	63,080	59,464	68,491	63,486
სულ	403,895	387,710	434,499	407,368

ცხრილში წარმოდგენილია არაშეწონილი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	საბაზო	ოპტიმისტური	პესიმისტური	შეწონილი
კორპორატიული	96,039	94,607	135,188	107,641
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	155,709	149,480	166,582	159,910
სამომხმარებლო	240,827	238,427	245,072	241,825
იპოთეკური	96,351	95,496	98,329	96,870
სულ	588,926	578,010	645,171	606,246

ცხრილში მოცემულია მთავარი მაკროეკონომიკური ცვლადები თითოეული სცენარის მიხედვით მომავალი 3-წლიანი პერიოდისთვის 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

წლიური ზრდის ტემპები, %	საბაზო			ოპტიმისტური			პესიმისტური		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
მშპ	6.0%	5.5%	5.0%	7.8%	8.2%	8.3%	4.1%	2.8%	1.7%
აშშ დოლარი/ლარი განაკვეთი (პერიოდის ბოლოს)	3.30	3.25	3.20	2.95	2.87	2.80	3.55	3.55	3.52
უძრავი ქონების ფასი (აშშ დოლარში)	1.6%	2.1%	2.6%	4.6%	6.3%	7.7%	-1.6%	-2.5%	-3.5%
შრომითი	1.0%	1.0%	0.5%	1.5%	1.7%	1.3%	0.6%	0.4%	-0.2%
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (პერიოდის ბოლოს, დონე)	8.5%	7.5%	7.0%	8.0%	6.8%	6.1%	9.4%	8.7%	8.4%

3. კრიტიკული საარჩევნო შეფასებები და განსაზღვრული პოლიტიკის გამოყენებისას გაგრძელება

ცხრილში მოცემულია მთავარი მაკროეკონომიკური ცვლადები თითოეული სცენარის მიხედვით მომავალი 3-წლიანი პერიოდისთვის 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

წლიური ზრდის ტემპები, %	საბაზო			ოპტიმისტური			პესიმიტური		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
მშპ	4.2%	7.4%	5.3%	4.9%	8.3%	6.5%	2.7%	5.2%	2.6%
აშშ დოლარი/ლარი განაკვეთი (პერიოდის ბოლოს)	3.2	3.1	3.0	3.0	2.8	2.7	3.5	3.4	3.3
უძრავი ქონების ფასი (აშშ დოლარში)	-3.5%	5.2%	7.5%	-2.1%	4.6%	6.9%	-5.7%	6.3%	4.2%
შრომითი	2.6%	1.0%	1.0%	2.8%	1.3%	1.3%	2.4%	0.7%	0.6%
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (პერიოდის ბოლოს, დონე)	7.5%	7.0%	6.5%	7.3%	6.7%	6.1%	8.4%	8.3%	8.1%

ბანკმა შეაფასა მშპ-ის ზრდის ცვლილებების, უმუშევრობის დონის და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთის ცვლადების გავლენა მოსალოდნელ საკრედიტო ბარალზე, როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალის შეფასებაში გამოყენებული ყველაზე კრიტიკული შეფასებები.

ცალკე თითოეული ცვლადისთვის ჩატარდა მგრძობელობის ანალიზი, რათა ცხადი გამხდარიყო მათი მნიშვნელობა მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალის შეფასებისთვის, მაგრამ ცვლილებები ამ ცვლადებში შეიძლება არ მოხდეს იზოლირებულად, ვინაიდან ეკონომიკური ფაქტორები, როგორც წესი, ურთიერთდამოკიდებულია სხვადასხვა სცენარში. ცვლადები დაკორექტირდა სამივე მაკროეკონომიკური სცენარისთვის და სტადიებად დაყოფა უცვლელი დარჩა. საპროგნოზო სცენარების შეფასებიდან გამომდინარე, ხელმძღვანელობისთვის მისაღებია, რომ სცენარები ასახავს არანრფივ ბარალებს.

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მშპ-ის ზრდის, უმუშევრობის და მონეტარული პოლიტიკის ცვლადების +/-20%-იანი ცვლილების გავლენა ბანკის მოსალოდნელ საკრედიტო ბარალზე ყველა სცენარის მიხედვით:

ათას ლარში	მშპ-ის ზრდის ცვლილება		უმუშევრობის დონის ცვლილება		მონეტარული პოლიტიკის ცვლილება	
	20%-იანი ზრდა	20%-იანი შემცირება	20%-იანი ზრდა	20%-იანი შემცირება	20%-იანი ზრდა	20%-იანი შემცირება
გავლენა მოსალოდნელ საკრედიტო ბარალზე	(9,036)	10,359	4,805	(4,541)	4,045	(3,493)

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მშპ-ის ზრდის და უმუშევრობის ცვლადების +/-20%-იანი ცვლილების გავლენა ბანკის მოსალოდნელ საკრედიტო ბარალზე ყველა სცენარის მიხედვით:

ათას ლარში	მშპ-ის ზრდის ცვლილება		უმუშევრობის დონის ცვლილება		მონეტარული პოლიტიკის ცვლილება	
	20%-იანი ზრდა	20%-იანი შემცირება	20%-იანი ზრდა	20%-იანი შემცირება	20%-იანი ზრდა	20%-იანი შემცირება
გავლენა მოსალოდნელ საკრედიტო ბარალზე	(6,973)	7,323	3,899	(3,083)	4,136	(3,234)

ინდივიდუალური შეფასება: ინდივიდუალური შეფასება ძირითადად გამოიყენება მე-2 და მე-3 სტადიების ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი მსესხებლებისთვის.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

3. კრიტიკული სააღრიცხვო შეფასებები და განსჯა სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისა გაგრძელება

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი კრედიტების შესარჩევად ხელმძღვანელობა იყენებს შემდეგ ზღვრულ ნორმას, რომელთა ზემოთ კრედიტები შეირჩევა ინდივიდუალური გადამონებისთვის: მე-2 სტადიისთვის – 10 მილიონი ლარი და მე-3 სტადიისთვის – 4 მილიონი ლარი. გარდა ამისა, ბანკმა შეიძლება თვითნებურად აირჩიოს გარკვეული კრედიტის მოცულობები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ინდივიდუალურად შეფასებისთვის, ბანკის საკრედიტო რისკის მართვის ან ანდერაიტინგის დეპარტამენტების გადანყვეტილებაზე დაყრდნობით. ინდივიდუალური შეფასება ითვალისწინებს უახლეს ხელმისაწვდომ ინფორმაციას, რათა განსაზღვროს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი საბაზო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით.¹

მოდელირებული შედეგის ზრდისა და კორექტირების გამოყენება

ქვემოთ განვმარტავთ, რას ვუწოდებთ მოდელირების შემდგომ კორექტირებებს ან მოდელირებული შედეგის ზრდას მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მიზნებისთვის.

მოდელის შემდგომი კორექტირებები

მოდელირების შემდგომ კორექტირებებს ჩვენ ვუწოდებთ ხელმძღვანელობის კონკრეტულ კორექტირებებს მოდელის ცნობილი შეზღუდვების აღმოფხვრის მიზნით, ან მოდელის მეთოდოლოგიაში, ან მოდელის ამოსავალ მონაცემებში. მოდელირების შემდგომი კორექტირებები ხდება მოდელის ამოსავალი მონაცემების და პარამეტრების ანალიზის საფუძველზე, რათა განისაზღვროს საჭირო მოდიფიკაცია, რითაც გაუმჯობესდება მოდელის სიზუსტე.

მოდელირებული შედეგის ზრდა

მოდელირებული შედეგის ზრდა ასახავს ხელმძღვანელობის განსჯას, რომელიც ძირითადად ეყრდნობა ექსპერტის მოსაზრებას და გამოიყენება პირდაპირ მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე აგრეგირებულ დონეზე.

დანერგვის შემდეგ მოდელირებული შედეგის ზრდა და კორექტირებები ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის თავიდან შეფასდება, რათა განისაზღვროს კორექტირებების სისწორე. მოდელირების შემდგომი კორექტირებებისა და მოდელირებული შედეგის ზრდის მართებულობა ექვემდებარება საფუძვლიან გადახედვას და ანალიზს. მოდელირებული შედეგის ზრდისა და კორექტირებების გადახედვისა და დამტკიცების პროცესი იმავე ფაზებს გადის, რომლებსაც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის პროცესის მართვა, რომელიც აღწერილია 37-ე შენიშვნაში, „რისკის მართვის“ თავში.

კოვიდ-19-ის პანდემიის შედეგად, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესაფასებლად ბანკმა ექსპერტის მოსაზრებას მიმართა მოდელის ფარგლებში მოდელირების შემდგომი კორექტირებების სახით. ყველა კორექტირება წარმოადგენს მოდელის კორექტირებებს, რაც იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ კორექტირებები შევითანეთ ან მოდელის ამოსავალ მონაცემებში, ან მის პარამეტრებში და მოდელირებული ავამოქმედეთ განახლებული კორექტირებების საფუძველზე. მოდელირებული შედეგის ზრდა მიმდინარე წელს არ ყოფილა. (2020 წლი)

ქვემოთ შეჯამებულია მოდელში ასახული მოდელირების შემდგომი კორექტირებები 2020 წლისა და 2021 წლის ბოლოსთვის. მოდელირების შემდგომი კორექტირებების მთლიანმა ეფექტმა 16,107 ათასი ლარი და 105,502 ათასი ლარი შეადგინა 2020 წლისა და 2021 წლის ბოლოსთვის:

- **დეფოლტის განმარტება:** ბანკმა დეფოლტის დამატებითი კრიტერიუმები დაუწესა კრედიტის იმ მოცულობებს, რომლებზეც განსაკუთრებით იმოქმედა პანდემიასთან დაკავშირებულმა შეზღუდვებმა. ეს მოიცავდა კრედიტებს, რომლებსაც შეეხო კოვიდ-19-თან დაკავშირებით გადახდისგან დროებით გათავისუფლების ან რესტრუქტურისაციის რამდენიმე ფაზა. კრიტერიუმებში შედიოდა ნაკლები ვადაგადაცილებული დღის ზღვარი და გაუარესებული სესხის დაფარვის კოეფიციენტები ამ კრედიტებისთვის, რათა შესაძლებელი გახდეს გაუფასურებული კრედიტის მოცულობების ადრეულ ეტაპზე გამოვლენა. მოდელირების შემდგომი კორექტირებები მოქმედებდა 2020 წლის ბოლოსთვის და აღარ მოქმედებს 2021 წლის ბოლოსთვის, ვინაიდან კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საშელავათო პერიოდები ან რესტრუქტურისაცია აღარ არის ძალაში.
- **მე-2 სტადიის განმარტება:** კოვიდ-19-ის პანდემიის შედეგად, ბანკმა გარკვეული მოდელირების შემდგომი კორექტირებები გამოიყენა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის კრიტერიუმებისთვის, რათა გაეადვილებინა რისკის გაზრდილი მოცულობების ადრეულ ეტაპზე ამოცნობა. კრიტერიუმები ეყრდნობა კრედიტის მოცულობების დაფარვის ისტორიას მეორე ეტაპის საშელავათო პერიოდის შემდეგ და ბოლოდროინდელი ფინანსური მონიტორინგის შესახებ

3. კრიტიკული სააღრიცხვო შეფასებები და განსჯა სააღრიცხვო კოლიტიკის გამოყენებისას გამომდინარეობს

ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას მონაცვლადი ბიზნეს მსესხებლების შემთხვევაში. მოდელირების შემდგომი კორექტირებები მოქმედებდა 2020 წლის ბოლოსთვის და აღარ მოქმედებს 2021 წლის ბოლოსთვის, ვინაიდან კოვიდ-19-ის პანდემიასთან დაკავშირებული საშელავათო პერიოდები აღარ არის ძალაში.

- **ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში – დავალიანების ამოღების მაჩვენებელი:** 2020 წლის ბოლოსთვის, დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის მოდელირებისას ბანკმა შეამცირა მე-3 სტადიაზე მყოფი საცალო (იპოთეკური, უზრუნველყოფილი სამომხმარებლო და არაუზრუნველყოფილი) და მიკრო კრედიტების ამოღების მაჩვენებლები, რათა აესახა პანდემიასთან დაკავშირებული შეზღუდვების მოსალოდნელი გავლენა. 2021 წელს ბანკმა თავიდან შეაფასა კორექტირება და ამოღებების ანალიზის საფუძველზე გარკვეული მოდიფიკაციები შეიტანა 2020 წლის ბოლოსთვის გამოყენებულ მოდელირების შემდგომ კორექტირებებში. იპოთეკური პორტფელი – ამოღების მაჩვენებლის დაღმავალი კორექტირება მთლიანად გაუქმდა, ვინაიდან, ანალიზმა აჩვენა, რომ ამოღებებმა მოახერხა პანდემიამდელი დონის მიღწევა. არაუზრუნველყოფილი საცალო პორტფელი – ამოღებები გაუმჯობესდა, თუმცა მაინც დაბალი დარჩა პანდემიამდელ დონესთან შედარებით. შესაბამისად, ამოღების მაჩვენებლის დაღმავალი კორექტირება შენარჩუნდა, მაგრამ 2020 წლის ბოლოსთან შედარებით შემცირდა. კორექტირებები სხვა პორტფელებში, კერძოდ, უზრუნველყოფილ სამომხმარებლო და მიკრო სეგმენტებში უცვლელი დარჩა 2020 წლის ბოლოსთან შედარებით, რადგან ამოღებების არსებითი გაუმჯობესება არ დაფიქსირებულა.
- **ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში – უზრუნველყოფის დისკონტი/უზრუნველყოფის მართვის საშუალო ვადა:** მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე უძრავი ქონების ფასების მოსალოდნელი ვარდნის გავლენის ასახვის მიზნით, მე-3 სტადიის მცირე და საშუალო საწარმოებისა და მე-3 სტადიის არამნიშვნელოვანი კორპორატიული კრედიტების შემთხვევაში, 2020 წლის ბოლოსთვის გამოყენებული იქნა უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებების დაღმავალი კორექტირება. 2021 წლის ბოლოსთვის კორექტირება გაუქმდა უძრავი ქონების ფასის მაკრო დაშვებების განახლების გამო. თუმცა, ამ კონკრეტული პორტფელებისთვის (მცირე და საშუალო საწარმოები, უმნიშვნელო კორპორატიული), ბანკმა უზრუნველყოფის მართვის ერთწლიანი საშუალო ვადა 2021 წელს 2 წლამდე გაზარდა, რათა აესახა 2021 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიის გამო დავალიანების დაგვიანებული ამოღება. კორექტირება შეეხო ყველა სტადიას.³
- **სრულად წინსწრებით დაფარვის კოეფიციენტი:** 2020 წლის ბოლოსთვის ბანკმა მიმართა სრულად წინსწრებით დაფარვის კოეფიციენტის დაღმავალ კორექტირებას, რომელიც გამოიყენება დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების მოდელირებისთვის. კორექტირება დაეყრდნო მოლოდინს, რომ სრულად წინსწრებით დაფარვის მაჩვენებელი უფრო დაბალი იქნება პანდემიამდელ დონეებთან შედარებით. 2021 წელს ბანკმა გაანალიზა ფაქტობრივი გადახდები და ანალიზის შედეგების საფუძველზე შეინარჩუნა ან შეამცირა/სრულად გააუქმა კორექტირება.
- **საკრედიტო ბიუროს ქულები:** 2020 წლის დეკემბერში ბანკმა დააკორექტირა საკრედიტო ბიუროს ქულარისკის დონე, ვინაიდან არსებული საკრედიტო ქულა არ ასახავდა შესაბამის პერიოდში გარკვეული კრედიტის მოცულობის კრედიტუნარიანობას კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საშელავათო პერიოდების გამო. 2021 წლის დეკემბრის მდგომარეობით, საკრედიტო ბიუროს ქულასთან მიახლოებული მაჩვენებელი უკვე გაუქმებული იყო და ბანკი პირდაპირ იყენებს გარე საკრედიტო ბიუროს მიერ მოწოდებულ საკრედიტო ქულებს.

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია მოდელის შემდგომი კორექტირებების ეფექტი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე. ზოგიერთი ეფექტი დამოკიდებულია ერთმანეთზე, ამიტომ ცალკეული ეფექტების ჯამი არ უდრის სრულ ეფექტს რომელიც ასახულია მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე მოდელის შემდგომი კორექტირებების შედეგად:

1 ბანკის რისკის სრული მოცულობა მსესხებლისგან ან ურთიერთდაკავშირებული მსესხებლებისგან.
 2 უზრუნველყოფის მართვის საშუალო ვადა
 3 მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მეთოდოლოგიის მიხედვით, უზრუნველყოფის მართვის საშუალო ვადა ერთი წლით განისაზღვრა. 2020 წლის ბოლოსთვის მეთოდოლოგიაში უზრუნველყოფის მართვის საშუალო ვადასთან მიმართებით ცვლილებები არ შესულა.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

3. კრიტიკული სააღრიცხვო შეფასებები და განსჯა სააღრიცხვო კოლიტივის გამოყენებისა გაგრძელება

ათას ლარში	2021	2020
დეფოლტის განმარტება	-	34,304
მე-2 სტადიის განმარტება	-	2,906
ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში – დავალიანების ამოღების მაჩვენებელი	12,835	45,578
ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში – უზრუნველყოფის დისკონტი/უზრუნველყოფის მართვის საშუალო ვადა ¹	2,754	3,116
სრულად წინსწრებით დაფარვის კოეფიციენტი:	512	2,166
საკრედიტო ბიუროს ქულები	-	17,708

4. ახალი ან შესწორებული სტანდარტების და ინტერპრეტაციების მიღება

2021 წლის განმავლობაში შემდეგი შეცვლილი სტანდარტები ამოქმედდა:

„კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის დათმობა“ – ცვლილება ფასს 16-ში (გამომშვებელი 2021 წლის 31 მარტს და ძალაში შესული 2021 წლის 1 აპრილს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

2020 წელს გამოვიდა ფასს 16-ში შესწორება, რომელმაც დაუშვა ნებაყოფლობითი გამარტივებული მიდგომა მოიჯარეებისთვის, რომ შეეფასებინათ კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო ქირის დათმობა, რის შედეგადაც მცირდებოდა 2021 წლის 20 ივნისს ან ამ თარიღამდე გადასახდელი იჯარები, იყო თუ არა იჯარის მოდიფიკაცია. 2021 წლის 31 მარტს გამოშვებული შესწორებით გამარტივებული მიდგომის გამოყენების ვადა 2021 წლის 30 ივნისიდან 2022 წლის 30 ივნისამდე გახანგრძლივდა.

ცვლილების გამოყენებას არ მოუხდენია გავლენა აქტივის გამოყენების უფლებაზე და არსებითად არ უმოქმედია საიჯარო ვალდებულებებსა და მოგება-ზარალის ანგარიშგებაზე.

საორიენტაციო საპროცენტო განაკვეთის (ბანკთაშორისი შეთავაზების ინდექსი) ცვლილება - მეორე ფაზის ცვლილებები ფასს 9-ში, ბასს 39-ში და ფასს 7-ში, ფასს 4-სა და ფასს 16-ში (გამომშვებელი 2020 წლის 27 აგვისტოს და ძალაში შესული 2021 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

მეორე ფაზის ცვლილებები ეხება საკითხებს, რომლებიც წარმოიშობა რეფორმების გატარების შედეგად, მათ შორის ერთი კრიტერიუმის შეცვლას ალტერნატიული კრიტერიუმით. ცვლილებები ეხება შემდეგ სფეროებს:

- ბანკთაშორისი შეთავაზების ინდექსის ცვლილების შედეგად სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების განსაზღვრის საფუძველში შესული ცვლილებების აღრიცხვა: იმ ინსტრუმენტების შემთხვევაში, რომლებსაც ეხება ამორტიზებადი ღირებულების შეფასება, ეს ცვლილებები საწარმოებისგან მოითხოვს, რომ გამარტივებული მეთოდით აღრიცხონ სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების განსაზღვრის საფუძვლის შეცვლა ბანკთაშორისი შეთავაზების ინდექსის ცვლილების შედეგად, ფასს 9-ის „ბ“ მუხლის 5.4.5. პუნქტის მიხედვით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განახლებით. ამასთან დაკავშირებით შემოსულობა ან ზარალი არ არის აღიარებული. ეს გამარტივებული მიდგომა ეხება მხოლოდ ასეთ ცვლილებას და მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც ეს საჭიროა, როგორც ბანკთაშორისი შეთავაზების ინდექსის ცვლილების პირდაპირი შედეგი, და თუ ახალი საფუძველი ეკონომიკური თვალსაზრისით ეკვივალენტურია წინა საფუძვლისა. ამავე გამარტივებული მიდგომის გამოყენება ევალებათ იმ დამზღვევებსაც, რომლებიც ფასს 9-დან დროებითი გამოწვევით სარგებლობენ. ფასს 16-ში შესული ცვლილებაც მსგავსი გამარტივებული მიდგომის გამოყენებას მოითხოვს მოიჯარეებისგან, როდესაც აღრიცხავენ საიჯარო მოდიფიკაციებს, რომლებითაც იცვლება ბანკთაშორისი შეთავაზების ინდექსის ცვლილების შედეგად სამომავლო საიჯარო გადასახადების განსაზღვრის საფუძველი.
- ჰეჯირების ურთიერთობებში ხელშეკრულებაში დაუკონკრეტებელი რისკის კომპონენტებისთვის პირველი ფაზით გათვალისწინებული შეღავათის შეწყვეტის თარიღი: მეორე ფაზის ცვლილებების მიხედვით, საწარმო ვალდებულია, პერსპექტიულად შეწყვიტოს პირველი ფაზის შეღავათების გამოყენება ხელშეკრულებაში დაუკონკრეტებელი რისკის კომპონენტებისთვის, როდესაც ხელშეკრულებაში დაუკონკრეტებელი რისკის კომპონენტში შედის ცვლილებები ან როდესაც წყდება ჰეჯირების ურთიერთობა, რომლის თარიღიც უფრო ადრე დადგება. რისკის კომპონენტებისთვის პირველი ფაზის ცვლილებებში შეწყვეტის თარიღი არ იყო მოცემული.

4. ახალი ან შესწორებული სტანდარტების და ინტეგრირების მიზნით გაგრძელება

- დამატებითი დროებითი გამონაკლისები ჰეჯირების აღრიცხვის კონკრეტული მოთხოვნების გამოყენებიდან: მეორე ფაზის ცვლილებები დამატებით შელავათებს ითვალისწინებს, კერძოდ, დროებით ათავისუფლებს ჰეჯირების ურთიერთობების მიმართ ჰეჯირების აღრიცხვის ბასს 39-ისა და ფასს 9-ის მოთხოვნების შესრულებისგან, რომლებზეც ბანკთაშორისი შეთავაზების ინდექსების ცვლილებამ პირდაპირი გავლენა იქონია.
- ფასს 7-ის დამატებითი განმარტებები ბანკთაშორისი შეთავაზების ინდექსის რეფორმასთან დაკავშირებით: ცვლილებები მოითხოვს განმარტებებს შემდეგზე: (i) როგორ ახერხებს საწარმო გადასვლას ალტერნატიულ საორიენტაციო განაკვეთებზე, მისი გადასვლის პროგრესი და გადასვლასთან დაკავშირებული რისკები; (ii) რაოდენობრივი ინფორმაცია წარმოებულ და არაწარმოებულ ინსტრუმენტებზე, რომლებიც ჯერ არ გადასულა ამ განაკვეთებზე, ჩაშლილი მნიშვნელოვანი საორიენტაციო საპროცენტო განაკვეთების მიხედვით და (iii) ბანკთაშორისი შეთავაზების ინდექსის ცვლილების გამო რისკის მართვის სტრატეგიაში შესული ნებისმიერი ცვლილების აღწერა.

ლიბორი არის ჯგუფში ყველაზე ხშირად გამოყენებული ცვალებადი განაკვეთი, შესაბამისად, ქვემოთ მოყვანილი ანალიზი ძირითადად ეხება ლიბორის ცვლილებას.

ლიბორის ცვლილება

2021 წლის 5 მარტს IBA ადასტურებს თავის განზრახვას შეწყვიტოს დიდი ბრიტანეთის გირვანქა სტერლინგში, შვეიცარიულ ფრანკში, ევროში და იაპონურ იენში ლიბორის (ყველა ვადის) და აშშ დოლარში ლიბორის (ერთკვირიანი და ორთვიანი ვადები) გამოქვეყნება 2021 წლის ბოლოსთვის. აშშ დოლარში ლიბორის დანარჩენ ვადებს IBA გამოაქვეყნებს 2023 წლის ივნისის ბოლოსთვის. ბანკს ჯერ არ გადაუხედავს აშშ დოლარში ლიბორში არსებული ხელშეკრულებებისთვის და ისარგებლებს გაგრძელებული ვადით. როგორც მოსალოდნელია, ლიბორის საორიენტაციო ინდექსების უმრავლესობა თანდათან გარდაიქმნება შესაბამის თითქმის ურისკო საორიენტაციო განაკვეთებად (ურისკო განაკვეთები).

ამ შესწორებების თანახმად, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების განსაზღვრის საფუძველში შესული ცვლილებები აისახება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირებით, რის საშუალებასაც იძლევა გამარტივებული მიდგომა. მყისიერი შემოსულობის ან ზარალის აღიარება არ ხდება. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის ეს გადასინჯვა მხოლოდ მაშინ არის ძალაში, როდესაც ცვლილება საჭიროა, როგორც საორიენტაციო საპროცენტო განაკვეთის რეფორმის პირდაპირი შედეგი და სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების განსაზღვრის ახალი საფუძველი, ეკონომიკური თვალსაზრისით, წინა საფუძვლის ეკვივალენტურია.

ჯგუფს არ აქვს კრედიტის რამე მოცულობა ბრიტანულ გირვანქა სტერლინგში, შვეიცარიულ ფრანკში, ევროში ან იაპონურ იენში ლიბორის ხელშეკრულებების ფარგლებში და მასზე არ იმოქმედებს ამ ხელშეკრულებების შეწყვეტა. ევროში გამოხატული, ცვალებადი განაკვეთის მქონე აქტივებისთვის და ვალდებულებებისთვის ჯგუფში გამოიყენება ევრიბორი, როგორც დეფოლტის საორიენტაციო ინდექსი. ყველა ახალი ხელშეკრულებისთვის მოქმედებს განაკვეთის სარეზერვო პირობა, რათა თავიდან იქნეს აცილებული შემდგომი გართულებები, თუ ევრიბორის საორიენტაციო ინდექსში ცვლილებები შევა.

აშშ დოლარში ჯგუფს აქვს ლიბორის ინდექსთან მიბმული კრედიტის მოცულობა, ძირითადად იმ ხელშეკრულებების გამო, რომლებსაც აქვს აშშ დოლარში 6-თვიანი ლიბორის საორიენტაციო ინდექსი.

მომხმარებლებთან გაფორმებული ახალი ხელშეკრულებებისთვის დაგეგმილია აშშ დოლარში ლიბორიდან მთლიანად ურისკო განაკვეთებზე გადასვლა 2022 წელს.

ცხრილში ჩაშლილია ფინანსური ანგარიშგების კომპონენტები, რომლებიც ჯერ არ გადასულა ალტერნატიულ საორიენტაციო ინდექსებზე:

1 როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, უზრუნველყოფის დისკონტი გამოყენებულია 2020 წლის ბოლოს მდგომარეობით. რაც შეეხება უზრუნველყოფის მართვის საშუალო ვადას, იგი გამოყენებულია მხოლოდ 2021 წლის ბოლოს მდგომარეობით.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

4. ახალი ან შესწორებული სტანდარტების და ინტერპრეტაციების მიღება გაგრძელება

ათას ლარში		არანარმოებელი ფინანსური აქტივები	არანარმოებელი ვალდებულებები	პირობითი ვალდებულებები	წარმოებული ინსტრუმენტები			
ინდექსი	ვალუტა	შენწყვეტის თარიღი	მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	სუბორდინირებული ვალი	ვალდებულებები საკრედიტო დანესებულების მიმართ	აკრედიტივები	აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	წარმოებული ინსტრუმენტები
6-თვიანი ევრიბორი	ევრო	ჯერ არ დადგენილა*	-	-	88,761	-	-	-
1-თვიანი ლიბორი	აშშ დოლარი	ჯერ არ დადგენილა*	24,831	-	-	-	1,032	-
3-თვიანი ლიბორი	აშშ დოლარი	30-ივნ-23	26,139	-	2,858	-	11	3,613
6-თვიანი ლიბორი	აშშ დოლარი	30-ივნ-23	5,432,142	281,604	361,360	4,771	909,315	-
12-თვიანი ლიბორი	აშშ დოლარი	30-ივნ-23	1,460	-	30,992	-	-	-
სულ			5,484,572	281,604	483,971	4,771	910,358	3,613

* ჯერ უნდა განისაზღვროს.

ლიბორის შეწყვეტით და ახალი საორიენტაციო განაკვეთების საბაზრო ლიკვიდურობის განვითარებით გამოწვეული ფინანსური რისკები ასევე იმოქმედებს ჯგუფზე ამ გარდამავალ ეტაპზე სხვაობები ლიბორსა და ახალ საორიენტაციო განაკვეთებს შორის შექმნის საბაზო რისკს, რომლის აქტიური მართვა საჭირო გახდება სათანადო ფინანსური ჰეჯირებით. საბაზო რისკი შეიძლება წარმოიშვას ურისკო განაკვეთების ასიმეტრიული დანერგვით სხვადასხვა აქტივისა და ვალდებულების, ვალუტისა და პროდუქტისთვის. გარდა ამისა, ამან შეიძლება ეფექტურად ჰეჯირების შესაძლებლობა შეზღუდოს. საჭიროების შემთხვევაში, გარდამავალ ეტაპზე გამოიყენება პორტფელის იმუნიზაციის ან ფულადი ნაკადების თანხვედრის (შესაბამისობაში მოყვანის) სტრატეგიები რისკის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით. ჰეჯირება, სავარაუდოდ, მოხდება ხელმისაწვდომი საპროცენტო განაკვეთის წარმოებულებით შესაბამისი ურისკო განაკვეთებისთვის.

ლიბორიდან უწყვეტი, გეგმაზომიერი გადასვლა ჯგუფის მთავარი ამოცანა იყო 2021 წლის განმავლობაში და დაყოფილი იყო ორ სამუშაო ნაკადად:

1. ალტერნატიული განაკვეთის და ურისკო განაკვეთის პროდუქტის შესაძლებლობების განსაზღვრა.
2. არსებული ლიბორის ხელშეკრულებების გადატანა.

ჯგუფის ინიციატივები ლიბორიდან გადასვლასთან დაკავშირებით, ასე გამოიყურება:

- a. საჭიროების შემთხვევაში, განაკვეთის სარეზერვო პირობების შემუშავება;
- b. ჯგუფი აგრძელებს ბაზრის მონაწილეებთან და მარეგულირებელ ორგანოებთან თანამშრომლობას, რათა გადაჭრას აშშ დოლარში ლიბორიდან გადასვლასთან დაკავშირებული გამოწვევები, მათ შორის ძალისხმევას არ იშურებს, რომ შემოიღოს საპროცენტო ვადის განაკვეთები, რომლებიც მიბმულია უზრუნველყოფილ ერთდღიან დაფინანსების განაკვეთთან.
- c. კლიენტების განათლება და ინფორმირება ლიბორიდან გადასვლისა და ლიბორის შეწყვეტისთვის მომზადების აუცილებლობის შესახებ;

5. სააღრიცხვო პოლიტიკის საომავლო ცვლილება

ჯგუფს ვადაზე ადრე არ მიუღია არცერთი ცვლილება, რომელიც ძალაში შედის 2021 წლის 31 დეკემბრის შემდეგ და იგი მოელის, რომ მათ დანერგვისას, ან გავლენის მასშტაბის შეფასებისას, უმნიშვნელო გავლენა ექნება ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაზე და ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ინდივიდუალურ ანგარიშგებაზე.

5. სააღრისვო პოლიტიკის სამოაოვლო ცვლილებები გარძელება

ფასს 17 „სადაზღვეო ხელშეკრულებები“ (გამოშვებული 2017 წლის 18 მაისს და ძალაში შესული 2021 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის, გადავადდა 2023 წლის 1 იანვრამდე ფასს 17-ში მომღვენო ცვლილებების შესაბამისად).

ფასს 17 ჩანაცვლებს ფასს 4-ს, რომელმაც კომპანიები გაათავისუფლა სადაზღვეო ხელშეკრულებების არსებული პრაქტიკის მიხედვით აღრიცხვის გარძელების ვალდებულებისგან. ამის შედეგად ინვესტორებს გაუჭირდათ სხვა მხრივ მსგავსი სადაზღვეო კომპანიების ფინანსური შედეგების ერთმანეთთან შედარება და შეპირისპირება. ფასს 17 ეყრდნობა ყველა ტიპის სადაზღვეო ხელშეკრულების, მათ შორის მზღვეველის მიერ ფლობილი გადაზღვევის ხელშეკრულებების ერთიანი აღრიცხვის პრინციპს. სტანდარტით სავალდებულოა სადაზღვეო ხელშეკრულებების ჭგუფების აღიარება და შეფასება: (i) სამომავლო ფულადი ნაკადების რისკის მიხედვით კორექტირებული ღღვეანდელი ღირებულებით (ხელშეკრულების შესრულებასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადები), რომელიც სრულად შეიცავს ხელშეკრულების შესრულებასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადების შესახებ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას ისე, რომ შესაბამისობაში იყოს საბაზრო ინფორმაციასთან; არის დადებითი (თუ მიღებული რიცხვი ვალდებულებას წარმოადგენს) ან უარყოფითი (თუ მიღებული რიცხვი აქტივია) მაჩვენებელი; (ii) თანხით, რომელიც წარმოადგენს ხელშეკრულებების ჭგუფზე მიუღებელ მოგებას (სახელშეკრულებო მომსახურების მარჟა). დამზღვევები სადაზღვეო ხელშეკრულებების ჭგუფიდან მიღებულ მოგებას აღიარებენ იმ პერიოდზე, რომლის განმავლობაშიც მათ გასწიეს სადაზღვეო მომსახურება და როდესაც ისინი თავისუფლდებიან რისკისგან. თუ ხელშეკრულებების ჭგუფი არის ან ხდება ზარალიანი, საწარმო დაუყოვნებლივ აღიარებს ზარალს.

ცვლილებები ფასს 17-ში და ცვლილებები ფასს 4-ში (გამოშვებული 2020 წლის 25 ივნისს და ძალაში შესული 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

ცვლილებები მოიცავს მთელ რიგ განმარტებებს, რომელთა მიზანია ფასს 17-ის უფრო იოლად დანერგვა, სტანდარტის ზოგიერთი მოთხოვნისა და სტანდარტზე გადასვლის გამარტივება. ცვლილება შეეხო ფასს 17-ში ასახულ რვა საკითხს და მათი მიზანი არ არის სტანდარტის ფუნდამენტური პრინციპების შეცვლა. ფასს 17-ში შევიდა შემღვეი ცვლილებები:

- ძალაში შესვლის თარიღი: ფასს 17-ის ძალაში შესვლის თარიღი (ცვლილებების ჩათვლით) ორი წლით გადავადდა 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის; ხოლო ფასს 4-ში ფასს 9-ისგამოყვებიდან დროებითი გამონაკლისების ვადის ამოწურვის ფიქსირებული თარიღი ასევე გადავადდა 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის.
- აკვიზიციიდან ფულადი ნაკადების მოსალოდნელი ამოღება: საწარმო ვალდებულია აკვიზიციური ხარჯების ნაწილი გაანაწილოს შესაბამისი ხელშეკრულებების მოსალოდნელ განახლებებზე, და აღიაროს ეს დანახარჯები აქტივად, სანამ საწარმო აღიარებს ხელშეკრულებების განახლებას. საწარმოებს მოეთხოვებათ აქტივის ამოღების შესაძლებლობის შეფასება თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის და აქტივის შესახებ კონკრეტული ინფორმაციის წარმოდგენა ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში.
- საინვესტიციო მომსახურებებისთვის მიკუთვნებადი სახელშეკრულებო მომსახურების მარჟა: ცვალებადი გასამრჯელოს მეთოდით შედგენილი ხელშეკრულებებისა და ზოგადი მოდელის მიხედვით შედგენილი, „ინვესტიციაზე უკუგების მომსახურების“ შემცველი სხვა ხელშეკრულებებისთვის უნდა განისაზღვროს სადაზღვეო დაფარვის ერთეულები, ანაზღაურების რაოდენობისა და როგორც სადაზღვეო დაფარვის, ისე საინვესტიციო მომსახურებების მოსალოდნელი ვადის გათვალისწინებით. საინვესტიციო საქმიანობასთან დაკავშირებული დანახარჯები უნდა აისახოს, როგორც ფულადი ნაკადები სადაზღვეო ხელშეკრულების ფარგლებში, თუ საწარმო ამ საქმიანობას ეწევა დამზღვევისთვის სადაზღვეო დაფარვიდან მიღებული ანაზღაურების გაზრდის მიზნით.
- გაფორმებული გადაზღვევის ხელშეკრულებები - ზარალის ამოღება: როდესაც საწარმო აღიარებს ზარალს წამგებიანი სადაზღვეო ხელშეკრულებების ჭგუფის თავდაპირველი აღიარებისას, ან ჭგუფისთვის წამგებიანი ხელშეკრულებების დამატებისას, საწარმომ უნდა დააკორექტიროს გაფორმებული გადაზღვევის ხელშეკრულებების შესაბამისი ჭგუფის სახელშეკრულებო მომსახურების მარჟა და აღიაროს შემოსულობა გაფორმებულ გადაზღვევის ხელშეკრულებებზე. გაფორმებული გადაზღვევის ხელშეკრულებიდან ამოღებული ზარალის თანხა განისაზღვრება საბაზისო სადაზღვეო ხელშეკრულებებზე აღიარებული ზარალის გამრავლებით საბაზისო სადაზღვეო ხელშეკრულებებზე სადაზღვეო მოთხოვნების პროცენტულ მაჩვენებელზე, რომლის

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

5. სააღრიცხვო პოლიტიკის სამომავლო ცვლილებები გავრცელება

ამოღებასაც საწარმო მოელის გაფორმებული გადაზღვევის ხელშეკრულებიდან. ეს მოთხოვნა მოქმედებს მხოლოდ მაშინ, როდესაც გაფორმებული გადაზღვევის ხელშეკრულება აღიარებულია საბაზისო სადაზღვევო ხელშეკრულებებზე ზარალის აღიარებამდე ან აღიარების დროს.

- სხვა ცვლილებები: სხვა ცვლილებებში შედის: ზოგიერთი საკრედიტო ბარათის (ან მსგავსი) ხელშეკრულებისა და ზოგი სასესხო ხელშეკრულების საგანთან დაკავშირებული გამონაკლისები; სადაზღვევო ხელშეკრულებების აქტივებისა და ვალდებულებების წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში პორტფელზე და არა ჯგუფზე; რისკის შემცირების ოფციონის გამოყენების შესაძლებლობა, როდესაც რისკების შემცირება ხდება გაფორმებული გადაზღვევის ხელშეკრულებების და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, არანარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებით; ფასს 17-ის გამოყენების დროს წინა შუალედურ ფინანსურ ანგარიშგებებში გაკეთებული პროგნოზების შესაცვლელად სააღრიცხვო პოლიტიკის არჩევის საშუალება; დამზღვევისთვის დაკისრებადი გადახდილი და მიღებული მოგების გადასახადის შეტანა სადაზღვევო ხელშეკრულების პირობებში, ხელშეკრულების შესრულებასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადების ნაწილში; და სტანდარტზე გადასვლასთან დაკავშირებული გარკვეული შეღავათები და სხვა წვრილ-წვრილი ცვლილებები.

სტანდარტზე გადასვლის უფლება მზღვეველებისთვის, რომლებიც იყენებენ ფასს 17-ს – ცვლილებები ფასს 17-ში (გამოშვებული 2021 წლის 9 დეკემბერს და ძალაში მყოფი 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

ფასს 17-ში გადასვლის მოთხოვნებში შესული ცვლილებები მზღვეველებს აძლევს არჩევანის უფლებას, რომლის მიზანაც არის, ინფორმაცია უფრო სასარგებლო გახდეს ინვესტორებისთვის ფასს 17-ის თავდაპირველად გამოყენებისას. ცვლილება ეხება მხოლოდ მზღვეველების გადასვლას ფასს 17-ზე და არ მოქმედებს ფასს 17-ის სხვა რომელიმე მოთხოვნაზე. გადასვლის მოთხოვნები ფასს 17-სა და ფასს 9-ში ძალაში შედის სხვადასხვა თარიღით და განაპირობებს კლასიფიკაციის მხრივ შემდეგ ერთჯერად სხვაობებს ფასს 17-ის თავდაპირველი გამოყენებისას წარმოდგენილ შესადარის ინფორმაციაში: ბუღალტრული შეუსაბამობები მიმდინარე ღირებულებით შეფასებულ სადაზღვევო ხელშეკრულებებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებსა და ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებულ ნებისმიერ დაკავშირებულ ფინანსურ აქტივებს შორის; და თუ საწარმო არჩევს შესადარის ინფორმაციის გადაანგარიშებას ფასს 9-ისთვის, კლასიფიკაციის სხვაობები შესადარის პერიოდში აღიარებაშენწყვეტილ ფინანსურ აქტივებსა (რომლებზეც ფასს 9 არ ვრცელდება) და სხვა ფინანსურ აქტივებს (რომლებზეც ფასს 9 ვრცელდება) შორის. ცვლილება მზღვეველებს დაეხმარება იმაში, რომ თავიდან აირიდონ ეს დროებითი სააღრიცხვო შეუსაბამობები, რის შედეგადაც გაუმჯობესდება ინვესტორებისთვის შესადარის ინფორმაციის სარგებლიანობა. ამისთვის ცვლილება მზღვეველებს აძლევს არჩევანს, წარმოადგინონ შედასარის ინფორმაცია ფინანსური აქტივების შესახებ. ფასს 17-ის გამოყენებისას საწარმოებს, შესადარის ინფორმაციის წარდგენის მიზნით, უფლება ეძლეოდათ გამოეყენებინათ კლასიფიკაციის მოდელირებული შედეგის ზრდა იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლისთვისაც საწარმო არ ახდენს ფასს 9-ის მიხედვით შესადარის ინფორმაციის გადაანგარიშებას. გადასვლის არჩევანი ხელმისაწვდომი იქნებოდა თითოეული ინსტრუმენტისთვის ცალკე; საშუალებას მისცემდა საწარმოს, რომ წარმოედგინა შესადარის ინფორმაცია ისე, თითქოს ფასს 9-ის კლასიფიკაციის და შეფასების მოთხოვნები ამ ფინანსურ აქტივებზე გამოეყენებულ იყო, მაგრამ საწარმოსგან არ მოითხოვდა, რომ გამოეყენებინა ფასს 9-ის გაუფასურების მოთხოვნები; და საწარმოსგან, რომელიც ფინანსურ აქტივებზე კლასიფიკაციის მოდელირებული შედეგის ზრდას მიმართავს, მოითხოვდა, რომ გამოეყენებინა გადასვლის თარიღისთვის ხელმისაწვდომი გონივრული და დასაბუთებადი ინფორმაცია, რათა განესაზღვრა, როგორ მოელის საწარმო ფინანსური აქტივის კლასიფიკაციას ფასს 9-ის გამოყენებით.

ცვლილებები ბასს 1-ში და ფასს-ის პრაქტიკული რეკომენდაცია 2: სააღრიცხვო პოლიტიკის განმარტებითი შენიშვნები (გამოშვებული 2021 წლის 12 თებერვალს და ძალაში მყოფი 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

ბასს 1-ში შესული ცვლილების თანახმად, კომპანიებს ევალებათ ინფორმაციის წარმოდგენა თავიანთი არსებითი და არა მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ. ცვლილება შეიცავს არსებითი სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის განმარტებას. ცვლილება ასევე განმარტავს, რომ ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ, სავარაუდოდ, არსებითია, თუ მის გარეშე ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლები ვერ შეძლებდნენ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი სხვა არსებითი ინფორმაციის გაგებას. ცვლილებაში მოცემულია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ

5. სააღრიცხვო პოლიტიკის სამომავლო ცვლილებები გარკვეულად

ინფორმაციის საილუსტრაციო მაგალითები, რომელიც, დიდი ალბათობით, ჩაითვლებოდა არსებითად საწარმოს ფინანსური ანგარიშგებისთვის. გარდა ამისა, ბასს 1-ში შესული ცვლილება განმარტავს, რომ არაარსებითი სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გაცხადება არ არის საჭირო. ამის მიუხედავად, მისი გაცხადების შემთხვევაში, იგი არ უნდა ჩრდილავდეს არსებითი სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციას. ამ ცვლილების დანერგვის გასაადვილებლად ასევე შეიცვალა ფასს-ის პრაქტიკული რეკომენდაცია 2 „არსებითობის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღება“, რომელშიც მოცემულია მითითება იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა მოხდეს არსებითობის ცნების გამოყენება სააღრიცხვო პოლიტიკის განმარტებით შენიშვნებში.

ერთი გარიგებიდან წარმომდგარ აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადავადებული გადასახადი – ცვლილებები ბასს 12-ში (გამოშვებული 2021 წლის 7 მაისს და ძალაში შესული 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

ბასს 12-ში შესული ცვლილება აკონკრეტებს, როგორ უნდა მოხდეს გადავადებული გადასახადის აღრიცხვა ისეთ ოპერაციებზე, როგორცაა იჯარა და ექსპლუატაციიდან ამოღების ვალდებულებები. გარკვეულ შემთხვევებში საწარმოები თავისუფლდებიან გადავადებული გადასახადის აღიარებისგან, როდესაც ისინი პირველად აღიარებენ აქტივებს ან ვალდებულებებს. მანამდე გარკვეული გაურკვეველობა არსებობდა იმის შესახებ, ეხებოდა თუ არა გამონაკლისი ისეთ გარიგებებს, როგორცაა იჯარა და ექსპლუატაციიდან ამოღების ვალდებულებები – გარიგებები, რომლებისთვისაც ხდება როგორც აქტივის, ისე ვალდებულების აღიარება. ცვლილება განმარტავს, რომ გამონაკლისი არ ეხება ამ შემთხვევებს და რომ საწარმოებს ევალებათ გადავადებული გადასახადის აღიარება ასეთ გარიგებებზე. ცვლილებები კომპანიებისგან მოითხოვს გადავადებული გადასახადის აღიარებას ისეთ გარიგებებზე, რომლებიც თავდაპირველი აღიარებისას წარმოქმნის ერთნაირი ოდენობის დასაბეგრ და გამოსაქვით დროებით სხვაობებს.

შემოსავალი მიზნობრივ გამოყენებამდე, წამგებიანი კონტრაქტები - ხელშეკრულების პირობების შესრულებისათვის საჭირო დანახარჯები, კონცეპტუალური საფუძვლების მითითება - დამაზუსტებელი ცვლილებები ბასს 16-ში, ბასს 37-ში და ფასს 3-ში, და ფასს-ების ყოველწლიური გაუმჯობესება - 2018-2020 წ.წ. - ცვლილებები ფასს 1-ში, ფასს 9-ში, ფასს 16-ში და ბასს 41-ში (გამოშვებული 2020 წლის 14 მაისს და ძალაში შესული 2022 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

ბასს 16-ში შესული ცვლილება საწარმოს უკრძალავს ძირითადი საშუალებების ობიექტის თვითღირებულებიდან გამოქვითოს ამ აქტივის დანიშნულებისამებრ გამოყენებისთვის მომზადების პროცესში წარმოებული ერთეულების გაყიდვიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი. ასეთი ერთეულების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი, მათი წარმოების დანახარჯებთან ერთად, ახლა უკვე აღიარებულია მოგებაში ან ზარალში. საწარმო ამ ერთეულების თვითღირებულების შესაფასებლად ბასს 2-ით იხელმძღვანელებს. თვითღირებულებაში არ შევა იმ აქტივის ცვეთა, რომელიც იტესტება, რადგან ჯერ არ არის მზად დანიშნულებისამებრ გამოყენებისთვის. ბასს 16-ში შესული ცვლილებები ასევე განმარტავს, რომ საწარმო „ამონმებს, აქტივი სათანადოდ ფუნქციონირებს თუ არა“, როდესაც აფასებს აქტივის ტექნიკურ და ფიზიკურ მდგომარეობას. აქტივის ფინანსური შედეგიანობა ამ შეფასებისთვის აქტუალური არ არის. ამიტომ აქტივი შეიძლება ასრულებდეს ხელმძღვანელობის მიერ განსაზღვრულ ფუნქციას და ექვემდებარებოდეს ცვეთას, სანამ მიაღწევს ექსპლუატაციის იმ დონეს, რომელსაც ხელმძღვანელობა მისგან მოელოდა.

ცვლილება ბასს 37-ში განმარტავს „ხელშეკრულების შესრულებისათვის საჭირო დანახარჯების“ მნიშვნელობას. ცვლილება განმარტავს, რომ ხელშეკრულების შესრულების პირდაპირი ხარჯი მოიცავს ამ ხელშეკრულების შესრულების ნაზარდ დანახარჯებს, და სხვა სხვა განაწილებულ ხარჯებს, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ხელშეკრულების შესრულებას. ცვლილება ასევე განმარტავს, რომ სანამ განისაზღვრება წამგებიანი კონტრაქტისთვის ცალკე ანარიცხები, საწარმო აღიარებს ხელშეკრულების შესასრულებლად გამოყენებული აქტივების, და არა ამ ხელშეკრულებისთვის გამოყოფილი აქტივების გაუფასურებით გამოწვეულ ყოველგვარ ზარალს. ფასს 3-ში შევიდა ცვლილება 2018 წლის ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლების შესახებ, რათა განისაზღვროს რა წარმოადგენს აქტივის ან ვალდებულებას საწარმოთა გაერთიანებისას. ამ ცვლილებამდე ფასს 3 ეყრდნობოდა 2001 წლის ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალურ საფუძვლებს. გარდა ამისა, ფასს 3-ს დაემატა ახალი გამონაკლისი ვალდებულებებისა და პირობითი ვალდებულებებისთვის. გამონაკლისით ზუსტდება, რომ ზოგიერთი ტიპის ვალდებულებისა და პირობითი ვალდებულებების

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

5. სააღრიცხვო პოლიტიკის სამომავლო ცვლილებები გავრცელება

შემთხვევაში, საწარმომ, რომელიც იყენებს ფასს 3-ს, უნდა მიმართოს ბასს 37-ს ან ფასიკ 21-ს, და არა 2018 წლის კონცეპტუალურ საფუძვლებს. ახალი გამოწვევის გარეშე საწარმო საწარმოთა გაერთიანებაში აღიარებდა ზოგიერთ ისეთ ვალდებულებას, რომლებსაც არ აღიარებდა ბასს 37-ის მიხედვით. ამიტომ საწარმოს შესყიდვისთანავე მოუხდებოდა ასეთი ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა და შემოსულობის აღიარება, რომელიც არ ასახავდა ეკონომიკურ სარგებელს. ასევე დაზუსტდა, რომ მყიდველმა საწარმომ არ უნდა აღიაროს პირობითი აქტივები, ბასს 27-ის განმარტების შესაბამისად, შეძენის თარიღით.

ცვლილება ფასს 9-ში ეხება იმას, თუ რომელი საკომისიო გადასახდელები უნდა აისახოს ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტის 10%-იან ტესტში. მესამე მხარეებს ან კრედიტორს შეიძლება აუნაზღაურდეს დანახარჯები ან გადაეხადოს საკომისიოები. ამ ცვლილების თანახმად, მესამე მხარეებისთვის გადახდილი დანახარჯები თუ საკომისიოები არ აისახება 10%-იან ტესტში.

ფასს 16-ზე დართული საილუსტრაციო მაგალითი #13 შეიცვალა, კერძოდ ამოღებულია მეიჯარისთვის საიჯარო ქონების გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული გადახდების ილუსტრაცია. ამ ცვლილების მიზანი არის საიჯარო შეღავათების ბუღალტრულ აღრიცხვასთან დაკავშირებით ნებისმიერი პოტენციური გაუგებრობის თავიდან არიდება.

ფასს 1 უშვებს გამოწვევის, თუ შვილობილი კომპანია გამოიყენებს ფასს-ს თავის მშობელ კომპანიაზე უფრო გვიანი თარიღით. შვილობილ კომპანიას შეუძლია თავისი აქტივებისა და ვალდებულებების შეფასება საბალანსო ღირებულებებით, რომლებიც შევიდოდა მშობელი კომპანიის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ფასს-ზე მშობელი კომპანიის გადასვლის თარიღისთვის, თუკი არ ასახულა კორექტირებები კონსოლიდირების პროცედურებისა და საწარმოთა გაერთიანების გამო, რომლის დროსაც მშობელმა კომპანიამ შეისყიდა შვილობილი კომპანია. ფასს 1-ში შევიდა ცვლილება, რომლითაც საწარმოებს, რომლებსაც გამოყენებული აქვთ ფასს 1-დან გამოწვევის, ასევე უფლება მიეცათ, კუმულაციური საკურსო სხვაობა მშობელი კომპანიის მიერ გაცხადებული თანხებით შეაფასონ ფასს-ზე მშობელი კომპანიის გადასვლის თარიღის მიხედვით. ფასს 1-ში შესული ცვლილების მიხედვით, ზემოაღნიშნული გამოწვევის კუმულაციურ საკურსო სხვაობასაც ეხება იმ საწარმოებისთვის, რომლებიც პირველად იყენებენ ფასს-ს, ხარჯების შემცირების მიზნით. ეს ცვლილება ასევე ვრცელდება მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებზე, რომლებსაც გამოყენებული აქვთ ფასს 1-დან იგივე გამოწვევის.

ამოღებულია მოთხოვნა, რომლის მიხედვითაც, ბასს 41-ის შესაბამისად სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას, საწარმოებს არ უნდა გაეთვალისწინებინათ ფულადი ნაკადები გადასახდით დაბეგრის მიზნებისთვის. ამ ცვლილების მიზანია სტანდარტის იმ მოთხოვნასთან შესაბამისობა, რომლის მიხედვითაც უკვე დაბეგრული ფულადი ნაკადების დისკონტირება ხდება.

ვალდებულებების კლასიფიკაცია მოკლევადიანად და გრძელვადიანად – ცვლილებები ბასს 1-ში (გამოშვებული 2020 წლის 23 იანვარს და ძალაში შესული 2022 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

ეს ვიწრო მოქმედების სფეროს ცვლილებები აზუსტებს, რომ ვალდებულებები კლასიფიცირდება, როგორც მოკლევადიანი ან გრძელვადიანი იმისდა მიხედვით, თუ რა უფლებები არსებობს საანგარიშგებო პერიოდის დასრულებისას. ვალდებულებები გრძელვადიანია, თუ საწარმოს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს აქვს არსებითი უფლება, გადაავადოს ვალდებულების დაფარვა სულ მცირე 12 თვის განმავლობაში. სტანდარტით აღარ არის სავალდებულო, რომ ეს უფლება უპირობო იყოს. ხელმძღვანელობის მოლოდინი იმასთან დაკავშირებით, შემდგომში გამოიყენებს თუ არა ვალდებულების დაფარვის უფლებას, არ მოქმედებს ვალდებულებების კლასიფიკაციაზე. გადავადების უფლება არსებობს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საწარმო აკმაყოფილებს ყველა შესაბამის პირობას საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ვალდებულება მოკლევადიანად კლასიფიცირდება, თუ დაირღვევა რომელიმე პირობა საანგარიშგებო თარიღამდე ან საანგარიშგებო თარიღით მაშინაც კი, თუ კრედიტორისგან მიღებულია ამ პირობის დაკმაყოფილების მოთხოვნაზე უარი საანგარიშგებო პერიოდის გასვლის შემდეგ. ამავდროულად, სესხის კლასიფიცირება გრძელვადიანად ხდება მაშინ, თუ სესხის პირობა დაირღვევა მხოლოდ საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ. ცვლილებები ასევე მოიცავს კლასიფიკაციის მოთხოვნების დაზუსტებას ისეთი დავალიანების შემთხვევაში, რომელიც კომპანიამ შეიძლება დაფაროს მისი კაპიტალად გარდაქმნით. „ვალდებულების დაფარვა“ განიმარტება, როგორც ვალდებულების გასტუმრება ფულადი სახსრებით, სხვა ეკონომიკური სარგებლის მქონე რესურსებით ან საწარმოს საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით. კაპიტალად კონვერტირებადი

5. სააღრიცხვო პოლიტიკის სამომავლო ცვლილებები გარკვევა

ინსტრუმენტებისთვის დაშვებულია გამონაკლისი, მაგრამ მხოლოდ იმ ინსტრუმენტებისთვის, რომელთა კონვერტაციის ოფციონი კლასიფიცირებულია, როგორც წილობრივი ინსტრუმენტი რთული ფინანსური ინსტრუმენტის ცალკე კომპონენტის სახით.

ფას 9-ის გადავადება - ცვლილებები ფას 4-ში (გამოშვებული 2020 წლის 25 ივნისს და ძალაში შესული 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის). ცვლილებები ფას 4-ში, რომელიც ეხება ფას 9-ის და მომავალი ფას 7-ის ძალაში შესვლის სხვადასხვა თარიღებით გამოწვეულ დროებით სააღრიცხვო შედეგებს. ფას 4-ის ცვლილებებმა გაახანგრძლივა ფას 9-ისგან დროებითი გათავისუფლების ამონურვის ვადა 2023 წლამდე იმისთვის, რომ შეესაბამებოდეს ახალი ფას 17-ის ძალაში შესვლის თარიღს. ფას 4-ში ფას 9-ის გამოყენებისგან დროებითი გათავისუფლების ვადის ამონურვის ფიქსირებული თარიღი გადავადდა 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის.

ვალდებულებების კლასიფიკაცია მოკლევადიანად და გრძელვადიანად, ძალაში შესვლის თარიღის გადაწევა - ცვლილებები ბას 1-ში (გამოშვებული 2020 წლის 15 ივლისს და ძალაში შესული 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

ცვლილებები ბას 1-ში, რომლებიც მოკლევადიანი და გრძელვადიანი აქტივების კლასიფიკაციას ეხება, გამოიცა 2020 წლის იანვარში და მათი ძალაში შესვლის თავდაპირველი თარიღი იყო 2022 წლის 1 იანვარი. თუმცა, კოვიდ-19-ის პანდემიის გამო ძალაში შესვლის თარიღმა ერთი წლით გადაინია, რათა კომპანიებს კლასიფიკაციაში შესული ცვლილებების დანერგვისთვის მეტი დრო ჰქონოდათ.

ცვლილებები ბას (IAS) 8-ში: სააღრიცხვო შეფასებების განმარტება (გამოშვებული 2021 წლის 12 თებერვალს და ძალაში მყოფი 2023 წლის 1 იანვარს ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

ბას 8-ში შესული ცვლილება განმარტავს იმას, თუ როგორ უნდა განასხვავონ კომპანიებმა სააღრიცხვო პოლიტიკაში შესული ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში შესული ცვლილებებისგან.

6. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ათას ლარში	2021	2020	2019
ნაღდი ფული საღაროში	831,035	747,195	646,394
ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში (გარდა სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტებისა)	134,262	102,289	35,133
საკორესპონდენტო ანგარიშები და ერთდღიანი განთავსებები სხვა ბანკებში	630,247	588,343	186,623
სხვა ბანკებში განთავსებული თანხები ან სხვა ბანკებისადმი მოთხოვნები, რომელთა თავდაპირველი ვადა სამ თვეზე ნაკლებია	45	163,851	126,359
სულ ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების მთლიანი ოდენობა	1,595,589	1,601,678	994,509
გამოკლებული: საკრედიტო ზარალის რეზერვი სტადიების მიხედვით	(129)	(79)	(30)
1-ლი სტადია	(129)	(79)	(30)
მე-2 სტადია	-	-	-
მე-3 სტადია	-	-	-
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, სულ	1,595,460	1,601,599	994,479

სხვა ბანკებში საკორესპონდენტო ანგარიშების და ერთდღიანი დეპოზიტების 94% განთავსებულია ეთგოს (ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია) საბანკო დაწესებულებებში (2020 წლის 31 დეკემბერი: 89%; 2019 წლის 31 დეკემბერი: 85%).

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 45 ათასი ლარი განთავსდა ბანკთაშორის ვადიან დეპოზიტებზე ერთ არა-ეთგოს ბანკში და არაფერი განთავსებულა ეთგოს ბანკებში (2020 წ.: 25,030 ათასი ლარი – არა-ეთგოს ბანკში და 163,838 ათასი ლარი – ერთ ეთგოს ბანკში; 2019 წ.: 11,348 ათასი ლარი – ერთ არაეთგოს ბანკში და 115,012 ათასი ლარი – ორ ეთგოს ბანკში). ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების საპროცენტო განაკვეთის ანალიზი წარმოდგენილია 37-ე შენიშვნაში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

6. ფულადი სახსრები და მათი აკვივალენტები გავრცელება

სხვა ბანკებში საკორესპონდენტო ანგარიშებისა და ერთდღიანი დეპოზიტების საკრედიტო რეიტინგი ასეთია:

ათას ლარში	2021	2020	2019
AA	69,943	–	–
AA-	2,117	1,891	–
A+	425,554	417,938	66,805
A	1,795	1,896	13,816
A-	23,766	35,753	–
BBB+	70,886	–	20,286
BBB	7	64,985	69,302
BBB-	12,569	897	–
BB+	367	–	733
BB	1,519	1,858	2,970
BB-	13,367	9,072	12,336
B+	8,343	53,684	375
B	14	15	–
რეიტინგის გარეშე	–	354	–
სულ საკორესპონდენტო ანგარიშები და ერთდღიანი დეპოზიტები სხვა ბანკებში	630,247	588,343	186,623

სხვა ბანკებში სამ თვეზე ნაკლები ვადით განთავსებული თანხების და სხვა ბანკებისადმი სამ თვეზე ნაკლები ვადის მქონე მოთხოვნების საკრედიტო რეიტინგი ასეთია:

ათას ლარში	2021	2020	2019
A-	–	–	115,012
BBB+	–	163,837	–
BB	–	–	1,718
B+	–	–	9,629
რეიტინგის გარეშე	45	14	–
სულ სხვა ბანკებში განთავსებული თანხები ან სხვა ბანკებისადმი მოთხოვნები, რომელთა თავდაპირველი ვადა სამ თვეზე ნაკლებია	45	163,851	126,359

ცხრილში წარმოდგენილია საერთაშორისო სააგენტოების – Standard & Poor’s-ის და Fitch Ratings-ის მიერ მინიჭებული რეიტინგები. როდესაც სააგენტოების მხრიდან ხდება სხვადასხვა საკრედიტო რეიტინგის მინიჭება, ამ აქტივისთვის ყველაზე მაღალი რეიტინგი გამოიყენება, ხოლო იმ ფინანსური დაწესებულებების შემთხვევაში, რომლებსაც საკრედიტო რეიტინგი არ ენიჭება, ქვეყნის რეიტინგი გამოიყენება. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები არ იყო გამიზნული უკურეპო ხელშეკრულებების თანახმად სხვა ბანკებში განთავსებების უზრუნველსაყოფად (2020 წ.: ნული; 2019 წ.: ნული).

7. მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ

სხვა ბანკების მიმართ მოთხოვნებში შედის სამ თვეზე მეტი საწყისი ვადის მქონე განთავსებები, რომლებიც არ არის უზრუნველყოფილი და წარმოადგენს არც ვადაგადაცილებულ და არც გაუფასურებულ თანხებს 2021 წლის, 2020 წლის და 2019 წლის ბოლოსთვის. სხვა ბანკებში სამ თვეზე მეტი საწყისი ვადის მქონე განთავსებების საკრედიტო რეიტინგები ასეთია:

7. მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ გაზრდილება

ათას ლარში	2021	2020	2019
AA-	-	31	-
A+	13,099	10,908	9,541
BBB+	21	98	-
BBB-	2,943	2,010	-
BBB	-	-	2,493
BB	1,468	5,943	1,388
B+	24,706	700	2,175
სხვა ბანკებში განთავსებული თანხები, რომელთა თავდაპირველი ვადა სამ თვეზე მეტია, სულ	42,237	19,690	15,597

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჭგუფს ჰქონდა ორი განთავსება სამ თვეზე მეტი საწყისი ვადით და 5,000 ათას ლარზე მეტი აგრევირებული თანხით (2020 წ.: ნული, 2019 წ.: ნული). სხვა ბანკებში განთავსებების მთლიანი აგრევირებული თანხა, სამ თვეზე მეტი საწყისი ვადით, იყო 28,428 ათასი ლარი (2020 წ.: 2,012 ათასი ლარი; 2019 წ.: ნული) ანუ სხვა ბანკებისადმი მთლიანი მოთხოვნების 67.3% (2020 წ.: 4%; 2019 წ.: 40.8%).

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 13,819 ათასი ლარი (2020 წ.: 11,744 ათასი ლარი; 2019 წ.: 11,836 ათასი ლარი) იყო განთავსებული ანაბრებზე, როგორც შეზღუდული წვდომის დეპოზიტები საკრედიტო ბარათის კომპანიასთან ან სხვა ბანკებთან საკრედიტო ბარათთან დაკავშირებული მომსახურებების ხელშეკრულების საფუძველზე. სხვა ბანკების მიმართ მოთხოვნების სამართლიანი ღირებულების შეფასება 41-ე შენიშვნაშია მოცემული. სხვა ბანკებისადმი მოთხოვნების საპროცენტო განაკვეთის ანალიზი 37-ე შენიშვნაშია წარმოდგენილი.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მიზნით, სხვა ბანკებისადმი მოთხოვნების ნაშთები მიკუთვნებულია 1-ელი სტადიისთვის. ამ ნაშთების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არის 9.9 ათასი ლარი (2020 წ.: 8 ათასი ლარი; 2019 წ.: 9 ათასი ლარი).

8. სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში

სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში („სებ“) წარმოადგენს სებ-ში ანაბარზე განთავსებულ თანხებს. რეზიდენტ ფინანსურ დაწესებულებებს მოეთხოვებათ სებ-ში საპროცენტო სარგებლის მქონე სავალდებულო რეზერვის შენარჩუნება, რომლის ოდენობაც დამოკიდებულია ფინანსური დაწესებულებების მიერ მოზიდული თანხების მოცულობაზე. ჭგუფმა 2021 წელს სებ-ში ლარში, აშშ დოლარსა და ევროში განთავსებული სავალდებულო რეზერვებიდან მიიღო წლიური პროცენტი, შესაბამისად, 10.5%-მდე, (0.25%-მდე და (0.7%-მდე (2020 წ.: 8.0%, (0.25%) და (0.7%) ლარში, აშშ დოლარსა და ევროში, შესაბამისად; 2019 წ.: 9.0%, 1.25% და (0.7%) ლარში, აშშ დოლარსა და ევროში, შესაბამისად).

2021 წელს სარეიტინგო სააგენტო Fitch-მა დაადასტურა საქართველოს გრძელვადიანი უცხოური და ეროვნული ვალუტის ემიტენტის დეფოლტის „BB“ რეიტინგი. სტაბილური პერსპექტივა უარყოფითი შეიცვალა. ემიტენტის რეიტინგები გრძელვადიანი პრიორიტეტული (უპირატესი უფლების მქონე) არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციებისთვის დადასტურდა „BB“ დონეზე. ქვეყნის საკრედიტო რეიტინგი დადასტურდა „BBB-“ დონეზე, მოკლევადიანი უცხოური და ეროვნული ვალუტის ემიტენტის დეფოლტის რეიტინგები – „B“ დონეზე.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

9. მომხმარებელზე გაცემული სესხები და ავანსები

ათას ლარში	2021	2020	2019
კორპორატიული სესხები	6,547,741	5,690,749	4,660,473
სამომხმარებლო სესხები	2,153,066	2,011,585	1,884,006
იპოთეკური სესხები	4,112,441	3,942,102	3,169,197
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	4,141,305	3,556,079	2,948,279
სულ მთლიანი სესხები	16,954,553	15,200,515	12,661,955
გამოკლებული: საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(407,368)	(606,246)	(312,556)
1-ლი სტადია	(101,972)	(130,228)	(95,689)
მე-2 სტადია	(120,417)	(142,915)	(82,687)
მე-3 სტადია	(184,979)	(333,103)	(134,180)
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	16,547,185	14,594,269	12,349,399

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მომხმარებლებზე გაცემული 16,948,195 ათასი ლარის მთლიანი (ბრუტო) სესხები და ავანსები და 398,735 ათასი ლარის საკრედიტო ზარალის რეზერვი იყო მიკუთვნებადი ბანკისთვის (2020 წ.: 15,198,858 ათასი ლარი და 587,654 ათასი ლარი; 2019 წ.: 12,720,562 ლარი და 303,577 ათასი ლარი).

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები, აღრიცხული 843,006 ათასი ლარით, დაგირავდა ადგილობრივი ბანკებისა და სხვა ფინანსური დაწესებულებების მიმართ სხვა ნასესხები სახსრების უზრუნველსაყოფად (2020 წ.: 889,353 ათასი ლარი; 2019 წ.: 474,480 ათასი ლარი).

მოდელირების შემდგომი კორექტირებების მთლიანმა ეფექტმა საკრედიტო ზარალის რეზერვებზე შეადგინა 16,107 ათასი ლარი და 105,502 ათასი ლარი 2020 წლისა და 2021 წლის ბოლოსთვის.

ცხრილში წარმოდგენილია საკრედიტო ზარალის რეზერვისა და მთლიანი (ბრუტო) საბალანსო ღირებულების ცვლილებები მომხმარებლებზე გაცემული, ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული, სესხებისა და ავანსებისთვის საანგარიშგებო პერიოდის საწყის და საბოლოო თარიღებს შორის. ქვემოთ, ცხრილში აღწერილია ძირითადი მოძრაობები:

- გადატანები ხდება 1-ელ, მე-2 და მე-3 სტადიებს შორის საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (ან შემცირების) ან კრედიტის მოცულობის დეფოლტის სიტუაციაში აღმოჩენის გამო პერიოდის განმავლობაში და, შესაბამისი „გაუმჯობესება“ (ან „გაუარესება“) 12-თვიან და არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს შორის. უნდა აღინიშნოს, რომ:
- იმ სესხების შემთხვევაში, რომლებიც არსებობდა პერიოდის დასაწყისში, საწყისი კრედიტების მოცულობა გაცხადებულია, როგორც გადატანის თანხები;
- ახლად გამოშვებული სესხების შემთხვევაში კრედიტების მოცულობა გამოშვებისას გაცხადდება, როგორც გადატანის თანხები;
- „ახალი შექმნილი ან შეძენილი“ გვადლევს ინფორმაციას გაცემული ბრუტო სესხებისა და პერიოდის განმავლობაში შექმნილი საკრედიტო ზარალის შესაბამისი რეზერვის შესახებ (თუმცა, მათში არ შედის კრედიტები, რომლებიც გაიცა და დაიფარა პერიოდის განმავლობაში და გაიცა არსებული სესხების რეფინანსირების მიზნით).
- „აღიარებაშეწყვეტილი პერიოდის განმავლობაში“ გულისხმობს სესხების და საკრედიტო ზარალის რეზერვის ნაშთს პერიოდის დასაწყისში, რომლებიც დაიფარა პერიოდის განმავლობაში. მათ რიცხვში არ შედის კრედიტები, რომლებიც გაიცა და დაიფარა პერიოდის განმავლობაში, ჩამოიწერა ან რეფინანსირდა სხვა სესხებით;
- „წმინდა დაფარვები“ გულისხმობს წმინდა ცვლილებას ბრუტო საბალანსო ღირებულებებში, რაც წარმოადგენს შენატანებით შემცირებულ გაცემულ სესხს;
- „ჩამოწერები“ გულისხმობს პერიოდის განმავლობაში სესხების ჩამოწერას;
- სავალუტო კურსის მოძრაობა გულისხმობს უცხოურ ვალუტაში გამოხატული აქტივების კონვერტაციას და კონვერტაციის ეფექტს წარსადაგენ ვალუტაზე უცხოური შვილობილი საწარმოსთვის;
- წმინდა გადაფასება სტადიებზე გადანაცვლების გამო და რისკის პარამეტრების ცვლილება გულისხმობს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოძრაობას კრედიტის სტადიებს შორის გადატანის ან რისკის პარამეტრებში და საპროგნოზო მოლოდინებში ცვლილებების გამო;
- ხელახალი სეგმენტაცია გულისხმობს სესხების გადატანას ერთი საანგარიშგებო სეგმენტიდან მეორეში.

9. მოხსარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გპროექტება

2021წელს ჯგუფმა ხელახლა შეაფასა მის მიერ სეგმენტების განმარტება, რაც წარმოდგენილია 28-ე შენიშვნაში. შეძლებული პირებისთვის დაგროვილი ქონების მართვის ბიზნესი საცალოდან კორპორატიულ სეგმენტში გადავიდა და სფეროს სეგმენტი სრულად გადავიდა მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებიდან საცალო სეგმენტში სეგმენტების განმარტების შეცვლის გამო. სხვა გადატანები სეგმენტებს შორის, ძირითადად, გამოწვეული იყო წინა პერიოდთან შედარებით კლიენტის ზომის და მახასიათებლების ცვლილებით. ყველა ქვემოთ წარმოდგენილი ცხრილი შეიცავს შესადარის ინფორმაციას სეგმენტების მიხედვით, რომლებიც აქტუალურ იყო თითოეული წინა წლის განმავლობაში. წარდგენის მიზნებისთვის, თანხები დამრგვალებულია უახლოეს ათას ლარამდე, რაც გარკვეულ შემთხვევებში ნულს შეადგენს.

სულ სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტა- დია (არ- სებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ზარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაცი- აში)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვი- ანი საკრე- დიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ზარალი დეფოლ- ტის სიტუა- ციაში)	სულ
2021 წლის 1 იანვარს	11,860,559	2,448,126	891,830	15,200,515	130,228	142,915	333,103	606,246
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(1,734,485)	2,099,936	(365,451)	-	(66,102)	162,746	(96,644)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(366,906)	(262,234)	629,140	-	(83,962)	(39,902)	123,864	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	1,950,513	(1,780,706)	(169,807)	-	143,565	(93,518)	(50,047)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	7,369,167	-	-	7,369,167	115,394	-	-	115,394
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(2,161,851)	(162,437)	(192,679)	(2,516,967)	22,759	(16,651)	(50,522)	(44,414)
წმინდა დაფარვები	(1,809,284)	(267,445)	(66,207)	(2,142,936)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ¹	-	-	-	-	(158,517)	(33,483)	122,486	(69,514)
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ჩამოწერა	-	-	(193,678)	(193,678)	-	-	(193,678)	(193,678)
ცვლილებები დარიცხულ პროცენტში	11,271	(3,229)	1,870	9,912	-	-	-	-
მოდიფიკაცია	5,346	1,930	2,466	9,742	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოდრაობა	(612,165)	(140,411)	(28,626)	(781,202)	(1,393)	(1,690)	(3,583)	(6,666)
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	14,512,165	1,933,530	508,858	16,954,553	101,972	120,417	184,979	407,368

1 მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში, განსხვავდება მოგება-ზარალის ანგარიშგებისგან 2021 წელს 44,642 ათასი ლარის ამოღებული თანხით (2020 წ.: 21,136 ათასი ლარი, 2019 წ.: 33,801 ათასი ლარი). ამოღებული თანხა მოიცავს ჩამოწერილი პორტფელის გაყიდვიდან მიღებულ თანხას 11.6 მილიონი ლარის ოდენობით, რომელიც გაიყიდა 2021 წლის აგვისტოში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

სულ სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება			საკრედიტო ზარალის რეზერვი				
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი) შედეგად	მე-2 სტა- დია (არ- სებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ზარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაცი- აში)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვი- ანი საკრე- დიტო ზარალი) შედეგად	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ზარალი დეფოლ- ტის სიტუა- ციაში)	სულ
2020 წლის 1 იანვარს	11,551,934	757,094	352,927	12,661,955	95,689	82,687	134,180	312,556
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(1,834,720)	1,871,883	(37,163)	-	(10,824)	23,099	(12,275)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(456,349)	(195,488)	651,837	-	(53,436)	(27,314)	80,750	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	116,479	(115,394)	(1,085)	-	15,269	(14,677)	(592)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	3,361,543	-	-	3,361,543	110,226	-	-	110,226
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(922,671)	(83,851)	(23,487)	(1,030,009)	12,225	789	(13,151)	(137)
წმინდა დაფარვები	(982,755)	(60,770)	(42,984)	(1,086,509)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(45,959)	70,894	186,167	211,102
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ჩამოწერა	-	-	(66,028)	(66,028)	-	-	(66,028)	(66,028)
სავალუტო კურსის მოძრაობა	1,042,872	280,445	59,787	1,383,104	7,038	7,437	24,052	38,527
მოდიფიკაციები	(15,774)	(5,793)	(1,974)	(23,541)	-	-	-	-
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	11,860,559	2,448,126	891,830	15,200,515	130,228	142,915	333,103	606,246

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გზამკვლევი

სულ სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება			საკრედიტო ბარალის რეზერვი				
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტა- დია (არ- სებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ბარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ბარალი დეფოლტის სიტუაცი- აში)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრე- დიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ბარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ბარალი დეფოლ- ტის სიტუა- ციაში)	სულ
2019 წლის 1 იანვარს	9,226,512	791,969	354,101	10,372,582	96,812	95,784	141,534	334,130
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ბარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(646,985)	682,879	(35,894)	-	(22,811)	34,649	(11,838)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(151,728)	(138,204)	289,932	-	(11,259)	(24,668)	35,927	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ბარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	269,543	(264,141)	(5,402)	-	28,411	(26,682)	(1,729)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	4,403,046	-	-	4,403,046	72,517	-	-	72,517
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(535,371)	(165,034)	(183,020)	(883,425)	(1,331)	(16,526)	(23,859)	(41,716)
წმინდა დაფარვები	(1,293,956)	(177,292)	56,480	(1,414,768)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(67,845)	19,033	128,776	79,964
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ჩამოწერა	-	-	(140,161)	(140,161)	-	-	(140,161)	(140,161)
სავალუტო კურსის მოდრაობა	280,873	26,917	16,891	324,681	1,195	1,097	5,530	7,822
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	11,551,934	757,094	352,927	12,661,955	95,689	82,687	134,180	312,556

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

კორპორატიული სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი) შედეგად	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) დეფოლტის სიტუაციაში	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი) შედეგად	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) დეფოლტის სიტუაციაში	სულ
2021 წლის 1 იანვარს	4,574,134	955,187	161,428	5,690,749	53,995	8,194	45,452	107,641
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(260,069)	331,488	(71,419)	-	(6,701)	12,127	(5,426)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(93,919)	(25,017)	118,936	-	(30,508)	(391)	30,899	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	461,963	(405,275)	(56,688)	-	27,590	(8,265)	(19,325)	-
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	2,604,204	-	-	2,604,204	39,357	-	-	39,357
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(1,034,926)	(10,074)	(35,273)	(1,080,273)	(3,172)	102	(16,258)	(19,328)
წმინდა დაფარვები	(414,977)	(82,387)	(32,038)	(529,402)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(55,960)	(10,378)	(12,081)	(78,419)
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	213,296	29,590	6,401	249,287	476	314	2,897	3,687
ჩამოწერა	-	-	(340)	(340)	-	-	(340)	(340)
ცვლილებები დარიცხულ პროცენტში	1,988	(3,035)	3,917	2,870	-	-	-	-
მოდულირება	719	608	996	2,323	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოძრაობა	(308,969)	(78,537)	(4,171)	(391,677)	(673)	(393)	(801)	(1,867)
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	5,743,444	712,548	91,749	6,547,741	24,404	1,310	25,017	50,731

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გბრძელებს

კორპორატიული სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ
		ლოჯისტიკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად	ლოჯისტიკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად	ლოჯისტიკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად		ლოჯისტიკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად	ლოჯისტიკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად	ლოჯისტიკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად
2020 წლის 1 იანვარს	4,434,685	104,409	121,379	4,660,473	39,153	1,969	39,628	80,750
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი (1-ლი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(750,779)	750,779	-	-	(7,395)	7,395	-	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(57,281)	(14,021)	71,302	-	(1,394)	(1,307)	2,701	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	20,142	(20,142)	-	-	227	(227)	-	-
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	854,821	-	-	854,821	14,830	-	-	14,830
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(285,949)	(20,839)	(7,919)	(314,707)	(3,328)	(1,915)	(3,800)	(9,043)
წმინდა დაფარვები	(145,390)	16,644	(32,056)	(160,802)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	6,388	1,006	1,974	9,368
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	21,785	-	-	21,785	76	-	-	76
ჩამოწერა	-	-	(5,380)	(5,380)	-	-	(5,380)	(5,380)
მოდიფიკაცია	(2,541)	(1,758)	(864)	(5,163)	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოძრაობა	484,641	140,115	14,966	639,722	5,438	1,273	10,329	17,040
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	4,574,134	955,187	161,428	5,690,749	53,995	8,194	45,452	107,641

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

კორპორატიული სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება			საკრედიტო ზარალის რეზერვი				
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ
2019 წლის 1 იანვარს	2,903,313	138,715	135,261	3,177,289	32,940	4,994	43,571	81,505
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(126,154)	137,126	(10,972)	-	(2,876)	5,184	(2,308)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(27,531)	(5,261)	32,792	-	(2,914)	(192)	3,106	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	72,484	(71,151)	(1,333)	-	2,806	(2,806)	-	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	1,638,709	-	-	1,638,709	25,355	-	-	25,355
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	1,988	(31,192)	(13,862)	(43,066)	(2,544)	(1,064)	(9,094)	(12,702)
წმინდა დაფარვები	(186,958)	(70,285)	(27,812)	(285,055)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(14,698)	(4,398)	1,621	(17,475)
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	55,356	711	-	56,067	176	76	-	252
სავალუტო კურსის მოძრაობა	103,478	5,746	7,305	116,529	908	175	2,732	3,815
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	4,434,685	104,409	121,379	4,660,473	39,153	1,969	39,628	80,750

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გპრძელებს

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ბარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	სულ
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები ათას ლარში								
2021 წლის 1 იანვარს	2,661,786	631,347	262,946	3,556,079	24,490	46,853	88,567	159,910
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(466,965)	534,711	(67,746)	-	(10,917)	29,516	(18,599)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(71,234)	(94,868)	166,102	-	(14,450)	(10,455)	24,905	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ბარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	570,554	(537,576)	(32,978)	-	36,444	(28,030)	(8,414)	-
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	2,023,430	-	-	2,023,430	16,667	-	-	16,667
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(522,685)	(44,334)	(33,607)	(600,626)	(688)	(1,613)	(11,988)	(14,289)
წმინდა დაფარვები	(475,809)	(61,832)	(30,299)	(567,940)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(26,678)	(3,534)	32,293	2,081
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	(80,868)	6,542	(4,798)	(79,124)	(3,824)	78	(4,898)	(8,644)
ჩამოწერა	-	-	(40,086)	(40,086)	-	-	(40,086)	(40,086)
ცვლილებები დარიცხულ პროცენტში	14,130	1,126	1,449	16,705	-	-	-	-
მოდიფიკაციები	1,208	369	424	2,001	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოძრაობა	(133,705)	(22,146)	(13,283)	(169,134)	(557)	(581)	(1,400)	(2,538)
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3,519,842	413,339	208,124	4,141,305	20,487	32,234	60,380	113,101

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები ათას ლარში								
2020 წლის 1 იანვარს	2,650,261	204,699	93,319	2,948,279	18,341	18,593	29,211	66,145
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
შიდა გადაცემები:								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(539,299)	546,322	(7,023)	-	(6,860)	8,580	(1,720)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(103,564)	(83,981)	187,545	-	(8,258)	(9,097)	17,355	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	31,201	(30,770)	(431)	-	3,130	(2,954)	(176)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	1,033,189	-	-	1,033,189	23,407	-	-	23,407
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(303,253)	(33,879)	(5,525)	(342,657)	(1,314)	(157)	(1,759)	(3,230)
წმინდა დაფარვები	(290,204)	(26,683)	(11,097)	(327,984)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(5,102)	29,155	55,752	79,805
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	(22,888)	-	-	(22,888)	(76)	-	-	(76)
ჩამოწერა	-	-	(15,696)	(15,696)	-	-	(15,696)	(15,696)
სავალუტო კურსის მოძრაობა	209,565	57,071	22,178	288,814	1,222	2,733	5,600	9,555
მოდიფიკაციები	(3,222)	(1,432)	(324)	(4,978)	-	-	-	-
2020 წლის 31 დეკემბერს	2,661,786	631,347	262,946	3,556,079	24,490	46,853	88,567	159,910

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გზამკვლელებს

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ბარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	სულ
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები ათას ლარში								
2019 წლის 1 იანვარს	2,210,617	193,157	92,820	2,496,594	19,273	22,379	29,362	71,014
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(181,576)	186,581	(5,005)	-	(3,097)	5,142	(2,045)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(51,354)	(42,338)	93,692	-	(2,568)	(6,711)	9,279	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ბარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	49,093	(48,292)	(801)	-	6,191	(5,872)	(319)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	1,312,100	-	-	1,312,100	11,981	-	-	11,981
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(354,274)	(47,777)	(48,874)	(450,925)	(2,356)	(2,582)	(6,102)	(11,040)
წმინდა დაფარვები	(333,112)	(42,333)	(14,348)	(389,793)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(11,134)	6,047	26,965	21,878
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	(55,356)	(786)	-	(56,142)	(176)	(78)	-	(254)
ჩამოწერა	-	-	(28,963)	(28,963)	-	-	(28,963)	(28,963)
სავალუტო კურსის მოძრაობა	54,123	6,487	4,798	65,408	227	268	1,034	1,529
2019 წლის 31 დეკემბერს	2,650,261	204,699	93,319	2,948,279	18,341	18,593	29,211	66,145

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

სამომხმარებლო სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება			საკრედიტო ზარალის რეზერვი				
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი) შედეგად	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) დეფოლტის სიტუაციაში	სულ	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) 1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი) შედეგად	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) 1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი) შედეგად	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი) დეფოლტის სიტუაციაში	სულ
2021 წლის 1 იანვარს	1,556,559	267,296	187,730	2,011,585	48,372	66,352	127,101	241,825
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
შიდა გადაცემები:								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(404,297)	469,103	(64,806)	-	(46,034)	83,035	(37,001)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(107,233)	(99,591)	206,824	-	(22,505)	(25,955)	48,460	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	319,163	(287,805)	(31,358)	-	57,187	(45,306)	(11,881)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	1,410,607	-	-	1,410,607	57,565	-	-	57,565
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(408,992)	(55,937)	(87,562)	(552,491)	23,943	(14,452)	(11,487)	(1,996)
წმინდა დაფარვები	(491,278)	(53,145)	29,536	(514,887)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(67,672)	541	94,437	27,306
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	(30,782)	491	2,385	(27,906)	3,400	348	2,861	6,609
ჩამოწერა	-	-	(151,635)	(151,635)	-	-	(151,635)	(151,635)
ცვლილებები დარიცხულ პროცენტში	(1,447)	(1,248)	(4,446)	(7,141)	-	-	-	-
მოდულირება	2,098	437	828	3,363	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოძრაობა	(14,490)	(2,201)	(1,738)	(18,429)	23	230	123	376
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,829,908	237,400	85,758	2,153,066	54,279	64,793	60,978	180,050

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გზამკვლელებს

სამომხმარებლო სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ბარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი)	სულ
2020 წლის 1 იანვარს	1,593,262	216,817	73,927	1,884,006	36,724	52,439	44,793	133,956
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(165,248)	178,014	(12,766)	-	(3,846)	9,861	(6,015)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(114,928)	(58,650)	173,578	-	(24,678)	(14,790)	39,468	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ბარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	40,086	(39,544)	(542)	-	11,333	(10,945)	(388)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	669,973	-	-	669,973	62,912	-	-	62,912
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(219,243)	(14,197)	(9,175)	(242,615)	11,426	220	(4,949)	6,697
წმინდა დაფარვები	(287,650)	(19,815)	3,789	(303,676)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(45,618)	29,130	96,489	80,001
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	831	-	-	831	-	-	-	-
ჩამოწერა	-	-	(44,356)	(44,356)	-	-	(44,356)	(44,356)
სავალუტო კურსის მოძრაობა	45,457	6,440	4,033	55,930	119	437	2,059	2,615
მოდიფიკაციები	(5,981)	(1,769)	(758)	(8,508)	-	-	-	-
2020 წლის 31 დეკემბერს	1,556,559	267,296	187,730	2,011,585	48,372	66,352	127,101	241,825

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

სამომხმარებლო სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება			საკრედიტო ზარალის რეზერვი				
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ
2019 წლის 1 იანვარს	1,641,978	265,687	81,851	1,989,516	42,903	59,245	54,575	156,723
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(166,459)	176,428	(9,969)	-	(16,454)	21,029	(4,575)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(60,362)	(67,012)	127,374	-	(5,682)	(16,168)	21,850	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	81,453	(80,023)	(1,430)	-	16,851	(16,013)	(838)	-
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	641,207	-	-	641,207	34,363	-	-	34,363
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(101,437)	(39,416)	(125,004)	(265,857)	3,706	(11,085)	(7,972)	(15,351)
წმინდა დაფარვები	(460,554)	(42,061)	109,208	(393,407)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(38,995)	15,212	91,149	67,366
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	2,583	1,092	572	4,247	15	97	184	296
ჩამოწერა	-	-	(110,243)	(110,243)	-	-	(110,243)	(110,243)
სავალუტო კურსის მოძრაობა	14,853	2,122	1,568	18,543	17	122	663	802
2019 წლის 31 დეკემბერს	1,593,262	216,817	73,927	1,884,006	36,724	52,439	44,793	133,956

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გპრძელებს

იპოთეკური სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ბარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტა- დია (არ- სებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ბარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ბარალი დეფოლტის სიტუაცი- აში)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრე- დიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ბარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ბარალი დეფოლ- ტის სიტუა- ციაში)	სულ
2021 წლის 1 იანვარს	3,068,080	594,296	279,726	3,942,102	3,371	21,516	71,983	96,870
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ბარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(603,154)	764,634	(161,480)	-	(2,450)	38,068	(35,618)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(94,520)	(42,758)	137,278	-	(16,499)	(3,101)	19,600	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ბარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	598,833	(550,050)	(48,783)	-	22,344	(11,917)	(10,427)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	1,330,926	-	-	1,330,926	1,805	-	-	1,805
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(195,248)	(52,092)	(36,237)	(283,577)	2,676	(688)	(10,789)	(8,801)
წმინდა დაფარვები	(427,220)	(70,081)	(33,406)	(530,707)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(8,207)	(20,112)	7,837	(20,482)
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	(101,646)	(36,623)	(3,988)	(142,257)	(52)	(740)	(860)	(1,652)
ჩამოწერა	-	-	(1,617)	(1,617)	-	-	(1,617)	(1,617)
ცვლილებები დარიცხულ პროცენტში	(3,400)	(72)	950	(2,522)	-	-	-	-
მოდიფიკაცია	1,321	516	218	2,055	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოძრაობა	(155,001)	(37,527)	(9,434)	(201,962)	(186)	(946)	(1,505)	(2,637)
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3,418,971	570,243	123,227	4,112,441	2,802	22,080	38,604	63,486

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

იპოთეკური სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი) შედეგად	მე-2 სტა- დია (არ- სებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ზარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაცი- აში)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვი- ანი საკრე- დიტო ზარალი) შედეგად	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ზარალი დეფოლ- ტის სიტუა- ციაში)	სულ
2020 წლის 1 იანვარს	2,873,726	231,169	64,302	3,169,197	1,471	9,686	20,548	31,705
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(379,394)	396,768	(17,374)	-	7,277	(2,737)	(4,540)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(180,576)	(38,836)	219,412	-	(19,106)	(2,120)	21,226	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	25,050	(24,938)	(112)	-	579	(551)	(28)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	803,560	-	-	803,560	9,077	-	-	9,077
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(114,226)	(14,936)	(868)	(130,030)	5,441	2,641	(2,643)	5,439
წმინდა დაფარვები	(259,511)	(30,916)	(3,620)	(294,047)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(1,627)	11,603	31,952	41,928
<i>მოძრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ზარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	272	-	-	272	-	-	-	-
ჩამოწერა	-	-	(596)	(596)	-	-	(596)	(596)
სავალუტო კურსის მოძრაობა	303,209	76,819	18,610	398,638	259	2,994	6,064	9,317
მოდიფიკაციები	(4,030)	(834)	(28)	(4,892)	-	-	-	-
2020 წლის 31 დეკემბერს	3,068,080	594,296	279,726	3,942,102	3,371	21,516	71,983	96,870

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გბრძელებს

იპოთეკური სესხები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება			საკრედიტო ბარალის რეზერვი				
	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტა- დია (არ- სებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ბარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ბარალი დეფოლტის სიტუაცი- აში)	სულ	1-ლი სტადია (12-თვიანი საკრე- დიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ბარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი სა- კრედიტო ბარალი დეფოლ- ტის სიტუა- ციაში)	სულ
2019 წლის 1 იანვარს	2,470,604	194,410	44,169	2,709,183	1,696	9,166	14,026	24,888
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
<i>შიდა გადაცემები:</i>								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ბარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(172,796)	182,744	(9,948)	-	(384)	3,294	(2,910)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(12,481)	(23,593)	36,074	-	(95)	(1,597)	1,692	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ბარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	66,513	(64,675)	(1,838)	-	2,563	(1,991)	(572)	-
ახალი წარმოშობილი ან შეძენილი	811,030	-	-	811,030	818	-	-	818
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(81,648)	(46,649)	4,720	(123,577)	(137)	(1,795)	(691)	(2,623)
წმინდა დაფარვები	(313,332)	(22,613)	(10,568)	(346,513)	-	-	-	-
წმინდა გადაფასება სტადიებს შორის გადატანების, რისკის პარამეტრების შეცვლისა და დაფარვების გამო ⁷	-	-	-	-	(3,018)	2,172	9,041	8,195
<i>მოდრაობა, რომელსაც გავლენა არ აქვს საკრედიტო ბარალის რეზერვის დარიცხვაზე პერიოდის განმავლობაში:</i>								
ხელახალი სეგმენტაცია	(2,583)	(1,017)	(572)	(4,172)	(15)	(95)	(184)	(294)
ჩამოწერა	-	-	(955)	(955)	-	-	(955)	(955)
სავალუტო კურსის მოდრაობა	108,419	12,562	3,220	124,201	43	532	1,101	1,676
2019 წლის 31 დეკემბერს	2,873,726	231,169	64,302	3,169,197	1,471	9,686	20,548	31,705

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრძელება

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გავრძელება

მომხმარებლებზე გაცემული, ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სესხების საკრედიტო ხარისხი 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.			
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ბარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ
კორპორატიული სესხების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	5,491,018	4,275	-	5,495,293
- დაბალი	246,591	598,209	-	844,800
- საშუალო	5,835	110,064	-	115,899
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	91,749	91,749
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	5,743,444	712,548	91,749	6,547,741
საკრედიტო ბარალის რეზერვი	(24,404)	(1,310)	(25,017)	(50,731)
საბალანსო ღირებულება	5,719,040	711,238	66,732	6,497,010
სამომხმარებლო სესხების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	1,180,163	16,309	-	1,196,472
- დაბალი	542,853	55,552	-	598,405
- საშუალო	106,892	138,340	-	245,232
- მაღალი	-	27,199	-	27,199
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	85,758	85,758
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	1,829,908	237,400	85,758	2,153,066
საკრედიტო ბარალის რეზერვი	(54,279)	(64,793)	(60,978)	(180,050)
საბალანსო ღირებულება	1,775,629	172,607	24,780	1,973,016
იპოთეკური სესხების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	3,069,543	78,659	-	3,148,202
- დაბალი	328,538	353,765	-	682,303
- საშუალო	20,890	122,855	-	143,745
- მაღალი	-	14,964	-	14,964
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	123,227	123,227
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	3,418,971	570,243	123,227	4,112,441
საკრედიტო ბარალის რეზერვი	(2,802)	(22,080)	(38,604)	(63,486)
საბალანსო ღირებულება	3,416,169	548,163	84,623	4,048,955
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	2,836,336	41,741	-	2,878,077
- დაბალი	673,872	250,173	-	924,045
- საშუალო	9,634	86,859	-	96,493
- მაღალი	-	34,566	-	34,566
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	208,124	208,124
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	3,519,842	413,339	208,124	4,141,305
საკრედიტო ბარალის რეზერვი	(20,487)	(32,234)	(60,380)	(113,101)
საბალანსო ღირებულება	3,499,355	381,105	147,744	4,028,204

9. მომხმარებელზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

მომხმარებლებზე გაცემული, ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სესხების საკრედიტო ხარისხი 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	
კორპორატიული სესხების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	4,324,191	6,178	-	4,330,369
- დაბალი	248,246	913,832	-	1,162,078
- საშუალო	1,697	35,177	-	36,874
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	161,428	161,428
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	4,574,134	955,187	161,428	5,690,749
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(53,995)	(8,194)	(45,452)	(107,641)
საბალანსო ღირებულება	4,520,138	946,993	115,976	5,583,108
სამომხმარებლო სესხების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	1,010,723	20,041	-	1,030,764
- დაბალი	453,899	64,950	-	518,849
- საშუალო	91,937	159,726	-	251,663
- მაღალი	-	22,579	-	22,579
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	187,730	187,730
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	1,556,559	267,296	187,730	2,011,585
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(48,372)	(66,352)	(127,101)	(241,825)
საბალანსო ღირებულება	1,508,187	200,944	60,629	1,769,760
იპოთეკური სესხების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	2,852,661	97,936	-	2,950,597
- დაბალი	186,597	334,579	-	521,176
- საშუალო	28,822	154,372	-	183,194
- მაღალი	-	7,409	-	7,409
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	279,726	279,726
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	3,068,080	594,296	279,726	3,942,102
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(3,371)	(21,516)	(71,983)	(96,870)
საბალანსო ღირებულება	3,064,709	572,780	207,743	3,845,232
მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოებზე გაცემული სესხების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	2,252,448	145,445	-	2,397,893
- დაბალი	395,733	348,147	-	743,880
- საშუალო	13,605	121,925	-	135,530
- მაღალი	-	15,830	-	15,830
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	262,946	262,946
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2,661,786	631,347	262,946	3,556,079
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(24,490)	(46,853)	(88,567)	(159,910)
საბალანსო ღირებულება	2,637,296	584,494	174,379	3,396,169

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გავრცელება

მომხმარებლებზე გაცემული, ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სესხების საკრედიტო ხარისხი 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2019 წ.				სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)		
კორპორატიული სესხების რისკის კატეგორია					
- ძალიან დაბალი	4,094,403	7,882	-		4,102,285
- დაბალი	339,960	75,872	-		415,832
- საშუალო	322	19,827	-		20,149
- მაღალი	-	828	-		828
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	121,379		121,379
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	4,434,685	104,409	121,379		4,660,473
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(39,153)	(1,969)	(39,628)		(80,750)
საბალანსო ღირებულება	4,395,532	102,440	81,751		4,579,723
სამომხმარებლო სესხების რისკის კატეგორია					
- ძალიან დაბალი	1,107,490	5,436	-		1,112,926
- დაბალი	330,361	17,620	-		347,981
- საშუალო	155,411	176,815	-		332,226
- მაღალი	-	16,946	-		16,946
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	73,927		73,927
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	1,593,262	216,817	73,927		1,884,006
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(36,724)	(52,439)	(44,793)		(133,956)
საბალანსო ღირებულება	1,556,538	164,378	29,134		1,750,050
იპოთეკური სესხების რისკის კატეგორია					
- ძალიან დაბალი	2,668,691	17,970	-		2,686,661
- დაბალი	182,049	80,289	-		262,338
- საშუალო	22,986	121,743	-		144,729
- მაღალი	-	11,167	-		11,167
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	64,302		64,302
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2,873,726	231,169	64,302		3,169,197
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1,471)	(9,686)	(20,548)		(31,705)
საბალანსო ღირებულება	2,872,255	221,483	43,754		3,137,492
მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოებზე გაცემული სესხების რისკის კატეგორია					
- ძალიან დაბალი	2,223,262	23,114	-		2,246,376
- დაბალი	407,106	87,244	-		494,350
- საშუალო	19,893	80,947	-		100,840
- მაღალი	-	13,394	-		13,394
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	93,319		93,319
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2,650,261	204,699	93,319		2,948,279
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(18,341)	(18,593)	(29,211)		(66,145)
საბალანსო ღირებულება	2,631,920	186,106	64,108		2,882,134

9. მომხმარებელზე გაცემული სესხები და ავანსები გაზრდილნი

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მიმდინარე სახელშეკრულებო თანხები, რომლებიც ნაწილობრივ ან სრულად ჩამოიწერა, მაგრამ მაინც ექვემდებარება იძულებითი აღსრულების ღონისძიებას, შეადგენდა 19,238 ათასი ლარის ოდენობის ძირითად თანხას (2020 წლის 31 დეკემბერი: 47,933 ათასი ლარი; 2019 წლის 31 დეკემბერი: 109,719 ათასი ლარი), 4,963 ათასი ლარის დარიცხულ პროცენტს (2020 წლის 31 დეკემბერი: 10,584 ათასი ლარი; 2019 წლის 31 დეკემბერი: 27,998 ათასი ლარი) და 115,371 ათასი ლარის დარიცხულ გარებალანსურ ჯარიმას (2020 წლის 31 დეკემბერი: 135,418 ათასი ლარი; 2019 წლის 31 დეკემბერი: 113,855 ათასი ლარი).

ეკონომიკური სექტორის რისკის კონცენტრაციები სამომხმარებლო სესხების პორტფელში ასეთია:

ათას ლარში	2021		2020*		2019*	
	თანხა	%	თანხა	%	თანხა	%
ინდივიდუალური	6,407,171	38%	5,948,341	39%	5,046,804	40%
უძრავი ქონება	1,591,277	9%	1,460,821	10%	1,076,102	8%
მასპინძლობა, რესტორნები და დასვენება	1,350,184	8%	1,368,887	9%	988,467	8%
ენერგეტიკა და კომუნალური მომსახურება	1,095,387	7%	1,078,504	7%	1,089,643	9%
მშენებლობა	1,041,416	6%	667,904	4%	576,923	5%
კვების მრეწველობა	994,780	6%	898,597	6%	785,539	6%
ვაჭრობა	860,286	5%	708,559	5%	616,475	5%
„სოფლის მეურნეობა“	838,719	5%	642,024	4%	498,783	4%
ჯანდაცვა	406,608	2%	369,645	2%	305,152	2%
მომსახურება	348,738	2%	268,982	2%	212,661	2%
საავტომობილო	309,043	2%	263,276	2%	183,912	1%
ტრანსპორტირება	224,066	1%	159,857	1%	134,223	1%
სალომბარდო	159,851	1%	168,571	1%	203,633	2%
ფინანსური მომსახურება	112,937	1%	78,923	1%	96,430	1%
ლითონები და სამთო მრეწველობა	43,132	0%	229,368	2%	99,321	1%
კავშირგაბმულობა	41,191	0%	46,406	0%	43,329	0%
სხვა	1,129,767	7%	841,850	5%	704,558	5%
სულ მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები და ავანსები	16,954,553	100%	15,200,515	100%	12,661,955	100%

*მენეჯმენტმა გადახედა 2020 და 2019 წლისთვის ეკონომიკური სექტორის რისკის კონცენტრაციების სამომხმარებლო სესხების პორტფელში წარდგენის ლოგიკას და იდენტიფიცირებული შესაბამისი დააკორექტირა. შედეგად, რიცხვები, რომლებიც წარდგენილია ცხრილში იქნა შესწორებული, რადგან ასახულიყო უფრო ზუსტი შედეგები.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს ჰყავდა 188 მსესხებელი (2020 წ.: 157 მსესხებელი; 2019 წ.: 125 მსესხებელი), რომელთა აგრეგირებული მთლიანი სესხების თანხები 10,000 ათას ლარზე მეტი იყო. ამ სესხების მთლიანი აგრეგირებული თანხა იყო 5,017,758 ათასი ლარი (2020 წ.: 4,562,506 ათასი ლარი; 2019 წ.: 3,669,817 ათასი ლარი), ანუ მთლიანი სასესხო პორტფელის 29.6% (2020 წ.: 30.0%; 2019 წ.: 29.0%).

უზრუნველყოფის საგნის საჭირო მოცულობა და ტიპი დამოკიდებულია მსესხებლის საკრედიტო რისკის შეფასებაზე. არსებობს უზრუნველყოფის საგნის სამი მთავარი ტიპი:

- უძრავი ქონება;
- მოძრავი ქონება, მათ შორის ფიქსირებული აქტივები, მარაგები და ძვირფასი ლითონები;
- ფინანსური აქტივები, მათ შორის ანაბრები, აქციები და მესამე მხარეთა გარანტიები.

უზრუნველყოფის საგნის ფინანსური ეფექტი წარმოდგენილია უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებების ცალ-ცალკე წარმოდგენით (i) იმ აქტივებისთვის, სადაც უზრუნველყოფის საგნის და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებები უტოლდება ან აღემატება აქტივის საბალანსო ღირებულებას („ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები“) და (ii) იმ აქტივებისთვის, სადაც უზრუნველყოფის საგანი და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებები ნაკლებია აქტივის საბალანსო ღირებულებაზე („არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები“).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

9. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები გავრცელება

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

31 დეკემბერი, 2021 წ.

ათას ლარში	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
კორპორატიული სესხები	3,929,725	8,578,057	2,618,016	878,667
სამომხმარებლო სესხები	648,355	3,117,799	1,504,711	23,910
იპოთეკური სესხები	3,672,323	9,877,124	440,118	156,248
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	3,098,087	7,035,782	1,043,218	419,978
სულ	11,348,490	28,608,762	5,606,063	1,478,803

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

31 დეკემბერი, 2020 წ.

ათას ლარში	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
კორპორატიული სესხები	4,603,143	9,630,768	1,087,606	477,701
სამომხმარებლო სესხები	869,317	2,231,778	1,142,268	20,474
იპოთეკური სესხები	3,703,164	7,915,172	238,938	158,292
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	3,114,829	7,102,534	441,250	157,047
სულ	12,290,453	26,880,252	2,910,062	813,514

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

31 დეკემბერი, 2019 წ.

ათას ლარში	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
კორპორატიული სესხები	3,682,456	8,481,849	978,017	310,419
სამომხმარებლო სესხები	950,847	2,232,728	933,159	37,658
იპოთეკური სესხები	2,949,426	6,171,802	219,771	107,183
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	2,579,002	5,983,285	369,277	164,979
სულ	10,161,731	22,869,664	2,500,224	620,239

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ანაბრები, 1. რომლებიც იყო ზედმეტად უზრუნველყოფილი და 2. რომლებზეც საკრედიტო ზარალის რეზერვი უდრიდა 0-ს, შეადგენდა 1,576,220 ათას ლარს. (2020 წ.: 1,694,328 ათასი ლარი, 2019 წ.: 965,978 ათასი ლარი).

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი კლასების მიხედვით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით¹:

31 დეკემბერი, 2021 წ.

	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
<i>ათას ლარში</i>				
ფულადი უზრუნველყოფა	271,396	310,681	207,788	147,871
ოქრო	91,525	115,404	15,917	15,657
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	331,047	1,313,628	253,934	138,523
უძრავი ქონება	10,654,522	26,869,049	1,861,299	1,176,752
არაუზრუნველყოფილი და უზრუნველყოფილი მხოლოდ მესამე მხარის გარანტიებით	-	-	3,267,125	-
სულ	11,348,490	28,608,762	5,606,063	1,478,803

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი კლასების მიხედვით 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

31 დეკემბერი, 2020 წ.

	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
<i>ათას ლარში</i>				
ფულადი უზრუნველყოფა	332,438	358,847	12,937	39,109
ოქრო	115,139	158,008	37,856	37,946
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	753,658	2,149,849	24,536	24,498
სხვა	137,749	849,249	7,960	20,313
უძრავი ქონება	10,697,040	23,217,956	428,092	395,398
არაუზრუნველყოფილი და უზრუნველყოფილი მხოლოდ მესამე მხარის გარანტიებით	254,429	146,343	2,398,681	296,250
სულ	12,290,453	26,880,252	2,910,062	813,514

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი კლასების მიხედვით 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

31 დეკემბერი, 2019 წ.

	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
<i>ათას ლარში</i>				
ფულადი უზრუნველყოფა	309,228	333,329	25,299	35,507
ოქრო	140,627	174,531	49,118	66,943
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	794,209	2,221,293	33,916	33,740
სხვა	146,762	1,256,843	8,558	11,361
უძრავი ქონება	8,435,227	18,547,991	225,511	212,902
არაუზრუნველყოფილი და უზრუნველყოფილი მხოლოდ მესამე მხარის გარანტიებით	335,678	335,677	2,157,822	259,786
სულ	10,161,731	22,869,664	2,500,224	620,239

¹ 2020 და 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებებში მესამე მხარის გარანტიები და არაუზრუნველყოფილი სესხები ცალ-ცალკე იყო წარმოდგენილი.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრძელება

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გავრძელება

უზრუნველყოფის ფინანსური ეფექტი განისაზღვრება უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულების შედარებით დაუფარავ მთლიან სესხებთან და ავანსებთან საანგარიშგებო თარიღით.

სეგმენტების და უზრუნველყოფის კლასების მიხედვით წარმოდგენილი მე-3 სტადიის სესხები 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის ასე გამოიყურება:

31 დეკემბერი, 2021 წ.

ათას ლარში	კორპორატიული	სამომხმარებლო	იპოთეკური	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები
ფულადი უზრუნველყოფა	19	6	13	267
ოქრო	-	-	-	294
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	8,359	-	-	527
უძრავი ქონება	62,463	32,281	117,443	189,533
არაუზრუნველყოფილი და უზრუნველყოფილი მხოლოდ მესამე მხარის გარანტიებით	20,908	53,471	5,771	17,503
სულ	91,749	85,758	123,227	208,124

სეგმენტების და უზრუნველყოფის კლასების მიხედვით წარმოდგენილი მე-3 სტადიის სესხები 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის ასე გამოიყურება:

31 დეკემბერი, 2020 წ.

ათას ლარში	კორპორატიული	სამომხმარებლო	იპოთეკური	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები
ფულადი უზრუნველყოფა	21	36	38	47
ოქრო	-	1,717	-	430
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	15,991	8,909	185	4,250
სხვა	-	-	-	54
უძრავი ქონება	97,824	65,645	273,577	231,925
არაუზრუნველყოფილი და უზრუნველყოფილი მხოლოდ მესამე მხარის გარანტიებით	47,592	111,423	5,926	26,240
სულ	161,428	187,730	279,726	262,946

სეგმენტების და უზრუნველყოფის კლასების მიხედვით წარმოდგენილი მე-3 სტადიის სესხები 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის ასე გამოიყურება:

31 დეკემბერი, 2019 წ.

ათას ლარში	კორპორატიული	სამომხმარებლო	იპოთეკური	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები
ფულადი უზრუნველყოფა	18	89	78	724
ოქრო	-	1,289	-	400
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	9,675	4,819	13	1,702
სხვა	1,245	-	-	50
უძრავი ქონება	92,652	29,084	61,918	82,511
არაუზრუნველყოფილი და უზრუნველყოფილი მხოლოდ მესამე მხარის გარანტიებით	17,789	38,646	2,293	7,932
სულ	121,379	73,927	64,302	93,319

9. მოხმარებაზე გაცემული სესხები და ავანსები გაგრძელება

ქვემოთ მოცემულია სესხების მთლიანი საბალანსო ღირებულება სტადიების მიხედვით, რომლებიც მოდიფიცირდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ იმ დროს, როდესაც სასესხო რეზერვი შეფასდა არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლ ოდენობად და რომლისთვისაც სასესხო რეზერვი შეიცვალა საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მქონე სესხების ოდენობამდე:

ათას ლარში	2021	2020	2019
პირველი სტადია	487,742	737,197	119,637
მე-2 სტადია	431,160	1,602,759	82,754
მე-3 სტადია	50,792	293,205	25,513
სულ	969,694	2,633,161	227,904

კონკრეტული სტრუქტურული ერთეული ცენტრალიზებულად მართავს უზრუნველყოფის საგნებს, რათა უზრუნველყოს, რომ ისინი ემსახურება საკრედიტო რისკის მართვის მიზანს რისკის საკმარისად შემცირებით. ჯგუფის შიდა პოლიტიკის თანახმად, სესხებისთვის განკუთვნილი უზრუნველყოფის საგნები ფასდება შიდა შეფასების ჯგუფის მიერ (გარე შემფასებლები გამოიყენებიან დაკავშირებულ მხარეებზე გაცემული სესხების ან სპეციფიკურ შემთხვევებში, როდესაც ხდება კომპლექსური ობიექტების შეფასება). შიდა შეფასების ჯგუფი არის უზრუნველყოფის საგნის მართვის სტრუქტურული ერთეულის ნაწილი და, რათა უზრუნველყოს შეფასების ადეკვატური და ობიექტური პროცედურები, იგი დამოუკიდებელია სესხის გაცემის პროცესისგან. მნიშვნელოვანი ღირებულების მქონე უძრავი ქონებით უზრუნველყოფა ყოველწლიურად გადაფასდება შიდა შემფასებლების მიერ. იმ უძრავი ქონებით უზრუნველყოფის, რომელთა ღირებულება არ არის მნიშვნელოვანი, და სხვა ტიპების უზრუნველყოფის, როგორცაა მოძრავი აქტივები და ძვირფასი ლითონები, ღირებულების მონიტორინგისთვის გამოიყენება სტატისტიკური მეთოდები.

გარკვეულ შემთხვევებში, როდესაც უზრუნველყოფის საგნის ლიკვიდაციის შედეგად დისკონტირებული ამოღებები (კორექტირებული ლიკვიდურობის დისკონტის მიხედვით და დისკონტირებული მოსალოდნელ რესტრუქტურის ვადაზე) აღემატება დეფოლტის მომენტისთვის სავარაუდო დაუფარავ დავალიანებას, არ ხდება საკრედიტო ზარალის რეზერვის აღიარება.

უზრუნველყოფის საგნების ღირებულება მოიცავს მესამე მხარის გარანტიების სახელშეკრულებო ფასს, რომელიც, მათი ხასიათიდან გამომდინარე, შეზღუდულია სესხის საბალანსო ღირებულების ოდენობამდე. მესამე მხარის გარანტიების ღირებულება ზემოთ მოყვანილ ცხრილებში გაუტოლდა 857,891 ათას ლარს, 564,701 ათას ლარს და 595,464 ათას ლარს, შესაბამისად, 2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. მესამე მხარის ეს გარანტიები მხედველობაში არ მიიღება გაუფასურების რეზერვის შეფასებისას. მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და ავანსების თითოეული კლასის სავარაუდო სამართლიანი ღირებულება მოცემულია 42-ე შენიშვნაში. მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და ავანსების საპროცენტო განაკვეთის ანალიზი წარმოდგენილია 37-ე შენიშვნაში. ინფორმაცია დაკავშირებული მხარის ნაშთების შესახებ წარმოდგენილია 44-ე შენიშვნაში.

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მქონე სესხების ამორტიზებული ღირებულება, დაუყოვნებლივ, ხელშეკრულების მოდიფიკაციამდე, რომელიც არ იყო აღიარების შეწყვეტის მოვლენა, შეადგენდა 2,110,117 ათას ლარს (2020 წლის 31 დეკემბერი: 2,805,274 ათასი ლარი; 2019 წლის 31 დეკემბერი: 520,916 ათასი ლარი). 2021 წლის განმავლობაში არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მქონე სესხების მოდიფიკაციების (რომლებმაც არ გამოიწვია აღიარების შეწყვეტა) შედეგად მიღებულ მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ზარალით შემცირებული შემოსულობა იყო 205 ათასი ლარი (2020 წ.: 10,411 ათასი ლარი, 2019 წ.: 978 ათასი ლარი).

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის სესხების მთლიანი საბალანსო ღირებულება ხელშეკრულებით მოდიფიცირდა (აღიარების შეწყვეტის გარეშე) წარსულში, როდესაც შეფასებული იყო არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალით და რომლებიც რეკლასიფიცირდა 1-ელ სტადიაში (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი) მიმდინარე წლის განმავლობაში, იყო 994,526 ათასი ლარი (2020 წლის 31 დეკემბერი: 2,219,539 ათასი ლარი; 2019 წლის 31 დეკემბერი: 384,174 ათასი ლარი).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

10. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით

ათას ლარში	2021	2020	2019
კორპორატიული ობლიგაციები	707,253	666,133	611,694
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	1,231,024	839,839	330,096
უზბეკეთის ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	1,683	1,951	1,596
საქართველოს ეროვნული ბანკის სადეპოზიტო სერტიფიკატები	-	21,687	40,346
გამოკლებული: საკრედიტო ზარალის რეზერვი სტადიების მიხედვით	(2,818)	(3,258)	(1,438)
პირველი სტადია	(2,818)	(3,258)	(1,438)
მე-2 სტადია	-	-	-
მე-3 სტადია	-	-	-
სულ საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით კორპორატიულ აქციებამდე	1,937,142	1,526,352	982,294
კორპორატიული აქციები - არაკოტირებული	1,054	916	2,999
სულ საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,938,196	1,527,268	985,293

2021 წელს, 2020 წელსა და 2019 წელს ყველა სავალო ფასიანი ქაღალდი, გარდა კორპორატიული ობლიგაციებისა და უზბეკეთის სახაზინო თამასუქებისა, გამოშვებულია საქართველოს მთავრობისა და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ. საქართველოს სუვერენული რეიტინგი არის BB სტაბილური პერსპექტივით (მინიჭებული სარეიტინგო სააგენტო Fitch-ის მიერ 2021 წლის აგვისტოში). უზბეკეთის უახლესი სუვერენული რეიტინგი არის BB-.

კორპორატიული ობლიგაციების 70.2% გამოშვებულია სამი „A“ რეიტინგის მქონე საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების მიერ, კორპორატიული ობლიგაციების 0.4% გამოშვებულია „BB-“ რეიტინგის მქონე საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების მიერ, კორპორატიული ობლიგაციების 13.2% გამოშვებულია „B+“ რეიტინგის, კორპორატიული ობლიგაციების 15.0% გამოშვებულია „B“ რეიტინგის, ხოლო 1.2% გამოშვებულია „B-“ რეიტინგის კორპორაციების მიერ. ინვესტიციის ობიექტებს არ გამოუქვეყნებიათ უახლესი ფინანსური ინფორმაცია თავიანთი ოპერაციების შესახებ, მათი აქციები არ არის განთავსებული საფონდო ბირჟაზე და ბოლოდროინდელი სავაჭრო ფასები არ არის საჯაროდ ხელმისაწვდომი. ჭკუფმა ინვესტიციები კორპორატიულ აქციებში, რომლებიც წარმოდგენილია ზედა ცხრილში, აღრიცხა, როგორც წილობრივი ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით.

„სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით“ კლასიფიკაცია იმიტომ მოხდა, რომ ინვესტიციების ფლობა მოსალოდნელია სტრატეგიული მიზნებით და არა მათი შემდგომი გაყიდვიდან მოგების მიღებით და არ არსებობს ამ ინვესტიციების გასხვისების გეგმა მოკლე ან საშუალო ვადის პერსპექტივაში.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, აღრიცხული 383,790 ათასი ლარით, დაგირავდა ადგილობრივი ბანკებისა თუ ფინანსური დაწესებულებებისთვის სხვა ნასესხები სახსრების უზრუნველსაყოფად (2020 წ.: 699,483 ათასი ლარი; 2019 წ.: 696,961 ათასი ლარი). იხილეთ მე-19 შენიშვნა.

10. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით გაზრდილად

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მთავარი წილობრივი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	საქმიანობის ხასიათი	რეგისტრაციის ქვეყანა	2021	2020	2019
GRDC	უძრავი ქონების მშენებლობა	ნიდერლანდის ანტილის კუნძულები	365	365	365
საქართველოს საფონდო ბირჟა	საფონდო ბირჟა	საქართველო	-	-	2,111
სხვა	სხვადასხვა	სხვადასხვა	689	551	523
სულ კორპორატიული აქციები			1,054	916	2,999

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების მოძრაობა ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	2021	2020	2019
საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,527,268	-	-
გადატანები ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდებიდან ბიზნესმოდელის ცვლილების გამო ¹	1,059,946	-	-
გადაფასება გადატანის თარიღით	26,062	-	-
საბალანსო ღირებულება 1 იანვრის მდგომარეობით	2,613,276	985,293	1,005,239
შესყიდვები	797,285	763,530	1,781,817
გასვლები	(1,025,775)	(92,103)	(213,362)
გამოსყიდვა დაფარვის თარიღით	(412,204)	(165,632)	(1,598,534)
გადაფასება	(45,696)	17,633	(15,156)
დარიცხული საპროცენტო შემოსავალი	29	185,424	103,516
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი	(169,068)	(93,493)	(58,539)
წარსადგენ ვალუტაში გადაყვანის ეფექტი	(5,486)	11,825	10,087
გადატანა მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციაში	-	(1,481)	-
ცვლილება საკრედიტო ზარალის რეზერვში	440	(1,820)	(302)
საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,938,196	1,527,268	985,293

11. ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები

ათას ლარში	2021	2020	2019
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	-	1,062,111	1,023,474
სულ ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციების მთლიანი თანხა	-	1,062,111	1,023,474
გამოკლებული: საკრედიტო ზარალის რეზერვი	-	(2,165)	(1,906)
პირველი სტადია	-	(2,165)	(1,906)
მე-2 სტადია	-	-	-
მე-3 სტადია	-	-	-
სულ ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	-	1,059,946	1,021,568

1 ბიზნესმოდელში შესული ცვლილებები დაწვრილებით ახსნილია მე-2 შენიშვნაში

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

11. ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები გავრცელება

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციების მოძრაობა ასეთია:

ათას ლარში	2021	2020	2019
საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,059,946	-	-
გადატანები ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდებიდან ბიზნესმოდელის ცვლილების გამო ¹	(1,062,113)	-	-
მოძრაობა საკრედიტო ბარალის რეზერვში ბიზნესმოდელის ცვლილებების გამო	2,167	-	-
საბალანსო ღირებულება 1 იანვრის მდგომარეობით	-	1,021,568	653,703
გასვლები	-	(195,814)	(27,241)
შესყიდვები	-	639,825	613,383
გამოსყიდვა დაფარვის თარიღით	-	(413,038)	(216,674)
საპროცენტო შემოსავლის დარიცხვა	-	95,888	58,597
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი	-	(88,224)	(59,222)
წარსადგენ ვალუტაში გადაყვანის ეფექტი	-	-	13
ცვლილება საკრედიტო ბარალის რეზერვში	-	(259)	(991)
საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბრის მდგომარეობით	-	1,059,946	1,021,568

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციების სამართლიანი ღირებულებების შესახებ იხილეთ 42-ე შენიშვნა. ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციების საპროცენტო განაკვეთის ანალიზი წარმოდგენილია 37-ე შენიშვნაში.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული არცერთი ობლიგაცია არ დაგირავდა ადგილობრივი ბანკებისა და ფინანსური დაწესებულებების მიმართ სხვა ნასესხები სახსრების უზრუნველსაყოფად (2020 წ.: 843,303 ათასი ლარი; 2019 წ.: 579,142 ათასი ლარი). იხილეთ მე-19 შენიშვნა.

2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამორტიზებული ღირებულებით არცერთი აღრიცხული ობლიგაცია არ იყო ვადაგადაცილებული ან დეფოლტის სიტუაციაში.

12. სხვა ფინანსური აქტივები

ათას ლარში	2021	2020	2019
წარმოებული ფინანსური აქტივები	199,233	30,783	5,849
არაფინანსური აქტივების გაყიდვასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	72,650	19,962	32,844
საკრედიტო ბარალის მომსახურებასთან და ფულად გზავნილებთან დაკავშირებული მოთხოვნები	62,881	25,227	21,895
შეწყვეტილ იჯარებთან დაკავშირებული მოთხოვნები	46,346	23,207	21,837
სარეკლამო მომსახურების მომწოდებლისთვის გადახდილი ავანსი	17,681	15,766	14,055
მოთხოვნები პლასტიკური ბარალის მომსახურების მომწოდებლების მიმართ	14,472	-	-
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ინვესტიცია, მოგება-ბარალში ასახვით	11,125	17,239	-
გარანტიებთან/საკრედიტორებთან დაკავშირებული მოთხოვნები	9,766	1,943	1,695
სავაჭრო დებიტორული დავალიანება	6,827	3,562	4,420
საიჯარო აქტივებთან დაკავშირებული მოთხოვნები	2,073	2,266	3,866
საიჯარო შემოსავალთან დაკავშირებული მოთხოვნები	1,349	3,243	2,833
სხვა	49,611	58,832	36,784
სხვა ფინანსური აქტივების მთლიანი ოდენობა, სულ	494,014	202,030	146,078
გამოკლებული: საკრედიტო ბარალის რეზერვი	(51,807)	(41,028)	(30,867)
სხვა ფინანსური აქტივები, სულ	442,207	161,002	115,211

12. სხვა ფინანსური აქტივები გაგრძელება

2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სხვა ფინანსური აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულება და საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასს 9-ის სტადიების მიხედვით ასე გამოიყურება:

სხვა ფინანსური აქტივები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი)	სულ
2021 წლის 1 იანვარს	184,241	634	17,155	202,030	28,860	-	12,168	41,028
შიდა გადაცემა								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(2,913)	3,125	(212)	-	(1,609)	1,609	-	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(56,547)	-	56,547	-	(32,325)	-	32,325	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	118	(10)	(108)	-	-	-	-	-
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	288,584	-	-	288,584	13,197	-	-	13,197
ჩამონერილი პერიოდის განმავლობაში	(27,988)	(196)	(2,148)	(30,332)	(305)	-	(2,867)	(3,172)
წმინდა დაფარვები	31,838	306	3,135	35,279	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოძრაობა	(646)	(129)	(772)	(1,547)	(31)	(37)	(3,470)	(3,538)
ცვლილებები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მოდელის დამუშავებაში	-	-	-	-	(3,832)	134	7,990	4,292
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	416,687	3,730	73,597	494,014	3,955	1,706	46,146	51,807

1 ბიზნესმოდელში შესული ცვლილებები დაწვრილებით ახსნილია მე-2 შენიშვნაში

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

12. სხვა ფინანსური აქტივები გაგრძელება

სხვა ფინანსური აქტივები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი				
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ	
2020 წლის 1 იანვარს	129,539	25	16,514	146,078	18,207	6	12,656	30,869	
შიდა გადაცემა									
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(751)	751	-	-	(1)	1	-	-	
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(484)	-	484	-	(4)	-	4	-	
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	60	(10)	(50)	-	5	(4)	(1)	-	
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	145,179	-	-	145,179	10,106	-	-	10,106	
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(97,574)	(6)	(1,989)	(99,569)	(401)	(1)	(1,848)	(2,250)	
წმინდა დაფარვები*	7,747	(111)	1,937	9,573	-	-	-	-	
სავალუტო კურსის მოძრაობა*	525	(15)	259	769	103	-	153	256	
ცვლილებები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მოდელის დაშვებებში*	-	-	-	-	845	(2)	1,204	2,047	
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	184,241	634	17,155	202,030	28,860	-	12,168	41,028	

*მენეჯმენტმა გადახედა 2020 წლისთვის სტადიების მოძრაობის წარდგენის ლოგიკას და იდენტიფიცირებული შეუსაბამობები დააკორექტირა. შედეგად, რიცხვები, რომლებიც წარდგენილია წმინდა დაფარვებში, უცხოური ვალუტის მოძრაობაში და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლის მოდელის დაშვებების ცვლილებებში, იქნა შესწორებული, იმისათვის რომ ასახულიყო უფრო ზუსტი შედეგები.

12. სხვა ფინანსური აქტივები გაგრძელება

სხვა ფინანსური აქტივები ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრე-დითო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი საკრედიტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლ- ტის სიტუა- ციაში)	სულ	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრე- დითო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსე- ბობის მანძილზე მოსალო- დნელი საკრე- დითო ზარალი საკრედი- ტო რისკის მნიშვნე- ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლ- ტის სიტუა- ციაში)	სულ
2019 წლის 1 იანვარს	134,977	74	47,302	182,353	13,145	14	14,935	28,094
შიდა გადაცემა								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(21)	23	(2)	-	(4)	4	-	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(55)	(15)	70	-	(1)	(15)	16	-
- 12-თვიან საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	47	(47)	-	-	4	(4)	-	-
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	105,754	-	-	105,754	21,675	-	-	21,675
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(115,851)	(11)	(30,852)	(146,714)	(16,644)	13	(2,255)	(18,886)
წმინდა დაფარვები	4,565	-	(1,134)	3,431	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოძრაობა	123	1	1,130	1,254	-	-	-	-
ცვლილებები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მოდელის დაშვებებში	-	-	-	-	31	(6)	(41)	(16)
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	129,539	25	16,514	146,078	18,206	6	12,655	30,867

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

12. სხვა ფინანსური აქტივები გაგრძელება

სხვა ფინანსური აქტივების საკრედიტო ხარისხი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის სიტუაციაში)	
სხვა ფინანსური აქტივების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	416,310	-	-	416,310
- დაბალი	280	3,583	-	3,863
- საშუალო	97	147	-	244
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	73,597	73,597
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	416,687	3,730	73,597	494,014
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(3,955)	(1,706)	(46,146)	(51,807)
საბალანსო ღირებულება	412,732	2,024	27,451	442,207

სხვა ფინანსური აქტივების საკრედიტო ხარისხი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის სიტუაციაში)	
სხვა ფინანსური აქტივების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	183,894	-	-	183,894
- დაბალი	261	10	-	271
- საშუალო	86	624	-	710
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	17,155	17,155
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	184,241	634	17,155	202,030
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(28,860)	-	(12,168)	(41,028)
საბალანსო ღირებულება	155,381	634	4,987	161,002

12. სხვა ფინანსური აქტივები გაგრძელება

სხვა ფინანსური აქტივების საკრედიტო ხარისხი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2019 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის სიტუაციაში)	
სხვა ფინანსური აქტივების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	129,218	1	-	129,219
- დაბალი	234	1	-	235
- საშუალო	87	23	-	110
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	16,514	16,514
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	129,539	25	16,514	146,078
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(18,206)	(6)	(12,655)	(30,867)
საბალანსო ღირებულება	111,333	19	3,859	115,211

გაუფასურებული მოთხოვნები მოიცავს შეწყვეტილ იჯარებთან დაკავშირებულ და სხვა მოთხოვნებს, რომლებსაც საკრედიტო ზარალის რეზერვი ინდივიდუალურად ფასდება. მოთხოვნების ვადაგადაცილებული სტატუსი მთავარი ფაქტორია იმისათვის, რომ ჯგუფმა მოთხოვნები გაუფასურებულად მიიჩნიოს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 464,953 ათასი ლარის მთლიანი სხვა ფინანსური აქტივები და 22,648 ათასი ლარის საკრედიტო ზარალის რეზერვი იყო მიკუთვნებადი ბანკისთვის (2020 წ.: 193,220 ათასი ლარი და 20,145 ათასი ლარი; 2019 წ.: 133,153 ათასი ლარი და 13,559 ათასი ლარი).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

13. ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები

2021 წლის 31 დეკემბრისთვის ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები 252,340 ათასი ლარის ოდენობით (2020 წ.: 270,978 ათასი ლარი; 2019 წ.: 256,660 ათასი ლარი) წარმოდგენილია ფიქსირებული აქტივების (ძირითადი საშუალებების) იჯარებით, მიწისა და შენობა-ნაგებობების გარდა.

ფინანსური იჯარის გადახდების მოთხოვნები (მთლიანი საიჯარო ინვესტიცია) და მათი სამართლიანი ღირებულებები ასეთია:

ათას ლარში	1 წლის განმავლობაში დასაფარი	1-2 წელში დასაფარი	2-3 წელში დასაფარი	3-4 წელში დასაფარი	4-5 წელში დასაფარი	5-ზე მეტ წელში დასაფარი	სულ
საიჯარო გადახდების მოთხოვნები 2021 წლის ბოლოსთვის	129,836	98,520	55,544	28,065	11,848	6,868	330,681
გამომუშავებული ფინანსური შემოსავალი	(32,106)	(19,805)	(9,777)	(4,332)	(1,460)	(1,078)	(68,558)
საკრედიტო ბარალის რეზერვი	(3,698)	(3,144)	(1,769)	(699)	(304)	(169)	(9,783)
საიჯარო გადახდების მოთხოვნების დღევანდელი ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	94,032	75,571	43,998	23,034	10,084	5,621	252,340
საიჯარო გადახდების მოთხოვნები 2020 წლის ბოლოსთვის	132,984	102,136	65,085	31,307	13,922	7,662	353,096
გამომუშავებული ფინანსური შემოსავალი	(32,916)	(20,745)	(10,906)	(4,656)	(1,712)	(986)	(71,921)
საკრედიტო ბარალის რეზერვი	(4,794)	(1,829)	(1,886)	(928)	(425)	(335)	(10,197)
საიჯარო გადახდების მოთხოვნების დღევანდელი ღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	95,274	79,562	52,293	25,723	11,785	6,341	270,978
საიჯარო გადახდების მოთხოვნები 2019 წლის ბოლოსთვის	147,959	97,959	55,978	25,236	9,333	4,637	341,102
გამომუშავებული ფინანსური შემოსავალი	(41,969)	(23,467)	(10,470)	(3,914)	(1,089)	(748)	(81,657)
საკრედიტო ბარალის რეზერვი	(1,430)	(492)	(475)	(222)	(86)	(80)	(2,785)
საიჯარო გადახდების მოთხოვნების დღევანდელი ღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	104,560	74,000	45,033	21,100	8,158	3,809	256,660

*სამართლიანი ღირებულებებისთვის იხილეთ 42-ე შენიშვნა.

ქვემოთ, ცხრილში წარმოდგენილია ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების საკრედიტო ბარალის რეზერვის მოძრაობა:

ათას ლარში	2021	2020	2019
საკრედიტო ბარალის რეზერვის წლის დასაწყისში	10,197	2,785	3,602
წლის განმავლობაში უიმედოდ ცნობილი და ჩამოწერილი თანხები	(178)	(348)	(235)
წლის განმავლობაში საკრედიტო ბარალის რეზერვის შექმნა/ზარალის რეზერვის შემობრუნება)	(236)	7,760	(582)
საკრედიტო ბარალის რეზერვის წლის ბოლოს	9,783	10,197	2,785

13. ფინანსურ იზარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები გაგრძელება

ცხრილში წარმოდგენილია ცვლილებები საკრედიტო ზარალის რეზერვში და ფინანსურ იზარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში საანგარიშგებო პერიოდის საწყის და ბოლო თარიღებს შორის:

ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი				
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ	
2021 წლის 1 იანვარს	171,152	60,769	49,254	281,175	2,914	3,419	3,864	10,197	
შიდა გადაცემა									
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(27,924)	30,085	(2,161)	-	(181)	193	(12)	-	
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(9,135)	(1,952)	11,087	-	(83)	(107)	190	-	
- 12-თვიან საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	47,278	(38,439)	(8,839)	-	1,318	(1,042)	(276)	-	
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	109,604	9,178	2,456	121,238	1,589	2,374	559	4,522	
ჩამონერილი პერიოდის განმავლობაში	(58,654)	(11,429)	(21,386)	(91,469)	(955)	(597)	(3,398)	(4,950)	
წმინდა დაფარვები	(36,612)	(4,109)	(4,847)	(45,568)	-	(42)	(61)	(103)	
სავალუტო კურსის მოძრაობა	(3,110)	(1,353)	(1,096)	(5,559)	-	-	-	-	
სხვა მოძრაობა	(1,832)	977	3,161	2,306	-	(42)	(54)	(96)	
საკრედიტო ხარისხის შეცვლით გამოწვეული ცვლილებები	-	-	-	-	(1,843)	(738)	2,794	213	
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	190,767	43,727	27,629	262,123	2,759	3,418	3,606	9,783	

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

13. ფინანსურ იზარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები გაგრძელება

გადაანგარიშებული	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ
ათას ლარში								
2020 წლის 1 იანვარს	205,615	23,799	30,031	259,445	1,999	96	690	2,785
შიდა გადაცემა								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)*	(42,299)	44,590	(2,291)	-	(330)	415	(85)	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)*	(26,393)	(1,642)	28,035	-	(624)	(22)	646	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)*	5,615	(4,945)	(670)	-	14	(14)	-	-
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	85,964	18,654	10,101	114,719	1,258	509	432	2,199
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(40,360)	(13,560)	(11,171)	(65,091)	(331)	(63)	(323)	(717)
წმინდა დაფარვები	(22,860)	(9,575)	(8,476)	(40,911)	-	-	-	-
სავალუტო კურსის მოძრაობა	7,306	3,405	3,559	14,270	4	22	348	374
სხვა მოძრაობა	(1,436)	43	136	(1,257)	(83)	59	(4)	(28)
საკრედიტო ხარისხის შეცვლით გამოწვეული ცვლილებები	-	-	-	-	1,007	2,417	2,160	5,584
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	171,152	60,769	49,254	281,175	2,914	3,419	3,864	10,197

*მენეჯმენტმა გადახედა 2020 წლისთვის სტადიების მოძრაობის წარდგენის ლოგიკას და იდენტიფიცირებული შეუსაბამობები დააკორექტირა. შედეგად, რიცხვები, რომლებიც წარდგენილია სტადიებს შორის მოძრაობაში იქნა შესწორებული, რადგან ასახულიყო უფრო ზუსტი შედეგები.

13. ფინანსურ იზარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები გამგრძელება

თავდაპირველად გამოქვეყნებული	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრე-დიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდ-ნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნე-ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდ-ნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლ-ტის სიტუა-ციაში)	სულ	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრე-დიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსე-ბობის მანძილზე მოსალო-დნელი საკრე-დიტო ზარალი საკრედი-ტო რისკის მნიშვნე-ლოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდ-ნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლ-ტის სიტუა-ციაში)	სულ
ათას ლარში								
2020 წლის 1 იანვარს	205,532	23,799	30,031	259,362	1,999	96	690	2,785
შიდა გადაცემა								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	5,615	(4,945)	(669)	-	14	(13)	-	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(41,908)	44,590	(2,290)	391	(121)	415	(85)	209
- 12-თვიან საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	(26,117)	(1,642)	28,035	276	(472)	(23)	646	152
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	85,964	18,654	10,101	114,719	1,258	509	432	2,199
ჩამონერილი პერიოდის განმავლობაში	(40,360)	(13,560)	(11,171)	(65,091)	(331)	(63)	(323)	(717)
წმინდა დაფარვები	-	-	-	-	1,007	2,417	2,160	5,584
სავალუტო კურსის მოძრაობა	6,723	3,405	3,558	13,685	(357)	22	348	13
სხვა მოძრაობა	(1,436)	43	135	(1,257)	(83)	59	(4)	(28)
ნაწილობრივი დაფარვა	(22,860)	(9,575)	(8,476)	(40,911)	-	-	-	-
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	174,716	64,210	43,575	282,502	3,103	3,787	3,956	10,845

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

13. ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები გაგრძელება

ათას ლარში	მთლიანი საბალანსო ღირებულება				საკრედიტო ზარალის რეზერვი			
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ
2019 წლის 1 იანვარს	178,171	10,861	18,372	207,404	2,045	205	1,352	3,602
შიდა გადაცემა								
- არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალში (1-ელი და მე-3 სტადიებიდან მე-2 სტადიაში)	(5,951)	6,598	(647)	-	(14)	14	-	-
- დეფოლტის სიტუაციაში (1-ლი და მე-2 სტადიებიდან მე-3 სტადიაში)	(22,099)	(2,941)	25,040	-	(27)	(65)	92	-
- 12-თვიანი საკრედიტო ზარალში (მე-2 და მე-3 სტადიებიდან 1-ელ სტადიაში)	4,968	(2,972)	(1,996)	-	1	(1)	-	-
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი	138,634	18,663	5,836	163,133	1,319	89	81	1,489
ჩამოწერილი პერიოდის განმავლობაში	(55,562)	(4,849)	(10,407)	(70,818)	(858)	(154)	(1,536)	(2,548)
წმინდა დაფარვები	(38,828)	(2,253)	(9,448)	(50,529)	(467)	8	701	242
სავალუტო კურსის მოძრაობა	2,622	170	1,022	3,814	-	-	-	-
სხვა მოძრაობა	3,660	522	2,259	6,441	-	-	-	-
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	205,615	23,799	30,031	259,445	1,999	96	690	2,785

ყველა კლიენტი კოვიდ-19-ით დაზარალებული სექტორებიდან, რომელსაც, თავის მხრივ, განსაზღვრავს „თიბისი ლიზინგის“ საკრედიტო რისკის განყოფილება ჯგუფის მაკროეკონომისტების გუნდის მიერ ჩატარებული სექტორის პროგნოზების გამოყენებით, რა შემთხვევებშიც ეს სექტორები ავლენს მნიშვნელოვან უკუსვლას, გადაინაცვლებს მე-2 სტადიაზე, თუ აშკარად არ მიეკუთვნებიან მე-3 სტადიას. გარდა ამისა, რესტრუქტურისაციები, რომლებიც შედიოდა კატეგორიაში „კარგი“ საშეღავათო პერიოდამდე, არ მოიხსნება მეორე სტადიიდან საშეღავათო პერიოდის შემოღების გამო. 2020 წლის ბოლოსთან შედარებით, მოდელირებული შედეგის ზრდის აუცილებლობამ იკლო. ჯგუფი უკეთ ერკვევა თავისი მსესხებლების გადახდისუნარიანობაში და მსესხებლების უმრავლესობამ საშეღავათო პერიოდის გასვლის შემდეგ გადახდები განაახლა.

13. ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები გაგრძელება

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების საკრედიტო ხარისხის ანალიზი ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის სიტუაციაში)	
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	161,019	4,397	-	165,416
- დაბალი	29,748	8,993	-	38,741
- საშუალო	-	15,797	-	15,797
- მაღალი	-	14,540	-	14,540
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	27,629	27,629
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	190,767	43,727	27,629	262,123
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(2,759)	(3,418)	(3,606)	(9,783)
საბალანსო ღირებულება	188,008	40,309	24,023	252,340

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების საკრედიტო ხარისხის ანალიზი ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის სიტუაციაში)	
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	152,660	423	-	153,083
- დაბალი	18,492	55,260	-	73,752
- საშუალო	-	4,737	-	4,737
- მაღალი	-	349	-	349
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	49,254	49,254
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	171,152	60,769	49,254	281,175
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(2,914)	(3,419)	(3,864)	(10,197)
საბალანსო ღირებულება	168,238	57,350	45,390	270,978

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

13. ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები გავრცელება

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების საკრედიტო ხარისხის ანალიზი ასეთია:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2019 წ.			
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	სულ
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	175,468	-	-	175,468
- დაბალი	30,147	13,688	-	43,835
- საშუალო	-	6,361	-	6,361
- მაღალი	-	3,750	-	3,750
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	30,031	30,031
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	205,615	23,799	30,031	259,445
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1,999)	(96)	(690)	(2,785)
საბალანსო ღირებულება	203,616	23,703	29,341	256,660

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.			
	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	221,676	366,792	40,447	31,842
სულ	221,676	366,792	40,447	31,842

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ.			
	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	218,272	362,426	62,903	51,783
სულ	218,272	362,426	62,903	51,783

13. ფინანსურ იჭარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები გაგრძელება

უზრუნველყოფის საგნის ეფექტი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

31 დეკემბერი, 2019 წ.

ათას ლარში	ზედმეტად უზრუნველყოფილი აქტივები		არასრულად უზრუნველყოფილი აქტივები	
	აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება	აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება
ფინანსურ იჭარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	228,651	365,934	30,794	22,292
სულ	228,651	365,934	30,794	22,292

14. სხვა აქტივები

ათას ლარში	2021	2020	2019
მიმდინარე სხვა აქტივები			
დასაკუთრებული უზრუნველყოფა	255,785	174,197	152,134
სხვა აქტივებში გადახდილი ავანსები	54,730	39,970	33,106
საიჭარო აქტივების შესასყიდად გადახდილი ავანსები	28,829	11,450	31,417
სხვა მარაგები	8,203	7,103	5,016
წინასწარ გადახდილი გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	6,624	2,412	2,880
მიმდინარე სხვა აქტივები, სულ	354,171	235,132	224,553
გრძელვადიანი სხვა აქტივები			
იჭარის შეწყვეტის შედეგად დასაკუთრებული აქტივები	10,224	8,619	6,321
დაუმთავრებელ მშენებლობაზე გადახდილი ავანსები	5,229	7,525	10,248
წინასწარ გადახდილი დაზღვევა საიჭარო აქტივებზე	2,380	3,461	3,287
იჭარით გადაცემის მიზნით ნაყიდი აქტივები	120	157	190
სხვა	1,768	1,752	2,602
გრძელვადიანი სხვა აქტივები, სულ	19,721	21,514	22,648
სხვა აქტივები, სულ	373,892	256,646	247,201

დასაკუთრებული უზრუნველყოფა წარმოადგენს აქტივის უძრავი ქონების სახით, რომელსაც იძენს ჯგუფი ვადაგადაცილებული სესხების დაფარვის სანაცვლოდ. ჯგუფი ახლო მომავალში აპირებს ამ აქტივების გაყიდვას. აქტივები არ აკმაყოფილებს გასაყიდად არსებული გრძელვადიანი აქტივების განმარტებას და ისინი კლასიფიცირდება სასაქონლო-მატერიალურ მარაგებად ბასს (IAS) 2-ის „მარაგები“ შესაბამისად. აქტივები შეძენისას თავდაპირველად აღიარდა სამართლიანი ღირებულებით. 2021 წელს გაუფასურებული სესხების დასაფარად დასაკუთრებულმა უზრუნველყოფის საგნებმა შეადგინა 131,917 ათასი ლარი (2020 წ.: 51,043 ათასი ლარი; 2019 წ.: 78,945 ათასი ლარი).

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის დასაკუთრებული უზრუნველყოფა გაუფასურებამდე შედგება 12,475 ათასი ლარის მიწისგან და 245,875 ათასი ლარის შენობებისგან (2020 წ.: 10,790 ათასი ლარი და 165,403 ათასი ლარი, 2019 წ.: 15,905 ათასი ლარი და 142,018 ათასი ლარი).

გარკვეულ დასაკუთრებულ უზრუნველყოფასთან მიმართებით, ჯგუფმა ყოფილ მფლობელებს უფლება მისცა გამოესყიდათ დასაკუთრებული უზრუნველყოფა იმ ფასად, რომელიც უდრიდა ან უფრო მაღალი იყო სესხის საბალანსო ღირებულებაზე დასაკუთრების თარიღისთვის. ეს უფლება, როგორც წესი, ძალაშია 6-დან 24 თვემდე ვადით დასაკუთრების თარიღიდან, და ამ ხნის განმავლობაში დაუშვებელია დასაკუთრებული უზრუნველყოფის გასხვისება მესამე მხარეებზე. ზოგიერთ შემთხვევაში კი, ჯგუფი სთავაზობს ქონების მესაკუთრების გამოსყიდვის უფლების პროლონგაციას. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, დასაკუთრებული უზრუნველყოფის საბალანსო ღირებულება, რომელიც ექვემდებარებოდა გამოსყიდვის ხელშეკრულებას, იყო 124,687 ათასი ლარი (2020 წ.: 26,309 ათასი ლარი; 2019 წ.: 62,578 ათასი ლარი).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

15. შენობა-ნაგებობები, აღჭურვილობა და არამატერიალური აქტივები

ათას ლარში	მინა, შენობა-ნაგებობები და საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	საოფისე და სხვა აღჭურვილობა*	დაუმთავრებელი მშენებლობა	სულ შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობები	არამატერიალური აქტივები	სულ
საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	162,429	87,921	63,719	314,069	108,505	422,574
თვითღირებულება 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	201,740	214,516	63,719	479,975	164,705	644,680
დაგროვილი ცვეთა/ამორტიზაცია დაგროვილი გაუფასურების ზარალის ჩათვლით	(39,311)	(126,595)	-	(165,906)	(56,200)	(222,106)
შემოსვლები	3,897	25,061	24,945	53,903	66,799	120,702
გადატანა შენობა-ნაგებობებსა და აღჭურვილობაში	3,597	36	(3,633)	-	-	-
გადატანები საინვესტიციო ქონებიდან	-	-	1,817	1,817	-	1,817
გადატანები ფინანსურ იჯარაში ან დასაკუთრებულ აქტივებში	-	(1,439)	-	(1,439)	-	(1,439)
გასვლები	(5,498)	(11,345)	(4,647)	(21,490)	(479)	(21,969)
წარსადგენ ვალუტაში კონვერტაციის ეფექტი – თვითღირებულება	48	75	-	123	23	146
წარსადგენ ვალუტაში კონვერტაციის ეფექტი – დაგროვილი ცვეთა	(48)	(45)	-	(93)	(25)	(118)
სესხის გაუფასურების რეზერვის შემობრუნება/(ხარჯი)	-	43	(6)	37	-	37
დარიცხული ცვეთა/ამორტიზაცია დაგროვილი ცვეთის/ამორტიზაციის ელიმინირება გასხვისებისას	(5,399)	(22,352)	-	(27,751)	(16,281)	(44,032)
ელიმინირება გასხვისებისას	1,956	8,397	-	10,353	567	10,920
საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	160,982	86,352	82,195	329,529	159,109	488,638
თვითღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	203,784	226,947	82,195	512,926	231,048	743,974
დაგროვილი ცვეთა/ამორტიზაცია დაგროვილი გაუფასურების ზარალის ჩათვლით	(42,802)	(140,595)	-	(183,397)	(71,939)	(255,336)
შემოსვლები	8,889	32,094	26,934	67,917	87,885	155,802
გადატანა შენობა-ნაგებობებსა და აღჭურვილობაში	5,365	-	(5,365)	-	-	-
გასვლები	(2,901)	(4,668)	(95)	(7,664)	(3)	(7,667)
წარსადგენ ვალუტაში კონვერტაციის ეფექტი – თვითღირებულება	150	170	-	320	49	369
წარსადგენ ვალუტაში კონვერტაციის ეფექტი – დაგროვილი ცვეთა	(139)	(94)	-	(233)	(48)	(281)
გაუფასურების ხარჯი	(2,016)	(1,204)	-	(3,220)	(676)	(3,896)
დარიცხული ცვეთა/ამორტიზაცია დაგროვილი ცვეთის/ამორტიზაციის ელიმინირება გასხვისებისას	(5,159)	(20,669)	-	(25,828)	(22,742)	(48,570)
ელიმინირება გასხვისებისას	406	5,222	-	5,628	3	5,631
გადატანა სასაქონლო-მატერიალურ მარაგებში	(395)	(39)	-	(434)	-	(434)
გადატანა გამოყენების უფლებით აქტივებში	(2,842)	(310)	-	(3,152)	-	(3,152)
საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	162,340	96,854	103,669	362,863	223,577	586,440
თვითღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	210,034	252,990	103,669	566,693	318,303	884,996
დაგროვილი ცვეთა/ამორტიზაცია დაგროვილი გაუფასურების ზარალის ჩათვლით	(47,694)	(156,136)	-	(203,830)	(94,726)	(298,556)
შემოსვლები	10,606	38,097	10,422	59,125	103,226	162,351
გადატანა შენობა-ნაგებობებსა და აღჭურვილობაში	2,888	-	(2,888)	-	-	-
გასვლები	(12,312)	(12,243)	(1,693)	(26,248)	(30,080)	(56,328)
წარსადგენ ვალუტაში კონვერტაციის ეფექტი – თვითღირებულება	(66)	(68)	-	(134)	(23)	(157)
წარსადგენ ვალუტაში კონვერტაციის ეფექტი – დაგროვილი ცვეთა	52	66	-	118	21	139
გაუფასურების (ხარჯი)/შემობრუნება	(7,787)	354	(483)	(7,916)	(92)	(8,008)
დარიცხული ცვეთა/ამორტიზაცია დაგროვილი ცვეთის/ამორტიზაციის ელიმინირება გასხვისებისას	(5,346)	(19,823)	-	(25,169)	(30,994)	(56,163)
ელიმინირება გასხვისებისას	8,093	7,925	-	16,018	1,771	17,789
საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	158,468	111,162	109,027	378,657	267,406	646,063
თვითღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	203,363	279,130	109,027	591,520	391,334	982,854
დაგროვილი ცვეთა/ამორტიზაცია დაგროვილი გაუფასურების ზარალის ჩათვლით	(44,895)	(167,968)	-	(212,863)	(123,928)	(336,791)

*საოფისე და სხვა აღჭურვილობა მოიცავს ავეჯსა და მოწყობილობებს, კომპიუტერულ და საოფისე აღჭურვილობას, ავტორანსპორტს და ასევე სხვა აღჭურვილობას.

15. შენობა-ნაგებობები, აღჭურვილობა და არამატერიალური აქტივები გაგრძელება

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 352,743 ათასი ლარის შენობა-ნაგებობები და აღჭურვილობა და 249,356 ათასი ლარის არამატერიალური აქტივები იყო მიკუთვნებადი ბანკისთვის (2020 წ.: 335,124 ათასი ლარი და 210,602 ათასი ლარი; 2019 წ.: 302,190 ათასი ლარი და 152,393 ათასი ლარი).

2021 წლის 10 აგვისტოს ბანკმა გააფორმა ნასყიდობის ხელშეკრულება „სფეისის“ პლატფორმის გასხვისების თაობაზე, რომელიც ახორციელებდა ჯგუფის ციფრული ბანკის ოპერაციებს. გასხვისებები განხორციელდა ჯგუფის შემდგომი გაფართოების გეგმის მხარდასაჭერად. გასხვისება დასრულდა 2021 წლის 10 აგვისტოს, რა თარიღითაც „სფეისის“ პლატფორმაზე კონტროლი გადაეცა სს „სფეის ინტერნეიშენალს“ (საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფის“ შვილობილ საწარმოს). გაყიდული აქტივების საბალანსო ღირებულება იყო 24,615 ათასი ლარი, რომელიც გაიყიდა 24,615 ათასი ლარის საზღაურის სანაცვლოდ, და არ მოუხდენია გავლენა ჯგუფის კონსოლიდირებულ შედეგზე, რამდენადაც გარეგნად მოხდა ჯგუფის ორ კომპანიას შორის.

2021 წლის 18 ივნისს ჯგუფმა 24 მილიონ აშშ დოლარად გაყიდა მიწა და შენობა-ნაგებობები, სადაც ზოგიერთი მისი ბექ-ოფისის ფუნქცია მდებარეობს. 5 მილიონი აშშ დოლარი (16.5 მილიონი ლარი) უკვე მიღებულია, ხოლო დარჩენილ 20 მილიონ აშშ დოლარს (63.2 მილიონი ლარი) ჯგუფი 2022 წლის 30 აპრილამდე მიიღებს. ამ აქტივების გაყიდვა შეადგენდა ჯგუფის გეგმის ნაწილს, ეტაპობრივად მომზადებულიყო ახალ სათავო ოფისში გადასასვლელად, რომელიც ახლა მშენებლობის პროცესშია. არსებული გეგმის მიხედვით, ჯგუფი თანდათანობით გაათავისუფლებს შენობების დაკავებულ ნაწილს 2022 წლის 30 აპრილამდე და თანამშრომლები არსებულ ოფისებში გადაინაწილდებიან, სანამ ახალი სათავო ოფისი დასრულდება. ამ პერიოდის განმავლობაში ხდება ქონების უკუიჭარა მოკლევადიანი იჯარებისთვის ფასს 16-ით გათვალისწინებული გამონაკლისის გამოყენებით. გასხვისებული ქონების წმინდა საბალანსო ღირებულება იყო 37,416 ათასი ლარი, საიდანაც გასხვისებული შენობა-ნაგებობების და აღჭურვილობის წმინდა ნაშთი შეადგენდა 5,442 ათას ლარს, ხოლო დარჩენილი ნაწილი გასხვისდა საინვესტიციო ქონებიდან (მე-17 შენიშვნა). გაყიდვის შედეგად გასხვისებიდან მიღებული შემოსულობა აღიარებული იქნა, როგორც სხვა საოპერაციო შემოსავლის ნაწილი მოგება-ზარალის აუდიტირებულ წლიურ ფინანსურ ანგარიშგებაში 26,294 ათასი ლარის ოდენობით.

მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში ასახული დარიცხული ცვეთა და ამორტიზაცია მოიცავს შენობა-ნაგებობების და აღჭურვილობის, საინვესტიციო ქონების და არამატერიალური აქტივების ცვეთისა და ამორტიზაციის ხარჯს.

დაუმთავრებელი მშენებლობა მოიცავს ფილიალების შენობების და ბანკის ახალი სათავო ოფისის მშენებლობას და აღჭურვას. მშენებლობის დასრულებისთანავე აქტივები გადაინაცვლებს შენობა-ნაგებობებში.

ბანკის მიწა და შენობა-ნაგებობები გაუფასურებამდე შედგებოდა 12,950 ათასი ლარის მიწისგან და 188,906 ათასი ლარის შენობებისგან (2020 წ.: 11,000 ათასი ლარი და 191,495 ათასი ლარი, 2019 წ.: 25,793 ათასი ლარი და 219,497 ათასი ლარი).

16. აქტივების გამოყენების უფლება

ჯგუფს იჯარით აქვს აღებული ოფისები, ფილიალები და სერვისცენტრები. საიჯარო ხელშეკრულებები, როგორც წესი, ფორმდება ფიქსირებული ვადით 1-დან 15 წლამდე.

იჯარები აღიარებულია აქტივის გამოყენების უფლებისა და შესაბამისი ვალდებულების სახით, იმ თარიღიდან, როდესაც საიჯარო აქტივი ჯგუფის სარგებლობისთვის ხელმისაწვდომი ხდება.

აქტივის გამოყენების უფლება შესაბამისი მუხლების კლასების მიხედვით არის გაანალიზებული:

ათას ლარში	2021 შენობა-ნაგებობები	2020 შენობა-ნაგებობები	2019 შენობა-ნაგებობები
საბალანსო ღირებულება 1 იანვარს	49,746	57,086	60,232
შემოსვლები ახალი კონტრაქტებიდან	5,650	-	16,571
ღირებულების ზრდა სახელშეკრულებო პირობების არსებითი ცვლილებების გამო	17,549	8,180	-
შენყვეტები	(1,234)	(955)	(7,340)
ცვეთის ხარჯი	(13,710)	(14,565)	(12,377)
საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერს	58,001	49,746	57,086

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

16. აქტივების გამოყენების უფლება

საიჯარო ხელშეკრულებები არ აწესებს რამე პირობებს, საიჯარო აქტივზე მეიჯარის უზრუნველყოფის საგნის დასაკუთრების უფლების გარდა. საიჯარო აქტივების გამოყენება ნასესხები სახსრების უზრუნველსაყოფად არ შეიძლება.

იჯარის გაგრძელების და ვადამდე შეწყვეტის არჩევანის უფლებები ასახულია ჯგუფის მთელ რიგ უძრავი ქონების იჯარის ხელშეკრულებებში. ეს გამოიყენება საოპერაციო მოქნილობის მაქსიმალურად გასაზრდელად ჯგუფის ოპერაციებში გამოყენებული აქტივების მართვის თვალსაზრისით. იჯარის გაგრძელების და ვადამდე შეწყვეტის არჩევანის უფლებების გამოყენება შეუძლია მხოლოდ ჯგუფს და არა შესაბამის მეიჯარეს.

ხარჯები, რომლებიც დაკავშირებულია მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარებთან, რომლებიც არ არის კლასიფიცირებული მოკლევადიან იჯარებად, შესულია აღმინისტრაციულ და სხვა საოპერაციო ხარჯებში:

ათას ლარში	2021	2020	2019
მოკლევადიან იჯარებთან დაკავშირებული ხარჯი	5,325	5,760	7,388
დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარასთან დაკავშირებული ხარჯი	7,112	6,990	6,154

17. საინვესტიციო ქონება

ათას ლარში	შენიშვნა	2021	2020	2019
თვითღირებულება 1 იანვრის მდგომარეობით		73,876	76,521	86,884
დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურება 1 იანვრის მდგომარეობით		(5,187)	(3,854)	(2,588)
საბალანსო ღირებულება 1 იანვრის მდგომარეობით		68,689	72,667	84,296
გადატანა შენობა-ნაგებობებსა და აღჭურვილობაში	15	-	-	(1,817)
გადატანა დასაკუთრებული უზრუნველყოფიდან		1,874	10,367	4,914
შემოსვლა უზრუნველყოფის საგნის ჩამორთმევის შედეგად		-	-	47
გასვლები		(42,524)	(13,012)	(13,507)
ცვეთის ხარჯი		(749)	(929)	(933)
ცვეთის ელიმინაცია გასხვისებისას		1,022	159	717
გაუფასურების ხარჯი		(5,420)	(563)	(1,050)
თვითღირებულება 31 დეკემბრის მდგომარეობით		33,226	73,876	76,521
დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურება 31 დეკემბრის მდგომარეობით		(10,334)	(5,187)	(3,854)
საინვესტიციო ქონების საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბრის მდგომარეობით		22,892	68,689	72,667

2021 წელს ჯგუფმა გაასხვისა გარკვეული საინვესტიციო ქონება, რომელთა უმეტესი ნაწილი აღირიცხა გაყიდვის ერთ ოპერაციად, რაც აღწერილია მე-15 შენიშვნაში.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ქონება შედგებოდა 44 მიწის ნაკვეთისგან (2020 წ.: 58 ნაკვეთი; 2019 წ.: 63 ნაკვეთი) და 102 შენობისგან (2020 წ.: 111 შენობა; 2019 წ.: 111 შენობა). ბანკის საინვესტიციო ქონება გაუფასურებამდე მოიცავდა 4,834 ათასი ლარის მიწას და 24,222 ათასი ლარის შენობებს (2020 წ.: 26,703 ათასი ლარი და 42,723 ათასი ლარი; 2019 წ.: 32,630 ათასი ლარი და 39,558 ათასი ლარი) თბილისსა და საქართველოს სხვა რეგიონებში, რომელთა სამართლიანი ღირებულება შეადგენდა 29,493 ათას ლარს (2020 წ.: 120,959 ათასი ლარი; 2019 წ.: 123,325 ათასი ლარი).

გაცხადების მიზნით საინვესტიციო ქონებას ჩაუტარდა სამართლიანი ღირებულების შეფასება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. შეფასება განახორციელეს გარე შემფასებლებმა, რომლებსაც აქვთ აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული სერტიფიცირება და ანალოგიური ადგილმდებარეობის

17. საინვესტიციო ქონება გზაობა

და კატეგორიის აქტივების შეფასების გამოცდილება. შედარების პროცესში, მათ გამოიყენეს სამი შედარებადი ანალოგია (რეგისტრირებული გაყიდვა და/ან გაყიდვის შეთავაზება), რომლებშიც ფასები დაკორექტირდა შესაფასებელ აქტივებსა და ანალოგებს შორის არსებული განსხვავებების მიხედვით. აქტივების სამართლიანი ღირებულება შეფასებულია საბაზრო და თვითღირებულების მიდგომების გამოყენებით ბაზარზე არსებული ვითარების გამო, კერძოდ, შეფასების თარიღისთვის რეგისტრირებული გაყიდვისა და შეთავაზების საკმარისი რაოდენობის საფუძველზე.

ათას ლარში (ამოსავალი მონაცემების დიაპაზონის გარდა)	სამართლიანი ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (შეფასების თარიღი)	შეფასების მეთოდი	არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები	არაემპირიული ამოსავალი მონაცემების დიაპაზონი (საშუალო შენიშნული)
მინა	6,214	გაყიდვების შედარებითი მეთოდი	კვ.მ.-ის ფასი	0.23 – 1,736 (93)
შენობები	23,279	გაყიდვების შედარებითი მეთოდი	კვ.მ.-ის ფასი	1.1 – 7,738 (971)

ამოსავალი მონაცემების მგრძობელობა სამართლიანი ღირებულების მიმართ – 1 კვ.მ.-ის ფასის 20%-ით გაზრდა/(შემცირება) გამოიწვევდა სამართლიანი ღირებულების გაზრდას/(შემცირებას) 2,448 ათასი ლარით/(2,705 ათასი ლარით).

როდესაც ჯგუფი შეიქმნა, შეუქცევადი საოპერაციო იჯარის მიხედვით სამომავლო მინიმალური საიჯარო გადახდების მოთხოვნები ასე გამოიყურებოდა:

ათას ლარში	2021	2020	2019
არაუგვიანეს 1 წლისა	29	82	207
1 წელზე გვიან და არაუგვიანეს 2 წლისა	-	-	230
2 წელზე გვიან და არაუგვიანეს 3 წლისა	-	-	-
3 წელზე გვიან და არაუგვიანეს 4 წლისა	-	-	-
4 წელზე გვიან და არაუგვიანეს 5 წლისა	-	-	-
5 წელზე გვიან	-	-	-
სულ საოპერაციო იჯარის გადახდების მოთხოვნები	29	82	437

18. გუდვილი

გუდვილის მოძრაობა, რომელიც წარმოიქმნება შვილობილი საწარმოების შეძენის შედეგად:

ათას ლარში	2021	2020	2019
საბალანსო ღირებულება 1 იანვრის მდგომარეობით	28,197	29,459	29,459
გაუფასურების ზარალი	-	(1,262)	-
საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბრის მდგომარეობით	28,197	28,197	29,459

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

18. გუდვილი გაგრძელება

გუდვილის გაუფასურების ტესტირება

გუდვილი შემდეგი წესით გადანაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულზე (ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულები წარმოადგენს ჯგუფის უმცირეს დონეს, რომელზეც ხდება გუდვილის მონიტორინგი ხელმძღვანელობის მიერ და რომელიც არ აღემატება სეგმენტს):

ათას ლარში	2021	2020	2019
სს „ბანკი რესპუბლიკა“	24,166	24,166	24,166
ბანკი რესპუბლიკა საცალო	11,088	11,088	11,088
ბანკი რესპუბლიკა კორპორატიული	7,491	7,491	7,491
ბანკი რესპუბლიკა მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	4,791	4,791	4,791
ბანკი რესპუბლიკა სხვა	796	796	796
შპს „ბონაკო“	2,567	2,567	2,567
ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეული „მიკრო“	769	769	769
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	695	695	695
შპს „თიბისი კრედიტი“	-	-	1,262
სულ გუდვილის საბალანსო ღირებულება	28,197	28,197	29,459

თითოეული ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის აღდგენითი ღირებულება განისაზღვრა გამოყენების ღირებულების გამოთვლის საფუძველზე. გამოთვლაში გამოიყენება ფულადი ნაკადების პროგნოზი, რომელიც ემყარება ხელმძღვანელობის მიერ ხუთწლიანი პერიოდისთვის დამტკიცებულ ფინანსურ ბიუჯეტს. ხუთწლიანი პერიოდის შემდგომი ფულადი ნაკადების ექსტრაპოლაცია მოხდა ქვემოთ მოცემული მოსალოდნელი ზრდის ტემპების საფუძველზე.

პოტენციური გაუფასურებისთვის გუდვილის შეფასებისას 2020 წელს ჯგუფმა განსაზღვრა, რომ შპს „თიბისი კრედიტისგან“ მიღებული გუდვილი გაუფასურებული იყო.

გამოყენებული დაშვებები გამოყენების ღირებულების გამოსათვლელად:

ათას ლარში	2021	2020	2019
სს „ბანკი რესპუბლიკა“**			
საკუთარ კაპიტალში თავისუფალი ფულადი ნაკადების ზრდის ტემპი ხუთი წლის მერე	წლიური 5.2%*	წლიური 5.2%	წლიური 4.6%
დისკონტირების განაკვეთი გადასახადით დაბეგრამდე	წლიური 17.1%	წლიური 24.6%	წლიური 16.5%
ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეული „მიკრო“			
საკუთარ კაპიტალში თავისუფალი ფულადი ნაკადების ზრდის ტემპი ხუთი წლის მერე	წლიური 5.2%	წლიური 5.2%	წლიური 4.6%
დისკონტირების განაკვეთი გადასახადით დაბეგრამდე	წლიური 12.3%	წლიური 19.7%	წლიური 10.4%
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“			
საკუთარ კაპიტალში თავისუფალი ფულადი ნაკადების ზრდის ტემპი ხუთი წლის მერე	წლიური 5.2%	წლიური 5.2%	წლიური 4.6%
დისკონტირების განაკვეთი გადასახადით დაბეგრამდე	წლიური 12.1%	წლიური 15.1%	წლიური 15.5%
შპს „თიბისი კრედიტი“			
საკუთარ კაპიტალში თავისუფალი ფულადი ნაკადების ზრდის ტემპი ხუთი წლის მერე	-	-	წლიური 2.7%
დისკონტირების განაკვეთი გადასახადით დაბეგრამდე	-	-	წლიური 16.4%
შპს „ბონაკო“			
საკუთარ კაპიტალში თავისუფალი ფულადი ნაკადების ზრდის ტემპი ხუთი წლის მერე	წლიური 5.2%	წლიური 5.2%	წლიური 4.6%
დისკონტირების განაკვეთი გადასახადით დაბეგრამდე	წლიური 12.4%	წლიური 11.4%	წლიური 10.2%

*წლიური ნიშნავს ყოველწლიურს.

**სს „ბანკი რესპუბლიკასთან“ დაკავშირებული დაშვებები მსგავსია ყველა შესაბამისი ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულისთვის.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

18. გუდვილი გაგრძელება

კორპორაციის“ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულება მის საბალანსო ღირებულებას 151,060 ათასი ლარით აღემატება (2020 წ.: 23,116 ათასი ლარი; 2019 წ.: 8,222 ათასი ლარი). ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის საბალანსო ღირებულება გაუტოლდებოდა მის გამოყენების ღირებულებას 53.79%-იანი წლიური დისკონტირების განაკვეთის შემთხვევაში (2020 წ.: წლიური 24.23%; 2019 წ.: წლიური 19.53%).

გადახდილი სავარაუდო დაბეგვრამდელი დისკონტირების განაკვეთი, რომელიც გამოყენებულია შპს „ბონაკოს“ დისკონტირებული ფულადი ნაკადებისთვის, ხელმძღვანელობის ვარაუდებზე 10 პროცენტული პუნქტით მაღალი რომ ყოფილიყო, ჯგუფს არ დასჭირდებოდა ან გუდვილის საბალანსო ღირებულების, ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის წმინდა აქტივების საბალანსო ღირებულების შემცირება. შპს „ბონაკოს“ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულება მის საბალანსო ღირებულებას 17,447 ათასი ლარით აღემატება (2020 წ.: 116,174 ათასი ლარი; 2019 წ.: 342,920 ათასი ლარი). ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის საბალანსო ღირებულება გაუტოლდებოდა მის გამოყენების ღირებულებას 37.49%-იანი წლიური დისკონტირების განაკვეთის შემთხვევაში (2020 წ.: წლიური 25.75%; 2019 წ.: წლიური 49.45%).

19. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

ათას ლარში	2021	2020	2019
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ			
საკორესპონდენტო ანგარიშები და ერთდღიანი განთავსებები	181,905	43,298*	27,747*
ანაბრები ბანკებიდან	142,752	97,496*	139,267*
სულ ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	324,657	140,794	167,014
სხვა ნასესხები სახსრები			
უცხოური ბანკებისგან და საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებებისგან ნასესხები სახსრები	1,653,245	2,370,656	2,005,900
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსგან ნასესხები სახსრები	-	-	536
სხვა ფინანსური დაწესებულებებისგან ნასესხები სახსრები	-	58,948	41,456
სხვა ადგილობრივი ბანკებისგან და ფინანსური დაწესებულებებისგან ნასესხები სახსრები	24,754	32,185	62,916
საქართველოს ეროვნული ბანკისგან ნასესხები სახსრები	981,419	1,883,290	1,316,079
სხვა ნასესხები სახსრები, სულ	2,659,418	4,345,079	3,426,887
სულ ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	2,984,075	4,485,873	3,593,901

*შენეკმენტმა გადახედა 2020 და 2019 წლისთვის ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულების მიმართ წარდგენის ლოგიკას და იდენტიფიცირებული შეუსაბამობები დააკორექტირა. შედეგად, რიცხვები, რომლებიც წარდგენილია ცხრილში იქნა შესწორებული, რადგან ასახულიყო უფრო ზუსტი შედეგები.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზის მიზნით (37-ე შენიშვნა), ზემოაღნიშნული ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ შევიდა იმ თანხებში, რომელთა დაფარვა მოსალოდნელი 3 თვეში.

20. მომხმარებელთა ანგარიშები

ათას ლარში	2021	2020	2019
სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციები			
მიმდინარე/ანგარიშსწორების ანგარიშები	577,020	504,019	616,397
ვადიანი ანაბრები	364,121	590,426	298,177
სხვა იურიდიული პირები			
მიმდინარე/ანგარიშსწორების ანგარიშები	4,865,920	3,512,078	3,161,526
ვადიანი ანაბრები	932,480	763,035	363,217
ფიზიკური პირები			
მიმდინარე/ანგარიშსწორების ანგარიშები	4,444,586	3,487,017	2,712,910
ვადიანი ანაბრები	3,700,018	3,777,720	2,959,775
სულ მომხმარებელთა ანგარიშები	14,884,145	12,634,295	10,112,002

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციები მოიცავს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ, მოგებაზე ორიენტირებულ ბიზნესებს. ეკონომიკური სექტორის კონცენტრაციები მომხმარებელთა ანგარიშებში ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.		31 დეკემბერი, 2020 წ.*		31 დეკემბერი, 2019 წ.	
	თანხა	%	თანხა	%	თანხა	%
ფიზიკური პირები	8,144,604	55%	7,264,737	58%	5,672,685	56%
ვაჭრობა	1,237,807	8%	873,995	7%	741,385	7%
ფინანსური მომსახურება	1,226,110	8%	771,510	6%	351,537	3%
მომსახურება	718,050	5%	526,227	4%	446,876	4%
მშენებლობა	598,856	4%	610,321	5%	596,703	6%
ენერგეტიკა და კომუნალური მომსახურება	542,425	4%	384,660	3%	322,311	3%
სახელმწიფო სექტორი	480,046	3%	647,856	5%	505,494	5%
უძრავი ქონება	418,062	3%	323,547	3%	322,416	3%
ტრანსპორტირება	403,249	3%	332,850	3%	308,268	3%
ჭანდაცვა	194,648	1%	131,936	1%	98,294	1%
მასპინძლობა და დასვენება	155,778	1%	99,770	1%	110,816	1%
„სოფლის მეურნეობა“	78,810	1%	58,005	0%	50,915	1%
ლითონები და სამთო მრეწველობა	32,675	0%	18,458	0%	12,264	0%
სხვა	653,025	4%	590,423	4%	572,018	6%
სულ მომხმარებელთა ანგარიშები	14,884,145	100%	12,634,295	100%	10,112,002	100%

*შენჯანადა გადახდა 2020 წლისთვის ეკონომიკური სექტორის რისკის კონცენტრაციების მომხმარებელთა ანგარიშების პორტფელში წარდგენის ლოგიკას და იდენტიფიცირებული შეუსაბამობები დააკორექტირა. შედეგად, რიცხვები, რომლებიც წარდგენილია ცხრილში იქნა შესწორებული, რადგან ასახულიყო უფრო ზუსტი შედეგები.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს ჰყავდა 141 მომხმარებელი (2020 წ.: 117 მომხმარებელი; 2019 წ.: 93 მომხმარებელი), რომელთა ნაშთები აღემატებოდა 10,000 ათას ლარს. მათი აგრეგირებული ნაშთი იყო 4,754,533 ათასი ლარი (2020 წ.: 3,898,678 ათასი ლარი; 2019 წ.: 2,872,119 ათასი ლარი), ანუ მომხმარებელთა მთლიანი ანგარიშების 32% (2020 წ.: 31%; 2019 წ.: 28%). 2020 და 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებებში, ზემოთ აღნიშნული განმარტება დათვლილი იყო 3,000 ათასი ლარის ზღვრით და კლიენტების რაოდენობა შესაბამისი ზღვრის გამოყენებით იყო 454 (5,630,143 ათასი ლარი) და 361 (4,327,035 ათასი ლარი).

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მომხმარებელთა ანგარიშებში შედის 28,379 ათასი ლარის და 109,404 ათასი ლარის ანაბრები (2020 წ.: 4,903 ათასი ლარი და 94,348 ათასი ლარი; 2019 წ.: 9,555 ათასი ლარი და 101,615 ათასი ლარი), რომლებიც გამიზნულია აკრედიტივების და გაცემული გარანტიების საფუძველზე აღებული შეუქცევადი ვალდებულებების უზრუნველსაყოფად, შესაბამისი თანმიმდევრობით. ეს უკანასკნელი განხილულია 38-ე შენიშვნაში. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მომხმარებლებზე გაცემული სესხების უზრუნველსაყოფად განკუთვნილი ანაბრები შეადგენდა 576,261 ათას ლარს (2020 წ.: 512,637 ათასი ლარი; 2019 წ.: 469,205 ათასი ლარი).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

20. მომხმარებელთა ანგარიშები გავრცელება

მომხმარებელთა ანგარიშების თითოეული კლასის სამართლიანი ღირებულების გაცხადების შესახებ აღწერილია 42-ე შენიშვნაში. ინფორმაცია დაკავშირებული მხარის ნაშთებისა და გარიგებების შესახებ წარმოდგენილია 44-ე შენიშვნაში

21. გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები

ათას ლარში	ვალუტა	საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	დაფარვის თარიღი	კუპონის განაკვეთი	ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი
ირლანდიის საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	აშშ დოლარი	918,504	6/19/2024	5.8%	6.4%
ირლანდიის საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	აშშ დოლარი	392,840	10/3/2024	10.8%	11.4%
ირლანდიის საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	აშშ დოლარი	228,174	2/4/2027	8.9%	9.9%
საქართველოს საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	ლარი	38,532	3/20/2023	თბილისის ბანკთაშორისი საპროცენტო განაკვეთი 3-თვიანი+3.25%	12.5%
დახურული სააქციო საზოგადოება „ბაქოს საფონდო ბირჟა“	აზერბაიჯანული მანათი	5,649	9/23/2023	12.0%	12.4%
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები, სულ		1,583,699			

ათას ლარში	ვალუტა	საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	დაფარვის თარიღი	კუპონის განაკვეთი	ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი
ირლანდიის საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	აშშ დოლარი	966,793	6/19/2024	5.8%	6.4%
ირლანდიის საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	აშშ დოლარი	414,216	10/3/2024	10.8%	11.4%
საქართველოს საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	ლარი	38,504	3/20/2023	თბილისის ბანკთაშორისი საპროცენტო განაკვეთი 3-თვიანი+3.25%	12.5%
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები, სულ		1,419,513			

ათას ლარში	ვალუტა	საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	დაფარვის თარიღი	კუპონის განაკვეთი	ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი
ირლანდიის საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	აშშ დოლარი	842,471	6/19/2024	5.8%	6.4%
ირლანდიის საფონდო ბირჟაზე გამოშვებული ობლიგაციები	აშშ დოლარი	371,127	10/3/2024	10.8%	11.4%
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები, სულ		1,213,598			

21. გამოფხავილი სავალო ფასიანი ქაღალდები გავრცელება

2021 წლის 28 ოქტომბერს ბანკმა გამოუშვა 75 მილიონი აშშ დოლარის, 8.894%-იანი სარგებლის მქონე, დამატებითი პირველადი კაპიტალის უვადო სუბორდინირებული თამასუქები („AT1 თამასუქები“) და წარმატებით დაუბრუნდა საერთაშორისო კაპიტალის ბაზრებს. AT1 თამასუქები დარეგისტრირებულია ევრონექსტ დუბლინის რეგულირებად ბაზარზე და Fitch-ის მიერ მინიჭებული აქვს „B-“ რეიტინგი.

2021 წლის 23 სექტემბერს „თიბისი კრედიტმა“ დაასრულა 3 მილიონი აზერბაიჯანული მანათის, 2-წლიანი, 12%-იანი, უქალალო, არაუბრუნველყოფილი ობლიგაციების გამოშვების ოპერაცია („თამასუქები“).

2020 წლის 20 მარტს „თიბისი ლიზინგმა“, „თიბისი კაპიტალის“ დახმარებით, საქართველოს საფონდო ბირჟაზე განათავსა 58.4 მილიონი ლარის ოდენობის პრიორიტეტული უბრუნველყოფილი ობლიგაციები. ფასიანი ქაღალდების პროცენტი ცვალებადია, 3.25% ემატება 3-თვიან თბილისის ბანკთაშორის საპროცენტო განაკვეთს. Fitch-მა ობლიგაციებს „BB-“ რეიტინგი მიანიჭა.

2019 წლის 3 ივლისს ბანკმა დაასრულა სადებიუტო, საზეიმო 125 მილიონი აშშ დოლარის 10.75%-იანი სარგებლის მქონე დამატებითი პირველადი კაპიტალის უვადო სუბორდინირებული თამასუქების გამოშვების ოპერაცია („AT1 თამასუქები“). AT1 თამასუქები დარეგისტრირებულია ევრონექსტ დუბლინის რეგულირებად ბაზარზე და Fitch-ის მიერ მინიჭებული აქვს „B-“ რეიტინგი. AT1 თამასუქები ამავდროულად დარეგისტრირდა სს „საქართველოს საფონდო ბირჟაზე“, რის შედეგადაც გახდა დამატებითი პირველადი კაპიტალის თამასუქების პირველი ორგანის რეგისტრირებული საერთაშორისო შეთავაზება საქართველოდან.

2019 წლის 19 ივნისს ბანკმა დაასრულა სადებიუტო 300 მილიონი აშშ დოლარის 5-წლიანი 5.75%-იანი (6%-იანი სარგებელი) პრიორიტეტული არაუბრუნველყოფილი ობლიგაციების გამოშვების ოპერაცია. თამასუქები დარეგისტრირებულია ევრონექსტ დუბლინის რეგულირებად ბაზარზე და Moody's-ის მიერ მინიჭებული აქვს „Ba2“, ხოლო Fitch-ის მიერ – „BB-“ რეიტინგი. თამასუქები ამავდროულად დარეგისტრირდა სს „საქართველოს საფონდო ბირჟაზე“, რის შედეგადაც გახდა პრიორიტეტული არაუბრუნველყოფილი თამასუქების პირველი ორგანის დარეგისტრირებული საერთაშორისო შეთავაზება საქართველოდან.

22. ანარიცხები ვალდებულების შესრულების გარანტიების, საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისა და ხარჯების საკრედიტო ხარაღის რეზერვის მოძრაობა ასე გამოიყურება:

ვალდებულების შესრულების გარანტიების საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებების და ვალდებულებებისა და ხარჯების საკრედიტო ხარაღის რეზერვის მოძრაობა ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	ვალდებულების შესრულების გარანტია	საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	სხვა ვალდებულებების და ხარჯების ანარიცხები	სულ
ნაშთი 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	4,393	5,424	4,000	13,817
მოგებაში ან ზარალში აღრიცხული წმინდა დანახარჯები	3,069	(913)	2,105	4,261
რეზერვის გამოყენება	-	-	(1,104)	(1,104)
წარსადგენ ვალუტაში გადაყვანის ეფექტი	4	-	-	4
ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	7,466	4,511	5,001	16,978
მოგებაში ან ზარალში აღრიცხული წმინდა დანახარჯები	(3,568)	330	2,600	(638)
წარსადგენ ვალუტაში გადაყვანის ეფექტი	529	583	-	1,112
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	4,427	5,424	7,601	17,452
მოგებაში ან ზარალში აღრიცხული წმინდა დანახარჯები	384	(1,588)	-	(1,204)
წარსადგენ ვალუტაში გადაყვანის ეფექტი	(191)	(212)	-	(403)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	4,620	3,624	7,601	15,845

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

22. ანარიცხები ვალდებულების შესრულების გარანტიების, საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისა და ვალდებულებებისა და ხარჯებისთვის გავრცელება

საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები: გაუფასურების ზარალის შეფასების მეთოდები განსხვავდება (i) აკრედიტივებისა და გარანტიებისთვის და (ii) აუთვისებელი საკრედიტო ხაზებისთვის.

აკრედიტივებისა და გარანტიების რეზერვის შეფასების მიზნებისთვის ჯგუფი მიმართავს სტადიების მიდგომას და მათ კლასიფიკაციას ახდენს 1-ელ, მე-2 და მე-3 სტადიებად. მნიშვნელოვანი მე-3 სტადიის გარანტიები ინდივიდუალურად ფასდება. უმნიშვნელო მე-3 სტადიის, ასევე 1-ელი და მე-2 სტადიის გარანტიები და აკრედიტივები კოლექტიურად ფასდება კრედიტის მოცულობის, კონვერსიის ზღვრული ალბათობის, დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების და დისკონტირების ფაქტორის გამოყენებით. მოსალოდნელი რეზერვის ოდენობა განსხვავდება ინსტრუმენტის შესაბამის სტადიაზე კლასიფიცირების მიხედვით.

აუთვისებელი კრედიტის გაუფასურების რეზერვის შეფასების მიზნით ჯგუფი ერთმანეთისგან მიჭნავს შექცევად და შეუქცევად სასესხო ვალდებულებებს. შექცევადი ვალდებულებებისთვის ჯგუფი არ ქმნის გაუფასურების რეზერვს. რაც შეეხება შეუქცევად გაუცემელ კრედიტს, ჯგუფი აფასებს უტილიზაციის პარამეტრს (რაც წარმოადგენს მოსალოდნელი ლიმიტის უტილიზაციის პროცენტულ წილს, რომელიც დამოკიდებულია დეფოლტის შემთხვევაზე), რათა მოახდინოს კრედიტის გარებალანსური ნაწილის კონვერტაცია ბალანსურად.

მას შემდეგ, რაც განისაზღვრება შესაბამისი ბალანსური კრედიტის მოცულობა, ჯგუფი იმავე გაუფასურების მეთოდს მიმართავს, როგორც იყენებდა ბალანსური კრედიტების შესაბამისი ტიპისთვის.

23. სხვა ფინანსური ვალდებულებები მოიცავს უზღვრს:

ათას ლარში	შენიშვნა	2021	2020	2019
სადებეტო ან საკრედიტო ბარათით შესრულებულ ოპერაციებზე გადასახდელი თანხები		28,963	6,408	13,259
სავაჭრო კრედიტორული დავალიანება		27,307	31,598	21,223
ვალდებულებები ფინანსური იჯარის აქტივების და მომსახურების მომწოდებლების მიმართ		18,295	10,851	25,923
გადარიცხვები გზაში		15,136	2,156	-
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	41	10,216	121,183*	20,440
სასტუმროების და რესტორნების სექტორების თანადაფინანსებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები		1,638	13,771	315
დეპოზიტების დაზღვევის სააგენტოსთვის გადასახდელი თანხა		1,033	930	549
საგარანტიო შენატანები ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნებისთვის		906	91	1,171
გარანტიებთან დაკავშირებით გადახდილი ავანსები		516	1,152	879
სხვა დარიცხული ვალდებულებები		16,610	23,102*	11,884
სულ სხვა ფინანსური ვალდებულებები		120,620	211,242	95,643

*მენეჯმენტმა გადახდა ზღვრული დეპოზიტების ბალანსს ერთ-ერთ ფორვარდულ სავალუტო კონტრაქტზე, გამომდინარე იქიდან, რომ ის არ წარმოადგენს წარმოებულ ინსტრუმენტს. ფინანსური ანგარიშგების მეტი სიცხადისთვის და აღქმისთვის, ეს დეპოზიტი წარმოებული ფინანსური ვალდებულებიდან, თანხით 5,270 ათასი ლარი, გადატანილი იქნა სხვა დარიცხული ვალდებულებების ქვეკატეგორიაში, კერძოდ სხვა ფინანსური ვალდებულების შენიშვნის ქვეშ.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 92,613 ათასი ლარის სხვა ფინანსური ვალდებულებები იყო მიკუთვნებადი ბანკისთვის (2020 წ.: 186,487 ათასი ლარი; 2019 წ.: 58,809 ათასი ლარი).

სხვა ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება წარმოდგენილია 42-ე შენიშვნაში.

24. სხვა ვალდებულებები

სხვა ვალდებულებები მოიცავს შემდეგს:

ათას ლარში	2021	2020	2019
დაქირავებულ პირთა გასამრჯელოების დარიცხული ხარჯი	45,984	28,957	42,017
საგადასახადო დავალიანება, მოგების გადასახადის გარდა	17,046	12,370	11,669
მიღებული ავანსები	13,075	10,390	11,161
სხვა	7,518	8,252	5,519
სხვა ვალდებულებები, სულ	83,623	59,969	70,366

ყველა ზემოაღნიშნული ვალდებულების დაფარვა მოსალოდნელია წლის ბოლოდან 12 თვის განმავლობაში.

25. სუბორდინირებული ვალი

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სუბორდინირებული ვალი შედგებოდა შემდეგისგან:

ათას ლარში	გაცემის თარიღი	დაფარვის თარიღი	ვალუტა	დაუფარავი თანხა თავდაპირველ ვალუტაში	დაუფარავი თანხა ლარში
აზიის განვითარების ბანკი	10/18/2016	12/31/2026	აშშ დოლარი	50,486	156,386
კერძო კრედიტორები	6/8/2017	12/19/2024	აშშ დოლარი	35,304	109,427
გლობალური კლიმატის პარტნიორობის ფონდი	11/20/2018	11/20/2028	აშშ დოლარი	25,097	77,739
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	12/21/2018	12/21/2028	აშშ დოლარი	20,079	62,195
ფონდი მწვანე ზრდისთვის	12/18/2015	12/16/2030	აშშ დოლარი	15,189	47,048
მიკროსაფინანსო ფონდი „ბლუორჩარდი“	12/14/2018	12/15/2025	აშშ დოლარი	14,966	46,360
მიკროსაფინანსო ფონდი „ბლუორჩარდი“	12/14/2018	12/14/2028	აშშ დოლარი	14,954	46,321
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	12/18/2015	12/16/2030	აშშ დოლარი	7,594	23,523
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	3/15/2016	3/17/2031	აშშ დოლარი	7,592	23,517
responsAbility SICAV (Lux) – მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების დაფინანსების ფონდი	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	5,930	18,369
ResponsAbility SICAV (Lux) – ფინანსური ჩართულობის ფონდი	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	3,115	9,649
ResponsAbility SICAV (Lux) – მიკროსაფინანსო ლიდერები	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	1,005	3,113
სულ სუბორდინირებული ვალი					623,647

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

25. სუბორდინირებული ვალი გაგრძელება

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სუბორდინირებული ვალი შედგებოდა შემდეგისგან:

ათას ლარში	გაცემის თარიღი	დაფარვის თარიღი	ვალუტა	დაუფარავი თანხა თავდაპირველ ვალუტაში	დაუფარავი თანხა ლარში
აზიის განვითარების ბანკი	10/18/2016	12/31/2026	აშშ დოლარი	50,438	165,266
კერძო კრედიტორები	6/8/2017	12/19/2024	აშშ დოლარი	25,217	82,628
გლობალური კლიმატის პარტნიორობის ფონდი	11/20/2018	11/20/2028	აშშ დოლარი	25,096	82,230
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	12/21/2018	12/21/2028	აშშ დოლარი	20,079	65,789
ფონდი მწვანე ზრდისთვის	12/18/2015	12/18/2025	აშშ დოლარი	15,244	49,950
მიკროსაფინანსო ფონდი „ბლუორჩარდი“	12/14/2018	12/14/2025	აშშ დოლარი	14,949	48,983
მიკროსაფინანსო ფონდი „ბლუორჩარდი“	12/14/2018	12/14/2028	აშშ დოლარი	14,941	48,956
სუბორდინირებული ობლიგაცია (კერძო კრედიტორი)	8/31/2018	1/25/2023	აშშ დოლარი	10,102	33,098
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	12/18/2015	12/18/2025	აშშ დოლარი	7,633	25,010
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	3/15/2016	3/15/2026	აშშ დოლარი	7,631	25,004
responsAbility SICAV (Lux) – მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების დაფინანსების ფონდი	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	5,930	19,430
ResponsAbility SICAV (Lux) – ფინანსური ჩართულობის ფონდი	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	3,115	10,206
KfW	5/4/2015	5/8/2021	ლარი	6,737	6,737
KfW	6/10/2014	5/8/2021	ლარი	6,161	6,161
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების დაფინანსების ლიდერები	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	1,005	3,292
სულ სუბორდინირებული ვალი					672,740

25. სუბორდინირებული ვალი გზრძელება

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სუბორდინირებული ვალი შემდეგობდა შემდეგისგან:

ათას ლარში	გაცემის თარიღი	დაფარვის თარიღი	ვალუტა	დაუფარავი თანხა თავდაპირველ ვალუტაში	დაუფარავი თანხა ლარში
აზიის განვითარების ბანკი	10/18/2016	10/18/2026	აშშ დოლარი	50,585	145,064
კერძო კრედიტორები	6/8/2017	12/19/2024	აშშ დოლარი	25,218	72,317
გლობალური კლიმატის პარტნიორობის ფონდი	11/20/2018	11/20/2028	აშშ დოლარი	25,089	71,948
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	12/21/2018	12/21/2028	აშშ დოლარი	20,074	57,565
ფონდი მწვანე ზრდისთვის	12/18/2015	12/18/2025	აშშ დოლარი	15,305	43,890
მიკროსაფინანსო ფონდი „ბლუორჩარდი“	12/14/2018	12/14/2025	აშშ დოლარი	14,924	42,798
მიკროსაფინანსო ფონდი „ბლუორჩარდი“	12/14/2018	12/14/2028	აშშ დოლარი	14,920	42,786
სუბორდინირებული ობლიგაცია (კერძო კრედიტორი)	8/17/2018	11/30/2022	აშშ დოლარი	10,101	28,976
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	12/18/2015	12/18/2025	აშშ დოლარი	7,663	21,975
ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის	3/15/2016	3/15/2026	აშშ დოლარი	7,662	21,971
responsAbility SICAV (Lux) – მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების დაფინანსების ფონდი	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	5,935	17,020
ResponsAbility SICAV (Lux) – ფინანსური ჩართულობის ფონდი	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	3,117	8,940
KfW	5/4/2015	5/8/2021	ლარი	6,739	6,739
KfW	6/10/2014	5/8/2021	ლარი	6,162	6,162
მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების დაფინანსების ლიდერები	11/30/2018	11/30/2028	აშშ დოლარი	1,006	2,884
სულ სუბორდინირებული ვალი					591,035

ლიკვიდაციის შემთხვევაში, სუბორდინირებული სესხი იფარება მას შემდეგ, რაც ყველა დანარჩენი კრედიტორის დაკმაყოფილების შემდეგ.

სუბორდინირებული ვალის სამართლიანი ღირებულება განხილულია 42-ე პუნქტში. ინფორმაცია სუბორდინირებული ვალის ნაშთების შესახებ წარმოდგენილია 44-ე პუნქტში.

მსესხებლის ლიკვიდაციის და/ან მნიშვნელოვანი ფინანსური სირთულეების შემთხვევაში, კრედიტორი ეთანხმება იმას, რომ კრედიტორის მოთხოვნები ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სესხის და სხვა დავალიანების ძირითადი თანხის ან პროცენტის დაფარვასთან დაკავშირებით, სუბორდინირებულია და უნდა დაიფაროს მას შემდეგ, რაც დაკმაყოფილება შენაბრების და არაუზრუნველყოფილი კრედიტორების გადახდის მოთხოვნები, გარდა იმ მოთხოვნებისა, რომლებიც თავადაც სუბორდინირებულია.

თუ სხვა რამე არ არის მარეგულირებელ ორგანოსთან შეთანხმებული, სესხის წინასწარ ნებაყოფლობითი ან სავალდებულო დაფარვა ან ამ ხელშეკრულების გაუქმება შეიძლება მოხდეს მხოლოდ სესხის გაცემის თარიღიდან ხუთი კალენდარული წლის შემდეგ და დასჭირდება მარეგულირებელი ორგანოს წინასწარი წერილობითი თანხმობა.

კრედიტის მიზანი არის, მსესხებელი უზრუნველყოს დაფინანსებით, რომელსაც მსესხებელი გამოიყენებს, როგორც მეორადი კაპიტალის ინსტრუმენტს, რათა გააუმჯობესოს მისი კრედიტუნარიანობა და მსესხებლისთვის კაპიტალის მარაგი შექმნა ამ ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

26. საწვავი კაპიტალი

ათას ლარში	ჩვეულებრივი აქციების რაოდენობა	სააქციო კაპიტალი
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	52,539,769	21,014
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	52,539,769	21,014
2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	52,539,769	21,014

თითოეული აქციის ნომინალური ღირებულებაა 0.4 ლარი (2020 წლის 31 დეკემბერი: 0.4 ლარი ერთ აქციაზე, 2019 წლის 31 დეკემბერი: 0.4 ლარი ერთ აქციაზე). ყველა გამოშვებული ჩვეულებრივი აქცია სრულად განაღდებულია და მათზე მიიღება დივიდენდები.

ათას ლარში	2021 შუალედური	2020	2019 ჩვეულებრივი
გადასახდელი დივიდენდები 1 იანვრის მდგომარეობით	-	-	-
წლის განმავლობაში გამოცხადებული დივიდენდები	81,872	-	80,911
წლის განმავლობაში ფულის სახით გაცემული დივიდენდები	(81,872)	-	(80,911)
გადასახდელი დივიდენდები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	-	-	-
წლის განმავლობაში ერთ აქციაზე გამოცხადებული დივიდენდები	1.56 ლარი	-	1.54 ლარი

2021 წლის 11 აგვისტოს სს თიბისი ბანკის აქციონერების ღირებულებით საბჭო შეთანხმდა ერთ აქციაზე 1.56 ლარის ოდენობის დივიდენდზე. დივიდენდები აღირიცხა 2021 წლის 20 აგვისტოს და 2021 წლის 7 სექტემბერს აქციონერებმა მიიღეს ჯამში 81,872 ათასი ლარის დივიდენდები.

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული უპრეცედენტო განუსაზღვრელობის გათვალისწინებით, ღირებულებით საბჭო გადაწყვიტა, არ გაენია დივიდენდების განაწილების რეკომენდაცია. გადაწყვეტილება დამტკიცდა ჯგუფის აქციონერების მიერ.

2019 წლის 19 აპრილს სს „თიბისი ბანკის“ აქციონერების წლიური სართო კრება, 2018 წლის აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე, ერთ აქციაზე 1.54 ლარის ოდენობის დივიდენდზე შეთანხმდა. დივიდენდები აღირიცხა 2019 წლის 28 მაისს და 2019 წლის 12 ივლისს აქციონერებმა მიიღეს ჯამში 80,911 ათასი ლარის დივიდენდები.

27. აქციებზე დაფუძნებული გადასახდელი

2015 წლის ივნისის სქემა:

2015 წლის ივნისში ბანკის სამეთვალყურეო საბჭომ დაამტკიცა ხელმძღვანელობის ანაზღაურების სქემა ზედა და საშუალო რგოლის ხელმძღვანელებისთვის, რომელიც მოქმედებდა 2015 წლიდან 2018 წლის ჩათვლით. ამ სქემის მიხედვით ყოველწლიურად წინასწარ განსაზღვრული საქმიანობის შედეგების მიხედვით, აქციების გარკვეული რაოდენობა გადაეცემოდა ჯგუფის წამყვან მენეჯერებს და საშუალო რგოლის მენეჯერების უმრავლესობას. საქმიანობის შედეგებში იგულისხმება ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლები (KPI), რომლებიც არის (i) კორპორატიული და (ii) ინდივიდუალური. კორპორატიული ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლები ძირითადად უკავშირდება საბჭოს მიერ დაწესებული მომგებიანობის, ეფექტიანობის და პორტფელის ხარისხის სტანდარტების, ასევე მომხმარებელთა გამოცდილებასთან და თანამშრომელთა ჩართულობასთან დაკავშირებულ არაფინანსურ მაჩვენებლების მიღწევას. ეფექტურობის ინდივიდუალური მაჩვენებლები განისაზღვრება ინდივიდუალურად და გამოიყენება თითოეული თანამშრომლისთვის გადაცემული აქციების რაოდენობის გამოსათვლელად. ამ სქემის მიხედვით, უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის წევრებმა ასევე მიიღეს აქციების ფიქსირებული რაოდენობა. გადაცემის შემდეგ ყველა აქციას აქვს მომსახურების პირობები და, ამ პირობების დაკმაყოფილებამდე, მათზე შესაძლებელია დივიდენდების მიღება; თუმცა არ შეიძლება მათი გაყიდვა ან გადაცემა მესამე მხარეებისთვის.

ვადა ითვალისწინებს უწყვეტ დასაქმებას მანამ, სანამ სქემის მონაწილეებისთვის უფლების ეტაპობრივი გადაცემა დასრულდება. 2015, 2016, 2017 და 2018 წლების თითოეული ტრანშის აქციები თანდათანობით გაგრძელდა მეორე, მესამე და მეოთხე წელს საქმიანობის შეფასების შემდეგ. აქციების

27. აქციებზე დაფუნდებული გადახდები გაგრძელება

ოთხმოც პროცენტზე უფლების გადაცემის პერიოდი 3 წელია აქციების გამოყოფიდან. ამ კომპენსაციის სისტემით, უფლების გადაცემის პერიოდი მთლიანი პერიოდი გაგრძელდა 2022 წლის მარტამდე.

2015 წელს ჯგუფმა 17 ივნისი მიიჩნია წილობრივი უფლებების მინიჭების თარიღად. ხელმძღვანელობის მხრიდან მიღწეული მიზნების შეფასების საფუძველზე, 2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 1,908,960 აქცია გამოიყო 2015-2018 წლის სქემებისთვის სრულად. აქციები თანდათანობით გადაეცა წევრებს წინასწარ განერილი სქემის თანახმად. წილობრივი უფლებების მინიჭების თარიღისთვის, სამართლიანი ღირებულება შეადგენდა 24.64 ლარს ლონდონის საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებულ ერთ აქციაზე.

ლონდონის საფონდო ბირჟის პრემიუმ სეგმენტში განთავსების შემდეგ, აქციებზე დაფუნდებული გადახდის სქემა თავისი არსით იგივე დარჩა და მხოლოდ იმ მიზნით განახლდა, რომ აესახა ჯგუფის ახალი სტრუქტურა, რის შემდეგაც საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფმა“ გაუნაწილა თავისი აქციები სქემის მონაწილეებს, სს „თიბისი ბანკის“ მაგივრად. შესაბამისი აქციების ღირებულება გადაუნაწილდა სს „თიბისი ბანკს“. ამის შედეგად სქემის ბულალტრული აღრიცხვის წესი არ შეცვლილა ფინანსურ ანგარიშგებაში.

აქციებზე დაფუნდებული გადახდის სქემა საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობისა და სხვა შესაბამისი თანამშრომლებისთვის გაგრძელდა არსებული პირობებით 2018 წლის შემდეგ, გარდა უფლების გადაცემის პირობებისა, რომლებიც 2019 წლიდან შეიცვალა 10%, 10%, 80%-დან 33%, 33%, 34%-ით 3-წლიანი ვადით.

2018 წლის დეკემბრის სქემა:

2018 წლის 21 მაისს აქციონერებმა წლიურ საერთო კრებაზე დაამტკიცეს კომპენსაციის ახალი სისტემა, რომელიც ძალაში შევიდა 2019 წლის 1 იანვრიდან და მოიცავდა 2019 წლიდან 2021 წლის ჩათვლით პერიოდს. 2018 წლის 28 დეკემბერს დირექტორთა საბჭომ დაამტკიცა უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისთვის ამ ახალი კომპენსაციის სქემების შემდეგი დეტალები და ჯგუფმა ეს თარიღი მიიჩნია უფლების მინიჭების თარიღად. ყველა სქემა არის წილობრივი ინსტრუმენტებით განსაზღვრული და შესაბამისად აღირიცხება.

აქციების სახით გაცემული გადავადებული ხელფასის გეგმა

უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ხელფასის ნაწილი გადაიხდება აქციებით, რისი მიზანიც არის ჯგუფის გრძელვადიანი წარმატების ხელშეწყობა და უფროსი აღმასრულებელი დირექტორებისა და მფლობელების ინტერესების შესაბამისობაში მოყვანა. აქციები, ჩვეულებრივ, გადაიცემა მეორე წლის (ანუ მომსახურების განვების წლის მომდევნო წლის) პირველ კვარტალში და ზუსტი თარიღი განისაზღვრება საბჭოს მიერ. აქციების 50%-ს აქვს 1-წლიანი გადავადების პერიოდი, ხოლო დარჩენილი 50% გადავადება გაცემის თარიღიდან 2 წლის ვადით. აქციები რეგისტრირდება მონაწილეების მინდობილი პირის, როგორც ნომინალური მფლობელის სახელზე და მონაწილეებს დივიდენდების მიღების უფლება ეძლევათ. 2021 წლიდან აქციების სახით გადავადებული ხელფასი აღარ ექვემდებარება გადავადებას და მიწოდებისთანავე დაუყოვნებლივ გადაიცემა მათზე უფლებები.

როდესაც ამის საჭიროება დგება, გადავადებული ანაზღაურება აქციების სახით გადაიხდება ნაწილობრივ სს „თიბისი ბანკის“ მენეჯმენტის წევრებთან გაფორმებული მომსახურების ხელშეკრულების საფუძველზე და ნაწილობრივ საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისისთან“, საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი“ ჯგუფთან ან ჯგუფის სხვა შვილობილ საწარმოებთან გაფორმებული მისი მომსახურების ხელშეკრულების საფუძველზე, რათა აისახოს აღმასრულებელი დირექტორის პასუხისმგებლობა თითოეულის წინაშე. თავდაპირველი ხელფასები განისაზღვრება და მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს და დირექტორთა საბჭოს მიერ. ანაზღაურების კომიტეტი ორივე საბჭოს ეხმარება კომპენსაციასთან დაკავშირებულ საკითხებში და უწევს შესაბამის რეკომენდაციებს. გადავადებული კომპენსაცია ექვემდებარება ჯგუფის ანაზღაურების შემცირების და დაბრუნების პოლიტიკას, სანამ არ მოხდება აქციებზე უფლების გადაცემა. თუ გადავადებული კომპენსაციის გადახდის შემდეგ, ნებისმიერ დროს, წლის ფინანსურ შედეგებში არსებითი უზუსტობა აღმოჩნდება, რომელთან მიმართებითაც მოხდა კომპენსაციის ფორმალურად გადახდა, ანაზღაურების კომიტეტს უფლება აქვს, იმ წლის ან ნებისმიერი მომდევნო ფინანსური წლის გადავადებული კომპენსაცია, რომელზეც უფლება არ გადაცემულა (ან რომელიც არ გადახდილა) მთლიანად ან ნაწილობრივ გააუქმოს (ან არ გადაიხადოს).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

27. აქციებზე დაფუძნებული გადახდები გავრცელება

აქციების რაოდენობა გამოითვლება კომიტეტის გადაწყვეტილების თარიღამდე ბოლო ათი დღის აქციის საშუალო ფასის მიხედვით.

გადავადებული პრემიის გეგმა

უმალესი რანგის ხელმძღვანელობისთვის წლიური პრემია განისაზღვრება იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად არის შესრულებული ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლები. აქციები, ჩვეულებრივ, გადაიცემა მეორე წლის (ანუ მომსახურების გაწევის წლის მომდევნო წლის) პირველ კვარტალში და ზუსტი თარიღი განისაზღვრება საბჭოს მიერ. აქციების 50%-ს აქვს 1-წლიანი გადავადების პერიოდი, ხოლო დარჩენილი 50% გადავადება გაცემის თარიღიდან 2 წლის ვადით. აქციები რეგისტრირდება მონაწილეების მინდობილი პირის, როგორც ნომინალური მფლობელის სახელზე და მონაწილეებს დივიდენდების მიღების უფლება ეძლევა.

წლიურ ეფექტიანობის ძირითად მაჩვენებლებს ადგენს ანაზღაურების კომიტეტი ყოველი წლის დასაწყისში ამ კონკრეტული წლისთვის და ამტკიცებს საბჭო. თუ ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლები შესრულებულია, ანაზღაურების კომიტეტმა შეიძლება საბჭოს რეკომენდაცია გაუწიოს იმის თაობაზე, შეიძლება თუ არა გადაიცეს ჯილდო და ასეთი ჯილდოს ოდენობა. ჯგუფი არ უხდის გარანტირებულ პრემიებს აღმასრულებელ დირექტორებს. ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლების ხასიათი, მათი შესაბამისი წონებით და მიზნებით, წარმოდგენილია გამოქვეყნებულ წლიურ ანგარიშში. ჯილდოები ექვემდებარება ჯგუფის ანაზღაურების შემცირების და დაბრუნების პოლიტიკას, სანამ არ მოხდება აქციებზე უფლების გადაცემა. თუ ჯილდოს გადახდის შემდეგ, ნებისმიერ დროს, წლის ფინანსურ შედეგებში არსებითი უზუსტობა აღმოჩნდება, რომელთან მიმართებითაც მოხდა ჯილდოს ფორმალურად გადაცემა, ანაზღაურების კომიტეტს შეუძლია საბჭოს ურჩიოს, იმ წლის ან ნებისმიერი მომდევნო ფინანსური წლის ჯილდო, რომელზეც უფლება არ გადაცემულა (ან რომელიც არ გადახდილა) მთლიანად ან ნაწილობრივ გააუქმოს (ან არ გადაიხადოს). როდესაც ამის საჭიროება დგება, გადავადებული პრემია აქციების სახით გადაიხდება ნაწილობრივ სს „თიბისის“ მენეჯმენტის წევრებთან გაფორმებული მომსახურების ხელშეკრულების საფუძველზე და ნაწილობრივ საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისისთან“, საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი“ ჯგუფთან ან ჯგუფის სხვა შვილობილ საწარმოებთან გაფორმებული მისი მომსახურების ხელშეკრულების საფუძველზე, რათა აისახოს აღმასრულებელი დირექტორის პასუხისმგებლობა თითოეულის წინაშე.

აქციების რაოდენობა გამოითვლება კომიტეტის გადაწყვეტილების თარიღამდე ბოლო ათი დღის აქციის საშუალო ფასის მიხედვით.

გრძელვადიანი წამახალისებელი გეგმა

გრძელვადიანი წამახალისებელი გეგმა გამოიყენება გრძელვადიანი შედეგების მიღწევის პირობების შესასრულებლად ძლიერი მოტივაციის შესაქმნელად და, ამ პირობების შესრულების შემთხვევაში, ჯილდოს გასაცემად. შედეგების მიღწევის პირობები შეირჩევა ისე, რომ ჯგუფის და ბანკის აღმასრულებელი დირექტორების ინტერესები შესაბამისობაში მოვიდეს ჯგუფის სტრატეგიულ მიზნებთან მრავალწლიანი პერიოდის განმავლობაში და ხელს უწყობდეს გრძელვადიან ხედვას. აქციების მისაღებად აღმასრულებელმა დირექტორებმა უნდა დააკმაყოფილონ შედეგების მიღწევის განახლებადი პირობები სამწლიანი საქმიანობის ვადის განმავლობაში.

გრძელვადიანი წამახალისებელი გეგმის და აქციებზე დაფუძნებული გადახდების შესახებ დანვრითი ინფორმაცია წარმოდგენილია ანაზღაურების კომიტეტის ანგარიშში.

2020 წლის განმავლობაში სს „თიბისი ბანკის“ ხელმძღვანელობამ დაკარგა უფლება აქციების სახით გადავადებულ პრემიაზე და გრძელვადიანი წამახალისებელი გეგმის ჯილდოებზე, რომლებიც მიკუთვნებადი 2020 წლისთვის. ზემოაღნიშნულ გადაწყვეტილებას არ მოუხდენია გავლენა 2019 წლისა და 2021 წლის წახალისების სქემებზე. გადაწყვეტილება შეთანხმებულია ანაზღაურების კომიტეტთან, რომლის შესახებ დანვრითი ინფორმაცია მოცემულია ანაზღაურების ანგარიშში.

27. აქციებზე დაფუძნებული გადასახადები გარეგნულად

სქემების შესახებ ინფორმაცია ქვემოთ წარმოდგენილია ცხრილის სახით:

	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
აქციების რაოდენობა, რომლებზეც უფლებები არ გადაცემულა პერიოდის დასაწყისში	3,028,818	3,141,541	2,121,129
გამოყოფილი აქციების რაოდენობა			
გამოყოფილი აქციების რაოდენობა – გადავადებული ხელფასი	-	-	285,047
გამოყოფილი აქციების რაოდენობა – გადავადებული პრემია	-	-	471,778
გამოყოფილი აქციების რაოდენობა – გრძელვადიანი წამახალისებელი გეგმა	-	-	459,751
გამოყოფილი აქციების რაოდენობა – საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობა, შვილობილი კომპანიების ხელმძღვანელობა და სხვა შესაბამისი თანამშრომლები	321,453	528,325	396,525
გამოყოფილი აქციების რაოდენობა	321,453	528,325	1,613,101
გამოყოფილი აქციების მოსალოდნელი რაოდენობის შეფასების ცვლილება*			
ცვლილება 2019-2021 წლების ყველა ჯილდოს შეფასებებში	(361,739)	-	(57,058)
გადავადებული ხელფასის 2020 წლის ჯილდოს, გადავადებული პრემიის 2021 წლის გაცემების, გრძელვადიანი წამახალისებელი გეგმის შეფასების ცვლილება	-	479,580	-
ხელმძღვანელობის მიერ უფლების დაკარგვა 2020 წლის პრემიაზე	-	(428,451)	-
გამოყოფილი აქციების მოსალოდნელი რაოდენობის შეფასების ცვლილება*	(361,739)	51,129	(57,058)
იმ აქციების რაოდენობის შეფასების ცვლილება, რომლებზეც მოსალოდნელია უფლების გადაცემა, აქციის ფასისა და სავალუტო კურსის ცვლილების საფუძველზე – 2020 წლის საქმიანობის შედეგები	(169,753)	-	-
იმ აქციების რაოდენობის შეფასების ცვლილება, რომლებზეც მოსალოდნელია უფლების გადაცემა, შედეგების მიღწევის პირობების, აქციის ფასის და სავალუტო კურსის ცვლილების საფუძველზე – 2019 წლის საქმიანობის შედეგები	-	(71,847)	-
იმ აქციების რაოდენობის შეფასების ცვლილება, რომლებზეც მოსალოდნელია უფლების გადაცემა, შედეგების მიღწევის პირობების საფუძველზე – 2018 წლის საქმიანობის შედეგები	-	-	(16,501)
აქციების რაოდენობა, რომლებზეც უფლებები გადაცემულია			
2015 წლის ჯილდო – 80%-ზე უფლების გადაცემა	-	-	(405,573)
2016 წლის ჯილდო – 10%-ზე უფლების გადაცემა	-	-	(51,693)
2016 წლის ჯილდო – 80%-ზე უფლების გადაცემა	-	(413,544)	-
2017 წლის ჯილდო – 10%-ზე უფლების გადაცემა	-	(105,527)	(61,864)
2017 წლის ჯილდო – 80%-ზე უფლების გადაცემა	(451,251)	-	-
2018 წლის ჯილდო – 10%-ზე უფლების გადაცემა	(57,102)	(101,259)	-
2019 წლის ჯილდო – საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობისთვის 33%-ზე უფლების გადაცემა	(47,401)	-	-
2019 წლის ჯილდო – უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისთვის 50%-ზე უფლების გადაცემა	(137,779)	-	-
აქციების რაოდენობა, რომლებზეც უფლებები გადაცემულია	(693,533)	(620,330)	(519,130)
აქციების რაოდენობა, რომლებზეც უფლებები არ გადაცემულა პერიოდის ბოლოს	2,125,246	3,028,818	3,141,541
თანამშრომლებზე განუღებელი დანახარჯად აღიარებული მთლიანი ხარჯი პერიოდის განმავლობაში (ათასი ლარი)	19,352	16,522	33,857

* აქციების სახით გადავადებული კომპენსაციის მაქსიმალური თანხა ფიქსირებულია უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისთვის და მუსტი რაოდენობა გამოითვლება პოლიტიკის მიხედვით.

არსებული პრემიების სისტემის საგადასახადო ნაწილი აღირიცხება წილობრივი ინსტრუმენტებით ანგარიშსწორებით.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

27. აქციაზე დაფუძნებული გადახდები გაგრძელება

აქციებზე დაფუძნებული გადახდის სქემაში წილობრივი ინსტრუმენტებით განსაზღვრულ ნაწილთან დაკავშირებული თანამშრომლებზე განეული დანახარჯები აღიარებულია მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში დარიცხვის წრფივი მეთოდით თითოეულ შესაბამის ტრანშზე უფლების გადაცემის პერიოდის განმავლობაში და შესაბამისი გატარება კრედიტდება აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვზე საკუთარ კაპიტალში.

2021 წლის 31 დეკემბერს ხელმძღვანელობა ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებლების მიღწევის დონის საფუძველზე ხელახლა აფასებს აქციების რაოდენობას, რომლებიც უნდა გაიცეს აქციებზე დაფუძნებული გადახდის სისტემის მონაწილეებისთვის, იმ აქციების სავარაუდო რაოდენობის შემცირებით, რომლებზეც უფლებები უნდა გადაიცეს, 169,753-ით (2020 წლის 31 დეკემბერი: აქციების სავარაუდო რაოდენობა, რომელზეც უფლებები უნდა გადაცემულიყო, შემცირდა 71,847-ით; 2019 წლის 31 დეკემბერი: აქციების სავარაუდო რაოდენობა, რომელზეც უფლებები უნდა გადაცემულიყო, შემცირდა 16,501-ით).

2019 წელს ჯგუფმა დააფუძნა თანამშრომელთა სარგებლის სატრასტო ფონდი და შექმნა აღმასრულებელ პირთა წილობრივი ანაზღაურების მინდობილი პირი – „Sanne Fiduciary Services Limited“ („მინდობილი პირი“), რომელიც მოქმედებს, როგორც ჯგუფის აქციებზე დაფუძნებული გადახდის გეგმის მინდობილი პირი. იგი ჯგუფის აქციებს ყიდულობს ღია ბაზარზე და ფლობს მათ მონაწილეებისთვის მათ გამოყოფამდე და უფლებების გადაცემის თარიღამდე. აქციების რაოდენობა, შესყიდვა და ფლობა უნდა მოხდეს, სს თიბისი ბანკის ჯგუფის ანაზღაურების კომიტეტის მითითებით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მინდობილი პირის მიერ ფლობილი აქციების რაოდენობა იყო 641,391 (2020 წლის 31 დეკემბერი: 778,183; 2019 წლის 31 დეკემბერი: 595,380), რაც წარმოადგენს მთლიანი მიმოქცევაში მყოფი აქციების 1.2%-ს (2020 წლის 31 დეკემბერი: 1.4%; 2019 წლის 31 დეკემბერი: 1.1%).

28. სავაჭრო ანალიზი

დირექტორთა საბჭო („საბჭო“) არის საოპერაციო გადაწყვეტილებების მთავარი მიმღები და იგი განიხილავს ჯგუფის შიდა ანგარიშგებას, რათა შეაფასოს საქმიანობა და გამოყოს რესურსები. 2021 წელს ჯგუფმა თავიდან მოახდინა შემდეგი სეგმენტაცია:

- სტანდარტული წლიური ხელახალი სეგმენტაცია, რომლის შემდეგაც ზოგიერთი კლიენტი გადანაწილდა სხვადასხვა სეგმენტზე – 93,916 ათასი ლარის სესხები და 75,268 ათასი ლარის მომხმარებელთა ანგარიშებმა მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოებიდან გადაინაცვლა კორპორატიულ სეგმენტში.
- დაგროვილი ქონების მართვის ბიზნესი საცალოდან კორპორატიულ სეგმენტში გადავიდა 141,122 ათასი ლარის სესხებისა და 2,289,076 ათასი ლარის მომხმარებელთა ანგარიშების ოდენობით სეგმენტების განმარტების შეცვლის გამო.
- სფეისის სეგმენტი მთლიანად გადავიდა მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოებიდან საცალო სეგმენტში 33,709 ათასი ლარის სესხებისა და 9,717 ათასი ლარის მომხმარებელთა ანგარიშების ოდენობით, სეგმენტების განმარტების შეცვლის გამო. გადაწყვეტილების საფუძველი იყო პროდუქტების ბაზის შემადგენლობა, რომელსაც სფეისი მომხმარებლებს სთავაზობდა. ამ პროდუქტების უმეტესი ნაწილი არის სამომხმარებლო, სწრაფი სამომხმარებლო და განვადება, რაც თავისი ხასიათით წარმოადგენს საცალო სეგმენტს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილებში წარმოდგენილია ინფორმაცია 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ხელახალი სეგმენტაციის ეფექტით და მის გარეშე.

სხვა გადატანები სეგმენტებს შორის, ძირითადად, გამოწვეული იყო წინა პერიოდთან შედარებით კლიენტის ზომის და მახასიათებლების ცვლილებით.

საოპერაციო სეგმენტები შემდეგნაირად განისაზღვრა:

- კორპორატიული – იურიდიული პირი/აფილირებულ პირთა ჯგუფი, რომელთა წლიური შემოსავალი აღემატება 12.0 მილიონ ლარს ან რომლებმაც მიიღეს 5.0 მილიონ ლარზე მეტი კრედიტი. ზოგიერთი სხვა ბიზნესკლიენტი შეიძლება შეხედულებისამებრ მიეკუთვნოს კორპორატიულ და საინვესტიციო ბანკინგის სეგმენტს ან გადავიდეს მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოების სეგმენტში. გარდა ამისა, კორპორატიული / საინვესტიციო ბანკინგი, ასევე შეხედულებისამებრ, მოიცავს დაგროვილი ქონების მართვის კერძო საბანკო მომსახურებას შეძლებული პირებისთვის მართვადი აქტივების 250,000 აშშ დოლარის ზღვრული ოდენობით;

28. საგადასახადო პოლიტიკის გაგრძელება

- საცალო – ფიზიკური პირები, რომლებიც არ არიან ბიზნესკლიენტები; ან ფიზიკური პირები, რომლებიც არიან სრულად ციფრული ბანკის, სფეისის, მომხმარებლები;
- მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები – იურიდიული პირები, რომლებიც არ შედიან კორპორატიული / საინვესტიციო ბანკინგის სეგმენტში;

კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები – მოიცავს ხაზინას, სხვა მხარდაჭერის და ბექოფისის ფუნქციებს და ჯგუფის არასაბანკო შვილობილ საწარმოებს. დირექტორთა საბჭო აფასებს საოპერაციო სეგმენტების შედეგებს მოგების გადასახადით დასაბეგრი მოგების საფუძველზე.

საანგარიშგებო სეგმენტები იგივე საოპერაციო სეგმენტებია.

2021, 2020 და 2019 წლებში ერთ გარეშე მომხმარებელთან ან კონტრაქტთან დადებული გარიგებებიდან მიღებულ შემოსავალი ჯგუფის მთლიანი შემოსავლის 10%-ზე ნაკლებს შეადგენდა.

ჯგუფის შემოსავლების უმეტესი ნაწილი მოდის საქართველოზე. ჯგუფის აქტივებისა და ვალდებულებების წარმოქმნის გეოგრაფიული ანალიზი მოცემულია 37-ე შენიშვნაში.

არაპირდაპირი ხარჯების განაწილება, თუ შესაძლებელია, ხდება თითოეული ტიპის დანახარჯისთვის განსაზღვრული გამომწვევი ფაქტორების საფუძველზე. თუ რომელიმე ტიპის ხარჯისთვის/ზედნაღები ხარჯისთვის გამომწვევი ფაქტორის განსაზღვრა შეუძლებელია, ეს ხარჯები სეგმენტებს შორის ნაწილდება იმავე ლოგიკის საფუძველზე, რომელიც გამოიყენება ანალოგიური ხასიათის ხარჯებისთვის (მაგ. სხვა საოპერაციო ხარჯები შეესაბამება საოპერაციო ხარჯების კატეგორიის უახლეს კატეგორიას).

სეგმენტებში შორისი სატრანსფერო ფასწარმოქმნის მეთოდოლოგია საკუთარი რესურსებით შექმნილი ინსტრუმენტია, რომელიც ეყრდნობა ვადიანობის თანხვედრის ლოგიკას. იგი გამოიყენება ლიკვიდურობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკების სამართავად.

კორპორატიული ცენტრი ფულად თანხებს (დეპოზიტებს) სესხულობს ბიზნესსეგმენტებისგან, შესაბამისად თითოეულ სეგმენტს ყოველი დეპოზიტი აუნაზღაურდება მისი ვალუტის, ვადის, ტიპისა და ლიკვიდურობის მოთხოვნების მიხედვით. ბიზნესსეგმენტები შემდეგ ფულს სესხულობენ კორპორატიული ცენტრისგან სესხების დასაფინანსებლად, რომლებზეც თითოეული სეგმენტი უხდის შეთანხმებულ ფასს კორპორატიულ ცენტრს, თითოეული სესხის ვალუტის, ტიპის (ფიქსირებული თუ ცვალებადი), ვადის და კაპიტალის მოთხოვნების თანახმად.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

28. სავაჭრო ანალიზი გავრცელება

ქვემოთ შეჯამებულია ჯგუფის საანგარიშგებო სეგმენტები 2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის:

სეგმენტების შესახებ ინფორმაცია ქვემოთ მომზადებულია ზემოთ აღწერილი 2021 წლის ხელახალი სეგმენტაციის ეფექტის გათვალისწინებით.

ათას ლარში	კორპორა- ტიული	საცალო	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები	სულ
2021					
საპროცენტო შემოსავალი	562,014	678,815	384,337	237,911	1,863,077
საპროცენტო ხარჯი	(278,005)	(119,200)	(11,162)	(487,061)	(895,428)
წმინდა საპროცენტო შემოსულობა სავალუტო სვოპებზე	-	-	-	28,143	28,143
სეგმენტებშორისი საპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	71,408	(169,947)	(154,827)	253,366	-
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	355,417	389,668	218,348	32,359	995,792
საკომისიო შემოსავალი	112,479	212,922	52,811	(52)	378,160
საკომისიო ხარჯი	(81,033)	(38,282)	(33,874)	(84)	(153,273)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	31,446	174,640	18,937	(136)	224,887
წმინდა შემოსულობა სავალუტო წარმოებული ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან	57,102	35,942	27,496	3,654	124,194
წმინდა შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვინებიდან, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,411	-	-	9,745	11,156
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	2,706	8,879	877	28,580	41,042
მეკავშირე საწარმოს მოგების წილი	-	-	-	837	837
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	61,219	44,821	28,373	42,816	177,229
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	59,743	(23,742)	7,175	-	43,176
ვალდებულების შესრულების გარანტიასა და საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება	636	369	199	-	1,204
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება	-	-	-	236	236
საკრედიტო ზარალის რეზერვი სხვა ფინანსური აქტივებისთვის	(521)	(3,307)	-	(10,633)	(14,461)
საკრედიტო ზარალის ამოღება ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,096	-	-	1,498	2,594
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	(7,950)	(36)	(1,360)	(2,369)	(11,715)
საოპერაციო შემოსავალი მოსალოდნელი საკრედიტო და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალის შემდეგ	501,086	582,413	271,672	63,771	1,418,942
თანამშრომლებზე განეული დანახარჯები	(49,009)	(134,138)	(52,956)	(19,644)	(255,747)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(5,258)	(51,480)	(11,626)	(2,258)	(70,622)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(16,394)	(77,593)	(20,384)	(14,253)	(128,624)
საოპერაციო დანახარჯები	(70,661)	(263,211)	(84,966)	(36,155)	(454,993)
ზარალი ფინანსური ინსტრუმენტების მოდიფიკაციის შედეგად	(945)	(688)	(93)	-	(1,726)
დასაბეგრი მოგება	429,480	318,514	186,613	27,616	962,223
მოგების გადასახადის ხარჯი	(48,779)	(32,189)	(21,137)	(17,173)	(119,278)
წლის წმინდა მოგება	380,701	286,325	165,476	10,443	842,945
მომხმარებლებზე გაცემული, გაცხადებული სესხები და ავანსები, სულ	6,547,741	6,265,507	4,141,305	-	16,954,553
სულ მომხმარებელთა გაცხადებული ანგარიშები	7,378,552	5,629,823	1,564,150	311,620	14,884,145
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები	3,201,286	178,556	381,201	-	3,761,043

28. საფინანსო ანალიზი გარეგნულად

შედეგების მიზნით, სეგმენტების შესახებ ინფორმაცია ქვემოთ მომზადებულია ზემოთ აღწერილი 2021 წლის ხელახალი სეგმენტაციის ეფექტის გათვალისწინებით.

ათას ლარში	კორპორა- ტიული	საცალო	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები	სულ
2020					
საპროცენტო შემოსავალი	476,649	616,536	321,304	246,349	1,660,838
საპროცენტო ხარჯი	(230,061)	(116,507)	(11,057)	(496,464)	(854,089)
წმინდა საპროცენტო შემოსულობა სავალუტო სვოპებზე	-	-	-	20,950	20,950
სეგმენტებში მონაწილეობის საპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	59,132	(135,612)	(121,732)	198,212	-
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	305,720	364,417	188,515	(30,953)	827,699
საკომისიო შემოსავალი	84,671	168,320	37,740	(235)	290,496*
საკომისიო ხარჯი	(55,456)	(43,133)	(22,997)	(131)	(121,717)*
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	29,215	125,187	14,743	(366)	168,779
წმინდა (ზარალი)/შემოსულობა წარმოებული სავალუტო ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან	55,911	28,581	25,699	(4,336)	105,855
წმინდა ზარალი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვებიდან, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	-	-	-	(624)	(624)
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	1,855	6,939	391	4,169	13,354
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	57,766	35,520	26,090	(791)	118,585
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(30,434)	(205,180)	(95,197)	-	(330,811)
ვალდებულების შესრულების გარანტიასა და საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	3,546	(241)	(67)	-	3,238
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვი	-	-	-	(7,760)	(7,760)
საკრედიტო ზარალის რეზერვი სხვა ფინანსური აქტივებისთვის	(5,600)	(1,476)	-	(6,332)	(13,408)
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ფინანსური აქტივების საკრედიტო ზარალის რეზერვი,	(876)	-	-	(934)	(1,810)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	(5)	(3,672)	(795)	(1,358)	(5,830)*
საოპერაციო შემოსავალი/(ხარჯი) მოსალოდნელი საკრედიტო და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალის შემდეგ	359,332	314,555	133,289	(48,494)	758,682*
თანამშრომლებზე გაცემული დანახარჯები	(38,223)	(108,411)	(44,761)	(15,492)	(206,887)
ცვტა და ამორტიზაცია	(4,460)	(45,939)	(10,340)	(3,329)	(64,068)
ვალდებულებების და დანახარჯების რეზერვები	(400)	(2,200)	-	-	(2,600)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(13,684)	(68,756)	(15,836)	(13,638)	(111,914)*
საოპერაციო დანახარჯები	(56,767)	(225,306)	(70,937)	(32,459)	(385,469)*
ზარალი ფინანსური ინსტრუმენტების მოდიფიკაციის შედეგად	(6,345)	(23,633)	(7,153)	(3,884)	(41,015)
მოგება/(ზარალი) გადასახადით დაბეგრამდე	296,220	65,616	55,199	(84,837)	332,198
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/შეღავათი	(19,863)	23,759	2,337	(1,171)	5,062
წლის მოგება/(ზარალი)	276,357	89,375	57,536	(86,008)	337,260
მომხმარებლებზე გაცემული, გაცხადებული სესხები და ავანსები, სულ	5,925,787	5,846,274	3,428,454	-	15,200,515
სულ მომხმარებელთა გაცხადებული ანგარიშები	5,854,182	4,975,661	1,293,222	511,230	12,634,295
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები	3,146,940	176,937	308,480	-	3,632,357

*გარკვეული თანხები არ შესაბამისაა 2020 წლის ფინანსურ ანგარიშგებას, რადგან ისინი ასახავს მე-2 პერიოდში აღწერილ გარკვეულ გადაანგარიშებებს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

28. სავაჭრო ანალიზი გავრცელება

სეგმენტების შესახებ ინფორმაცია ქვემოთ მომზადებულია ზემოთ აღწერილი 2021 წლის ხელახალი სეგმენტაციის ეფექტის გათვალისწინების გარეშე.

ათას ლარში	კორპორა- ტიული	საცალო	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები	სულ
2020					
საპროცენტო შემოსავალი	462,203	617,125	335,161	246,349	1,660,838
საპროცენტო ხარჯი	(208,556)	(184,738)	(12,020)	(448,775)	(854,089)
წმინდა საპროცენტო შემოსულობა სავალუტო სვოპებზე	-	-	-	20,950	20,950
სეგმენტებში/საპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	34,455	(59,379)	(125,599)	150,523	-
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	288,102	373,008	197,542	(30,953)	827,699
საკომისიო შემოსავალი	57,949	206,377	26,405	(235)	290,496*
საკომისიო ხარჯი	(8,698)	(101,887)	(11,001)	(131)	(121,717)*
წმინდა საკომისიო შემოსავალი/(ხარჯი)	49,251	104,490	15,404	(366)	168,779
წმინდა (ზარალი)/შემოსულობა წარმოებული სავალუტო ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან	51,443	31,561	27,187	(4,336)	105,855
წმინდა ზარალი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვებისა და, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	-	-	-	(624)	(624)
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	1,855	6,901	429	4,169	13,354
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	53,298	38,462	27,616	(791)	118,585
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(29,089)	(201,652)	(100,070)	-	(330,811)
ვალდებულების შესრულების გარანტიასა და საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	3,546	(241)	(67)	-	3,238
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებზე საკრედიტო ზარალის რეზერვი	-	-	-	(7,760)	(7,760)
საკრედიტო ზარალის რეზერვი სხვა ფინანსური აქტივებისთვის	(5,600)	(1,476)	-	(6,332)	(13,408)
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ფინანსური აქტივების საკრედიტო ზარალის რეზერვი,	(876)	-	-	(934)	(1,810)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	(5)	(3,590)	(877)	(1,358)	(5,830)*
საოპერაციო შემოსავალი/(ხარჯი) მოსალოდნელი საკრედიტო და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალის შემდეგ	358,627	309,001	139,548	(48,494)	758,682*
თანამშრომლებზე გაცემული დანახარჯები	(34,068)	(109,492)	(47,835)	(15,492)	(206,887)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(4,296)	(45,256)	(11,187)	(3,329)	(64,068)
ვალდებულებების და დანახარჯების რეზერვები	(400)	(2,200)	-	-	(2,600)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(11,968)	(64,719)	(21,589)	(13,638)	(111,914)*
საოპერაციო დანახარჯები	(50,732)	(221,667)	(80,611)	(32,459)	(385,469)*
ზარალი ფინანსური ინსტრუმენტების მოდიფიკაციის შედეგად	(6,345)	(23,633)	(7,153)	(3,884)	(41,015)
მოგება/(ზარალი) გადასახადით დაბეგვრამდე	301,550	63,701	51,784	(84,837)	332,198
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/შეღავათი	(18,695)	21,360	3,568	(1,171)	5,062
წლის მოგება/(ზარალი)	282,855	85,061	55,352	(86,008)	337,260
მომხმარებლებზე გაცემული, გაცხადებული სესხები და ავანსები, სულ	5,690,749	5,953,687	3,556,079	-	15,200,515
სულ მომხმარებელთა გაცხადებული ანგარიშები	4,001,068	7,255,020	1,378,207	-	12,634,295
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები	3,125,279	189,288	317,790	-	3,632,357

* გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 წლის ფინანსურ ანგარიშგებას, რადგან ისინი ასახავს მე-2 პერიოდში აღწერილ გარკვეულ გადაანგარიშებებს.

28. საფინანსო ანალიზი გარეგნულად

შედეგების მიზნით, სეგმენტების შესახებ ინფორმაცია მომზადებულია ზემოთ აღწერილი 2021 წლის ხელახალი სეგმენტაციის ეფექტის გათვალისწინებით.

ათას ლარში	კორპორა- ტიული	საცალო	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები	სულ
2019					
საპროცენტო შემოსავალი	360,688	587,154	291,051	196,213	1,435,106
საპროცენტო ხარჯი	(148,464)	(147,099)	(9,966)	(364,893)	(670,422)
წმინდა საპროცენტო შემოსულობა სავალუტო სვოპებზე	-	-	-	28,556	28,556
სეგმენტებში მდებარე საპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	11,216	(73,263)	(99,022)	161,069	-
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	223,440	366,792	182,063	20,945	793,240
საკომისიო შემოსავალი	49,928	203,391	25,787	1,512	280,618*
საკომისიო ხარჯი	(7,091)	(84,838)	(9,081)	(482)	(101,492)*
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	42,837	118,553	16,706	1,030	179,126
წმინდა (ზარალი)/შემოსულობა წარმოებული სავალუტო ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან	50,985	30,726	23,087	(2,363)	102,435
წმინდა შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვისებიდან, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	-	-	-	169	169
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	4,322	8,204	1,082	3,968	17,576
მეკავშირე საწარმოების მოგების წილი	-	-	-	632	632
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	55,307	38,930	24,169	2,406	120,812
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	3,262	(81,569)	(3,723)	-	(82,030)
ვალდებულების შესრულების გარანტიასა და საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებზე საკრედიტო ზარალის (რეზერვი)/ამოღება	(2,691)	411	124	-	(2,156)
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება	-	-	-	582	582
საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი) სხვა ფინანსური აქტივებისთვის	2,211	(3,545)	(11)	(6,372)	(7,717)
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ფინანსური აქტივების საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(142)	-	-	(149)	(291)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	-	(2,743)	-	-	(2,743)*
საოპერაციო შემოსავალი მოსალოდნელი საკრედიტო და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალის შემდეგ	324,224	436,829	219,328	18,442	998,823*
თანამშრომლებზე გაცემული დანახარჯები	(36,630)	(132,722)	(45,773)	(10,883)	(226,008)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(2,509)	(45,429)	(7,170)	(2,211)	(57,319)
ვალდებულებების და დანახარჯების რეზერვები	-	-	-	(2,105)	(2,105)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(14,043)	(74,356)	(15,021)	(20,764)	(124,184)*
საოპერაციო დანახარჯები	(53,182)	(252,507)	(67,964)	(35,963)	(409,616)*
მოგება/(ზარალი) გადასახადით დაბეგრამდე	271,042	184,322	151,364	(17,521)	589,207
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/შელავათი	(29,048)	(17,557)	(15,369)	18,452	(43,522)
წლის წმინდა მოგება	241,994	166,765	135,995	931	545,685
მომხმარებლებზე გაცემული, გაცხადებული სესხები და ავანსები, სულ	4,904,244	4,896,594	2,861,117	-	12,661,955
სულ მომხმარებელთა გაცხადებული ანგარიშები	4,811,788	3,920,816	1,153,349	226,049	10,112,002
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები	2,468,261	190,598	300,992	-	2,959,851

* გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებას, რადგან ისინი ასახავს მე-2 შენიშვნაში აღწერილ გარკვეულ გადაანგარიშებებს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

28. სავაჭრო ანალიზი გავრცელება

სეგმენტების შესახებ ინფორმაცია ქვემოთ მომზადებულია ზემოთ აღწერილი 2021 წლის ხელახალი სეგმენტაციის ეფექტის გათვალისწინების გარეშე.

ათას ლარში	კორპორა- ტიული	საცალო	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები	კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები	სულ
2019					
საპროცენტო შემოსავალი	356,654	582,788	299,451	196,213	1,435,106
საპროცენტო ხარჯი	(166,857)	(152,566)	(10,153)	(340,846)	(670,422)
წმინდა საპროცენტო შემოსულობა სავალუტო სვოპებზე	-	-	-	28,556	28,556
სეგმენტებში მონაწილეობის საპროცენტო შემოსავალი/(ხარჯი)	31,352	(66,951)	(101,423)	137,022	-
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	221,149	363,271	187,875	20,945	793,240
საკომისიო შემოსავალი	49,387	203,448	26,271	1,512	280,618*
საკომისიო ხარჯი	(7,059)	(84,870)	(9,081)	(482)	(101,492)*
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	42,328	118,578	17,190	1,030	179,126
წმინდა (ზარალი)/შემოსულობა წარმოებული სავალუტო ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან	49,852	30,726	24,220	(2,363)	102,435
წმინდა შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გასხვებისგან, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	-	-	-	169	169
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	2,952	9,563	1,093	3,968	17,576
მეკავშირე საწარმოების მოგების წილი	-	-	-	632	632
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	52,804	40,289	25,313	2,406	120,812
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი)	3,262	(77,324)	(7,968)	-	(82,030)
ვალდებულების შესრულების გარანტიასა და საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებზე საკრედიტო ზარალის (რეზერვი)/ამოღება	(2,691)	411	124	-	(2,156)
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებზე საკრედიტო ზარალის ამოღება	-	-	-	582	582
საკრედიტო ზარალის ამოღება/(რეზერვი) სხვა ფინანსური აქტივებისთვის	2,211	(3,545)	(11)	(6,372)	(7,717)
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ფინანსური აქტივების საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(142)	-	-	(149)	(291)
არაფინანსური აქტივების წმინდა გაუფასურება	-	(2,743)	-	-	(2,743)*
საოპერაციო შემოსავალი მოსალოდნელი საკრედიტო და არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალის შემდეგ	318,921	438,937	222,523	18,442	998,823*
თანამშრომლებზე გაცემული დანახარჯები	(36,630)	(131,583)	(46,912)	(10,883)	(226,008)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(2,509)	(45,429)	(7,170)	(2,211)	(57,319)
ვალდებულებების და დანახარჯების რეზერვები	-	-	-	(2,105)	(2,105)
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(14,043)	(70,255)	(19,122)	(20,764)	(124,184)*
საოპერაციო დანახარჯები	(53,182)	(247,267)	(73,204)	(35,963)	(409,616)*
მოგება/(ზარალი) გადასახადით დაბეგვრამდე	265,739	191,670	149,319	(17,521)	589,207
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/შელავათი	(29,048)	(18,101)	(14,825)	18,452	(43,522)
წლის წმინდა მოგება	236,691	173,569	134,494	931	545,685
მომხმარებლებზე გაცემული, გაცხადებული სესხები და ავანსები, სულ	4,660,473	5,053,203	2,948,279	-	12,661,955
სულ მომხმარებელთა გაცხადებული ანგარიშები	3,250,046	5,672,685	1,189,271	-	10,112,002
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები	2,451,769	205,433	302,649	-	2,959,851

* გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებას, რადგან ისინი ასახავს მე-2 შენიშვნაში აღწერილ გარკვეულ გადაანგარიშებებს.

28. სავაჭრო ანალიზი გავრცელება

ათას ლარში	კორპორატიული	საცალო	მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოები	კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები	სულ
2021					
- საკომისიო შემოსავალი	112,479	212,922	52,811	(52)	378,160
- სხვა საოპერაციო შემოსავალი	2,706	8,879	877	28,580	41,042
სულ	115,185	221,801	53,688	28,528	419,202
შემოსავლის აღიარების დრო:					
- დროის გარკვეულ მომენტში	115,185	220,246	53,688	28,575	417,694
- გარკვეული ხნის განმავლობაში	-	1,555	-	(47)	1,508

ათას ლარში	კორპორატიული	საცალო	მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოები	კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები	სულ
2020					
- საკომისიო შემოსავალი	57,949	206,377	26,405	(235)	290,496
- სხვა საოპერაციო შემოსავალი	1,855	6,901	429	4,169	13,354
სულ	59,804	213,278	26,834	3,934	303,850
შემოსავლის აღიარების დრო:					
- დროის გარკვეულ მომენტში	59,804	210,986	26,834	3,934	301,558
- გარკვეული ხნის განმავლობაში	-	2,292	-	-	2,292

ათას ლარში	კორპორატიული	საცალო	მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოები	კორპორატიული ცენტრი და სხვა ოპერაციები	სულ
2019					
- საკომისიო შემოსავალი	49,387	203,448	26,271	1,512	280,618
- სხვა საოპერაციო შემოსავალი	2,952	9,563	1,093	3,968	17,576
სულ	52,339	213,011	27,364	5,480	298,194
შემოსავლის აღიარების დრო:					
- დროის გარკვეულ მომენტში	52,311	211,531	27,359	5,480	296,681
- გარკვეული ხნის განმავლობაში	28	1,480	5	-	1,513

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების
განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

28. სავაჭრო ანალიზი გაგრძელება

საანგარიშგებო სეგმენტების აქტივები მთლიან აქტივებთან შემდეგნაირად შეჭერდა:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
სულ სეგმენტის აქტივები (მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები და ავანსები)	16,954,553	15,200,515	12,661,955
მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხების და ავანსების საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(407,368)	(606,246)	(312,556)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,595,460	1,601,599	994,479
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	2,086,113	2,098,506	1,591,829
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	42,237	19,690	15,597
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,938,196	1,527,268	985,293
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	-	1,059,946	1,021,568
მიმდინარე მოგების გადასახადის წინასწარ გადახდა	84	69,762	25,695
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივი	2,056	2,134	2,173
სხვა ფინანსური აქტივები	442,207	161,002	115,211
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	252,340	270,978	256,660
სხვა აქტივები	373,892	256,646	247,201
შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობები	378,657	362,863	329,529
არამატერიალური აქტივები	267,406	223,577	159,109
საინვესტიციო ქონება	22,892	68,689	72,667
გუდვილი	28,197	28,197	29,459
აქტივის გამოყენების უფლება	58,001	49,746	57,086
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	4,589	4,090	2,655
სულ აქტივები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების მიხედვით	24,039,512	22,398,962	18,255,610

საანგარიშგებო სეგმენტების აქტივები მთლიან ვალდებულებებთან შემდეგნაირად შეჭერდა:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
სულ სეგმენტის ვალდებულებები (მომხმარებელთა ანგარიშები)	14,884,145	12,634,295	10,112,002
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	2,984,075	4,485,873	3,593,901
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	1,583,699	1,419,513	1,213,598
მოგების გადასახადის მიმდინარე ვალდებულებები	86,302	27	818
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	10,979	13,084	18,806
ვალდებულებების და ხარჯების რეზერვი	15,845	17,451	16,979
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	120,620	211,242	95,643
სხვა ვალდებულებები	83,623	59,969	70,366
სუბორდინირებული ვალი	623,647	672,740	591,035
საიჯარო ვალდებულებები	56,522	54,588	59,316
სულ ვალდებულებები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების მიხედვით	20,449,457	19,568,782	15,772,464

29. საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი

ათას ლარში	2021	2020	2019
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო შემოსავალი			
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	1,601,966	1,393,856	1,225,201
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები*	-	95,888	58,597
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით*	185,424	103,516	74,043
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	13,491	13,870	27,915
სხვა ფინანსური აქტივები	4,315	1,621	1,416
სხვა საპროცენტო შემოსავალი			
ფინანსურ იტარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	57,881	52,087	47,934
სულ საპროცენტო შემოსავალი	1,863,077	1,660,838	1,435,106
საპროცენტო ხარჯი			
მომხმარებელთა ანგარიშები	(469,873)	(402,728)	(327,154)
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	(256,746)	(288,857)	(226,899)
სუბორდინირებული ვალი	(53,338)	(55,716)	(63,693)
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	(113,146)	(104,182)	(50,248)
სხვა საპროცენტო ხარჯი			
საიტარო ვალდებულებები	(2,325)	(2,606)	(2,428)
სულ საპროცენტო ხარჯი	(895,428)	(854,089)	(670,422)
წმინდა საპროცენტო შემოსულობა სავალუტო სვოპებზე	28,143	20,950	28,556
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	995,792	827,699	793,240

*2021 წელი ასახავს მე-2 პენიშენაში აღწერილი ფინანსური ფასიანი ქაღალდების ბიზნესმოდელის ცვლილებებს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 1,831,852 ათასი ლარის საპროცენტო შემოსავალი და 878,444 ათასი ლარი საპროცენტო ხარჯი იყო მიკუთვნებადი ბანკისთვის (2020 წ.: 1,630,741 ათასი ლარის საპროცენტო შემოსავალი და 839,830 ათასი ლარის საპროცენტო ხარჯი; 2019 წ.: 1,416,276 ათასი ლარის საპროცენტო შემოსავალი და 657,579 ათასი ლარის საპროცენტო ხარჯი).

2021 წლის განმავლობაში დეფოლტის სიტუაციაში მყოფ სესხებზე დარიცხულმა პროცენტმა შეადგინა 36,105 ათასი ლარი (2020 წ.: 69,285 ათასი ლარი; 2019 წ.: 14,372 ათასი ლარი).

2021 წლის განმავლობაში 1,756 ათასი ლარის ოდენობის კაპიტალიზებული საპროცენტო ხარჯი (2020 წ.: 1,403 ათასი ლარი; 2019 წ.: ნული) მიკუთვნებადი იყო ჯგუფის სათავო ოფისის მშენებლობისთვის. კაპიტალიზაციისთვის განკუთვნილი ნასესხები სახსრების ოდენობის დასადგენად გამოყენებული კაპიტალიზაციის ნორმა წარმოადგენს პროცენტის ვალდებულებების საშუალო შეწონილს ვალუტების მიხედვით: 7.7% ლარში, 2.9% აშშ დოლარში და 1.3% ევროში (2020 წ.: 7.7% ლარში, 3.6% აშშ დოლარში და 1.1% ევროში; 2019 წ.: ნული).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები *გაგრძელება*

30. საკომისიო შემოსავალი და ხარჯი

ჯგუფის საკომისიო შემოსავალი და ხარჯი ასეთია:

ათას ლარში	2021	2020 (გადაანგარიშებული)	2019 (გადაანგარიშებული)
საკომისიო შემოსავალი ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით:			
– საბარათე ოპერაციები	188,749	139,000*	135,015*
– ანგარიშსწორების ოპერაციები	108,046	84,366	81,933
– გაცემული გარანტიები	42,125	35,761	28,738
– ფულადი ოპერაციები	7,383	8,305	13,212
– აკრედიტივის გაცემა	2,906	6,200	5,215
– სავალუტო ოპერაციები	3,259	1,952	2,841
– სხვა	25,692	14,912	13,664
სულ საკომისიო შემოსავალი	378,160	290,496	280,618
საკომისიო ხარჯი ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით:			
– საბარათე ოპერაციები	115,998	93,597*	78,752*
– ანგარიშსწორების ოპერაციები	18,052	13,041	13,729
– ფულადი ოპერაციები	6,062	6,618	4,731
– მიღებული გარანტიები და აკრედიტივები	4,628	4,148	3,628
– სხვა	8,533	4,313	652
სულ საკომისიო ხარჯი	153,273	121,717	101,492
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	224,887	168,779	179,126

*გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 და 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებებს, რადგან ისინი ასახავს მე-2 შენიშვნაში აღწერილ რეკლასიფიკაციებს.

ბანკის საკომისიო შემოსავალი და ხარჯი ასეთია:

ათას ლარში	2021	2020 (გადაანგარიშებული)	2019 (გადაანგარიშებული)
საკომისიო შემოსავალი ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით:			
– საბარათე ოპერაციები	185,842	137,011*	131,919*
– ანგარიშსწორების ოპერაციები	79,617	59,746	56,257
– გაცემული გარანტიები	44,960	35,761	28,738
– ფულადი ოპერაციები	13,825	11,105	14,884
– აკრედიტივის გაცემა	73	6,388	5,703
– სავალუტო ოპერაციები	3,262	1,959	2,842
– სხვა	22,019	12,011	10,611
სულ საკომისიო შემოსავალი	349,598	263,981	250,954
საკომისიო ხარჯი ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით:			
– საბარათე ოპერაციები	124,191	101,065*	85,558*
– ანგარიშსწორების ოპერაციები	16,143	11,427	11,406
– ფულადი ოპერაციები	23,843	19,225	14,395
– მიღებული გარანტიები და აკრედიტივები	4,628	4,148	3,628
– სხვა	7,223	3,718	172
სულ საკომისიო ხარჯი	176,028	139,583	115,159
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	173,570	124,398	135,795

*გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 და 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებებს, რადგან ისინი ასახავს მე-2 შენიშვნაში აღწერილ რეკლასიფიკაციებს.

31. სხვა საოპერაციო შემოსავალი

ათას ლარში	2021	2020	2019
შემოსულობა საინვესტიციო ქონების გაყიდვიდან	22,933	1,003	938
შემოსულობა შენობა-ნაგებობების და აღჭურვილობის გასხვისებიდან	5,347	496	2,115
შემოსულობა დასაკუთრებული უზრუნველყოფის საგნების მარაგების გაყიდვიდან	3,087	1,559	2,755
შემოსავალი საოპერაციო იჯაროდან	2,300	3,172	3,046
შემოსავალი ჩარიცხვის აპარატების გაყიდვიდან	294	477	926
სხვა	7,081	6,647	7,796
სხვა საოპერაციო შემოსავალი, სულ	41,042	13,354	17,576

2021 წელს ჯგუფმა გაასხვისა გარკვეული საინვესტიციო ქონება და შენობა-ნაგებობები, რომელთა უმეტესი ნაწილი აღირიცხა გაყიდვის ერთ ოპერაციად, რაც აღწერილია მე-15 შენიშვნაში.

შემოსავალი საოპერაციო იჯაროდან მთლიანად მიკუთვნებადია საინვესტიციო ქონებისთვის. 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ წელს გასხვისებული დასაკუთრებული უზრუნველყოფის საგნის საბალანსო ღირებულება იყო 48,029 ათასი ლარი (2020 წ.: 22,423 ათასი ლარი; 2019 წ.: 32,306 ათასი ლარი).

32. წმინდა შემოსულობა სავალუტო წარმოებული ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან

წმინდა შემოსულობა სავალუტო წარმოებული ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან შემდეგი წლებისთვის ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	2021	2020	2019
წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოური ვალუტის გაცვლის ოპერაციებიდან	113,043	(96,484)	79,287
წმინდა შემოსულობა უცხოური ვალუტის კონვერტაციიდან	10,862	202,331	23,428
წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტებიდან	289	8	(280)
სულ წმინდა შემოსულობა სავალუტო წარმოებული ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან	124,194	105,855	102,435

ჯგუფის თანამშრომლებზე განეული დანახარჯები ასეთია:

ათას ლარში	2021	2020	2019
ხელფასები და პრემიები	220,584	181,200	180,856
წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაცია	19,352	16,522	33,624
სხვა კომპენსაციის ხარჯი	15,811	9,165	11,528
ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	255,747	206,887	226,008

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები *გაგრძელება*

32. წმინდა შემოსულობა სავალუტო წარმოებული ინსტრუმენტებიდან, უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან და კონვერტაციიდან *გაგრძელება*

ბანკის თანამშრომლებზე განეული დანახარტები ასეთია:

<i>ათას ლარში</i>	2021	2020	2019
ხელფასები და პრემიები	198,837	161,833	160,941
წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაცია	19,352	16,522	33,624
სხვა კომპენსაციის ხარტი	14,102	8,040	10,461
ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	232,291	186,395	205,026

წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაცია წარმოადგენს აქციებით გადახდილ ანაზღაურებას და გამოირიცხება, როგორც არაფულადი ოპერაცია ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებაში.

თანამშრომლების თვიური საშუალო რაოდენობის კატეგორიებად ჩაშლა ასე გამოიყურება:

ტგუფის თანამშრომლების რაოდენობა ასეთია:

თანამდებობა		2021	2020	2019
ზედა რგოლის ხელმძღვანელობა	<i>დროებითი</i>	-	-	-
	<i>მუდმივი</i>	6	6	7
საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობა	<i>დროებითი</i>	-	-	5
	<i>მუდმივი</i>	295	301	231
სხვა თანამშრომლები	<i>დროებითი</i>	1,047	1,193	1,341
	<i>მუდმივი</i>	6,370	5,896	5,396
სულ		7,718	7,396	6,980

ბანკის თანამშრომლების რაოდენობა ასეთია:

თანამდებობა		2021	2020	2019
ზედა რგოლის ხელმძღვანელობა	<i>დროებითი</i>	-	-	-
	<i>მუდმივი</i>	6	6	7
საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობა	<i>დროებითი</i>	-	-	3
	<i>მუდმივი</i>	226	225	216
სხვა თანამშრომლები	<i>დროებითი</i>	1,000	1,062	1,140
	<i>მუდმივი</i>	5,728	5,366	4,935
სულ		6,960	6,659	6,301

34. ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები

ჯგუფის ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	2021	2020 (გადაანგარიშებული)	2019 (გადაანგარიშებული)
არამატერიალური აქტივების ტექნიკური მომსახურება	19,131	15,504	12,885
პროფესიული მომსახურება	19,085	16,229	19,027
სარეკლამო და მარკეტინგული მომსახურება	17,375	17,046	18,344
შენობის დატვირთვა და იჯარა**	12,437	12,750	13,076
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	9,850	8,217	6,851
კომუნალური მომსახურება	8,192	6,518	6,800
დაზღვევა	7,999	7,640	6,083
შენობების და აღჭურვილობის ტექნიკურ-სამეურნეო მომსახურება	6,589	5,509	9,208
კომუნიკაცია და მიწოდება	5,615	5,203	5,555
საკანცელარიო ნივთები და სხვა საოფისე ხარჯები	4,431	5,322	4,638
თანამშრომელთა შერჩევა და გადამზადება	2,553	1,447	2,904
ტრანსპორტირება და ავტომანქანების ტექნიკური მომსახურება	2,365	1,610	2,027
დაცვის მომსახურება	1,787	1,822	2,001
ზარალი შენობა-ნაგებობების და მოწყობილობების გასხვისებიდან	1,229	93	937
ზარალი უზრუნველყოფაში ჩადებული დასაკუთრებული ქონების რეალიზაციიდან	598	181	1,310
საქველმოქმედო საქმიანობა	417	1,530	1,990
სამივლინებო ხარჯი	337	507	2,163
სხვა	8,634	4,786*	8,385*
სულ ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	128,624	111,914*	124,184*

* გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 და 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებას, რადგან ისინი ასახავს არაფინანსური აქტივების წინდა გაუფასურების რეკლასიფიკაციებს, რაც მე-2 შენიშვნაშია აღწერილი.

** მოიცავს მოკლევადიან იჯარებს, დაბალი ღირებულების მქონე იჯარებს, დღგ-ს და სხვა შესაბამის საგადასახადო ხარჯს საიჯარო ხელშეკრულებებზე, რომლებიც აღიარებულია ფასს 16-ის თანახმად

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

34. ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები **გაგრძელება**

ბანკის ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	2020		2019
	2021 (გადაანგარიშებული)	(გადაანგარიშებული)	(გადაანგარიშებული)
პროფესიული მომსახურება	19,547	14,968	17,323
სარეკლამო და მარკეტინგული მომსახურება	16,621	16,358	17,491
არამატერიალური აქტივების ტექნიკური მომსახურება	16,500	13,590	11,307
შენობის დატვირთვა და იჯარა**	9,634	10,372	9,412
კომუნალური მომსახურება	7,852	6,308	6,576
შენობების და აღჭურვილობის ტექნიკურ-სამეურნეო მომსახურება	6,200	5,640	8,586
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	5,584	5,148	3,669
კომუნიკაცია და მიწოდება	4,553	4,226	4,682
საკანცელარიო ნივთები და სხვა საოფისე ხარჯები	4,108	5,012	4,353
თანამშრომელთა შერჩევა და გადამზადება	2,389	1,345	2,760
დაზღვევა	2,214	1,778	1,292
დაცვის მომსახურება	1,619	1,647	1,875
ზარალი შენობა-ნაგებობების და მოწყობილობების გასხვისებიდან	1,117	85	938
ტრანსპორტირება და ავტომანქანების ტექნიკური მომსახურება	634	442	640
ზარალი უზრუნველყოფაში ჩადებული დასაკუთრებული ქონების რეალიზაციიდან	583	23	1,270
საქველმოქმედო საქმიანობა	417	1,488	1,975
სამივლინებო ხარჯი	297	449	2,024
სხვა	3,799	1,274*	4,880*
სულ ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	103,668	90,153*	101,053*

* გარკვეული თანხები არ შეესაბამება 2020 და 2019 წლის ფინანსურ ანგარიშგებას, რადგან ისინი ასახავს არაფინანსური აქტივების წინდა გაუფასურების რეკლასიფიკაციებს, რაც მე-2 შენიშვნაშია აღწერილი.

** მოიცავს მოკლევადიან იჯარებს, დაბალი ღირებულების მქონე იჯარებს, დღგ-ს და სხვა შესაბამის საგადასახადო ხარჯს საიჯარო ხელშეკრულებებზე, რომლებიც აღიარებულია ფასს 16-ის თანახმად

34. აუდიტორების გასამრჯელო შესულია პროფესიული მომსახურების ხარჯებში ზემოთ და მოიცავს შემდეგს:

აუდიტორების გასამრჯელო შესულია პროფესიული მომსახურების ხარჯებში ზემოთ და მოიცავს შემდეგს:

ათას ლარში	აუდიტი	აუდიტთან დაკავშირებული	სხვა მომსახურება	სულ
31 დეკემბერი, 2021 წ.				
თიბისი ბანკი ჯგუფის და შვილობილი კომპანიების წლიური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი	1,623	-	-	1,623
თიბისი ბანკი ჯგუფის და შვილობილი კომპანიების შუალედური ფინანსური ანგარიშგების მიმოხილვა	-	480	-	480
სხვა მარწმუნებელი მომსახურება	-	-	932	932
სულ აუდიტორების გასამრჯელო	1,623	480	932	3,035
31 დეკემბერი, 2020 წ.				
თიბისი ბანკი ჯგუფის და შვილობილი კომპანიების წლიური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი	1,711	-	-	1,711
თიბისი ბანკი ჯგუფის და შვილობილი კომპანიების შუალედური ფინანსური ანგარიშგების მიმოხილვა	-	215	-	215
სხვა მარწმუნებელი მომსახურება	-	-	25	25
სულ აუდიტორების გასამრჯელო	1,711	215	25	1,951
31 დეკემბერი, 2019 წ.				
თიბისი ბანკი ჯგუფის და შვილობილი კომპანიების წლიური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი	1,165	-	-	1,165
თიბისი ბანკი ჯგუფის და შვილობილი კომპანიების შუალედური ფინანსური ანგარიშგების მიმოხილვა	-	463	-	463
სხვა მარწმუნებელი მომსახურება	-	-	864	864
სულ აუდიტორების გასამრჯელო	1,165	463	864	2,492

ზედა ცხრილში საკომისიოები გადასახადების გამოკლებით არის წარმოდგენილი. 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის 910 ათასი ლარი (ასახულია ცხრილში სხვა მარწმუნებელ მომსახურებაში) მიკუთვნება 2021 წლის ოქტომბერში AT1 თამასუქების გამოშვებასთან დაკავშირებული მომსახურებისთვის.

35. მოგებიდან გადასახადები

მოგებიდან გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი) მოიცავს შემდეგს:

ათას ლარში	2021	2020	2019
მიმდინარე გადასახადის დანარიცხი	121,305	612	44,690
გადავადებული საგადასახადო შეღავათი	(2,027)	(5,674)	(1,168)
სულ მოგების გადასახადის (ხარჯი)/სარგებელი წლის განმავლობაში	119,278	(5,062)	43,522

მოგების გადასახადის მიმდინარე ვალდებულებები მარეგულირებელი ორგანოების მიმართ, როგორც წესი, კვარტალურად გადაიხდება. თანხა გამოითვლება წინა წლის მიმდინარე მოგების გადასახადის თანხის გაყოფით 4 თანაბარ ნაწილად. 2021 წელს არ მომხდარა მიმდინარე მოგების გადასახადის წინასწარი გადახდა. ვინაიდან 2020 წლის შედეგი საგადასახადო ზარალი იყო და მოგების გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები არა არსებობდა. შესაბამისად, 2021 წლის ბოლოსთვის ბანკს გადასახდელი ჰქონდა მოგების გადასახადი, ხოლო 2020 და 2019 წლებში ჰქონდა მოგების გადასახადის აქტივი.

საგადასახადო განაკვეთი, რომლითაც იბეგრება ჯგუფის შემოსავლის უდიდესი ნაწილი, 15%-ს შეადგენდა (2020 წ.: 15%; 2019 წ.: 15%). საგადასახადო განაკვეთი, რომლითაც იბეგრება შვილობილი კომპანიების შემოსავლის უდიდესი ნაწილი, 15%-დან 20%-მდე მერყეობდა (2020 წ.: 15%-20%;, 2019 წ.: 15%-20%).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

35. მოგებიდან გადასახადები გავრცელება

ქვემოთ მოცემულია მოსალოდნელი და ფაქტობრივი საგადასახადო სარგებლის/ხარჯის შეჯერება:

ათას ლარში	2021	2020	2019
კანონით დადგენილი საგადასახადო განაკვეთი	15% – 20%	15% – 20%	15% – 20%
დასაბეგრი მოგება	962,223	332,198	545,154
თეორიული გადასახადის დანარიცხი კანონმდებლობით გათვალისწინებული 15%-20%-იანი გადასახადის განაკვეთის მიხედვით	144,310	50,230	88,419
იმ მუხლების საგადასახადო ეფექტი, რომლებიც საგადასახადო მიზნებისთვის გამოქვითვას ან დაკავებას არ ექვემდებარება:			
- გადასახადისგან გათავისუფლებული შემოსავალი	(25,447)	(26,877)	(22,002)
- გამოუქვითავი ხარჯები	158	(2,322)	(2,083)
- საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების მოსალოდნელი ეფექტი	343	(23,226)	(55)
- სხვა სხვაობები	(86)	(2,867)	(20,757)
სულ წლის მოგების გადასახადის ხარჯი/(სარგებელი)	119,278	(5,062)	43,522

სხვაობები ფასს-სა და საქართველოსა და აზერბაიჯანში საგადასახადო რეგულირებას შორის წარმოშობს დროებით სხვაობებს ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებსა და მათ საგადასახადო ბაზებს შორის. ამ დროებითი სხვაობების მოძრაობის საგადასახადო ეფექტი წარმოდგენილია ქვემოთ და აღირიცხება 15%-ით (2020 წ.: 15%; 2019 წ.: 15%) საქართველოსთვის და 20%-ით აზერბაიჯანისთვის (2020 წ.: 20%; 2019 წ.: 20%).

შემოსავალი, რომელიც არ იბეგრება გადასახადით, მოიცავს საპროცენტო შემოსავალს სებ-ში განთავსებებიდან, საქართველოს მთავრობის სახაზინო თამასუქებს და საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების ფასიან ქაღალდებს. სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გადაფასების შედეგად არ აღიარებულა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/ვალდებულებები (ვინაიდან ფასიანი ქაღალდების უმეტესობა ან გადასახადისგან იყო გათავისუფლებული ან არ იყო გასაყიდად განკუთვნილი ესტონურ მოდელზე გადასვლის თარიღამდე, რაც განხილულია ქვემოთ) და მისი საგადასახადო ეფექტი არ აისახა სხვა სრულ შემოსავალში. არაგამოქვითავი ხარჯები მოიცავს გადახდილ ჯარიმებს და საქველმოქმედო ხარჯებს ბენეფიციარისთვის, რომლებიც არ არის რეგისტრირებული საქველმოქმედო ორგანიზაციებად.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს მთავრობამ ცვლილებები შეიტანა საქართველოს საგადასახადო კოდექსში, რომლებიც ძალაში შევიდა 2019 წლის 1 იანვრიდან კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო კავშირებისთვის, სადაზღვევო ორგანიზაციებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და ლომბარდებისთვის, ხოლო 2017 წლის 1 იანვრიდან – სხვა საწარმოებისთვის. თუმცა 2018 წელს საქართველოს მთავრობამ ცვლილებების ძალაში შესვლის თარიღი 2023 წლის 1 იანვრამდე გადაწია კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო კავშირებისთვის, სადაზღვევო ორგანიზაციებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და ლომბარდებისთვის. ახალი კოდექსი გავლენას ახდენს ჯგუფის მოგების გადასახადის აღიარებისა და შეფასების პრინციპებზე და ასევე მოქმედებს ჯგუფის მოგების გადავადებულ საგადასახადო აქტივებზე/ვალდებულებებზე. კომპანიებს არ ევალებათ მოგების გადასახადის გადახდა თავიანთ დასაბეგრ მოგებაზე (რომელიც მიღებულია 2017 წლის 1 იანვრიდან ან 2023 წლის 1 იანვრიდან კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო კავშირებისთვის, სადაზღვევო ორგანიზაციებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და ლომბარდებისთვის), სანამ მოგება არ განაწილდება დივიდენდის სახით ან მოგების განაწილების სხვა ფორმით. დივიდენდის გადახდის შემდეგ, წარმოიშობა 15%-იანი მოგების გადასახადის დავალიანება უცხოური არარეზიდენტი იურიდიული პირისთვის და უცხოელი და ადგილობრივი ფიზიკური პირებისთვის ფულადი თუ არაფულადი ფორმით დივიდენდის გადახდის მომენტში. ადგილობრივი იურიდიული პირებისთვის გადახდილი დივიდენდები გათავისუფლებულია გადასახადისგან. დივიდენდების განაწილების გარდა გადასახადი ერიცხება იმ ხარჯებსა და სხვა გადახდებს, რომლებიც არ არის დაკავშირებული ეკონომიკურ საქმიანობასთან, საქონლის/მომსახურების უფასო მიწოდებას და/ან ფულადი სახსრების გადარიცხვას და წარმომადგენლობით ხარჯებს, რომლებიც აღემატება საქართველოს მოგების გადასახადის კანონმდებლობით განსაზღვრულ მაქსიმალურ თანხას იმავე თვეში, რომელშიც ეს ხარჯები გაინია.

35. მოგებიან გადასახადები გზორქლებზე

გადავადებული საგადასახადო აქტივები/ვალდებულებები გადაფასდება იმ თანხებით, რომელთა ათვისება ნავარაუდევია 2021 წლის 1 იანვრიდან 2022 წლის 31 დეკემბრამდე.

ათას ლარში	1 იანვარი, 2021 წ.	(დაკრედიტებული/ დარიცხული მოგებაზე ან ზარალზე	31 დეკემბერი, 2021 წ.
(დაბეგვრადი)/გამოქვითვადი დროებითი სხვაობების და საგადასახადო ზარალის მომდევნო პერიოდზე გადატანის საგადასახადო ეფექტი			
შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობები	(3,781)	2,619	(1,162)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	(18,617)	5,218	(13,399)
სხვა ფინანსური აქტივები	2,608	1,502	4,110
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	(1,684)	1,316	(368)
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	(461)	584	123
სხვა ვალდებულებები	(2,333)	1,411	(922)
აქციებზე დაფუძნებული გადახდა	1,368	1,327	2,695
მომდევნო პერიოდზე გადატანილი საგადასახადო ზარალი	11,950	(11,950)	-
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(10,950)	2,027	(8,923)
ალიარებული გადავადებული საგადასახადო აქტივი	2,134	(78)	2,056
ალიარებული გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(13,084)	2,105	(10,979)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(10,950)	2,027	(8,923)

ათას ლარში	1 იანვარი, 2020 წ.	(დაკრედიტებული/ დარიცხული მოგებაზე ან ზარალზე	31 დეკემბერი, 2020 წ.
(დაბეგვრადი)/გამოქვითვადი დროებითი სხვაობების და საგადასახადო ზარალის მომდევნო პერიოდზე გადატანის საგადასახადო ეფექტი			
შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობები	(11,363)	7,582	(3,781)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	(8,822)	(9,795)	(18,617)
სხვა ფინანსური აქტივები	4,802	(2,194)	2,608
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	(2,486)	802	(1,684)
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	792	(1,253)	(461)
სხვა ვალდებულებები	(1,800)	(533)	(2,333)
აქციებზე დაფუძნებული გადახდა	2,253	(885)	1,368
მომდევნო პერიოდზე გადატანილი საგადასახადო ზარალი	-	11,950	11,950
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(16,624)	5,674	(10,950)
ალიარებული გადავადებული საგადასახადო აქტივი	2,173	(39)	2,134
ალიარებული გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(18,797)	5,713	(13,084)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(16,624)	5,674	(10,950)

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

35. მოვაზიდან გადასახადები გავრცელება

ათას ლარში	1 იანვარი, 2019 წ.	(დაკრედიტებული)/ დარიცხული მოგებაზე ან ზარალზე	31 დეკემბერი, 2019 წ.
(დაბეგვრადი)/გამოქვითვადი დროებითი სხვაობების და საგადასახადო ზარალის მომდევნო პერიოდზე გადატანის საგადასახადო ეფექტი			
შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობები	(20,748)	9,385	(11,363)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	2,864	(11,686)	(8,822)
სხვა ფინანსური აქტივები	2,317	2,485	4,802
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	(3,641)	1,155	(2,486)
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	(70)	70	-
სხვა ვალდებულებები	(41)	833	792
აქციებზე დაფუძნებული გადახდა	864	(2,664)	(1,800)
მომდევნო პერიოდზე გადატანილი საგადასახადო ზარალი	663	1,590	2,253
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(17,792)	1,168	(16,624)
აღიარებული გადავადებული საგადასახადო აქტივი	1,992	181	2,173
აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(19,784)	987	(18,797)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(17,792)	1,168	(16,624)

ჯგუფის არსებული სტრუქტურისა და საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის კონტექსტში, ჯგუფის სხვადასხვა კომპანიის საგადასახადო ზარალი და მიმდინარე საგადასახადო აქტივები შეიძლება არ გაიქვითოს ჯგუფის სხვა კომპანიების მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებებთან და დასაბეგრ მოგებასთან და, შესაბამისად, გადასახადები შეიძლება დაირიცხოს მაშინაც, თუ არსებობს კონსოლიდირებული საგადასახადო ზარალი. აქედან გამომდინარე, გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა მოხდება მხოლოდ მაშინ, თუ ისინი უკავშირდება ერთსა და იმავე დასაბეგრ სამეურნეო სუბიექტს და ერთსა და იმავე საგადასახადო ორგანოს.

36. ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ვალდებულებების შეჯერება

ქვემოთ წარმოდგენილია ჯგუფის ფინანსურ საქმიანობასთან დაკავშირებული ვალდებულებების მოძრაობა თითოეულ წარმოდგენილ პერიოდში. ამ ვალდებულებების მუხლები ფულადი ნაკადების ანგარიშგებაში ასახულია, როგორც ფინანსური საქმიანობა.

36. ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ვალდებულებების შეჯამება გაგრძელება

ათას ლარში	სხვა ნასესხები სახსრები	გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	სუბორდინირებული ვალი	საიჯარო ვალდებულებები	სულ
ფინანსურ საქმიანობასთან დაკავშირებული ვალდებულებები 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	2,872,071	13,343	650,919	60,232	3,596,565
შემოსავალი ძირითადი თანხის მოძრაობიდან	1,819,899	1,176,049	-	-	2,995,948
ძირითადი თანხის გამოსყიდვა	(1,392,897)	(14,296)	(104,079)	(6,453)	(1,517,725)
წმინდა პროცენტის მოძრაობა**	5,225	1,140	(1,338)	383	5,410
სხვა არაფულადი მუხლების მოძრაობა*	-	-	-	2,818	2,818
სავალუტო კურსის კორექტირებები	122,589	37,362	45,533	2,336	207,820
ფინანსურ საქმიანობასთან დაკავშირებული ვალდებულებები 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3,426,887	1,213,598	591,035	59,316	5,290,836
შემოსავალი ძირითადი თანხის მოძრაობიდან	4,031,812	31,601	-	-	4,063,413
ძირითადი თანხის გამოსყიდვა	(3,319,427)	-	-	(13,251)	(3,332,678)
წმინდა პროცენტის მოძრაობა**	6,851	(2,133)	(812)	236	4,142
სხვა არაფულადი მუხლების მოძრაობა*	-	-	-	1,947	1,947
სავალუტო კურსის კორექტირებები	198,956	176,447	82,517	6,340	464,260
ფინანსურ საქმიანობასთან დაკავშირებული ვალდებულებები 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	4,345,079	1,419,513	672,740	54,588	6,491,920
შემოსავალი ძირითადი თანხის მოძრაობიდან	1,750,443	242,287	-	-	1,992,730
ძირითადი თანხის გამოსყიდვა	(3,337,495)	-	(12,562)	(12,825)	(3,362,882)
წმინდა პროცენტის მოძრაობა**	(30,002)	2,710	(191)	63	(27,420)
სხვა არაფულადი მუხლების მოძრაობა*	-	-	-	18,462	18,462
სავალუტო კურსის კორექტირებები	(68,607)	(80,811)	(36,340)	(3,766)	(189,524)
ფინანსურ საქმიანობასთან დაკავშირებული ვალდებულებები 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2,659,418	1,583,699	623,647	56,522	4,923,286

* სხვა არაფულადი მოძრაობა წარმოადგენს ფინანსური იჯარის ხელშეკრულებებით გაფორმებულ იჯარებს გამოკლებული შეწყვეტილი იჯარები.

** წმინდა პროცენტის მოძრაობა მოიცავს დარიცხვებს და გადახდებს პროცენტებს. სხვა ნასესხებ სახსრებზე, გამოშვებულ სავალო ფასიან ქაღალდებზე, სუბორდინირებულ სესხებზე და საიჯარო ვალდებულებებზე გადახდილი გადახდილი პროცენტი შედის საოპერაციო ფულადი ნაკადების გადახდილი პროცენტში.

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა

საკრედიტო ხარისხი. ფინანსური აქტივის ტიპიდან გამომდინარე, ჯგუფმა შეიძლება გამოიყენოს აქტივის საკრედიტო ხარისხის შესახებ ინფორმაციის სხვადასხვა წყარო, მათ შორის სარეიტინგო სააგენტოების (Standard & Poor's, Fitch) მიერ მინიჭებული საკრედიტო რეიტინგები, საკრედიტო ბიუროს მიერ მინიჭებული საკრედიტო ქულები და ჯგუფის შიგნით შემუშავებული საკრედიტო რეიტინგები. ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება ჯგუფის შიგნით შექმნილი საკრედიტო ხარისხის კატეგორიებად, ერთდროულად შიდა და გარე საკრედიტო ხარისხის ინფორმაციისა და კონკრეტული კრედიტისთვის სპეციფიკური სხვა მაჩვენებლების გათვალისწინებით (მაგ. ვადაგადაცილება). ჯგუფი განსაზღვრავს საკრედიტო ხარისხის შემდეგ კატეგორიებს:

- ძალიან დაბალი რისკი – კრედიტები ავლენს ფინანსური ვალდებულებების შესრულების ძლიერ უნარს;
- დაბალი რისკი – კრედიტები ავლენს ფინანსური ვალდებულებების შესრულების საკმარის უნარს;
- საშუალო რისკი – კრედიტები ავლენს ფინანსური ვალდებულებების შესრულების დამაკმაყოფილებელ უნარს;
- მაღალი რისკი – კრედიტები საჭიროებს თვალყურის მკაცრად დევნებას, და
- დეფოლტი – კრედიტები დეფოლტის სიტუაციაში, საკრედიტო რისკით გაუფასურებული.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გაგრძელება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება:

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის სამომავლო ფულადი სახსრების დეფიციტის დღევანდელი ღირებულებების ალბათობით შეწონილი შეფასება. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება მიუკერძოებელია და განისაზღვრება შესაძლო შედეგების დიაპაზონის შეფასებით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებისას ჯგუფი ეყრდნობა იყენებს ოთხ კომპონენტს: დეფოლტის ალბათობა ("PD"), დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება ("EAD"), ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში ("LGD") და დისკონტირების განაკვეთი. ამ შეფასებებში ითვალისწინებენ პერსპექტიულ ინფორმაციას, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ასახავს ძირითადი მაკროეკონომიკური ცვლადების, რომლებიც გავლენას ახდენენ საკრედიტო რისკზე, ალბათობით შეწონილ ცვლილებას.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესაფასებლად ჯგუფი მიმართავს სამი სტადიის მოდელს და თავის მსესხებლებს მიაკუთვნებს სამ სტადიას: ჯგუფი თავის კრედიტის ოდენობას პირველ სტადიას მიაკუთვნებს, თუ თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო ხარისხი მნიშვნელოვნად არ გაუარესებულა და ინსტრუმენტი არ იყოს საკრედიტო დეფოლტის სიტუაციაში თავდაპირველი აღიარებისას. კრედიტის ოდენობა მეორე სტადიას მიეკუთვნება, თუ თავდაპირველი აღიარების შემდეგ დაფიქსირდა საკრედიტო ხარისხის მნიშვნელოვანი გაუარესება, მაგრამ ფინანსური ინსტრუმენტი არ მიიჩნევა დეფოლტის სიტუაციაში მყოფად. კრედიტის ოდენობა, რომელზეც გამოვლენილია დეფოლტის ნიშნები, მიეკუთვნება მესამე სტადიის ინსტრუმენტებს. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობა განსხვავდება კრედიტის ოდენობის ერთ-ერთი სტადიისთვის მიკუთვნების მიხედვით. პირველი სტადიის ინსტრუმენტების შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის იმ ნაწილს, რომელიც შეიძლება მიეწეროს საანგარიშგებო თარიღიდან მომდევნო 12 თვის განმავლობაში პოტენციურად დამდგარ დეფოლტის მოვლენებს. მეორე სტადიის ინსტრუმენტების შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, ანუ საკრედიტო ზარალს, რომელიც შეიძლება მიეწეროს შესაძლო დეფოლტის მოვლენებს ფინანსური ინსტრუმენტის მთლიანი არსებობის ვადის განმავლობაში. როგორც წესი, არსებობის ვადა უდრის ფინანსური ინსტრუმენტის დარჩენილ სახელშეკრულებო ვადას. ისეთი ფაქტორები, როგორცაა ხელშეკრულების მიხედვით დაფარვის გრაფიკის არსებობა, დაფარვის ვადის გაგრძელების უფლებები და მონიტორინგის პროცესები ჯგუფის მხრიდან მოქმედებს ვადის განსაზღვრაზე. მესამე სტადიის ინსტრუმენტების შემთხვევაში, დეფოლტის მოვლენა უკვე დამდგარია და არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება თანხების მოსალოდნელი ამოღების საფუძველზე.

დეფოლტის განმარტება

ფინანსური აქტივები, რომლებისთვისაც ჯგუფმა გამოავლინა მინიმუმ ერთი ზარალის დადგომის შემთხვევა, მიეკუთვნება მე-3 სტადიას.

ჯგუფი დეფოლტის განმარტებისთვის იყენებს როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ ინფორმაციას. მსესხებელი კლასიფიცირდება, როგორც დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი, თუ შემდეგი პირობებიდან ერთი მაინც დადგება:

- ხელშეკრულებით გათვალისწინებული რომელიმე გადახდა 90 დღეზე მეტი ხნით არის ვადაგადაცილებული;
- ფაქტორები, რომლებიც მიაჩნია იმაზე, რომ მსესხებლისგან გადახდების მიღება არ არის მოსალოდნელი.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი მსესხებლების შემთხვევაში, ჯგუფი დამატებით იყენებს კრიტერიუმებს, მათ შორის, და არა მხოლოდ: გაკოტრების პროცედურა, მნიშვნელოვანი თაღლითობა მსესხებლის ბიზნესში, რამაც სერიოზულად იმოქმედა მის ფინანსურ მდგომარეობაზე, ხელშეკრულების პირობების დარღვევა და სხვა. მცირე და საშუალო საწარმოებისა და კორპორატიული მსესხებლების შემთხვევაში, დეფოლტის გამოვლენა ხდება კონტრაქტის დონეზე, რაც იმას ნიშნავს, რომ ყველა მოთხოვნა მსესხებლის მიმართ აღირიცხება, როგორც დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი. რაც შეეხება საცალო და მიკრო კრედიტებს, გამოიყენება დეფოლტის განმარტება საკრედიტო ინსტრუმენტის დონეზე, „პულინგ ეფექტის“ (ზღვარი, რომლის ზემოთაც მთლიანი დავალიანება ჩაითვლება დეფოლტის სიტუაციაში მყოფად) დამატებითი კრიტერიუმების გათვალისწინებით. თუ დეფოლტის

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გზამკვლევა

სიტუაციაში მყოფი კრედიტის ოდენობა აღემატება წინასწარ განსაზღვრულ ზღვარს, ყველა მოთხოვნა მსესხებლის მიმართ კლასიფიცირდება, როგორც დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი. როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი კლასიფიცირდება, როგორც დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი, იგი ამ კატეგორიაში რჩება იმ დრომდე, ვიდრე ველარ დააკმაყოფილებს დეფოლტის კრიტერიუმებს ექვსი თანმიმდევრული თვის განმავლობაში. ასეთ შემთხვევაში ჩაითვლება, რომ კრედიტი აღარ არის დეფოლტის სიტუაციაში (ანუ დეფოლტი გამოსწორდა). იმის გასაანალიზებლად, თუ რამდენად მოსალოდნელია, რომ დეფოლტის აღმოფხვრის შემდეგ ფინანსური ინსტრუმენტი დაუბრუნდეს დეფოლტის სიტუაციაში მყოფის სტატუსს, ექვსთვიანი გამოსაცდელი ვადა განისაზღვრა. კრედიტები, რომლებიც გადაინაცვლებს მე-2 სტადიაზე დეფოლტის მდგომარეობიდან, იქ ნარჩუნდება გარკვეული ვადით, სანამ გადავა 1-ელ სტადიაზე და კვლავ კლასიფიცირდება, როგორც სრულად მოქმედი ინსტრუმენტები.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ფინანსური აქტივები, რომლებზეც ჭკუფი აღმოაჩენს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას მათი შექმნის თარიღის შემდეგ, მიეკუთვნება მე-2 სტადიას. საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის მაჩვენებლების აღიარება ხდება ფინანსური ინსტრუმენტის დონეზე, მიუხედავად იმისა, რომ ზოგი მათგანი ეხება მსესხებლის მახასიათებლებს. ჭკუფი საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ მაჩვენებლებს იყენებს.

რაოდენობრივი კრიტერიუმები

რაოდენობრივ საფუძველზე ჭკუფი აფასებს თავდაპირველი აღიარების შემდეგ თითოეული კონკრეტული კრედიტის მოცულობის დეფოლტის პარამეტრის ალბათობის ცვლილებას და მას ადარებს წინასწარ დადგენილ ზღვრულ მაჩვენებელს. როდესაც აბსოლუტური ცვლილება დეფოლტის ალბათობაში აღემატება მოქმედ ზღვარს, მიიჩნევა, რომ მოხდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და კრედიტის მოცულობა გადაინაცვლებს მე-2 სტადიაზე. საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის რაოდენობრივი მაჩვენებელი ვრცელდება საცალო და მიკრო სეგმენტებზე, სადაც ჭკუფს აქვს საკმარისი რაოდენობის ემპირიული მონაცემები.

ხარისხობრივი კრიტერიუმები

ფინანსური აქტივი გადაინაცვლებს მე-2 სტადიაზე და არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი შეფასდება, თუ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შემდეგი ხარისხობრივი კრიტერიუმებიდან ერთი მაინც დაფიქსირდება:

- სახელმეკრულებო დაფარვების ვადაგადაცილების 30-დღიანზე მეტი პერიოდი;
- კრედიტი რესტრუქტურირებულია, მაგრამ არ არის დეფოლტის სიტუაციაში;
- მსესხებელი მიეკუთვნება „საყურადღებოს“ კატეგორიას.

ჭკუფს არ უარუყვია ვარაუდი, რომ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა წარმოშობის შემდეგ, როდესაც ფინანსური აქტივი ხდება 30 დღეზე მეტი ხნით ვადაგადაცილებული. საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ეს ხარისხობრივი მაჩვენებელი, სესხის რესტრუქტურირებასთან ერთად, გამოიყენება ყველა სეგმენტზე. განსაკუთრებით კორპორატიული და მცირე და საშუალო საწარმოების სეგმენტისთვის, ჭკუფი ფინანსური ინსტრუმენტის წარმოშობის შემდეგ რისკის კატეგორიის გაუარესებას იყენებს, როგორც საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის მაჩვენებელს. მონიტორინგის შედეგებზე დაყრდნობით, მსესხებლები ნაწილდებიან რისკის სხვადასხვა კატეგორიაში. თუ არსებობს გარკვეული სისუსტეები, რომლებმაც, მატერიალიზების შემთხვევაში, შეიძლება გამოიწვიოს სესხის დაფარვასთან დაკავშირებით პრობლემები, მსესხებლები მიეკუთვნებიან „საყურადღებოს“ კატეგორიას. მიუხედავად იმისა, რომ საყურადღებო მსესხებლების ფინანსური მდგომარეობა საკმარისია ვალდებულებების დასაფარად, ამ მსესხებლების მკაცრი მონიტორინგი ხდება და გარკვეული ზომები მიიღება პოტენციური სისუსტეების შესამცირებლად. როდესაც ხდება მსესხებლის კლასიფიცირება „საყურადღებოს“ კატეგორიაში, იგი გადაინაცვლებს მე-2 სტადიაზე. თუ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის რომელიმე ზემოთ აღწერილი მაჩვენებელი გამოვლინდება, ფინანსური ინსტრუმენტი გადავა მე-2 სტადიაზე. ფინანსური აქტივი შეიძლება დაუბრუნდეს 1-ელ სტადიას, თუ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის მაჩვენებლები აღარ ფიქსირდება.

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გაგრძელება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

ჯგუფი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესაფასებლად ორ მიდგომას მიმართავს ინდივიდუალურ შეფასებას და კოლექტიურ შეფასებას. ინდივიდუალური შეფასება ძირითადად გამოიყენება მე-2 და მე-3 სტადიების ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი მსესხებლებისთვის. გარდა ამისა, ჯგუფმა შეიძლება თვითნებურად აირჩიოს გარკვეული კრედიტის მოცულობები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ინდივიდუალურად შეფასებისთვის, ჯგუფის საკრედიტო რისკის მართვის ან ანდერაიტინგის დეპარტამენტების გადანაცვებებზე დაყრდნობით.

ჯგუფი დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდს იყენებს ინდივიდუალური შეფასებით ამოსაღები თანხის დასადგენად. ამოღებადი თანხის ზუსტი შეფასების უზრუნველსაყოფად ჯგუფმა შეიძლება მიმართოს სცენარული ანალიზის მიდგომას. სცენარები შეიძლება განისაზღვროს ინდივიდუალური მსესხებლის სპეციფიკური ინფორმაციისა და სამომავლო პროგნოზის, მსესხებლის საქმიანობის სფეროს ან უზრუნველყოფის საგნის ღირებულების ცვლილების მიხედვით. სცენარული ანალიზის შემთხვევაში, ჯგუფი ახდენს თითოეული სცენარისთვის ამოღებადი თანხის პროგნოზირებას და აფასებს შესაბამის ზარალებს. საბოლოო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება, როგორც თითოეულ სცენარში მოსალოდნელი ზარალების საშუალო შენონილი, რომელიც შეიწონება სცენარის დადგომის ალბათობით.

არამნიშვნელოვანი და არაგაუფასურებული მნიშვნელოვანი მსესხებლებისთვის ჯგუფი კოლექტიურად აფასებს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს. კოლექტიური შეფასებისა და რისკის პარამეტრების განსაზღვრის მიზნებისთვის, კრედიტი იყოფა რისკის ერთგვაროვან ჯგუფებად, მსგავსი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების მიხედვით. ჯგუფის საკრედიტო რისკის საერთო მახასიათებლებში, სხვებთან ერთად, შედის: სტადია (1-ელი, მე-2 ან მე-3 სტადია), კონტრაქტის ტიპი (ფიზიკური თუ იურიდიული პირი), პროდუქტის ტიპი, რეიტინგი (გარე ან შიდა), ვადაგადაცილების სტატუსი, რესტრუქტურისაციის სტატუსი, დეფოლტის კატეგორიაში ყოფნის თვეების რაოდენობა ან სხვა მახასიათებლები, რომლებმაც შეიძლება განასხვავონ გარკვეული ქვესეგმენტები რისკის პარამეტრის შეფასების მიზნებისთვის. ჯგუფების რაოდენობა განსხვავდება სხვადასხვა პროდუქტის/სეგმენტის მიხედვით, პორტფელის სპეციფიკიდან და თითოეულ ჯგუფში მონაცემების ხელმისაწვდომობიდან გამომდინარე. კოლექტიური მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის საკრედიტო რისკის შემდეგი პარამეტრების სიმრავლის ჯამი: დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება. დეფოლტის ალბათობა და ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში, რომლებიც განისაზღვრება ქვემოთ მოცემული განმარტების მიხედვით და დღევანდელ ღირებულებამდე დისკონტირდება ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

საკრედიტო რისკის პარამეტრების გამოთვლის მთავარი პრინციპებია:

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს საკრედიტო რისკის მოცულობას ფინანსური ინსტრუმენტის არსებობის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის მომენტისთვის. დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების პარამეტრი, რომელიც გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლის მიზნით, დროზე დამოკიდებული, ანუ ჯგუფი უშვებს პარამეტრის სხვადასხვა სიდიდის გამოყენებას მომდევნო დროით პერიოდებზე კრედიტის ოდენობის არსებობის მანძილზე. დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების ასეთი სტრუქტურა გამოიყენება ყველა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, რომელიც მიეკუთვნება პირველ და მეორე სტადიებს. მესამე სტადიის ფინანსური ინსტრუმენტების და დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი შექნილი ან შექმნილი გაუფასურებული აქტივების შემთხვევაში, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების ვექტორი შედგება ერთი ელემენტისგან, სადაც მიმდინარე დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება ერთადერთი სიდიდეა. დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება სხვადასხვანაირად განისაზღვრება სახელმეკრულებო დაფარვის გრაფიკის მქონე ამორტიზებული ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის და განახლებადი ინსტრუმენტებისთვის. ამორტიზებადი პროდუქტების შემთხვევაში, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება გამოითვლება ძირითადი თანხის და პროცენტის სახელმეკრულებო დაფარვების გათვალისწინებით 12-თვიანი ვადის განმავლობაში 1-ელ სტადიაში განაწილებული ინსტრუმენტებისთვის და მთლიანი არსებობის ვადის განმავლობაში დანარჩენი ინსტრუმენტებისთვის. იგი დამატებით კორექტირდება, რათა ასახოს წინასწარ გადახდების გამო კრედიტის ოდენობის შემცირების ეფექტი – კერძოდ, სრულად წინსწრებით დაფარვის კოეფიციენტი. სრულად წინსწრებით დაფარვის განაკვეთის პარამეტრი წარმოადგენს იმის

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გზამკვლეობა

ალბათობას, რომ ფინანსური ინსტრუმენტი სრულად დაიფარება წინასწარ გარკვეული პერიოდის განმავლობაში, დაფარვის ვადამდე. სრულად წინსწრებით დაფარვის კოეფიციენტის გამოთვლის მიზნებისთვის, ჭკუფი ითვალისწინებს დაფარვის ვადამდე სრულად გადახდილი ხელშეკრულებების ისტორიულ მონაცემებს.

დეფოლტის ალბათობა

დეფოლტის ალბათობის პარამეტრი აღწერს ინსტრუმენტის დეფოლტის დადგომის ალბათობას გარკვეული დროის პერიოდში. იგი აფასებს იმის ალბათობას, რომ მსესხებელი ვერ შეძლებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული დავალიანების დაფარვას. დეფოლტის ალბათობის პარამეტრი დროზეა დამოკიდებული (ანუ აქვს კონკრეტული ვადიანობის სტრუქტურა) და ვრცელდება ყველა მოქმედ (არადეფოლტირებულ) ხელშეკრულებაზე. მხედველობაში მიიღება კლიენტების სხვადასხვა სეგმენტის სპეციფიკური ხასიათი, რომლებისთვისაც დეფოლტის ალბათობა განისაზღვრება, ასევე უნიკალური მახასიათებლები, რომლებიც განაპირობებენ მათ მიდრეკილებას დეფოლტისკენ და დეფოლტის ალბათობა მოდელირდება სხვადასხვაგვარად საცალო და მიკრო სეგმენტებისა და კოორპორატიული და მცირე და საშუალო საწარმოების სეგმენტებისთვის. დეფოლტის ალბათობის შეფასების მიდგომა ასევე დიფერენცირებულია სხვადასხვა დროის მონაკვეთისთვის და დამატებით კორექტირდება ამ პერიოდისთვის პროგნოზირებული მაკროეკონომიკური ცვლადების მოსალოდნელი გავლენის მიხედვით (იხილეთ „საპროგნოზო ინფორმაციის“ თავი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლაში მაკროეკონომიკური მოლოდინების ჩართვის შესახებ დანვრილებითი ინფორმაციისთვის). საპროგნოზო ინფორმაციის კორექტირება დეფოლტის ალბათობაზე გამოიყენება სამწლიანი პერიოდისთვის, იმის გათვალისწინებით, რომ მაკროეკონომიკური პროგნოზებთან დაკავშირებული განუსაზღვრელობა შეიძლება უფრო გრძელ ვადას მოიცავდეს. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად ორი ტიპის დეფოლტის ალბათობა გამოიყენება: 12-თვიანი და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა. არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს ფინანსური ინსტრუმენტის დარჩენილი ვადის განმავლობაში დამდგარი დეფოლტის ალბათობის შეფასებას და იგი წარმოადგენს 12-თვიანი ზღვრული დეფოლტის ალბათობების ჯამს ინსტრუმენტის ვადის განმავლობაში. ჭკუფი დეფოლტის ალბათობის მოდელისთვის, როგორც წესი, მიმართავს რაოდენობაზე დაყრდნობილ მიდგომას, თუმცა არაერთგვაროვანი პორტფელების შემთხვევაში გამოიყენება რისკით შეწონილი მიდგომა. ჭკუფი იყენებს სხვადასხვა სტატისტიკურ მეთოდს, როგორცაა 12-თვიანი დეფოლტის ალბათობების ექსტრაპოლაცია მიგრაციის მატრიცების საფუძველზე, არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის მრუდის შედგენა დეფოლტის ისტორიული მონაცემების საფუძველზე და გრძელვადიანი დეფოლტის ალბათობის თანდათანობითი თანხვედრა დეფოლტის გრძელვადიან მაჩვენებელთან.

ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში

დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის პარამეტრი წარმოადგენს კრედიტის მოცულობის წილს, რომელიც სამუდამოდ (უნაზღაურებლად) დაიკარგება, თუ მსესხებელი აღმოჩნდება დეფოლტის სიტუაციაში. რაც შეეხება პირველი სტადიისა და მეორე სტადიის ფინანსური ინსტრუმენტებს, ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში ფასდება თითოეული პერიოდისთვის ინსტრუმენტის არსებობის მანძილზე და ასახავს მოსალოდნელი დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების წილს ამ პერიოდისთვის, რომლის ამოღება არ მოხდება ინსტრუმენტის დარჩენილი ვადის განმავლობაში დეფოლტის თარიღის შემდეგ. რაც შეეხება მესამე სტადიის ფინანსურ ინსტრუმენტებს, ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში წარმოადგენს დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების წილს საანგარიშგებო თარიღისთვის, რომლის ამოღება არ მოხდება ამ ინსტრუმენტის დარჩენილი ვადის განმავლობაში. დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის შეფასება განსხვავდება კონტრაქტის ტიპის, სეგმენტის, პროდუქტის ტიპის, სეკურიტის ტიპის, სეკურიტის ტიპის დონის და ისტორიული ემპირიული მონაცემების არსებობის მიხედვით. დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის ზოგადი შეფასების პროცესი, რომელსაც ჭკუფი იყენებს, ეყრდნობა იმ დაშვებას, რომ კრედიტის დეფოლტის შემდეგ ორი ურთიერთგამომრიცხავი სცენარი შესაძლებელია. კრედიტი ან ტოვებს დეფოლტის მდგომარეობას (დეფოლტის გამოსწორების სცენარი) ან არ ტოვებს დეფოლტის მდგომარეობას და დაექვემდებარება ამოღების პროცესს (არაგამოსწორების სცენარი). შეფასების პროცესში გათვალისწინებულია იმის ალბათობა, რომ კრედიტი კვლავ განიცდის დეფოლტს გამოსწორების სცენარში. რისკის პარამეტრები, რომლებიც ორივე სცენარს ეხება, ანუ გამოსწორების და ამოღების მაჩვენებლები, ფასდება მიგრაციის მატრიცების მიდგომით, სადაც რისკის ჭკუფები განისაზღვრება დეფოლტის სიტუაციაში ყოფნის თანმიმდევრული თვეების მიხედვით. ჭკუფი

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გაგრძელება

დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის თითოეული პორტფელისთვის განსაზღვრავს ამოღების დროის მონაკვეთს, დეფოლტის თარიღიდან, რომლის შემდეგაც არსებითი ამოღებები ნავარაუდები არ არის. თანხების ამოღების ვადა განისაზღვრება მონაცემების ანალიზით და ექსპერტის განსჯით. გარკვეული პორტფელისთვის, ზოგადი მიდგომის ალტერნატიული ვერსიები შეიძლება იქნეს გამოყენებული ემპირიული მონაცემების შეზღუდულობის გამო. მნიშვნელოვანი კორპორატიული კრედიტების შემთხვევაში, ჯგუფი მიმართავს დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის მოდელირების მეთოდს, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული დეფოლტებიდან რეალიზებულ ამოღებებს, დაკორექტირებულს ინდივიდუალურად შეფასებული, დეფოლტის სიტუაციაში მყოფი კრედიტების სამომავლო ამოღებების აპროექსიამაგია. მცირე და საშუალო საწარმოებისა და არამნიშვნელოვანი კორპორატიული მსესხებლების დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის მოდელირების მიზნით, ჯგუფი აფასებს პირდაპირ უზრუნველყოფის საგნის ანაზღაურებად ღირებულებას და უშვებს, რომ ფულადი სახსრების ამოღება არ არის მოსალოდნელი. უზრუნველყოფის საგნიდან ანაზღაურებადი ღირებულების შესაფასებლად ჯგუფი იყენებს შესაბამის შემცირებას, რომელიც განისაზღვრება უზრუნველყოფის სხვადასხვა ტიპისთვის და ახდენს მათ დისკონტირებას ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით რეალიზაციის პერიოდზე. გარდა ამისა, ჯგუფი ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის იღებს გადანყვეტილებას, რომელიც ისტორიული მონაცემების მონაკვეთი უნდა გამოიყენოს ამოღებების მოდელირებისთვის.

საპროგნოზო ინფორმაცია

მიუკერძოებელი, ალბათობით შეწონილი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება მოითხოვს მასში გონივრული დანახარჯით ან ძალისხმევით მოპოვებული საპროგნოზო ინფორმაციის ჩართვას. საპროგნოზო ინფორმაციის მიზნებისთვის, ჯგუფი სამ მაკრო სცენარს განსაზღვრავს. სცენარები განისაზღვრება, როგორც საქართველოს ეკონომიკის მდგომარეობის საბაზო (ყველაზე უფრო სავარაუდო), ოპტიმისტური (ყველაზე უფრო სავარაუდოზე უკეთესი) და პესიმისტური (ყველაზე უფრო სავარაუდოზე უარესი) სცენარები. საბაზისო მაკროეკონომიკური სცენარის მისაღებად, ჯგუფი ითვალისწინებს პროგნოზებს სხვადასხვა გარე წყაროდან – საქართველოს ეროვნული ბანკი, ფინანსთა სამინისტრო, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი, ასევე სხვა საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებები – რათა უზრუნველყოს საბაზრო მოლოდინების კონსენსუსი. ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები განისაზღვრება ჯგუფის მაკროეკონომიკური განყოფილების მიერ შემუშავებული სისტემით.

ჯგუფი იყენებს სტატისტიკურ მოდელებს და სხვადასხვა მაკროეკონომიკურ ფაქტორებს შორის ისტორიულ ურთიერთქმედებას და დეფოლტზე დაკვირვებებს, რათა გააკეთოს საპროგნოზო კორექტირებები. იმ შემთხვევაში, თუ ეს მოდელები არ იძლევა გონივრულ შედეგებს სტატისტიკური ან ბიზნესის თვალსაზრისით, ჯგუფმა შეიძლება გამოიყენოს ექსპერტის განსჯა ან მიმართოს ალტერნატიულ მეთოდს. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფი იყენებს იმავე მიდგომებს, რომლებსაც იყენებდა 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის. ჯგუფი სტატისტიკურ მოდელებზე დაყრდნობით აკეთებს საპროგნოზო კორექტირებებს ყველა სეგმენტში, კორპორატიული გარდა. კორპორატიულ სეგმენტში მსესხებლის დონეზე ამომწურავი ფინანსური ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისა და უმნიშვნელო სტატისტიკური მოდელების გამო, ჯგუფი მიმართავს სტრეს-ტესტებს. საბაზო, ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებს მიენიჭა 50%, 25% და 25% ალბათობა, შესაბამისად.

საპროგნოზო ინფორმაცია ჩართულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის როგორც ინდივიდუალურ, ისე კოლექტიურ შეფასებაში.

მოდელის მართვა და გადამოწმება

ჯგუფი რეგულარულად გადაამოწმებს თავის მეთოდოლოგიას და დაშვებებს, რომ შეამციროს ყოველგვარი სხვაობა წინასწარ შეფასებულ და ფაქტობრივ საკრედიტო ზარალს შორის. ასეთი უკუტესტირება ტარდება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ. უკუტესტირების პროცესის ფარგლებში ჯგუფი აფასებს რისკის პარამეტრების ფაქტობრივ რეალიზაციას და მათ შესაბამისობას მოდელის წინასწარ შეფასებებთან. გარდა ამისა, უკუტესტირების პროცესში ასევე ხდება სტადიებად დაყოფის კრიტერიუმების გაანალიზება. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მეთოდოლოგიის უკუტესტირების შედეგები ეცნობება ჯგუფის ხელმძღვანელობას და, უფლებამოსილ პირებს შორის შემდგარი განხილვების შედეგად, მოდელების და დაშვებების დასახვეწი შემდგომი ნაბიჯები განისაზღვრება.

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გეგმები

რისკის მართვა

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაუფასურების მოდელები შემუშავდა შიდა საკრედიტო რისკის მართვის განყოფილების მიერ გარე კონსულტანტების მონაწილეობით. განყოფილება მოდელების მეშვეობით ყოველთვიურად გამოითვლის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს. ისინი ასევე პასუხისმგებლები არიან მოდელის უკუტესტირებაზე, ანალიზსა და მართვაზე.

ეკონომიკურ სცენარებს და ალბათობის წონებს ამბადებს მაკრო-ფინანსური ანალიზის განყოფილება.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში გამოყენებული ყველა დაშვება, მოდელირების შემდგომი კორექტირებისა და მოდელირებული შედეგის ზრდის ჩათვლით, გადის შემოწმებისა და დამტკიცების პროცესს:

- მთავარი ეკონომისტი გადაამოწმებს და ამტკიცებს საპროგნოზო სცენარებს და შესაბამის წონებს;
- შიდა რეზერვების კომიტეტი რეგულარულად მიმოიხილავს და ამტკიცებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებისას გამოყენებული ვარაუდებისა და განსჯის მართებულობას, ასევე მოდელირების შემდგომ კორექტირებებს და მოდელირებული შედეგის ზრდას; შიდა კომიტეტში შედიან სანარმოს რისკის მართვის, პორტფელის საკრედიტო რისკის მართვის განყოფილებების უფროსები და რისკების დირექტორი, რომელიც საბოლოოდ ამტკიცებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შედეგებს ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის.

კლიმატის რისკი. ჭკუფის ყველაზე მსხვილი ოპერაციები თავს იყრის საქართველოში, შესაბამისად, ხელმძღვანელობა კლიმატის რისკის მიმოხილვას ახდენს საქართველოს პოზიციიდან. საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმაში მოცემულია სხვადასხვა პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებები, რომლებსაც თიბისი ბანკმა დააყრდნო პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებების პოტენციური გავლენის განსაზღვრა ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორზე. გარდამავლობის (მწვანე ეკონომიკაზე გადასვლის) რისკების და ფიზიკური (კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების ფიზიკური გამოვლინებების) რისკების პოტენციური გავლენა რომ შევაჯამოთ, გარდამავლობის რისკები საქართველოში დაბალია, ვინაიდან საქართველოს ეკონომიკის დიდი ნაწილი უკავია ვაჭრობას და მომსახურებას და საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგიაში წარმოდგენილი პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებები, საერთო ჯამში მცირე გავლენას მოახდენს ეკონომიკის სექტორებზე, განსაკუთრებით მოკლე და საშუალოვადიან პერსპექტივაში. საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგია ითვალისწინებს, რომ საქართველო გარდამავალი და მზარდი ეკონომიკა და ამიტომ სახელმწიფოს სტრატეგია არ დააბრკოლოს მშპ-ის ზრდა პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებებით, არამედ, პირიქით, საჭიროების შემთხვევაში, მხარი დაუჭიროს უმტკივნეულო გადასვლას მწვანე ეკონომიკაზე. აღსანიშნავია, რომ მაკროეკონომიკური ფაქტორები, რომლებზეც ყველაზე მეტად მოქმედებს გარდამავლობის რისკები მთელ მსოფლიოში, როგორცაა ნედლი ნავთობის, ბუნებრივი აირის და ლითონის მადნების მოპოვება, კოქსის და გადამამუშავებული ნავთობპროდუქტების წარმოება მინიმალურად არის საქართველოში წარმოდგენილი, რის გამოც გარდამავალი ღონისძიებების საერთო გავლენა, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, ეკონომიკურ ზრდაზე დაბალია. თავისი პორტფელის კლიმატთან დაკავშირებული რისკების უკეთ გასააზრებლად ბანკმა ჩაატარა მაღალი ღონის სექტორული რისკის შეფასება, ვინაიდან სხვადასხვა სექტორი შეიძლება მონაცვლად იყოს კლიმატთან დაკავშირებული სხვადასხვა რისკის მიმართ დროის სხვადასხვა მონაკვეთში. სასესხო პორტფელის ვადიანობის სტრუქტურა გვიჩვენებს, რომ აქტივების უდიდესი ნაწილი განაწილებულია დროის მონაკვეთებზე, რომლებიც ბევრად უფრო ხანმოკლეა, ვიდრე დრო, რომლის განმავლობაშიც მატერიალიზდება კლიმატური ცვლილების გავლენები საქართველოში. ეს განსაკუთრებით ეხება ფიზიკურ რისკებს. აქედან გამომდინარე, ბანკს არ მოუხდენია უშუალოდ კლიმატის რისკთან დაკავშირებული რეზერვების დონის რამენაირი კორექტირება. მეორე მხრივ, კლიმატთან დაკავშირებული იმ რისკების გააზრება, რომლებსაც უფრო გრძელვადიანი შედეგი აქვს, უნდა გაუმჯობესდეს მომდევნო წლებში, ამიტომ თუ ბანკს ხელთ ექნება დამატებითი მიგნებები და დასკვნები, იგი კიდევ უფრო დახვეწავს მიდგომას კლიმატის რისკისთვის დარეზერვებისადმი. ამასთან დაკავშირებით, მოდელირების შემდგომი კორექტირებები ან მოდელირებული შედეგის ზრდა ბუღალტრულად არ გატარებულა 2021 წელს.

კლიმატთან დაკავშირებული რისკების და გატარებული ღონისძიებების შესახებ დანვრილებითი ინფორმაცია წარმოდგენილია წლიური ანგარიშის მნიშვნელოვანი არსებული და ახალი რისკების თავში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გავრცელება

რისკის გეოგრაფიული კონცენტრაცია. აქტივები, ვალდებულებები, საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები ზოგადად გეოგრაფიულ რეგიონებზე ნაწილდებოდა იმისდა მიხედვით, თუ რომელ ქვეყანაში მდებარეობდა კონტრაჰენტი. ოფშორული კომპანიებისთვის გადასახდელი ან მათგან მისაღები მიმდინარე ნაშთები, რომლებიც მჭიდროდ უკავშირდება ქართულ კონტრაჰენტებს, გაერთიანებულია სათაურ „საქართველოს“ ქვეშ. ნაღდი ფული სალაროში და შენობები და აღჭურვილობა განაწილებულია იმ ქვეყნის მიხედვით, რომლებშიც ისინი ფიზიკურად მდებარეობას.

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია გეოგრაფიული კონცენტრაცია დაფუძნების ქვეყნის მიხედვით. ეთგოს და არა-ეთგოს რეზიდენტი მომხმარებლებისთვის, ასევე ქართველი მომხმარებლებისთვის, გადასახდელი სესხები და ავანსები გამოშვებულია იმ საწარმოებისთვის, რომელთა უმრავლესობაც მდებარეობს და საქმიანობს საქართველოში.

ჯგუფის აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოცემულია ქვემოთ დაფუძნების ქვეყნების მიხედვით:

ათას ლარში	საქართველო	ეთგო	არა-ეთგო	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	987,932	593,004	14,524	1,595,460
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	26,174	16,033	30	42,237
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	2,086,113	-	-	2,086,113
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	16,104,160	126,415	316,610	16,547,185
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,440,168	496,377	1,651	1,938,196
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები სხვა ფინანსური აქტივები	246,328	-	6,012	252,340
	439,224	2,749	234	442,207
ფინანსური აქტივები, სულ	21,330,099	1,234,578	339,061	22,903,738
არაფინანსური აქტივები	1,131,337	-	4,437	1,135,774
სულ აქტივები	22,461,436	1,234,578	343,498	24,039,512
ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	1,325,363	1,612,336	46,376	2,984,075
მომხმარებელთა ანგარიშები	12,805,769	1,029,719	1,048,657	14,884,145
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	1,578,050	-	5,649	1,583,699
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	120,343	270	7	120,620
საიჯარო ვალდებულებები	56,253	-	269	56,522
სუბორდინირებული ვალი	109,427	357,834	156,386	623,647
სულ ფინანსური ვალდებულებები	15,995,205	3,000,159	1,257,344	20,252,708
არაფინანსური ვალდებულებები	194,364	-	2,385	196,749
სულ ვალდებულებები	16,189,569	3,000,159	1,259,729	20,449,457
წმინდა საბალანსო პოზიცია	6,271,867	(1,765,581)	(916,231)	3,590,055
ვალდებულების შესრულების გარანტია	724,710	675,323	165,661	1,565,694
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	2,178,835	4,197	12,317	2,195,349

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გზამკვლევა

ჯგუფის აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოცემულია ქვემოთ დაფუძნების ქვეყნების მიხედვით:

ათას ლარში	საქართველო	ეგო	არა-ეგო	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	906,270	686,110	9,219	1,601,599
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	6,638	13,052	-	19,690
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	2,098,506	-	-	2,098,506
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	14,111,683	131,066	351,520	14,594,269
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,206,673	318,682	1,913	1,527,268
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	1,059,946	-	-	1,059,946
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	270,632	-	346	270,978
სხვა ფინანსური აქტივები	156,866	3,976	160	161,002
ფინანსური აქტივები, სულ	19,817,214	1,152,886	363,158	21,333,258
არაფინანსური აქტივები	1,060,212	433	5,059	1,065,704
სულ აქტივები	20,877,426	1,153,319	368,217	22,398,962
ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	2,362,648	2,110,307	12,918	4,485,873
მომხმარებელთა ანგარიშები	10,709,378	911,146	1,013,771	12,634,295
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	1,419,513	-	-	1,419,513
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	210,887	340	15	211,242
საიჯარო ვალდებულებები	52,923	-	1,665	54,588
სუბორდინირებული ვალი	115,394	390,941	166,405	672,740
სულ ფინანსური ვალდებულებები	14,870,743	3,412,734	1,194,774	19,478,251
არაფინანსური ვალდებულებები	86,100	59	4,372	90,531
სულ ვალდებულებები	14,956,843	3,412,793	1,199,146	19,568,782
წმინდა საბალანსო პოზიცია	5,920,583	(2,259,474)	(830,929)	2,830,180
ვალდებულების შესრულების გარანტია	745,511	746,871	258,659	1,751,041
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	1,868,011	4,678	8,627	1,881,316

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გავრცელება

ჯგუფის აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოცემულია ქვემოთ დაფუძნების ქვეყნების მიხედვით:

ათას ლარში	საქართველო	ევრო	არა-ევრო	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	692,905	287,063	14,511	994,479
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	3,530	12,067	-	15,597
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	1,591,829	-	-	1,591,829
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	11,775,027	166,155	408,217	12,349,399
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	985,293	-	-	985,293
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	1,021,568	-	-	1,021,568
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	255,596	-	1,064	256,660
სხვა ფინანსური აქტივები	113,535	1,431	245	115,211
ფინანსური აქტივები, სულ	16,439,283	466,716	424,037	17,330,036
არაფინანსური აქტივები	921,821	27	3,726	925,574
სულ აქტივები	17,361,104	466,743	427,763	18,255,610
ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	1,813,684	1,744,130	36,087	3,593,901
მომხმარებელთა ანგარიშები	8,469,206	733,778	909,018	10,112,002
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	1,213,598	-	-	1,213,598
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	96,081	316	9	96,406
საიჯარო ვალდებულებები	59,316	-	-	59,316
სუბორდინირებული ვალი	100,993	343,861	146,181	591,035
სულ ფინანსური ვალდებულებები	11,752,878	2,822,085	1,091,295	15,666,258
არაფინანსური ვალდებულებები	100,081	829	5,296	106,206
სულ ვალდებულებები	11,852,959	2,822,914	1,096,591	15,772,464
წმინდა საბალანსო პოზიცია	5,508,145	(2,356,171)	(668,828)	2,483,146
ვალდებულების შესრულების გარანტია	603,910	232,328	622,646	1,458,884
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	1,485,032	4,476	11,459	1,500,967

საბაზრო რისკი. ჯგუფი ეთანხმება ბაზელის კომიტეტს, რომელიც საბაზრო რისკს განმარტავს, როგორც ბალანსურ და გარე ბალანსურ პოზიციებზე ზარალის რისკს, რომელსაც განაპირობებს საბაზრო ფასების მერყეობა. რისკი ძირითადად შედგება (ა) სავაჭრო პორტფელში საპროცენტო განაკვეთის ინსტრუმენტებისა და აქციებისთვის დამახასიათებელი რისკებისგან და (ბ) სავალუტო რისკისგან და სასაქონლო რისკისგან მთელი ბანკის მასშტაბით. ბანკის სტრატეგია გულისხმობს სავაჭრო პორტფელის საქმიანობაში ან სასაქონლო ინვესტიციებში მონაწილეობის მიღებას. შესაბამისად, ბანკის საბაზრო რისკის შემოქმედება შემოსაზღვრულია სავალუტო რისკით რომელიც წარმოიქმნება სტრუქტურული, არა-სავაჭრო (არასაპეკულაციური) მიზნით წარმოებული ოპერაციებით.

სავალუტო რისკი. სავალუტო რისკს იწვევს პოტენციური ცვლილება უცხოური ვალუტების გაცვლით კურსებში, რასაც შეუძლია გავლენა მოახდინოს ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულებაზე. რისკის მიზეზია ღია სავალუტო პოზიციები, რომლებიც წარმოიქმნება უცხოურ ვალუტაში გამოხატულ აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის შეუსაბამობების გამო. სებ-ის მოთხოვნით, ბანკს ევალება ბალანსური და მთლიანი აგრეგირებული (გარე ბალანსურის ჩათვლით) ღია სავალუტო პოზიციების მონიტორინგი და ამ უკანასკნელის შენარჩუნება ბანკის საზედამხებდებლო კაპიტალის 20%-ის ოდენობით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა შეინარჩუნა აგრეგირებული ღია სავალუტო პოზიცია საზედამხებდებლო კაპიტალის 0.5%-ის ოდენობით (2020 წ. 3.4%; 2019 წ.: 0.5%). აქტივ-პასივების მართვის

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გარემოებებზე

კომიტეტს დაწესებული აქვს რისკის დონის ლიმიტები ვალუტების მიხედვით და ასევე აგრეგირებული რისკის პოზიციების ლიმიტები, რომლებიც უფრო კონსერვატიულია, ვიდრე სებ-ის მიერ დაწესებული ლიმიტები. ბანკის მხრიდან ამ ლიმიტების დაცვა ყოველდღე კონტროლდება ხაზინისა და ფინანსური რისკის მართვის დეპარტამენტების უფროსების მიერ.

2018 წლის 13 აგვისტოს სებ-მა შემოიღო ახალი რეგულაცია ღია სავალუტო პოზიციის გაანგარიშების წესში შესული ცვლილებების თაობაზე. ამ რეგულაციის მიხედვით, 2019 წლის მარტიდან უცხოური ვალუტის საბალანსო აქტივებისთვის განკუთვნილი რეზერვები ეტაპობრივად გამოიქვითებოდა ღია სავალუტო პოზიციის გაანგარიშების მიზნებისთვის. კოვიდ-19-ის პანდემიის შედეგად სებ-მა შემოიღო კონტრაციკლური ზომა ღია სავალუტო პოზიციის მოთხოვნებთან დაკავშირებით: შეაჩერა სპეციალური რეზერვების ეტაპობრივი დანერგვა, რის სრულად დანერგვაც 2022 წლის ივლისისთვის არის დაგეგმილი.

სავალუტო რისკის მართვა ხდება საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკის შესაბამისად. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ჯგუფის სავალუტო კურსის რისკის მოცულობა საბალანსო ანგარიშის შედგენის თარიღისთვის. ღია სავალუტო პოზიციის მართვისას ჯგუფი მხედველობაში იღებს ანარიცხების იმ ნაწილს, რომლებიც გამოსახულია აშშ დოლარში, ევროში და სხვა ვალუტებში. სავალუტო სვოპის დეპოზიტების საერთო თანხა შესულია წარმომებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებში. აქედან გამომდინარე, ქვემოთ მოყვანილი მთლიანი ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ამოცნობა საბალანსო უწყისზე ან ლიკვიდურობის რისკის მართვის ცხრილებში შეუძლებელია, რადგან იქ წარმოდგენილია საერთო სავალუტო სვოპების წმინდა ოდენობა.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით <i>ათას ლარში</i>	ფულადი ფინანსური აქტივები	ფულადი ფინანსური ვალდებულებები	წარმომებული ინსტრუმენტები	ნეტო პოზიცია
ქართული ლარი	10,245,525	7,430,412	(339)	2,814,774
აშშ დოლარი	8,088,897	10,991,513	2,914,442	11,826
ევრო	4,420,441	1,686,875	(2,725,047)	8,519
სხვა	148,875	143,908	(39)	4,928
სულ	22,903,738	20,252,708	189,017	2,840,047

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით <i>ათას ლარში</i>	ფულადი ფინანსური აქტივები	ფულადი ფინანსური ვალდებულებები	წარმომებული ინსტრუმენტები	ნეტო პოზიცია
ქართული ლარი	8,730,317	7,166,701	224,700	1,788,316
აშშ დოლარი	7,990,323	10,872,233	2,861,675	(20,235)
ევრო	4,555,906	1,316,382	(3,237,938)	1,586
სხვა	56,712	122,935	61,163	(5,060)
სულ	21,333,258	19,478,251	(90,400)	1,764,607

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით <i>ათას ლარში</i>	ფულადი ფინანსური აქტივები	ფულადი ფინანსური ვალდებულებები	წარმომებული ინსტრუმენტები	ნეტო პოზიცია
ქართული ლარი	7,479,851	5,760,987	(96,378)	1,622,486
აშშ დოლარი	6,827,012	8,765,374	1,950,510	12,148
ევრო	2,968,554	1,036,267	(1,924,856)	7,431
სხვა	54,619	103,630	56,133	7,122
სულ	17,330,036	15,666,258	(14,591)	1,649,187

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გაგრძელება

აშშ დოლარის 20%-ით გამყარება (20%-ით გაუფასურება) ჭგუფის მოგებას ან ზარალს და საკუთარ კაპიტალს გაზრდიდა 2021 წელს 2,365 ათასი ლარით (შემცირებდა 2,365 ათასი ლარით). ევროს 20%-ით გამყარება (20%-ით გაუფასურება) ჭგუფის მოგებას ან ზარალს და საკუთარ კაპიტალს გაზრდიდა 2021 წელს 1,704 ათასი ლარით (შემცირებდა 1,704 ათასი ლარით).

აშშ დოლარის 20%-ით გამყარება (20%-ით გაუფასურება) ჭგუფის მოგებას ან ზარალს და საკუთარ კაპიტალს შემცირებდა 2020 წელს 4,047 ათასი ლარით (გაზრდიდა 4,047 ათასი ლარით). ევროს 20%-ით გამყარება (20%-ით გაუფასურება) ჭგუფის მოგებას ან ზარალს და საკუთარ კაპიტალს გაზრდიდა 2020 წელს 317 ათასი ლარით (შემცირებდა 317 ათასი ლარით).

აშშ დოლარის 20%-ით გამყარება (20%-ით გაუფასურება) ჭგუფის მოგებას ან ზარალს და საკუთარ კაპიტალს გაზრდიდა 2019 წელს 2,430 ათასი ლარით (შემცირებდა 2,430 ათასი ლარით). ევროს 20%-ით გამყარება (20%-ით გაუფასურება) ჭგუფის მოგებას ან ზარალს და საკუთარ კაპიტალს გაზრდიდა 2019 წელს 1,486 ათასი ლარით (შემცირებდა 1,486 ათასი ლარით).

საპროცენტო განაკვეთის რისკი. საპროცენტო განაკვეთის რისკს წარმოქმნის საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების შესაძლო ცვლილებები, რომლებსაც შეუძლია უარყოფითად იმოქმედოს ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიან ღირებულებაზე ან სამომავლო ფულად ნაკადებზე. ეს რისკი შეიძლება წარმოშვეს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის შეუსაბამობების, ასევე ამ აქტივებისა და ვალდებულებების გადაფასების მახასიათებლების გამო.

ბანკის ანაბრების უმეტესობა და სესხების ნაწილი ფიქსირებულ საპროცენტო განაკვეთშია, ხოლო ბანკის ნასესხები სახსრების ნაწილს ცვალებადი საპროცენტო განაკვეთი აქვს. საჭიროების შემთხვევაში ბანკი ასევე იყენებს საპროცენტო განაკვეთის რისკის ჰეჯირების ინსტრუმენტებს საპროცენტო განაკვეთის რისკის შესამცირებლად. გარდა ამისა, ბანკის მსესხებლებზე გაცემული სესხები შეიცავს პირობას, რომელიც მას საშუალებას აძლევს, დააკორექტიროს სესხის საპროცენტო განაკვეთი საპროცენტო განაკვეთის არასახარბიელო მერყეობის შემთხვევაში, რითაც მცირდება საპროცენტო განაკვეთის რისკი. ხელმძღვანელობას ასევე მიაჩნია, რომ ბანკის საპროცენტო განაკვეთის მარჯები გონივრულ ბუფერს ქმნის საპროცენტო განაკვეთის არასახარბიელო შესაძლო მერყეობის ეფექტის შესასუსტებლად.

ჭგუფი საპროცენტო განაკვეთის რისკის სამართავად მიმართავს დახვეწილ სისტემას, რისთვისაც განსაზღვრავს რისკის სათანადო დასაშვებ დონეებს, ახდენს მათთან შესაბამისობის მონიტორინგს და ამზადებს პროგნოზებს. 2020 წლის სექტემბრიდან სებ-მა დანერგა რეგულაცია საპროცენტო განაკვეთის რისკის შესახებ და დააწესა კაპიტალის ეკონომიკური ღირებულების მგრძობელობის ზღვარი სებ-ის პირველადი კაპიტალის 15%-ის ოდენობით. სებ-ის საპროცენტო განაკვეთის რისკის მეთოდოლოგიის მთავარი პრინციპები და დაშვებები შესაბამეა ბაზელის სტანდარტებს და ევროპის საბანკო უწყების სახელმძღვანელო მითითებებს, რომლებიც შემუშავდა საპროცენტო განაკვეთის რისკი მართვის მიზნით. 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის ბანკი შესაბამისობაში იყო კაპიტალის ეკონომიკური ღირებულება = 2.9% მარეგულირებლის მოთხოვნასთან. სებ-ის სახელმძღვანელო მითითებების მიხედვით, წმინდა საპროცენტო შემოსავლის მგრძობელობა საპროცენტო განაკვეთის პარალელური ცვლილების სცენარების მიხედვით ნარჩუნდება მონიტორინგის მიზნით, ხოლო კაპიტალის ეკონომიკური ღირებულების მგრძობელობა გამოითვლება საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების 6 წინასწარ განსაზღვრული სტრესული სცენარის მიხედვით და ყველაზე უარესი სცენარის შედეგებისთვის გამოიყენება ლიმიტი.

საპროცენტო განაკვეთის რისკს მართავს ფინანსური რისკის მართვის დეპარტამენტი და მონიტორინგს ახდენს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი, რომელიც განსაზღვრავს საპროცენტო განაკვეთის რისკის ეფექტურად მართვისთვის საჭირო ნაბიჯებს და აკონტროლებს მათ განხორციელებას. საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვის და შესაბამისი ანგარიშგების მთავარი ასპექტები პერიოდულად წარედგინება ღირებულოთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოსა და რისკის კომიტეტს.

სებ-ის საპროცენტო განაკვეთის რისკის რეგულაციის და ევროპის საბანკო უწყების 2018 წლის სახელმძღვანელო მითითებების მთავარი დაშვებების თანახმად, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საპროცენტო განაკვეთები 200 საბაზისო პუნქტით მაღალი რომ ყოფილიყო, ყველა დანარჩენი ცვლადის მუდმივობის პირობით, მოგება იქნებოდა 129 მილიონი ლარით მეტი, ძირითადად, ცვალებადი პროცენტის მქონე აქტივებზე უფრო მაღალი საპროცენტო შემოსავლის შედეგად. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საპროცენტო განაკვეთები 200 საბაზისო პუნქტით დაბალი რომ

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გარემოებებში

ყოფილიყო, ყველა დანარჩენი ცვლადის მუდმივობის პირობით, წლის მოგება 40 მილიონი ლარით ნაკლები იქნებოდა, ძირითადად ცვალებადი პროცენტის მქონე აქტივებზე უფრო დაბალი საპროცენტო შემოსავლის შედეგად (2020 წ.: 31 მილიონი ლარი).

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საპროცენტო განაკვეთები 200 საბაზისო პუნქტით დაბალი რომ ყოფილიყო, ყველა დანარჩენი ცვლადის მუდმივობის პირობით, სხვა სრული შემოსავალი იქნებოდა 57.0 მილიონი ლარით მეტი (2020 წ.: 24.0 მილიონი ლარი; 2019 წ.: 9.4 მილიონი ლარი), რისი მიზეზიც იქნებოდა ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ფინანსური აქტივების, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, და გამოსყიდული მოთხოვნების სამართლიანი ღირებულების ზრდა. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საპროცენტო განაკვეთები 200 საბაზისო პუნქტით მაღალი რომ ყოფილიყო, ყველა დანარჩენი ცვლადის მუდმივობის პირობით, სხვა სრული შემოსავალი იქნებოდა 60.8 მილიონი ლარით ნაკლები (2020 წ.: 35 მილიონი ლარი; 2019 წ.: 9.1 მილიონი ლარი), რისი მიზეზიც იქნებოდა ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ფინანსური აქტივების, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, სამართლიანი ღირებულების შემცირება.

ბანკი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებების გავლენას ანგარიშობს როგორც წმინდა საპროცენტო შემოსავლის, ისე ეკონომიკური ღირებულების მგრძობელობის გამოყენებით. წმინდა საპროცენტო შემოსავლის მგრძობელობა აფასებს საპროცენტო განაკვეთების ცვლილების გავლენას, შემოსავლიანობის მრუდის სხვადასხვა ვადიანობასთან ერთად, უახლოესი წლის წმინდა საპროცენტო შემოსავალზე. ეკონომიკური ღირებულება აფასებს საპროცენტო განაკვეთების ცვლილების გავლენას, შემოსავლიანობის მრუდის სხვადასხვა ვადიანობასთან ერთად, ჯგუფის აქტივების, ვალდებულებების და გარებალანსური ინსტრუმენტების დღევანდელ ღირებულებაზე. წმინდა საპროცენტო შემოსავლის და ეკონომიკური ღირებულების მგრძობელობის ანალიზის ჩატარებისას ბანკი იყენებს საპროცენტო განაკვეთების პარალელურ ცვლილებას, ასევე მთელ რიგ სხვადასხვა სცენარს. თიბისი ბანკი ყურადღებით აკონტროლებს შემოსავლიანობის მრუდის შესაძლო პარალელური ცვლილების სცენარების უარყოფით ეფექტს წმინდა საპროცენტო შემოსავალზე ერთწლიანი პერიოდის განმავლობაში, რათა უზრუნველყოს შესაბამისობა ბანკის მიერ წინასწარ განსაზღვრულ რისკის დასაშვებ დონესთან.

საპროცენტო განაკვეთის რისკის სამართავად ბანკი აწესებს სათანადო ლიმიტებს. ბანკი აკონტროლებს ამ ლიმიტებთან შესაბამისობას და ამზადებს პროგნოზებს. აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი განსაზღვრავს საჭირო ნაბიჯებს საპროცენტო განაკვეთის რისკის ეფექტური მართვისთვის და აკონტროლებს მის განხორციელებას. პერიოდული ანგარიშგება ხდება დირექტორთა საბჭოს და რისკის კომიტეტის საბჭოს წინაშე.

ლიკვიდურობის რისკი. ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ თიბისი ბანკს ან არ აქვს საკმარისი ფინანსური რესურსები ხელმისაწვდომში, რომ დაფაროს ყველა თავისი ვალდებულება ვადის დადგომისას, ან შეუძლია ამ რესურსებზე წვდომა მხოლოდ მაღალი ხარჯით. რისკს მართავენ ფინანსური რისკის მართვისა და ხაზინის დეპარტამენტები და მონიტორინგს უწევს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი.

თიბისი ბანკის ლიკვიდურობის რისკის მართვის პოლიტიკის მთავარი ამოცანებია: (i) უზრუნველყოს ფულადი სახსრების ხელმისაწვდომობა, რათა დააკმაყოფილოს მთლიანი ვალდებულებების ან გარებალანსური ვალდებულებებისგან წარმომდგარი მოთხოვნები, როგორც ფაქტობრივი, ისე პირობითი, ეკონომიკურ ფასად; (ii) აღიაროს ნებისმიერი სტრუქტურული შეუსაბამობა, რომელიც არსებობს თიბისი ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში და დააწესოს მონიტორინგის კოეფიციენტები, რათა მართოს დაფინანსება კარგად დაბალანსებული ზრდის შესაბამისად; და (iii) მოახდინოს ლიკვიდურობის და დაფინანსების მუდმივი მონიტორინგი, რათა უზრუნველყოს, რომ ბიზნესის დამტკიცებული მიზნები სრულდება ბანკის რისკის პროფილისთვის საფრთხის შექმნის გარეშე.

ლიკვიდურობის რისკი იყოფა რისკის ორ ტიპად: დაფინანსების ლიკვიდურობის რისკი და საბაზრო ლიკვიდურობის რისკი.

დაფინანსების ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ თიბისი ვერ შეძლებს ეფექტურად დააკმაყოფილოს როგორც მოსალოდნელი, ისე მოულოდნელი მიმდინარე და სამომავლო ფულადი ნაკადების და უზრუნველყოფის საგნის საჭიროება ისე, რომ ამან უარყოფითად არ იმოქმედოს მის

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გაგრძელება

ყოველდღიურ ოპერაციებზე ან მის ფინანსურ მდგომარეობაზე. დაფინანსების ლიკვიდურობის რისკის სამართავად ბანკი იყენებს ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტს და წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტს, რომლებიც განისაზღვრება ბაზელ III-ის შესაბამისად და ზუსტდება სებ-ის მიერ. გარდა ამისა, ბანკი ატარებს სტრეს-ტესტებს და „რა მოხდება, თუ“ სცენარულ ანალიზს. 2017 წელს ლიკვიდურობის რისკის მართვის მიზნით საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა შემოიღო ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი (სებ-ის ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი), სადაც, ბაზელ III-ის სახელმძღვანელო მითითებების გარდა, კონსერვატიული მიდგომებიც გამოიყენება დეპოზიტების გამოტანის განაკვეთებთან მიმართებით, იმისდა მიხედვით, თუ როგორია კლიენტების ჯგუფის კონცენტრაცია. 2017 წლის სექტემბრიდან ბანკი ასევე ახდენს სებ-ის ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის ლიმიტებთან შესაბამისობის მონიტორინგს. 2019 წელს გრძელვადიანი ლიკვიდურობის რისკის მართვის მიზნით, სებ-მა შემოიღო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი („სებ-ის წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი“). 2019 წლის სექტემბრიდან ბანკი ყოველთვიურად ამოწმებს შესაბამისობას სებ-ის წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტის დაწესებულ ლიმიტთან.

ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის დახმარებით ხდება მოკლევადიანი ლიკვიდურობის რისკების მართვა. ბანკის ლიკვიდურობის რისკის მართვის სისტემა მოწყობილია ისე, რომ საფუძვლიანად მოახდინოს აქტივებიდან, ვალდებულებებიდან და გარესაბალანსო მუხლებიდან წარმომდგარი ფულადი ნაკადების საფუძვლიანი პროგნოზირებისთვის დროის გარკვეული მონაკვეთისთვის და უზრუნველყოს, რომ სებ-ის ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის ლიმიტები ყოველდღიურად კმაყოფილდებოდეს.

წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი გამოიყენება გრძელვადიანი ლიკვიდურობის რისკის სამართავად, რათა ხელი შეუწყოს მდგრადობას დროის უფრო ხანგრძლივი მონაკვეთის განმავლობაში, რისთვისაც თიბისი ბანკისთვის ქმნის დამატებით სტიმულებს, რომ ეს უკანასკნელი უწყვეტად დაეყრდნოს დაფინანსების უფრო სტაბილურ წყაროებს. ბანკი ასევე ახდენს დეპოზიტების კონცენტრაციის მონიტორინგს მსხვილი დეპოზიტებისთვის და აწესებს ლიმიტებს არაქართველი რეზიდენტების დეპოზიტების წილისთვის დეპოზიტების მთლიან პორტფელში.

ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ მძლავრი და დივერსიფიცირებული დაფინანსების სტრუქტურა არის ერთ-ერთი ფაქტორი, რაც განასხვავებს თიბისი ბანკს. ბანკი ეყრდნობა შედარებით სტაბილურ დეპოზიტებს საქართველოდან, როგორც დაფინანსების მთავარ წყაროს. იმისათვის, რომ შეინარჩუნოს და კიდევ უფრო გაამყაროს ვალდებულებების სტრუქტურა, თიბისი ბანკი აწესებს მიზნობრივ მაჩვენებლებს დეპოზიტებისთვის და საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების დაფინანსებისთვის ბანკის რისკის დასაშვები დონის ფარგლებში.

ვადიანობის ანალიზი. ქვემოთ, ცხრილში, შეჯამებულია ჯგუფის ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი დარჩენილი არადისკონტირებული სახელშეკრულებო ვალდებულებების საფუძველზე 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. გადახდები შეტყობინებისთანავე აღირიცხება ისე, თითქოს შეტყობინება დაუყოვნებლივ უნდა მოხდეს. თუმცა, ჯგუფი მოელოდა, რომ მეანაბრეთა უმრავლესობა დაფარვას იმაზე ადრე არ მოითხოვს, ვიდრე ეს ჯგუფს მოეთხოვება. ცხრილი არ ასახავს მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს, რომლებიც განერილია ჯგუფის დეპოზიტების ფლობის ისტორიაში.

არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გზამკვლევა

ათას ლარში	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	სულ
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	1,439,008	569,512	1,162,095	7,407	3,178,022
მომხმარებელთა ანგარიშები – ფიზიკური პირები	5,307,483	1,714,014	1,184,616	85,094	8,291,207
მომხმარებელთა ანგარიშები – სხვა	5,467,638	330,231	850,626	439,336	7,087,831
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	118,915	1,658	47	-	120,620
საიჯარო ვალდებულებები	3,445	10,329	42,201	5,705	61,680
სუბორდინირებული ვალი	5,331	60,491	338,052	478,851	882,725
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	6,736	109,343	1,608,370	242,651	1,967,100
მთლიანი დაფარული სვოპები და ფორვარდები:					
- შემოდინება	603,531	27,350	402,077	-	1,032,958
- გადინება	606,431	28,069	408,674	-	1,043,174
ვალდებულების შესრულების გარანტია	1,596,458	-	-	-	1,596,458
ფინანსური გარანტიები	357,896	-	-	-	357,896
აკრედიტივები	20,619	96,112	64,687	-	181,418
სხვა საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	1,672,865	-	-	-	1,672,865
სულ პოტენციური სამომავლო გადახდები ფინანსური ვალდებულებებისთვის	15,999,294	2,892,409	5,257,291	1,259,044	25,408,038

არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	სულ
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	2,138,399	1,156,117	2,678,130	146,206	6,118,852
მომხმარებელთა ანგარიშები – ფიზიკური პირები	4,275,412	1,828,748	1,282,427	53,444	7,440,031
მომხმარებელთა ანგარიშები – სხვა	4,077,900	502,224	619,298	492,887	5,692,309
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	204,218	6,486	537	-	211,241
საიჯარო ვალდებულებები	3,098	9,029	35,298	5,849	53,274
სუბორდინირებული ვალი	14,388	75,845	1,474,185	1,635,830	3,200,248
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	1,351	59,356	1,407,320	-	1,468,027
მთლიანი დაფარული სვოპები და ფორვარდები:					
- შემოდინება	2,937,065	260,379	103,181	-	3,300,625
- გადინება	3,045,427	263,330	113,820	-	3,422,577
ვალდებულების შესრულების გარანტია*	1,751,076	-	-	-	1,751,076
ფინანსური გარანტიები	318,935	-	-	-	318,935
აკრედიტივები	10,820	90,559	59,463	-	160,842
სხვა საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	1,401,539	-	-	-	1,401,539
სულ პოტენციური სამომავლო გადახდები ფინანსური ვალდებულებებისთვის	14,305,498	3,731,315	7,567,297	2,334,216	27,938,326

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გაგრძელება

არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	სულ
ვალდებულებები დაწესებულებების მიმართ	1,590,089	616,417	3,724,084	435,233	6,365,823
მომხმარებელთა ანგარიშები – ფიზიკური პირები	3,407,952	1,658,316	699,554	27,344	5,793,166
მომხმარებელთა ანგარიშები – სხვა	3,722,452	339,114	250,328	142,043	4,453,937
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	85,338	6,151	4,917	–	96,406
საიჯარო ვალდებულებები	4,367	12,508	57,058	11,988	85,921
სუბორდინირებული ვალი	2,351	55,182	1,283,737	2,330,270	3,671,540
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები მთლიანი დაფარული სვოპები და ფორვარდები:	–	56,797	1,156,801	–	1,213,598
– შემოდინება	1,241,090	415,656	160,951	–	1,817,697
– გადინება	1,249,533	421,347	164,099	–	1,834,979
ვალდებულების შესრულების გარანტია*	1,458,884	–	–	–	1,458,884
ფინანსური გარანტიები	241,124	–	–	–	241,124
აკრედიტივები	41,132	19,687	48,914	–	109,733
სხვა საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	1,150,110	–	–	–	1,150,110
სულ პოტენციური სამომავლო გადახდები ფინანსური ვალდებულებებისთვის	11,712,242	2,769,863	7,228,541	2,946,878	24,657,524

*2021 წელს მენეჯმენტმა გამოიყენა უფრო კონსერვატიული მიდგომა ვალდებულების შესრულების გარანტიების კლასიფიკაციისთვის, შედეგად მთელი საკონტრაქტო თანხა შეტანილია სამ თვეზე ნაკლებ ვადაში. რამდენადაც, ხელშეკრულებით (რომელიც შესაძლოა განსხვავდებოდეს ქვევითი ვადიანობისგან) ვალდებულების შესრულების გარანტიის კონტრაქტი შეიძლება ანაბლაურდეს დროის ნებისმიერ მომენტში, როცა მენეჯმენტი მიიჩნევს, რომ შეცვლილი მიდგომა იქნება უფრო გონივრული სახელშეკრულებო ანალიზისთვის. შესაძარისი პერიოდებიც შეიცვალა შესაბამისად. (2020: 3 თვეზე ნაკლები 211,607 ათასი ლარი, 3-დან 12 თვემდე 588,883 ათასი ლარი, 1-დან 5 წლამდე 937,975 ათასი ლარი და 5 წელზე მეტი 12,610 ათასი ლარი; 2019: 3 თვეზე ნაკლები 115,997 ათასი ლარი, 3-დან 12 თვემდე 332,833 ათასი ლარი, 1-დან 5 წლამდე 909,502 ათასი ლარი და 5 წელზე მეტი 100,551 ათასი ლარი).

არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულების ანალიზის გეპი არ ასახავს მიმდინარე ანგარიშების ისტორიულ სტაბილურობას. მათ ლიკვიდაციას წარსულში უფრო მეტი დრო სჭირდებოდა, ვიდრე ეს ცხრილებშია ნაჩვენები. ეს ნაშთები ზედა ცხრილებში გათვალისწინებულია სამ თვეზე ნაკლებ პერიოდში გადასახდელ თანხებში.

მომხმარებელთა ანგარიშებში შესული ვადიანი ანაბრები კლასიფიცირებულია დარჩენილი სახელშეკრულებო ვადების მიხედვით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისად, თუმცა ფიზიკურ პირებს უფლება აქვთ ანაბრები გაიტანონ ვადაზე ადრე, თუ ისინი ნაწილობრივ ან მთლიანად დათმობენ თავიანთ უფლებას დარიცხულ პროცენტზე, ხოლო ჯგუფი ვალდებულია გადაიხადოს ასეთი ანაბრები მუანაბრის მოთხოვნისთანავე. ბანკის ანაბრების შენარჩუნების ისტორიიდან გამომდინარე, ხელმძღვანელობა არ მოელოდა, რომ ბევრი მომხმარებელი მოითხოვს ანაბრის გადახდას უადრესი თარიღით, შესაბამისად, ცხრილში არ არის ასახული ხელმძღვანელობის მოლოდინები ფულის ფაქტობრივ გადინებებთან დაკავშირებით.

ჯგუფი არ იყენებს ზემოაღნიშნულ არადისკონტირებულ ვადიანობის ანალიზს, რომ მართოს ლიკვიდურობა, ვინაიდან იგი ასახავს მხოლოდ სახელშეკრულებო ვადებს და უგულებელყოფს ინსტრუმენტების მოსალოდნელ ფაქტობრივ ქცევას. ამის ნაცვლად ჯგუფი ახდენს ლიკვიდურობის გეპის ანალიზის მონიტორინგს მოსალოდნელი ვადების მიხედვით. კერძოდ, მოსალოდნელი ვადების შესახებ გამჟღავნებული ინფორმაცია მოიცავს მომხმარებელთა ანაბრებს და პირობით ვალდებულებებს მათი ქცევის ანალიზის მიხედვით, ხოლო არადისკონტირებული ფულადი ნაკადების გაცხადების მიზნით, მოთხოვნამდე ანაბრები და გაცემული გარანტიები მიკუთვნებულია „მოთხოვნამდე“ დროის მონაკვეთისთვის.

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გზის მართვა

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი ვადების მიხედვით ანალიზი ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,595,460	-	-	-	1,595,460
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	24,791	723	2,943	13,780	42,237
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	2,085,709	-	-	404	2,086,113
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	1,400,962	3,317,830	6,660,667	5,167,726	16,547,185
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,938,196	-	-	-	1,938,196
ფინანსურ იჭარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	28,961	62,684	155,074	5,621	252,340
სხვა ფინანსური აქტივები	435,807	3,021	3,379	-	442,207
ფინანსური აქტივები, სულ	7,509,886	3,384,258	6,822,063	5,187,531	22,903,738
ვალდებულებები საკრედიტო დანესებულებების მიმართ	1,419,171	500,592	1,057,079	7,233	2,984,075
მომხმარებელთა ანგარიშები	1,166,917	104,189	-	13,613,039	14,884,145
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	5,261	100,349	1,328,307	149,782	1,583,699
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	118,915	1,658	47	-	120,620
საიჯარო ვალდებულებები	3,611	9,637	38,130	5,144	56,522
სუბორდინირებული ვალი	2,337	19,042	179,963	422,305	623,647
სულ ფინანსური ვალდებულებები	2,716,212	735,467	2,603,526	14,197,503	20,252,708
ვალდებულების შესრულების გარანტია	4,620	-	-	-	4,620
ფინანსური გარანტიები	3,624	-	-	-	3,624
სხვა საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	64,196	-	-	-	64,196
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები	72,440	-	-	-	72,440
წმინდა ლიკვიდურობის გეპი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	4,721,234	2,648,791	4,218,537	(9,009,972)	2,578,590
კუმულაციური გეპი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	4,721,234	7,370,025	11,588,562	2,578,590	

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები *გაგრძელება*

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა *გაგრძელება*

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი ვადების მიხედვით ანალიზი ასე გამოიყურება*:

<i>ათას ლარში</i>	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,601,599	-	-	-	1,601,599
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	11,736	7,954	-	-	19,690
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	2,098,506	-	-	-	2,098,506
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	1,555,791	2,512,138	6,117,467	4,408,873	14,594,269
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	1,527,268	-	-	-	1,527,268
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	27,026	149,132	559,823	323,965	1,059,946
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	23,064	73,213	168,447	6,254	270,978
სხვა ფინანსური აქტივები	147,348	1,993	11,652	9	161,002
ფინანსური აქტივები, სულ	6,992,338	2,744,430	6,857,389	4,739,101	21,333,258
ვალდებულებები საკრედიტო დანესებულებების მიმართ	2,116,091	1,007,035	1,322,468	40,279	4,485,873
მომხმარებელთა ანგარიშები	1,273,664	382,857	-	10,977,774	12,634,295
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	121	56,031	1,363,361	-	1,419,513
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	204,218	6,486	538	-	211,242
საიჯარო ვალდებულებები	2,978	8,680	33,933	8,997	54,588
სუბორდინირებული ვალი	11,747	16,369	258,110	386,514	672,740
სულ ფინანსური ვალდებულებები	3,608,819	1,477,458	2,978,410	11,413,564	19,478,251
ვალდებულების შესრულების გარანტია	4,427	-	-	-	4,427
ფინანსური გარანტიები	5,424	-	-	-	5,424
სხვა საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	100,214	-	-	-	100,214
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები	110,065	-	-	-	110,065
წმინდა ლიკვიდურობის გეპი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3,273,454	1,266,972	3,878,979	(6,674,463)	1,744,942
კუმულაციური გეპი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3,273,454	4,540,426	8,419,405	1,744,942	

* მენეჯმენტმა გადახედა 2020 წლისთვის მოსალოდნელი ვადების მიხედვით ანალიზის წარდგენის ლოგიკას და იდენტიფიცირებული შეუსაბამოები დააკორექტირა. შედეგად, რიცხვები, რომლებიც წარდგენილია ცხრილში იქნა შესწორებული, რადგან ასახულიყო უფრო ზუსტი შედეგები.

37. ფინანსური და სხვა რისკის მართვა გზამკვლევა

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი ვადების მიხედვით ანალიზი ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	994,479	-	-	-	994,479
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	12,685	-	2,912	-	15,597
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	1,591,829	-	-	-	1,591,829
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	1,303,715	2,307,064	5,108,649	3,629,971	12,349,399
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	985,293	-	-	-	985,293
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	122,889	215,711	555,379	127,589	1,021,568
ფინანსურ იჭარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	34,448	70,398	148,542	3,272	256,660
სხვა ფინანსური აქტივები	112,263	2,946	2	-	115,211
ფინანსური აქტივები, სულ	5,157,601	2,596,119	5,815,484	3,760,832	17,330,036
ვალდებულებები საკრედიტო დანესებულებების მიმართ	1,573,720	427,794	1,496,459	95,928	3,593,901
მომხმარებელთა ანგარიშები	1,088,948	175,996	-	8,847,058	10,112,002
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	56,797	1,156,801	-	1,213,598
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	80,592	10,133	4,918	-	95,643
საიჭარო ვალდებულებები	-	4,530	46,625	8,161	59,316
სუბორდინირებული ვალი	530	-	113,278	477,227	591,035
სულ ფინანსური ვალდებულებები	2,743,790	675,250	2,818,081	9,428,374	15,665,495
ვალდებულების შესრულების გარანტია	7,466	-	-	-	7,466
ფინანსური გარანტიები	4,511	-	-	-	4,511
სხვა საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	100,212	-	-	-	100,212
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები	112,189	-	-	-	112,189
წმინდა ლიკვიდურობის გეპი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2,301,622	1,920,869	2,997,403	(5,667,542)	1,552,352
კუმულაციური გეპი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	2,301,622	4,222,491	7,219,894	1,552,352	

ხელმძღვანელობის აზრით, ჯგუფს საკმარისი ლიკვიდურობა აქვს, რომ დააკმაყოფილოს თავისი მიმდინარე და ბალანსური და გარე ბალანსური ვალდებულებები.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

38. პირობითი ვალდებულებები

სასამართლოში საქმის წარმოება. ასეთ მოთხოვნებთან დაკავშირებით რეზერვის დონის ან ფინანსურ ანგარიშგებაში გასაცხადებელი თანხის (რომელიც დარეზერვებას არ ექვემდებარება) განსაზღვრისას, ხელმძღვანელობა ითვალისწინებს, როგორც შიდა, ისე გარე პროფესიონალების აზრს. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ამ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული რეზერვი საკმარისია და თანხის (რომელიც არ ექვემდებარება დარეზერვებას) განცხადება საჭირო არ არის, ვინაიდან ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაზე და მომავალი ოპერაციების შედეგებზე არსებითი უარყოფითი გავლენის ალბათობა ძალიან დაბალია.

საგადასახადო კანონმდებლობა. საქართველოს და ამერბაიჯანის საგადასახადო და საბაჟო კანონმდებლობა ექვემდებარება სხვადასხვაგვარ ინტერპრეტაციას და ხშირ ცვლილებას. შესაბამის საგადასახადო ორგანოებს შეუძლიათ ეჭვქვეშ დააყენონ ხელმძღვანელობის მხრიდან კანონმდებლობის ინტერპრეტაცია ჯგუფის ოპერაციებთან და საქმიანობასთან მიმართებაში. საგადასახადო ორგანოები უფლებამოსილნი არიან შეამოწმონ შემოწმების პერიოდის წინა ხუთი კალენდარული წლის მომცველი პერიოდი. ამ რისკების სამართავად ჯგუფმა დაიქირავა გარე საგადასახადო სპეციალისტები, რომლებიც ახდენენ ჯგუფის საგადასახადო პოლიტიკისა და საგადასახადო დოკუმენტაციის წარდგენის პერიოდულ შემოწმებას. ჯგუფის ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ შესაბამისი კანონმდებლობის მისეული ინტერპრეტაცია მართებულია და რომ ჯგუფის საგადასახადო და საბაჟო სტატუსი უცვლელი დარჩება. შესაბამისად, 2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, არ აღრიცხულა არსებითი რეზერვი პოტენციური საგადასახადო ვალდებულებებისთვის.

ვალდებულებების შესრულება. ჯგუფს ევალება გარკვეული ფინანსური და არაფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რომლებიც ძირითადად მის ნასესხებ სახსრებს უკავშირდება. ამ ვალდებულებების შესრულებლობამ შეიძლება უარყოფითი შედეგები გამოიწვიოს ჯგუფისთვის, სავალდებულო წინასწარ გადახდის და დეფოლტის გამოცხადების ჩათვლით. 2021 წლის 31 დეკემბრის, 2020 წლის 31 დეკემბრისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფი ასრულებდა ყველა ვალდებულებას.

ჯგუფის ფინანსური ვალდებულებები ძირითადად სამ მთავარ ქვეკატეგორიად იყოფა: ქვემოთ მოყვანილია თითოეული კატეგორიის მთავარი პირობები და მათი შესრულების სტატუსი:

პირობის აღწერა	სტატუსი
ლიკვიდურობა	
წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი	შესრულებული
ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი	შესრულებული
წმინდა სესხის დეპოზიტთან თანაფარდობის და დაფინანსების კოეფიციენტი	შესრულებული
კაპიტალის ადეკვატურობა	
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	შესრულებული
მთლიანი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	შესრულებული
აქტივის ხარისხი	
წმინდა პრობლემური სესხების მთლიან კაპიტალთან თანაფარდობა	შესრულებული

კოვიდ-19-ის პანდემიას არ მოუხდენია დიდი უარყოფითი გავლენა ჯგუფის ფინანსური ვალდებულებების შესრულებაზე 2020 წელს, გარდა აქტივის ხარისხის კოეფიციენტებისა. 2020 წლის ბოლოსთვის ბანკმა დაუყოვნებლივ მოითხოვა კრედიტორებისგან წერილობით ნებართვა მოთხოვნის უფლების დათმობაზე, რის შედეგადაც ყველა ნებართვა გაიცა წინასწარ განსაზღვრული ვადით. 2021 წელს, ვინაიდან შეუსრულებლობის ალბათობა შედარებით მაღალი იყო ჯგუფის ოპერაციებზე კოვიდ-19-ის გაუთვალისწინებელი უარყოფითი გავლენების გამო, ბანკმა გააგრძელა კრედიტორებთან მუშაობა ამ საკითხზე ნებართვების გახანგრძლივების ან აქტივის ხარისხი კოეფიციენტების შეცვლის მიზნით.

პანდემიამდე საერთაშორისო ფინანსურ დაწესებულებებთან გაფორმებული სასესხო ხელშეკრულებების პირობები შეიცავდა უმოქმედო სესხების მოცულობას, რომელიც შედგებოდა რესტრუქტურირებული სესხებისგან. პანდემიის მიმდინარეობასთან ერთად, რესტრუქტურირებული სესხების რაოდენობა მნიშვნელოვნად გაიზარდა, რადგან მსესხებლებს 2020 წელს მიენიჭათ

38. პირობითი ვალდებულებები გპრძელებს

სესხის დაფარვის საშეღავათო პერიოდები, ნაწილობრივ, მთავრობის მერ დაწერილი პროგრამების ფარგლებში. მიუხედავად იმისა, რომ მსესხებლების უდიდესი ნაწილი ჯანსაღი დარჩა, რესტრუქტურირებული სესხების რაოდენობა მაინც გაზრდილია. ამის შედეგად ჯგუფმა საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების უმრავლესობასთან მოლაპარაკება აწარმოვა უმოქმედო სესხების კოეფიციენტის თაობაზე და უმოქმედო სესხების მოცულობები, რომლებიც მოიცავდა რესტრუქტურირებულ სესხებს, ჩაანაცვლა მე-3 სტადიის სესხებით ფასს-ის განმარტების მიხედვით.

შესაბამისი ცვლილება წარმატებით შეეხო საერთაშორისო ფინანსურ დაწესებულებებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების პირობების აბსოლუტურ უმრავლესობას. სხვა შემთხვევაში, ორი კრედიტორისთვის ჯგუფმა გადაავადა აქტივის ხარისხის კოეფიციენტებთან მიმართებით გადახდის განხორციელების შეუქცევად რწმუნებას იმ შემთხვევაში, თუ კლიენტი ვერ მოახერხებს თავისი ვალდებულების შესრულებას მესამე პირებისადმი. ასეთი გარანტიები არის ისეთივე საკრედიტო რისკის მატარებელი, როგორც სესხები. დოკუმენტირებული და კომერციული აკრედიტივები, რომლებზეც გარანტიას ჯგუფი გასცემს მომხმარებლის სახელით, რაც მესამე მხარეს უფლებას აძლევს, მოთხოვნები წაუყენოს ჯგუფს გარკვეულ თანხამდე გარკვეული პირობებით, უზრუნველყოფილია შესაბამისი საქონლის მიწოდებით, რომლებსაც ისინი უკავშირდება, ან ფულადი დეპოზიტებით და ამიტომ ახასიათებთ უფრო დაბალი რისკი, ვიდრე პირდაპირ ნასესხებ სახსრებს.

კაპიტალის მართვა. ბანკი კაპიტალის მოთხოვნებს მართას მარეგულირებლის წესების შესაბამისად. საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში ბანკმა ყველა სავალდებულო კაპიტალის მოთხოვნა დააკმაყოფილა.

საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ფინანსური გარანტიები. ამ ინსტრუმენტების მთავარი მიზანი არის იმის უზრუნველყოფა, რომ ფულადი სახსრები მოთხოვნისთანავე ხელმისაწვდომი იყოს მომხმარებლისთვის. ფინანსური გარანტიები და სარეზერვო აკრედიტივები წარმოადგენს ჯგუფის მიერ გადახდის განხორციელების შეუქცევად რწმუნებას იმ შემთხვევაში, თუ კლიენტი ვერ მოახერხებს თავისი ვალდებულების შესრულებას მესამე პირებისადმი. ასეთი გარანტიები არის ისეთივე საკრედიტო რისკის მატარებელი, როგორც სესხები. დოკუმენტირებული და კომერციული აკრედიტივები, რომლებზეც გარანტიას ჯგუფი გასცემს მომხმარებლის სახელით, რაც მესამე მხარეს უფლებას აძლევს, მოთხოვნები წაუყენოს ჯგუფს გარკვეულ თანხამდე გარკვეული პირობებით, უზრუნველყოფილია შესაბამისი საქონლის მიწოდებით, რომლებსაც ისინი უკავშირდება, ან ფულადი დეპოზიტებით და ამიტომ ახასიათებთ უფრო დაბალი რისკი, ვიდრე პირდაპირ ნასესხებ სახსრებს.

კრედიტის გაგრძელების ვალდებულება წარმოადგენს კრედიტის ვადის გაგრძელების ნებართვების აუთვისებელ ნაწილს სესხების, გარანტიებისა თუ აკრედიტივების სახით. კრედიტის გაცემის ვალდებულებასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკების დროს ჯგუფს აქვს პოტენციური დანაკარგები მთლიანი გამოუყენებელი ვალდებულებების ოდენობით. თუმცა, დანაკარგების სავარაუდო ოდენობა ნაკლებია გამოუყენებელი ვალდებულებების მთლიან ოდენობაზე, რადგან კრედიტის გაცემის ვალდებულებების უმეტესობა არის პირობითი და დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად აკმაყოფილებენ კლიენტები კონკრეტულ საკრედიტო სტანდარტებს. ჯგუფი ახდენს საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებების ვადების მონიტორინგს, რადგან უფრო ხანგრძლივი ვადის მქონე ვალდებულებებს, როგორც წესი, უფრო მაღალი საკრედიტო რისკი აქვთ, ვიდრე მოკლევადიან ვალდებულებებს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სტადიებად წარმოდგენილი დაუფარავი საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	1-ლი სტადია	მე-2 სტადია	მე-3 სტადია
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	1,628,437	40,572	3,856
გაცემული აკრედიტივები	170,174	208	-
გამოშვებული ფინანსური გარანტიები	343,536	8,510	56
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები (დარეზერვებამდე)	2,142,147	49,290	3,912

საკრედიტო ზარალის რეზერვი საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისთვის	1-ლი სტადია	მე-2 სტადია	მე-3 სტადია
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	(1,961)	(578)	(22)
გაცემული აკრედიტივები	(320)	-	-
გამოშვებული ფინანსური გარანტიები	(734)	(9)	-
საკრედიტო ზარალის რეზერვი საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისთვის	(3,015)	(587)	(22)
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	2,139,132	48,703	3,890

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

38. პირობითი ვალდებულებები გავრცელება

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სტადიებად წარმოდგენილი დაუფარავი საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	1-ლი სტადია	მე-2 სტადია	მე-3 სტადია
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	1,222,916	165,798	12,825
გაცემული აკრედიტივები	158,131	1,464	1,247
გამოშვებული ფინანსური გარანტიები	303,046	14,571	1,318
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები (დარეზერვებამდე)	1,684,093	181,833	15,390

საკრედიტო ზარალის რეზერვი საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისთვის	1-ლი სტადია	მე-2 სტადია	მე-3 სტადია
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	(3,246)	(986)	(15)
გაცემული აკრედიტივები	(376)	-	-
გამოშვებული ფინანსური გარანტიები	(795)	(4)	(2)
საკრედიტო ზარალის რეზერვის საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისთვის	(4,417)	(990)	(17)
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	1,679,676	180,843	15,373

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სტადიებად წარმოდგენილი დაუფარავი საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	1-ლი სტადია	მე-2 სტადია	მე-3 სტადია
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	1,124,862	18,548	6,700
გაცემული აკრედიტივები	109,299	-	434
გამოშვებული ფინანსური გარანტიები	240,205	550	369
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები (დარეზერვებამდე)	1,474,366	19,098	7,503

საკრედიტო ზარალის რეზერვი საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისთვის	1-ლი სტადია	მე-2 სტადია	მე-3 სტადია
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	(2,096)	(514)	(182)
გაცემული აკრედიტივები	(473)	-	-
გამოშვებული ფინანსური გარანტიები	(1,244)	(2)	-
საკრედიტო ზარალის რეზერვის საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებისთვის	(3,813)	(516)	(182)
სულ საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები	1,470,553	18,582	7,321

38. პირობითი ვალდებულებები გზაპროექტებში

პირობითი ვალდებულებების საკრედიტო ხარისხი 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	
აუთვისებული საკრედიტო ხაზების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	1,537,915	1,794	-	1,539,709
- დაბალი	86,611	30,143	-	116,754
- საშუალო	3,911	7,764	-	11,675
- მაღალი	-	871	-	871
- ვალდებულებების შეუსრულებლობა	-	-	3,856	3,856
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	1,628,437	40,572	3,856	1,672,865
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1,961)	(578)	(22)	(2,561)
საბალანსო ღირებულება	1,626,476	39,994	3,834	1,670,304
გაცემული აკრედიტივების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	167,570	-	-	167,570
- დაბალი	2,604	-	-	2,604
- საშუალო	-	208	-	208
- მაღალი	-	-	-	-
- ვალდებულებების შეუსრულებლობა	-	-	-	-
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	170,174	208	-	170,382
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(320)	-	-	(320)
საბალანსო ღირებულება	169,854	208	-	170,062
გაცემული ფინანსური გარანტიების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	331,437	1,733	-	333,170
- დაბალი	12,099	1,367	-	13,466
- საშუალო	-	5,108	-	5,108
- მაღალი	-	302	-	302
- ვალდებულებების შეუსრულებლობა	-	-	56	56
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	343,536	8,510	56	352,102
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(734)	(9)	-	(743)
საბალანსო ღირებულება	342,802	8,501	56	351,359

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების
განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

38. პირობითი ვალდებულებები გაგრძელება

პირობითი ვალდებულებების საკრედიტო ხარისხი 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2020 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	1,157,753	3,820	-	1,161,573
- დაბალი	62,193	146,114	-	208,307
- საშუალო	2,963	14,723	-	17,686
- მაღალი	7	1,141	-	1,148
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	12,825	12,825
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	1,222,916	165,798	12,825	1,401,539
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(3,246)	(986)	(15)	(4,247)
საბალანსო ღირებულება	1,219,670	164,812	12,810	1,397,292
გაცემული აკრედიტივების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	157,992	-	-	157,992
- დაბალი	139	1,464	-	1,603
- საშუალო	-	-	-	-
- მაღალი	-	-	-	-
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	1,247	1,247
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	158,131	1,464	1,247	160,842
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(376)	-	-	(376)
საბალანსო ღირებულება	157,755	1,464	1,247	160,466
გაცემული ფინანსური გარანტიების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	268,333	100	-	268,433
- დაბალი	34,713	14,471	-	49,184
- საშუალო	-	-	-	-
- მაღალი	-	-	-	-
- ვალდებულების შეუსრულებლობა	-	-	1,318	1,318
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	303,046	14,571	1,318	318,935
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(795)	(4)	(2)	(801)
საბალანსო ღირებულება	302,251	14,567	1,316	318,134

38. პირობითი ვალდებულებები გზაპროექტებში

პირობითი ვალდებულებების საკრედიტო ხარისხი 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2019 წ.			სულ
	1-ელი სტადია (12-თვიანი საკრედიტო ზარალი)	მე-2 სტადია (არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შედეგად)	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დეფოლტის სიტუაციაში)	
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	1,027,350	2,706	-	1,030,056
- დაბალი	92,030	5,589	-	97,619
- საშუალო	5,480	9,455	-	14,935
- მაღალი	2	798	-	800
- ვალდებულებების შეუსრულებლობა	-	-	6,700	6,700
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	1,124,862	18,548	6,700	1,150,110
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(2,096)	(514)	(182)	(2,792)
საბალანსო ღირებულება	1,122,766	18,034	6,518	1,147,318
გაცემული აკრედიტივების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	108,476	-	-	108,476
- დაბალი	823	-	-	823
- საშუალო	-	-	-	-
- მაღალი	-	-	-	-
- ვალდებულებების შეუსრულებლობა	-	-	434	434
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	109,299	-	434	109,733
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(473)	-	-	(473)
საბალანსო ღირებულება	108,826	-	434	109,260
გაცემული ფინანსური გარანტიების რისკის კატეგორია				
- ძალიან დაბალი	233,004	-	-	233,004
- დაბალი	7,027	62	-	7,089
- საშუალო	174	488	-	662
- მაღალი	-	-	-	-
- ვალდებულებების შეუსრულებლობა	-	-	369	369
მთლიანი საბალანსო ღირებულება	240,205	550	369	241,124
საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1,244)	(2)	-	(1,246)
საბალანსო ღირებულება	238,961	548	369	239,878

აუთვისებელი საკრედიტო ხაზების, აკრედიტივების და გარანტიების მთლიანი დაუფარავი სახელშეკრულებო თანხა ყოველთვის არ წარმოადგენს სამომავლო ფულადი ნაკადების მოთხოვნებს, ვინაიდან ამ ფინანსურ ინსტრუმენტებს შეიძლება ვადა ამოეწეროს ან შეწყდეს დაფინანსების გარეშე. არაგაუქმებადი ვალდებულებები 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის შეადგენდა 251,903 ათას ლარს (2020 წ.: 579,915 ათასი ლარი; 2019 წ.: 472,485 ათასი ლარი).

ვალდებულებების შესრულების გარანტია. ვალდებულებების შესრულების გარანტია არის კონტრაქტი, რომელიც ითვალისწინებს კომპენსაციას, თუ მეორე მხარე ვერ შეასრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას. ასეთი ხელშეკრულებები არ გადასცემს საკრედიტო რისკს. ვალდებულების შესრულების გარანტიის ხელშეკრულებების მიხედვით, რისკი არის იმის აღბათობა, რომ სადაზღვევო

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

38. პირობითი ვალდებულებები გავრცელება

შემთხვევა მოხდება (ანუ მეორე მხარე ვერ შესრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას). მთავარი რისკები, რომლებიც ჯგუფს აქვს, არის გადახდების სიხშირის მნიშვნელოვანი მერყეობა და კრიტიკულობა ასეთ ხელშეკრულებებზე, მოლოდინებთან შედარებით.

ვალდებულების შესრულების გარანტიების დაუფარავი თანხა და შესაბამისი რეზერვი 2021 წლის

31 დეკემბრისთვის არის 1,565,694 ათასი ლარი და 4,620 ათასი ლარი (2020 წ.: 1,751,041 ათასი ლარი და 4,427 ათასი ლარი, 2019 წ.: 1,458,884 ათასი ლარი და 7,466 ათასი ლარი).

საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება იყო 3,624 ათასი ლარი 2021 წლის

31 დეკემბრის მდგომარეობით (2020 წ.: 5,424 ათასი ლარი; 2019 წ.: 4,511 ათასი ლარი). მთლიანი საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები და ვალდებულების შესრულების გარანტიები შემდეგნაირად არის გამომხატული ვალუტებში:

ათას ლარში	2021	2020	2019
ქართული ლარი	898,178	1,208,199	1,155,422
აშშ დოლარი	901,092	1,584,878	1,203,296
ევრო	220,068	776,307	542,303
სხვა	68,840	62,973	58,830
სულ	2,088,178	3,632,357	2,959,851

კაპიტალური დანახარჯის ვალდებულებები. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს აქვს სახელშეკრულებო კაპიტალური დანახარჯების ვალდებულება 104,162 ათასი ლარის ოდენობით (2020 წ.: 14,631 ათასი ლარი; 2019 წ.: 33,723 ათასი ლარი). მთლიანი თანხიდან 2021 წლის 31 დეკემბრისთვის სათავო ოფისის მშენებლობასთან დაკავშირებული სახელშეკრულებო ვალდებულებები შეადგენდა 79,004 ათას ლარს (2020 წ.: 4,853 ათასი ლარი).

39. არამაკონტროლებელი წილი

ქვემოთ, ცხრილში, წარმოდგენილია ინფორმაცია არამაკონტროლებელი წილის მქონე თითოეულ შვილობილ კომპანიაზე 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	არამაკონტროლებელი პაკეტის ხმის უფლების მქონე აქციების წილი	არამაკონტროლებელი წილისთვის არამაკონტროლებელი მიკუთვნებადი მოგება	დაგროვილი შვილობილ კომპანიაში
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	0.47%	16	93

ამ შვილობილ კომპანიების შეჯამებული ფინანსური ინფორმაცია 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის ასეთია:

ათას ლარში	მიმდინარე აქტივები	გრძელვადიანი მიმდინარე აქტივები	გრძელვადიანი ვალდებულებები	შემოსავლი	მოგება	მთლიანი შემოსავალი	წმინდა ფულადი ნაკადები
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	4,173	16,352	1,838	3,593	16,691	3,113	(626)

ქვემოთ, ცხრილში, წარმოდგენილია ინფორმაცია არამაკონტროლებელი წილის მქონე თითოეულ შვილობილ კომპანიაზე 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	არამაკონტროლებელი პაკეტის ხმის უფლების მქონე აქციების წილი	არამაკონტროლებელი წილისთვის არამაკონტროლებელი მიკუთვნებადი მოგება	დაგროვილი შვილობილ კომპანიაში
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	0.47%	22	105

39. არამაკონტროლებელი წილი გავრცელება

ამ შვილობილი კომპანიების შეჭამებული ფინანსური ინფორმაცია 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის ასეთია:

ათას ლარში	მიმდინარე აქტივები	გრძელვადიანი აქტივები	მიმდინარე ვალდებულებები	გრძელვადიანი ვალდებულებები	შემოსავლი	მოგება	მთლიანი სრული შემოსავალი	წმინდა ფულადი ნაკადები
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	5,269	17,803	504	257	14,716	4,573	4,573	676

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში, წარმოდგენილია ინფორმაცია არამაკონტროლებელი წილის მქონე თითოეულ შვილობილ კომპანიაზე 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	არამაკონტროლებელი პაკეტის ხმის უფლების მქონე აქციების წილი	არამაკონტროლებელი წილისთვის მიკუთვნებადი მოგება	დაგროვილი არამაკონტროლებელი წილი შვილობილ კომპანიაში
სს „თიბისი ლიზინგი“*	0.39%	11	-
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	0.47%	62	582

*2019 წლის მაისში ჯგუფმა შეისყიდა დარჩენილი 0.39%-იანი წილი სს „თიბისი ლიზინგის“ აქციონერებისგან და გახდა კომპანიის 100%-იანი მფლობელი.

ამ შვილობილი კომპანიების შეჭამებული ფინანსური ინფორმაცია 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის ასეთია:

ათას ლარში	მიმდინარე აქტივები	გრძელვადიანი აქტივები	მიმდინარე ვალდებულებები	გრძელვადიანი ვალდებულებები	შემოსავალი	მოგება	მთლიანი სრული შემოსავალი	წმინდა ფულადი ნაკადები
სს „თიბისი ლიზინგი“	180,282	172,275	133,198	182,804	29,894	6,861	6,861	719
თიბისი კრედიტი	10,605	14,140	6,238	5,730	4,543	2,221	2,221	473
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	9,507	8,821	155	435	12,023	4,725	4,725	(622)

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

40. ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც ექვემდებარებოდა ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და მსგავს შეთანხმებებს, ასე გამოიყურებოდა:

ათას ლარში	მთლიანი თანხები ურთიერთგადაფარვამდე ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში (ა)	მთლიანი თანხები ურთიერთგადაფარვის შემდეგ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში (ბ)	წმინდა თანხა ურთიერთგადაფარვის შემდეგ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში (გ) = (ა) - (ბ)	თანხები, რომლებიც ექვემდებარება ურთიერთჩათვლას და მსგავს შეთანხმებებს, რომელთა ურთიერთგადაფარვა არ ხდება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში		
				ფინანსური ინსტრუმენტები (დ)	მიღებული ფულადი უზრუნველყოფა (ე)	კრედიტის წმინდა თანხა (გ)-(დ)-(ე)
აქტივები						
სხვა ფინანსური აქტივები:						
- საკრედიტო ბარათის მომსახურებასთან და ფულად გზავნილებთან დაკავშირებული მოთხოვნები	70,501	7,620	62,881	-	-	62,881
ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და სხვა შეთანხმებებს დაქვემდებარებული მთლიანი აქტივები	70,501	7,620	62,881	-	-	62,881
ვალდებულებები						
სხვა ფინანსური ვალდებულებები:						
- საკრედიტო ბარათის მომსახურებასთან და ფულად გზავნილებთან დაკავშირებული დავალიანება	36,583	7,620	28,963	-	-	28,963
ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და სხვა შეთანხმებებს დაქვემდებარებული მთლიანი ვალდებულებები	36,583	7,620	28,963	-	-	28,963

40. ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა გავრცელება

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც ექვემდებარებოდა ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და მსგავს შეთანხმებებს, ასე გამოიყურებოდა:

ათას ლარში	მთლიანი თანხები ურთიერთგადაფარვით მდგომარეობის ანგარიშგებაში (ა)	მთლიანი თანხები ურთიერთგადაფარვის შემდეგ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში (ბ)	წმინდა თანხა ურთიერთგადაფარვის შემდეგ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში (გ) = (ა) - (ბ)	თანხები, რომლებიც ექვემდებარება ურთიერთჩათვლას და მსგავს შეთანხმებებს, რომელთა ურთიერთგადაფარვა არ ხდება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში	ფინანსური ინსტრუმენტები (დ)	მიღებული ფულადი უზრუნველყოფა (ე)	კრედიტის წმინდა თანხა (გ)-(დ)-(ე)
აქტივები							
სხვა ფინანსური აქტივები:							
- საკრედიტო ბარათის მომსახურებასთან და ფულად გზავნილებთან დაკავშირებული მოთხოვნები	25,245	18	25,227	-	-	-	25,227
ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და სხვა შეთანხმებებს დაქვემდებარებული მთლიანი აქტივები	25,245	18	25,227	-	-	-	25,227
ვალდებულებები							
სხვა ფინანსური ვალდებულებები:							
- საკრედიტო ბარათის მომსახურებასთან და ფულად გზავნილებთან დაკავშირებული დავალიანება	8,800	18	8,782	-	-	-	8,782
ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და სხვა შეთანხმებებს დაქვემდებარებული მთლიანი ვალდებულებები	8,800	18	8,782	-	-	-	8,782

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

40. ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა **გაგრძელება**

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც ექვემდებარებოდა ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და მსგავს შეთანხმებებს, ასე გამოიყურებოდა:

ათას ლარში	მთლიანი თანხები ურთიერთგადაფარვამდე ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში (ა)	მთლიანი თანხები ურთიერთგადაფარვის შემდეგ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში (ბ)	წმინდა თანხა ურთიერთგადაფარვის შემდეგ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში (გ) = (ა) - (ბ)	თანხები, რომლებიც ექვემდებარება ურთიერთჩათვლას და მსგავს შეთანხმებებს, რომელთა ურთიერთგადაფარვა არ ხდება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში	ფინანსური ინსტრუმენტები (დ)	მიღებული ფულადი უზრუნველყოფა (ე)	კრედიტის წმინდა თანხა (გ)-(დ)-(ე)
აქტივები							
სხვა ფინანსური აქტივები:							
- საკრედიტო ბარათის მომსახურებასთან და ფულად გზავნილებთან დაკავშირებული მოთხოვნები	24,139	2,244	21,895	-	-	-	21,895
ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და სხვა შეთანხმებებს დაქვემდებარებული მთლიანი აქტივები	24,139	2,244	21,895	-	-	-	21,895
ვალდებულებები							
სხვა ფინანსური ვალდებულებები:							
- საკრედიტო ბარათის მომსახურებასთან და ფულად გზავნილებთან დაკავშირებული დავალიანება	17,518	2,244	15,274	-	-	-	15,274
ურთიერთგადაფარვის, ურთიერთჩათვლის და სხვა შეთანხმებებს დაქვემდებარებული მთლიანი ვალდებულებები	17,518	2,244	15,274	-	-	-	15,274

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ურთიერთგადაფარული თანხა (ბ) სვეტში არის შემდეგ ორ თანხას შორის უმცირესი: (i) მთლიანი თანხა (ა) სვეტში წარმოდგენილი ურთიერთგადაფარვამდე და (ii) მასთან დაკავშირებული ინსტრუმენტის თანხა, რომელიც ექვემდებარება ურთიერთგადაფარვას. ანალოგიურად, (დ) და (ე) სვეტებში წარმოდგენილი თანხები შეზღუდულია (გ) სვეტში წარმოდგენილი კრედიტის ოდენობით თითოეული ინდივიდუალური ინსტრუმენტისთვის, რათა არ მოხდეს საბოლოო წმინდა კრედიტის ოდენობის რეალურზე ნაკლებით გაცხადება.

სხვა ბანკებში განთავსებული ანაბრები და სხვა ბანკებისგან მიღებული ანაბრები მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპის შეთანხმებების ფარგლებში ერთმანეთთან გაიქვითა ამ ფინანსურ ანგარიშგებაში და ინსტრუმენტები აისახა, როგორც სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივი ან ვალდებულება.

ინფორმაციის გაცხადება არ ეხება მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებსა და ავანსებს და დაკავშირებულ მომხმარებელთა ანაბრების, თუ ისინი არ არის ერთმანეთთან გაქვითული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

41. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში ჯგუფი აფორმებს სხვადასხვა წარმოებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს სავალუტო, ლიკვიდურობის და საპროცენტო განაკვეთის რისკების მართვისა და სავაჭრო მიზნით.

ათას ლარში	2021	2020	2019
მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპების სამართლიანი ღირებულება, ასახული სხვა ფინანსურ აქტივებში ან ბანკების მიმართ მოთხოვნებში	199,233	30,783	5,849
სავალუტო ფორვარდების და მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპების სამართლიანი ღირებულება, ასახული სხვა ფინანსურ ვალდებულებებში	(10,216)	(121,183)	(20,440)
სულ	189,017	(90,400)	(14,591)

სავალუტო ფორვარდები და მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპები. როგორც წესი, ჯგუფი წარმოებული სავალუტო ინსტრუმენტებით ვაჭრობს ბირჟის გარე ბაზარზე პროფესიონალ კონტრაქტებთან სტანდარტიზებული სახელშეკრულებო პირობებით. წარმოებულ ინსტრუმენტებს აქვს პოტენციურად ხელსაყრელი (აქტივები) ან არახელსაყრელი (ვალდებულებები) პირობები ბაზარზე საპროცენტო განაკვეთების, სავალუტო კურსების ან სხვა ცვლადი მაჩვენებლების მერყეობის გამო, მათი ვადების გათვალისწინებით. წარმოებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების აგრეგირებული სამართლიანი ღირებულება დროდადრო შეიძლება მნიშვნელოვნად შეიცვალოს.

ცხრილში წარმოდგენილია საბალანსო ანგარიშის შედგენის თარიღისთვის მისაღები ან გადასახდელი ვალუტების სამართლიანი ღირებულებები ჯგუფის მიერ გაფორმებული სავალუტო ფორვარდული კონტრაქტების და მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპების თანახმად. ცხრილში მოცემულია მთლიანი პოზიციები კონტრაქტის პოზიციების (და გადახდების) გაქვითვამდე და მოიცავს ხელშეკრულებებს შესაბამისი საბალანსო ანგარიშის შედგენის თარიღის შემდგომი ანგარიშსწორების თარიღებით.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

41. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები გაგრძელება

	2021		2020		2019	
	ხელშეკრულებები დადებითი სამართლიანი ღირებულებით	ხელშეკრულებები უარყოფითი სამართლიანი ღირებულებით	ხელშეკრულებები დადებითი სამართლიანი ღირებულებით	ხელშეკრულებები უარყოფითი სამართლიანი ღირებულებით	ხელშეკრულებები დადებითი სამართლიანი ღირებულებით	ხელშეკრულებები უარყოფითი სამართლიანი ღირებულებით
ათას ლარში						
სავალუტო ფორვარდები და მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპები: სამართლიანი ღირებულებები საბალანსო ანგარიშის შედგენის თარიღისთვის						
- ანგარიშსწორებისას გადასახდელი აშშ დოლარი (-)	(412,621)	(528,905)	(476,671)	(145,313)	(123,836)	(14,480)
- ანგარიშსწორებისას მისაღები აშშ დოლარი (+)	3,355,801	500,167	360,514	3,123,145	338,080	1,750,746
- ანგარიშსწორებისას გადასახდელი ლარი (-)	(115,337)	(485,231)	(175,849)	(25,589)	(822)	(204,470)
- ანგარიშსწორებისას მისაღები ლარი (+)	394,562	205,667	291,022	135,116	108,914	-
- ანგარიშსწორებისას გადასახდელი ევრო (-)	(3,096,222)	(9,883)	(175,014)	(3,262,892)	(333,796)	(1,616,299)
- ანგარიშსწორებისას მისაღები ევრო (+)	54,955	326,103	199,968	-	16,048	9,191
- ანგარიშსწორებისას სხვა გადასახდელი თანხები (-)	(1,031)	(19,165)	(2,904)	-	(1,631)	(2,887)
- ანგარიშსწორებისას სხვა მისაღები თანხები (+)	19,126	1,031	9,717	54,350	2,892	57,759
სავალუტო ფორვარდები და მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპების სამართლიანი ღირებულება	199,233	(10,216)	30,783	(121,183)	5,849	(20,440)
სავალუტო ფორვარდები და მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპების წმინდა სამართლიანი ღირებულება	189,017			(90,400)		(14,591)

42. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები

(ა) სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასება

სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასება ისეთი შეფასებაა, რომელსაც მოითხოვს ან უშვებს სააღრიცხვო სტანდარტები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონე, რომელსაც მიეკუთვნება სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასება, ასეთია:

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში 1-ელ და მე-2 დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა (2020 წ.: არა, 2019 წ.: არა).

შეფასების მეთოდის აღწერა და მეორე დონის შეფასებისთვის სამართლიანი ღირებულების შეფასებაში გამოყენებული ამოსავალი მონაცემების აღწერა:

შეფასების მეთოდის აღწერა და მე-3 დონის შეფასებისთვის სამართლიანი ღირებულების შეფასებაში გამოყენებული ამოსავალი მონაცემების აღწერა:

42. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები გამრქელება

	31 December 2021					31 December 2020					31 December 2019				
	დონე 1	დონე 2	დონე 3	სულ სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	დონე 1	დონე 2	დონე 3	სულ სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	დონე 1	დონე 2	დონე 3	სულ სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
<i>ათას ლარში</i>															
სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული აქტივები															
ფინანსური აქტივები															
<i>საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით</i>															
- საქართველოს ეროვნული ბანკის სადეპოზიტო სერტიფიკატები საქართველოს ბანკი	-	-	-	-	-	-	21,687	-	21,687	21,687	-	40,346	-	40,346	40,346
- კორპორატიული ობლიგაციები	-	704,435	-	704,435	704,435	-	664,563	-	664,563	664,563	-	611,000	-	611,000	611,000
- უზბეკეთის ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	-	1,683	-	1,683	1,683	-	1,950	-	1,950	1,950	-	1,596	-	1,596	1,596
- ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	-	1,231,024	-	1,231,024	1,231,024	-	838,152	-	838,152	838,152	-	329,353	-	329,353	329,353
- კორპორატიული აქციები	-	-	1,054	1,054	1,054	-	-	916	916	916	-	-	2,999	2,999	2,999
<i>საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებიც შეფასებულია სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით</i>															
- სავალუტო ფორვარდები და მთლიანი დაფარული სავალუტო სკოპები, ასახული სხვა ფინანსურ აქტივებში ან ბანკების მიმართ მოთხოვნებში	-	199,233	-	199,233	199,233	-	30,783	-	30,783	30,783	-	5,849	-	5,849	5,849
- სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ინვესტიცია, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	-	-	11,125	11,125	11,125	-	-	17,239	17,239	17,239	-	-	-	-	-
სულ აქტივების სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასება	-	2,136,375	12,179	2,148,554	2,148,554	-	1,557,135	18,155	1,575,290	1,575,290	-	988,144	2,999	991,143	991,143
სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ვალდებულებები															
ფინანსური ვალდებულებები															
- სავალუტო ფორვარდები და მთლიანი დაფარული სავალუტო სკოპები, ასახული სხვა ფინანსურ ვალდებულებებში	-	10,216	-	10,216	10,216	-	121,183	-	121,183	121,183	-	20,440	-	20,440	20,440
სულ ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასება	-	10,216	-	10,216	10,216	-	121,183	-	121,183	121,183	-	20,440	-	20,440	20,440

ცვლილებები მე-2 და მე-3 დონის სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასების მეთოდში არ მომხდარა 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებულ წელს (2020 წ.: არა; 2019 წ.: არა).

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

42. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

ამოსავალი მონაცემების მგრძნობელობა სამართლიანი ღირებულების მიმართ – პროგნოზირებული ფულადი ნაკადების 10%-ით ზრდა/(შემცირება) გამოიწვევდა სამართლიანი ღირებულების ზრდას/

ათას ლარში	სამართლიანი ღირებულება 31 დეკემბრის მდგომარეობით			შეფასების მეთოდი	გამოყენებული მონაცემები
	2021	2020	2019		
სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული აქტივები					
- სებ-ის სადეპოზიტო სერტიფიკატები, ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები, სახელმწიფო თამასუქები, კორპორატიული ობლიგაციები	1,937,142	1,526,352	982,295	დისკონტირებული ფულადი ნაკადები	სახელმწიფო ობლიგაციების შემოსავლიანობის მრუდი
- სავალუტო ფორვარდები და მთლიანი დაფარული სავალუტო სვოპები, ასახული ბანკების მიმართ მოთხოვნებში	199,233	30,783	5,849	ფორვარდული ფასწარმოქმნა დღევანდელი ღირებულების გაანგარიშების გამოყენებით	ოფიციალური სავალუტო კურსი, ურისკო განაკვეთი
სულ აქტივების სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასება მე-2 დონეზე	2,136,375	1,557,135	988,144		

სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ვალდებულებები

- სავალუტო ფორვარდები, ასახული სხვა ფინანსურ ვალდებულებებში	10,216	121,183	20,440	ფორვარდული ფასწარმოქმნა დღევანდელი ღირებულების გაანგარიშების გამოყენებით	ოფიციალური სავალუტო კურსი, ურისკო განაკვეთი
სულ სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასება მე-2 დონეზე	10,216	121,183	20,440		

(შემცირებას) 886 ათასი ლარით/(886 ათასი ლარი).

ათას ლარში	2021	2020	2019	შეფასების მეთოდი	გამოყენებული მონაცემები
სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული აქტივები					
- სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ინვესტიცია, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	11,125	17,239	-	დისკონტირებული ფულადი ნაკადები	სახელმწიფო ობლიგაციების შემოსავლიანობის მრუდი
- კორპორატიული აქციები	1,054	916	2,999	დისკონტირებული ფულადი ნაკადები	სახელმწიფო ობლიგაციების შემოსავლიანობის მრუდი
სულ აქტივების სამართლიანი ღირებულების პერიოდული შეფასება მე-3 დონეზე	12,179	18,155	2,999		

42. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები გპრძელება

სამართლიანი ღირებულების შეფასების ანალიზი, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონის მიხედვით, წარმოდგენილია მე-2 შენიშვნაში.

(ბ) აქტივები და ვალდებულებები, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით, თუმცა მათი სამართლიანი ღირებულება მოცემულია განმარტებით შენიშვნებში

სამართლიანი ღირებულების იერარქიაში შესაბამისი დონის მიხედვით განალიზებული სამართლიანი ღირებულებები და იმ აქტივების საბალანსო ღირებულება, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით:

სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მეორე და მესამე დონეში სამართლიანი ღირებულებები შეფასდა დისკონტირებული ფულადი ნაკადების შეფასების მეთოდის გამოყენებით. არაკონტირებული ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება გამოითვალა მომავალში მოსალოდნელი საპროცენტო ფულადი ნაკადების საფუძველზე, რომლებიც დისკონტირებულია მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დარჩენილი დაფარვის ვადის მქონე ახალი

ათას ლარში	31 December 2021				31 December 2020				31 December 2019						
	ლონგ 1	ლონგ 2	ლონგ 3	სულ სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	ლონგ 1	ლონგ 2	ლონგ 3	სულ სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	ლონგ 1	ლონგ 2	ლონგ 3	სულ სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური აქტივები															
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	831,034	764,426	-	1,595,460	1,595,460	747,195	854,404	-	1,601,599	1,601,599	646,394	348,085	-	994,479	994,479
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	-	42,237	-	42,237	42,237	-	19,690	-	19,690	19,690	-	15,597	-	15,597	15,597
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები სტ-ში	-	2,086,113	-	2,086,113	2,086,113	-	2,098,506	-	2,098,506	2,098,506	-	1,591,829	-	1,591,829	1,591,829
მომხარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები:															
- კორპორატიული სესხები	-	-	6,492,668	6,492,668	6,497,010	-	-	5,728,134	5,728,134	5,583,107	-	-	4,838,348	4,838,348	4,579,723
- სამომხმარებლო სესხები	-	-	2,304,534	2,304,534	1,973,016	-	-	2,025,055	2,025,055	1,769,759	-	-	1,876,364	1,876,364	1,750,050
- იპოთეკური სესხები	-	-	4,522,528	4,522,528	4,048,955	-	-	4,032,243	4,032,243	3,845,233	-	-	3,354,901	3,354,901	3,137,491
- მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	-	-	4,126,318	4,126,318	4,028,204	-	-	3,508,881	3,508,881	3,396,170	-	-	2,891,382	2,891,382	2,882,135
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	-	-	-	-	-	-	1,086,008	-	1,086,008	1,059,946	-	990,537	-	990,537	1,021,568
ფინანსურ ივარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	-	-	251,855	251,855	252,340	-	-	274,402	274,402	270,978	-	-	265,165	265,165	256,660
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	231,849	231,849	231,849	-	-	112,980	112,980	112,980	-	-	109,362	109,362	109,362
არაფინანსური აქტივები															
საინვესტიციო ქონება, თვითღირებულებით	-	-	29,493	29,493	22,892	-	-	105,628	105,628	68,689	-	-	123,324	123,324	72,667
სულ აქტივები	831,034	2,892,776	17,959,245	21,683,055	20,778,076	747,195	4,058,608	15,787,323	20,593,126	19,826,657	646,394	2,946,048	13,458,846	17,051,288	16,411,561
ფინანსური ვალდებულებები															
მომხარებელთა ანგარიშები	-	9,888,470	4,966,775	14,855,245	14,884,145	-	7,503,114	5,153,793	12,656,907	12,634,295	-	6,490,267	3,633,289	10,123,556	10,112,002
გამომტვირთველი სავალდებულო ფასიანი ქაღალდები	1,671,435	-	-	1,671,435	1,583,699	1,463,830	-	-	1,463,830	1,419,513	1,136,297	-	-	1,136,297	1,136,297
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	-	2,986,631	2,986,631	2,984,075	-	4,490,464	-	4,490,464	4,485,873	-	3,600,318	-	3,600,318	3,593,901
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	166,926	166,926	166,926	-	144,645	-	144,645	144,645	-	134,519	-	134,519	134,519
სტორდინირებული ვალი	-	-	626,503	626,503	623,647	-	677,246	-	677,246	672,740	-	594,892	-	594,892	591,035
სულ ვალდებულებები	1,671,435	9,888,470	8,746,835	20,306,740	20,242,492	1,463,830	12,815,469	5,153,793	19,433,092	19,357,066	1,136,297	10,819,996	3,633,289	15,589,582	15,567,754

ინსტრუმენტებისთვის დადგენილი საპროცენტო განაკვეთებით. საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება შეფასდა საბაზრო შესადარისი მონაცემების გამოყენებით (მე-17 შენიშვნა).

საკრედიტო დანესებულებების მიმართ მოთხოვნების დისკონტირება მოხდა ჯგუფის საკუთარი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთით. მოთხოვნამდე ვალდებულებების დისკონტირება მოხდა პირველი თარიღიდან, როდესაც ჯგუფს მოეთხოვებოდა თანხის გადახდა. საკრედიტო დანესებულებების მიმართ დავალინება, სუბორდინირებული ვალი და სხვა ფინანსური ვალდებულებები მე-2 დონიდან მე-3 დონეზე გადავიდა. იმ აქტივებისა და ვალდებულებების, რომლებიც შეფასებული არ არის სამართლიანი ღირებულებით, მე-2 და მე-3 დონის შეფასების მეთოდებში ცვლილებები არ შესულა 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში (2020 წ.: არა; 2019 წ.: არა).

43. ფინანსური ინსტრუმენტების წარდგენა შუფასების კატეგორიის მიხედვით

შეფასების მიზნებისთვის, ფასს 9 ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას ახდენს მე-2 შენიშვნაში

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

აღწერილ კატეგორიებად.

ქვემოთ, ცხრილში, წარმოდგენილია ფინანსური აქტივების კლასების შეჯერება ამ შეფასების კატეგორიებთან 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ფინანსური აქტივების კლასების შეჯერება ამ შეფასების კატეგორიებთან 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	ამორტიზებული ღირებულება	სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,595,460	-	-	1,595,460
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	42,237	-	-	42,237
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	2,086,113	-	-	2,086,113
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	16,547,185	-	-	16,547,185
სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, შეფასებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	-	1,938,196	-	1,938,196
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	-	-	-	-
სხვა ფინანსური აქტივები	231,849	-	210,358	442,207
სულ ფინანსური აქტივები, რომლებიც ფასს 9-ის მიხედვით იყოფა შეფასების კატეგორიებად	20,502,844	1,938,196	210,358	22,651,398
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	-	-	-	252,340
არაფინანსური აქტივები	-	-	-	1,135,774
სულ აქტივები	20,502,844	1,938,196	210,358	24,039,512

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ფინანსური აქტივების კლასების შეჯერება ამ შეფასების კატეგორიებთან 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ათას ლარში	ამორტიზებული ღირებულება	სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,601,599	-	-	1,601,599
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	19,690	-	-	19,690
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	2,098,506	-	-	2,098,506
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	14,594,269	-	-	14,594,269
სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, შეფასებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	-	1,527,268	-	1,527,268
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	1,059,946	-	-	1,059,946
სხვა ფინანსური აქტივები	112,980	-	48,022	161,002
სულ ფინანსური აქტივები, რომლებიც ფასს 9-ის მიხედვით იყოფა შეფასების კატეგორიებად	19,486,990	1,527,268	48,022	21,062,280
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	-	-	-	270,978
არაფინანსური აქტივები	-	-	-	1,065,704
სულ აქტივები	19,486,990	1,527,268	48,022	22,398,962

43. ფინანსური ინსტრუმენტების წარდგენა შფასების კატეგორიის მიხედვით გაგრძელება

2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ყველა ფინანსური ვალდებულება, წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების გარდა, აღრიცხულია ამორტიზებული

ათას ლარში	ამორტიზებული ღირებულება	სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები				
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	994,479	-	-	994,479
სავალდებულო ნაღდი ფულის ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	15,597	-	-	15,597
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	1,591,829	-	-	1,591,829
სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, შეფასებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	12,349,399	-	-	12,349,399
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	-	985,293	-	985,293
სხვა ფინანსური აქტივები	1,021,568	-	-	1,021,568
სულ ფინანსური აქტივები, რომლებიც ფასს 9-ის მიხედვით იყოფა შეფასების კატეგორიებად	113,124	-	2,087	115,211
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	16,085,996	985,293	2,087	17,073,376
არაფინანსური აქტივები	-	-	-	256,660
სულ აქტივები	-	-	-	925,574
სულ აქტივები	16,085,996	985,293	2,087	18,255,610

ღირებულებით. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები მიეკუთვნება ფასს 9-ის მიხედვით შეფასების კატეგორიას „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები, მოგებაში ან ზარალში ასახვით“.

44. დაკავშირებულ მხარეთა ოჯახობა

ბასს 24-ის „დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები“ მიხედვით, როგორც წესი, მხარეები ითვლება დაკავშირებულად, თუ ისინი ექვემდებარებიან საერთო კონტროლს, ან ერთ მხარეს შეუძლია გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა შეუძლია მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ ან საოპერაციო გადანყვეტილებებზე. დაკავშირებულ მხარეების ყოველი შესაძლო ურთიერთობის განხილვისას, ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას:

- მხარეები, რომლებსაც ჯგუფში აქვთ არსებითი საკუთრების წილი (5%-ზე მეტი ბენეფიციარული საკუთრების წილი 2021, 2020 და 2019 წლებისთვის) ან ჰყავთ წარმომადგენლები დირექტორთა საბჭოში, მიიჩნევიან მნიშვნელოვან აქციონერებად. მათი ოჯახის წევრები და დაკავშირებული კომპანიები, 50%-ზე მეტი საკუთრების წილით, ასევე მიიჩნევიან მნიშვნელოვან აქციონერებად.
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობაში შედიან ჯგუფის დირექტორთა საბჭოს წევრები, ბანკის დირექტორთა საბჭო და მათი ოჯახის წევრები.

გარიგებები ჯგუფსა და მის შვილობილ კომპანიებს შორის ასევე აკმაყოფილებს „დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციების“ განმარტებას. კონსოლიდირებისას ელიმინირების შემთხვევაში, მათი გაცხადება ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაში არ ხდება.

„დაკავშირებული მხარის“ განმარტება საქართველოს ეროვნული ბანკის სტანდარტების მიხედვით განსხვავდება და რეგულირდება საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის მიერ გამოქვეყნებული № 26/04 ბრძანებით.

2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, დაკავშირებულ მხარეთა მიმართ

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გაგრძელება

44. დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები გაგრძელება

დაუფარავი ნაშთები ასე გამოიყურებოდა:

ათას ლარში	ხელშეკრულებით დადგენილი საპროცენტო განაკვეთი	მნიშვნელოვანი აქციონერები	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	უშუალო მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლს დაქვემდებარებული კომპანიები
2021					
მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები და ავანსები	4.0%-36.0%	24	12,394	-	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და ავანსების საკრედიტო ზარალის რეზერვი	-	-	6	-	-
მომხმარებელთა ანგარიშები გარანტიები	0%-12.5%	19,460	23,620	14,614	38,870
ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკისგან ნასესხები სხვა სახსრები	0.86%-12.85%	360,889	-	-	-
2020					
მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები და ავანსები	4.0% - 33.0%	54	6,869	-	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და ავანსების საკრედიტო ზარალის რეზერვი	-	-	4	-	-
მომხმარებელთა ანგარიშები გარანტიები	0.0% - 12.5%	16,574	16,555	37,275	24,441
ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკისგან ნასესხები სხვა სახსრები	0.98%-11.09%	411,765*	-	-	-
2019					
მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები და ავანსები	0.4% - 48.0%	77	9,624	-	99
მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და ავანსების საკრედიტო ზარალის რეზერვი	-	-	1	-	-
მომხმარებელთა ანგარიშები გარანტიები	0.0% - 10.2%	16,418	13,098	47,426	15,991
ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკისგან ნასესხები სხვა სახსრები	4.5% - 11.55%	243,040*	-	-	-

* მენეჯმენტმა გამოაქვეყნა ინფორმაცია ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკიდან ნასესხებ სახსრებსა და საპროცენტო ხარჯის შესახებ მიმდინარე და წინა პერიოდებზე, რადგანაც ეს უკანასკნელი წარმოადგენს ჯგუფის მნიშვნელოვან აქციონერს, რომელიც 5%-ზე მეტს ფლობს. ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკიდან ნასესხები სახსრები 2020 და 2019 წლის 31 დეკემბერს შეადგენდა 411,765 ათას ლარს და 243,040 ათას ლარს, საპროცენტო ხარჯი 2020 და 2019 წლებში იყო 29,580 ათასი ლარი და 22,826 ათასი ლარი.

44. დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები გაგრძელება

დაკავშირებულ მხარეებთან შემოსავლის და ხარჯის მუხლები, უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის კომპენსაციის გამოკლებით, 2021, 2020 და 2019 წლებში ასე გამოიყურებოდა:

ათას ლარში	მნიშვნელოვანი აქციონერები	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	უშუალო მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლს დაქვემდებარებული კომპანიები
2021				
საპროცენტო შემოსავალი – მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	5	384	-	-
საპროცენტო ხარჯი მომხმარებელთა ანგარიშებზე	98	673	1,649	2,324
ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკთან დაკავშირებული საპროცენტო ხარჯი	36,819	-	-	-
საკომისიო შემოსავალი	27	72	-	407
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები (თანამშრომლებზე გაცემული დანახარჯების გარდა)	-	431	-	-
2020				
საპროცენტო შემოსავალი – მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	8	346	-	-
საპროცენტო ხარჯი მომხმარებელთა ანგარიშებზე	-	-	7	6
ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკთან დაკავშირებული საპროცენტო ხარჯი	29,580*	-	-	-
საკომისიო შემოსავალი	21	24	5	58
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები (თანამშრომლებზე გაცემული დანახარჯების გარდა)	-	323	-	-
2019				
საპროცენტო შემოსავალი – მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და ავანსები	7	620	42	-
საპროცენტო ხარჯი მომხმარებელთა ანგარიშებზე	87	197	5,814	1,135
ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკთან დაკავშირებული საპროცენტო ხარჯი	22,826*	-	-	-
საკომისიო შემოსავალი	123	342	-	2
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები (თანამშრომლებზე გაცემული დანახარჯების გარდა)	68	978	-	-

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები გავრცელება

44. დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები გავრცელება

აგრეგირებული სასესხო თანხები, რომლებიც ავანსად არის გაცემული დაკავშირებული მხარეებისთვის და დაფარულია დაკავშირებული მხარეების მიერ 2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის განმავლობაში, ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	მნიშვნელოვანი აქციონერები	უმალესი რანგის ხელმძღვანელობა	უშუალო მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლს დაქვემდებარებული კომპანიები
2021				
დაკავშირებულ მხარეებზე ავანსად გაცემული თანხები წლის განმავლობაში	67	5,131	-	-
დაკავშირებული მხარეების მიერ დაფარული თანხები წლის განმავლობაში	(97)	(5,311)	-	-
2020				
დაკავშირებულ მხარეებზე ავანსად გაცემული თანხები წლის განმავლობაში	107	3,750	-	-
დაკავშირებული მხარეების მიერ დაფარული თანხები წლის განმავლობაში	(76)	(8,193)	-	-
2019				
დაკავშირებულ მხარეებზე ავანსად გაცემული თანხები წლის განმავლობაში	1,512	15,137	48	-
დაკავშირებული მხარეების მიერ დაფარული თანხები წლის განმავლობაში	(3,146)	(17,747)	-	-

2021 წლის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სს „თიბისი ბანკის“ გარიგებები და ნაშთები თავის შვილობილ კომპანიებთან ასე გამოიყურება:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
შვილობილ კომპანიებზე გაცემული სესხებისა და ავანსების მთლიანი თანხა	13,699	28,472	86,518
შვილობილი კომპანიების მომხმარებელთა ანგარიშები	48,258	112,665	65,025
სხვა ფინანსური აქტივები	23,515	23,994	22,061
სხვა აქტივები	-	112	19
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	10,830	24,192	22,268
ინვესტიცია შვილობილ კომპანიებში	30,020	31,120	30,426

სს „თიბისი ბანკის“ შემოსავლის და ხარჯების მუხლები თავის შვილობილ კომპანიებთან ასე გამოიყურებოდა:

ათას ლარში	31 დეკემბერი, 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2020 წ.	31 დეკემბერი, 2019 წ.
საპროცენტო შემოსავალი	3,880	5,278	2,109
საპროცენტო ხარჯი	5,914	5,509	5,527
საკომისიო შემოსავალი	6,572	25,229	16,471
საკომისიო ხარჯი	25,964	248	2,415
ვალუტის კონვერტაციიდან მიღებულ შემოსულობას გამოკლებული ზარალი	-	-	54
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	52,286	4,144	4,477
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯი	7,507	771	223

44. დაკავშირებული მხარეთა ოპერაციები გაგრძელება

ქვემოთ წარმოდგენილია უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების კომპენსაცია:

ათას ლარში	2021		2020		2019	
	ხარჯი	დარიცხული ვალდებულება	ხარჯი	დარიცხული ვალდებულება	ხარჯი	დარიცხული ვალდებულება
ხელფასები და მოკლევადიანი პრემიები	12,095	-	7,484	-	7,376	-
წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაციასთან დაკავშირებული პრემიები ფულადი სახსრებით ანგარიშსწორებით	-	-	-	-	(1,627)	-
წილობრივი ინსტრუმენტებით კომპენსაცია წილობრივი ინსტრუმენტებით ანგარიშსწორებით	11,299	-	11,514	-	25,695	-
სულ	23,394	-	18,998	-	31,444	-

45. ანგარიშების კარიოლის შემდგომი მოვლენები

2022 წლის თებერვლიდან რეგიონში მიმდინარე პოლიტიკური დაძაბულობა გამწვავდა უკრაინაში რუსეთის შეჭრის შემდეგ. ეს უარყოფითად აისახა სასაქონლო და ფინანსურ ბაზრებზე და გაზარდა მერყეობა, განსაკუთრებით უცხოური ვალუტის კურსებთან მიმართებით. რამდენიმე ქვეყნის მიერ დაწესებული სანქციების შედეგად, რუსეთის ბაზარი ბევრმა კომპანიამ დატოვა და შეწყვიტა მომსახურებისა და პროდუქტების მიწოდება რუსული ბაზრისთვის. მოსალოდნელია შემდგომი სანქციები და შეზღუდვები რუსეთში მოქმედი კომპანიების ბიზნესსაქმიანობაზე. საქართველოს ეკონომიკაზე უარყოფითი გავლენის თავიდან ასარიდებლად საქართველოს მთავრობა არ შეუერთდა ყველა სანქციას, თუმცა რუსეთის წინააღმდეგ დაწესებული შეზღუდვების, ასევე უკრაინის ეკონომიკის დაღმავლობის სრული ხასიათი და შესაძლო ეფექტები ჯერ კიდევ უცნობია. ამის მიუხედავად, უკრაინასა და რუსეთში განვითარებული მოვლენების მიმართ საქართველოს მონაცვლადობისა და ამ ქვეყნებთან ეკონომიკური კავშირების გამო, ეს ყველაფერი არასახარბიელოდ აისახება ზრდის პერსპექტივაზე და ასევე სხვა მაკრო ცვლადებზე, რამაც შეიძლება ასევე უარყოფითად იმოქმედოს ბანკის კაპიტალის აღკვეთულობაზე, ლიკვიდურობასა და საკრედიტო რისკებზე.

რუსულ კომპანიებს შეუწყდათ წვდომა ევროს და აშშ დოლარის ფინანსურ ბაზრებზე, ასევე SWIFT-ის სისტემაზე. ამან შეიძლება კიდევ უფრო შეზღუდოს ჯგუფს ფულადი სახსრების რუსეთში გადარიცხვა ან რუსეთიდან მიღება. ამ ეტაპზე ხელმძღვანელობას არ შეუძლია სანდოობის მაღალი ხარისხით გააკეთოს პროგნოზი ჯგუფის სამომავლო ოპერაციებზე ყველა ამ განუსაზღვრელობის გავლენასთან დაკავშირებით. ამის მიუხედავად, ჯგუფის ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ უკრაინაში ომი არამავალდებულებელი მოვლენაა და ყურადღებით აკვირდება მიმდინარე ეკონომიკურ ვითარებას, რათა, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისად დააკორექტიროს ჯგუფის საქმიანობის შედეგები.

2022 წლის მარტში, ბანკმა დასაფინანსებელი რესურსები, 20 მილიონი ევროს ოდენობით „ევროპული ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთი ევროპისთვის“-დან და 50 მილიონი დოლარი პროპარკოდან. სესხების დაფარვის ვადა 3 და 5 წელია. ასევე, 9.2 მილიონი დოლარი ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკისგან და 15 მილიონი დოლარი სითი ბანკისგან. სესხების დაფარვის ვადა 6-6 თვეა.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები **გაგრძელება**

45. ანგარიშგების კარიოდის შიდაფორმი მოვლენები **გაგრძელება**

ქვემოთ მოცემულია დაკავშირებული სამეურნეო სუბიექტების სრული სია და მათი დაფუძნების ქვეყანა.

კომპანიის დასახელება

- სს „თიბისი ბანკი“
- სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“
- შპს „თიბისი კაპიტალი“
- სს „თიბისი ლიზინგი“
- შპს „თიბისი კრედიტი“
- შპს „თიბისი ფეი“
- შპს „თიბისი ინვესტი“
- შპს „ინდექსი“
- შპს „თიბისი ინვესტ ინტერნეიშენალი“
- უნივერსიტეტის განვითარების ფონდი
- სს „კრედიტინფო საქართველო“
- შპს „საქართველოს ნატურალური პროდუქტები“
- სს „მობი პლიუსი“
- სს „ნავთობპროდუქტების სადისტრიბუციო კორპორაცია“
- სს „ჯორჯიან ქარდი“
- საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური დეპოზიტარი
- სს „გივი ზალდასტანიშვილის სახელობის ამერიკული აკადემია თბილისში“
- გაერთიანებული კლირინგ ცენტრი
- GRDC
- ასოციაცია „საქართველოს საბანკო-საფინანსო აკადემია“
- სვიფტი
- სს „თბილისის ქალაქი“
- „თიბისი ტრეიდი“
- სს „თბილისის საფონდო ბირჟა“
- სს „საქართველოს საფონდო ბირჟა“
- სს „კავკასრეესტრი“
- შპს „თიბისი კაპიტალ ესეთ მენეჯმენტ“
- სს „ჯორჯია ლარჯ ქეფ დაივერსიფაიდ კრედიტ პორთფოლიო“

რეგისტრაციის ქვეყანა

- მარჯანიშვილის ქ.#7, 0102, თბილისი, საქართველო
- ალმაშენებლის გამზირი 154, 0112, თბილისი, საქართველო
- ჭავჭავაძის გამზირი #11, 0179, თბილისი, საქართველო
- ჭავჭავაძის გამზირი #80, 0162, თბილისი, საქართველო
- 28 მაისის ქუჩა # 71-77, AZ1010, ბაქო, აზერბაიჯანი
- მარჯანიშვილის ქ.#7, 0102, თბილისი, საქართველო
- იაბონიციის ქუჩა #7, 52520, თელ-ავივი, ისრაელი
- ტეტელაშვილის ქუჩა #8, 0102, თბილისი, საქართველო
- მარჯანიშვილის ქ.#7, 0102, თბილისი, საქართველო
- ჭავჭავაძის გამზირი #1, 0128, თბილისი, საქართველო
- თარხნიშვილის ქუჩა #2, 0179, თბილისი, საქართველო
- ჭავჭავაძის გამზირი #1, 0128, თბილისი, საქართველო
- ვაჟა-ფშაველას გამზ. #45, 0177, თბილისი, საქართველო
- წყალსადენის ქუჩა #11, 0153, თბილისი, საქართველო
- ბელიაშვილის ქუჩა #106, 0159, თბილისი, საქართველო
- ჭავჭავაძის გამზირი #74, 0162, თბილისი, საქართველო
- ჭავჭავაძის გამზირი #37, 0162, თბილისი, საქართველო
- სულხან-საბას ქუჩა # 5, 0105, თბილისი, საქართველო
- ვაგზლის მოედანი #2, 0112, თბილისი, საქართველო
- ალმაშენებლის გამზირი 123, 0112, თბილისი, საქართველო
- ადელ ავენიუ #1, B-1310, ლა ჰულაპე, ბელგია
- რუსთაველის გამზირი #15, 0108, თბილისი, საქართველო
- ჭავჭავაძის გამზირი #11ა, 0179, თბილისი, საქართველო
- ვაჟა-ფშაველას გამზირი #71, მე-8 კორპუსი, მე-2 სართული, თბილისი, საქართველო
- ვაჟა-ფშაველას გამზირი #71, მე-10 კორპუსი, მე-7 სართული, თბილისი, საქართველო
- ბაგრატიონის ქ. #6, საბურთალო, თბილისი, საქართველო
- მარჯანიშვილის ქ.#7, 0102, თბილისი, საქართველო
- მარჯანიშვილის ქ.#7, 0102, თბილისი, საქართველო

**დამატებითი
ინფორმაცია**

ტერმინების განმარტება

აქტიური მომხმარებლები	კლიენტები, რომლებსაც აქვთ მინიმუმ ერთი აქტიური პროდუქტი ან განახორციელეს მინიმუმ ერთი ტრანზაქცია ბოლო სამი თვის განმავლობაში
აქტიური საცალო ციფრული მომხმარებლები	მოიცავს თიბისი ბანკის, Space აპლიკაციისა და TBC Pay-ის მობილური აპლიკაციის უნიკალურ ციფრულ მომხმარებლებს, რომლებიც ბოლო სამი თვის განმავლობაში ერთხელ მაინც შევიდნენ სისტემაში
აქტიური სავაჭრო ტერმინალები	აქტიური სავაჭრო ტერმინალები მოიცავს POS ტერმინალებს და ინტერნეტით ყიდვა-გაყიდვას, თვის განმავლობაში მინიმუმ ერთი ტრანზაქციის შესრულებით
ბანკი	სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკი“
საბჭო	საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის“ დირექტორთა საბჭო
თავმჯდომარე	სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის“ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
კოდექსი	გაერთიანებული სამეფოს კოპორატიული მართვის კოდექსი
სამომხმარებლო სესხების გაყიდვა ციფრულ არხებში	სამომხმარებლო სესხების ციფრულ არხებში გაყიდვების კოეფიციენტი მოიცავს დისტანციური არხებით გაცემული სამომხმარებლო სესხების რაოდენობის შეფარდებას ასეთი გაცემული სესხების მთლიან რაოდენობაზე
კორპორატიული და საინვესტიციო საბანკო სეგმენტი (CIB)	იურიდიული პირი/აფილირებულ პირთა ჯგუფი, რომელთა წლიური შემოსავალი აღემატება 12.0 მილიონ ლარს ან რომლებმაც მიიღეს 5.0 მილიონ ლარზე მეტი კრედიტი. ზოგიერთი სხვა ბიზნესკლიენტი შეიძლება შეხედულებისამებრ მიეკუთვნოს კორპორატიულ და საინვესტიციო ბანკინგის სეგმენტს ან გადავიდეს მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების სეგმენტში. გარდა ამისა, კორპორატიული / საინვესტიციო ბანკინგი, ასევე შეხედულებისამებრ, მოიცავს დაგროვილი კაპიტალის მართვის კერძო საბანკო მომსახურებას შეძლებული პირებისთვის მართვადი კაპიტალის 250,000 აშშ დოლარის ზღვრული ოდენობით
ყოველდღიური აქტიური ციფრული მომხმარებლები (DAU)	ციფრული მომხმარებლების თვითრიცხვი საშუალო რაოდენობა, რომლებიც ჩვენს ციფრულ არხებს დღეში ერთხელ მაინც უერთდებიან
DAU/MAU	ყოველდღიური აქტიური მომხმარებლების რაოდენობის შეფარდება ყოველთვიურ აქტიური მომხმარებლების რაოდენობასთან. DAU/MAU გამოითვლება მხოლოდ ბანკის ინტერნეტ და მობილური ბანკინგისთვის
დეპოზიტების გაყიდვა ციფრულ არხებში	დეპოზიტების ციფრულ არხებში გაყიდვების კოეფიციენტი უდრის დისტანციური არხებით გახსნილი ვადიანი და შემნახველი დეპოზიტების რაოდენობის შეფარდებას ამავე ტიპის გახსნილი დეპოზიტების მთლიან რაოდენობასთან
ENPS	ENPS ინდექსი აფასებს თანამშრომლების ლოიალურობას და ასახავს იმის ალბათობას, თუ რამდენად გაუნევენ ჩვენი კოლეგები რეკომენდაციას თავიანთ სამუშაო ადგილს მეგობრებთან და ოჯახის წევრებთან
ჯგუფი	სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკი“ და მისი შვილობილი კომპანიები
დირექტორთა საბჭო	სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის“ დირექტორთა საბჭო
ყოველთვიური აქტიური ციფრული მომხმარებლები (MAU)	ციფრული მომხმარებლების რაოდენობა, რომლებიც ჩვენს ციფრულ არხებს თვეში ერთხელ მაინც უერთდებიან.
MSME (მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის) სეგმენტი	იურიდიული პირები, რომლებიც არ შედიან CIB (კორპორატიული / საინვესტიციო ბანკინგის) სეგმენტში
NPS	NPS აფასებს, რამდენად სურთ მომხმარებლებს ჩვენი პროდუქტებისთვის და მომსახურებისთვის რეკომენდაციის განევა სხვებთან
საცალო ტრანზაქციების გაყიდვის კოეფიციენტი	საცალო ტრანზაქციების გაყიდვის კოეფიციენტი აფასებს ჩვენი დისტანციური არხებით შესრულებული ტრანზაქციების წილს ფილიალებს გარეთ
საცალო სეგმენტი	მომხმარებლები, რომლებიც არიან ფიზიკური პირები, სრულად ციფრული ბანკის, Space-ის, ჩათვლით
სამეთვალყურეო საბჭო	სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის“ სამეთვალყურეო საბჭო
თიბისი ბანკი	სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკი“ და მისი შვილობილი კომპანიები
საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფი“	ინგლისსა და უელსში რეგისტრირებული საჯარო სააქციო საზოგადოება. იგი არის სს „თიბისი ბანკის“ („ბანკი“) და ძირითადად საქართველოს ფინანსურ სექტორში და მონათესავე სფეროებში მოქმედი კომპანიების ჯგუფის მშობელი კომპანია. საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფი“ რეგისტრირებულია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე TBCG სიმბოლოთი
სს „თიბისი“	სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკი“
საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი“	საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფი“

კოეფიციენტების განმარტება

კოეფიციენტის სახელი	კოეფიციენტის ტიპი	კოეფიციენტის განმარტება
მომგებიანობა		
უკუგება კაპიტალზე (ROE)	ფასს-ზე დაყრდნობით	უკუგება კაპიტალზე უდრის მფლობელებისთვის მიკუთვნებადი წმინდა მოგების შეფარდებას აქციონერთა მთლიანი კაპიტალის თვიურ საშუალოზე, რომელიც მიკუთვნებადა სს-ს კაპიტალის მფლობელებისთვის ამავე პერიოდში; სადაც შესაძლებელია, განლიურებული
უკუგება აქტივებზე (ROA)	ფასს-ზე დაყრდნობით	უკუგება აქტივებზე უდრის პერიოდის წმინდა მოგების შეფარდებას ამავე პერიოდის მთლიანი აქტივების თვიურ საშუალოზე; სადაც შესაძლებელია, განლიურებული
ხარჯების შემოსავლებთან თანაფარდობის კოეფიციენტი	ფასს-ზე დაყრდნობით	ხარჯების შემოსავლებთან თანაფარდობის კოეფიციენტი უდრის პერიოდის მთლიანი საოპერაციო ხარჯების შეფარდებას ამავე პერიოდის მთლიან შემოსავალზე. (შემოსავალი წარმოადგენს წმინდა საპროცენტო შემოსავლის, წმინდა საკომისიო შემოსავლის და სხვა არასაპროცენტო შემოსავლის ჯამს)
წმინდა საპროცენტო მარჟა (NIM)	ფასს-ზე დაყრდნობით	წმინდა საპროცენტო მარჟა არის წმინდა საპროცენტო შემოსავალი შეფარდებული თვიურ საშუალო საპროცენტო შემოსავლის მქონე აქტივებთან; სადაც შესაძლებელია, განლიურებული. საპროცენტო შემოსავლის მქონე აქტივებში შედის საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები (გარდა CIB აქციებისა)
სესხების ეფექტური განაკვეთი	ფასს-ზე დაყრდნობით	სესხებს ეფექტური განაკვეთი უდრის მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებსა და ავანსებზე მიღებული საპროცენტო შემოსავლის შეფარდებას მომხმარებლებზე გაცემულ თვიურ საშუალო მთლიან სესხებსა და ავანსებზე; სადაც შესაძლებელია, განლიურებული
დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთი	ფასს-ზე დაყრდნობით	დეპოზიტების ეფექტური განაკვეთები უდრის მომხმარებელთა ანგარიშებზე საპროცენტო ხარჯის შეფარდებას თვიურ საშუალო მთლიან მომხმარებელთა დეპოზიტებზე; სადაც შესაძლებელია, განლიურებული
დაფინანსების ხარჯი	ფასს-ზე დაყრდნობით	დაფინანსების ხარჯი უდრის მთლიანი საპროცენტო ხარჯის და სავალუტო სვოპებზე წმინდა საპროცენტო შემოსულობის (დაფინანსების მართვის მიზნით გაფორმებული) ჯამის შეფარდებას პროცენტული ვალდებულებების თვიურ საშუალოზე; სადაც შესაძლებელია, განლიურებული

აქტივის ხარისხი და პორტფელის კონცენტრაცია

რისკის ხარჯი	ფასს-ზე დაყრდნობით	რისკის ხარჯი უდრის მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო რისკის რეზერვის შეფარდებას მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხების და ავანსების თვიურ საშუალოსთან; სადაც შესაძლებელია, განლიურებული
PAR 90 მთლიან სესხებზე	ფასს-ზე დაყრდნობით	PAR 90-ის მთლიან სესხებთან თანაფარდობის კოეფიციენტი უდრის სესხების, რომლებზეც ძირითადი თანხის ან პროცენტის გადახდა გადავადებულია 90-ზე მეტი დღით, შეფარდებას ამავე პერიოდის მთლიან სასესხო პორტფელთან
უმოქმედო სესხები (NPL) მთლიან სესხებზე	ფასს-ზე დაყრდნობით	NPLs მთლიან სესხებზე უდრის სესხების, რომლებზეც ძირითადი თანხების ან პროცენტის გადახდები 90-დღით ვადაგადაცილებულია და გამოკვეთილი სისუსტის მქონე სესხების, განურჩევლად ვადაგადაცილებული თანხის არსებობისა ან ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობისა, შეფარდებას ამავე პერიოდის მთლიან სასესხო პორტფელთან.
უმოქმედო სესხების (NPL) დაფარვის კოეფიციენტი	ფასს-ზე დაყრდნობით	NPL დაფარვის კოეფიციენტი უდრის მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიანი საკრედიტო ზარალის რეზერვის შეფარდებას უმოქმედო სესხებთან
სულ უმოქმედო სესხების (NPL) კოეფიციენტი	ფასს-ზე დაყრდნობით	სულ NPL-ის კოეფიციენტი უდრის საკრედიტო ზარალის მთლიან რეზერვს დამატებული შესაბამისი უმოქმედო სესხის უზრუნველყოფის საგნის მინიმალური ღირებულება (ფულადი სახსრების, ოქროს, უძრავი ქონებისა და ძირითადი საშუალებებისთვის 0%-50 დიაპაზონის დისკონტის გამოყენების შემდეგ) და მისი მთლიანი სასესხო თანხა შეფარდებული უმოქმედო სესხების მთლიან დაუფარავ თანხასთან
საკრედიტო ზარალის დონე მთლიან სესხებზე	ფასს-ზე დაყრდნობით	საკრედიტო ზარალის დონე მთლიან სესხებზე უდრის მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ზარალის რეზერვის შეფარდებას ამავე პერიოდის მთლიან სასესხო პორტფელთან

კოეფიციენტების განმარტებები **გაგრძელება**

დაკავშირებული მხარის სესხები მთლიან სესხებზე	ფასს-ზე დაყრდნობით	დაკავშირებული მხარის სესხები მთლიან სესხებზე უდრის დაკავშირებული მხარის სესხების შეფარდებას მთლიან სასესხო პორტფელთან
ტოპ-10 მსესხებელი-მთლიანი პორტფელის	ფასს-ზე დაყრდნობით	მთლიანი პორტფელის ტოპ-10 მსესხებელი უდრის ტოპ-10 მსესხებლის ჯამური სესხის თანხის შეფარდებას მთლიან სასესხო პორტფელზე
ტოპ-20 მსესხებელი-მთლიანი პორტფელის	ფასს-ზე დაყრდნობით	ტოპ-20 მსესხებელი-მთლიანი პორტფელის უდრის ტოპ-20 მსესხებლის ჯამური სესხის თანხის შეფარდებას მთლიან სასესხო პორტფელზე

კაპიტალის და ლიკვიდურობის პოზიციები

წმინდა სესხები დეპოზიტებზე + IFI დაფინანსება	ფასს-ზე დაყრდნობით	წმინდა სესხები დეპოზიტებზე + IFI დაფინანსების კოეფიციენტი უდრის წმინდა სესხების შეფარდებას მთლიან დეპოზიტებთან, დამატებული საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებებისგან ნასესხები სახსრები
წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი	ნორმატიულ-სამართლებრივ ბაზაზე დაყრდნობით	წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი უდრის სტაბილური დაფინანსებისთვის ხელმისაწვდომი თანხის შეფარდებას სტაბილური დაფინანსებისთვის საჭირო თანხასთან სებ-ის განსაზღვრების მიხედვით, ბაზელ III-ის სახელმძღვანელო მითითებების შესაბამისად. გაანგარიშება ხდება მხოლოდ ბანკისთვის, ადგილობრივ სტანდარტებზე დაყრდნობით
ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი	ნორმატიულ-სამართლებრივ ბაზაზე დაყრდნობით	ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი უდრის მაღალი ხარისხის ლიკვიდური აქტივების შეფარდებას მთლიანი წმინდა ფულადი ნაკადების გადინებულ თანხასთან, სებ-ის განმარტების მიხედვით. გაანგარიშება ხდება მხოლოდ ბანკისთვის, ადგილობრივ სტანდარტებზე დაყრდნობით
ლევერეჯი	ფასს-ზე დაყრდნობით	ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი უდრის მაღალი ხარისხის ლიკვიდური აქტივების შეფარდებას მთლიანი წმინდა ფულადი ნაკადების გადინებულ თანხასთან, სებ-ის განმარტების მიხედვით. გაანგარიშება ხდება მხოლოდ ბანკისთვის, ადგილობრივ სტანდარტებზე დაყრდნობით
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი (ბაზელ III)	ნორმატიულ-სამართლებრივ ბაზაზე დაყრდნობით	ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი უდრის მაღალი ხარისხის ლიკვიდური აქტივების შეფარდებას მთლიანი წმინდა ფულადი ნაკადების გადინებულ თანხასთან, სებ-ის განმარტების მიხედვით. გაანგარიშება ხდება მხოლოდ ბანკისთვის, ადგილობრივ სტანდარტებზე დაყრდნობით
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი (ბაზელ III)	ნორმატიულ-სამართლებრივ ბაზაზე დაყრდნობით	ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი უდრის მაღალი ხარისხის ლიკვიდური აქტივების შეფარდებას მთლიანი წმინდა ფულადი ნაკადების გადინებულ თანხასთან, სებ-ის განმარტების მიხედვით. გაანგარიშება ხდება მხოლოდ ბანკისთვის, ადგილობრივ სტანდარტებზე დაყრდნობით
საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი (ბაზელ III)	ნორმატიულ-სამართლებრივ ბაზაზე დაყრდნობით	ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი უდრის მაღალი ხარისხის ლიკვიდური აქტივების შეფარდებას მთლიანი წმინდა ფულადი ნაკადების გადინებულ თანხასთან, სებ-ის განმარტების მიხედვით. გაანგარიშება ხდება მხოლოდ ბანკისთვის, ადგილობრივ სტანდარტებზე დაყრდნობით

ცხრილის შენიშვნები: ფასს-ზე დაყრდნობილი კოეფიციენტები გამოითვლება ფასს-ის სტანდარტების მიხედვით მომზადებული ფინანსური ინფორმაციის გამოყენებით, ხოლო ნორმატიული კოეფიციენტები გამოითვლება ბანკისთვის მხოლოდ ადგილობრივი სააღრიცხვო სტანდარტების შესაბამისად.

აბრევიატურები

ACCA	სერტიფიცირებულ ნაფიც ბუღალტერთა ასოციაცია	HR	ადამიანური რესურსები
AFS	გასაყიდად გამიზნული	IAS	ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები
ALCO	ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი	IASB	ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო
APM	საქმიანობის შედეგების ალტერნატიული შეფასება	IDR	ემიტენტის დეფოლტის რეიტინგი
ATM	ბანკომატი	IFC	საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია
BNY	ნიუ-იორკის ბანკი	IFI	საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებები
CAGR	კუმულაციური წლიური ზრდის ტემპი	IFRIC	ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტი
CAR	კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	IFRS	ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები
CEE	ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	IMF	საერთაშორისო სავალუტო ფონდი
CEO	გენერალური დირექტორი	IPCC	კლიმატის ცვლილების მთავრობათაშორისი კომისია
CFA	სერტიფიცირებული ფინანსური ანალიტიკოსი	IPO	პირველადი საჯარო შეთავაზება
CFO	ფინანსური დირექტორი	IT	საინფორმაციო ტექნოლოგიები
CGU	ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულები	JSC	სააქციო საზოგადოება
CIB	კორპორატიული საინვესტიციო საბანკო საქმიანობა	KPI	შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები
CIS	დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობა	LED	შუქდიოდი
COR	რისკის ხარჯი	LSE	ლონდონის საფონდო ბირჟა
CRM	მომხმარებლებთან ურთიერთობის მართვა	LTV	სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტი
CRO	რისკის მართვის დირექტორი	MBA	ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრი
CSAT	მომხმარებელთა კმაყოფილება	MBO	მიზნობრივი მართვა
CSR	კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობა	MSME	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები
CVP	ხარჯი-მოცულობა-მოგება	NBG	საქართველოს ეროვნული ბანკი
DCF	დისკონტირებული ფულადი ნაკადები	NCI	არასაკონტროლო წილი
EBRD	ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკი	NIM	წმინდა საპროცენტო მარჟა
ECL	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	NPL	უმოქმედო სესხები
EECG	ენერგოეფექტურობის ცენტრი საქართველო	NPS	ლოიალურობის ინდექსი
EFSEDF	სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ევროპული ფონდების განვითარების ცენტრი	OCI	სხვა სრული შემოსავალი
EMEA	ევროპა, შუა აზია და აფრიკა	OECD	ეკონომიკური თანამშრომლობის და განვითარების ორგანიზაცია
ENPS	თანამშრომელთა ლოიალურობის ინდექსი	PLC	საჯარო სააქციო საზოგადოება
EPS	შემოსავალი ერთ აქციაზე	POS	მომსახურების პუნქტი
ERM	საწარმოს რისკის მართვა	PPP	მსყიდველობითი უნარის პარიტეტი
ESRM	გარემოსაცვითი და სოციალური რისკის მართვა	PTI	სესხის მომსახურების კოეფიციენტი
EU	ევროკავშირი	PWC	პრაისუოტერჰაუსკუპერსი
EUR	ევრო	ROA	უკუგება აქტივებზე
FDI	პირდაპირი უცხოური ინვესტიცია	ROE	უკუგება კაპიტალზე
FTSE	Financial Times საფონდო ბირჟა	SME	მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები
FVOCI	სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით	SPPI	მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდები
FVPL	სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში ასახვით	STEM	მეცნიერება, ტექნოლოგია, ინჟინერია და მათემატიკა
GBP	დიდი ბრიტანეთის გირვანქა სტერლინგი, გაერთიანებული სამეფოს ეროვნული ვალუტა	UK	დიდი ბრიტანეთის და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებული სამეფო
GDP	მთლიანი შიდა პროდუქტი	US\$	აშშ დოლარი, შეერთებული შტატების ეროვნული ვალუტა
GDR	გლობალური სადეპოზიტო ქვითარი	VAR	ღირებულება რისკით
GEL	ქართული ლარი, საქართველოს ეროვნული ვალუტა	VIP	მნიშვნელოვანი პირი
GHG	სასაბურე აირი	WB	მსოფლიო ბანკი
GWP	მთლიანი მოზიდული პრემია	WRI	მსოფლიო რესურსების ინსტიტუტი
HNWI	მაღალშემოსავლიანი ინდივიდები		

2021

